ישראל

תעודות

שיחות שביתת־הנשק 1949

3

Israel

Documents

Armistice Negotiations 1949

מדינת ישראל

תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל, שיחות שביתת־הנשק עם מדינות ערב

דצמבר 1948 — יולי 1949

מדינת ישראל
גנזך המדינה

תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל

כרך שלישי

שיחות שביתת־הנשק עם מדינות ערב
דצמבר 1948 — יולי 1949

ערכה: ימימה רוזנטל

ירושלים תשמ״ג

נדפס על־ידי המדפיס הממשלתי
בדפוס "המקור", ירושלים תשמ"ג

ISSN 0334—1062
ISBN 965—279—000—1

התוכן

מפות

הקדמה

הכרך שלפנינו, השלישי בסדרת הכרכים של תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל, חורג מן המתכונת הכרונולוגית הרגילה של הסדרה. בכרך כונסו תעודות העוסקות במשא־ומתן על הסכמי שביתת־הנשק בין ישראל לשכנותיה, מסוף שנת 1948 ועד לחתימת אחרון ההסכמים ביולי 1949. מן הבחינה הכרונולוגית הכרך מקביל לחלק השני של הכרך השני ולחלק הראשון של הכרך הרביעי. מאחר שהמשא־ומתן בעניין הסכמי שביתת־הנשק התמקד בנושאים הקשורים ישירות ביעדיו והיה מנותק מאחדות מן הבעיות המרכזיות של יחסי ישראל — ערב, יש לקרוא את התעודות המתפרסמות בכרך זה על רקע התעודות הכלולות בשני הכרכים האחרים.

התעודות נבחרו מתוך מספר גדול של מסמכים השמורים בתיקים. הקובץ כולל חילופי מכתבים ומברקים בין המשלחות הישראליות שניהלו את המשא־ומתן לבין משרד־החוץ והמטכ״ל בתל אביב; תזכירים ופרוטוקולים של דיונים; ניירות־עבודה של המתווך בפועל מטעם האו״ם; ותכתובת בנושא המשא־ומתן בין משרד־החוץ לבין נציגויות ישראל בוואשינגטון ובניו יורק. מבחר התעודות נועד להציג בפני הקורא תמונה שלמה של כל שלבי המשא־ומתן, מהלכו והסתעפויותיו. נכללו בו תעודות אחדות העוסקות לכאורה בפרטים שוליים של המשא־ומתן, מפני שהשמטתן היתה פוגעת בשלמות תיאורן של השיחות.

התעודות מובאות בכרך בארבעה מדורים נפרדים, לפי סדרן ומועדן של שיחות שביתת־הנשק עם כל אחת ממדינות ערב: מצרים, לבנון, ירדן וסוריה. בתוך כל מדור סודרו התעודות בסדר כרונולוגי.

התעודות המתפרסמות בכרך שמורות רובן ככולן בתיקי משרד־החוץ שבגנזך המדינה. תעודות אחדות לוקטו מארכיון צה״ל.

סדר התעודות. כאמור, התעודות מסודרות בכל מדור לפי הסדר הכרונולוגי. תעודות שחוברו או נשלחו בהמשכים סודרו על־פי התאריך המוקדם ביותר; מברקים סודרו על־פי התאריך הידוע המוקדם ביותר — תאריך חיבור המברק, תאריך שיגורו או — בהעדרם של אלה — תאריך קבלת המברק. דו״חות על דיונים ושיחות שובצו על־פי תאריך חיבור התעודה ולא על־פי מועד הדיון או השיחה. דו״חות שתאריכי חיבורם אינם רשומים, מיקומם נקבע לפי תאריך הדיון או השיחה (התאריך רשום בכותרת הראשית).

הטקסט. נוסח התעודות המודפסות הוא הנוסח המקורי, להוציא את השינויים ותיקוני העריכה הבאים:

א. הושמטו המען של השולח ושל הנמען וגם התאריך בצורתו המקורית, ולעתים גם כותרות או חלקי כותרות של דו״חות, תזכירים ופרוטוקולים. פרטים אלה נכללו בחלקם, במתכונת אחידה, בכותרת העורך (ראה להלן) או בהערה לתעודה.

ב. בתעודות אחדות הושמטו קטעים שאין להם זיקה ישירה לנושאים המדיניים (בכלל זה עניינים אישיים). כמו כן הושמטו משפטים או חלקי משפטים שיש בהם פגיעה אישית חמורה או העלבה, וקטעים ושמות החייבים להישאר חסויים לאחר מועד החשיפה הרגיל. כל השמטה סומנה בטקסט והוסברה בהערה.

ג. פליטות־קולמוס, טעויות־הדפסה זעירות ושגיאות־כתיב תוקנו בלא שהדבר צוין.

ד. קיצורים מקובלים וקיצורים שמשמעם אינו מוטל בספק הושלמו בלא שהדבר צוין. אולם קיצורי שמות של אנשים ומקומות, וקיצורים שנעשו מטעמי סודיות, הושלמו בסוגריים מרובעים.

יוצאים מכלל זה קיצורי מלים שנהוג להגותם על דרך הקיצור (לדוגמה: או״ם, צה״ל, U.S.A., U.N., UNO); קיצורים אלה נכתבו כפי שהם רשומים בטקסט. לסוג קיצורים זה שייכים גם ראשי־התיבות SUNMO (Senior United Nations Military Observer).

ה. נוספו מלים החסרות במקור — אם על־פי השערה (בסוגריים מרובעים, עם סימן־שאלה), אם על־פי נוסח מקביל (בסוגריים מרובעים, עם הערת־הסבר).

ו. מלים לועזיות הרשומות בתעודות עבריות בתעתיק עברי, הודפסו בדרך־כלל באותיות לועזיות.

ז. הכתיב העברי הואחד לפי כללי הכתיב המלא.

ח. הכתיב של תעודות כתובות אנגלית הואחד לפי כללי הכתיב הבריטי, להוציא תעודות שמקורן באישים או במוסדות אמריקאיים.

ט. פיסוק: סימני־פיסוק נוספו, הושמטו או שונו לפי הצורך. במברקים גם הוכנסו סימני־פיסוק במקום שמות הסימנים: נקודה — במקום STOP, פסיק — במקום COMMA, מרכאות פותחות וסוגרות — במקום QUOTE ו־UNQUOTE, וכו׳.

כאשר יש נוסח יוצא ונוסח נכנס של מברק, נחשב הנוסח היוצא כנוסח הקובע.

שמות ששונו. אישים שעִברתו את שמותיהם בתקופה המתועדת בכרך נזכרים בכל כותרות העורך ובהערות בשמותיהם העבריים החדשים. בטקסט, בכלל זה חתימית, הודפסו השמות כפי שהם רשומים במקור.

ממלכת ירדן נזכרת בשמה הרשמי הזה בכותרות ובהערות, אף־על־פי שבתעודות עדיין רשום במקרים רבים שמה הקודם — עבר־הירדן.

חתימות. חתימות שם מקוריות, הרשומות במקור בכתב־ידו של מחבר התעודה, הודפסו באותיות עבות.

כותרת העורך. הכותרת כוללת, בין היתר, את סימול התיק שבו נמצאת התעודה, ולגבי מברקים — את סימולי התיקים שבהם מתויקים הנוסח היוצא והנוסח הנכנס.

במראי־מקומות לתיקים השמורים בגנזך המדינה ניתנים רק מספרי החטיבה, הסדרה, המיכל והתיק, ללא ציון הארכיון. (ראה רשימת החטיבות והסדרות בעמ׳ לג).

שם המקום שאליו נשלחה התעודה רשום בכותרת העורך. שם המקום לא צוין כאשר מדובר במקום מושבם של משרד־החוץ ושל רשויות מרכזיות אחרות של ממשלת ישראל.

שם המקום שממנו נשלחה התעודה ותאריך כתיבתה או שיגורה מובאים בראש הטקסט בניסוח אחיד.

הערות־העורך. באות להאיר תעודה או פרשיות ואירועים חשובים, והן שובצו בדרך־כלל לפני התעודה שבה נזכר הנושא בפעם הראשונה.

הערות־שוליים. רוב ההערות הן הערות־שוליים ממוספרות — הערות־הסבר ומראי־מקומות. מטרתן העיקרית של הערות־השוליים היא להאיר עניינים הטעונים הסבר ולהצביע על תעודות המכילות מידע משלים. במראי־המקומות יש גם הפניות לתיקים ולתעודות שיישארו חסויים במשך תקופה נוספת, זאת לאור ההנחה שבעתיד ייפתח גם החומר הזה לעיון החוקרים.

הערות־שוליים ביוגרפיות ניתנו כאשר הדבר דרוש להבנת הטקסט. מידע ביוגרפי על רוב האישים הנזכרים בתעודות נמצא במפתח השמות והעניינים. במפתח אין מידע ביוגרפי על אישים הנזכרים בהערות בלבד.

נספחים. בסוף הכרך יש תשעה נספחים, הכוללים מסמכי יסוד לשיחות שביתת־הנשק ואת הנוסח המלא של ההסכמים. המסמכים המופיעים בשלושת הנספחים הראשונים נזכרים פעמים רבות בטקסט כשהתאריכים 4 בנובמבר, 16 בנובמבר ו־13 בנובמבר משמשים כשם דבר, בלא שצוין כי מדובר בהחלטות מועצת־הביטחון או בתזכיר של המתווך בפועל. מפאת ריבוי האזכורים למסמכים האלה הוצמדה הפניה לנספח רק לאזכור הראשון של כל אחד מהם.

מפות. לכרך צורפו שבע מפות, שבהן שורטטו קווי לחימה, קווי ההפוגה וקווי שביתת־הנשק בגזרות השונות. הצעות לשרטוטי קווים שהועלו במהלך השיחות לא סומנו במפות, אך צוינו רוב המקומות שנזכרו במהלך הדיונים. חלק מהמפות ששימשו את משלחות ישראל לא נמצא, ולא נמצאה אף אחת מן המפות שהציג המתווך.

בשרטוט המפות נעזרנו בכמה מפות מקוריות מאותה תקופה השמורות בגנזך המדינה ובארכיון צה״ל וכמו כן במפות הרשמיות שצורפו להסכמי שביתת־הנשק עם ירדן וסוריה. המפות ערוכות באנגלית כדי שיוכל גם הקורא הלא־ישראלי להיעזר בהן.

כרך־לוואי אנגלי. בכרך־הלוואי מובאים תקצירים של התעודות העבריות, תרגום של הערות־השוליים ושל הערות־העורך, ומפתח אנגלי לכרך הראשי ולכרך־הלוואי.

תודתנו נתונה לאנשים שסייעו בידנו בהכנת הכרך: לד"ר זהבה אוסטפלד, סגנית מנהל ארכיון צה"ל, שטרחה הרבה במציאת תיעוד משלים רב ערך; לפרופ׳ יהושע פורת על עזרתו בתחום הכתיב של שמות ערביים; לגב׳ נחמה שלום, מנהלת גנזך וייצמן ברחובות, שהיתה אחראית על הגהת החומר הלועזי בכרך זה והגהת כרך־הלוואי האנגלי; לגב׳ בת־שבע טאוב על הכנת תרגומים לאנגלית של תקצירי התעודות העבריות, ההערות והמבוא; לגב׳ מיכל אנגל על הכנת מפתח השמות בעברית ובאנגלית והגהת החומר העברי; לשלומית ויובל גרינבום על הכנת המפות לכרך ולגב׳ ורה עדן שהדפיסה את כתב־היד של התעודות וההערות.

תודתנו נתונה גם לכל האנשים שטרחו וסייעו לנו במידע ביוגרפי על עצמם או על אישים אחרים הנזכרים בתעודות.

מבוא

המשא־ומתן בין ישראל ומדינות ערב בדבר הסכמי שביתת־נשק

בפרק הזמן המקופל בכרך שלפנינו (דצמבר 1948 — יולי 1949) התנהלו שיחות שביתת־הנשק ונחתמו הסכמים עם המדינות הגובלות בישראל; ראשונה בהן מצרים, ואחריה באו בזו אחר זו לבנון, ירדן וסוריה. המשא־ומתן התנהל בנפרד עם כל אחת משכנותיה של ישראל ונשא בכל מקרה אופי משלו. השוני באופיין של השיחות נבע מהבדלים צבאיים וגיאופוליטיים ששררו בכל אחת מהחזיתות, מהבדלים בטבעם ובמזגם של האישים שנטלו בהן חלק, וממידת מעורבותו של ר. באנץ׳, המתווך בפועל מטעם האו״ם, בניהול השיחות.

המאחד את כל השיחות ומייחדן משיחות דומות שהתנהלו בעבר נעוץ בעובדה שהן התנהלו מכוח החלטת מועצת־הביטחון, בחסות ארגון האו״ם ובתיווכו של נציג מטעמה. עובדה זו הכתיבה לא במעט את דמותן של השיחות והשפיעה על תוצאותיהן.

המשא־ומתן בין ישראל ומצרים

מציאות צבאית משתנה, בצד סבך של החלטות מועצת־הביטחון שבאו בעקבותיה בחודשי הסתיו ובראשית החורף של שנת תש״ט, מהווה את הרקע לשיחות שביתת־הנשק עם מצרִים, והיא שקבעה את אופיין ואת נושאי הדיון העיקריים. בעיות כדוגמת כיס פאלוג׳ה, הדרישה לפינוי באר שבע על־ידי ישראל או שאלת ניידות הכוחות הישראליים בנגב הצפוני נוצרו במהלכם של חודשים אלה.

ישראל שיפרה את מצבה הצבאי בנגב הצפוני, אך מדינות ערב ובריטניה ניסו לקעקע את ההישג הזה באמצעות מועצת־הביטחון. נסיונות אלה אמנם לא עלו יפה, אך החלטות המועצה איפשרו למצרים לטעון בשיחות רודוס כי על ישראל להחזיר לידיהם שטחים שאיבדו בשדה הקרב.

בצד המהלכים הצבאיים היו באותם חודשים מגעים בלתי־רשמיים בין ישראל ומצרים בפאריס. מגעים אלה אמנם סימנו את ראשיתה של הדרך לסיום המלחמה, אך מאחר ולא הבשילו לכדי משא־ומתן רשמי, גברו עליהם המהלכים הצבאיים, ורק עם סיומם החלו השיחות על הסכם שביתת־הנשק.

★

מבצע ״עשר המכות״, שנקרא לימים ״מבצע יואב״ (15 — 22 באוקטובר 1948), הרס את מערך הכוחות המצריים בנגב הצפוני. צה״ל כבש את באר שבע ורצועת חוף מאשדוד דרומה עד יד מרדכי, וכמו כן רצועת רוחב מבית ג׳וברין עד מג׳דל. צה״ל גם

הרחיב את תחום שליטתו בהר חברון ופרוזדור ירושלים. חטיבה מצרית שלמה נשארה לכודה ב"כיס פאלוג'ה".

החלטת מועצת־הביטחון מיום 4 בנובמבר 1948 קראה לצדדים להסיג את כוחותיהם שהתקדמו מעבר לקווים של ה־14 באוקטובר. על סמך החלטה זו קבע ראלף באנץ', המתווך בפועל מטעם האו"ם, קווי תיחום זמניים. קווים אלה, שהוגדרו בתזכיר מיום 13 בנובמבר 1948, היו כדלקמן: קו הכוחות הישראליים חפף ברובו את קו ה־14 באוקטובר. קו הכוחות המצריים במערב הקיף את האיזור שהחלו לכנותו "רצועת עזה", וקו הכוחות הערביים במזרח יצא מירושלים והקיף את איזור הר חברון עד ים המלח. בין הקווים האלה נקבע איזור מפורז גדול, שבו לא יחזיקו הצדדים הלוחמים כוחות צבא ולא תותר בו תנועה צבאית אלא ברשותו ובפיקוחו של מנגנון הפיקוח של האו"ם. בתזכיר נקבע כי ישראל תורשה להחזיק בישובי הנגב הצפוני את הכוחות שהיו שם לפני 14 באוקטובר וכי הכוחות המצריים שהיו באיזור ביר עסלוג' לפני התאריך הזה יורשו להישאר שם, חוץ מאשר בכפר ביר עסלוג'. כמו כן נאמר בתזכיר כי תקוים השליטה המצרית בכביש ביר עסלוג' — רפיח. באנץ' הורה לישראל לפנות את באר שבע, שתפורז ותנוהל על־ידי מושל אזרחי מצרי כעיר ערבית.

בינתיים הפעיל באנץ' את השפעתו באו"ם למען קבלת החלטה נוספת שתקרא לכינון שביתת־נשק במקום משטר ההפוגה הרעוע. מועצת־הביטחון קיבלה החלטה ברוח זו ב־16 בנובמבר. ההחלטה קראה לצדדים לפתוח בדיונים, ישירים או באמצעות המתווך, כדי לכונן שביתת־נשק, שמכוחה ייקבעו קווי שביתת־נשק קבועים ותוסדר הסגת כוחות והפחתתם, כנדרש לקיומה של שביתת־נשק בשלב המעבר לשלום.

החלטת ה־16 בנובמבר, שהוותה בסיס פורמלי לכל הדיונים בדבר שביתת־נשק ב־1949, גם מיתנה את חומרת ההחלטה של ה־4 בנובמבר מנקודת־הראות של ישראל, והקלה על ניסוח התשובה לתזכירו של באנץ'. בתשובתה מיום 18 בנובמבר הכריזה ישראל על נכונותה להתחיל מיד בשיחות בדבר שביתת־נשק. ישראל הודיעה כי הכוחות שנכנסו לנגב ב־15 באוקטובר כבר נסוגו משם, אולם הודגש כי מאז ה־15 במאי החזיקה ישראל כוחות ניידים בישובי הנגב, שנעו בחופשיות ברחבי האיזור. ישראל הסכימה לפנות את איזור דיר סוניד, שנכלל בתחום הכוחות המצריים על־פי התזכיר של ה־13 בנובמבר, לאחר שייעשו סידורי הביטחון הדרושים. מאידך גיסא התנגדה ישראל לפינוי באר שבע והסתייגה מכינונו של איזור מפורז, וזאת לאור החלטת באנץ' שהמצרים רשאים להישאר באיזור ביר עסלוג' ושכביש ביר עסלוג' — רפיח יהיה בשליטתם.

אף שלכאורה היתה חזרה חלקית למצב שהיה קיים לפני ה־15 באוקטובר, הרי למעשה חולל מבצע "יואב" שינוי משמעותי מאוד. מערך הכוחות המצריים שחצץ בין הכוח הישראלי העיקרי לבין ישובי הנגב לא שוקם והאיזור היה נתון מעתה בשליטה אפקטיווית של צה"ל. אולם החלטת ה־4 בנובמבר והתזכיר של ה־13 בנובמבר היו עתידים לשמש קלפי מיקוח בידי המצרים בשיחות רודוס.

פתיחת המשא־ומתן עם מצרים בדבר הסכם שביתת־נשק התעכבה למשך שבועות רבים, בעיקר בגלל סירובה של ישראל להיעתר לדרישת המצרים, שהסתמכו על החלטת מועצת־הביטחון מ־4 בנובמבר, כי תותר הוצאת הכוח המצרי הנצור בפאלוג'ה לפני התחלת המשא־ומתן. בסוף דצמבר פתחה ישראל במתקפה צבאית

חדשה ("מבצע חורב", 22 בדצמבר 1948 — 7 בינואר 1949), שמטרתה היתה להדוף את הצבא המצרי אל מעבר לגבול הבינלאומי. צה"ל אף פרץ לתוך סיני והגיע עד מבואות אל־עריש, אך לחץ אמריקאי הכריח אותה להסיג את צבאה משם. המטרות העיקריות של המבצע הושגו, אך נכשל נסיון לנתק את רצועת עזה מסיני באיזור רפיח.

שני הצדדים נענו לקריאת מועצת־הביטחון והסכימו להפסיק את האש ב־7 בינואר. בו בזמן הודיעו המצרים כי הם מסכימים לפתוח מיד בשיחות שביתת־נשק. השיחות נפתחו רשמית ברודוס ב־13 בינואר 1949.

המשא־ומתן ברודוס ארך שישה שבועות. נציגי ישראל באו לשיחות כשהם נהנים מיתרון השליטה הצבאית בשטח והניצחון במלחמה. במהלך השיחות התברר כי נקודת זינוק זו, חשובה ככל שתהיה, אינה מספיקה כדי להבטיח את מימוש כל ציפיותיה של ישראל וכי למצרים עומדים עצם נכונותם להיפגש עם נציגי ישראל והמשענת הבינלאומית שמצאו לעצמם בהחלטת מועצת־הביטחון ובספיחיה. פרק הזמן של המשא־ומתן היה דרוש לצדדים כדי להשלים עם ההכרח בוויתורים ועם העובדה שלכל צד יתרונות משלו במיקוח. שני הצדדים גם נאלצו להתגבר על קשיים מבית.

ערב השיחות נוצר איזון מיוחד במינו בין שליטה צבאית בשטח מצד אחד לבין כוחן של החלטות או"ם מצד שני: גבולות המנדט, גבולות החלוקה, קו הלחימה והקווים שנקבעו בתזכיר באנץ' מיום 13 בנובמבר שימשו בערבוביה. ביסודו של דבר, המצרים סמכו את עמדתם על תזכירו של באנץ', בעוד ישראל השעינה את תביעותיה על המצב הצבאי בשטח. תכנית החלוקה, הגם שלא נזכרה במפורש, שימשה ברקע התביעות המצריות והפריעה למימוש תביעותיה של ישראל לגבי רצועת עזה ואיזור עוג'ה.

המיקוח העיקרי בין הצדדים נסב על כמה איזורים ונושאים: רצועת עזה, באר שבע, ביר עסלוג', עוג'ה, קו הפרדת הכוחות וניידות הכוחות הישראליים בנגב הצפוני.

המצרים דרשו לקבוע את קווי שביתת־הנשק על יסוד תזכירו של באנץ' מ־13 בנובמבר. הם סירבו להכיר בכיבושי צה"ל במבצע "חורב" וסמכו את עמדתם על החלטת מועצת־הביטחון מן ה־19 באוגוסט 1948, שקבעה כי שום צד לא יהיה רשאי לזכות ביתרונות מדיניים או צבאיים כתוצאה מהפרת ההפוגה. בשטח התבטאה עמדתם בכמה תביעות: א) הישארות המצרים ברצועת עזה והוצאת כוחות צה"ל מאיזור דיר סוניד ומאיזור בית־הקברות מול רפיח, שנכבש במהלך מבצע "חורב"; ב) הוצאת צה"ל ממרחב הנגב הצפוני, פרט לכוחות ההגנה בישובים היהודיים; ג) פירוז באר שבע ומינוי מושל מצרי אזרחי בעיר; ד) שליטה מצרית על דרך עסלוג' — רפיח ומינוי מושל מצרי אזרחי בכפר עסלוג'; ה) מאחר שהמצרים לא הכירו בכיבושי מבצע "חורב", הם תבעו את הוצאת צה"ל מכל רצועת המדבר שעל גבול ארץ־ישראל — מצרים, שבמרכזה צומת עוג'ה, אשר ממנו מוליכות הדרכים לבאר שבע מצד אחד ולתוככי סיני מצד שני; ו) איזור הנגב הדרומי יהיה איזור פרזות.

מול עמדות פתיחה אלו הוצגו עמדות הפתיחה של ישראל. הן נקבעו ערב צאתה של המשלחת, ככל הנראה בהתייעצויות פנימיות בדרג מדיני — בטחוני. הן לא נדונו בישיבת ממשלה מיוחדת, אך עקרון־היסוד שלהן היה מקובל על כל חברי הממשלה ואושר על־ידי מועצת המדינה הזמנית. נקבע כי בפתיחת המשא־ומתן יש לדרוש את

הוצאת צבאות מצרים מגבולות ארץ־ישראל, היינו מרצועת עזה ומאיזור בית לחם. שאלת הפינוי המצרי מהרצועה היתה נושא למחלוקת פנימית בישראל. מפ״ם תבעה לקבוע כי ״סיפוח של איזה שהוא חלק מארץ־ישראל לא יוכל לשמש בסיס למשא־ומתן״, ואילו מפא״י והמפלגות האחרות שבקואליציה גרסו שיש לדרוש את הוצאת המצרים מהרצועה, אך להציג תביעה זו כנקודת־מיקוח ולא כתנאי בל יעבור. ברוח זו נוסחה החלטת מועצת המדינה הזמנית.

הדרישה להוצאת המצרים לא היתה כרוכה בתביעה לכניסת צה״ל לרצועה והותירה פתוחה את שאלת עתידו של השלטון המדיני באיזור הזה, שעל־פי תכנית החלוקה היה אמור להיכלל במדינה הערבית. עמדת יסוד נוספת של ישראל באה לידי ביטוי בדרישה לקבוע את קו שביתת־הנשק על יסוד הגבול הבינלאומי בין ארץ־ישראל למצרים, שחפף בחלקו הצפוני את קווי הלחימה שנוצרו לאחר מבצע ״חורב״, ו״לא להסכים לנסיגה מאיזו עמדה שהיא שהצבא הישראלי מחזיק בה.״ ההוראה למשלחת בעניין זה נקבעה כעמדת יסוד שאין לוותר עליה, ומתוקפה סירבה משלחת ישראל להיענות לדרישות המצרים לנסיגת כוחות צה״ל מבאר שבע, עסלוג׳ ועוג׳ה. במישור הטקטי קיבלה המשלחת הוראה לנהל את המשא־ומתן ברודוס במסגרת העמדות הבסיסיות שנקבעו, לא לוותר בשום אופן על עמדות יסוד, אך גם לא לשבור את המשא־ומתן מבלי להיוועץ תחילה בדרגים המדיניים והבטחוניים בישראל.

משלחת ישראל הורכבה מצוות מדיני ומצוות צבאי; בראשה עמד המנהל הכללי של משרד־החוץ, ולטר איתן, כשלצדו שני מומחים לנושאים ערביים: ראובן שילוח ואליהו ששון, והיועץ המשפטי של משרד־החוץ, שבתאי רוזן. בראש הצוות הצבאי עמד ראש אגף מבצעים במטכ״ל, האלוף יגאל ידין, ושני קצינים שימשו בתפקידי ייעוץ ומודיעין — רב־סרן אריה סימון ורב־סרן יהושפט הרכבי. האלוף דוד שאלתיאל וסגן־אלוף יצחק רבין השתתפו בחלק מהשיחות. במהלך המשא־ומתן לא שררה תמיד תמימות־דעים בין חברי המשלחת ביחס לעמדות ישראל. בשלבים מסוימים של השיחות סברו אנשי משרד־החוץ כי הממשלה אינה מגלה גמישות מספיקה וכי הדבר עלול להכשיל את השיחות מחמת התעקשות בעניינים לא חיוניים. מאידך גיסא גרס יגאל ידין כי משרד־החוץ נוקט עמדה ותרנית מדי. הבעיות המרכזיות יושבו בסופו של דבר באמצעות שר־החוץ משה שרת ומכוחן של החלטות ממשלה או הכרעות ראש־הממשלה.

המשלחת המצרית הורכבה מצוות צבאי ויועצים מדיניים. בראשה עמד איש צבא מובהק: קולונל מוחמד סיף אל־דין, כשלצדו קולונל מוחמד כאמל אל־רחמאני, וקולונל אסמאעיל שרין, איש אמונו של המלך פארוק. (לשרין הוענקה דרגת ייצוג לצורך השיחות.) כמו כן השתתפו בשיחות ליטנאנט־קולונל מוחמד נוח וליטנאנט־קולונל מחמוד ריאד. היועץ המשפטי היה ד״ר אחמד מוסא. ברודוס נכחו גם שני יועצים מדיניים, עומר לוטפי ועבדול מונעם מוצטפה, שניהם פקידים בכירים במשרד־החוץ המצרי; הם לא נמנו עם חבריה הרשמיים של המשלחת ולא השתתפו בשיחות הרשמיות אלא פעלו מאחורי הקלעים ונפגשו פעמים אחדות עם חברי משלחת ישראל.

בראש צוות האו״ם עמד המתווך בפועל ראלף באנץ׳, ולצדו הגנרל האמריקאי ויליאם ריילי, הכלכלן ג׳ון רידמן והמשפטן היווני קונסטאנטין סטאוורופולוס. באנץ׳ מילא תפקיד מרכזי בניהול המשא־ומתן והיתה לו השפעה מכרעת על מהלך השיחות ואופיין.

שיחות שביתת־הנשק נחלקו לשלושה שלבים עיקריים: הראשון, שהחל באווירה נוחה, ארך כעשרה ימים (13 — 25 בינואר) והסתיים במחלוקת ומשבר; בשני, שארך פחות משבוע ימים (27 בינואר — 2 בפברואר), ניסה באנץ׳ לחלץ את השיחות מקיפאון על־ידי הצעת פשרה שהגיש לצדדים; ובשלישי, שארך שלושה שבועות (3 — 24 בפברואר), הושגה התקדמות במשא־ומתן על יסוד הצעת הפשרה של המתווך ובסופו נחתם ההסכם.

השלב הראשון עמד בצל בעיית פאלוג׳ה. נושא הפינוי לא נגע לגוף ההסכם, אך מפאת חשיבותו למצרים ורצונו של באנץ׳ להסיר מכשלה זו מסדר־יומה של הוועידה, נדונה הבעיה כבר בתחילת השיחות.

המצרים טענו, בתמיכת באנץ׳, כי עם תחילתן של שיחות שביתת־הנשק על ישראל להרשות את פינויו של הכוח לאלתר. אולם ממשלת ישראל חששה שפינוי הכיס יחליש את רצונה של מצרים בהסכם והיא סירבה להיענות לדרישה. באנץ׳ הצליח להניע את משלחת ישראל להסכים לתכנית פינוי, שביצועה היה אמור להתחיל כעבור שבוע ימים, בהנחה שעד לאותו מועד יושג הסכם שביתת־נשק. אך עד מהרה התברר שאין כל סיכוי להגיע לעמק השווה בעניין תנאי ההסכם בפרק זמן זה, וישראל הודיעה שאינה מוכנה לבצע את הפינוי. הדבר גרם לחילוקי־דעות חמורים בין באנץ׳ למשלחת ישראל, ובמשך יומיים היה גורל השיחות תלוי על בלימה, עד שהמשלחת המצרית קיבלה הוראות מקהיר להמשיך בשיחות על אף סירובה של ישראל לאפשר את הפינוי. בתמורה הסכימה משלחת ישראל לאפשר מעבר שיירות של מזון ותרופות לפאלוג׳ה במשך כל תקופת השיחות ולחתום על הסכם הפסקת־אש עם המצרים.

הדיון בגופי העניינים בשלב הראשון של השיחות התנהל כולו על־פי הכוונתו של באנץ׳. רק הוא ידע את עמדות־היסוד של הצדדים לאשורן ואך בהדרגה העביר מידע זה בין המשלחות. בימים הראשונים הוא הצליח ליצור אי־בהירות מסוימת ולטפח אצל שני הצדדים תחושה שההסכם קרוב. לדוגמה, משלחת ישראל התרשמה שהמצרים יסכימו אולי לנסיגת כוחותיהם מרצועת עזה אם האוכלוסיה הערבית במקום לא תוכפף לשלטון ישראל. תוך זמן קצר התברר כי הרושם היה מוטעה וכי למעשה יש פער גדול בין עמדות הצדדים.

בשלב הראשון התמקד הניגוד בדרישת ישראל לפינוי הרצועה ודרישות המצרים להחזקת כוח מצרי סמלי בביר עסלוג׳, להוצאת צה״ל מבאר שבע ומינוי מושל מצרי בעיר ולנסיגת צה״ל מרצועת המדבר שעל הגבול הבינלאומי, לרבות צומת עוג׳ה.

נסיונו של באנץ׳ להציע פשרה לצדדים לא עלה יפה ובסיומו של השלב הראשון לא חלה התקדמות של ממש, פרט להסרת נושא פאלוג׳ה מסדר־יומה של הוועידה. לקראת פתיחתו של השלב השני דנה הממשלה בשיחות רודוס. דיוני השלב הראשון הבהירו כי נושא המיקוח העיקרי בין ישראל למצרים עתיד להיות איזור עוג׳ה. חברי המשלחת התרשמו כי בעיה זו עלולה להכשיל את סיכויי ההסכם וביקשו לברר מהי עמדת הממשלה. הממשלה החליטה כי בשלב זה תוותר ישראל רק על תביעתה ליציאת המצרים מהרצועה, אך לא תוותר לגבי עוג׳ה. הוויתור בנושא הרצועה לא היה קל בגלל שיקולים פנימיים, אך בנסיבות שנוצרו היה הכרח להציג ויתור כלשהו מצד ישראל, ומאחר שממילא היה רק סיכוי קלוש להוצאת הכוחות המצריים מהרצועה, עדיף היה לוותר על הדרישה כדי למנוע את התמוטטותו של המשא־ומתן.

כשחודשו השיחות בשלב השני, הציגה המשלחת את הוויתור הישראלי כביטוי

של רצון טוב מצד ישראל, אך היא לא זכתה באהדתו של באנץ׳, שראה בכך רק ויתור מזערי ולא היה מוכן לקבל את העמדה הישראלית הנחרצת ביחס לעוג׳ה ואת סירובה להתפשר בעניין באר שבע ועסלוג׳. המצרים אמנם הסכימו לסגת מדרישתם המקורית להחזקת כוח מצרי בביר עסלוג׳ והיו מוכנים להסתפק במינוי מושל מצרי במקום, אך הם לא חזרו בהם מתביעתם המקורית לגבי באר שבע ודרשו החזרת כוח מצרי לעוג׳ה.

אכזבתו של באנץ׳ ממיעוט נכונותם של הצדדים להסכים לוויתורים בפתיחת השלב השני הובילה אותו למסקנה כי יש להסיט את אפיק השיחות מן הדרג המדיני אל הדרג הצבאי ולטפל תחילה בנושאים שלגביהם היה סיכוי להגיע להסכמה. הוא העריך כי המכשול להתקדמות מקורו באנשי הצבא וכי שיחות עמהם יביאו בהדרגה למיתון עמדותיהם. בו בזמן הוא ניסה להפעיל לחץ על הצדדים במישור הדיפלומטי בוואשינגטון ובניו יורק. מחלקת־המדינה של ארצות־הברית היתה נכונה לסייע, אך בשלב זה לא הועילה ההתערבות האמריקאית.

השיחות הצבאיות לא היו ישירות והתנהלו בתיווכו של גנרל ריילי. נדונו מיקומם של איזורי חיץ בין הצדדים, שבהם יהיו כוחות הגנה בלבד, והגדרתם של כוחות אלה. בקביעת מיקומו של איזור החיץ הסכים ידין ללכת לקראת המצרים והסכים לקבוע את קו הפחתת הכוחות בגזרה הצפונית־מערבית על־פי קו ה־13 בנובמבר. הוא הסכים לכלול את הכפר ביר עסלוג׳ באיזור דילול הכוחות, אך התנגד להכללתה של באר שבע באיזור זה. הצעתו להגדרת כוחות הגנה התקבלה ברובה על־ידי המצרים וכך חלה התקדמות־מה בכמה מן הנושאים הצבאיים. במהלך השיחות הצבאיות שבו לדון בשאלת עוג׳ה וגם בנושא זה העלה ידין הצעת פשרה משלו: בכפר עצמו תשב ועדת שביתת־הנשק המעורבת, אך כוחות צה״ל יחזיקו במשלטים סביב הכפר, בכלל זה צדו המערבי, על הגבול הבינלאומי. ריילי לא קיבל את הצעת ידין ואף לא העבירה לידיעת המצרים. הוא הציע שכוחות צה״ל יחזיקו במשלטים רק מצפון ומדרום לכפר, אך בשום אופן לא ממערב לו. ידין התנגד והשיחות נקלעו שוב למבוי סתום.

בשלב זה הגיש באנץ׳ לצדדים הצעת פשרה מנומקת להסכם שביתת־הנשק. עיקר הפשרה היה בנושאי עוג׳ה, באר שבע, עסלוג׳ וקווי שביתת־הנשק: בנושא עוג׳ה הציע באנץ׳ לפרז את הכפר וסביבותיו ולהכפיף אותו לחסות או״ם. הצעתו התבססה על ההנחה כי לשני הצדדים אין זכות טריטוריאלית על האיזור (משום שהשטח לא נכלל בתחום המדינה היהודית על־פי החלטת ה־29 בנובמבר, אך גם איננו בתחום מצרים), בעוד שלשניהם הוא חיוני במידה שווה מבחינת הביטחון הלאומי. בנושאי באר שבע ועסלוג׳ הציע לקבל את תביעות ישראל, אך ניסה לפצות את המצרים על־ידי ניסוח מסורבל של אחד הסעיפים בהסכם שביתת־הנשק, שיאפשר למצרים לתבוע בעתיד את מימוש תביעותיהם לגבי המקומות האלה. קווי שביתת־הנשק שהציע באנץ׳ חפפו את קווי ה־13 בנובמבר ואת איזור החיץ שנקבע בתזכיר.

משלחת ישראל דחתה את הצעת הפשרה ומתחה עליה ביקורת חריפה. היא סירבה לקבל את הצעת הפירוז של עוג׳ה והציגה את הצעת ידין כקו נסיגה אחרון של ישראל. היא התנגדה לקווי שביתת־הנשק שלפיהם נכללה באר שבע באיזור החיץ ולנוסח הסעיף שהבטיח את זכותם של המצרים להעלות בעתיד את תביעותיהם ביחס לבאר שבע ועסלוג׳. המצרים קיבלו את הצעת הפשרה ככתבה וכלשונה ובכך היטו את עמדת באנץ׳ לטובתם.

כלפי חוץ הציגה משלחת ישראל עמדה אחידה ומגובשת, אך בין חבריה החלה

להסתמן מחלוקת, שנבעה מן החשש שמא העמדה הנחרצת סותמת את הגולל על סיכויי המשא־ומתן. איתן ורוזן יצאו בביקורת על ידין הנוקט גישה של "יקוב הדין את ההר" והציעו לשרת לשקול מחדש את עמדת ישראל. שרת קיבל את עמדת אנשיו ואף הצליח לשעה להניע את בן־גוריון להסכים לוויתורים בעניין עוג'ה, אך ידין ערער על גישה זו בפני שר־הביטחון והרמטכ"ל, ושרת חזר בו מהוראותיו. ידין טען כי אין לדרישה המצרית ולהצעת הפשרה של באנץ' הצדקה צבאית במשא־ומתן צבאי וכי ישראל עשתה די ויתורים למצרים בהסכימה לפינוי פאלוג'ה, בעניין רצועת עזה ועוד. הוא טען כי ויתורים נוספים יחלישו את עמדת ישראל בשיחות עם מדינות ערב. בשלב זה הצליח ידין לשכנע את הממונים עליו, אך לא לזמן רב.

בינתיים החל השלב השלישי של השיחות. הצדדים נפגשו לשיחה רשמית משותפת כדי לדון בהצעתו של באנץ'. המפגש לא עלה יפה. כל צד הדגיש את משקל ויתוריו והפחית בערך הוויתור של הצד שכנגד. נציגי ישראל הצביעו על הוויתורים שעשתה ישראל בהסכימה להשארת כוחות מצריים ברצועה ולהכללת הכפר ביר עסלוג' באיזור דילול הכוחות, והציגה את הצעת ידין בנושא עוג'ה כפשרה הוגנת. ידין ואיתן טענו כלפי המצרים כי אינם נוקטים גישה מציאותית וכי הגיעה העת לבחון את ההסכם לאור העתיד ולא כהסכם צבאי בלבד.

לעומתם הצביעו נציגי מצרים על הסכמתם לוותר על תביעותיהם המקוריות להחזקת כוחות מצריים בביר עסלוג', באר שבע ועוג'ה, והציגו את הוויתור הישראלי ברצועת עזה כוויתור בעלמא. הם שבו והדגישו כי תְביעותיהם מעוגנות בהחלטות מועצת־הביטחון וכי ישראל היא שהפרה החלטות אלה. בתום הפגישה הציע נציג מצרים לקיים מפגש ישיר בין הנציגים הצבאיים ובמשך שלושה ימים נערכו שיחות שבמהלכן חלה התקדמות בכמה מהנושאים הצבאיים: ברצועת עזה הסכימה ישראל לסגת מאיזור בית חנון ולקבוע את קו ה־13 בנובמבר כקו שביתת־הנשק באיזור. היא התנתה את הסכמתה ביצירת חגורת ביטחון שתסוכך על יד מרדכי ובהצבת משלטים לאורך הרצועה. המצרים התנגדו למיקומם של כמה מן המשלטים ובעיקר לאלה שחרגו מקו ה־13 בנובמבר או שהיו מרוחקים מן הישובים היהודיים בסביבה, אך שאלות אלה הוסדרו לקראת סיומן של השיחות. כמו כן הושגה הסכמה על קו הפרדת הכוחות, שחפף בגזרה הצפונית את קו ה־13 בנובמבר, אך עדיין היו חילוקי־דעות ביחס לדרישת המצרים שבאר שבע תיכלל באיזור דילול הכוחות. שאלת עוג'ה לא באה על פתרונה והמשיכה לעכב את סיומו של המשא־ומתן.

במקביל לשיחות הצבאיות התקיימו שיחות בלתי־רשמיות בין היועצים המדיניים המצריים לבין אליהו ששון וחברים אחרים של משלחת ישראל, שבהן הופשר מעט הקיפאון ונסתמנה ראשיתה של הדרך להסדר. בשיחות אלה אף נדונו בעיות מדיניות, שחרגו מנושא שביתת־הנשק, במישור של יחסי ישראל עם מצרים ועם מדינות ערביות אחרות. גם לחץ שהפעיל באנץ' על ישראל, הן ישירות והן בעקיפין — באמצעות ארצות־הברית — הניב תוצאות.

ב־9 בפברואר התכנסה ממשלת ישראל לדיון בשאלת עוג'ה. הממשלה החליטה לקבל את תכנית הפשרה של באנץ' בתנאי שהמצרים יפרזו שטח מקביל בצדם, ששטח הפירוז יוקטן ושהמקום יהיה מושבה של ועדת שביתת־הנשק, אך האיזור לא יהיה כפוף לחסות האו"ם. שיקולים מדיניים וצבאיים הכריעו את הכף לטובת הוויתור בעוג'ה. ההחלטה נפלה לאחר שהממשלה שוכנעה כי כשלון השיחות כרוך בסיכון

מדיני אם יועבר הנושא למועצת־הביטחון, וכי מאידך גיסא יש בהסכם סיכוי להסדר מניח את הדעת בכל הנושאים הצבאיים, שיאפשר את ביצוע תכנית המטכ"ל להשתלטות על הנגב הדרומי (מבצע "עובדה"). החלטת הממשלה, שהתקבלה בהתנגדות אחד מחבריה, הרחיקה לכת לעומת מה שהשיגה ישראל לבסוף, אך התנגדות להחלטה עוד היתה צפויה מצדו של ידין, שעמד על דעתו עד לרגע האחרון ממש.

החלטת הממשלה סללה את הדרך להסכם. בשבועיים שבין קבלתה לבין חתימת ההסכם התנהל מיקוח על ניסוח סעיפי ההסכם והצדדים עשו נסיונות אחרונים להבטיח את האינטרסים שלהם, אך בעיקרו של דבר הוסרו אבני־הנגף שמנעו עד אז סיום מוצלח של השיחות. בסיועו של באנץ' הוסדרה עתה גם בעיית באר שבע לשביעות רצונה של ישראל.

ב־24 בפברואר נחתם הסכם שביתת־הנשק שהביא להפסקת מצב הלוחמה בין ישראל למצרים. שני הצדדים לא השיגו בהסכם הסופי את מלוא דרישותיהם ונאלצו לוותר על חלק מעמדותיהם: ישראל נאלצה להסכים לנוכחות צבאית מצרית ברצועת עזה ולהסגת כוחותיה מאיזור בית חנון ומן האיזור הסמוך לבית־הקברות ברפיח, אך הותר לה להחזיק בשבעה משלטים לאורך הרצועה; שוחררה החטיבה המצרית שהיתה נצורה בפאלוג'ה; ישראל נאלצה להסכים לכינונו של איזור מפורז בעוג'ה, שהשתרע אמנם משני צדי הגבול; נקבע שעוג'ה תהיה מקום מושבה של ועדת שביתת־הנשק המעורבת, אך ישראל הצליחה למנוע הכפפת האיזור לפיקוח או"ם. נדחתה הדרישה המצרית להכללת באר שבע באיזור כוחות ההגנה, אך ביר עסלוג' נכללה באיזור הזה; ישראל הצליחה להבטיח את ניידות כוחותיה באיזור הנגב הצפוני ואת הוצאת כל הגזרה המזרחית של איזור הנגב הדרומי מתחום תחולתו של ההסכם עם מצרים כל עוד לא נחתם הסכם שביתת־נשק עם ירדן; היא לא הצליחה למנוע את אזכורם החוזר ונשנה של החלטת מועצת־הביטחון מ־4 בנובמבר ושל תזכיר באנץ' מ־13 בנובמבר בכמה מסעיפי ההסכם, שבהם הובטחה זכותם של הצדדים לחזור ולהעלות את תביעותיהם המדיניות במשא־ומתן הסופי על יישוב בעיית ארץ־ישראל.

חרף כל הוויתורים העניק ההסכם לישראל הישגים נכבדים; בתחום הצבאי הוא הבטיח את שליטתה הצבאית על מרחב הנגב הצפוני וחופש פעולה לכיבוש הנגב הדרומי. בתחום המדיני חיזק ההסכם את מעמדה הבינלאומי ואת סיכוייה להתקבל לארגון האו"ם. חתימת הסכם עם המדינה הערבית הגדולה ביותר פתחה סיכויים להסכמים עם מדינות ערב האחרות ונתנה יסוד לתקווה — שנכזבה עד מהרה — כי שביתת־הנשק תוביל לשלום סופי. לא בכדי ראה בן־גוריון בחתימת ההסכם את "המאורע הגדול ביותר של שנת הגדולות והנצורות", אחרי הקמת המדינה ונצחונותיו של צה"ל בשדה הקרב.

המשא־ומתן בין ישראל ולבנון

שיחות שביתת־הנשק עם לבנון התנהלו באווירה שונה ועל רקע צבאי שונה מאלה שציינו את השיחות עם מצרים. לכאורה היה דמיון מסוים בין שתי החזיתות — בשתיהן הופרה ההפוגה והורחב תחום שליטתה של ישראל אל מעבר לגבול

הבינלאומי. בחזית הלבנונית אירע הדבר בסוף אוקטובר, כשבמסגרת מבצע "חירם" השתלט צה"ל על רצועה צרה של שטח לבנוני, ממערב לאצבע הגליל, ובה ארבעה־עשר כפרים. אולם כאן לא התערבה מועצת־הביטחון ולא קיבלה החלטות שיכלו להשפיע על מהלכו של המשא־ומתן. משרד־החוץ הצרפתי דרש מישראל לסגת מתחום לבנון, ובשיחות מקדימות עם נציגי לבנון בינואר 1949 הביעה ישראל נכונות לפנות חלק מהכפרים כמחווה של רצון טוב. אולם, אף שבשיחות המקדימות הושגה הסכמה עקרונית למשא־ומתן בדבר שביתת־נשק, נדחה מועד פתיחתן של השיחות עד השלמת המשא־ומתן עם מצרים.

השיחות בין ישראל ולבנון נפתחו ב־1 במארס 1949. מקום השיחות — ליד ראש הנקרה — השרה מלכתחילה אווירה שונה מזו שציינה את השיחות עם המצרים במלון השושנים ברודוס, וגם הנוהל של השיחות לא תאם את המתכונת שגובשה באי היווני. האווירה שנוצרה במהלכן היתה ידידותית, ונוצרו יחסי קרבה בין נציגי הצדדים. עיקר הדיון התמקד בשיחות ישירות, ונציגי האו"ם מלאו תפקיד פחות מרכזי וחיוני מאשר בשיחות עם מצרים. ראלף באנץ' לא השתתף בשיחות ובמקומו ניהל אותן אנרי ויז'ייה, שנעזר מדי פעם בראש מטה משקיפי או"ם, הגנרל ויליאם ריילי, ובאחדים ממשקיפי או"ם בלבנון ובישראל. מצד ישראל השתתפו בשיחות: סגן־אלוף מרדכי מקלף (ראש המשלחת); יהושע פלמן (פלמון) ממשרד־החוץ; והיועץ המשפטי של המשרד, שבתאי רוזן. חברי המשלחת הלבנונית היו: ליטנאנט־קולונל תופיק סלים, רמטכ"ל צבא לבנון (ראש המשלחת); מוחמד עלי חמאדה, מזכיר כללי בפועל במשרד־החוץ הלבנוני (יועץ משפטי של המשלחת); ושני קצינים לבנוניים: ג'וסף חארב וג'זל חוסמי.

נקודות המחלוקת בין ישראל ללבנון היו מצומצמות ביותר וכמעט לא שררו חילוקי־דעות ביניהן לגבי טיבו של ההסכם הסופי. מוסכם היה על שתיהן כי הגבול הבינלאומי ישמש כקו שביתת־הנשק וכי עם חתימת ההסכם תיסוג ישראל מתחום הלבנון. אולם חרף ההסכמה העקרונית, נמשך המשא־ומתן שלושה שבועות תמימים, וזאת בגלל דרישתה של ישראל לכרוך את חתימת ההסכם ואת פינוי הכפרים בלבנון בנסיגת סוריה משטחים שהחזיקה בתחום ישראל לאורך הירדן ומזרחית לכנרת. ישראל טענה שכל גבולה הצפוני, מראש הנקרה ועד לכנרת, מהווה יחידה גיאוגרפית אחת ועל כולו יש להחיל את עקרון הנסיגה לגבול הבינלאומי. העמדה הישראלית גובשה על־ידי הפיקוד הגבוה של צה"ל ושר־הביטחון, שהניחו כי יקל להניע את הסורים לסגת אל מעבר לגבול הבינלאומי אם ישראל תוכל לגמול להם על־ידי נסיגה משטח לבנון. בהוראות שניתנו למשלחת נאמר כי יש להכין את ההסכם עם לבנון, אך לדחות את החתימה עד שתסכים סוריה לסגת. במשרד־החוץ הושמעה ביקורת על עמדה זו, ששיקפה חילוקי־דעות בין הדרג הצבאי והדרג המדיני ובתוך המשלחת עצמה — בין ראש המשלחת סגן־אלוף מקלף לבין נציגי משרד־החוץ בה. הבדלי גישה אלה לא פגמו בעבודתה הסדירה של המשלחת והוכרעו, כשהיה צורך בכך, על־ידי ראש־הממשלה.

עמדת ישראל לא זכתה בתמיכתם של באנץ' וויז'ייה וכמובן לא היתה מקובלת על הלבנונים. בשלב הראשון לא מנעה העמדה הישראלית דיון בתוכנו של ההסכם ובהכנתו, ובימים הראשונים התנהלו הדיונים כסדרם. לקראת השלמתו של ההסכם חששה המשלחת שיופעל לחץ בינלאומי על ישראל כדי לאלצה לחתום על

ההסכם לכשתושלם מלאכת הניסוח, והיא החליטה לשנות את מהלכיה. היא הסכימה לחתום על ההסכם בתנאי שבאחד מסעיפיו ייקבע לוח זמנים לנסיגת ישראל ומועדי הנסיגה יותנו בהשגת הסכם שביתת־נשק עם הסורים. תביעה זו נתקלה בהתנגדות נחרצת מצד ויז׳ייה, ורק התערבותו של ריילי מנעה אותו מהפסקת השיחות. אך תנופת הדיונים נבלמה והיה נראה שרק שינוי בעמדת ישראל עשוי לחלצם מן המבוי הסתום שאליו נקלעו.

השינוי לא איחר לבוא. ב־17 במארס הוחלט בהתייעצות בין הדרג המדיני והדרג הצבאי לחתום לאלתר על ההסכם עם לבנון ולוותר על הדרישה לכרוך את החתימה בהסכם עם הסורים. שילוב של שיקולים מדיניים וצבאיים הכריע את הכף לטובת ההחלטה. מצד הדרג המדיני נשמעו עוד קודם לפגישה שני טיעונים בזכות החתימָה: א) בעקבות לחץ של באנץ׳, שהיה מלווה באיום כי יאשים את ישראל בכשלון השיחות, הובע חשש פן ייפגע מעמדה של ישראל באו״ם; ב) לקראת כינוסה של ועידת ראשי מדינות ערב, שעמדה להיערך בבירות ביוזמת ועדת הפיוס ב־21 במארס, נשמע הטיעון כי עדיף מבחינה מדינית שמצרים לא תופיע בוועידה זו כמדינה יחידה שחתמה על הסכם שביתת־נשק עם ישראל. אצל בן־גוריון בשלה ההכרה כי חתימת ההסכם תחזק בזירה הבינלאומית ובאו״ם את תביעתה של ישראל על הנגב הדרומי ותסייע לה במשא־ומתן עם ירדן, במיוחד אם תיאלץ לבצע פעולה צבאית ב״משולש״ לשינוי הקו בחזית העיראקית (ראה להלן). המשלחת קיבלה הוראות לחתום לאלתר על הסכם עם לבנון ולהסכים לפינוי הכפרים, בתנאי שאחד מסעיפי ההסכם יבטיח את הוצאת הכוחות הסוריים מתחומי לבנון; לפעול למען הסדר ארעי שיאפשר תנועה אזרחית ישראלית בכביש מטולה — משגב עם; לדרוש את פינויים של כוחות לבנון מראש הנקרה ולהבטיח תיקוני גבול קלים באיזור מלכיה. הוראות אלו היו למורת־רוחו של מקלף, שחשש פן הסכם שביתת־נשק שיושתת עליהן ישמיט מידי ישראל את האפשרות להפעיל לחץ על סוריה למען תסיג את כוחותיה משטח ישראל. אך גם התנאים האלה לא נתקבלו על דעת באנץ׳ וויזייה. במשא־ומתן ישיר עם נציגי לבנון אמנם הופשר הקיפאון, אך ישראל נאלצה לוותר על חלק מתביעותיה: הלבנונים לא הסכימו לתיקוני גבול כלשהם, ובאשר לצבא הסורי בלבנון — ישראל הסתפקה בהסדר שנעשה בין ריילי וממשלת לבנון בדבר הרחקת הסורים ל״קו טריפולי — חלב״.

נציגי ישראל ולבנון חתמו על הסכם שביתת־הנשק ב־23 במארס.

המשא־ומתן בין ישראל וירדן

המשא־ומתן עם ירדן היה שונה משני קודמיו ומזה שהיה עתיד לבוא בעקבותיו. את השוני קבעו אופיה המיוחד של החזית הירדנית, שליטתו של הצבא העיראקי בחלק מהחזית ומרקם היחסים המדיניים בין ישראל והמלך עבדאללה.

החזית הירדנית השתרעה לאורך קווים ארוכים ומפותלים, שמשני עבריהם ישבה מרבית האוכלוסיה היהודית והערבית של ארץ־ישראל. בחלקה הצפוני והמרכזי החזיק הצבא העיראקי, ובקטעים אחדים בחלקה הדרומי ישב הצבא המצרי. בירושלים

הפריד קו החזית בין שתי האוכלוסיות וחצה את העיר לשניים. בחזית זו התמקד לב לבו של הסכסוך היהודי — ערבי.

המערכה הצבאית העיקרית בחזית הירדנית הסתיימה עם תחילת ההפוגה השנייה, ב־18 ביולי 1948. במהלך ההפוגה אירעו התנגשויות לא מעטות לאורך החזית, שהחמורות בהן היו בירושלים ובסביבותיה, אך במשך כל ימי ההפוגה לא נערכו בחזית הירדנית מבצעים צבאיים גדולים, כדוגמת המתקפות הישראליות בצפון ובדרום. קווי ההפוגה נשארו בתוקפם עד לפתיחת שיחות שביתת־הנשק, פרט לחלק מהקווים בדרומו של פרוזדור ירושלים ובהר חברון, בהם החזיק הצבא המצרי. קווים אלו שונו במהלך מבצעי "ההר" ו"יקב" (19 — 22 באוקטובר 1948), שנערכו במקביל למבצע "יואב". קווי ההפוגה סטו במקומות רבים מגבולות החלוקה וקבעו מציאות צבאית חדשה בארץ־ישראל: הגליל המערבי, לוד, רמלה, יפו, חלקים בדרום יהודה והנגב הצפוני, בכלל זה העיר באר שבע, שהוקצו כולם למדינה הערבית, נמצאו בשליטת ישראל. רצועת עזה נותקה ממרכז הארץ וישב בה צבא מצרי. רק בשרון הצליחו העיראקים לכבוש שטח קטן שהוקצה למדינה היהודית.

אף־על־פי־כן נמצאה מרבית שטחי יהודה ושומרון שהוקצו למדינה הערבית בשליטת הלגיון הערבי והצבא העיראקי, אך גורלו המדיני של האיזור לא נחרץ וכינונה של המדינה הערבית העצמאית היה מוטל בספק. המלך עבדאללה והוועד הערבי העליון נאבקו על עיצוב גורלו המדיני של האיזור הזה. המלך חתר לספח לממלכתו את החלקים הערביים של ארץ־ישראל, בעוד הוועד פועל להקמתה של מדינה ערבית עצמאית בראשותו. הוועד הקים בקיץ 1948 את "ממשלת עזה" כממשלה מייצגת של ערביי ארץ־ישראל, אך השפעתו הצטמצמה בתחום רצועת עזה. ביהודה ובשומרון גברה השפעתו של המלך עבדאללה, עד שבדצמבר 1948, בכינוס נכבדים ערביים ביריחו, הוחלט על איחוד ירדן ופלסטין "כממלכה הערבית ההאשמית" והמלך קיבל יפוי־כוח לפתור את בעיית ארץ־ישראל כראות־עיניו. המלך החל בצעדים ראשונים לסיפוח "הגדה המערבית", שהושלם פורמלית כעבור שנה ומחצה. מדינות ערב גינו את צעדיו של עבדאללה, אך המלך לא נרתע וחיפש תומכים בצד הישראלי, שבאמצעותם אף קיווה לרכוש תמיכה בינלאומית, בעיקר בארצות־הברית. על רקע מגמת הסיפוח של עבדאללה יש לראות את המגעים שנרקמו בינו לבין נציגי הסוכנות היהודית עוד בימים שלפני המלחמה ועם נציגי ישראל לאחר שוך הקרבות. המפגש הישראלי — ירדני חודש בימי העצרת הכללית של האו"ם בפאריס, בסתיו 1948, וקיבל תנופה חדשה בחודשים האחרונים של שנת 1948 ובראשית 1949.

בנובמבר 1948 נוצר מגע ישיר בדרג מקומי בין המפקדים הצבאיים של שני הצדדים בירושלים — עבדאללה אל־תל ומשה דיין. השניים נפגשו פעמים אחדות בהשתתפות אנשי או"ם בירושלים כדי למצוא הסדר שימנע את חילופי האש והתקריות הבלתי־פוסקות בעיר. ב־30 בנובמבר חתמו על "הסכם הפוגה כנה", ששם קץ לחילופי האש וקבע קו הפוגה מוסכם בעיר. הצלחת המגעים עודדה את הצדדים ואת אנשי האו"ם להמשיך בשיחות להרחבת תחולתו של ההסכם. בראשית דצמבר נפגשו אל־תל ודיין פעמים אחדות עם אנשי האו"ם ודנו בשורה של הצעות להסדרים טריטוריאליים בסביבות ירושלים ובעיר עצמה ובנושאים שונים שהיו קשורים בביצוע ההפוגה. השיחות לא הוכתרו בהצלחה ונפסקו במחצית דצמבר ביוזמת

ישראל. המגעים עם נציגי ירדן לא נותקו, אך בישראל בשלה ההכרה שיש לשנות את מתכונת השיחות ולהיערך לקראת המשכן. בכמה התייעצויות בדרג מדיני — בטחוני במהלך חודש דצמבר ובישיבת ממשלה אחת נדונה השאלה אם הגיעה השעה לפתוח בשיחות שביתת־נשק עם המלך עבדאללה ואיזו מדיניות יש לנקוט בשיחות עמו.

שני נושאים צבאיים מרכזיים — הנגב והגזרה העיראקית — עמדו למכשול במערכת היחסים עם עבדאללה, בעוד נושא מדיני אחד — סיפוח "הגדה המערבית" לירדן — היה טעון בירור יסודי. כשהחלו ההתייעצויות שלטה ישראל בנגב הצפוני ועמדה, במסגרת "מבצע חורב", להרחיב את תחום שליטתה על הנגב המרכזי והמערבי. עתיד הנגב הדרומי היה שנוי במחלוקת בינה לבין ירדן: ירדן, בתמיכת בריטניה, ביקשה לספח חבל ארץ זה לתחומה, ואילו ישראל ראתה בו חלק משטחה וקיוותה לממש את תביעתה בדרכים מדיניות. התומכים בפתיחת שיחות עם עבדאללה טענו כי השיחות תבטחנה את השקט בחזית הירדנית בעת "מבצע חורב" וכי במהלכן תתבררנה מגמותיו של עבדאללה לגבי הנגב הדרומי.

שאלת הגזרה העיראקית היתה סבוכה יותר: קו ההפוגה בגזרה העיראקית הותיר פרוזדור ישראלי צר בשפלת החוף, כשאיזור ואדי ערה ורכס הגבעות החולש עליו ממזרח נמצא בידי העיראקים. מבחינה בטחונית לא יכלה ישראל להשלים עם קו ההפוגה בגזרה זו ומאז תום הקרבות חתרה לשנותו. תכניות לפעולה צבאית באיזור זה הוצגו פעמים אחדות, אך הן לא מומשו בגלל המבצעים הצבאיים בנגב ("יואב", "חורב" ו"עובדה"), אם כי לא בוטלו לחלוטין. אנשי צבא וביטחון העריכו כי בסופו של דבר לא יהיה מנוס מפעולה צבאית לשינוי הקו וחששו ששיחות עם עבדאללה תפגענה באופציה הצבאית של ישראל. בנושא סיפוח "הגדה המערבית" לירדן נשמעו הערכות ודעות שונות: אליהו ששון, מנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד־החוץ, צידד בסיפוח ויעץ לקובעי המדיניות בישראל לנקוט מדיניות שתתמוך, לפחות תכסיסית, בתכניותיו של עבדאללה. הוא גרס שיש להתחיל בשיחות עם המלך. לבן־גוריון היתה הערכה שונה. הוא הטיל ספק ביכולתו של עבדאללה לפעול בלי תמיכה בריטית והיה מסופק אם בריטניה אכן תתמוך במגעיו עם ישראל. הוא חשש מפני תמיכה ישראלית גלויה בתכניות הסיפוח, העלולה לסבך את ישראל ביחסיה עם ברית־המועצות ועם מדינות אחרות. חברי מפ"ם בממשלה ובמועצת המדינה הזמנית דחו בתוקף שיחות שלום על בסיס של סיפוח. הם תמכו בהקמת מדינה ערבית עצמאית ובהשתתת השיחות עם עבדאללה על בסיס מדיניות זו.

על יסוד כל השיקולים הללו סוכם בישיבת ממשלה ובהתייעצויות מדיניות לפתוח בשיחות עם ירדן מבלי להתחייב לתמוך בעמדותיו של המלך בנושא הסיפוח ומבלי לוותר על אפשרות של פעולה צבאית.

השיחות, שהחלו ב־26 בדצמבר, הוגדרו כשיחות שביתת־נשק שתורחבנה בעתיד לשיחות שלום. השתתפו בהן מצד ישראל: מ. דיין ור. שילוח, ומצד ירדן: ע. אל־תל וש. אל־סאטי. בשלב מאוחר יותר נפגשו ששון ודיין עם המלך עבדאללה עצמו. וי. שמעוני בא במקומו של שילוח. בשיחות אלו, שהגיעו עד לשלב של החלפת כתבי־הרשאה, הציגו הצדדים את עמדותיהם הבסיסיות בשאלות שעמדו לדיון בין ירדן לישראל. נקודות־המוצא של שני הצדדים היו שונות: המלך ביקש להגיע להסדר שיתבסס על שילוב של תכנית החלוקה ותכנית ברנאדוט, ואילו נציגי ישראל הציגו את המציאות הצבאית כנקודת מוצא להסדר. המלך חתר לספח לממלכתו את הנגב

הדרומי, אך היה מוכן להכיר באינטרסים ישראליים באיזור ולהסכים לחלוקתו בין ישראל לירדן; הוא רצה שישראל תוותר על לוד ורמלה לטובת ירדן או למצער תסכים להחזרת פליטי שתי הערים למקומותיהם; בראשית המגעים תבעו נציגיו מעמד של מובלעת ערבית ליפו, עם סידורי מעבר חופשי אליה, אך בהמשכם לא הוצגה דרישה זו. הוסברו האינטרסים הירדניים בעזה, ובשיחות הישירות שקיים המלך עם נציגי ישראל ביקש למנוע את סיפוח האיזור למצרים במשא־ומתן שהתנהל עמה ברודוס. המלך דחה את הרעיון של בינאום ירושלים והציע לחלקה, עם איזור חיץ בפיקוח בינלאומי. הירדנים הציעו חילופי שטחים בירושלים, כדי לפתור את בעיות ניתוקה של דרך בית לחם מן האיזור הערבי וניתוקה של הדרך להר הצופים מן האיזור היהודי, אך השטחים שהציעו להחִלפה היו כולם בידי ישראל, ונציגי המלך דחו הצעה ישראלית לחילופי שטחים שהיו בידי ישראל בדרום העיר תמורת שטחים ערביים בצפונה. הובעה הסכמה ירדנית למסירת הרובע היהודי של העיר העתיקה ליהודים, עם סידורי מעבר לרובע.

מול עמדות המלך הציגו נציגי ישראל את העמדות הבאות: הם דרשו שקו שביתת־הנשק בערבה יחפוף את הגבול הבינלאומי, כלומר שהנגב הדרומי כולו יהיה בשליטת ישראל; הם הציגו את עמדת ישראל לשינוי הקו בחזית העיראקית וביקשו לברר מה יהיה מעמדה של החזית העיראקית בהמשך השיחות; הם דרשו את פינוי "בליטת לטרון" ואת חידוש הפעלתה של מסילת־הברזל לירושלים. הם ביקשו לדון בבעיות של מפעלים כלכליים שנשארו בשליטת ירדן: חידוש העבודה במפעל האשלג בדרום ים המלח ובמפעל החשמל בנהריים, גורל הרכוש במפעל האשלג בצפון ים המלח ועוד. אשר לירושלים — נציגי ישראל נטו לקבל את הרעיון בדבר חילופי שטחים, אך רק על בסיס של הדדיות. בשאלת סיפוח הגדה הובהר לירדנים כי ישראל טרם החליטה איזו עמדה לנקוט וכי השאלה פתוחה לדיון.

הפער שהתגלע בין עמדות הצדדים לא היה קטן, אך בשלב זה לא הגיעו השיחות לכלל התדיינות מעשית על הסדרים והסכמים, ובינתיים נפתחו שיחות שביתת־הנשק עם מצרים, שבעקבותיהן היו צפויות שיחות רשמיות עם ירדן. המלך עודד את המשך הפגישות עם נציגי ישראל כהכנה לקראת השיחות הרשמיות, אך בפועל לא הושגו תוצאות כלשהן. תועלתן לישראל היתה במה שלמדו מהן על עמדותיו של המלך ובעיקר על עמדתו ביחס לנגב הדרומי.

השאלה הזאת חזרה ועלתה במהלך השיחות, ומעצבי המדיניות הבטחונית והמדינית בישראל הגיעו למסקנה כי המלך לא יוותר מרצונו על תביעותיו בנגב וכי רק פעולה צבאית תבטיח אחיזה ישראלית מלאה באיזור. העיתוי לביצוע הפעולה, שכונתה "מבצע 'עובדה'", נקבע על יסוד שיקולים מדיניים. הוחלט להוציאו אל הפועל בין חתימת הסכם שביתת־הנשק עם מצרים, שיבטיח את אגפו המערבי של הנגב, לבין תחילת השיחות הרשמיות עם ירדן. אולם נסיונות ישראליים לדחות את פתיחת השיחות עם ירדן לא עלו יפה, ובסופו של דבר נערך המבצע בימים הראשונים לשיחות שביתת־הנשק והוא הכביד לא מעט על מהלכן.

בשיחות הרשמיות עם ירדן, שהחלו ברודוס ב־4 במארס, השתתפו מצד ישראל: ראובן שילוח (ראש המשלחת); סגן־אלוף משה דיין; סגן־אלוף דן לנר; והיועץ המשפטי של משרד־החוץ, שבתאי רוזן. כעבור זמן צורף גם יעקב שמעוני. שני קצינים ישראליים, יהושפט הרכבי ושאול רמתי, צורפו למשלחת, אך לא נמנו עם חבריה הרשמיים.

מצד ירדן השתתפו בשיחות: קולונל אחמד צדקי אל־ג׳ונדי (ראש המשלחת); ליטנאנט־קולונל מוחמד אל־מעאייטה; קפטן עלי אבו נאור; מייג׳ור ראדי הנדאוי; והיועץ המשפטי, ריאד אל־מופלח.

מטעם האו״ם ניהל את השיחות המתווך בפועל ראלף באנץ׳ בסיוע צוותו. השיחות עם ירדן התנהלו באווירה ידידותית ויחסים של קרבה נוצרו בין שתי המשלחות. אולם המשלחת הירדנית היתה מורכבת מאישים בדרג מדיני וצבאי נמוך יחסית, שהיו מחוסרי סמכות ממשית. המשלחת לא הוסמכה להחליט בנושאים מרכזיים, והדיונים המכריעים לא נערכו ברודוס אלא במגעים ישירים עם המלך עבדאללה. לפיכך הצטמצם מאוד תפקידו של באנץ׳ כמתווך והוא לא הטביע את חותמו על המשא־ומתן עם ירדן כדרך שעשה בשיחות עם מצרים ועם סוריה.

משלחת ישראל יצאה לשיחות עם הנחיות ברורות, שאושרו בישיבת ממשלה. העמדות הבסיסיות של ישראל אמנם הוצגו כבר בשיחות המקדימות, אך עתה הן פורטו והוגדרו במדויק. ההנחיות העיקריות היו: העתקת קו החזית בגזרה העיראקית בשרון מזרחה והכללת הכפרים טירה וקלנסווה בתחום ישראל (נמסר לראות עיניה של המשלחת אם להציג כבר בשלב הראשון תביעה לפינוי קלקיליה); העתקת קו החזית שמדרום־מזרח לוואדי ערה כדי שכביש עפולה — חדרה יהיה כולו בשליטת ישראל; פינוי ״בליטת לטרון״; קביעת הגבול הבינלאומי כקו שביתת־הנשק בערבה; בירושלים — חופש מעבר להר הצופים, לבית־הקברות בהר הזיתים ולכותל המערבי; שימוש במסילת־הברזל לירושלים; חופש גישה לנהריים ואפשרות להפעלת המפעל; חידוש אספקת המים למפעל האשלג בדרום ים המלח; חופש מעבר לכלי שיט של חברת האשלג בים המלח ואפשרות העברת התוצרת ברכב ישראלי לירושלים; המשלחת נדרשה לא להתחייב לשום תגמול ישראלי, אם בהחלפת שטחים אם בהחזרת פליטים, מבלי לקבל הוראות מפורשות; בשאלת סיפוח השטחים שממערב לירדן נדרשה המשלחת להכניס להסכם שביתת־הנשק סעיף שבו ייאמר במפורש כי חתימת ישראל על ההסכם אינה מהווה הכרה בריבונות ירדן על השטחים האלה.

השיחות ברודוס ארכו חודש ימים ונחלקו לארבעה שלבים: 4 — 11במארס; 12 — 18 במארס; 18 — 23 במארס; 24 במארס — 3 באפריל.

השלב הראשון, שהחל בדיון על קווי שביתת־הנשק בקטע המוחזק על־ידי הירדנים, נקלע תוך זמן קצר למשבר בגלל מבצע ״עובדה״. הירדנים התלוננו על הפרות הפוגה והתקפות ישראליות על יחידות הלגיון באיזור הערבה ודרשו, בתמיכתו של באנץ׳, שייחתם לאלתר הסכם הפסקת־אש. ישראל השהתה את החתימה עד שהושלם המבצע. הסכם הפסקת־אש לגזרה הירדנית נחתם ב־11 במארס, ומשקיפי או״ם נשלחו לאיזור הערבה ואישרו כעבור זמן קצר את מיקומן של עמדות צה״ל בנגב הדרומי.

בשלב השני הוסב הדיון בקווי שביתת־הנשק בעיקר על איזורי הקו הירדני, וזאת משום שעתידה של החזית העיראקית טרם הובהר. העיראקים לא שלחו את נציגיהם לשיחות והשהו מתן יפוי־כוח לירדנים לנהל את השיחות בשמם. הדיון התמקד בדרישת ישראל להסגת הקו בלטרון, למעבר חופשי להר־הצופים, להפעלתה של מסילת־הברזל לירושלים ובדרישת הירדנים למעבר חופשי לבית לחם. אולם בדיונים הממושכים על נושאים אלה לא הצליח באנץ׳ להניע את הצדדים להגמיש את

עמדותיהם. הוא ניסה לפרוץ את המבוי הסתום שלתוכו נקלעו השיחות באמצעות הצעת פשרה, שעיקרה פירוז ירושלים ופיקוח מעורב בהשתתפות או״ם על כביש לטרון, על הדרכים להר הצופים ולבית לחם ועל מסילת־הברזל לירושלים. הצדדים דחו את ההצעה. חברי משלחת ישראל התרשמו שבאנץ׳ ועמיתיו מנסים לנצל את המחלוקת בין הצדדים למען קידום מימושן של החלטות או״ם ביחס לירושלים, ובהדרגה הגיעו להחלטה כי עדיף להשאיר את נושאי ירושלים וסביבותיה לדיון מחוץ לרודוס ולחתום על הסכם שביתת־נשק על יסוד קווי ״ההפוגה הכנה״. רעיון זה נתקבל על דעת הירדנים. בעיות ירושלים וסביבותיה הורדו מעל הפרק והחל הדיון בהפחתת כוחות ומיקום הצבתם בגזרות השונות, ובנושאים צבאיים אחרים.

בינתיים החל השלב השלישי של השיחות. שלב זה התנהל מחוץ לרודוס בשיחות ישירות, בדרג מדיני בכיר, והוקדש לשאלת הקו בגזרה העיראקית. לקראת אמצע מארס הסכימו ירדן ועיראק שכוחות הלגיון יתפסו את עמדות העיראקים. החילופין המציאו לישראל שעת־כושר נוחה למימוש יעדיה ביחס להעתקת הקו בשרון ובוואדי ערה בדרכים מדיניות. משנודע על החילופין, נקטה ישראל בכמה צעדים: היא הודיעה לבאנץ׳ כי החילופין יהוו הפרת ההפוגה וכי ישראל לא תכיר בהם; היא הציעה למלך עבדאללה להיפגש עם אחד מנציגיה כדי להסדיר את הנושא בדרכי שלום ועשתה הכנות לפעולה צבאית שתידרש אם המאמצים המדיניים לא ישאו פרי. (הרמטכ״ל המליץ על פעולה צבאית מוגבלת ליישור הקו בשפלת החוף ותפיסת ואדי ערה, אך בן־גוריון היסס בגלל הצורך לבסס את מעמדה של ישראל באילת וחשש לתגובה צבאית בריטית.) המלך, שידע על ההכנות הצבאיות, פנה לעזרת הבריטים וביקש מן האמריקאים לרסן את ישראל. מאידך גיסא, הסכים לקבל את נציגי ישראל. משה דיין ויהושפט הרכבי יצאו בדחיפות לפגישה. דיין הציג את עמדת ישראל לתיקוני גבול בגזרת השרון וואדי ערה ברוח ההנחיות שניתנו למשלחת. תמורת הוויתורים הטריטוריאליים הציע דיין למלך את הסכמת ישראל לביצוע חילופי הצבאות ב״משולש״. כדי למנוע ביקורת על המלך מצד עמיתיו הערביים הציע דיין שההסכם יהיה סודי, שחילופי הצבאות יוצאו אל הפועל מיד לאחר חתימת הסכם שביתת־הנשק, אך תיקוני הגבול יתבצעו בהדרגה במשך כמה חודשים. המלך הסכים עקרונית לשינוי והשאיר את הדיון בפרטים לפגישה נוספת עם נציגיו. בירושלים נפגשו נציגי ישראל (דיין, ידין, איתן, הרכבי) עם נציגיו הרשמיים של עבדאללה (שר־המשפטים, סגן שר־החוץ, ע. אל־תל) ודנו עמם בפרטי ההסכם. עיון במפות חשף את עומק השטח שדרשה ישראל והמחיש את היקף תביעותיה. התברר כי בשטח זה נמצאים כפרים ערביים אחדים, ונציגי ירדן חששו לגורלם. התנהל ויכוח על גודל השטח, גורל האוכלוסיה המקומית ומתן תגמול ישראלי לירדן. נציגי ירדן היססו לחתום, ואילו נציגי ישראל הבהירו כי אם לא ייחתם ההסכם בתוך עשרים וארבע שעות, תחזור בה ישראל מהסכמתה לחילופי הצבאות ב״משולש״. מצב זה הניע את הירדנים ליזום פגישה נוספת בין המלך ונציגי ישראל, וזו אכן התקיימה ב־23 במארס. בפגישה אצל המלך השתתף גם קצין בריטי מטעם הלגיון הערבי. עבדאללה נמצא במצב מביך: הבריטים הודיעו כי חוזה ההגנה בינו לבינם חל על שטח ממלכתו בעבר־הירדן בלבד, ולא על השטח שבשליטתו ממערב לירדן, ואילו האמריקאים לא הבטיחו למנוע פעולה צבאית ישראלית; מצד שני חשש כי אם יסרב לחתום על ההסכם, תפתח ישראל בפעולה צבאית לכיבוש השומרון כולו. הוא קיווה שחתימה

על ההסכם תרסן את דרישותיה של ישראל ושבעקבותיה לא יבואו תביעות נוספות.

נציגי המלך הצליחו להכניס להסכם סעיפים שהקלו במעט על החתימה: ישראל ויתרה ויתורים קלים בשרטוט הקו והתחייבה לפצות את ירדן בקטע אחר של החזית. סעיף מיוחד הבטיח את זכויותיהם של תושבי הכפרים הערביים שיימסרו לישראל, וישראל התחייבה לשאת בהוצאות סלילתו של כביש חלוף בין טול כרם וקלקיליה. ההסכם קבע את מועדי העברת השטחים בתוך תקופת זמן של כארבעה חודשים. להסכם צורפה מפה חתומה בידי נציגי ישראל ונציגי הלגיון, שבה סומן הקו החדש. ההסכם נחתם ב־23 במארס, אך היה טעון אישור של ראש ממשלת ירדן, והמועד הסופי לאישורו נקבע ל־30 במארס. דחיית האישור נועדה לתת לעבדאללה פסק זמן נוסף לשקול את משמעותו, לבדוק את תגובותיהן של בריטניה וארצות־הברית ואולי להשיג את התערבותן למניעת חתימתו, ולנקוט צעדים דיפלומטיים שיבטיחו את ירדן מפני הפרת ההסכם ומפני איום צבאי נוסף מצד ישראל. המלך שיגר איגרת אל הנשיא טרומן, ומיופה־הכוח האמריקאי בעמאן הפעיל את השפעתו במחלקת־המדינה. אולם אמריקה נמנעה מהתערבות והסתפקה בהצהרה כללית בדבר יחסה השלילי לכל נסיון להפר את ההסכם. ראש ממשלת ירדן ניצל את פסק הזמן כדי לנסות לשפר את תנאי ההסכם. הצעתו להטיל תיקונים נוספים בקו המוסכם והחתום שבגזרה העיראקית נדחתה על־ידי ישראל, אך היא הסכימה לכמה שינויים בהסכם הסופי, שנחתם ב־30 במארס, לאחר פגישה נוספת אצל המלך. הוחלט כי ההסכם יהיה גלוי ויוכנס כלשונו וככתבו להסכם שביתת־הנשק. על־ידי כך ביקש ראש ממשלת ירדן לשוות להסכם אופי צבאי ולמנוע טענות שירדן הסכימה להסדרים מדיניים עם ישראל. דבר המשא־ומתן הישיר היה אמור להישאר סודי. בהסכם הסופי נאמר במפורש כי ישראל פיצתה את ירדן בשטחים שהעבירה לידיה באיזור הר חברון, ובמפה חתומה בידי הצדדים סומן הקו החדש באיזור זה. ישראל הסכימה לא להציב את כוחותיה בתוך הכפרים הערביים שנמסרו לידיה ולהשאיר בהם כוחות משטרה מקומיים.

המדיניות הישראלית הצליחה מעל המשוער: הסטת הקו בשרון ובוואדי ערה הושגה ללא מערכה צבאית, שהיתה עלולה לסבך את ישראל בזירה הבינלאומית. מאידך גיסא גם העניק ההסכם יתרונות ברורים למלך עבדאללה — עימות צבאי נוסף היה עלול לבטל את הישגיו הטריטוריאליים ואף לערער את מעמדו, ובחתמה על ההסכם הכירה ישראל למעשה בשליטתו על שטחי ארץ־ישראל, שלא נכללו בתחום ריבונותו.

השלב הרביעי והאחרון של שיחות רודוס החל עם האישור הראשון של ההסכם עם עבדאללה והסתיים בחתימת הסכם שביתת־נשק. רשמית לא דווח לבאנץ׳ על השיחות המתנהלות מחוץ למסגרת הדיונים ברודוס, אך למעשה ידע על קיומן והמתין בסבלנות לתוצאותיהן. בינתיים דנו ברודוס בנושאי הפחתת הכוחות וחלוקתם בגזרות השונות. חילוקי־הדעות בנושאים אלה לא היוו מכשול ממשי בפני סיום מוצלח של השיחות: הסכם שביתת־הנשק נחתם ב־3 באפריל — ימים ספורים לאחר אישורו של ההסכם המיוחד.

בהסכם שביתת־הנשק נקבע קו שביתת־הנשק בין ישראל לירדן וצורפו אליו מפות מאושרות על־ידי הצדדים: בערבה חפף הקו את הגבול הבינלאומי (מבלי שהדבר צוין במפורש), בחזית העיראקית נקבע הקו על יסוד ההסכם עם עבדאללה, בגזרת ירושלים — על יסוד הסכם "ההפוגה הכנה", ובגזרת ירושלים — חברון — ים המלח

— על יסוד שילוב של קווי ההפוגה מה־18 ביולי, הקווים ששורטטו במפת ההסכם עם עבדאללה וקווים שאושרו על־ידי משקיפי או״ם באיזור ים המלח. ההסכם לא הסדיר את מכלול הבעיות שהיו שנויות במחלוקת באיזורי ירושלים, בית לחם ולטרון וגם לא את שאלת המפעלים הכלכליים. סעיף מיוחד בהסכם (סעיף 8) הסמיך ועדה משותפת של הצדדים, ללא נציגי או״ם, להסדיר את כל הנושאים הללו. (למעשה, פרט להפעלתה של מסילת־הברזל לירושלים, לא הוסדרו בעיות אלה במשך שמונה־עשרה השנים שבהן עמד בתוקפו הסכם שביתת־הנשק עם ירדן.)

ההסכם עם ירדן היה הישג מרשים למדיניות הישראלית. ישראל הצליחה להגשים את יעדיה על־ידי שילוב מוצלח של מהלכים מדיניים עם מהלכים צבאיים מוגבלים: הודות למבצע ״עובדה״, שהיה מוגבל בהיקפו ונערך תוך מגבלות מדיניות חמורות, הרחיבה ישראל את גבולה עד אילת, ובעזרת האיום הצבאי בעת המשא־ומתן המדיני על שינוי הקו ב״משולש״ הבטיחה קו הגנה משופר במרכז הארץ. רק בירושלים ובסביבותיה לא הושגו מטרות המשא־ומתן והסדרי הפוגה ארעיים הפכו להסדרים של קבע. אך בשעה שהוסכם לדחות את הסדרתן של הבעיות הללו היה נראה שהסדר מדיני כולל עם ממלכת ירדן הוא בהישג־יד. ואכן, הצדדים הוסיפו לקיים מגעים שנועדו להשכין שלום בין שתי המדינות, והם נקטעו סופית אך כעבור שנתיים, עם רצח המלך עבדאללה בקיץ 1951.

המשא־ומתן בין ישראל וסוריה

שיחות שביתת־הנשק עם סוריה היו קשות וממושכות. הן ארכו למעלה משלושה חודשים, כשזירת הפעילות הדיפלומטית נעה בין תל אביב ודמשק לבין ניו יורק וּואשינגטון. הצדדים הציגו עמדות יסוד נוקשות והחלטיות והותירו מעט מאוד מרווח למיקוח. קשיי המשא־ומתן היו פועל יוצא מן המצב הצבאי ששרר בשטח לאחר תום הקרבות. במהלך המלחמה הצליחו הסורים להתבסס בשטחים שממערב לגבול הבינלאומי. הם החזיקו בראש־גשר גדול באיזור משמר הירדן, עם שלוחה צפונית בין הגבול הבינלאומי והחולה, בגדה המזרחית של הירדן מדרום למשמר הירדן, בראש־גשר קטן ממערב לשפך הירדן, בשטח שבין הגבול הבינלאומי והכנרת מדרום לעין גב, ובגזרה הצפונית — בשטח קטן ממערב לגבול הבינלאומי באיזור שבין באניאס לדן. קו החזית הסורית לא השתנה מתחילת ההפוגה הראשונה עד לתחילת השיחות. נסיונות צה״ל בקרבות ״עשרת הימים״ להדוף את הסורים מתחומי ישראל לא עלו יפה. תכניות לחידוש המערכה הצבאית נגדם נדונו פעמים אחדות בחודשי אפריל—מאי 1949, לפני השיחות ובמהלכן, אך נדחו בגלל שיקולים צבאיים ומדיניים. הסורים נהנו איפוא מן היתרון של שליטה בשטחים חשובים שישראל טענה לריבונות עליהם ושאף כללו ישוב יהודי אחד. מאידך גיסא, במישור המדיני היה מצבה של ישראל מבחינות אחדות נוח יותר מאשר במשא־ומתן עם מצרים וירדן: הסכמי שביתת־הנשק שעליהם חתמה ישראל עם שלוש משכנותיה חיזקו את מעמדה הבינלאומי, שהתבסס עוד יותר במהלך השיחות כתוצאה מקבלתה כחברה באו״ם, כאומה שוות־זכויות בקהילייה הבינלאומית. סוריה, לעומת זאת, הסתבכה בקשיים

פנימיים וחיצוניים: ימים ספורים אחרי שממשלתה הסכימה לפתוח בשיחות עם ישראל אירעה הפיכה צבאית בדמשק וקולונל חוסני אל־זעים, שעמד בראשה, תפס את השלטון. מצבו של השליט החדש, שהיה מוכרח לבסס את שלטונו מבית ומחוץ, השפיע על כושר עמידתו במיקוח ועל אופיין ומהלכן של השיחות. גורם מדיני נוסף בעל משקל היו שיחות הפיוס בלוזאן, שנפתחו בסוף אפריל ונוצלו כאמצעי לחץ בידי שני הצדדים.

השיחות החלו רשמית ב־5 באפריל 1949 והתקיימו בחרבת ירדה שבשטח ההפקר בין מחניים למשמר הירדן. מצד ישראל השתתפו בהן: סגן־אלוף מרדכי מקלף (ראש המשלחת), יהושע פלמן (פלמון) ממשרד־החוץ, והיועץ המשפטי שבתאי רוזן. שני קצינים ישראליים, גרשון גלעד ויוסף שנורמן, השתתפו בצוות הצבאי של המשלחת; את הסורים ייצגו ליטנאנט־קולונל סלו פאוזי, קומנדר מוחמד נאצר, קפטיין ביזרי עפיף והיועץ המשפטי צלאח אל־דין טרזי; מטעם האו״ם ניהל את השיחות אנרי ויז׳ייה בעזרת גנרל ויליאם ריילי. ראלף באנץ׳ לא השתתף בשיחות עצמן, אך היה מעורב בהן באופן פעיל. הוא ישב אותה עת בניו יורק ומשם ניווט את המשא־ומתן, בעיקר ברגעי משבר: הוא הירבה להיפגש עם נציגי ישראל באו״ם, שיגר אגרות לממשלות ישראל וסוריה, הציג הצעת פשרה שסללה את הדרך לסיום השיחות וניסח הערת־הסבר שחילצה אותן מן הסבך. למרות שלא נכח בשיחות, הטביע את חותמו על מהלכן ועל ההסדר שנקבע בסיומן.

עמדת המוצא של ישראל היתה ידועה לבאנץ׳ ולסוריה לפני שנפתחו השיחות. ישראל תבעה נסיגה סורית לגבול הבינלאומי וקביעתו כקו שביתת־הנשק. תביעתה היתה נחרצת ולא הותירה מקום רב למיקוח. נציגיה דחו כל פתרון שלא כלל נסיגה סורית מלאה והם לא ויתרו בנקודה זו כמלוא הנימה. עמדת ישראל התבססה על כמה וכמה טיעונים: החזק שבהם היה הטיעון שהגבול הבינלאומי הוכר למעשה בצפון ובדרום כקו גבול בינה לבין שכנותיה ובשני מקרים (לבנון ומצרים) נדרשו כוחותיה בשם עיקרון זה לסגת אל מעבר לגבול הבינלאומי. ישראל דרשה לנהוג בסוריה באותה אמת־מידה שהחילו כלפיה וליישם גם במקרה זה את עקרון הנסיגה לגבול הבינלאומי; ישראל גם טענה כי בשטחים שכבשו הסורים כמעט אין אוכלוסיה ערבית ולכן אין הצדקה להחזקתם בידי מדינה ערבית, כדוגמת שליטת המצרים ברצועת עזה או שליטת הירדנים ב״גדה המערבית״; הודגש כי הימצאם של כוחות סוריה ממערב לגבול מהווה איום על בטחונה של ישראל וכי בשטחים המוחזקים בידיה נמצאים מקורות מים החיוניים לכלכלתה.

עמדת המוצא הסורית התבססה על המציאות הצבאית בשטח. הסורים דרשו שקו הלחימה יוכר כקו שביתת־הנשק ודחו את עקרון הנסיגה לגבול הבינלאומי. הם סמכו את עמדתם על החלטת ההפוגה של מועצת־הביטחון מן ה־15 ביולי 1948. במהלך השיחות מיתנו הסורים את עמדתם והציגו הצעות אחדות לשרטוט קו שביתת־הנשק שכללו נסיגת־מה של כוחותיהם, אך באף אחת מהן לא הסכימו לנסיגה מלאה ובלא תנאי, והתמורה שדרשו נדחתה בידי ישראל.

המשא־ומתן התמקד במציאת הסדר שיביא לנסיגה סורית כדרישת ישראל, אך יפצה את הסורים בעד נסיגתם. אפשר להבחין בארבעה שלבים עיקריים במשא־ומתן הקשה והממושך שהיה דרוש כדי להגיע להסכם שהתקבל על דעת שני הצדדים: מפתיחת השיחות ב־5 באפריל ועד ניתוקן ב־17 במאי; מן ה־17 במאי ועד חידוש

השיחות ב־16 ביוני; מן ה־16 ביוני ועד ל־3 ביולי; ומן ה־3 ביולי ועד לחתימת ההסכם ב־20 ביולי.

הנושא הראשון על סדר־יומה של הוועידה היה חתימת הסכם להפסקת־אש. הסורים הגישו הצעת הסכם שהקפיאה את קווי הלחימה והיתה עשויה להבטיח אותם מפני מהלך צבאי ישראלי בזמן המשא־ומתן. הם סמכו את דרישתם על הסכמים דומים שנחתמו בראשית השיחות עם מצרים ועם ירדן. ישראל דחתה את נוסח ההסכם ואת תקפות התקדים המצרי והירדני, ומשלחתה טענה כי לאור השקט ששרר בחזית הסורית מאז ה־15 ביולי אין צורך בהסכם מיוחד. לאמיתו של דבר לא רצתה ישראל בהסכם שיכבול את ידיה ויקשה על נקיטת פעולה צבאית אם הסורים יעמדו בסירובם לסגת לגבול. לבסוף, מחשש לפגיעה בתדמיתה ערב ההכרעה בעניין קבלתה לאו״ם, הסכימה ישראל לפשרה. במקום הסכם חתום הוחלפו אגרות בין המשלחות שבהן התחייבו הממשלות להמשיך לכבד את החלטת מועצת־הביטחון.

לאחר שהושגה פשרה זו החל הדיון בקווי שביתת־הנשק. בישיבה רשמית ב־21 באפריל הציגה ישראל את דרישתה הנחרצת לנסיגה סורית, והסורים הציגו את הצעתם הם בדבר קו שביתת־הנשק. ההצעה נסבה על כל הגבול הצפוני, מראש הנקרה ועד לדרום הכנרת, והסתמכה על החלטת מועצת־הביטחון מיום 15 ביולי 1948. הסורים דרשו נסיגה ישראלית מהגליל העליון ומן השטחים שנכבשו ב״מבצע חירם״ ואת הקפאת הקווים בגזרה הסורית, תוך הטלת תיקונים אחדים לטובתם. משלחת ישראל דחתה את ההצעה ואת הגישה המונחת ביסודה. ביוזמת ויז׳ייה כונסה ב־26 באפריל פגישה מצומצמת של הנציגים הצבאיים, שאליה צורפו גם היועצים המשפטיים. הפעם הסכימו הסורים לקבוע את הגבול הבינלאומי כקו שביתת־הנשק, אך רק בגזרת באניאס — חולה. בגזרה הדרומית הציעו את קו המים בחולה ובירדן ואת הגדה המזרחית של הכנרת כקו שביתת־הנשק. נציגי ישראל דחו גם את ההצעה הזאת והשיחות נקלעו למבוי סתום. ב־29 באפריל החליטו הצדדים על הפסקה זמנית של השיחות.

המתווכים הציעו, על־פי יוזמה סורית, לשבור את הקיפאון באמצעות פגישה ישירה עם זעים, והצעה זו נדונה, בין היתר, בהתייעצות בדרג מדיני בכיר בישראל. הועלתה אפשרות לפעולה צבאית, אך היא נדחתה מחשש לסיבוכים מדיניים וצבאיים. הוחלט להידבר עם באנץ׳ ועם מחלקת־המדינה ובו בזמן להיענות ליוזמה הסורית ולשלוח את ידין ושילוח לפגישה עם נציגי זעים. זעים שלח לפגישה שניים מחברי המשלחת הסורית מצוידים בסמכות הכרעה. הפגישה התקיימה ב־2 ביוני בראש פנה והסתיימה ללא תוצאות. הסורים חזרו על תביעתם לקביעת קו המים כקו שביתת־הנשק, ונציגי ישראל חזרו ותבעו נסיגה סורית מלאה לגבול הבינלאומי. אולם הוסכם כי לפגישה הרשמית הבאה יביאו הסורים הצעה חדשה להסדר.

במישור האחר — בפעילות הדיפלומטית שהתנהלה במקביל בניו יורק — חלה התקדמות לקראת מציאת הסדר. באנץ׳ קיים מגעים עם נציגי ישראל וסוריה והחל מגבש הצעת פשרה. הוא הציע נסיגה סורית לגבול הבינלאומי ללא התקדמות של צה״ל לאיזורים המפונים, ופירוזם של איזורים אלה. מן הסורים למד כי ייתכן שיסכימו להצעה כזאת אם ״עמדות חלוץ״ סוריות יישארו בשטח המפונה, ואילו נציגי ישראל הבהירו לו כי ישראל עשויה לתמוך בהצעתו רק אם הנסיגה הסורית תהיה מלאה, אם תושבי משמר הירדן יוכלו לחזור למקומם ואם המינהל האזרחי

באיזורים המפורזים יהיה בשליטת ישראל. באנץ' הילך בין הטיפות. לנציגי ישראל הבהיר כי עמדתם מקובלת עליו, בעוד שהצעתו הוצגה לצדדים באמצעות ויז'ייה על־פי הגישה הסורית.

ב־10 במאי חודשו השיחות. הסורים הגישו, כמובטח, הצעה חדשה להסדר. הם חזרו והציעו את הגבול הבינלאומי כקו שביתת־הנשק בגזרת באניאס — חולה ואת קו המים מהחולה ועד דרום הכנרת. הם הסכימו לסגת מראשי־הגשר במשמר הירדן ובשפך הירדן, אך תבעו בתמורה נסיגת כוחות ישראל מעין גב ודרדרה. הם הציעו שכל שטחי הפינוי יהיו שטחי הפקר, ואת קיבוץ עין גב ביקשו להכפיף לשליטה אזרחית סורית. כמו־כן תבעו את פירוז הגליל המערבי כולו. נציגי ישראל קיבלו את הצעת הנסיגה הסורית, אך דחו את ההצעה כמקשה אחת והיא הורדה מעל הפרק. עתה בשלו התנאים להגשת הצעת הפשרה של המתווך. ויז'ייה הציג בשם באנץ' את הצעת הפשרה לנסיגה סורית מן השטחים שממערב לגבול ופירוזם, אך הוסיף משפט מעורפל שהתיר לצדדים להחזיק ב"עמדות חלוץ" בשטח המפורז.

ישראל הסכימה לקבל את ההצעה בתנאי שהסורים יסוגו משטחה ולא ידרשו "עמדות חלוץ" בשטח המפורז, ובהנחה שהחיים האזרחיים בשטח המפורז יתנהלו בשליטתה. הסורים קיבלו את ההצעה, אך התחמקו ממתן התחייבות ברורה לנסיגה מלאה של כוחותיהם. בישיבה רשמית ב־17 במאי שוב נקלעו השיחות למבוי סתום. משלחת ישראל קיבלה הוראה להפסיק את השיחות אם לא תקבל התחייבות ברורה לנסיגת סוריה, ומשלחת סוריה קיבלה הוראה לא להתחייב לנסיגה סורית מלאה. לאחר מיקוח נוסף ללא תוצאות הודיעה משלחת ישראל כי בתנאים שנוצרו אינה רואה טעם בהמשך השיחות. הוחלט להפסיקן ללא קביעת מועד לחידושן ולהמתין להוראותיו של באנץ'. כך הסתיים השלב הראשון של השיחות.

השלב השני התרחש כולו מחוץ למסגרת השיחות הרשמיות. מוקד ההתרחשויות נע לניו יורק, אך גם דמשק לא שקטה על שמריה. באנץ', ויז'ייה והסורים חיפשו דרך להיחלץ מן המשבר. הסורים יזמו מהלך חדש: הם ניסו לקשור את שיחות לוזאן עם שיחות שביתת־הנשק והציעו פתרון כולל לשניהם. באמצעות ריילי העבירו לנציגי ישראל הצעה חשאית להסדר כולל בתנאים הבאים: שביתת־נשק על יסוד קווי הלחימה; הסדר שלום במסגרת שיחות לוזאן בתוך שלושה חודשים, על בסיס הגבול הבינלאומי; ונכונות סוריה לקלוט כרבע מיליון פליטים תמורת עזרה כספית. רעיון הפגישה בין בן־גוריון וזעים שב ועלה מחדש. עוד קודם להגשת ההצעה פנה באנץ' אל בן־גוריון וביקשו להיפגש עם זעים, ועתה הגבירו הוא ונציגיו את לחצם.

המהלך הסורי חייב תגובה ישראלית שקולה. השאלה היתה אם יש כאן תכסיס סורי וסכנת מילכוד לישראל או שמא יש בהצעה, בעיקר בנושא הפליטים, פתח של ממש להסדר שלום עם סוריה. בן־גוריון פקפק באמינותה של ההצעה וחשש מפני מלכודת דיפלומטית שטומנים הסורים לישראל. הוא לא ראה תועלת בפגישה עם זעים לפני שנציגיו בשיחות שביתת־הנשק יתחייבו באורח חד־משמעי לנסיגה מלאה. שרת חלק על עמדתו ותמך בפגישה עם זעים. הוא החשיב את הסיכוי לפתרון בעיית הפליטים הטמון בהצעה וביקש לברר את אמינותה בפגישה ישירה עם זעים. אולם נכונותו לבוא לפגישה רק הולידה משא־ומתן מפותל ורב־תהפוכות, ובסופו של דבר לא יצאה הפגישה אל הפועל.

בשלב זה נקט באנץ' יוזמה שחילצה את המשא־ומתן מן המבוי הסתום. ב־8 ביוני שיגר לממשלות ישראל וסוריה הצעת פשרה מתוקנת. הוא מצא דרך לפצות את הסורים על הנסיגה המלאה משטחי ישראל ונענה לדרישת ישראל שכוחות מגן סוריים לא יימצאו בשטחה. הצעתו היתה מנוסחת בקפידה, בהנחה שתיכלל כלשונה בהסכם שביתת־הנשק. הוא הציע לקבוע את קו ההפוגה כקו שביתת־הנשק ולכונן איזורים מפורזים בינו לבין הגבול הבינלאומי. כדי לפצות את הסורים על נסיגת כוחותיהם הציע לפרז גם את איזורי עין גב ודרדרה, שהיו בשליטת ישראל. כמו כן הציע שמשני צדי האיזור המפורז יהיו איזורים שבהם יורשו הצדדים להחזיק כוחות הגנה בלבד. יושב־ראש ועדת שביתת־הנשק יוסמך, על־פי הצעתו, לדאוג להחזרת התושבים האזרחיים לאיזורים המפורזים ולארגן משטרה מקומית בישובים, ואילו שאלת עתידם המדיני של האיזורים הללו תישאר פתוחה עד להסדר השלום. הצעתו סללה את הדרך לחידוש השיחות ולפתיחת השלב הבא של המשא־ומתן.

ב־16 ביוני נפגשו המשלחות לאחר הפסקה בת חודש ימים. הצעתו של באנץ' היתה בידיהן ועמדתן כלפיה כבר גובשה בבירותיהן. שתי המשלחות הסכימו לקבל עקרונית את הצעת הפשרה, אך עדיין היו חילוקי־דעות ביניהן על מעמדם של האיזורים המפורזים, וכל משלחת פירשה לפי השקפתה את סעיפי הצעתו של באנץ'. משלחת ישראל הבינה כי הגבול הבינלאומי נקבע למעשה כגבול בין שתי המדינות וכי ריבונות ישראל תחול על האיזורים המפורזים; החיים האזרחיים יחזרו למסלולם ויתנהלו תחת ממשל אזרחי ישראלי; ישראל תמשיך בעיבוד קרקעות ובהקמת ישובים, ותושבי הכפר הערבי סמרה יקבלו אזרחות ישראלית; תפקיד האו"ם באיזור יצטמצם בשמירת הפירוז. הסורים דחו את הפירוש הישראלי. הם גרסו כי האיזורים המפורזים יופקעו מתחום ריבונותן של שתי המדינות עד להסדר הסופי ויימסרו לפיקוח או"ם; שום צד לא ירכוש יתרון מדיני בשטח כל עוד שביתת־הנשק תהיה בתוקף; לא יוקמו בהם ישובים חדשים ולא תעובד הקרקע; תושבי ישראל יהיו קשורים לישראל והאוכלוסיה הערבית תהיה קשורה לסוריה.

בדיון על הנושא לא הצליחו הצדדים להגיע להסכם וביקשו הבהרות מבאנץ'. באנץ' נזהר בתשובתו. הוא ביקש לספק את עמדות שני הצדדים ולכן הגיש הערת־הסבר מעורפלת מאוד. את כוונותיו פירש לנציגי ישראל בניו יורק ושכנע אותם לקבל את הסברו. הערת־ההסבר הוגשה לצדדים ב־26 ביוני. היא באה לפרש את הצעת באנץ', אך לא לשנות את נוסחה הבסיסי. באנץ' הבהיר כי המינהל האזרחי בשטח המפורז, והמשטרה בכלל זה, יהיה על בסיס מקומי, מבלי שתובהרנה שאלות המינהל, השיפוט, האזרחות או הריבונות באיזורים הללו. בישובים היהודיים יהיו מינהל ושיטור מקומיים ישראליים, ובערביים — מינהל ושיטור ערביים; יושב־ראש ועדת שביתת־הנשק ידאג להסדרים שיבטיחו את החזרת החיים האזרחיים למסלולם, אך לא יהיה אחראי על המינהל הישיר של האיזור.

בשיחה עם נציגי ישראל הבהיר באנץ' כי לדעתו ממילא תשלוט ישראל באיזורי הפירוז לאחר שהכוחות הסוריים יצאו מהם, ועדיף להימנע מאזכור מפורש של נושא הריבונות הישראלית.

ישראל וסוריה החליטו לקבל את ההסבר של באנץ' וב־3 ביולי החל השלב הרביעי והאחרון של השיחות. ועדה צבאית עיבדה את שרטוטו של קו שביתת־הנשק ודנה בנושאים צבאיים נוספים שעלו במהלך השיחות, וועדת ניסוח ישבה על מדוכת

ניסוחו הסופי של ההסכם. בוועדה הצבאית ניסו הסורים להגדיל את השטח המפורז ולהחילו על חלק מימת החולה, על חלק מהכנרת ואפילו על העיר צמח וסביבותיה. נציגי ישראל נשארו צמודים לעמדתם המקורית ולקו המנחה של הצעת באנץ', ולאחר כמה ישיבות אושר קו שביתת־הנשק לשביעות־רצונם.

בהסכם שביתת־הנשק בין ישראל וסוריה, שנחתם ב־20 ביולי 1949, ניכרו, עוד יותר מאשר בהסכמים האחרים, תוצאות הפשרות שהולידו הסדרים מסובכים וניסוחים מעורפלים. ליקויים אלה היו מקור לסכסוכים אין־ספור בשמונה־עשרה השנים הבאות. אך ההסכם סגר את מעגל ההסכמים בין ישראל ושכנותיה, הסכמים שחילצו את ישראל ממצב הלוחמה הפעילה ואיפשרו לה להקדיש חלק גדול יותר ממשאביה לפיתוח, לקליטת עלייה ולביסוס חברתי וכלכלי.

ימימה רוזנטל

רשימת ארכיונים

גנזך המדינה

93. חטיבת משרד־החוץ, נציגויות בחוץ־לארץ
    - 93.01 מברקי צופן
    - 93.02 פאריס
    - 93.03 ניו יורק
    - 93.08 ואשינגטון

130. חטיבת משרד־החוץ, המשרד הראשי
    - 130.02 לשכות שר־החוץ והמנכ״ל
    - 130.09 מברקי צופן
    - 130.15 מחלקת המזרח התיכון
    - 130.16 מחלקת שביתת־הנשק

ארכיון דוד בן־גוריון

ארכיון צה״ל

רשימה ביבליוגרפית וקיצורים במראי־מקומות

(ברשימה זו מובאים שמות הספרים והפרסומים הנזכרים בהערות)

דיין, משה   אבני דרך, ירושלים ותל אביב 1976

מדינת ישראל, מועצת העם, מועצת המדינה הזמנית, פרוטוקול הדיונים, כרך ב׳

מדינת ישראל, גנזך המדינה, ההסתדרות הציונית העולמית, הארכיון הציוני המרכזי,
תעודות מדיניות ודיפלומטיות, דצמבר 1947 — מאי 1948, ירושלים תש״ם
(קיצור: תעודות, דצמבר 1947 — מאי 1948)

מדינת ישראל, גנזך המדינה, תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל, כרך ראשון,
מאי — ספטמבר 1948, ירושלים תשמ״א
(קיצור: כרך I)

Foreign Relations of the United States, 1949, Vol. VI, Washington 1977
(קיצור: *FRUS*, 1949, VI)

Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, Official Report, Fifth Series, Vol. 460
(קיצור: *460 H.C. Deb.* 5s)

Rosenne, Shabtai *Israel's Armistice Agreements with the Arab Staes; A Juridical Interpretation*, Tel Aviv 1951

Yearbook of the United Nations 1948—49, New York 1950

רשימת התעודות והנספחים ותוכנם

מצרים

.1 6.1.1949 **מ. שרת אל א. לוריא** (מברק)
הפסקת־אש ופתיחת שיחות שביתת־נשק

.2 7.1.1949 **שיחת ו. איתן, ר. שילוח — א. ויז'ייה**
דרג ומקום השיחות

.3 10.1.1949 **ו. איתן אל ו. איוורסן**
דרג השיחות; הפרת הפסקת־האש

.4 12.1.1949 **פגישת משלחת ישראל עם ר. באנץ' וצוות האו"ם**
סדר־היום

.5 13.1.1949 **דברי המתווך בפועל מטעם או"ם וראשי משלחות מצרים וישראל בישיבת הפתיחה של שיחות רודוס**
נוסח הדברים

.6 13.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
סדר־היום

.7 13.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
פתיחת השיחות; צוות האו"ם; הצוות המצרי

.8 [14.1.1949] **טיוטת הצהרה על פעולות הכוחות המזוינים והביטחון הלאומי**
נוסח ההצהרה

.9 14.1.1949 **מ. שרת אל משלחת ישראל ברודוס**
הנחייה לניהול המשא־ומתן; שיחות עם המלך עבדאללה; הצעה לחילופי שבויים

.10 15.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
פינוי פאלוג'ה

.11 16.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
פינוי פאלוג'ה

.12 16.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
דרג השיחות

.13 16.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
חשיבותו של הסכם שביתת־נשק עם מצרים

.14 16.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
שיחות שביתת־נשק עם מדינות ערב; התקדמות השיחות עם מצרים

.15 16.1.1949 **ו. איתן ור. שילוח אל ד. בן־גוריון ומ. שרת** (מברק)
פינוי פאלוג'ה

.16 16.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
הנחיה לניהול המשא־ומתן

.17 17.1.1949 **ב. ברוך אל ו. איתן ור. שילוח** (מברק)
פינוי פאלוג'ה

.18 17.1.1949 **חברי משלחת ישראל ברודוס אל ד. בן־גוריון, מ. שרת, י. דורי וי. ידין** (מברק)
פינוי פאלוג'ה

.19 17.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
לחץ בריטי על המצרים

.20 17.1.1949 **מ. שרת אל חברי משלחת ישראל ברודוס** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה

.21 17.1.1949 **ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת, י. דורי וי. ידין** (מברק)
הסכם הפינוי מפאלוג׳ה

.22 18.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה

.23 18.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה

.24 18.1.1949 **י. ידין אל י. דורי וד. בן־גוריון** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה

.25 18.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה; קווי שביתת־הנשק

.26 18.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
פינוי פאלוג׳ה

.27 18.1.1949 **ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי** (מברק)
קווי שביתת־הנשק; עתיד רצועת עזה

.28 18.1.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת**
שיחה עם היועצים המדיניים של המשלחת המצרית

.29 19.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
פינוי פאלוג׳ה; קווי שביתת־הנשק; עתיד רצועת עזה

.30 19.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
הסכם שביתת־הנשק

.31 19.1.1949 **ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי** (מברק)
קווי שביתת־הנשק; עתיד רצועת עזה; עתיד באר שבע;
פינוי והפחתת כוחות

.32 19.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
פגישת ר. באנץ׳ עם המשלחת המצרית; תביעת המצרים
את ביר עסלוג׳; שחרור עצורי קפריסין

.33 19.1.1949 **נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל**
נקודות הסכמה ונקודות מחלוקת בין המשלחות;
עמדות המוצא של המשלחות

.34 19.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
עתיד רצועת עזה

.35 20.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
תביעת המצרים את ביר עסלוג׳; תנאי ישראל להסכם
שביתת־הנשק

.36 21.1.1949 **נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל**
נקודות מחלוקת לגבי קווי שביתת־הנשק

.37 21.1.1949 **ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי** (מברק)
אפשרויות הפעולה של משלחת ישראל

.38 22.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
הנחיות למשלחת

.39 22.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי** (מברק)
דרישות היסוד של המצרים

40. 22.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
גיבוש עמדת המשלחת בעניין פינוי פאלוג׳ה והמשך
המשא־ומתן
נספחים: א. נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל ועוזריו
ב. טיוטה שנייה של ש. רוזן להסכם שביתת־נשק בין
ישראל למצרים וטיוטה לחליפת מכתבים נלווית

41. 23.1.1949 **א. אילת אל מ. שרת** (מברק)
נימוקים בעד פשרה ברודוס

42. 23.1.1949 **ו. איתן אל ר. באנץ׳**
דחיית הפינוי מפאלוג׳ה

43. 23.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי** (מברק)
לחץ ר. באנץ׳ לפינוי פאלוג׳ה

44. 24.1.1949 **א. אילת אל מ. שרת** (מברק)
שיחה עם פקידי מחלקת־המדינה

45. 24.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
לחץ ר. באנץ׳ ונימוקיו לפינוי פאלוג׳ה

46. 24.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
תגובה לטענות ר. באנץ׳ בעניין פינוי פאלוג׳ה

47. 24.1.1949 **ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי**
הצעות באנץ׳ להמשך המשא־ומתן

48. 24.1.1949 **הסכם הפסקת־אש בין ישראל למצרים**
נוסח ההסכם

49. 24.1.1949 **התחייבות בדבר שיירות מזון ותרופות לפאלוג׳ה**
נוסח ההתחייבות

50. 24.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
מסקנות ממשבר פינוי פאלוג׳ה; הצגת עמדה ובקשת
הנחיות להמשך המשא־ומתן

51. 25.1.1949 **ש. רוזן אל מ. שרת** (מברק)
שחרור עצורי קפריסין

52. 26.1.1949 **מ. שרת אל א. אילת** (מברק)
עמדת ישראל בנושא עוג׳ה

53. 27.1.1949 **ו. איתן אל ר. באנץ׳**
סיכום עמדת המשלחת במחלוקת על פינוי פאלוג׳ה

54. 27.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת**
חידוש השיחות ברודוס

55. 28.1.1949 **א. הרליץ אל א. אילת** (מברק)
שיחה עם ג׳. מקדונלד

56. 28.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
שיחות שביתת־נשק עם מדינות ערב

57. 28.1.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
התקדמות השיחות ברודוס

58. 28.1.1949 **י. ידין אל ו. ריילי**
הבהרת המונח ״כוחות הגנה״

59. 28.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
שיחות שביתת־נשק עם מדינות ערב

60. 28.1.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
פגישה עם המלך עבדאללה; פעילות דיפלומטית בוואשינגטון

לבנון

ירדן

205. 9.3.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת**
קווי שביתת־הנשק; ייצוג ממשלת עיראק

206. 9.3.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין** (מברק)
קווי שביתת־הנשק בירושלים ובאיזור לטרון

207. 9.3.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת** (מברק)
תלונות ירדן על מבצע "עובדה"

208. 10.3.1949 **א. ששון אל מ. שרת**
מברק אל המלך עבדאללה בעניין מבצע "עובדה"

209. 10.3.1949 **י. נבו אל י. דורי ומ. שרת** (מברק)
פגישה עם ע. אל־תל

210. 10.3.1949 **ר. באנץ' אל ר. שילוח**
תלונות ירדן על מבצע "עובדה"

211. 10.3.1949 **המלך עבדאללה אל מ. שרת**
תלונות על מבצע "עובדה"

212. 10.3.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין** (מברק)
דיון על הסכם להפסקת־אש

213. 11.3.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין** (מברק)
קווי ההסכם להפסקת־אש

214. 11.3.1949 **הסכם הפסקת־אש בין ישראל לירדן**
נוסח ההסכם

215. 11.3.1949 **מ. שרת אל המלך עבדאללה**
תשובה לתלונת המלך עבדאללה על מבצע "עובדה"

216. 12.3.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וירדן**
דיון בקווי שביתת־הנשק בירושלים וסביבותיה

217. 12.3.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וירדן**
דיון בקווי שביתת־הנשק בירושלים בירושלים וסביבותיה

218. 12.3.1949 **י. שמעוני אל ד. בן־גוריון וו. איתן** (מברק)
דיון על קווי שביתת־הנשק בירושלים וסביבותיה

219. 12.3.1949 **מ. דיין אל י. ידין** (מברק)
קווי שביתת־הנשק בירושלים וסביבותיה

220. 13.3.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וירדן**
דיון על קווי שביתת־הנשק בירושלים וסביבותיה

221. 13.3.1949 **י. שמעוני אל ד. בן־גוריון וו. איתן** (מברק)
דיון על קווי שביתת־הנשק בירושלים וסביבותיה

222. 13.3.1949 **מ. דיין אל י. ידין** (מברק)
תגובת באנץ' על מבצע "עובדה"

223. 13.3.1949 **ו. איתן אל פ. מוהן**
מחאת ישראל על חילופי צבאות במשולש

224. 14.3.1949 **מ. דיין אל ו. איתן** (מברק)
קווי שביתת־הנשק באיזור חברון — ים המלח; הצעת באנץ' בעניין ירושלים

225. 14.3.1949 **המלך עבדאללה אל מ. שרת**
תלונה על מבצע "עובדה"

226. 15.3.1949 **ו. איתן אל המלך עבדאללה**
תשובה על תלונת המלך עבדאללה בעניין מבצע "עובדה"; חילופי הצבאות במשולש

סוריה

270. 20.3.1949 **ר. שילוח אל ו. איתן** (מברק)
הסכמת סוריה לפתוח בשיחות שביתת־נשק

271. 30.3.1949 **י. שמעוני אל ו. איתן** (מברק)
קביעת מקום ומועד השיחות עם הסורים

272. 30.3.1949 **ש. רוזן אל ו. איתן** (מברק)
קביעת מקום ומועד השיחות עם הסורים

273. 31.3.1949 **ש. רוזן אל ו. איתן, ר. שילוח, י. ידין ומ. מקלף**
שיחה עם ר. באנץ' על נושאי המשא־ומתן עם הסורים

274. 31.3.1949 **א. ששון אל ו. איתן** (מברק)
ההפיכה בסוריה ושיחות שביתת־הנשק

275. [3.4.1949] **הצעת סוריה להסכם הפסקת־אש**
נוסח הטיוטה

276. 3.4.1949 **ש. רוזן אל ו. איתן** (מברק)
בקשת הוראות לניהול המשא־ומתן

277. 5.4.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וסוריה**
החלפת כתבי־הרשאה ודיון בתקפותם

278. 6.4.1949 **ש. רוזן אל י. רובינסון וא. ששון**
ישיבת הפתיחה; דיון עם אנשי האו"ם על שאלת הפסקת־האש

279. 6.4.1949 **א. אבן אל ו. איתן** (מברק)
חדירה ישראלית לתחומי סוריה

280. 6.4.1949 **ו. איתן אל א. אבן** (מברק)
חדירה ישראלית לתחומי סוריה

281. 6.4.1949 **מ. שרת אל ו. איתן** (מברק)
חדירה ישראלית לתחומי סוריה

282. 7.4.1949 **ו. איתן אל א. אבן** (מברק)
חדירה ישראלית לתחומי סוריה

283. 10.4.1949 **ש. רוזן אל י. רובינסון וא. ששון**
שיחה עם אנשי או"ם על דרישת סוריה להסכם הפסקת־אש
ודרישת ישראל לנסיגה סורית

284. 10.4.1949 **ו. איתן אל מ. שרת** (מברק)
הצעות ישראל בעניין ההסכם להפסקת־אש

285. 18.4.1949 **מ. מקלף אל י. ידין וו. איתן** (מברק)
אפשרות לפגישה עם קולונל זעים

286. 21.4.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וסוריה**
דיון בהצעת סוריה לקווי שביתת־הנשק

287. 25.4.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הצעת פשרה של ר. באנץ'

288. 27.4.1949 **ו. איתן אל פ. מוהן**
מכתב מ. שרת אל ר. באנץ': דרישת ישראל לנסיגה סורית

289. 27.4.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
הקיפאון בשיחות עם הסורים

290. 28.4.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
שיחה עם ר. באנץ'

291. 28.4.1949 **ג. רפאל אל מ. שרת** (מברק)
שיחה עם ר. באנץ' ועם ג'. רוס

314. 23.5.1949 **א. אבן אל ט. לי**
הבהרת עמדת ישראל במשא־ומתן עם הסורים

315. 23.5.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הבהרות ר. באנץ' לגבי הצעתו

316. 23.5.1949 **א. אבן אל ש. רוזן** (מברק)
בקשת הבהרה בעניין תגובת ישראל להצעתו של ר. באנץ'

317. 25.5.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
הסכמה לפגישה עם קולונל זעים

318. 26.5.1949 **א. לוריא אל מ. שרת** (מברק)
דברי ר. באנץ' על הצעתו

319. 27.5.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
קיפאון במגעים עם הסורים

320. 30.5.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
הרכב המשלחת הסורית לפגישה עם מ. שרת;
הצעה לפגישה ישירה עם קולונל זעים

321. 31.5.1949 **ר. שילוח אל מ. שרת** (מברק)
כשלון הנסיון להסדיר פגישה עם קולונל זעים

322. 31.5.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
פעילות דיפלומטית בניו יורק

323. 31.5.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
שיחה עם ר. באנץ'

324. 1.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
שיחה עם ר. באנץ', ו. ריילי וג'. רידמן

325. 2.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
פגישות מתוכננות עם ע. ארסלאן וקולונל זעים

326. 4.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
דחיפות הגשת הצעותיו של ר. באנץ'

327. 5.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
פניית ר. באנץ' בעניין פגישה עם ע. ארסלאן

328. 8.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
ביטול הפגישה בדרג גבוה על־ידי הסורים

329. 8.6.1949 **פ. מוהן אל מ. שרת**
הצעת הפשרה של ר. באנץ'

330. 8.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הבהרות ר. באנץ' לגבי הצעתו

331. 9.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
אפשרויות הפעולה של ישראל ותוצאותיהן המשוערות

332. 9.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הצעה לצעד טקטי במשא־ומתן עם הסורים

333. 10.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
שטח מפורז

334. 12.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
לחץ מצד נציגי צרפת וארצות־הברית למען קבלת הצעת ר. באנץ'

335. 13.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הצעה לקו פעולה

336. 15.6.1949 **א. אבן אל ר. באנץ'** (מברק)
איזור מפורז

337. 16.6.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וסוריה**
דיון בהצעתו של ר. באנץ׳

338. 16.6.1949 **ר. באנץ׳ אל א. אבן** (מברק)
ביאורי ר. באנץ׳ להצעתו

339. 22.6.1949 **ש. רוזן אל א. אבן** (מברק)
פגישה עם המשלחת הסורית

340. 24.6.1949 **מ. שרת אל א. אבן** (מברק)
הנחיות לשיחה עם ר. באנץ׳

341. 24.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
הבהרות ר. באנץ׳ לגבי הצעתו

342. 26.6.1949 **ר. באנץ׳ אל מ. שרת**
הבהרות ר. באנץ׳ לגבי הצעתו

343. 26.6.1949 **פ. מוהן אל מ. שרת**
מכתב־לוואי
נספח: מכתב הסבר מאת ר. באנץ׳ לסעיף 5 בהסכם שביתת־הנשק

344. 27.6.1949 **א. אבן אל מ. שרת** (מברק)
חשיבות סיומו המהיר של המשא־ומתן

345. 27.6.1949 **א. אבן אל ש. רוזן** (מברק)
יתרונות הצעתו של ר. באנץ׳

346. 29.6.1949 **ש. רוזן אל פ. מוהן**
התנאי של ישראל להמשכת השיחות

347. 1.7.1949 **א. לוריא אל מ. שרת** (מברק)
בקשת ר. באנץ׳ להמשיך בשיחות

348. 1.7.1949 **מ. שרת אל מ. מקלף**
הוראות לניהול המשא־ומתן

349. 1.7.1949 **פרוטוקול של פגישת משלחות ישראל וסוריה**
דיון בהצעתו של באנץ׳

350. 4.7.1949 **ש. רוזן אל א. אבן, ג. הירש ומ. פישר**
מכתב־לוואי
נספח: דברי הסבר של א. ויז׳ייה לטיוטת הסכם לשביתת־נשק בין ישראל לסוריה

351. 5.7.1949 **פרוטוקול של פגישת ועדת הניסוח של משלחות ישראל וסוריה**
דיון וקריאה ראשונה של טיוטת הסכם שביתת־הנשק

352. 6.7.1949 **מ. מקלף אל י. דורי ומ. שרת** (מברק)
מהלך השיחות עם הסורים

353. 10.7.1949 **מ. מקלף אל י. דורי ומ. שרת** (מברק)
עתידה של צמח

354. 11.7.1949 **ג. רפאל אל מ. שרת** (מברק)
הוראות ר. באנץ׳ בעניין צמח

355. 12.7.1949 **פרוטוקול של פגישת ועדת הניסוח של משלחות ישראל וסוריה**
דיון וניסוח של נוסח ההסכם

356. 14.7.1949 **פ. מוהן אל מ. שרת**
שדר מאת ר. באנץ׳ בזכות ויתורים מצד ישראל

357. 14.7.1949 **ש. רוזן אל פ. מוהן**
שדר מ. שרת אל א. ויז׳ייה בדבר עמדת ישראל והסכמתה להמשיך בשיחות

נספחים

תעודות

DOCUMENTS

מצרים
EGYPT

1

מ. שרת אל א. לוריא (ניו יורק)
M. Sharett to A. Lourie (New York)

מברק LS6
נוסח יוצא: 130.09/2328/6

[Tel Aviv], 6 January 1949

Received yesternight following message sent from Cairo to New York January 4th and transmitted through U.N. Headquarters Haifa, namely Vigier: "If cease-fire effectively outcarried by January 5th 14 G.M.T., Egyptian Government ready instruct its representatives open negotiations immediately with representatives Israel concerning implementation resolutions 4th, 16th, November. Negotiations would be under U.N. Chairmanship." Vigier added message arrived Haifa too late for cease-fire same day, therefore asked if we agree same arrangement January 6th. Myself gave immediately following reply:[1] "Memisrael accepts offer conveyed by Personal Deputy Acting Mediator and accordance Security Council resolution December 29th is ready order cease-fire become effective 14 G.M.T. January 6th, on understanding Egyptian Command orders cease-fire for same time and Egyptian Government thereupon enters negotiations with representatives Israel as indicated in message. To make arrangement operative essential Memisrael receive notification Egyptian Government agreement in time for issue by Memisrael of necessary orders." Awaiting reply. As several hours necessary for effective transmission order all units, doubt whether arrangement implementable today. 14 G.M.T. is 4 p.m. our time. Inform Washington.

Shertok

2

שיחת ו. איתן, ר. שילוח — א. ויז'ייה (בתל אביב, ב־7 בינואר 1949)
Meeting: W. Eytan, R. Shiloah — H. Vigier (Tel Aviv, 7 January 1949)

דין־וחשבון: 130.02/2442/10

Mr. Henri Vigier, Personal Deputy of the Acting Mediator, called on me today, January 7th at 12.00 noon. Mr. Shiloah arrived in the course of the

1

1. הפסקת־האש נכנסה לתוקפה ב־7 בינואר, בשעה 14.00 לפי שעון ישראל, שעה 12.00 לפי שעון גריניץ'. (ראה שרת אל לוריא, LS9, 7.1.1949, 130.09/2328/6).

conversation and took part in it. Mr. Vigier had come partly for the purpose of securing our permission for observers to proceed to the Negev fronts to supervise the implementation of the cease-fire. On arrival in Tel Aviv, however, he had been informed by Colonel Trippett, Senior Military Observer in Tel Aviv, that such permission had already been given and that all arrangments had already been made for the observers to proceed south. Mr. Vigier expressed his satisfaction at this.

The main purpose of his visit was to convey a message from Dr. Bunche that the Egyptians were ready to go to any agreed meeting place and begin talks with the representatives of Israel. These talks could start immediately. Dr. Bunche suggested that they be held on neutral ground, at some place where neither side would feel itself under undue pressure. He rejected Government House, Jerusalem, as being an unsuitable venue from this point of view. He suggested that the best place was Rhodes, which was conveniently close to both Cairo and Tel Aviv. Dr. Bunche suggested further that the talks be held at a high level on both the military and the political side. On my asking him whether "high level" meant Foreign Ministers, he said he did not know; the term Dr. Bunche had used was simply "high level" but he was prepared to obtain a more precise definition if we desired. He stressed that neither of these two points (i.e., Rhodes as the proposed place of meeting, and "high level" as the level at which the talks should be held) had yet been communicated to the Egyptians; Dr. Bunche had been anxious to obtain our reaction first.

I promised Mr. Vigier the Government of Israel's replies to these suggestions in the course of the day.[1]

With regard to the Lebanon, Mr. Vigier said that Riad es-Solh,[2] in conversation a few days ago at Beirut, had insisted that Israel must first evacuate the fourteen Lebanese villages,[3] and that he would then be prepared to talk armistice. Mr. Vigier suggested that we should use the following formula, based on the formula used in the Egyptian proposal: "The Government of Israel is ready to enter into negotiations with the Government of the Lebanon for the evacuation of territory held by their respective troops across the frontiers of the other party and for the imple-

2

1. איתן מסר למתווך בפועל, ר. באנץ', באמצעות א. לוריא, כי ממשלת ישראל מעדיפה לקיים את השיחות על סיפונה של אניית או"ם, אך תיאות לקיימן גם ברודוס. כן הסכימה ששר־החוץ הישראלי ישתתף בשיחות בתנאי שהמצרים ישלחו נציגות באותו דרג. (ראה חליפת מברקים לוריא — איתן, 7.1.1949, 8.1.1949, 130.02/2425/7). בתשובה הודיע באנץ' כי מפאת קוצר הזמן לארגון השיחות הוחלט לקיימן ברודוס ב־12 בינואר. הוא הביע תקווה ששר־החוץ של ישראל ישתתף בשיחות; הוא הפנה בקשה דומה לצד המצרי. (ראה איוורסן אל איתן, 9.1.1949, שם).
2. ריאד אל־צולח, ראש ממשלת לבנון.
3. ארבעה־עשר כפרים לבנונים לאורך הגבול עם ישראל נכבשו במסגרת מבצע "חירם", בסוף אוקטובר 1948.

mentation of the Security Council's Resolution of November 16th." Mr. Vigier thought that this formula would be acceptable to the Lebanese Government and Mr. Shiloah and I informed him that it would also be agreeable to the Government of Israel.[4]

Mr. Vigier then raised the question of Transjordan, saying that with it was bound up the question of Iraq. His information was that the Transjordan and Iraqi commands were so closely coordinated that if Israel attacked the Iraqis, Transjordan would be bound to fight. I told him that to us Transjordan represented a separate problem which could not be brought within the same framework as Egypt and Lebanon; and that for the present we should leave this problem to look after itself. Mr. Vigier accepted this and did not again refer to negotiations with Transjordan.

W.E.

הערת־עורך
Editorial Note

הפסקת־האש עם מצרים, שנקבעה ל־7 בינואר בשעה 14.00, מצאה את כוחות צה"ל באמצעה של מערכה באיזור רפיח, שהחלה ב־3 בינואר. הקרבות באיזור ניטשו על דרכי התחבורה המוליכות מרפיח לאל־עריש ועל כביש רפיח — עוג'ה. מטרתם היתה לנתק את הצבא המצרי ברצועת עזה מבסיסיו באל־עריש. המטרות האלו לא הושגו, פרט להצבת חסימה על כביש רפיח — אל־עריש, שניתקה את הצבא המצרי ברצועה מעל סיני. כיבוש מתחם החסימה הסתיים לפני הפסקת־האש, אך הקרבות באיזור נמשכו עד לשעות הערב המוקדמות של אותו יום.

שעות ספורות לאחר תחילתה של הפסקת־האש הגישה מצרים קובלנה לארצות־הברית על המשך הלחימה על־ידי כוחות ישראל וחדירתם לתחום מצרים לאחר הפסקת־האש (ראה *FRUS* 1949, VI, pp. 629-30). במחאה לאו"ם הודיעה מצרים כי לא תשתתף בשיחות רודוס כל זמן שכוחות ישראליים נמצאים בשטחה.

באנץ' ביקש מאת ממשלת ארצות־הברית להניע את ממשלת ישראל שתוציא את כוחותיה מסיני ותאפשר את פתיחתן של שיחות רודוס. (*FRUS* 1949, VI, p. 629).

ב־8 בינואר העביר נציג ארצות־הברית בישראל, ג. מקדונלד, את הודעת ממשלתו לנציגי משרד־החוץ. (ראה איתן אל אילת, W45T, 9.1.1949, 130.09/2308/2).

בעקבות פנייה זו נערכה התייעצות במטכ"ל בהשתתפות שר־החוץ, שבה הוחלט להוציא את כוחות צה"ל מתחום מצרים (ראה ישיבת הממשלה הזמנית, 9.1.1949). ההחלטה נתקבלה חרף התנגדותו של מפקד חזית הדרום, יגאל אלון. נסיגת כוחות צה"ל בוצעה בליל ה־10/9 בינואר.

4. ראה מס' 158.

3

ו. איתן אל ו. איוורסן (תל אביב)
W. Eytan to W. Iversen (Tel Aviv)

העתק: 130.02/2425/7

Tel Aviv, 10 January 1949

Dear Mr. Iversen,

I have received from you M. Vigier's message concerning the composition of the Egyptian Delegation to the negotiations which are to start on January 12th at Rhodes.[1]

I note that the Egyptian delegation will probably consist of three or four army officers and two high officers of the Foreign Office as political advisers. While the Government of Israel was ready to delegate its Foreign Minister to take part personally in these negotiations on the understanding that the Foreign Minister of Egypt also took part, under these circumstances its delegation will also consist of a number of army officers and officers of the Foreign Ministry, and I shall be much obliged if you could inform me as soon as possible of the rank and standing of the officers selected to represent Egypt.

The Egyptian Government's statement that they will not proceed with arrangements concerning negotiations until the military situation existing on January 7th at 1200 G.M.T. is restored is incomprehensible. As far as Israeli forces are concerned, I wish to repeat in the clearest and most categorical form possible that there has been no movement since 1200 G.M.T. on January 7th, and that the cease-fire has been scrupulously observed. It may interest you and the Acting Mediator to know something of the events that led up to the Egyptian Government's allegation about Israeli troop movements after the cease-fire deadline. Israeli forces captured the intersection of the Auja—Rafa and al-Arish roads two days before the cease-fire, thus cutting road communications between Egypt and Gaza. The Egyptian Field Commander failed to report this loss to his superior officers in Cairo. When the cease-fire became operative, this commander launched a surprise assault in an attempt to dislodge Israeli forces from this position, making repeated armoured attacks, all of which were repulsed with considerable losses to the Egyptian force. On realising the futility of his efforts, the Egyptian commander resorted to the trumped up charge that Israeli troops had captured this road intersection after the cease-fire.

3

1. איוורסן אל איתן, 10.1.1949, 130.02/2425/7. במכתב הובא שדר מאת ויז׳ייה בדבר הרכבה של משלחת מצרים לשיחות רודוס והודעת ממשלתה כי לא תפתח בשיחות כל זמן שלא יוחזר לתיקנו המצב הצבאי ששרר בחזית המצרית שעה שהפסקת־האש נכנסה לתוקפה. (ראה הערת־עורך לעיל). ויז׳ייה ביקש מישראל להשיב מיד על טענות המצרים.

This is a complete account of what happened after the cease-fire. Possibly the Egyptian Government is acting in good faith in maintaining that Israeli forces had continued to fight after the cease-fire, but if this is so, the Egyptian Government has clearly been deceived by its local commander whose only anxiety was to cover up his own failure.

The Egyptian demand for the restoration of the military situation as it existed at 1200 G.M.T. on January 7th rests on the assumption that some change has occurred in that situation since then. This is the case only in so far as such small groups of Israeli troops as still remained on the Egyptian side of the border at that hour have since been withdrawn, as I have informed you yesterday afternoon. I cannot conceive that the Egyptian Government would wish to see these Israeli troops back again on Egyptian soil as is implied by their demand.

In view of the importance of the talks which are scheduled to begin in Rhodes on January 12th, I should be much obliged if you would bring the contents of this letter to the attention of the Acting Mediator, inform him that the charge implied in the Egyptian demand is utterly unfounded and assure him that all Israeli troops have been withdrawn from Egyptian soil.

I should be much obliged to you if you would transmit the contents of this letter to M. Vigier at Haifa without delay.

Yours sincerely,

Walter Eytan
Director-General

4

פגישת משלחת ישראל עם ר. באנץ' וצוות האו"ם
(ברודוס, ב־12 בינואר 1949)
Meeting: Israeli Delegation — R. Bunche and Staff
(Rhodes, 12 January 1949)

דין־וחשבון: 130.02/2442/10

נוכחים: באנץ', ריילי, רידמן, ויז'ייה, אסקאראטה, סטאוורופולוס.
איתן, ידין, שילוח, ששון, רוזן, סימון, הרכבי.

באנץ':

אנחנו חושבים שהעובדה של הבאת הצדדים לשיחות משותפות סימן לברכה. בשיחתנו עם המצרים נתרשמנו שהם מקבלים את העניין ברצינות רבה. ברצוני להעלות כאן את בעיית סדר־היום, ואני מקווה להגיע לידי הסכם בעניין זה לפני התחלת השיחות, על־מנת שהמשא־ומתן לא יושהה בדיון בפרוצדורה.

אני מציע לראות את החלטות 4 ו־16 לנובמבר כממוזגות, מבלי שנצטרך לדון בשאלה איזו מהן קודמת. שהרי המטרה להגיע להסכם שיחתמו עליו שני הצדדים.

שאלתי את המצרים מה סמכויותיהם. הם אמרו שהוסמכו לבוא לידי הסכם על שביתת־נשק לפי החלטות 4 ו־16 לנובמבר. (איתן מודיע שזו גם סמכותנו). כמו־כן שהסכם זה על־מנת שייכנס לתוקפו יצטרך להיות מאושר על־ידי הממשלות.

לדעתי מן הראוי להתחיל בדיון הצבאי והשאלות היסודיות הן:

1. קביעת קווי שביתת־הנשק. דעתנו שלפי סעיף 5ב׳ מ־4 לנובמבר, הקווים צריכים להיקבע על־ידי דיון בין שני הצדדים. החלטת ה־16 לנובמבר קוראת לאותו דבר. קווי הפוגה קבועים זהו דבר בלתי־אפשרי. הם צריכים להיהפך לקווי שביתת־נשק, וייתכן שקווי שביתת־הנשק יהפכו לקווי הגבול.

2. הנסיגה והפחתת הכוח. כאן הבעיה היא קביעת מצב שבו סכנת פעולה תוקפנית תקטן למינימום.

תפקיד שליחי האומות המאוחדות הוא שירות לשני הצדדים. נשמח אם לא נצטרך לשבת ראש. נעשה זאת עד כמה שירצו בכך שני הצדדים. אך אם יגיעו למצב שלא יזקקו לנו, מה טוב.

אין קו שאנו רוצים לכפותו, אפילו לא את החלטות מועצת־הביטחון, שהרי מועצת־הביטחון תקבל כל החלטה שתתקבל על־ידי שני הצדדים.

שאלת משנה היא פאלוג׳ה. בביקורי האחרון אצל מר בן־גוריון נאמר לי ששיקולי הביטחון של היהודים אינם מאפשרים פינוי מבלעדי שביתת־נשק.[1] עתה המצב שונה.

מציע לערוך פגישה ראשונה בין שני הצדדים מחר ב־15.30, על־מנת לאפשר, לפני־הצהריים, פגישה נוספת עם כל צד להכשרת הקרקע בדיונים בענייני פרוצדורה.

שאלה אחרת שעוררו המצרים, ובדעתי היה לעוררה, היא שאלת הודעות הצדדים לעיתונות. הודעות אלו עלולות להזיק ולהפריע לדיונים. מציע שקצין העיתונות של האו״ם יוציא הודעות שתאושרנה לפני־כן על־ידי שני הצדדים.

בשיחות העומדות להיפתח טבעי שליהודים טינה על המצרים אשר תקפו אותם, וכתוצאה נטייה ליהודים לקנטר ולהאשים ולציין שיד המצרים היתה על התחתונה. מוטב להימנע מהאשמות על־מנת שנגיע להסכם. כה נשיג את האווירה המתאימה. אני פונה ליהודים בבקשה להימנע מלהדגיש את ההצלחה הצבאית. פניתי למצרים בבקשה שגם הם ישתדלו להביא לידי אווירה נוחה למשא־ומתן.

המטרה הראשונה לסיים את המלחמה. ייתכן ששיחות דומות תבואנה בעקבות הראשונה, כגון זו של הלבנון, שתתחיל ביום שישי (בראש הנקרה).

איתן:

1. הערכה לבאנץ׳ ולמשלחת האו״ם על מאמציהם.

2. מביע תקווה שהשיחות עם המצרים יהוו את הצעד הפסיכולוגי הראשון קדימה, שאחריו יבואו דומים.

אנו נצא לקראת המצרים עוד יותר מאשר למחצית הדרך. תוקפנות היא לא רק מידה רעה אלא אף מדיניות רעה.

דעתנו שכל כמה שהדיונים יימשכו פחות, יהיו פוריים יותר, ואנו מקווים

4

1. הפגישה התקיימה ב־6 בדצמבר 1948. עמדת ישראל בנושא פאלוג׳ה, כפי שהציגה בן־גוריון, סוכמה לבקשת באנץ׳ במכתב ששיגר אליו איתן באותו יום (ארכיון בן־גוריון 1532 — ראה כרך 2).

שהמתווך, כיושב־ראש, יחישם. שהרי המשא־ומתן עם שאר ארצות ערב עלול להיות מושהה בגלל משא־ומתן ממושך עם המצרים.

מבקש הגדרה של שביתת־נשק.

בעניין פאלוג׳ה, באנץ׳ אמר שזו בעיה משנית. לא ברור מה פירוש "משנית" (subsidiary). דעתנו שפאלוג׳ה היא חלק מן הכול ושהיא מקרית ולא מהותית לעצם שביתת־הנשק. כמו־כן פתרון שאלת פאלוג׳ה אינו מהווה שביתת־נשק, אך שביתת־נשק ממילא שתכלול גם את פתרון שאלת פאלוג׳ה.

(באנץ׳ מביע את הסכמתו לגישת איתן).

באשר לעיתונות מסכים איתן לגישת באנץ׳. אך סובר שהעיתונות תרטון, וחושב שיש לתת חופש מסוים לכל צד לתת צבע ופרטים על האווירה ואמנם להימנע מגילוי השאלות העומדות לדיון והדעות שהובעו.

באנץ׳:

מגדיר שביתת־נשק כחיסול מלחמה בתחום הצבאי (liquidation of war on a military level); שלום הוא חיסול מלחמה בתחום הפוליטי. מאחר שציין אפשרות היהפך קווי שביתת־נשק לקווי גבול, מודה בקירבה שבין שביתת־נשק לשלום.

באשר לפאלוג׳ה, מציין שעל־מנת להגיע לשביתת־נשק יש לפתור בעיות שונות מהותיות לשביתת־הנשק. אין פאלוג׳ה בעיה אחת מאלו. על־ידי פתרונן של שאלות שביתת־הנשק, יימצא פתרון לבעיית פאלוג׳ה.

ידין:

1. מבקש להתיר הקמת תחנת אלחוט שלנו ברודוס. (הדבר הועבר לשלטון המקומי, ונתקבלה הסכמה).

2. מבקש אינפורמציה על חברי המשלחת המצרית. באנץ׳ מבטיח למסור באותו ערב שמות, דרגות ותפקידים.

רוזן:

מעלה את בעיית הפרוטוקול.

באנץ׳:

מציע שלא ינוהל פרוטוקול. פרוטוקול מילולי עלול להביא את האומרים לכך שיחזרו בהם. פרוטוקול תמציתי — הבעיה היא ניסוח. חושב שניהול פרוטוקול, הדפסתו וחלוקתו יביאו נזק למשא־ומתן. אמנם אינו מתנגד שכל צד ינהל רשימות כחפצו. כמו־כן שאם הצדדים ירצו בפרוטוקול רשמי, חפצם יתמלא. (איתן מבטיח תשובה שלנו בעניין זה).[2]

2. ישראל השיבה לבאנץ׳ כי היא מעדיפה פרוטוקול תמציתי רשמי מטעם או"ם, אך לא תעמוד על כך. המצרים התנגדו לפרוטוקול רשמי חתום על־ידי שני הצדדים, ולבסוף הוסכם שהפרוטוקול הרשמי יכיל רק נושאים שכבר אושרו על־ידי הצדדים. פרוטוקולים שרשמו נציגי ישראל ומצרים או נציגי האו"ם לא שימשו כמסמך רשמי מחייב. (ראה ישיבת המשלחת הישראלית ברודוס, 13.1.1949, 130.16/2951/1).

מציע שיושב־הראש יהיה מהאומות המאוחדות, מבלי שיהיה צורך להעלות בעיה זאת בסדר־היום.

הפגישה הבאה נקבעה למחר, 13 לינואר 1949, ב־11.30. בשעה 10.00 ייפגש באנץ' עם המצרים.

הערה: הדו"ח נערך לפי נקודות אשר נרשמו בזמן הפגישה, ואינו נותן פרוטוקול מילולי מדויק.

הערת־עורך
Editorial Note

ישיבת הפתיחה של שיחות רודוס נערכה ב"מלון השושנים" ב־13 בינואר 1949 אחר־הצהריים וארכה חצי שעה בלבד. הישיבה היתה סגורה בפני עיתונאים והשתתפו בה חלק מחברי המשלחת המצרית, חברי משלחת ישראל ונציג האו"ם. בתחילת הישיבה נבחר ראלף באנץ' פה אחד ליושב־ראש הוועידה ומיד לאחר בחירתו השמיע את נאומו. אחריו נשאו דברים קולונל מוחמד אברהים סיף אל־דין, ראש המשלחת המצרית, וולטר איתן, ראש משלחת ישראל (ראה להלן).

לאחר נאומי הפתיחה אושר סדר־היום של הוועידה (ראה מס' 6).

5

דברי המתווך בפועל מטעם או"ם וראשי משלחות מצרים וישראל בישיבת הפתיחה של שיחות רודוס (13 בינואר 1949)

Statements by United Nations Acting Mediator and Heads of Egyptian and Israeli Delegations at Opening Meeting of Rhodes Negotiations (13 January 1949)

130.02/2442/10

דברי המתווך בפועל
STATEMENT OF UNITED NATIONS ACTING MEDIATOR

On behalf of the United Nations I am very happy to welcome you to Rhodes. You come on a peaceful mission and you will find, I am sure, the atmosphere of quiet dignity, the hospitality and the beauty of this Mediterranean island conducive to your efforts. It would be very gratifying to Count Bernadotte,[1] who strove so diligently for peace in Palestine from his island headquarters here, could he but know of this meeting.

I think there is slight need for speech-making. You have come on a deadly serious mission — a mission which if successful will mean a most vital step forward toward ultimate peace in Palestine. I think I must say

5

1. הרוזן פולקה ברנאדוט, המתווך מטעם האו"ם לארץ־ישראל, שנרצח בספטמבר 1948.

that the Government of Egypt is to be commended for its statesmanship and its demonstration of respect for the United Nations in its constructive role with regard to the negotiations which now begin. The prompt acceptance of the invitation by the Provisional Government of Israel is also very encouraging.

It is clearly understood, I assume, that by the terms of the proposal agreed upon, these negotiations are to be confined, subject always to the will of the two parties, to the means of implementing the Security Council resolutions of 4 and 16 November 1948. We are not holding a peace conference here; we are not expecting to settle the complicated political issues which bedevil this problem and to which the Conciliation Commission will soon direct its attention; but in seeking an armistice we are engaged in a peaceful endeavour and are unquestionably charting a road to peace.

I should make perfectly clear the role and interest of the United Nations in these discussions. The proposal which both parties have accepted provides that the negotiations are to take place under the Chairmanship of the United Nations. We who represent the United Nations are here to afford you every assistance in making these discussions fruitful. General Riley and I, and all members of my staff, civilian and military alike, will be constantly at your disposal. In the broader sense the interest of the United Nations, from the moment the question came before it now almost two years ago, has been the peaceful adjustment of the Palestine conflict. The interest of the United Nations, then, is in achieving peace in Palestine at the earliest possible moment. I believe that these discussions will take a big step in that direction. I wish you to know that the representatives of the United Nations here will walk along the road to peace with you just as far as you may wish to go, and if at any moment you seem to lose that road, we will do our best to help you find it. I personally hope that you both will wish to go very far. In this sense of seeking peace in Palestine, the United Nations admittedly is partisan, but only in this sense.

I recognise, indeed, that there is great and hopeful significance in your very presence here and your willingness to sit down together and attempt to find a basis of agreement for an armistice in the conflict between the armed forces of the Governments which you represent.

Nor am I unaware that this meeting marks the first time in this unfortunate conflict that representatives of the two sides have shown the statesmanship which enables them to sit down together in a common effort to look beyond a tenuous truce and negotiate the armistice called for by the Security Council. Whatever may be the merits in the contentions of both sides, there is certainly no surer or quicker way of settling a dispute than by the parties involved meeting together in an effort to reach an amicable solution. I earnestly hope that other parties to the Palestine dispute will follow this excellent example at a very early date.

That you should be here is perfectly logical. The Security Council, in its resolutions adopted as long ago as last July fifteenth,[2] decided that resort to armed force was not to be employed as a means of settling the Palestine conflict, and the Governments of both of your delegations formally accepted that edict. The inevitable consequence of that acceptance was that at some stage effective steps would be taken to liquidate the conflict. On 16 November, the Security Council called upon the parties to take those steps by entering into negotiations looking toward the immediate establishment of an armistice, involving the delineation of permanent armistice lines, and such withdrawal and reduction of armed forces as will ensure the maintenance of the armistice during the transition to permanent peace in Palestine. Both parties here also accepted that resolution. That it was not speedily implemented was due to an impasse that was created over difficulties relating to the implementation of a prior resolution of the Security Council, that of 4 November. That resolution, too, you will recall, in its paragraph 5 (2), envisaged negotiations between the parties.

I have believed all along that if it would be possible to bring representatives of the parties together this impasse could be broken, and that the implementation of both resolutions can be achieved. My faith in the efficacy of negotiation is now being put to the test. It remains strong.

I think that the significance of the armistice called for in the Security Council resolution of 16 November must be quite clear. It means the end of the existing truce, which has served to stop for six months the widespread conflict in Palestine, although it has occasionally failed to check serious fighting in local sectors. It means, in practical fact, the liquidation of the conflict on the military level, the dissipation of the present tenseness by the elimination of the threat of offensive action by either side. It is not a peace settlement, but it is certainly an indispensable condition for such a settlement.

The success of these discussions is in your hands. I fully realize the vital interests at stake for both sides. But I believe those interests will be much better served by an end to fighting than by a prolongation of a conflict which obviously no longer has purpose, rationale or prospect of achieving any end other than destruction of life and property and severe economic drain on the protagonists. I trust, therefore, that the discussions will be characterized by a spirit of conciliation, and by a persistent determination to reach agreement.

I trust also, that you will not be so affected by the simple beauty and historic charm of Rhodes that you will lose sight of the urgency of time in your deliberations. When war and lives are at stake time becomes a factor of tremendous magnitude.

I can readily think of a million ways to stall, delay, obstruct and stale-

2. ראה כרך I, נספח ה.

mate these discussions should any care to do so. I trust there will be no tendency to be rigidly legalistic, picayunish about detail, or recriminatory. There are many eyes here and motes can be readily found in them.

But above all, I appeal most urgently that every precaution be taken by all Governments to avoid any incidents or acts which might jeopardize the constructive progress of your deliberations toward an armistice accord. I have in mind not only the Governments directly involved in these negotiations, or in the Palestine conflict, but those as well whose interests impel them to keep close surveillance on developments in the area. We will do all in our power to create and to maintain for you the most favourable possible atmosphere and conditions for your effort.

The lives of many people, and indeed, the peace of the Near East, hang in the balance while you meet. The decisions you will be called upon to make in achieving agreement, therefore, are momentous. You cannot afford to fail. You must succeed. I have faith that you will succeed.

דברי ראש המשלחת המצרית[3]
STATEMENT OF HEAD OF EGYPTIAN DELEGATION

Mr. Chairman,

In the name of the Egyptian delegation I wish to express my thanks for your kind welcome and share with you the hopes that our discussions will result in the establishment of an armistice.

Egypt, which was implicated in the armed conflict of Palestine after the failure of all efforts to maintain peace in Palestine, welcomes to attain this purpose. Egypt has willingly respected and executed all the Security Council's resolutions and has cooperated with the Council to the utmost possible extent.

Responding to your desire, we shall not mention the evils or merits of the past, but I can assure you, Mr. Chairman, that we have come to this beautiful island, imbibed with a sincere desire to spare no effort towards restoring peace in Palestine, a desire to which we are sincerely attached.

In seeking the ways and means of implementing the Security Council's resolutions of the 4th and 16th November 1948, you will find us inspired of that very spirit of cooperation, conciliation and of a sincere desire to restore peace in Palestine.

I wish to repeat, Mr. Chairman, the thanks of the Egyptian delegation for your welcome and express the hope that our efforts shall meet with success.

3. סיף אל־דין נשא את דברו בערבית; כשסיים, קרא קולונל שרין את תרגום הנאום לאנגלית.

דברי ראש משלחת ישראל
STATEMENT OF HEAD OF ISRAELI DELEGATION

The Israeli delegation, which I have the honour to lead, and whose members have just been introduced to you, is profoundly conscious of the historic quality of this occasion. This is the first official meeting between the representatives of two States which for the past eight months have been locked in conflict, but which have no natural cause for entertaining feelings of hostility against one another.

It is no mere coincidence that this meeting is taking place under the auspices of the United Nations. The Palestine problem has occupied the United Nations for the past two years, and the delegations of many countries have laboured to solve it. I should not be giving true expression to our feelings if I did not on this occasion recall the devoted services of the late Count Folke Bernadotte in the cause of a settlement of this unhappy conflict. This meeting which we are attending today, if it leads to the fruitful results which we all desire, will be in a sense his most fitting memorial. Nor can I refrain from saying how conscious we are of the debt we owe to Dr. Ralph Bunche, who took on Count Bernadotte's task at a most difficult and tragic moment, and has ever since then striven to bring about a settlement acceptable to both sides. For Dr. Bunche and his devoted staff this meeting will, I hope, bring something in the way of compensation for their untiring efforts. And I should like, in a sentence, to say that on this occasion we are not unmindful of Mr. Trygve Lie, the Secretary General of the United Nations, and his staff at Lake Success Headquarters, who, if this conference leads to a successful conclusion, will undeniably have earned a share of the credit.

I should like to take this opportunity of stating that it has been from the beginning, and is at the present day, the fixed policy of the Government of Israel to be loyal to the United Nations and to its principal organs, the Security Council and the General Assembly. Though it has not always been easy, my Government has made an unvarying practice of conforming its policy and actions to the orders and desires of this supreme international organization.

Israel has been at war since the very day on which its statehood was established, though this war came about through no seeking of hers. I think I am entitled to say that neither the Government nor the people of Israel, although they undoubtedly feel they have been wronged, will bear needless rancour for the events of the past eight months. From the moment it came into existence, and these words are enshrined in our Declaration of Independence, my Government has offered peace to all its neighbours; and nothing that has happened since May 14th last year has altered this fundamental principle of Israeli policy. We see in this first meeting a great step forward on the road which we have sought to travel from the start.

I speak for all the members of my delegation when I say that we shall do our utmost to be helpful and constructive in our approach to the problems that face us. Conscious as we are of their complexity and of their far-reaching importance, we shall tackle the questions that come up for discussion in no niggling or pettifogging a spirit. I am sure that this is also the attitude of all those who sit round this table.

It is the policy of my Government to strive for prosperity and stability in the Middle East, of which we are an integral part, [with] a view to the common good. We hope that this conference may open up a new era of peace between our countries.

We are conscious of the fact that on this Island of Rhodes, to whose authorities we owe a debt of gratitude for their helpfulness and hospitality, we are not in a vacuum. We are surrounded by powerful factors working for peace, and some possibly working against it. We do not imagine that our task is easy — the transition from war to peace never is. But we shall certainly leave nothing undone to achieve it.

The first step on the road to peace is the liquidation of the war. This can be done by an act of constructive statemanship such as the Egyptian Government and the Egyptian army have already shown by sending their distinguished delegation to take part in these talks.

I hope you will not consider it immodest of me if I say that my people feels it has something real and something positive to contribute to the welfare of the Middle East. We are of the opinion that our contribution, like that of Egypt, can be fruitful in the common interest only if it is made in full cooperation between our two countries. For this we need peace, and for peace we first need an armistice, which is the purpose of our presence here today.

Dr. Bunche, you may rely on the members of our delegation to cooperate fully with you and with the distinguished members of the delegation accredited by the Government of Egypt in the achievement of this first essential move towards a wider peace and a brighter future for us all.

6

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן RH4. התקבל: 13.1
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

Rhodes, 13 January 1949 (17.50)

Following agenda adopted:[1] 1) Assurances as regards military offensives and national security. 2) Implementation resolutions 4 and 16 November including: a) Faluja; b) delineation armistice lines; c) withdrawal forces; d) reduction forces. 3) Drafting armistice agreement. 4) Initialing armistice agreement. Inform discussions on one beginning now.

Eytan

7

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 13 January 1949 (evening)

Dear Moshe,

I am typing this myself — hence the English and (probably) the bad typing. We have now been here for just over twenty-four hours, and I think the time has come to give you some first impressions.

So far everything has gone swimmingly, but there was no real reason why it shouldn't. Bunche is surrounded by all his expert staff, and they are trying their hardest to make this show a success. The only exception is Stavropoulos, who makes no secret of his pessimism, and is in fact something of a saboteur. But we know him of old: he was the worst member of Azcarate's staff in the bad old days of the Palestine Commission. Bunche himself is dead keen on achieving success, and, if the Egyptians are at all susceptible to a *mélange* of charm and high-pressure diplomacy, he may pull it off.

6

1. סדר־היום סוכם על דעת שני הצדדים לפני ישיבת הפתיחה של שיחות רודוס ואושר בישיבה. על הקושי שהתעורר לגבי מיקומו של סעיף פאלוג'ה בסדר־היום ראה מס' 7.

We are sending you under separate cover various minutes and records,[1] which should give you some idea of what has been happening. Please do not take our internal minutes too seriously; they have been composed in a hurry and do not give an exact account of what was said and done. If, therefore, some formulation or definition strikes a jarring note, please don't worry unduly.

We had little difficulty in agreeing on the agenda. We raised objection only to the inclusion of Faluja as an entirely separate item, preferring that it should be a sub-heading under the item that deals with the implementation of the 4th and 16th November resolutions.[2] Bunche accepted this change, and so did the Egyptians.

The formal opening meeting went off smoothly. When the two delegations came in, Bunche introduced me to the Egyptian chairman, and we shook hands. You are receiving by the same mail copies of the three formal opening statements.[3] Bunche told me afterwards that the Egyptians were pleasantly surprised at our appearance; they had apparently expected fierce, warlike persons to come exultantly to the table, with grim expressions on their faces. The Egyptians were visibly nervous, never quite sure whether they were doing the right thing. Azcarate and Sasson agree that the thing to do is to try to wear down their initial suspicion and caution.

Outwardly the Egyptian delegation is predominantly military, but the real boss is a civilian called Moustafa, who keeps well in the background. Sasson is hot on the trail and is itching to start talking on a private and personal level. We suggested to Bunche that each delegation appoint a liaison officer to "liaise" with the other, our intention being to name Sasson. Bunche thought it was a good idea and promised to put it to the Egyptians. Azcarate, who knows all the Egyptians well from his long residence in Cairo, has also promised to make contact between Sasson and the people he wants to speak to.

There are one or two things I should like to say about the press. These meetings are being held in the full glare of publicity. Quite apart from the representatives of the Hebrew newspapers at home, more and more newspaper men are arriving every day. The Egyptians are extremely sensitive about this, and it has therefore been agreed that nobody is to tell the press about what goes on at the meetings, but that an agreed communiqué is to be issued by the United Nations press officer after each session. Therefore no undue weight should be lent to any guesswork or speculation that may find its way into newspaper reports. The opening meeting this afternoon would have been public if the Egyptians had not objected, apparently for fear of

7

1. החומר הנספח כלל את תעודות מס' 2 ומס' 4 ופרוטוקול ישיבת המשלחת הישראלית מיום 13.1.1949 (130.02/2442/10).
2. ראה מס' 6.
3. ראה מס' 5.

being photographed. (When we arrived yesterday, there were masses of photographers at the airport and at the hotel. We were told that the Egyptians, who had arrived a few hours before, had objected to this strongly, but had been photographed in spite of their objections).

You will have heard that Azcarate has been appointed secretary to the Conciliation Commission. He is leaving for Geneva tomorrow. About the middle of December Azcarate got a very bad press in Israel for something he was supposed to have said supporting Egyptian claims or charges about Faluja. At the time he wrote to me from Cairo, strenuously denying that he had ever identified himself with these claims or charges, and strongly objecting to the attacks on him in our newspapers.[4] I think he was right. At any rate, in view of this unfortunate incident, I think it would be worth Rivlin's[5] while to try to create a somewhat more favourable atmosphere for Azcarate in the press. As he is going to be the Conciliation Commission's secretary, we shall have to work with him, and it would be a pity for us as much as for him if we started off on the wrong foot.

Finally I want to say a word about myself. It was clearly understood that I was coming here for the formal opening, and this task I have now discharged. By previous arrangement with Bunche, I announced at the opening meeting that I should probably have to return to Israel within the next day or two, and that (by previous arrangement with Reuven [Shiloah]) Yadin would thereupon take my place as head of our delegation, with Reuven as senior political officer. This announcement was made in order to prevent any misunderstanding later on; I did not want my sudden departure to be misinterpreted. Bunche privately urged me not to go, saying that this was too great a thing to abandon after the formal opening, and that he was sure nothing more important than this awaited me at home. Sasson has also implored me to remain. I shall see how things go. At the moment I do not feel like leaving anyway, as the weather is so stormy and I so allergic to aeroplanes that I cannot face flying until the elements are kinder. When it becomes physically possible for me to fly, I shall decide in the light of the situation. I know that there are many vital things for me to do in the office at home, and I don't want to delay them if I can help it.

Bunche is quite vituperative about the British. He has had full reports from his observers about British landings at Akaba[6] and is terribly "burned up" about them. He introduced an even more openly anti-British reference into his opening speech to-day than I did. He came up to me afterwards and asked whether I had noticed the reference; he was obviously very pleased with it.

Before I close, I want to say that the two girls we have brought with us have made excellent technical arrangements, so that we have a well-

4. ראה אסקאראטה אל איתן, 27.12.1948, 130.02/2424/23.
5. מנחם ריבלין, קצין עיתונות במשרד־החוץ.
6. ראה מס' 171, הערה 2.

equipped office and everything works smoothly. They even brought a wireless set, so that we regularly listen to Kol Yisrael news bulletins.

This is all for the moment. When there is more to write I shall write it.

Yours ever,

Walter

הערת־עורך
Editorial Note

המסמך דלהלן נידון ואושר לפי סעיף א׳ בסדר־היום של שיחות רודוס (ראה מס׳ 6).
באנץ׳ ניסח טיוטה ראשונה של המסמך ומסרה למשלחות ישראל ומצרים בשעות הבוקר של ה־14 בינואר. המשלחות דנו בנפרד בנוסח המוצע, הציעו כמה שינויים, ולאחר תיווך של באנץ׳ אישרו את הנוסח הסופי בפגישה משותפת באותו יום. הצדדים אישרו את ההצהרה לאחר שבאנץ׳ הבהיר כי ההצהרה תשמש כמבוא להסכם שביתת־הנשק ותיכנס לתוקפה רק עם חתימת ההסכם (ראה סעיף 1 בהסכם שביתת־הנשק, נספח ו, עמ׳ 688 — 689).

ההשגות העיקריות של הצדדים על הנוסח שהציע באנץ׳ היו:

א) המצרים ביקשו להשמיט מן ההקדמה את המלה governments, בגלל המשמעות המדינית הנלווית לה. ישראל התנגדה לשינוי וכמוה גם באנץ׳, ומצרים ויתרה על דרישתה.

ב) ישראל דרשה להוסיף את הערת ההסבר למלה planned בסעיף 2 (ראה להלן), בטענה כי לכל מטכ״ל יש הזכות להמשיך ולתכנן את פעולותיו.

ג) בחלק הראשון של סעיף 3 הופיעו בנוסח של באנץ׳ המלים its national security. המצרים ביקשו להשמיט את שתי המלים הראשונות והציעו במקומן את הנוסח the right to security. הם התנגדו למשמעות המדינית של הניסוח הראשון, החורג מן התחום הצבאי, שבו בלבד הוסמכו לדון. באנץ׳ תמך בעמדה המצרית, וישראל נאלצה להסתפק בהשארת המלה its. (ראה ישיבת הממשלה הזמנית, 16.1.1949 ; ישיבות המשלחת הישראלית ב־14.1.1949 בשעה 11.15 ובשעה 14.30 ; פגישה משותפת שנייה של משלחות ישראל ומצרים, 14.1.1949, שעה 16.30 ; כל התעודות בתיק 130.02/2442/10).

8

טיוטת הצהרה על פעולות הכוחות המזוינים והביטחון הלאומי
Draft Declaration on Assurances as Regards Action by Armed Forces and Security

130.02/2442/10

[14 January 1949]

We the undersigned, in the full authority entrusted to us by our respective governments, desirous of promoting the return of permanent peace to Palestine, and recognising the importance in this regard of mutual reassurances as regards the future military intentions of the parties, hereby affirm the following principles which will be fully observed by both parties during the armistice:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine dispute shall be henceforth scrupulously respected by both parties.

2. No aggressive action by the military forces — land, sea, or air, of either party shall be undertaken, planned*, or threatened against the people or the armed forces of the other.

3. The right of each party to its security and to freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two parties is accepted as an indispensable step towards the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

*) The use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practised in military organisations.

הערת־עורך
Editorial Note

ב־13 בינואר התקיימה בדלתיים סגורות ישיבה מיוחדת של מועצת המדינה הזמנית, שנקראה לאשר את מסקנות ועדת־החוץ בנושא המשא־ומתן עם מצרים ומדינות ערב האחרות. הוועדה הגישה למועצה הצעת רוב של הוועדה והצעת מיעוט של מפ״ם. וזו לשון ההצעות:

הצעת הרוב: ״א) מועצת המדינה הזמנית מקבלת לתשומת־לבה את הודעת שר־החוץ בישיבת המועצה ב־11.1 שנקודת המוצא למשא־ומתן עם מצרים תהיה התביעה להוצאת צבאותיה הפולשים מגבולות ארץ־ישראל, ודורשת מאת הממשלה להביא תנאיה לשלום עם מצרים לפני המועצה לאישור כשהמשא־ומתן לשלום ייכנס לשלב מעשי. ב) בקשר לאפשרות של משא־ומתן על שלום עם יתר ארצות ערב הלוחמות בישראל מחייבת מועצת המדינה את הממשלה להביא בפניה את התנאים שישמשו בסיס למשא־ומתן לכשזה יהיה אקטואלי.״

הצעת המיעוט: ״א) מועצת המדינה הזמנית רואה בתור תנאי לשלום עם עבר־הירדן את הוצאת צבא עבר־הירדן מארץ־ישראל המערבית; סיפוח כל חלק שהוא של ארץ־ישראל המערבית לעבר־הירדן אינו יכול לשמש בסיס למשא־ומתן; ב) מועצת המדינה רואה בתור תנאי לשלום עם מצרים את הוצאת הצבא המצרי מגבולות ארץ־ישראל. סיפוח של איזה שהוא חלק מארץ־ישראל למצרים — אינו יכול לשמש בסיס למשא־ומתן; ג) מועצת המדינה רואה בהסרת המצור על רפיח משגה צבאי ומדיני חמור. מועצת המדינה מביעה צערה על כך שהנסיגה מגבול מצרים, שהיא פרי של התערבות אנגלו־אמריקאית ונושאת בחובה סכנה לעמדותינו הבטחוניות והמדיניות בנגב, בוצעה אפילו ללא דיון מוקדם במועצת המדינה; ד) מועצת המדינה קובעת שהצעת ראש־הממשלה בדבר הברית האיזורית נעשתה לא על דעת המועצה ואינה מתאימה לקו המדיני שלה.״

בדברי הסבר להצעתו אמר נציג מפ״ם, י. ריפתין, כי היא אינה מנוגדת להצעת הרוב אלא משלימה אותה.

הצעת הרוב התקבלה ב־17 קולות נגד 4.

סיעת הצה״ר לא השתתפה בהצבעה לאות מחאה על כי הצעות שהוגשו מטעמה לוועדת־החוץ לא הובאו כלל לישיבת המועצה. יושב־ראש הוועדה הסביר כי הוועדה לא דנה בהצעות הצה״ר משום שהוגשו באיחור והוועדה קבעה מועד קרוב לדיון בהצעות אלה. (ראה מועצת המדינה הזמנית, פרוטוקול הדיונים, חלק ב׳, ישיבה שלושים ושש, חלק שני, 13.1.1949).

9

מ. שרת אל משלחת ישראל ברודוס
M. Sharett to the Israeli Delegation at Rhodes

מקור: 130.02/2453/15

[תל אביב], 14 בינואר 1949

שלומות,

1.קיבלנו את הידיעות הראשונות מאתכם — על הפגישה עם באנץ׳, על הצורך בכתב הרשאה ועל סדר־היום שנקבע.[1] הכתב נשלח במצורף.[2] סדר־היום מעורר דאגה לגבי פירוט הפגעים הרעים של החלטת 4/XI הכלול בו. אנו מניחים כי פירוט זה בסדר־יום מוסכם אין פירושו התחייבות כלשהי מצדנו לגופם של העניינים.

2. יש לפתוח את המשא־ומתן מצדנו בדרישת סילוק הצבא הפולש מהתחום כולו. אם מכתב זה יגיעכם במאוחר ובינתיים תפליגו לתוך המשא־ומתן מבלי להשמיע דרישה זו — יש לחזור ולהשמיעה. זהו צו מוחלט — הדבר הפך התחייבות פרלמנטרית, שעלי לעמוד בה ויהי מה.

3. אני מצרף החלטות שנתקבלו אמש על־ידי מועצת המדינה בישיבה סגורה ואת הצעות מפ״ם, שנדחו כולן ברוב 17 או 18 נגד 3. (הצה״ר לא השתתף בהצבעה).[3]

4. אני מניח כי יגאל [ידין] מקבל את ידיעות המטה. החשובות שבהן — ההוראה למפקד המצרי בחברון לא להניח בשום פנים לכוחות הלגיון להתקרב אל הכוחות המצריים ולהבקיע לעצמם דרך דרומה; להודיע ללגיון כי הכביש לבאר שבע ממוקש; לעמוד בפני הלגיון בכוח ולערוך אתו קרב אם לא תהא ברירה; כן ההוראה ללגיון לתפוס את עין אל־עַ׳מְֶך (בערבה, בתחום עבר־הירדן, סמוך לגבול) ואת עין אל־וֵיבּה (בערבה, מדרום לעין חוסבּ, בתחום ישראל, סמוך לגבול) מתוך דאגה שלא להתנגש עם המשמרות שלנו ולא להסתבך בהפרת ההפוגה. העברתי ידיעות אלו לאבן.[4]

5. וזה העיקר המחייב פעולה: הגיעה הזמנה מהמלך שאנשינו יבקרוהו ביום א׳ בשונה.[5] לדברי וילהלם[6] אין הכוונה אלא לשכנע אותנו בכנות הרצון למשא־ומתן ובאופיה המוסמך של נציגותם בו — להשמיענו כל זאת מפי הגבורה. הכוונה לפגישה של חצי שעה; לאו דווקא כשלב המשא־ומתן אלא כתוספת מיוחדת, שאחריה יחזור שוב המשא־ומתן למסלולו הרגיל. לדעת ד[וד] ב[ן]־ג[וריון] ולדעתי עלינו להיענות להזמנה. אני סבור כי על אליאס [ששון] לחזור מיד הנה, למען יוכל להשתתף בביקור ביום א׳. בשבת אחר־הצהריים נתייעץ בביתי על פרטי השיחה. משה ד[יין] יבוא לשם כך מירושלים. אליאס יוכל לחזור אחרי־כן לרודוס אם מהלך העניינים אצלכם יחייב זאת — או שמא ממילא היה מתברר כי אין נשקפת לו תעסוקה

9

1. ראה איתן אל שרת, 12.1.1949, שעה 21.30, 130.02/2453/16, וכן מס׳ 4, 6.
2. שרת אל באנץ׳, 13.1.1949, 130.16/2951/1. כתב ההרשאה הסמיך את משלחת ישראל ״לייצג את ממשלת ישראל בשיחות שביתת־הנשק ברודוס, לנהל משא־ומתן ולהגיע להסכם על שביתת־נשק.״ חברי המשלחת היו: ו. איתן, ר. שילוח, א. ששון, ש. רוזן, י. ידין.
3. ראה הערת־עורך לעיל.
4. שרת אל אבן, IN62, 14.1.1949, 130.09/2329/3.
5. 16.1.1949. ראה מס׳ 185.
6. כינוי ישראלי לעבדאללה אל־תל.

שם. אני כותב מבלי דעת אם המטוס היוצא הבוקר עתיד לחזור מיד או לפחות מחר, אקווה כי יחזור לא יאוחר ממחר ויוכל לקחת את אליאס.

6. אחת ההצעות של וילהלם היא שנחליף שבויים מצריים שבידינו נגד שבוינו שבמפרק — במספרים שווים. במפרק יש לנו כ־800 שבויים בעוד שמאנשי הלגיון שבינו רק מתי מספר. הם מתחייבים לשחרר מיד את השבויים המצריים ולשלחם למצרים. נמצא שגם אנו וגם המצרים נהנים משחרור האנשים בעוד שעבר־הירדן מרימה קרנה כלפי מצרים. ברור שאם נשאל את המצרים תחילה, לא יסכימו. השאלה היא אם נוכל להיכנס לעסק זה בעצם מהלך המשא־ומתן בינינו לבין המצרים מבלי לגלות את אוזנם. שאלה אחרת היא אם מותר לנו לעשות זאת שלא על דעת הצלב האדום הבינלאומי ואם ייתכן הדבר בכלל במסגרת אמנות ז'נבה. מבחינה מעשית הנני מחייב בהחלט חילופין כאלה. אבקשכם לתת דעתכם על ההצעה ולהודיעני. אבקש במיוחד את חוות־דעתו של שבתאי [רוזן].[7]

שלום,

מ.ש.

10

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן RH10. נשלח[1] והתקבל: 16.1
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

Rhodes, 15 January 1949

1) Informed officially Egyptian Delegation authorised conclude armistice binding on their Government, without ratification.

2) Discussion Faluja begun today. Have agreed as gesture to immediate unconditional evacuation to Egypt, under U.N. supervision, of sick, wounded. We propose agree thereafter withdrawal fifty percent garrison forthwith, and remaining fifty on conclusion armistice, insisting both withdrawals be to Egypt not to Gaza. Suggest you allow us in practice some latitude in fixing date second stage withdrawal, for which appropriate moment may be when agreement reached on armistice lines. Please cable approval immediately[2] as talks can meanwhile make little progress. This

7. רוזן השיב כי הוא סבור שלא ניתן לבצע את החלפת השבויים ללא אישור ממשלת מצרים, העלולה לטעון כי פגעו בזכויותיה לפי אמנת ז'נבה. הוא הציע להגיע להסכם משולש עם עבר־הירדן ומצרים בחסות הצלב האדום. (ראה מברק ללא תאריך, בסמוך למברק מיום 18.1.1949, שעה 14.30, בתיק 130.02/2454/3).

10

1. לסיבת הדחייה בשיגור המברק ראה פיסקה אחרונה במס' 13.
2. ראה מס' 11.

connection Bunche *first:* recalls Ben-Gurion's statement Faluja evacuation no problem once Egyptians sincerely manifested desire armistice,[3] which now undoubtedly case; *second:* considers Egyptians entitled argue insistence on concluding armistice before allowing substantial withdrawal harsh compared to our pre-armistice concessions to Lebanon;[4] *third:* reminds us we anyway bound permit withdrawal under terms 4th November.

3) Suggest you guide press towards realisation that we talking armistice not peace, and that conclusion armistice in itself of far reaching political importance.

Eytan

11

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק LS46. התקבל: 17.1 (שעה 05.15)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

Tel Aviv, 16 January 1949 (12.00)

Your 10.[1] Assume "today" means Saturday as cable dated 16th.[2] Preliminary reaction: 1) Your interlocutor's[3] second point invalid as we did more in your case than in Makleff's[4] by actually evacuating outside positions even before talks begun.[5] 2) Should be clear agreement regarding paragraph two is pending total final agreement, otherwise has no validity. On substance be able reply only late afternoon.[6] Yadin can return tomorrow evening if absolutely essential, otherwise would prefer flying Tuesday morning. Cable.

Shertok

3. ראה מס' 4 והערה 1 שם.
4. ראה מס' 158 ונספח שם.

11

1. מס' 10.
2. ראה מס' 10, הערה 1.
3. במקור כתוב בטעות interlocutory. תוקן על־פי הנוסח הנכנס.
4. סגן־אלוף מרדכי מקלף, נציג ישראל בשיחות שביתת־הנשק עם לבנון.
5. ראה הערת־עורך, עמ' 7.
6. במברק נוסף מאותו יום, שהגיע לרודוס ב־17 בינואר, הודיע שרת כי ישראל מוכנה להסכים לשחרור מידי של החיילים והפצועים בכיס פאלוג'ה, לשחרור רבע מהכוחות הנצורים כשיושג הסכם על קווי שביתת־הנשק ולשחרור הנותרים בשלבים נוספים של המשא־ומתן. שרת ביקש מהמשלחת להדגיש שאת הוויתור הגדול עשתה ישראל בשעה שהסכימה לסגת מאדמת מצרים ללא נסיגה מקבילה של המצרים, והפריך את ההשוואה בין המצב במצרים למצב בלבנון. (המברק בתיק 130.02/2453/15). מברק דומה שיגר ידין לשאלתיאל. השווה מס' 15, הערה 1.

12

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)

M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק LS48. התקבל: 17.1 (שעה 06.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

Tel Aviv, 16 January 1949 (14.30)

Delayed. January 13th was informed by McDonald[1] his Government learnt from United Nations January 10th Egypt wouldn't designate Foreign Minister or other high official to conversations Rhodes unless Israel army withdrew to lines January 7th. Myself replied at loss understand this intelligence as strict withdrawal to above lines would entail reoccupation positions taken on Egyptian soil which in meantime evacuated. Added U.N. never informed us this was Egyptian condition for attendance Foreign Minister Rhodes.[2]

Shertok

13

ו. איתן אל מ. שרת

W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 16 January 1949 (afternoon)

Dear Moshe,

You will have heard all about the position as it was up to 12 noon yesterday from Sasson and Yadin, and there is not much to add. I want, in fact, do devote this letter to general considerations on which Reuven [Shiloah] and I are agreed.

Before I start, however, and lest I forget at the end of the letter, I should be glad if you would send to me by return a letter addressed to Bunche and containing credentials for Shaltiel identical with those you gave us. I shall hold this letter and not use it unless Yadin fails to return, in which case, in the absence of such credentials, there would be nobody to sign in the name of the army.

12

1. ג'יימס מקדונלד, הנציג המיוחד (מפברואר — שגריר) של ארצות־הברית בישראל.
2. השווה מס' 2, הערה 1; הערת־עורך, עמ' 7; מס' 3 והערה 1 שם.

Reuven and I wish to place the following considerations before you and B[en] G[urion], though we are sure you are both well aware of them. The fact of signing this armistice with Egypt is in itself of far-reaching importance irrespective of the terms of the agreement. As we now know from Stavropoulos' tour of Lebanon, Syria and Transjordan, all these countries are willing to sign an armistice if the negotiations with Egypt succeed — succeed, that is, in the sense of ending in agreement, signed, sealed and delivered. Stav[ropoulos] also spoke to the Iraqi Minister in Damascus, who spoke to him along the same lines as far as Iraq was concerned. A series of such armistice agreements would transform the political situation in the Middle East. They are possible only if the talks with Egypt lead to results. If we here fail, it sets back indefinitely the chances of armistice with all these countries. We consider, therefore, that the signing of an armistice agreement with Egypt in itself transcends in importance this detail or that. We have no hint yet as to what the Egyptians have in mind regarding armistice lines, withdrawal and reduction of forces, etc., but it is perfectly clear that they have orders to reach agreement and to reach it quickly. They want the agreement to come into force immediately on signature, or at the latest within a matter of hours (not days) afterwards. The Egyptian press is beginning to prepare public opinion. For the first few days there was not a whisper of this whole matter in the Egyptian papers (we receive them here of course). Two days ago half the story was published — and published big. It said that an Egyptian delegation had gone to Rhodes to confer with Bunche. Presumably in another two days the Egyptian press will be allowed to say that there is also a delegation of Israel in Rhodes, also conferring with Bunche. From that it is but a short step to admitting a joint conference. (The Rhodes conference, incidentally, is day after day the main front-page story in the Beirut papers, which we also get). By the way, Bunche told us that the Egyptians here, in their talks with him, don't go in for any of the usual nonsense of calling us "Zionists"; they call us by our proper name and make no bones about it.

All this being so, I hope that the traditional military considerations will not be allowed to carry too much weight; one more *"mishlat"* [strongpoint] here, another road-junction there, etc. All our talking is on the basic presumption that the war is in process of liquidation, in which case these military considerations lose much if not all of their force. Reuven and I (quite apart from our natural desire to return home) would very much like to finish this week. In the changeable Middle East, with Egyptian Prime Ministers liable to be assassinated any day, we should in our interest clinch the matter as soon as we can. In case we have to ask for further instructions as the talks proceed, we should be glad if you would bear these considerations in mind as the desirable background of any decisions you have to make.

We are working very irregularly. Sometimes long hours pass in the

daytime without our doing anything useful, and then we have to work intensively at night. For instance, circumstances were such yesterday that we could not start drafting our cable to you (about Faluja)[1] until after midnight, and it was three thirty a.m. before it was cyphered and despatched. This is a bit hard on the cypher girl we have brought with us, but she is standing the strain well — and was able to sleep it off this morning.

Love to all,

Walter

14

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן RH11. התקבל: 17.1
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

Rhodes, 16 January 1949 (21.15)

Immediate.

1) Bunche hopes get armistice concluded by Wednesday. This makes argument about Faluja withdrawal dates largely academic.[1]

2) Bunche not invited other Arabs participate Rhodes talks but sent Stavropoulos to Beirut, Damascus, Amman in attempt gauge willingness those governments implement sixteenth November. First Damascus reaction Prime Minister not against armistice talks but somewhat sceptical their purpose and said would await developments Rhodes. Amman watching Rhodes closely, Vice-Premier[2] asked Stavro[poulos] for daily progress report, which of course he won't get.

3) Equip Makleff with full credentials Wednesday.[3] Instruct him include prisoners in agreement, not forgetting five in Beirut jail. We suggest you include in Lebanon armistice as preamble assurances regarding armed action and security on lines our text sent to you.[4]

4) Egyptians this morning reiterated their full authority conclude armi-

13

1. מס׳ 10.

14

1. ראה מס׳ 10; מס׳ 11 והערה 6 שם.
2. מוחמד אמין אל־שנקיטי.
3. לקראת שיחות שביתת־הנשק עם לבנון (ראה מס׳ 35, הערה 2).
4. מס׳ 8.

stice, stating desire it come into force within hours of signing. They authorised delineate armistice lines but not political frontiers.

5) Cable urgently whether we to take up with Egyptians question exchange their prisoners for Mafraq.[5]

6) You will receive from U.N. text their instructions for evacuation sick, wounded Faluja.[6] Please ensure prompt implementation. Text agreed with us.

7) Stavro[poulos] just returned, reports confidentially Syria, Transjordan, Iraq prepared enter armistice negotiations soon as Rhodes talks successfully concluded.

Eytan

15

ו. איתן ור. שילוח אל ד. בן־גוריון ומ. שרת
W. Eytan and R. Shiloah to D. Ben-Gurion and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 17.1 (שעה 00.35)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: ארכיון צה״ל 922.75/1054

[רודוס], 16 בינואר 1949 (שעה 22.30)

בהול.

קיבלנו מברק ידין לשאלתיאל[1] בדבר שחרור 25% מיד והשאר עם החתימה. לפי מיטב הכרתנו, הצעה זו סותמת הגולל על סיכויי המשא־ומתן. חוזרים ותובעים סמכות למשלחת להסכים לשחרור 50% מיד והשאר עם החתימה ובדלית ברירה גם לפני החתימה.[2] לפי הערכתנו, רוצים המצרים בהסכם, אולם יש גורמים המנסים להפריע[3] והזמן פועל נגדנו. יש לעשות מאמץ להביא המשא־ומתן לסיום חיובי עוד השבוע. כדי להוציא המשא־ומתן מקיפאון עלינו להבהיר עמדתנו עד הבוקר. מחכים לתשובתכם המידית.[4]

איתן וראובן

5. ראה מס׳ 9 והערה 7 שם.
6. ראה ריילי אל סגן ראש מטה האו״ם בחיפה, 16.1.1949, 130.02/2442/10. במסמך נקבעו דרכי הפינוי של הפצועים והחולים מפאלוג׳ה, והעברת מזון ותרופות לנצורים, כפי שהוסכם בין משלחות ישראל ומצרים ברודוס.

15

1. מ־16 בינואר, שעה 19.50 (130.02/2453/15). תוכנו ראה מס׳ 11, הערה 6.
2. השווה מס׳ 10.
3. הדברים רומזים לאפשרות של לחץ בריטי על מצרים — השווה מס׳ 19 והערה 2 שם.
4. ראה מס׳ 17, 20.

16

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן TR4. התקבל: 17.1
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

Tel Aviv, 16 January 1949

Regarding total withdrawal Egyptian forces from Palestine territory, I never meant this to be put forward as absolute condition[1] — have I taken leave my senses? — but insisted this must be our starting point even [in] armistice negotiations. Please confirm point has been or will be made.

Shertok

17

ב. ברוך[1] אל ו. איתן ור. שילוח (רודוס)
B. Baruch to W. Eytan and R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 17.1 (שעה 04.16)
נוסח יוצא: ארכיון צה"ל 922.75/1054
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 17 בינואר 1949 (שעה 03.15)

בהול.

משה [שרת] מסכים לשחרור שליש מיד, בלית ברירה חמישים אחוז מיד. הנותרים אך ורק עם החתימה ולא לפני כן. תשובת בן־גוריון: לא, חוזר — לא.[2]

16

1. השווה מס׳ 9, פיסקה 2. חברי המשלחת השתוממו על הנחייתו הפסקנית של שרת ובעת שהותו של ידין בארץ הבהיר את השאלה בדיון עם בן־גוריון. הוא הבריק לאיתן, קודם למברק שלפנינו, כי לדעת בן־גוריון ההוראה לסילוק הצבא המצרי מתחומי ארץ־ישראל אכן איננה בבחינת תנאי החלטי לגבי רצועת עזה. (ידין אל איתן, TR3, 16.1.1949, 130.02/2453/17).

17

1. ברוך ברוך (קומרוב), קצין־קישור ראשי מטעם ישראל למשקיפי האו"ם.
2. נשלח בתשובה על מס׳ 15.

18

ו. איתן, ר. שילוח וד. שאלתיאל אל ד. בן־גוריון, מ. שרת, י. דורי וי. ידין
W. Eytan, R. Shiloah and D. Shaltiel to D. Ben-Gurion, M. Sharett, Y. Dori and Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 17.1 (שעה 06.25)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 17 בינואר 1949 (שעה 05.10)

מידי.
ריילי מסר לנו בחצות לעיוננו הצעתו לביצוע הנסיגה מפאלוג׳ה.[1] לא ימסור אותה למצרים לפני שישמע תגובתנו. הוא מציע התחלת הפינוי ביום א׳, 23 לינואר. מעריך כי הפינוי יימשך חמישה ימים. לפי הצעתו יורשו המצרים לקחת כל ציודם. מתוך הנחה שיש סיכוי שההסכם ייחתם עוד השבוע, אנו מציעים שתרשו לנו לקבל הצעה זו. בדעתנו להודיע לבאנץ׳ וריילי כי אם עד 23 לינואר יתברר כי אין סיכוי להגיע להסכם, לא נרשה הפינוי. לגבי הציוד הכבד נתנגד בכל תוקף,[2] אך לא נפוצץ ההסכם על עניין זה. הבריקו דעתכם.

איתן, ראובן ודוד

19

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 17.1 (שעה 12.35)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 17 בינואר 1949 (שעה 10.30)

מידי.
א) שלך LS/46.[1] מסכים לשובו של ידין ביום שלישי בבוקר.
ב) שלך TR5/73.[2] הערכתנו — המצרים חפצים בהסכם, אולם נתונים ללחץ והסתה בריטית. על־כן אנו חייבים בזהירות וגמישות.
ג) ראובן [שילוח] נפגש הבוקר לשיחה פרטית עם היועצים הפוליטיים המצריים.

18

1. ראה "Draft Plan for Withdrawal from al-Faluja", 130.02/2442/10.
2. משלחת ישראל התנגדה לפינוי הציוד הכבד ולמצער לפינויו לפני שיושלם פינוי חיל־הרגלים. השווה עם הנוסח שסוכם לבסוף, במס׳ 21, סעיף ה׳, וראה הערת־עורך, עמ׳ 32.

19

1. מס׳ 11.
2. מברק שרת אל איתן, TR5, 16.1.1949, 130.02/2453/17. שרת מסר תוכן מברק של אבן בדבר הערכת המשלחת האמריקאית באו״ם כי יש לצפות לעמדה נוקשה מצד מצרים במשא־ומתן ברודוס.

20

מ. שרת אל ו. איתן, ר. שילוח וד. שאלתיאל (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan, R. Shiloah and D. Shaltiel (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 17.1 (שעה 13.15)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 17 בינואר 1949 (שעה 11.35)

בהול.

מסכימים שתציעו שחרור שליש ביום ראשון, 23, אם יתברר לנו עד אז שסיכוי החתימה מבוסס, והשאר נשחרר עם החתימה.[1] תסבירו שאם כוונת הצד שכנגד לשביתת־נשק כנה — אין לו לחשוש לגורל החטיבה, נוכח ההתחייבות הזאת מצידנו, בעוד שהתעקשותו על שחרור החטיבה לפני החתימה מוכרחה לעורר אצלנו חשד שכל כוונתו רק לשחרור ולא לשביתת־נשק. על המתווך להבין שאין לדרוש מאתנו להיכנס בוויכוח על שחרור ללא שביתת־נשק. היום ניתנה פקודה לשחרר הפצועים והחולים ולהכניס שיירת מזון.

הערת־עורך
Editorial Note

ההסכם המובא בתעודה שלפנינו אושר בישיבה משותפת של משלחות ישראל ומצרים ב־17 בינואר אחר־הצהריים. המסמך הרשמי של ההסכם באנגלית נשא את הכותרת: "נסיגה מפאלוג'ה (סעיף 4א' של סדר־היום)", ואליו נספח מסמך נוסף שכותרתו "תכנית לביצוע הנסיגה מפאלוג'ה". (פרוטוקול הישיבה ושני המסמכים הנלווים בתיק 130.02/2442/10). המברק שלפנינו כולל את שני המסמכים בתרגום חופשי לעברית. סעיפים 1 — 3 במברק מקבילים למסמך הראשון וסעיפים א'—ז' למסמך השני. (המסמך השני צורף להסכם שביתת־הנשק כנספח מס' 1, ראה להלן, עמ' 698 — 700).

ההבדלים בין הטיוטה שהגיש ריילי למשלחת ישראל ב־16 בינואר (ראה מס' 18 והערה 1 שם) לבין הנוסח שאושר היו: א) מועד תחילת הפינוי נקבע ל־24 בינואר במקום ל־23 בו; ב) מקום הפינוי נקבע, לפי דרישת ישראל, לרפיח ולא לעזה, כפי שהציע ריילי בראשונה; ג) לנוסח הסופי של הנספח נוסף סעיף ה', שקבע את שלבי הפינוי של כוחות הרגלים והציוד הכבד. הסעיף נקבע לאחר משא־ומתן עם משלחת ישראל, שתבעה להשאיר את הציוד הכבד בפאלוג'ה ולפנות את הרגלים בלבד. ריילי התנגד לתביעת ישראל ואף סירב להעבירה למשלחת המצרית. לבסוף הסכימה ישראל לפינוי כולל, אך עמדה על קביעת סדר עדיפות שלפיו יפונה הציוד הכבד רק בשלבים הסופיים. (ראה מס' 25; ישיבת הממשלה הזמנית, 19.1.1949).

20
1. נשלח בתשובה על מס' 15.

21

ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת, י. דורי וי. ידין
W. Eytan to D. Ben-Gurion, M. Sharett, Y. Dori and Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 18.1 (שעה 01.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 17 בינואר 1949 (שעה 20.15)

דחוף.
לא לפרסום.
לאחר משא־ומתן ממושך הוסכם היום בין שני הצדדים:
1) לפי החלטת 4 לנובמבר ובמגמה לבצע החלטה של 16 לנובמבר יפונו כוחות המצרים מפאלוג׳ה.
2) הפינוי יתחיל ב־24 לחודש אל מעבר לגבול ארץ־ישראל — מצרים.
3) הפינוי יבוצע תחת פיקוח האו״ם לפי התכנית כדלקמן:
א) הפינוי יתחיל ב־05.00 שעון גרינוויץ׳, 24 לינואר.
ב) לשם מניעת אינצידנטים והבטחת פיקוח יעיל של האו״ם יבוצע הפינוי בחמישה ימים.
ג) דרך הפינוי תהיה פאלוג׳ה — עיראק סווידן — בורייר — עזה — רפיח.
ד) המצרים יגישו לאישור ראש המטה ארבעים ושמונה שעות לפני התחלת הפינוי תכנית מפורטת של שלבי הפינוי.
ה) הפינוי יתחיל בחיל־הרגלים עם ציודם ונשקם האישי. הציוד הכבד, כתותחים, משוריינים, טנקים ונושאי ברנים, יפונה בשלבים האחרונים. לשם מניעת סיבוכים יוצא הציוד הכבד רק לאחר פינוי הרגלים, ויועבר למקום באדמת מצרים שייקבע על־ידי ראש המטה ויישאר שם כרכוש מצרי חתום ושמור על־ידי האו״ם. הציוד יימסר למצרים רק לאחר שראש המטה יחליט כי שביתת־הנשק בוצעה.
ו) צבא ישראל באיזור פאלוג׳ה — עזה ישתף פעולה עם האו״ם בביצוע הנסיגה ויבטיח שבשעת הפינוי חיילים ישראליים יורחקו מהכביש.
ז) משקיפי או״ם יצורפו לכוחות המצריים והישראליים באיזור להבטיח ביצוע התכנית. כל בדיקה וביקורת תבוצע על־ידי מפקחי או״ם בלבד.
כתוספת הוסכם בעל־פה:
1) אם עד ה־23 לחודש יתברר כי אין בכוונת המצרים להסכים ולבצע שביתת־נשק, נראה עצמנו פטורים מקיום הסכם זה.
2) גם מרגמות, מכונות ומקלעים ייחשבו כציוד כבד.
3) השבויים הישראליים בפאלוג׳ה — הפצועים יימסרו לנו עם פינוי המצרים הפצועים, הבריאים עם הפינוי הכללי.

22

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן TR9. התקבל: 18.1 (שעה 24.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

Tel Aviv, 18 January 1949 (10.30)

Your Hebrew message Six.[1] Agreement is contrary to our instructions, of which invariable element has been not to undertake to complete evacuation before armistice concluded.[2] Have not yet seen Prime Minister but imagine reaction.[3]

Shertok

23

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 18.1 (שעה 15.35)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 18 בינואר 1949 (שעה 13.50)

בהול.
איני מבין מברקך מספר TR9/41.[1] לא רק שלא הסכמנו לפינוי מלא לפני חתימת הסכם שביתת־הנשק אלא שהשגנו כי הפינוי גם לא יתחיל עד שיוסכם על שביתת־הנשק. תודה כי יש בזה שיפור. אם לא יושג הסכם שביתת־נשק, לא יתחיל, חוזר לא יתחיל, הפינוי. למברקך TR11,[2] אני סבור שרצוי שאשאר עד הסיום, אולם אשוב אם אתה עומד על כך.

22
1. מס׳ 21.
2. השווה מס׳ 11 והערה 6 שם, ומס׳ 17, 20.
3. במברק נוסף מאותו יום הביע שרת השתוממות על שהמשלחת הגיעה להסכם בעניינים כה חיוניים ללא התייעצות נוספת ובניגוד להוראות שניתנו לה. הוא ביקש מאיתן לבוא בדחיפות להתייעצויות בארץ. שרת הוסיף כי העיתונות דווחה בטעות שלפי ההסכם לא ישוחרר הציוד הכבד, ולכשתתברר האמת יהיו לכך תוצאות שליליות. (מברק TR11, 130.02/2453/17).

23
1. מס׳ 22.
2. ראה מס׳ 22, הערה 3.

24

י. ידין אל י. דורי וד. בן־גוריון
Y. Yadin to Y. Dori and D. Ben-Gurion

מברק מוצפן. התקבל: 18.1 (שעה 20.40)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

רודוס, 18 בינואר 1949 (שעה 14.30)

בהול.

א) למשלחת הובטח על־ידי מטה או״ם שאיש לא יצא מפאלוג׳ה לפני חתימת ההסכם.[1]

ב) בעניין הנשק הכבד, לדעתם לא היתה כל ברירה והעניין הוחלט כבר בישיבה רשמית[2] ואין אפשרות לשנות או לסגת מהחלטה זו. דעתם היא משותפת שלא היתה כל ברירה אם הכוונה היא להמשיך בשיחות ולהגיע להסכם.

[......][3]

25

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 18.1 (שעה 18.50)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 18 בינואר 1949 (שעה 16.45)

בהול.

א) אחרי שמיעת דברי יגאל [ידין][1] ברצוני לברר נקודות אלו:

1) פאלוג׳ה תפונה רק אם יוסכם על שביתת־נשק. באם המצרים ישימו מכשולים בדרך להסכם, באנץ׳ הכיר שלנו הזכות לעכב הפינוי ואמר שימסור למועצת־הביטחון שהאשמה במצרים. התחייב להבהיר זאת למצרים. 2) לא היה כל סיכוי להסכם על הצעתך בדבר שליש עכשיו והשאר לאחר ההסכם.[2] מה משהשגנו טוב יותר, כי

24

1. ראה תוספת להסכם במס׳ 21. אשר לביקורת שמתח שרת על המשלחת ראה מס׳ 22 והערה 3 שם.
2. ראה הערת־עורך, עמ׳ 32.
3. סעיף ג׳, שעניינו המשא־ומתן עם לבנון, לא הודפס כאן.

25

1. ידין חזר לרודוס ב־18 בינואר, אחרי ביקור קצר בארץ.
2. ראה מס׳ 17, 20.

פירושו שלא יהיה כל פינוי בלי שביתת־נשק. 3) אשר לנשק הכבד, דרשנו המכסימום. ריילי סירב נמרצות להעביר דרישתנו למצרים, בטענו שאין זו כניעה.[3] מאחר שההוראה היתה שאין לאפשר כשלון השיחות בשאלה זו, השגנו המכסימום האפשרי, כלומר שהנשק יימסר למצרים רק אחרי ביצוע, חוזר ביצוע, שביתת־הנשק.

ב) הבוקר החלו בשיחות על קווי שביתת־הנשק. דרשנו פינוי המצרים אל מעבר גבול מצרים, כלומר שקו שביתת־הנשק ייחשב לקו הגבול המנדטורי. באנץ׳ מביא זאת עכשיו לפניהם. עד כה, להפתעתנו, מלת באר שבע לא הושמעה. אנחנו עומדים מוכנים לכל הפתעה.

ג) פונה אליך לתת אמונך במשלחת הכוללת: ראובן [שילוח], שאלתיאל, אותי, ועכשיו חוזקה על־ידי ידין. אנחנו עושים מיטב מאמצינו להשגת הסכם שביתת־נשק בלי כל הקרבת אינטרס חיוני של המדינה.

ד) הכול סוברים שחזירתי עכשיו תהא טעות פטלית, ומקווה שלאחר הסברים אלו לא תעמוד על כך. אם יש צורך, ראובן יחזור. הברק.

ה) הסכם פאלוג׳ה אינו לפרסום, חוזר — אינו לפרסום.

26

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 18.1 (שעה 23.10)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 18 בינואר 1949 (שעה 18.40)

בהול.

מברקי TR9/41[1] נשלח על יסוד מברקכם מאמש[2] ולא נוכח מברקך מהיום,[3] המכיל גירסה שונה מן הקודמת. אתה מודיע עכשיו שהפינוי לא יתחיל עד שיוסכם על שביתת־הנשק. אם זהו ההסכם, הרי הוא בהחלט כשורה, אבל במברקכם הקודם נאמר אחרת. שם נמסר הסכם החלטי לפנות, ובתוספת נאמר שהוסכם בעל־פה שאם עד 23 יתברר כי אין בכוונת המצרים להסכים ולבצע שביתת־נשק, נהיה פטורים. מכיוון שלפינוי נקבע תאריך ואילו להסכם על שביתת־נשק לא נקבע תאריך, הרי המסקנה המוכרחת היא שאם המשא־ומתן יתמשך מבלי שיושג הסכם עד 23, אבל גם מבלי שיהא לכם יסוד לקבוע ב־23 כי אין בכוונת המצרים להסכים ולבצע שביתת־נשק, אזי יתחיל הפינוי ב־24 בטרם יוסכם על שביתת־נשק, ולא תהיה מניעה למצרים לשנות טעמם ולבעוט בשביתת־הנשק לאחר הפינוי.

כיוון שיש כאן נקודה חיונית, שבמקרה הטוב ביותר נשארה סתומה, עליך לבוא מיד ולהסביר.[4] תוכל לחזור מיד.

מ.ש.

3. השווה הערת־עורך, עמ׳ 32.

26
1. מס׳ 22. 2. מס׳ 21. 3. מס׳ 23. 4. תשובת איתן — ראה מס׳ 29.

27

ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
W. Eytan to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 18 בינואר 1949 (שעה 24.00)

מידי.

בשיחה ראשונה עם המתווך ויועציו בעניין קווי שביתת־הנשק[1] תבענו קביעת הגבול המצרי — ישראלי כקו שביתת־הנשק והוצאת הכוחות המצריים מתחומי הארץ. מתגובת המתווך לאחר שיחותיו הראשונות עם המצרים וכן משיחות בלתי־רשמיות בין ראובן [שילוח] והיועצים המדיניים ושאלתיאל עם הקצינים המצריים מתקבל הרושם כי אין להוציא מכלל חשבון אפשרות שהמצרים יסכימו לפנות איזור החוף אם לא יהיה הדבר כרוך בהסגרת האוכלוסיה הערבית לשלטון ישראל. בדיונים הפנימיים במשלחת העלינו הצעות אלטרנטיביות כלדקמן: 1) פירוז האיזור ומסירתו לשלטון או״ם. 2) פינוי הכוחות המצריים והקמת אדמיניסטרציה מקומית תחת פיקוח ישראל. 3) פינוי הכוחות המצריים והקמת אדמיניסטרציה מקומית בפיקוח מצרי. 4) הוצאת הכוחות המצריים פרט למושל צבאי וכוחות משטרה מצריים לצורכי ביטחון מקומי. חברי המשלחת מסתייגים מאוד מהצעה מספר 1 מחשש של תקדימים לשלטון או״ם בתחומי הארץ ופתח לכל מיני תקוות. הבריקו דעתכם.[2]

28

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

רודוס, 18 בינואר 1949

למשה שלומות,

אתמול נפגשתי לשיחה בלתי־רשמית עם עבדול מונעם מוצטפה ועומר לוטפי — היועצים המדיניים של המשלחת המצרית. המשכתי ברוח שיחתו של אליאס [ששון] אתם. התחלתי בהסברת עמדתנו בעניין פאלוג׳ה, אמרתי כי אין כוונתנו להשתמש

27
1. ראה מס׳ 25. 2. ראה מס׳ 34.

בפאלוג׳ה לשם לחץ פוליטי, אולם מטעמי ביטחון צבאי לא נוכל לשחרר האנשים עד שלא יישאר בלבנו צל של ספק ברצונם של המצרים בשלום. עבדול מונעם חזר והצהיר כי כל חפצם הוא חיסול הסכסוך; המצרים נוכחו כי שגו שגיאה חמורה בכניסתם למלחמה, מצרים והמזרח התיכון זקוקים לשנות שלום ויציבות כדי להתמסר למעשי בניין וקידמה, הערבים והיהודים בני־דוד הם ועליהם לסייע איש לרעהו. הם מבינים עמדתנו לגבי פאלוג׳ה ושמחים כי אין אנו מתכוונים לנצל את צרתם למטרות פוליטיות.

מכאן עברנו לעניין הגבולות — שאלתי מה עמדתם. השיבו כי באו לרודוס בהוראות ברורות להגיע אתנו להסכם על שביתת־נשק על יסוד כל ההחלטות של מועצת־הביטחון ושאלו אם אנו מכבדים את החלטות המועצה. אמרתי כי אמנם מדיניות ממשלתנו היא לכבד ולציית לכל החלטה בינלאומית, אולם יש החלטות שנתקבלו לאור מסיבות מסוימות, ואם אין מקיימים אותן, מיד פג ערכן באשר המסיבות השתנו. המצרים החמיצו הזדמנויות בסרבם להיענות להחלטות המועצה והעצרת בשעתן. לשאלתם, מה עמדתנו בעניין קווי שביתת־הנשק, עניתי ברורות: אין זכות לכוחות מצריים לשבת בתחומי ארץ־ישראל ואין זכות לכוחות ישראליים לחדור לטריטוריה מצרית. אנו מצידנו הקדמנו ועזבנו עמדות צבאיות חשובות באדמת מצרים — הארכתי הדיבור על חשיבות העמדות הללו וגודל הוויתור שוויתרנו — ואנו מניחים שהמצרים אף הם יפנו כוחותיהם מתחומי הארץ. הסברתי כי שקלנו הרבה לפני שהחלטנו לפנות את העמדות שלנו באדמת מצרים. עשינו זאת רק כדי להוכיח למצרים את כנות גישתנו. הוספתי ואמרתי כי המזל שיחק לנו שהחלטנו על פינוי עמדות לפני האינטרוונציה הבריטית. אילו הקדימה האינטרוונציה הבריטית, היינו נאלצים לסרב בכל תוקף לפנות עמדות אלה. השיבו כי כערבים ומצרים הם מבינים מה פירוש ״כבוד לאומי״. עבדול מונעם ניסה להסביר ההבדל בין טריטוריה ישראלית לבין איזור עזה, שאף לפי החלטת העצרת אינו שייך לישראל. יתר על כן הדגיש כי קשה יהיה למצרים להסגיר הערבים לשלטון ישראל (בכל השיחה השתמשו במונח ״ישראל״, ״יהודים״, אך לא במונח ״ציונים״). אמרתי כי אם הם יבינו ויסכימו שעליהם לפנות תחומי הארץ, נוכל לדון יחד על מוצא הוגן לגבי האוכלוסיה הערבית באיזור עזה. לזה השיבו כי שיחות רודוס מוגבלות בשביתת־נשק צבאית והנושאים שהזכרתי אני חורגים ממסגרת זו ויש להשאירם למשא־ומתן על שלום, אשר הם מקווים — לא יאחר לבוא.

בנקודה זו הרחבנו את הדיבור על סיכויי השלום ועל הטובה שתצמח לשתי המדינות ולמזרח התיכון כולו משלום זה. השתמשתי הרבה בחומר שציידני בו ד״ר מירון[1] לפני צאתי.

הרושם הברור שלי הוא כי המצרים מתכוונים בכל לב לסיים את השיחות בהסכם. לגבי פינוי הכוחות המצריים מאיזור עזה יתעקשו מאוד, בעיקר מחשש שיאשימו אותם בהסגרת ערביי האיזור לשלטון ישראל, אולם ייתכן שיסכימו למשטר בינלאומי זמני באיזור. אני כשאני לעצמי אינני שלם עם התכנית למסירת האיזור לפיקוח

28

1. ג. מירון, מנהל המחלקה הכלכלית במשרד־החוץ.

בינלאומי, אינני יודע אם רצוי לנו לפתוח פתח לשלטון בינלאומי בכל שטח שהוא בארץ. אני מבקש מאוד שתעיינו היטב ותשלחו לנו הוראות ברורות בעניין זה.
מאיצים בי לסיים את מכתבי כי הדואר יוצא בעוד דקות אחדות.
שלך,

ראובן

דוד שאלתיאל נפגש אף הוא לשיחה פרטית עם ראשי המשלחת הצבאית והרושם שלו בדרך־כלל מזדהה עם רשמי.

29

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 19 January 1949

Dear Moshe,

There has been so much confusion in the telegrams which have gone to and fro between you and me that I think it may be worth while to take advantage of Elkana [Galli]'s[1] homeward journey and write you as full an account as I can of recent events.

In the meantime Yigal Yadin, who arrived here in a state of some excitement under the influence of the feelings prevailing at home, has heard the whole story from us, spoken to Bunche and Riley, and as a result calmed down. He, like everyone else on the delegation, not to mention Bunche and Riley, is very much opposed to my leaving here at this present juncture.

We understood the purpose of your proposal[2] to be that the major part of the Faluja garrison must be retained where it is until the armistice is concluded. The proposal in the way you put it — a fixed percentage to be released now or soon, and the rest when agreement is reached — was totally unacceptable to Bunche and Riley, who refused to submit it to the Egyptians even if the figures were adjusted in the Egyptians' favour (say, 50% now, and the rest on agreement). I should like to stress that this refusal on the part of Bunche and Riley was flat and absolute. Under the circumstances, we were left with no alternative but to agree to a scheme which, although formulated differently, achieved the same end. In fact, the scheme

29
1. אלקנה גלי, מנהל מדור במחלקה המדינית של משרד־החוץ.
2. ראה מס' 17, 20.

to which we finally agreed is, as I have ventured to point out in my cables,[3] a considerable improvement, since it means that not a single Egyptian (apart from sick and wounded) will leave Faluja unless agreement is reached on the armistice as a whole. We may have worded it clumsily in our telegram,[4] but what you were meant to understand was that it was agreed between us and Bunche, and Bunche has so informed the Egyptians, that no armistice means no release. Bunche went even further and said that if as a result of Egyptian obstruction of the armistice we (justifiably) used force to prevent the withdrawal from Faluja, he would report to the Security Council that we were in the right and the Egyptians in the wrong. Riley yesterday evening told Yigal [Yadin] privately that he was in any case making arrangements for the Faluja evacuation to be postponed for some days beyond January 24th in case for some reason the armistice should not have been signed by then. Technical hitches and all that kind of thing can be engineered by the U.N. quite as efficiently as by us.

In the light of all this, I hope that you will agree that, so far from letting you down, we have in fact secured a pretty fair settlement. I should like to add that we also managed to obtain a few other useful improvements. For example, Bunche's original Faluja scheme provided for a withdrawal to the Gaza strip. We persuaded him, and he in turn the Egyptians, to remove the Faluja garrison to beyond the Egyptian frontier. We also managed to get their consent to all Israeli prisoners in the Faluja pocket being regarded as sick or wounded, and accordingly handed back to us. I think that the Faluja scheme, considered in the context of the armistice as a whole, is by no means unfavourable to us. I should, however, never have dreamed of justifying it at such length had it not been evident that, possibly through our fault, there was a serious misunderstanding on the subject at your end.

This morning we are due to have our second session with Bunche and Riley on the subject of demarcation of armistice lines.[5] When we were asked for our ideas on the subject yesterday, we said that in our view the whole Egyptian force in the Gaza—Rafah sector should be withdrawn to Egypt. We gave them a whole sheaf of arguments in support of our demand. They took exhaustive notes of all I said but withheld comment. Yesterday evening Bunche told me privately that he had put our ideas on the subject to the Egyptians, and he was less discouraged at their reaction than he had thought he would be earlier in the day. He said that the Egyptians were rather vague about it all, but seemed less concerned with where their own lines than with where ours would be. Although this of course leaves us guessing somewhat, it may point to the problem we have all been anticipating, namely, what would happen to the Gaza—Rafah strip in the event of an Egyptian withdrawal. The various possibilities for a filling of the vacuum pending a final political settlement have in the

3. מס' 23, 25.   4. מס' 21.   5. ראה מס' 31.

meantime been conveyed to you by cable,[6] and doubtless we shall have received your reply[7] by the time this letter reaches you. Bunche told me further last night that he had begun talking to the Egyptians about a withdrawal of their forces from the Bethlehem sector, telling them that it would not be possible to demarcate effective armistice lines in that area. We had not raised the Bethlehem problem with Bunche ourselves, as it had previously been agreed with Yadin that while we should not oppose an Egyptian withdrawal from there, it would not be in our interests to demand it.

Bunche is still very optimistic about concluding these talks by the end of the week. I think it is worth while stressing that there has so far been no setback at all. Wherever we have made a suggestion sufficiently well-founded to convince Bunche and Riley of its reasonableness, the Egyptians have accepted it without a murmur. The Egyptians on their part have so far not put forward any suggestion which we have found it impossible to accept. Reuven [Shiloah], I think, has written to you separately about the private conversation he had with the Egyptians' chief political advisors,[8] and Shaltiel has had a private talk with his opposite numbers, the Egyptian colonels. The personal ice between us has been broken, and the Egyptians appear to have gained confidence in their own powers of decision. They keep stressing repeatedly that they have full powers to conclude an armistice on their own authority, and they appear to be fully determined to see this matter through. We understand that it is similarly the policy of our Government to get an armistice concluded, though one or two of us yesterday, on receiving the news from home, began to have doubts about this. I feel I must repeat, in conclusion, that any attitude on the Faluja question different from that which we finally adopted would have automatically and immediately wrecked all chances of securing an armistice with Egypt.

We are much encouraged by Cuba's recognition and by Aubrey [Eban]'s conversation with the Norwegian delegate at Lake Success.[9] We hope we are not too optimistic in thinking that our chances of admission to U.N. are now definitely good. We were also very pleased yesterday evening to hear that Bevin was letting men of military age in Cyprus go,[10] and we hope that nothing will happen to harden his heart.

Yours ever,

W.E.

P.S. I have just learned that no plane is leaving this morning after all, and so I could not fly home today even if you insisted.

6. מס' 27.   7. מס' 34.   8. ראה מס' 28.

9. פין מו. בפגישתם, באמצע ינואר, מסר מו לאבן על החלטת מדינות סקנדינביה לתמוך בבקשת ישראל להתקבל לאו"ם. (מברק אבן אל שרת, 1126, 14.1.1949, 93.03/79/17 — ראה כרך 2).

10. בקפריסין נשארו כ־11 אלף עצורים — עולים בגיל הגיוס וחלק מבני משפחותיהם — שהבריטים סרבו להתיר את עלייתם עד תום הקרבות בארץ.

30

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 19.1 (שעה 11.55)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 19 בינואר 1949 (שעה 09.30)

בהול.
א) היכלול ההסכם סעיף על כניסה למשא־ומתן של שלום? ב) אם לא, היוגבל בו מועד שביתת־הנשק? ג) אם לא, האין פירוש הדבר אישור הכיבוש המצרי לצמיתות? ענו מיד העובדות ודעת שבתאי [רוזן].[1]

במברק הקודם[2] נאמר: מלת "באר שבע" לא הושמטה. האין זו טעות? והנכון הוא "הושמעה"? על כל־פנים באר ביתר פירוט משמעות זו.[3]

31

ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
W. Eytan to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 19.1 (שעה 18.45, 19.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 19 בינואר 1949 (שעה 13.45)

מידי.
הבוקר התקיימה השיחה המפורטת הראשונה עם באנץ' ויועציו על קביעת הקווים. השיחה נגעה גם בשאלת הוצאת הכוחות והפחתתם. במרכז השיחה עמדה שאלת רצועת החוף. עמדנו בכל תוקף על פינוי מלא של הכוחות המצריים מתחומי ארץ־ישראל. דובר על צורות משטר אלטרנטיוויות ברצועת עזה עם צאת הצבא המצרי. סיכמנו דעתנו מבלי התחייב על כל הצעה ומבלי להעדיף אחת על השנייה. בהמשך

30

1. בתשובה הבריק רוזן כי טרם דובר על הגבלת זמן שביתת־הנשק, כי לדעתו רצוי להגביל את ההסכם וכי המשלחת תפעל בכיוון זה. אשר למשא־ומתן על שלום, הסביר רוזן כי "העוקץ בזה" שהחלטת ה־16 בנובמבר "איננה אומרת ברורות על משא־ומתן לקראת שלום אלא בהקדמתה." (מברק מיום 19.1.1949, שעה 13.45, 130.02/2454/3). השווה נספח ג', עמ' 685.
2. מס' 25.
3. בהערה על טופס המברק הנכנס צוין: "בקשר למלה 'הושמטה' תוקן ל'הושמעה'".

השיחה נתברר כי לעת־עתה באות בחשבון שלוש אפשרויות כבסיס לדיון: א) שלטון או״ם; ב) שלטון משותף ישראלי — מצרי; ג) שלטון ישראלי בצפון הרצועה ומצרי בדרומה.

בסוף השיחה השמיע באנץ׳ לראשונה את מלת ״באר שבע״ בצורת שאלה: אם ממשלת ישראל הציגה תביעה פורמלית לגבי עתידה המדיני של באר שבע או שלעת־עתה רואה הממשלה את באר שבע רק כאיזור מוחזק.[1] ענינו כי אף שלא הכרזנו פורמלית על תביעתנו לגביה, אנו מודיעים לו בלשון ברורה כי אין אנו מכירים בזכות המצרים להתערב בעניין זה ולא נדון אתם על הבעיה. הערנו כבדרך־אגב שראוי שבאנץ׳ יסביר למצרים כי גם מבחינת האינטרסים שלהם רצוי שאנחנו נשב בבאר שבע.

לגבי הוצאת והקטנת הכוחות נקט באנץ׳ בעמדה של הרחקת הכוחות העיקריים של שני הצדדים מהגבול, מבלי ליצור איזור מפורז בין שני הצדדים אלא קביעת שטח שבו יפעלו פטרולים וכוחות הגנה בלבד. הסכמנו עקרונית לגישה זו.

ייתכן שלאחר־הצהריים ניפגש שנית עם באנץ׳ לאחר שישוחח עם המצרים.[2]

32

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 19 January 1949

Dear Moshe,

The conversation with Bunche, which I mentioned in my earlier letter[1] would take place this morning, was duly held and lasted about an hour and a half. I sent you a full summary of it by cable immediately afterwards,[2] and there is nothing substantial to add. After this conversation with us, Bunche held a similar conversation with the Egyptians, and I went in to see him this evening to try and find out what had transpired.

Bunche told me his conversation with the colonels had been pretty hopeless. Colonel Seif Eddine, the Head of the Delegation, who had been ill yesterday and consequently unable to take part in earlier conversations on demarcation of lines, had still not fully recovered. Although he took part in

31

1. לפי החלטת האו״ם מ־29.11.1947 היתה באר שבע אמורה להיות בשטח המדינה הערבית.
2. איתן אכן נפגש עם באנץ׳ באותו ערב — ראה מס׳ 32.

32

1. מס׳ 29.
2. מס׳ 31.

this morning's conversations, his stomach was still gippy, and his part in the conversation accordingly small. The conversation was led on the Egyptian side by Colonel Sherinne, who is not really a colonel at all but the prospective brother-in-law of the King, [....].[3] Sherinne had demanded the return of Egyptian forces to Bir Asluj, and Bunche, finding him talking in this vein, had decided simply to let him talk on and on, get it off his chest, and go away. Bunche thereupon summoned Abdul Moneim Mustafa, the leading political figure and real boss of the Egyptian delegation, and told him bluntly that there was no point his talking in this vein. "Miracles don't happen, and there is nothing you can do to get the Jews out of Bir Asluj or yourselves in." Mustafa apparently saw reason, and all the discouragement which Bunche had felt after his morning's conversation with Sherinne and company had vanished by this evening. (It is interesting by the way, that even the extremist Sherinne did not demand the return of Egyptian forces to Beersheba). Reuven [Shiloah] is trying to secure a conversation in private with Mustafa this evening, for the purpose of hammering in some of the points which we cannot ask Bunche to hammer in for us.

Bunche has now worked out with his advisers a comparative table of Israeli and Egyptian demands and suggestions with regard to demarcation of lines and withdrawal and reduction of forces.[4] He told me that this was the best way of really discovering what was what, and that the two sets of demands and suggestions were not nearly as far apart from one another as he had feared at first. He told me he believed that we could probably get finished here by Saturday.

I suggested to Bunche — and he accepted the suggestion — that to save time the three legal advisers (ours, his and the Egyptians') should get together immediately and discuss details of drafting, which would mean that once agreement had been reached on the present item of the agenda, little further would remain to be done except sign. Shabtai [Rosenne] also welcomed the suggestion and will get busy on this at once.

It is our impression that Bunche would like to anticipate the Conciliation Commission by getting a whole series of armistice agreements signed under his auspices at Rhodes. This is one of the reasons why he is so keen on getting the present job finished. He is as sceptical about the usefulness of the Conciliation Commission as we are.

You will be receiving by the same mail copies of an exchange of correspondence between Bunche and myself on the release of the Cyprus refugees.[5] While I was careful to acknowledge receipt of the letter and not of the

3. החלק האחרון של המשפט לא הודפס כאן.
4. ראה מס' 33.
5. ראה באנץ' אל איתן, 19.1.1949 (130.02/2398/10) ואיתן אל באנץ', 19.1.1949 (130.02/2442/10). באנץ' העביר לאיתן נוסח שדר שנשלח אליו ממרכז האו"ם על־פי בקשת משלחת בריטניה, בדבר החלטת ממשלתה לשחרר את עצורי קפריסין. באנץ' כתב כי הוא מניח שהשדר מיועד לממשלת ישראל.

U.K. delegation's message, I thought that on a matter of this kind there would be no point in not passing a copy of the document on to the Government of Israel. Presumably you agree that on the question of Cyprus we cannot afford to be as petty as the British. Bunche's statement that he presumes the U.K. message is intended for my Government is not without its point, and reflects Bunche's present sentiments concerning the British.

I am enclosing herewith a message received by Bunche from Jerusalem, which he asked me to do something about.[6] He thinks Jerusalem is a hopeless place for the Conciliation Commission to meet in and hopes they will do no more than establish a formal headquarters there, thus conforming with the letter of the decision of the General Assembly.[7] He would be obliged, however, if the Military Governor of Jerusalem would place at his representative's disposal the services or facilities requested in the message attached. Would you be kind enough to pass this request on to Dr. Joseph?[8]

Yours ever,

W.E.

33

נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל
Working Paper Submitted by the United Nations Acting Mediator

נמסר למשלחת ישראל: 20.1 (שעה 10.30)
130.16/2951/1

[Rhodes], 19 January 1949

INFORMAL WORKING PAPER ON ITEM 4B OF THE AGENDA
(As a basis for further discussion on outstanding points)

I. Purpose

The purpose of this paper is:

1. To indicate the basic points on which the two Delegations are in agreement or appear to be not far apart;
2. To indicate the basic points on which there are important divergences;

6. מדובר כנראה בתלונה ששיגרו עובדי או"ם בירושלים אל באנץ', בדבר סירובו של המושל הצבאי של ירושלים לסייע להם בהכשרת ארמון הנציב להיותו מושב ועדת הפיוס, וזאת כל עוד לא קיבל הנחיות מתאימות ממשרד־החוץ. (ראה גולן אל ל. אלון, 20.1.1949, 130.02/2442/3).
7. החלטת העצרת מ־11.12.1948 בדבר כינונה של ועדת הפיוס. בסעיף 12 נאמר כי הוועדה תקבע את מושבה בירושלים.
8. דב יוסף, המושל הצבאי של ירושלים.

3. To set forth in summary fashion the basic views of the two Delegations as expressed in the informal discussions on 18 and 19 January (Annex).[1]

II. Basic points on which the two delegations are either in agreement or appear to be not far apart

1. The four principles set forth in the "Declaration on Assurances as Regards Action by Armed Forces and Security" as approved at the Second Joint Meeting on 14 January 1949.[2]
2. The armistice demarcation lines to be delineated are to be in pursuance of the purpose and intent of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948.
3. The armistice demarcation lines are not to be construed in any sense as political or territorial boundaries, and will be delineated without prejudice to rights, claims, and positions of either party to the armistice as regards ultimate settlement of the Palestine problem.
4. The armed forces of the two parties should be widely separated and should be mutually reduced to defensive strength in their respective sectors in order to eliminate any threat of offensive by either side against the other.
5. The armistice lines should be as simple and clear-cut as possible with the objective of avoiding points of friction.
6. In any further demilitarized areas or zones which may be created between the armistice lines, policing and administrative functions must be arranged for and this might be under United Nations supervision, altough there is no agreement on the definition of such areas or zones.
7. The Jewish settlements in the area are entitled to defence forces.

III. Basic points on which there are important divergences

1. The specific position of the lines and the basis on which they should be determined.
2. The extent and location of any demilitarized areas or buffer zones.

ANNEX

(This is a summary only of the main points elaborated in the discussions with the two Delegations on 18 and 19 January)

I. Summary of Egyptian views

1. The basic principle of the truce as reaffirmed in the resolutions of 4

33

1. ראה להלן.
2. ראה מס' 8 והערת־עורך, עמ' 21.

and 16 November[3] to the effect that neither party is entitled to gain military or political advantage through violation of the truce, should be respected.

2. The armistice lines should be based on the lines envisaged in the Acting Mediator's Memorandum of 13 November on the implementation of the Security Council [resolution] of 4 November 1948.
3. The armistice lines should be separated by demilitarized or buffer zones, in which necessary policing would be allowed and in the case of the Jewish settlements in the Negev — their normal defences, but in which the armed forces of neither side would be permitted. Such areas or zones would be under United Nations supervision.
4. The armistice lines should be as simple and uncomplicated as possible.
5. The question of the Egyptian troops in the Bethlehem-Jerusalem area which would not be covered by armistice demarcation lines in the southern sector is to be discussed.
6. The principle of withdrawal and reduction of forces as set forth in the resolution of 16 November is accepted.

II. Summary of Israeli views

1. The objective of an armistice is to eliminate the prospect of further fighting and this objective could not be achieved by a restoration of the situation as it was on 14 October.[4]
2. Both sides should disavow any intent to encourage or retain conquests.
3. The basis on which the armistice lines should rest is the Egyptian —Palestine frontier, without implying Israeli military occupation of the Gaza—Rafah area.
4. If the Egyptian—Palestine frontier were to be demarcated as the armistice line, the control of the coastal territory in the Gaza—Rafah area could be dealt with in any one of several alternative ways.
5. The armistice lines should be as clear-cut and short as possible.
6. Israeli forces would be maintained on their side of the armistice lines only in defensive strength if the Egyptians would agree to do likewise on their side.

3. ראה נספחים א, ג, עמ' 681—682, 685.
4. קו הפסקת־האש לפני מבצע יואב.

34

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 19.1 (שעה 20.10)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/16

[תל אביב], 19 בינואר 1949 (שעה 16.30)

בהול.

מסופקני אם המצרים יאותו לפנות רצועת החוף, אך אני מברך לחצכם הנמרץ בכיוון זה.[1] לאחר התייעצות עם ראש־הממשלה דעתנו היא לגבי האפשרויות שאתם מציינים: לפתוח בשנייה ואם תידחה, להציע ברירה בין הראשונה[2] והחמישית והיא — שלטון משותף לישראל ולמצרים.[3] את הראשונה יש לנסח: שלטון ערבי מקומי תחת פיקוח או״ם. השאלה תובא לממשלה וייתכן שאשוב להבריק אחרי הישיבה. תשתדלו רשמית או אי־רשמית לעורר שאלת הציונים העצורים במצרים, בתוכם ארצ־ישראלים כיום או לשעבר. לפחות יותן להם לצאת לחוץ־לארץ.

35

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 20 January 1949

Dear Moshe,

Poor Bunche has really had an intensive day of it today. He and his advisers had a full meeting with the Egyptians this morning, after lunch I sat with him privately for an hour, then he held a consultation with Riley and other members of his staff, after that they sat again with the Egyptians, and finally had a full meeting with us. The purpose of this letter is to sum up for you the main issues brought up.

The Egyptian attitude is characterised by vagueness on a number of points. For example, Bunche has made repeated attempts, all in vain, to get from them some idea of what they had in mind about their troops in the

34

1. ראה מס׳ 27.
2. המלים ״ואם... הראשונה״ נשמטו בנוסח הנכנס.
3. אפשרות זו לא צוינה במברק של איתן (מס׳ 27).

Hebron—Bethlehem sector. They have, however, a number of fixed ideas which it has not been easy to knock out of their minds. One of these is their contention that they should be allowed to maintain a token force at Bir Asluj. At first they claimed it was needed for "protection against bandits", but Bunche and Riley laughed that one off. Then they fell back on the Security Council's resolution, until Bunche pointed out that in his November 13th memorandum,[1] which provided for implementation of the 4th November resolution, the Egyptians were specifically excluded from Bir Asluj. Finally they came clean and said the real reason was that they could not face their Government and public opinion unless they secured the stationing of at least a small token force at Bir Asluj. They admitted that it was militarily pointless and even indefensible, but they did not know how to get out of their trouble. The Egyptian public, as you know, has not yet been informed that the Egyptian army no longer holds Bir Asluj.

When we finally left Bunche this evening, we had once again made clear our basic stand on all the main issues, which may be summarised as follows:

1. All Egyptian forces now in Palestine are to be withdrawn to the Egyptian side of the frontier.
2. We guarantee that Israeli forces will not cross the frontier into Egypt as long as Egyptian forces do not cross it into Palestine.
3. If, as we demand, all Egyptian forces are withdrawn from the Gaza —Rafah area into Egypt, we guarantee that Israeli forces will not advance into that area.
4. We suggest a mixed regime to be responsible for the administration of the coastal area as long as the armistice remains in force and is not replaced by some other agreed instrument. (The Egyptians and we have agreed that there shall be a Mixed Armistice Commission, consisting of Israeli and Egyptian representatives in equal numbers under a U.N. Chairman, to supervise the execution of the terms of the armistice. We have suggested that this Commission be also made responsible for the administration of the Gaza—Rafah sector as part of the armistice agreement).
5. Under no circumstances can we tolerate the stationing of even the tiniest Egyptian token force at Bir Asluj. The effect of such a force on Egyptian public opinion has nothing to do with the armistice and is no concern of ours.
6. We accept the principles of withdrawal and reduction of forces on each side. We suggest that, taking the Palestine—Egypt frontier as a basic line, zones shall be created on either side of this line in which no military bases or armed forces in offensive strength shall be maintained. Bunche is inclined to call this broad belt, formed by the zones on either side of the frontier, the "buffer area", in which each side shall be allowed to

1. ראה נספח ב, עמ' 682 — 684.

maintain only frontier defences, gendarmerie, settlement defence, etc., on their respective sides of the frontier.

7. We have a perfectly open mind about the Bethlehem—Hebron problem and are prepared ultimately to agree to whatever the Egyptians want, making it clear of course that our agreement constitutes a great concession.

Bunche and his staff are at the present moment closeted in their room trying to put together some sort of scheme which shall be acceptable to both parties. Bunche apparently still believes that he could get an armistice signed by Saturday [22 January] evening. He is certainly throwing himself heart and soul into the job, utterly determined to succeed. We may have to yield on some of the points enumerated above, but naturally we shall not yield on anything vital. So far, in this part of the discussion, we have not yielded an inch, and we all feel we have been right in maintaining our position rigidly so far, as the Egyptians are beginning to show signs of weakening. It is perfectly clear that their army has made up its mind to get out of Palestine and get out for good, but at the same time they want to get out without dishonour.

I saw today a small chit written to General Riley by his representative at Wednesday's armistice talks with the Lebanese.[2] The writer says that the Lebanese are perfectly agreeable to the terms of the armistice, but refuse to sign it until the Israeli—Egyptian armistice has been signed. "They are willing to sign thirty minutes after the Egyptians do."

Yours ever,

W.E.

36

נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל[1]
Working Paper Submitted by the United Nations Acting Mediator

נמסר למשלחת ישראל: 21.1
130.02/2453/16

[Rhodes], 21 January 1949

APPROACHES TO CRUCIAL POINTS REGARDING THE LINES

1. The Egyptian position, as indicated on Map A,[2] continues to be that the 13 November lines should be the basis from which the armistice lines

2. המדובר בפגישה מקדימה לשיחות שביתת־הנשק עם לבנון, שהתקיימה בראש הנקרה ב־19 בינואר בהשתתפות נציגי לבנון, ישראל והאו"ם. קולונול ת.ר. קימפטון, משקיף או"ם בכיר בטבריה, ניהל את הישיבה (ראה פרוטוקול בארכיון צה"ל 922.75/1055).

36

1. נוסח נייר־העבודה הוברק אל שרת באותו יום, בשעה 16.00 (130.02/2454/3).
2. המפות לא נמצאו.

should be derived. In the case of Bir Asluj this would involve not only withdrawal of Israeli forces but advance of a token Egyptian force.

2. The Israeli position, as indicated on Map B, continues to be that the armistice lines should be based on a line running roughly from Rafah to the southern tip of Palestine and elsewhere following the fighting lines at the time of the latest cease-fire. As regards the Gaza—Rafah coastal strip, the existing fighting line would be the basis, with a buffer zone between that line and Israeli forces on the east and with no military forces of either side in the area.

3. It is clear that if both parties adhere to the above positions and there is no compromise, no armistice lines can be agreed upon.

4. If, following consultations between the Heads of Delegations, there is no agreement, I am prepared to suggest a tentative approach in an effort to avert an impasse.

37

ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
W. Eytan to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 21.1 (שעה 20.30, 22.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 21 בינואר 1949 (שעה 18.00, 18.15)

בהול.

מברקי 211600[1] הבהיר את טבע המשבר. לפנינו שלוש אפשרויות: 1) לעמוד בתוקף על כל דרישותינו ועל־ידי כך לקבל האחריות לכשלון השיחות. כולנו בדעה שעלינו להמשיך בדרישותינו, אך מסופקים אם אפשר לנהוג כך עד הסוף. 2) לחתום על הסכם שביתת־נשק לפי טיוטת שבתאי [רוזן] שנשלחה אליך בידי אלקנה [גלין],[2] בהשאירנו את ענייני סעיפים ארבע וחמש, שלא הוסכם עליהם, להחלטת הוועדה המעורבת של שביתת־הנשק. זו האפשרות שאליה רמז באנץ' בסעיף ארבע של מברקי 211600. אם כי אין כל המשלחת תמימת־דעים עמי,[3] אני נוטה לדרך זו כי א) חתימת הסכם עם מדינה ערבית הוא הישג פוליטי לכשעצמו, שיביא להסכמים עם מדינות ערב אחרות, ושמהווה הכרת מצרים בעליל בישראל; ב) אם לא נחתום, הבנה עם

37

1. ראה מס' 36, הערה 1.
2. ראה מס' 40 (נספח ב) והערות 7, 9, 10 שם.
3. ידין ונציגי הצבא במשלחת ישראל התנגדו בתוקף לאפשרות זו. הם טענו כי חתימה על הסכם שביתת־נשק מבלי שיובהר באופן מעשי המצב בכללו תביא להשמטת הקלף של כיס פאלוג'ה מידי ישראל. (ראה ידין אל הרמטכ"ל, 21.1.1949, שעה 17.10, 130.02/2453/16).

מצרים ושאר ארצות ערב נדחית לזמן בלתי־מוגבל, ובריטניה לבדה תהא החוגגת. 3) לוותר מבלי לחרוג מתחום סמכותנו. לפי הבנתנו הוויתור הגדול ביותר שבסמ־כותנו הוא קבלת הקווים הצבאיים כמות שהם עכשיו כבסיס לקווי שביתת־נשק. אשר אם הבנתנו נכונה. רוב המשלחת נוטה לדרך זו ואני מוכן לקבלה באם נוכל להפיק ממנה תוצאות.

לא יכולנו לתת לך תמונה ברורה לפני־כן[4] כי עד לפני חצי שעה היינו באפילה באשר למידת התעקשות המצרים. עתה לפניך כל החומר להחליט אם מברקך TR/5[5] הוא מבוסס. ראובן [שילוח], שבתאי ואני חושבים שלא, האחרים אינם כה בטוחים.

בראשית פגישתנו הבאה עם באנץ׳ אחר־הצהריים נצהיר שבמסיבות הקיימות, באם לא יהיה שינוי ברגע אחרון, הסכמתנו לפינוי פאלוג׳ה בטלה, כשם שהוסכם עמו לפני־כן.[6] לא נרשה לבאנץ׳ לכפות עלינו החלטות נחפזות בנצלו את טענת פאלוג׳ה או הבחירות.[7] מאידך, רצונו הברור של באנץ׳ לסיום מהיר יוכל לשמש אותנו. הודיענו דחוף דעתך.[8]

38

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 22.1 (שעה 05.30)
נוסח יוצא:[1] 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/16

[תל אביב], 22 בינואר 1949 (שעה 01.45)

בהול.

נוספות לשדרי מאמש:[2] א) אני מרוצה שאינך מניח לבאנץ׳ להטיל עליך פחד הבחירות. אין זו דאגתו. אל חיפזון יתר מצידנו והעיקר לעמוד על הנקודות החיוניות.

4. באותו בוקר שיגר שרת מברק בהול אל איתן בזו הלשון: ״מתפלא על חוסר ידיעות. הודיעני לפחות סיבת שתיקתכם.״ (130.02/2453/16).
5. ראה תוכנו במס׳ 19, הערה 2.
6. השווה מס׳ 21.
7. הבחירות הכלליות לאסיפה המכוננת, ב־25 בינואר.
8. שרת השיב כי הוא תומך בדרך השלישית, ״היינו להתפשר בלית ברירה על הקווים הצבאיים כמות שהם.״ הרמטכ״ל הבריק לידין כי לדעת שרי הביטחון והחוץ והרמטכ״ל יש להמשיך ולעמוד על אפשרות מספר אחד, בדלית ברירה להסכים לאפשרות השלישית, אך בשום אופן לא לקבל את האפשרות השנייה שהציע איתן. (ראה שרת אל איתן, 22.1.1949, חצות, 130.02/2453/16; רמטכ״ל אל ידין, 21.1.1949, שעה 19.50, ארכיון צה״ל 922.75/1056).

38

1. בין הנוסח היוצא המודפס כאן, שהוא כנראה טיוטה בכתב־יד של שרת, לבין הנוסח הנכנס שהתקבל ברודוס יש הבדלי נוסח מרובים, אך התוכן של שני הנוסחים זהה.
2. ראה מס׳ 37, הערה 8.

ב) אם המשבר יימשך, אזי יבוא המבחן להבטחות באנץ׳ ורייל׳ בעניין פאלוג׳ה. כאן יש לעמוד על המשמר. ג) שיקוליך במברק 14 מ־211800[3] נכונים, אך אם נשחרר הכיס בלי שביתת־נשק, תהא ידנו על התחתונה בשלב השני של המשא־ומתן וסוף שלא נגיע כלל לשביתת־נשק ונמצא שכשלון המשא־ומתן לא נמנע אלא רק נדחה. מוטב להקדים הריב מלדחותו. ד) מעניין שכל ההנחות בדבר החלטת מצרים להגיע להסכם ויהי מה, ונכונותה לצאת את עזה אם רק תובטח אי־השתלטותנו — נתבדו. השאלה היא: 1) אם זו היתה עמדתם מלכתחילה והעלימוה, 2) או שמא באנץ׳ בלבד היה המעלים, 3) או חל שינוי ביומיים האחרונים.[4] ה) היזהרו היטב מבאנץ׳. הוא עלול להיות מסוכן ביותר בשלב מכריע זה.

39

ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי
W. Eytan to M. Sharett, D. Ben-Gurion and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 22.1 (שעה 09.10)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 22 בינואר 1949 (שעה 02.15)

מידי.

נגמרה כרגע ישיבה של ארבע שעות עם המשלחת המצרית, באנץ׳ ויועציו. מטרת הפגישה — שכל צד יסביר לשני את השקפותיו על השאלות בדיון. אנחנו עמדנו על מלוא דרישותינו. טענות המצרים העיקריות: 1) תזכירו של באנץ׳ משלושה־עשר בנובמבר כבסיס לקווי שביתת־הנשק. הם הציגו כוויתור גדול מצדם שלא התבססו על קווי ארבעה־עשר באוקטובר,[1] כפי שנקבע בהחלטת הרביעי בנובמבר. 2) כוח מצרי סמלי או מושל אזרחי מצרי בביר עסלוג׳. בנוגע לגזרת בית לחם — חברון לא רצו להתחייב ולא הבהירו עמדתם.

בעוד 24 שעות מעכשיו נדע אם יהיה הסכם או לא. הזכרנו לבאנץ׳ היום כי אם לא יהיה הסכם, לא יהיה פינוי מפאלוג׳ה. דבר זה ברור לו. כן הודעתי לבאנץ׳ כי ממשלתנו לא תחתום בשום פנים על הסכם אשר ישאיר את השאלות העיקריות להחלטת הוועדה המעורבת.

3. מס׳ 37.
4. בתשובה הסביר איתן לשרת כי באנץ׳ לא ״נהג בגילוי־לב״ כלפי משלחת ישראל, אך לדעת איתן זהו ״חלק מהמשחק הדיפלומטי״, כפי שבאנץ׳ מבינו. באנץ׳ גם נהג בשיטה לקויה בניהול המשא־ומתן, שכתוצאה ממנה מעולם לא יכלה משלחת ישראל לצפות את המהלך המצרי הבא, אך ״אין לאמר אם זו היתה כוונתו המפורשת.״ המצרים עצמם עוררו ״רושם של רצינות ויושר״, אך איתן הניח כי ״כל צעדיהם מודרכים על־ידי קהיר.״ (מברק מיום 24.1.1949, שעה 17.30, 130.02/2453/16).

39
1. ראה מפה מול עמ׳ 138.

40

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 22 January 1949

Dear Moshe,

Yesterday evening, as reported to you by cable,[1] we had a lengthy session with the Egyptians in the presence of Bunche and his staff. It was the most extraordinary occasion, but I shall leave the comic aspect of it for another time. Their spokesman[2] [.....],[3] simply kept on saying the same sterile things over and over again until I felt I could scream. The meeting, however, served a useful purpose by giving us a chance of telling the Egyptians straight to their faces exactly where we stood and of forming for ourselves a direct impression of their state of mind. No new arguments were heard on either side.

Bunche and his advisers spent the whole of this morning and part of the afternoon in drawing up a working paper which suggests a golden mean. From the copy of this paper[4] which is being sent to you by this mail you will see that it contains quite a number of features which we can under no circumstances accept. After receiving this paper we had two alternatives before us:

1. To declare that agreement could obviously not be reached and so to bring the conference to an end.

2. To maintain that there was still hope and to persevere for another few days.

We decided on the second course, as we really felt that success might yet be achieved. It can be achieved, however, only if the conference does not work under pressure. We discounted completely the pressure of the elections, and so there remained only the pressure of Faluja, which weighs on the Egyptians even more heavily than on us. We accordingly went to Bunche this evening and told him quite frankly that we could bring the conference to an abrupt end either by saying that in view of Egyptian intransigence there was clearly no hope of achieving results and we had therefore decided to go home or by declaring bluntly that Faluja would not be evacuated on Monday morning. As we still felt there was a reasonable chance of agreement, we pointed out that the Faluja pressure must be

40

1. מס' 39.
2. קולנל שרין.
3. מלים אחדות לא הודפסו כאן.
4. נספח א להלן.

removed, and that if he shared our hopes for the conference, he must find a way on his own for postponing the evacuation. He agreed that the hopes of achieving success were still sufficient for him to take this course, and that he would work out a way of postponing the evacuation in a way which would not blow up the whole conference. As no public statement has been made about the January 24th date, it should not be difficult for him to do this. We shall be told either later this evening or tomorrow morning how he proposes to go about it, and you can take it that, unless there is a last-minute miracle, the withdrawal from Faluja will not begin on Monday morning.

It looks to us now as if we might secure agreement for the Gaza—Rafah sector on the basis of the existing fighting lines. The main obstacle remains the situation in the Auja and Bir Asluj sector. We made it absolutely clear that politically we could under no circumstances accept any settlement which provided for an advance of Egyptian forces even in token strength or the appointment of even the most unreal and symbolical Egyptian civil administrator on the Palestine side of the frontier. This was a political principle from which we could not under any circumstances recede, and in the specific case of Auja it was reinforced by equally unalterable military considerations. Unless this basic principle were conceded without reservation, there could be no agreement. We have been telling this to Bunche repeatedly, and today I feel that he at last realises that we mean it.

If our hopes prove justified — and as a matter of fact we all still feel reasonably optimistic — the talks may have to go on for another four or five days. It is simply a matter of wearing the Egyptians down. The process is rather callous and extremely tiring, but we think it worth while making the extra effort over the next few days in view of the great political possibilities which success would open up for us.

Yours ever,

W.E.

P.S.1 It was suddenly discovered this morning that there is in the Faluja pocket an Arab civilian population estimated at 3500 persons. The Egyptians want to take all these people with them when they evacuate. We shall raise no objection. The hitherto unrevealed presence of this civilian element may provide Bunche with a reason for putting off the evacuation for a few days after January 24th.

P.S.2 We presented Bunche today with a copy of Shabtai [Rosenne]'s second draft for the armistice agreement.[5] A copy is being sent to you by this mail. This is the first material we have submitted to Bunche in writing. I think it may have a considerable moral effect as it constitutes a complete armistice agreement except for signatures and a date, and shows how near we really are to success.

5. נספח ב להלן.

נספח א
APPENDIX I

נייר-עבודה מטעם המתווך בפועל ועוזריו
Working Paper Submitted by the United Nations Acting Mediator and Advisers

22 January 1949

POSSIBLE ALTERNATIVE APPROACH TO CRUCIAL POINTS REGARDING THE FIXING OF ARMISTICE LINES

1. As a result of yesterday's discussion I have the strong impression that the gap between the parties, certainly as regards understanding of their respective positions, and to an appreciable extent as regards outstanding points at issue, has been considerably narrowed. Both parties have now given ample demonstration of their desire to conclude an armistice. I am convinced that the possibility of agreement remains and that the extent of this possibility can be accurately assessed today. I am equally convinced that if agreement is missed, it will be by a tragically narrow margin. It is crystal clear that if agreement is reached on the location of the lines, the signing of an armistice agreement here is assured.

2. In this situation I consider it my duty to do everything humanly possible to bring the parties to agreement. I have discussed exhaustively with the two delegations the positions taken by each. I have taken no position on either side in these talks nor do I intend to do so. The purely tentative and suggestive points which I take the liberty of setting forth below, therefore, are not to be construed in any sense as representing my views or my position on the matters still at issue. I have no plan to present or proposal to make other than on procedural matters. I offer them to the parties in my role as Chairman of these negotiations solely as a means of determining whether there may be a middle ground between the positions of the two parties which might provide a fruitful point of departure. They are to be interpreted only as an attempt to strike a balance between two opposing views in the common search for agreement.

3. It is, of course, for the parties themselves to decide whether, in the light of their interests and positions, these suggestions may offer any possibility of progress in the negotiations.

4. As regards the western aspect of the armistice lines, the lines as indicated on Map C[6] are suggested. These take into account the existing fighting lines, the Western lines in the Memorandum of 13th November, and the accepted desirability of keeping the armed forces of the two parties widely separated in those areas where conflict is most likely to occur.

6. המפה לא נמצאה.

5. The basic assumption upon which the following suggested lines would rest is that both parties would reach agreement on a formula for withdrawal and reduction of forces which would eliminate any possibility of offensive threat from or towards the west, south or north, or from Egyptian forces in the east should they remain there.

a) In the crucial Gaza—Rafah coastal strip, the existing fighting lines be followed; with a buffer zone to be created roughly on the basis of the 13th November lines; that no special status be given to this area; and that Egyptian forces in defensive strength only remain in the area as a military defence force in return for a similar agreement on the part of the Israelis in an area to the east and north to be agreed upon, taking account of the defensive needs of the settlements.

b) From Rafah south to the tip of Palestine the line be as indicated in Map C.

c) In the eastern sector the lines follow substantially the lines set forth in the 13th November Memorandum, taking account of the present lines between Israeli and Arab Legion forces in areas in which both Egyptians and Arab Legion Forces are found.

6. On Map C El Auja would fall in the buffer zone between the forces in which no forces of any description from either side would be present. Because of its strategic nature as a road juncture, both sides desire to maintain defensive forces there. In the light of its role in the recent fighting, consideration might be given to an agreement on an Egyptian outpost, for defensive purposes only, for the period of the armistice, and subject to supervision by the Joint Armistice Commission.

7. The most difficult question is admittedly the Egyptian position as regards Bir Asluj and Beersheba, with regard to which it is insisted that that part of the 13th November Memorandum providing for withdrawal of Israeli forces and an Egyptian Civil Administrator in the area be implemented, and that the road from Rafah to Beersheba be open to non-military traffic. I have been unable to devise any compromise formulation as a substitute for this proposal which would not be largely political in character, and, in the sense of dealing with matters of civil administration and repatriation of refugees, apparently beyond the terms of reference of these negotiations. However, it might be considered whether the armistice agreement could not do three things in this regard:

a) in conformity with the 4th November resolution and the spirit of the armistice, provide for withdrawal of Israeli forces from the town of Beersheba itself and the village of Bir Asluj (if indeed, any are in the latter place);

b) include a specific proviso, that the respective claims, interests and positions of the parties under U.N. resolutions or on any other basis, are not in any way prejudiced by the signing of the armistice agreement;

c) provide that the Joint Armistice Commission, and the Egyptian

members in particular, direct special attention to the problems and interests of the Arab inhabitants of the area who have been displaced or otherwise affected by the fighting in that area.

8. I reiterate that the above suggestions do not represent my own views on the issues outstanding. They are controlled entirely by the attempt to strike a balance between the opposing views of the two delegations.

נספח ב
APPENDIX II

טיוטה שנייה[7] של ש. רוזן להסכם שביתת־נשק בין ישראל ומצרים וטיוטה לחליפת־מכתבים נלווית
Second Draft of Israeli—Egyptian Armistice Agreement and Draft of Accompanying Letters Prepared by S. Rosenne

22 January 1949

The Governments of Egypt and of Israel

Whereas the Security Council has called for the establishment of an armistice in all sectors of Palestine in order to eliminate the threat to peace and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine.

Have agreed to conclude the present agreement for an armistice, and accordingly appointed the undersigned Plenipotentiaries who, after presentation of their full powers, found in good and due form, have agreed on the following provisions.

Article 1

Hostilities by land, sea and air between the armed forces of Egypt and the armed forces of Israel shall formally cease at   hours G.M.T. on   January, 1949.

Article 2

The two Governments parties hereto, desirous of promoting the return of permanent peace to Palestine, and recognizing the importance in this regard of mutual assurances as regards their future military intentions,

7. טיוטה ראשונה של רוזן מיום 20.1.1949 — ראה בתיק 130.02/2442/10. מלבד כמה הבדלים סגנוניים (שלא הובאו כאן) יש שינויים מהותיים בין שתי הטיוטות בסעיפים 4 ו־5. ניסוחם של סעיפים אלה בטיוטה הראשונה לא הושלם במתכוון (ראה מס׳ 37), בעוד שבטיוטה השנייה הם נוסחו במלואם. סעיפי־משנה 4, 5 של סעיף 4, שלא הופיעו בטיוטה הראשונה, והנוסח השלם של סעיף 5, הובאו כאן בקורסיב. הקטעים המקבילים בטיוטה הראשונה הובאו בהערות 9 ו־10 להלן.

hereby affirm the following principles which will be fully observed by both parties during the Armistice:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine dispute shall be henceforth scrupulously respected by both parties.
2. No aggressive action by the military forces — land, sea or air of either party shall be undertaken, planned or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practised in military organisations.
3. The right of each party to its security and to freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.
4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two parties is accepted as an indispensable step towards the liquidation of armed conflict and the restoration of peace to Palestine.

Article 3

It is agreed between the parties that:

1. In pursuance of the Security Council's Resolution of 4th November 1948 and with a view to the implementation of the Security Council's Resolution of 16th November, 1948, the Egyptian Military Forces in the al-Faluja area shall be withdrawn.
2. This withdrawal shall begin on Monday, 24th January, 1949, at 0500 hours G.M.T., and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier as it existed on 1st January 1948.
3. The withdrawal shall be under the supervision of the United Nations and in accordance with the plan of withdrawal annexed to this Article.

Annex to Article 3

(Here follows Plan of Withdrawal already agreed upon)[8]

Article 4

It is agreed between the parties that:

1. The line drawn in red on the map annexed hereto[9] shall be designated as the armistice demarcation line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the Resolutions of the Security Council of 4th and 16th November 1948.

8. הנספח לא הודפס כאן, אך ראה נספח 1 להסכם שביתת־הנשק עם מצרים. עמ׳ 698—700.
9. החלק הראשון של משפט זה נוסח בטיוטה הראשונה כך: "The lines described in the Annex to this Article...", אחרי סעיף 4 בטיוטה הראשונה יש כותרת: "Annex to Article 4", ומתחתה רשום: "Not yet agreed".

2. The armistice demarcation line is not to be construed in any sense as a political or territorial boundary and is delineated without prejudice to the rights, claims and positions of either party hereto as regards the ultimate settlement of the Palestine problem.
3. The basic purpose of the armistice demarcation line is to delineate the lines to which the armed forces of the respective parties shall withdraw and beyond which they shall not advance. It is also agreed that movement of civilians, particularly refugees, shall not take place from one side to the other.
4. *Within a distance of ten kilometres of either side of the armistice demarcation line both parties shall be entitled to maintain in defensive strength only armed frontier posts and patrols and such units as are necessary for village defence purposes.*
5. *Withdrawal of the armed forces beyond the armistice demarcation line shall be completed within ten days of the coming into force of this agreement.*

Article 5 [10]

In the area bounded by green on the map annexed hereto,[11] *from which the Egyptian Military Forces, in accordance with the provisions of Article 4 hereof, shall withdraw and into which the Israeli Military Forces shall not advance, the following special provisional arrangements shall be put into effect, it being understood that such arrangements are made without prejudice to such ultimate political or territorial boundaries as may be agreed between the parties, or to the rights, claims and positions of either of them as regards the ultimate settlement of the Palestine problem:*

1. *The area shall be placed under Egyptian Military Administration, operating under the overriding control of the Mixed Armistice Commission established under Article 9 hereof.*
2. *The activities of the Egyptian Military Administration shall be in conformity with the Fourth Hague Convention concerning the laws and customs of war on land, signed at The Hague on the eighteenth day of October 1907, and with the directives of the Mixed Armistice Commission.*
3. *The Egyptian Military Administration shall be entitled to maintain for internal policing and internal security purposes an armed police force consisting of not more than eight hundred officers and men, who may be military or civilian police.*

10. נוסח הסעיף המקביל בטיוטה הראשונה היה:
"In the Gaza—Rafa area from which in pursuance of the provision of Article 4 hereof the military forces of one party shall withdraw and into which the military forces of the other party shall not advance, the following provisional arrangements shall be put into effect: *Not yet agreed.*"

11. המפה לא נמצאה.

Article 6

Neither party shall permit any part of the territory lying behind the armistice demarcation line to be used by any armed forces, regular or irregular, for the purposes of armed attack on the people or armed forces of the other.

Article 7

1. The release of prisoners of war held by the parties hereto shall form the subject of a separate agreement.

2. Each government will immediately set free, irrespective of citizenship and nationality, all persons other than prisoners of war held in confinement on account of their activities, sympathies or suspected sympathies with the other party during the present conflict.

Article 8

Each party will, coincident with the withdrawal of its forces carried out in pursuance of the arrangements contained in Article 4 hereof, furnish to the other complete and detailed information concerning mines, minefields and other obstacles to movement by land, sea or air and the safety lanes in connection therewith in the areas evacuated by its forces. All such safety lanes will be kept open and clearly marked; all mines, minefields and other dangerous obstacles will as far as possible be rendered safe, and all aids to navigation will be re-instated, except in so far as such re-instatement might be prejudicial to its defence in any other hostilities in which that party might be engaged.

Article 9

In order to supervise the carrying out of the terms of this agreement and to minimise the possibility of friction and incidents in the future there is established hereby a Mixed Armistice Commission consisting of an equal number of representatives, but not exceeding three, of the High Commands of the parties hereto. Such representatives may be military personnel or civilians. Without derogating from the generality of its functions the Mixed Armistice Commission shall, within seven days from the coming into force of this agreement, proceed to the actual delineation in the field of the armistice demarcation line described in Article 4 hereof. The Mixed Armistice Commission shall have its seat at Gaza or at such other place as may be mutually agreed. It shall fix its own procedure, including the selection of its chairman.

Article 10

This agreement shall come into force immediately on its signature and shall remain in force until it is superseded by a Treaty of Peace between the parties; provided that if after the expiration of three months from the date hereof no such Treaty of Peace shall have been signed, the present agreement shall automatically expire unless the parties consent to its prolongation, with or without modification, for some further period.

Article 11

This agreement is signed in the English language in three copies, of which one shall be retained by each party and one transmitted to the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Rhodes, Greece, in triplicate on the day of January 1949.

For the Government of Egypt

For the Government of Israel

DRAFT LETTER TO THE UNITED NATIONS ACTING MEDIATOR FOR PALESTINE, BY THE HEAD OF EACH DELEGATION

I have the honour formally to draw your attention to Article 3 of the Armistice Agreement between the Government of Egypt and the Government of Israel signed here today, and to request your confirmation that the United Nations will undertake the measures therein contemplated for it.

2. I further have the honour to draw your attention to Article 11 of the said Armistice Agreement and to request that you be so good as to forward to the Secretary-General the copy handed to you, for registration in accordance with Article 102 of the Charter.

DRAFT REPLY

I have the honour to acknowledge receipt of your letter of today reading as follow:[12]

I am glad to confirm that the United Nations will undertake the measures contemplated for it in Article 3 of the Agreement, and further that I will forward to the Secretary-General, for registration in accordance with Article 102 of the Charter, the copy of the Armistice Agreement handed to me.

12. כאן אמור לבוא נוסח המכתב דלעיל אל המתווך.

41

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W105 .התקבל: 24.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

Washington, 23, January 1949

At what looks crucial stage Rhodes negotiations I take liberty suggest advisability reasonable compromise Arabs since otherwise inevitable dependence larger extent upon Conciliation Commission composed unfriendly Turkey, unreliable France and vacillating U.S.A. Direct agreement with Arabs will raise Israel's prestige world and facilitate closer relations with Asiatic peoples impressed by sincerity our peaceful intentions and regional solidarity.

Direct settlement with Arabs, even if partial and incomplete, would also give us advantage in our dealings British and further smooth[1] our relations State Department and American organizations with interests Middle East. In addition, such settlement would increase Russian belief our ability act as free and independent factor world and Middle Eastern affairs.

Epstein

42

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)
W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/2442/10

Rhodes, 23 January 1949

This is to confirm that the withdrawal of the Egyptian forces from Faluja, which was due to begin at 0500Z/24/1/49,[1] has been postponed.

I should like to confirm further that the withdrawal will take place in accordance with the approved arrangements immediately upon the conclusion of an armistice agreement between Egypt and Israel.

May I take this opportunity of stating that the Israeli delegation, for its part, will leave nothing undone to facilitate the conclusion of such an agreement within the shortest possible time.

41
1. המלה הזאת אינה מופיעה בנוסח הנכנס.

42
1. ראה מס' 21

43

ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי
W. Eytan to M. Sharett, D. Ben-Gurion and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 23.1 (שעה 19.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 23 בינואר 1949 (שעה 16.45)

מידי.

בשיחה ארוכה האשימנו באנץ׳ בנוקשות וחוסר נדיבות־לב,[1] באומרו שהמצרים על־מנת לקבל את אשר אנו מוכנים לתת להם צריכים רק לצאת מן המלחמה מבלי לחתום על שביתת־נשק. הוא אמר כי דרישות המצרים אולי בלתי־מציאותיות אבל לא פנטסטיות וכי עמדתם מבוססת על צרכים יסודיים, כגון הצדקת הממשלה המצרית בעיני דעת־הקהל והוכחת אמיתות טענתם כי דואגים הם לזכויות ולביטחון של האוכלוסיה הערבית בנגב. באנץ׳ ניסה בכל האמצעים להשיג את הסכמתנו לפינוי, לפחות חלקי, של פאלוג׳ה מחר, אבל לשווא. אנו מנסים עתה לעבד נוסחאות שונות על־מנת לשבר את אוזן המצרים מבלי לוותר על עצם דרישותינו.

אנא הודיעני מה מידת החשיבות הפוליטית אשר אתה מייחס לגמר מוצלח של המשא־ומתן לשביתת־נשק, והאם אתה יכול לחשוב על איזה ויתור נוסף שנוכל להסכים לו במקרה שהדבר הכרחי.[2] באנץ׳ עדיין עומד על כך שעד כה לא ויתרנו כל ויתור של ממש למצרים — פאלוג׳ה לא היה ויתור אלא מילוי הוראה של מועצת־הביטחון.

44

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W109. התקבל: 25.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 24 January 1949

Almost simultaneously arrival your IW20[1] been invited by Satterth-

43

1. הדברים נאמרו בעקבות הודעת המשלחת שישראל לא תאפשר את פינוי פאלוג׳ה. ראה מס׳ 42, 45, ופיסקה אחרונה במס׳ 50.
2. ראה מס׳ 46.

44

1. שרת הבריק כי הקיפאון בשיחות רודוס עלול לפוצץ את המשא־ומתן. הוא הסביר כי מצרים נוקטת עמדה נוקשה ובלתי־מציאותית בתובעה שקו שביתת־הנשק ייקבע על־פי תזכירו של

waite[2] who, with McClintock,[3] Rockwell[4] also present, urged us continue negotiations Rhodes and prevent breakdown. Indicated they had approached Egyptians same.[5] He avoided discussion details, but McClintock suggested desirability our compromising on line somewhere between November 4 and 16 resolutions. I emphatically rejected any possibility such compromise, stressing that as long as no final peace achieved, military and security considerations armistice remain decisive, demanding our holding positions roughly coinciding lines present military occupation without prejudice final territorial settlement. I pressed their renewed representation Egyptians and stated since Egyptians remaining intransigent despite our conciliatory attitude, Egypt be responsible for breakdown negotiations. Satterthwaite promised deal matter immediately.

Epstein

45

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 24 January 1949 (02.20)

Dear Moshe,

As you see, this letter is being written in the very early hours of the morning. We spent the whole day talking with Bunche about the Faluja problem. He appealed to us with all the arts at his command to let the withdrawal begin as a sign of our faith in the Egyptians' intentions. He used every conceivable argument. He urged us to realise what we would lose politically if the armistice agreement were not signed. He said that he failed to see why the Faluja withdrawal constituted, as we maintained, a threat to our security. He kept repeating that he was sure we were within sight of agreement, and that it would be a pity to sacrifice it all over such a matter. And more to this effect. Bunche has in fact not been quite straight with us over this whole matter. Although he admits that he made a mistake over the

באנץ' מיום 13 בנובמבר (ראה מס' 36, 39, 40 [נספח א]), דיווח על עמדת ישראל, התובעת שקווי שביתת־הנשק יחפפו את קווי הפסקת־האש, והורה לאילת לפנות למחלקת־המדינה שתלחץ על מצרים לקבל את עמדת ישראל. לדבריו, הצעת ישראל מאפשרת למצרים להישאר לעת־עתה ברצועת עזה, בשעה שכוחות ישראל נסוגו מאדמת מצרים. (מברק IW20 מיום 24.1.1949, 130.09/2308/2).

2. ג'וזף ד'. סאטרתווייט, מנהל המשרד לענייני המזרח הקרוב ואפריקה במחלקת־המדינה של ארצות־הברית.

3. רוברט מ. מקלינטוק, עוזר מיוחד למנהל המשרד לענייני או"ם במחלקת־המדינה.

4. סטיוארט ו. רוקוול, מפקידי האגף לענייני המזרח הקרוב ואפריקה במחלקת־המדינה.

5. ראה *FRUS*, 1949, VI, pp. 693—5.

timing, and that he believed the whole conference would be over by Wednesday or Thursday of last week, and although he agrees that the Egyptians never believed that the evacuation would take place on the date stated, we now think it doubtful whether he ever told the Egyptians clearly that failure to sign the agreement by the deadline would automatically mean postponement of the evacuation. We had agreed with Bunche two days ago, as we understood it, that to avoid placing the Egyptians under pressure, we would not make a formal statement about postponement of the evacuation, but that he would contrive with Riley to find technical reasons for putting it off by about a week. It now transpires that he had no real intentions of doing anything of the kind, and in spite of the fact that we have been talking of little else for the past two days he professed great surprise when at about 2030 hours on the 23rd a message was received from Sunmo[1] Tel Aviv, reporting Baruch's announcement that plans for the withdrawal and had been "cancelled". Altogether he is a tricky customer and needs close watching.

Quite apart from the clear agreement between Bunche and ourselves about the withdrawal not taking place if there were no agreement, it is worth mentioning that nothing was ever signed on the subject of Faluja. Verbal assent was given to it as Item 4(a) of the Agenda,[2] just as verbal assent had been given to the "Assurances as regards armed action and security" (Item 3 of the Agenda).[3] Both were envisaged as part of an armistice agreement, which, as Bunche confidently expected at the time, was to have been signed long before January 24th.

We now await further developments. I told Bunche that if the Egyptians broke up the conference on this issue, it would but confirm our suspicions that all along they had not been acting in good faith but had planned to obtain the Faluja withdrawal without giving anything in return. Conversely, if they agreed to the conference continuing, we should regard this as a sign of their good intentions and do all in our power to make the conference a success. I gave Bunche a statement in writing (copy being sent to you by this mail)[4] confirming that the evacuation was being postponed, stating that it would proceed as planned immediately on the conclusion of an armistice and reiterating our determination to do everything possible towards the conclusion of an agreement.

Side by side with all this we have been thinking of various means of meeting certain Egyptian needs and susceptibilities. Bunche maintains that Shabtai [Rosenne]'s draft[5] sounds much too much like an armistice dic-

45

1. Senior United Nations Military Observer.
2. ראה מס' 21 והערת־עורך, עמ' 32.
3. ראה מס' 8 והערת־עורך, עמ' 21.
4. מס' 42.
5. ראה מס' 40, נספח ב.

tated to a defeated enemy, and that the Egyptians could not possibly accept an agreement drafted in such a spirit. We are accordingly trying to tone it down a bit and re-phrase it without modifying its substance. Bunche also thinks that the Egyptians are worried about the protection of Arab rights and interests in general, and that we should in some way provide for this, even if only by a declaration in general terms. We are trying to draft something along these lines too. We think that a good way of meeting the (to us) fantastic Egyptian demand about Bir Asluj would be to make Bir Asluj the seat of the Mixed Armistice Commission. I don't know whether all these ingenious ideas will really help, but we haven't yet given up trying. I think we have more or less succeeded in antagonising Bunche by what he considers our rigid and ungenerous attitude. For him the whole matter of Faluja is really outside the context of the armistice. He maintains:[6]

1. Faluja is governed by the general truce conditions laid down in the resolution of July 12th[7] and we had no right in the first place to maintain it in a state of siege any more than the Egyptians had a right to use their positions on the Karatiya crossroad for the purpose of maintaining a stranglehold on the Negev up to October 14th.

2. Our agreement to a withdrawal from Faluja is in no way a concession on our part. It is our simple duty under the terms of the Security Council's orders. Quite apart from our agreement a week ago to the January 24th deadline, and the condition attached to it, we have no right whatever to keep the Egyptians there.

3. During your absence in Paris, B[en]-G[urion] sent him two messages (both in fact signed by me) on the subject of Faluja. Their dates were, I think, December 7th and 9th.[8] Under the terms of at least the second of these messages, B[en]-G[urion] agreed to allow a withdrawal from Faluja on condition that the Egyptians accepted the resolution of November 16th and undertook to give an undertaking not to use the released forces for attacks against Israel. He mentioned this message for the first time only a few hours ago, stating that the Egyptians were prepared to give such an undertaking. I think it might be worth your while to have this letter looked up in the files and give me your opinion about it. Looking at the matter dispassionately, I think that Bunche here is probably on strong ground.

I am reporting all these points to you at such length because I think it is important to understand why the Faluja matter has assumed such swollen proportions. It is a curse, and it would have been better for all of us if the pocket had not come into existence or continued to be. It has now assumed

6. את תוכן הדברים מכאן ועד סוף המכתב שיגר איתן לשרת במברק מיום 24.1.1949, שעה 15.00, 130.02/2453/16.

7. כנראה טעות הדפסה. הכוונה, מן־הסתם, להחלטת מועצת־הביטחון מן ה־15 ביולי 1948 בדבר הפסקת־אש בארץ־ישראל (ראה כרך I, נספח ו/2).

8. על המכתב הראשון, מיום 6 בדצמבר, ראה מס׳ 4, הערה 1. המכתב השני נשלח אל פ. מוהן ב־9 בדצמבר. (בתיק 93.03/103/4 — ראה כרך 2).

political dimensions quite out of proportion to its intrinsic worth, and the mere fact that we are formally in the right as far as our understanding with Bunche is concerned by no means eases the general burden of Faluja, which Bunche or Great Britain or anybody else so inclined can at any time take up in the Security Council and use as an effective weapon against us without reference to the present armistice talks or the January 24th deadline.

Perhaps you will turn over the whole Faluja question in your mind in the light of all I have written. If you hit upon anything that might affect the attitude we have been taking up here I should be glad if you would let me know by cable.

Yours ever,

W.E

46

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 24.1 (שעה 14.14)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 24 בינואר 1949 (שעה 11.15)

בהול.

לשדר אמש 231645.[1] ודאי לא אחדש, אך איני פטור מלהגיב. א) טענות באנץ' מופרכות. אם אנו מניחים בידיהם רצועת עזה — רפיח, הרי שביתת־הנשק לטובתם, שאם לא היא, נוסיף לכבוש. ב) אם אין להם עוז להודות כלפי פנים על כשלונם, לא נוכל לעזור להם. נניח שלא תיחתם שביתת־נשק, כלום יצליחו להעלים המצב לאורך ימים? ג) הוויתור מצדנו הוא התפשרות עם הישארותם כפולשים ברצועה. אל יהי ויתור זה קל בבואו מצד המנצח. הפסקנו מסע ניצחון בהדיפת הפולש רק לכבוד מועצת־הביטחון. ויתור על שטחים שכבשנו, פירושו שכאילו נוצחנו או שהצדק עם הפולש. ד) באנץ' חייב להבין שהמצרים משלמים בעד פלישתם הפושעת וכשלונה. ה) החשיבות הפוליטית של ההסכם ברורה: הכרת מצרים עובדתית בנו, הפסקת המלחמה אתה, השפעה מעודדת לשלום עם מדינות אחרות, פתח לשלום כללי והכשלת מזימות צד שלישי. אך אין לקנות ההסכם בוויתור נוסף על ג'. אין בשום־פנים להסכים לנסיגה. ו) גם אם יכלו כל הקצים, אל תפסיקו המשא־ומתן בלי שאול דעתנו תחילה. ייתכן שישיבת יום ד' תצטרך להכריע.[2]

46
1. מס' 43.
2. ראה מס' 52, הערה 1.

47

ו. איתן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
W. Eytan to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 24.1 (שעה 17.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 24 בינואר 1949 (שעה 15.15)

בהול.

המצרים הסכימו להמשיך במשא־ומתן למרות דחיית פאלוג׳ה. באנץ׳ הציע שלוש הצעות לאחר שהתגבר על מכשול זה. 1) שנרשה הכנסת אוכל ורפואות לתוך פאלוג׳ה עד להגשמת הסכם 17 בינואר.[1] 2) שאנחנו והמצרים נחתום על הסכם הפסקת־אש דוגמת ירושלים.[2] 3) שהשיחות תיפסקנה זמנית עד יום חמישי [27 בינואר] לפני־הצהריים על־מנת לטהר את האווירה ולאפשר לצדדים התייעצות בבית.

הסכמנו עקרונית לשלוש ההצעות. הראשונה והשלישית הוצעו למעשה על־ידינו לראשונה. אנו בודקים [עתה][3] את נוסח המצע של באנץ׳ בקשר לראשונה והשנייה.[4] אשר לשלישית, ראובן [שילוח], שאלתיאל ופטי [הרכבי] יבואו לתל אביב מחר. המצרים שולחים שני קצינים לקהיר. באשר ראש המשלחת המצרית נשאר כאן, אשאר גם אני וידין.

שום דבר שקרה אינו משנה את תוכן מכתבי האנגלי שנשלח הבוקר.[5] אין מפרסמים דבר על הפסקה זמנית של השיחות. באופן רשמי נמשך המשא־ומתן, אף כי כל משלחת משגרת שניים מחבריה הביתה להתייעצויות.

הערת־עורך
Editorial Note

נוסח ראשון של הסכם הפסקת־אש נמסר למשלחת ישראל ב־24 בינואר, אחר־הצהריים. ההסכם נחתם בשעות הערב של אותו יום. באנץ׳ שלח אותו למזכיר האו״ם ביום המחרת ועוד באותו יום פורסם כמסמך רשמי של מועצת־הביטחון (S/1225).

העובדה שנציגי שתי המדינות חתמו לראשונה בשם ממשלותיהם על מסמך רשמי משותף נחשבה על־ידי משלחת ישראל כהישג מדיני נכבד. (ראה איתן אל שרת, 25.1.1949, שעה 00.05, 130.02/2453/16).

ההבדלים בין שני הנוסחים היו: א) בנוסח הראשון של סעיף 3 הובאו סמכויות המשקיפים בפירוט רב ואילו בנוסח האחרון ההסתמכות היא על החלטת ה־29 בדצמבר 1948. ב) סעיף 4 לא נכלל בנוסח הראשון.

47

1. ראה מס׳ 21 והערת־עורך, עמ׳ 32.
2. ראה נספח ד, עמ׳ 686.
3. הושלם על־פי טיוטה אנגלית של הנוסח היוצא.
4. ראה הערת־עורך להלן ומס׳ 49, הערה 1.
5. מס׳ 45.

48

הסכם הפסקת־אש בין מצרים לישראל
Egyptian—Israeli General Cease-Fire Agreement

130.02/2442/10

Rhodes, 24 January 1949

EGYPTIAN—ISRAELI GENERAL CEASE-FIRE AGREEMENT

We, the undersigned, do hereby agree that:

1. The general cease-fire agreement between the two parties which became effective on 7 January 1949 at 1200 G.M.T.[1] is hereby formally confirmed as a complete and enduring cease-fire between all elements of our military or para-military forces — land, sea and air — wherever located.

2. No element of the ground or air forces of either party shall advance beyond or pass over the line now held by the foremost elements of its ground forces, and no element of naval or air forces of either party shall enter into or pass over the waters adjacent to the coastline now held by the other party for any purpose whatsoever.

3. In pursuance of the resolution of the Security Council of 29 December 1948,[2] complete supervision of the truce by the United Nations Observers shall be allowed and facilitated.

4. Movements of civilians shall not occur from one side to the other.

Done and signed in quadruplicate at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the 24 January 1949, in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation.

Signed:
Seif el Dine
For and on behalf of the Government of Egypt

Signed:
M.K. el Rahmany
For and on behalf of the Government of Egypt

Signed:
Walter Eytan
For and on behalf of the Provisional Government of Israel

Signed:
Yigal Yadin
For and on behalf of the Provisional Government of Israel

48

1. ראה מס' 1.
2. ראה נספח ה, עמ' 687.

49

התחייבות בדבר שיירות מזון ותרופות לפאלוג'ה[1]
Undertaking on Food and Medical Convoys for al-Faluja

130.02/2442/10

Rhodes, 24 January 1949

UNDERTAKING ON FOOD AND MEDICAL CONVOYS FOR AL-FALUJA

The undersigned, on behalf of the Provisional Government of Israel, hereby undertakes that pending the evacuation of al-Faluja, and subject to review at the conclusion of the present Rhodes negotiations, food and medical supplies for the sustenance of the garrison and civilian population in al-Faluja, in such quantities as may be determined by the Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation, shall be granted unobstructed passage from present Egyptian lines to al-Faluja in convoys exclusively under United Nations supervision and escort. The Chief of Staff shall inform the designated representative of the Government of Israel of the quantities of supplies, the number of vehicles and the times of all such projected convoys, and shall take into account such recommendations relating thereto as said designated representative may deem it necessary to make.[2]

Signed: W. Eytan
For and on behalf of the Provisional
Government of Israel

49

1. נוסח ראשון של המסמך שלפנינו הגיש באנץ' למשלחת ישראל בשעה 15.30. כעבור שעה הגישה ישראל נוסח מתוקן משלה, ובערב חתם איתן על המסמך הסופי (ראה שני הנוסחים בתיק 130.02/2442/10). באנץ' שיגר את נוסח ההסכם למזכיר האו"ם ב־25 בינואר והוא פורסם למחרת כמסמך רשמי של מועצת־הביטחון (S/1227).
2. בהתאם להסכם זה נשלחו ארבע שיירות מזון ותרופות לפאלוג'ה, בין ה־28 בינואר וה־18 בפברואר. (ראה מסמכי או"ם S/1236, S/1243, S/1255, S/1262).

50

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 24 January 1949 (19.30)

Dear Moshe,

The Faluja crisis is now over, and we have all learnt a lesson from it. We ourselves have learned that a verbal understanding is not sufficient to avoid trouble later on, particularly if it includes a message to be passed on to a third party. Bunche has learned not to gamble on over-optimism. He is a very remarkable man. This morning, on a different matter, we came out of his room and began to compare notes. We discovered that on one formulation we had carried away at least two different impressions, and none of us could be quite certain what Bunche had said or what he meant. It is a pity that these lessons have to be paid for so dearly, at least in terms of nerves and personal ill-feeling, but they are certainly worth learning.

Last night Reedman informed us blandly that if he were an Egyptian, he would walk out of the conference. Bunche immediately turned on him and said: "Well, you're not an Egyptian and never will be." I told Reedman that I was prepared to bet that they would not break off the conference over the Faluja postponement, as they had never at any time believed (and Bunche confirmed this) that Faluja would be evacuated if there were no agreement. The Faluja episode proves quite clearly that the Egyptians are vitally interested in securing an armistice, as we have believed all along, and that Bunche is equally interested, as I presume he must have done as much explaining to the Egyptians as he did to us.

Now that we have a two-day pause, we have time to think of what lies ahead. Faluja was an artificial crisis, not a real one. The biggest crisis ahead is likely to be Auja. The Egyptians' shadow-boxing over Beersheba and their insistence on some kind of foothold in Bir Asluj were almost certainly preparatory to their real demand — their last-ditch stand at Auja. I think the Government will have to decide whether Auja is worth an armistice. Our course of action is clear: to resist the Auja demand at all costs — but we should be told whether we can have a second, and if necessary a last, line of retreat. If we succeed in securing that Auja shall not be in Egyptian hands, we may be asked to agree that it be completely neutralized, i.e. occupied neither by us nor by the Egyptians. Would the Government agree to this? In the last resort, would the Government, rather than let the armistice fail, allow the Egyptians to maintain a force in defensive strength at Auja? This is a point on which we shall require the clearest instructions.[1]

50

1. ראה מס' 52, הערה 1.

Incidentally, the Faluja episode, where at times under Bunche's pressure I felt almost as Hacha must have done before Hitler[2] (*l'havdil*), may well have been worked up into a crisis by Bunche for the purpose of discovering which side had the stronger nerves and which would give in first. This is the view of some of us, and if it is a correct view, the "affaire Faluja" may have served a pretty useful purpose after all.

I must repeat Bunche's view that we have been extremely rigid in our approach to all the problems. We keep demonstrating to him that we have been making serious concessions all along, but he, with some reason, doesn't believe this. The result is that he is tending to assume the role of protector of the Egyptians. I suppose that this sort of thing has happened before — both in the old days of Zionist politics and since the creation of the State. But it is making things more difficult for us.

Yours ever,

W.E.

51

ש. רוזן אל מ. שרת
S. Rosenne to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 25.1 (שעה 11.50)
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 25 בינואר 1949 (שעה 10.15)

מידי.

תוצאה אפשרית של כשלון השיחות הנה חידוש הוויכוח על סנקציות במועצת־הביטחון לפי יוזמה בריטית. דבר זה ייתכן וילווה השהיית שחרור גולי קפריסין. מציע איפוא להחיש העלאת היהודים משם.

2. נשיא צ׳כוסלובקיה, אמיל האכה, הוזמן לברלין ב־14 במארס 1939 ואולץ לחתום על "בקשת חסות גרמנית על בוהמיה ומוראביה"; למחרת סופחו בוהמיה ומוראביה לגרמניה כ"פרו־טקטוראטים אוטונומיים".

52

מ. שרת אל א. אילת (ואשינגטון)
M. Sharett to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן IW23. נשלח 27.1
נוסח יוצא: 130.09/2308/2
נוסח נכנס: 93.01/2180/32

Tel Aviv, 26 January 1949

Stumbling block Rhodes is Auja. Our decision not evacuate is irrevocable.[1] Egyptian argument we have no right be there[2] is cancelled out by their remaining in territory where they have no right be, namely Gaza, Rafa. Their argument Auja is for us base invasion Egypt absurd as they invaded Palestine without retreating, whereas we retreated after brief incursion. Moreover, we declared Rhodes shall maintain Auja mere outpost, taking main force way back, which can be supervised by U.N. and Joint Armistice Commission. Use these arguments State Department, maintaining pressure view their pressing Egypt.[3] Rhodes conference hangs in balance. Bevin's statement[4] may have stiffening effect on Egypt. This must be counteracted in Washington. Do utmost. Inform Eban.

Shertok

52

1. באותו יום החליטה הממשלה ל"סרב לנסיגה מעוג'ה ויהי מה". הוראה בלשון זו שיגר שרת למשלחת ב־27 בינואר, שעה 00.45, 130.02/2543/16.
2. לפי החלטת החלוקה של ה־29 בנובמבר 1947 נכללה עוג'ה בתחום המדינה הערבית.
3. ראה מס' 62.
4. בווין דיבר בפתיחת הוויכוח על ארץ־ישראל בבית־הנבחרים, ב־26 בינואר. הוא עמד על חשיבותה האיסטרטגית של ארץ־ישראל לבטחונה של אירופה והזכיר את התחייבות בריטניה ואחריותה לקיום הביטחון והיציבות באיזור. הוא הצהיר שבריטניה תמשיך לתמוך בהחלטות מועצת־הביטחון ותמלא אחר התחייבויותיה כלפי מדינות ערב. בווין מתח ביקורת על פלישת ישראל למצרים ועל האיום שהיא מאיימת על עבר־הירדן. בווין הזכיר את ההסכמה המלאה ששררה במשך תקופה ארוכה בין ארצות־הברית לבריטניה לגבי המדיניות הבסיסית במזרח התיכון, ואמר כי העובדה שמפעם לפעם יש חילוקי־דעות ביניהן ביחס לאמצעים להשגת שלום בארץ־ישראל אינה משפיעה על מטרתן המשותפת למנוע מלחמת בלקן שנייה במזרח התיכון. (ראה *460 H.C. Deb.* 5S cols. 925—45).

53

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)
W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/24442/10

Rhodes, 27 January 1949

Dear Dr. Bunche,

I should like to close the al-Faluja contretemps by a brief re-statement of our point of view — for the sake of record, not of controversy.

The Israeli delegation cannot accept the allegation of Colonel Seif el-Dine, in his note to you of January 24th,[1] that postponement of the withdrawal from al-Faluja constitutes a unilateral breach of the agreement of January 17th[2] and casts doubt upon our ability or readiness to honour any agreements that we may conclude in future.

Although it is clear that there has been a measure of misunderstanding on all sides concerning the intended force and purpose of the agreement of January 17th, the Israeli delegation desires to put on record the following facts, which constitute its own understanding of the matter:

1. When it was originally proposed by the Israeli delegation that the withdrawal of the al-Faluja garrison, or of the greater part of it, should be dependent upon, and not take place until, the conclusion of an armistice, you pointed out that this meant placing the Egyptian delegation under unfair pressure. It was accordingly decided to specify a certain date, to wit, January 24th. This was done in the belief that an armistice agreement would be concluded well in advance of that date, and that the question of pressure would therefore not arise. At no time did the Israeli delegation modify its basic attitude; while it was willing at all times to agree to the principle of an Egyptian withdrawal from al-Faluja, it at no time agreed that this withdrawal should take place before the conclusion of an armistice.

2. Approval was given to the al-Faluja agreement (Item 4a) on January 17th in the same way as Item 3 of the Agenda[3] had been approved a few days earlier. Both were to stand as part of a general armistice agreement between the two parties, and neither could possibly have force except within the context of such an agreement. The question of al-Faluja, as you will recall, was even less than one item on the agenda; it was one of four aspects of Item 4 and was to have been considered as complementary to and conditioned by the rest. You will recall further that we did not put our signatures to the al-Faluja agreement, which was passed in plenary session

53

1. ראה בתיק 130.02/2442/10.
2. מס' 21, וראה הערת־עורך, עמ' 32.
3. ראה מס' 8.

on January 17th subject to a tacit understanding that it would not come into force except as part of the armistice agreement as a whole. If there was misunderstanding on this point, it was due to the fact, which we now perceive to have been unfortunate, that we were content to leave it orally stated as between you and us, and tacitly accepted for the purposes of the plenary session wiht the Egyptians.

Although I should not wish in a matter of this kind to rely upon press reports, particularly when I do not know their origin, and although newspaper correspondents have not had access to source material at this Conference, I feel it may be worth while to quote the following extract from the London *Daily Herald* of January 18th, which, even if not literally accurate, reflects what was generally understood in Conference circles at the time:

> Rhodes, Monday (January 17th)
>
> At today's plenary session only one point was definitely agreed — the evacuation of 2,000 trapped Egyptian troops from the Faluja "pocket".
>
> Details of the agreement will not be published until they have been ratified in Tel Aviv and Cairo.
>
> The Jews are believed to have offered to free the 2,000 men with military honours, and such arms as they can carry, provided an armistice is signed by which Egypt undertakes never again to attack Israel.
>
> Pending such an agreement the Jews have agreed to allow a UNO food convoy to go into the pocket, and to bring out the sick and wounded.

As I stated at the beginning of this letter, it is not our purpose to arouse controversy, but to remove all grounds for it. The Israeli delegation desires merely to place its understanding of these disputed matters on record, with no view to publication.

May I take this opportunity to express my appreciation of your note of January 26th to Colonel Seif el-Dine,[4] of which you were kind enough to send me a copy, and to state that as far as the Israeli delegation is concerned the entire incident is regarded as finally closed?

We shall continue to do our best to achieve a satisfactory armistice agreement with Egypt and hope that under your chairmanship we shall soon succeed.

Yours sincerely,

Head of the Israeli Delegation,
Rhodes Conference

4. באנץ' סיפר לראש המשלחת המצרית על שיחתו עם איתן. שבה הביע באנץ' את צערו על אי־ההבנה שנוצרה בעניין פאלוג'ה ועל שהפינוי לא בוצע כמתוכנן. הוא מסר את הסברו של איתן לדחיית הפינוי (כמפורט לעיל) וביקש ששתי המשלחות לא יתנו לתקרית זו להפריע להמשך התקין של השיחות. באנץ' הביע הערכה למשלחת המצרית על שהסכימה להמשיך בשיחות חרף האכזבה שנגרמה לה, ועל הרוח הטובה שהיא גילתה במהלך המשא־ומתן. (130.02/2442/10).

54

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 27 January 1949

Dear Moshe,

Today is Thursday, and the talks have resumed according to plan. The Egyptian delegate who had been sent home to consult his Government only stayed away for a night, and various interpretations are placed upon his swift return. It appears, however, that he found time to consult the Prime Minister, the Foreign Minister, and some say even the King. Although Bunche had a session with the Egyptian delegation this morning and we have seen him since, we still have no inkling whether there has been or is likely to be any change in the Egyptian attitude. All I know is that the Egyptians have informed Bunche that they are ready to stay here for as long as he assures them that there are prospects of reaching agreement.

I came away from our meeting with Bunche this afternoon with the feeling that things were at last beginning to move, but Bunche himself seemed to some of us to be rather more downcast than usual. He was obviously very disappointed about our attitude on Auja,[1] but it was put to him with sufficient force for him to realise that it was our last word on the subject. We tried to sugar the pill in various ways, but the basic fact that Jewish forces would under all circumstances remain in Auja went home and stayed there. The conversation then turned on withdrawal and reduction of forces, and on the parts to be played by main forces, striking forces, mobile forces, defensive forces, etc. As there was a good deal of confusion about all this, it was decided to use the term "withdrawal" of striking and mobile forces, and the term "reduction" of main forces, which would be reduced to defensive strength. By the time we had got all this out of the way, it became clear that those of us who were not military experts were beginning to find ourselves a little out of our depth. It was therefore decided that a small sub-committee should start working immediately on these aspects of the problem — the sub-committee to consist of General Riley, Yadin and Colonel Seif el-Dine, the head of the Egyptian delegation. I believe these three will be meeting this evening to discuss these questions, and I presume Yadin will report on developments direct to our General Staff. I shall keep you informed of what happens insofar as I understand it and insofar as it seems to have political significance.

54

1. ראה מס' 52.

In order not to lose time while these military consultations were taking place, we decided at the same time that the three legal advisers — Stavropoulos of U.N., Shabtai [Rosenne] and Ahmed Moussa — should get together and start working out some of the problems concerned with the drafting of the agreement. It is our impression that Stavropoulos, possibly on a hint from Bunche, has so far been doing his best to avoid sitting down to a serious job of work with Shabtai, and it was therefore we who took the initiative in suggesting that the time had now come for doing some real thinking on formulations.

The general feeling among newspaper correspondents here this evening is one of pessimism and scepticism regarding the outcome of the conference, but I doubt whether this is based on anything more solid than the Egyptian delegate's almost indecently hurried return from Cairo and an interview which one of the Egyptians gave to Sam Souky[2] to the effect that agreement with the Jews was very difficult because they (the Jews) were not only not satisfied with what they had, but were trying to use the armistice negotiations for the purpose of obtaining more. I cannot imagine to what this refers, unless it means Auja, which according to the original partition plan was of course outside the borders of the Jewish State.

Yours ever,

Walter

55

א. הרליץ אל א. אילת (ואשינגטון)
E. Herlitz to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן IW24
נוסח יוצא: 130.09/2308/2
נוסח נכנס: 93.01/2180/32

Tel Aviv, 28 January 1949

On 25th had long informal conversation about Rhodes conference[1] [with] James McDonald; Knox[2] [and] Hope[3] present. Stressed our appreciation deadlock and obvious stiffening Egyptian attitude [?due] adverse British influence. During conversation they informed me that they had just

2. ס. סוקי, כתב סוכנות "יונייטד פרס" ברודוס.

55

1. מן הצד הישראלי השתתפו בשיחה מ. שרת ור. שילוח.
2. צ'ארלס פ. נוקס, יועץ בנציגות ארצות־הברית בתל אביב.
3. א. גאי הופ, מסגל הנציגות של ארצות־הברית בתל אביב.

received official inquiry Department re our refusal evacuate pocket, which Washington had understood would be unconditional.[4] Myself explained we never agreed unconditional evacuation, and Bunche fully aware of this, though possible he kept Egyptians in dark, added importance Rhodes since if successful, other Arab States likely to follow. They asked for official statement Foreign Minister, which given to them by Shertok same evening on lines indicated Shertok's cable of 27th to you.[5] Since they took notes both conversations, assume cabled Department detailed report.[6]

Herlitz

56

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 28.1 (שעה 15.30)
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 28 בינואר 1949 (שעה 14.15)

בהול.

באנץ' מודיע שעבר־הירדן, הלבנון ואולי גם סוריה מוכנות להצטרף לשיחות ברודוס. שואל דעתנו, כי חייב לתת התשובה עד מחר בבוקר. הוא עצמו מחייב השתתפותן, אם כי יודע שבואן עלול לדחות סיום המשא־ומתן עם המצרים. טוען כי הדבר ימנע פיצוץ השיחות עם המצרים. אנו חוששים שעם בוא האחרים, יתעקשו המצרים. אנו מחפשים אפשרות לחייב ההצעה, אך לדחות ביצועה לאחר החתימה עם המצרים, או לשלב האחרון במשא־ומתן, בין אם יהא מוצלח או לא. הבריקו מידית דעתכם.[1]

4. במברק תשובה להרליץ הביע אילת תמיהה על פניית מחלקת־המדינה. לדבריו, הוא עצמו הבהיר למחלקת־המדינה שפינוי פאלוג'ה מותנה בתוצאות משא־ומתן ישיר עם מצרים, ולפיכך לא היתה כל סיבה לברר עניין זה בתל אביב אלא אם כן היתה כוונה להשפיע על עמדת ישראל. (ראה מברק W124, 28.1.1949, 93.01/2180/32).
5. ראה מס' 52, הערה 1.
6. ראה דיווח על השיחה השנייה: *FRUS*, 1949, VI, pp. 700—2.

56

1. ראה מס' 59.

57

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 28.1 (שעה 19.50)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 28 בינואר 1949 (שעה 14.45)

שלך 281310.[1] לא הברקתי אמש מחוסר התפתחות שראוי למסור עליה. המצב כעת הוא שהפעילות עברה לחלקנו הצבאי, וזאת בעבדם תכנית הפחתת הכוחות ונסיגתם והגדרת "כוחות הגנה" שיישארו בשטח שממנו יסוג עיקר הכוח.

כפעילות מקבילה אנו מבקשים להביא המצרים לעסוק בבעיות ניסוח על־מנת לחסוך זמן אחר־כך, אבל מתברר שיועצם המשפטי משתמט וסרבן. לפי שעה לא הצלחנו לגלות הקיבלו המצרים הוראות חדשות בהפסקת היומיים.

58

י. ידין אל ו. ריילי (רודוס)
Y. Yadin to W. Riley (Rhodes)

נמסר לריילי ב־28.1 (שעה 14.45)
העתק: 130.02/2442/10

Rhodes, 28 January 1949

My dear General,

We have given long and anxious consideration to the problem which you have raised in your letter of 28th January 1949[1] and believe that the most productive approach to it is not to attempt a definition of all the types and combinations of forces that come into consideration, but rather to concentrate on a definition of those forces which both sides will be permitted to retain in the area covered by the agreement for withdrawal and reduction of forces. These forces, for the sake of clarity, are defined as "defensive forces", and I enclose a paper which elaborates our views on this subject.[2] It

57

1. שרת התלונן על העדר דיווח מרודוס ודרש מאיתן לעדכן אותו לאלתר. (המברק בתיק 130.02/2453/15).

58

1. ריילי ביקש מידין להגדיר את המשמעות הצבאית של המונחים: כוחות הגנה, כוחות התקפה, משטרה צבאית ומונחי־משנה הקשורים בהם. כל זאת כדי שיובהר השימוש במונחים אלה במהלך השיחות הצבאיות. (המכתב בתיק 130.02/2442/10).
2. הנספח נמצא בתיק והוא זהה לנספח 3 להסכם שביתת־הנשק (עמ' 700 — 701), פרט לסעיף 4, שנוסף במהלך המשא־ומתן.

follows that all other forces are not defensive forces in this sense, and are therefore excluded from the area. I have tried to convey this conception in paragraph I2 of my enclosed paper.

According to our view, the defensive force thus conceived will be distributed between the outposts, strongpoints and reserves. If you keep in mind the vast area covered by the suggestion which I have already put forward,[3] the relatively small forces envisaged in the enclosed paper and the variety of functions which will have to be performed, it becomes evident that all threat of offensive action by either side is eliminated.

I am not clear what functions you had in mind for the military police. I had thought that they would be covered by paragraph I3 of my enclosed paper as in our army the military police is mainly employed in discipline and traffic control. On this assumption my tentative feeling is that one company (120 men) will suffice.

With good wishes, Sincerely yours,

Y. Yadin
Alouf

59

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 28.1 (שעה 21.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 28 בינואר 1949 (שעה 19.30)

בהול.

אנו מתנגדים להרחבת ההיקף בטרם נגמור עם המצרים.[1] יש לענות לבאנץ' כי אנו רואים ההרחבה בשלב זה כמסבכת העניין, בהיותה עלולה להקשות עורף המצרים ולהרחיק סיכויי ההסכם. אנו מעדיפים איפוא מיצוי כל האפשרויות להגיע להסכם נפרד תחילה. הסכם זה יעודד אחרים, בעוד שאם יתכנסו כולם יחד, יכבידו איש על רעהו ויתקשו להתפשר. אם תוכלו לנקוט עמדה זו מתוך חיוב ההרחבה להלכה, מה טוב, ולא — אין להירתע מעמדה שלילית המנומקת בדאגה כנה להשגת ההסכם ובחשש להכשלתו. הודיעונו מיד מצב המשא־ומתן.[2]

3. "Proposal for the Reduction and Withdrawal of Forces". ידין הגיש את ההצעה לריילי באותו בוקר (130.02/2442/10). במסמך שורטטו הקווים שמעבר להם יסוגו כוחות הצבא העיקריים של שני הצדדים והאיזורים שבהם יוחזקו כוחות הגנה בלבד. ראה מס' 61 ומפה מול עמ' 138.

59

1. ראה מס' 56.
2. בתשובה הודיע איתן כי לא אירע דבר מיוחד במשך היום. הוא התלונן על דיווחי קול ישראל משיחות רודוס: "כשאין מה להודיע מצטיינים השידורים בהמצאות פראיות." (28.1.1949, שעה 21.40, 130.02/2453/16).

60

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 01.15)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 28 בינואר 1949 (שעה 23.00)

בהול.

א) לפי ידיעות קלוטות יצאה היוזמה מהמלך להציע לבאנץ' להזמין ממשלת עבר־הירדן לרודוס. אנו רואים בזה יוזמת הבריטים, שכוונתה להכניס למעגל המשא־ומתן. בינתיים הוזמנו אליאס [ששון] ומשה [שרת] שוב וייפגשו עם מאיר [המלך עבדאללה] ביום א'.[1] ב) קלטנו ממקור מצרי שהצבא העיראקי פינה את טירה וקלקיליה, בהנמקה שאינן בתחום המדינה הערבית, ובמקומו באו כוחות מקומיים. ייתכן שניכנס לטירה. ג) הודיעוני מיד האם לא נתחדש המשא־ומתן בשאלת הקווים. הודעתי לאליהו [אילת][2] כי אבן־הנגף העיקרית היא דרישת מצרים לפנוי עוג'ה ודרשתי גיוס מקסימום לחץ על מצרים שתוותר בנקודה זו. אם יש לכם מה להוסיף או להעיר — אנא. ד) הודיעוני מיד מה עמדתכם המוצהרת ברגע זה בשאלת עזה — רפיח.[3]

61

י. ידין אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
Y. Yadin to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 03.30)
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 28 בינואר 1949 (שעה 24.00)

מידי. דו"ח יום 28.

מחמת הקשיים בדרך להתוויית קווי שביתת־הנשק, הציע באנץ' הקדמת הדיון בהפחתת הכוחות ונסיגתם.

ריילי ביקש הצעתנו לאיזור שממנו יסוגו כוחות שני הצדדים, והגדרתם [של] "כוחות הגנה" שיישארו באיזור זה אחרי נסיגת עיקר הכוח.

60

1. ראה מס' 186.
2. מס' 52.
3. ראה מס' 64.

הצענו[1] שהמצרים יסוגו לקו אל־עריש — אבו עגילה — לדרומה מטאבה במפרץ עקבה. אנחנו, לקו מג'דל — פאלוג'ה — תל קוניטרה — באר שבע וביר עסלוג' ומשם לאום רשרש.

הצענו:[2] באיזורים בין הקווים האלה לקו החזית הנוכחית יוכלו הצדדים להחזיק שלושה גדודים, שמונה תותחי־שדה. השיחות הפוליטיות לא נמשכו.

לאחר שיחת ארבע שעות עם ריילי נראה שנוכל לעשות הוויתור שהקו יהיה בחלקו המערבי לפי קו 13 בנובמבר, כלומר מדרום לנבי יוניס, עד לדרך גלדיה, חטה, פאלוג'ה, ומשם לפי הקו שהצענו.

ריילי מבקש שעוג'ה הכפר תהא מושב ועדת שביתת־הנשק ופנויה מיחידותינו, ואנו נשב במשלטים צפונית ודרומית לעוג'ה. נראה שנוכל להסכים לדרישתו באם נשב במשלטים מערבית לעוג'ה. לזאת הוא מתנגד.

62

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W122 .התקבל: 29.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 28 January 1949

Heyd,[1] myself, met this morning with Satterthwaite, McClintock and Rockwell. Discussed content your IW23.[2] Found them most conciliatory and open our arguments. No more mention made by them of Security Council resolutions nor did they challenge us or try argue Egyptian case. They carefully inquired whether Auja main stumbling block Rhodes and whether we will implement Faluja agreement when general agreement reached. We replied affirmative. McClintock agreed Egyptian fear that Auja our hands threatening their communications unfounded, if we maintain there mere outpost, taking main force way back, which be supervised U.N.

Satterthwaite urged we should not break off negotiations Rhodes and they meanwhile try influence Cairo as requested.[3]

61

1. ראה מס' 58, הערה 3.   2. ראה מס' 58 והערה 2 שם.

62

1. אוריאל הד, מזכיר ראשון בנציגות ישראל בוואשינגטון.
2. מס' 52.
3. על הפעילות הדיפלומטית של מחלקת־המדינה בקהיר ובוואשינגטון שנועדה להשפיע על ממשלת מצרים לקבל את הצעת ישראל בעניין עוג'ה ולהמשיך במשא־ומתן ברודוס ראה מס' 63; FRUS, 1949, VI, pp. 705—6.

When we brought up Bevin's statement[4] as stiffening Egypt's intransigence, Satterthwaite cautiously expressed their dissatisfaction statement. He added Bevin did not follow his written speech but said many things extemporaneously. Satterthwaite also denied identity U.SA. and British policy on Palestine as stated by Bevin, but stressed vital importance their close cooperation that area necessitated by defence against Russian aggression.

McClintock informed us U.N. Secretariat also asked U.S.A. assistance prevent breaking up Rhodes negotiations.[5]

Satterthwaite told us they requested Bunche conclude Rhodes negotiations and would not like Conciliation Commission interfere this stage.

Epstein

63

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W125. התקבל: 30.1
נוסח יוצא: 93.01/2108/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 29 January 1949

Most Urgent.

On Satterthwaite's invitation met today Ethridge[1] who leaving tomorrow for Jerusalem. Satterthwaite, McClintock and Rockwell also present. Conversation turned immediately situation Rhodes. McClintock said they saw Egyptian Ambassador twice last twenty-four hours and urged his government continue armistice discussions. U.S.A. envoy Cairo did same yesterday. Egyptian Ambassador today discussed situation by phone his Foreign Minister and received instructions stress Egypt's determination not continue talks unless Faluja garrison first released unconditionally according previous agreement reached with us.[2] McClintock then read me top secret cable from Bunche to Rusk which confirms Egyptian's claim our unconditional agreement on Faluja and states our responsibility breaking it.[3]

I said common sense and my information indicate that Faluja was conditioned on our part by armistice forthcoming, otherwise we had no

4. ראה מס' 52, הערה 4.
5. ראה מס' 63; FRUS, 1949, VI, pp. 707—8.

63

1. מארק פ. אתרידג', החבר האמריקאי בוועדת הפיוס.
2. ראה גם מס' 62 והערה 3 שם.
3. ראה תוכן המברק: FRUS, 1949, VI, p. 691, note 1. באנץ' הכחיש בפני משלחת ישראל ברודוס את דבר שיגור המברק (ראה מס' 90).

reason accept demand which may be to our detriment if armistice not achieved. I further said if armistice concluded we shall cooperate Egyptian face-saving and present Faluja as friendly gesture our part.

When I enquired whether U.S.A. Government can guarantee Egyptians' acceptance our armistice conditions if Faluja freed unconditionally, Satterthwaite and McClintock refused undertake such responsibility. This made Ethridge take sympathetic attitude to my arguments this matter.

McClintock further informed me Egyptians ready consider our proposal regarding Auja, provided they permitted keep platoon their troops there together with ours. I said cannot expect our agreement to such proposal and repeated instructions in your IW23,[4] to which McClintock had yesterday agreed as being reasonable. McClintock inquired about size our contemplated garrison Auja, which may prove to Egyptians bona fide our proposals and facilitate settlement.

Both he and Satterthwaite stressed that break negotiations Rhodes will return matter to Security Council, where implementation resolutions November 4th and 16th be discussed again, which may cause grave complications for them and us.[5]

In conclusion, Ethridge asked questions on problem Arab refugees and results our elections, showing little knowledge both subjects.

Epstein

64

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 16.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 29 בינואר 1949 (שעה 10.30)

מידי.

שלך 282300.[1] עמדתנו הנוכחית בנוגע לגזרת עזה — רפיח הוגדרה על־ידי באנץ' במצע סיכום[2] כדלקמן: "המשך הכיבוש המצרי מתקבל בתנאי הפעלת נסיגת

4. מס' 52.
5. שרת הבריק לאיתן את התוכן של המברק שלפנינו ושל מברק נוסף (מס' 71) ב־30.1.1949, שעה 17.15 (130.02/2453/15).

64
1. מס' 60.
2. ראה נספח ב למס' 77, סעיף II(7), בעמ' 107 להלן.

והפחתת כוחות בהתאם לנוסח הכללי. השטח הנידון מותחם על־ידי קווי הלחימה הקיימים.״ לא נוכל להוסיף על ויתור זה, המבטא את המצב הקיים, פרט להפחתתם או נסיגתם של הכוחות המצריים מן הגזרה. מצב קיים בלי הפחתת או נסיגת כוחות כזאת, פירושו כי גם מצדנו נסיגה או הפחתת כוחות תהיה מן הנמנע, היינו שאין טעם לכל הסכם על שביתת־נשק. שדרים נוספים יבואו.[3]

65

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 15.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 29 בינואר 1949 (שעה 11.00)

מידי.

המשך לשלך 282300.[1] 1) המצב בנוגע לעוג׳ה לפי ההתפתחות האחרונה הוסבר במברק ידין הארוך מאמש.[2] מחכים להערותיכם. הצעתנו כוללת העדר כוחותינו מכפר עוג׳ה בעצמו, אולם שליטה צבאית מלאה הן על הכפר הן על כל דרכי הגישה אליו. 2) עדיין מפריעתנו מאוד העובדה שאין אנו פוגשים את המצרים פנים אל פנים. כשנראה לנו כי הצלחנו לשכנע את באנץ׳ או את ריילי בנוגע לשאלה אחת, נשארים אנו עדיין תוהים אם הם בזמנם ישכנעו את המצרים.[3] אני מתכונן לעורר את שאלת הפרוצדורה אצל באנץ׳ היום ואשתדל לתקן את הדבר. 3) כדאי להסביר לאליהו [אילת] כי בגזרת עזה — רפיח לא נוכל לוותר יותר ממה שציינתי בשדרי הקודם.[4] כל דרישה נוספת של המצרים בשטח זה תביא בהכרח לאובדן כל סיכוי לחתימת כל סיכוי לחתימת שביתת־הנשק. שדר נוסף יבוא.[5]

3. מס׳ 65, 66.

65

1. מס׳ 60.
2. מס׳ 61.
3. המשפט הזה, עד למלים ״לשאלה אחת״, נשמט מן הנוסח הנכנס ונשלח כמברק נפרד באותו יום בשעה 23.50 (130.02/2454/3).
4. מס׳ 64.
5. מס׳ 66.

66

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 15.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 29 בינואר 1949 (שעה 11.30)

מידי.

שדר שלישי לשלך 282300.[1] נוסף לאליהו [אילת].[2] 1) עקרון־היסוד שלנו שהמצרים אינם רשאים להרוויח מבחינה מדינית או טריטוריאלית מהתקפתם מחוסרת ההצדקה — זכאי לתמיכת ארצות־הברית. כן אין למצרים רשות לנצל את שיחות שביתת־נשק על־מנת להשיג במשא־ומתן את אשר לא השיגו בכוח הנשק. שני עקרונות אלה מבטלים לגמרי כל טענה מצרית בנוגע לבאר שבע, ביר עסלוג׳ או עוג׳ה. 2) הישענותם של המצרים על כל דקדוקי הקווים שנקבעו בתזכיר 13 בנובמבר מחוסרת כל חוש מציאות. הדרך היחידה ליצור מצב הטומן בחובו את התקווה של קביעות הנה — לראות את הגבול כבסיס לקו המפריד. אם בהתאם להגדרת באנץ׳ מטרת שביתת־הנשק הנה חיסול המלחמה, הרי קביעת קווים מצריים על אדמת ארץ־ישראל תבטא מגמה הפוכה לחלוטין. אי לכך מן הנמנע לקבלה, פרט למקרה המיוחד של עזה — רפיח.

67

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 17.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 29 בינואר 1949 (שעה 14.40)

מידי.

באנץ׳ יזמין את יתר ממשלות ערב להשתתף בשיחות רודוס בעוד כשבועיים. הוא אומר כי מעולם לא היה בכוונתו שתצטרפנה כל זמן שלא או ייחתם ההסכם עם מצרים או יתברר שהסכם כזה לא יושג.[1]

66

1. מס׳ 60.
2. ראה פיסקה אחרונה במס׳ 65. את הפיסקה הזאת ואת נוסח המברק שלפנינו שלח שרת לאבן ולאילת בשם משלחת ישראל ברודוס ב־30.1.1949 (מברק IW26, 130.09/2308/2).

67

1. שרת שלח לאבן את תוכנם של מברקים מס׳ 56, 59 והפיסקה הראשונה במברק שלפנינו. הוא

באנץ' היה הבוקר הרבה יותר אופטימי, בבססו את תקוותיו המחודשות על שיחות ריילי עם הנציגים הצבאיים. ריילי מקדיש את היום כולו למצרים לאחר שיחתו הארוכה עם ידין אמש.[2]

68

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 29.1 (שעה 23.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 29 בינואר 1949 (שעה 22.00)

בהול.

מסכימים לפינוי הכפר עוג'ה על־מנת שישמש מושב לוועדת שביתת־נשק משותפת ובתנאי שנתפוס משלטי תחליף, ומניחים לראות־עיניכם, זאת אומרת מבחינה צבאית לראות־עינו של ידין, אם להתעקש על משלט ממערב לכפר או להסתפק במשלטים מצפון ומדרום. עד כאן דעת שר־הביטחון בהסכמת הרמטכ"ל,[1] והנני לפרט שיקולי כדלקמן: מכיוון שהכפר עוג'ה סמוך לגבול, ובהנחה שהמשלטים מצפון ומדרום אף הם על הגבול ממש, איני רואה טעם שנתעקש לדחוס משלט דווקא בין הכפר לבין הגבול, אם זה עלול לפוצץ המשא־ומתן, אלא אם יש לכך שיקולים צבאיים מכריעים לחלוטין. אני רואה במוצא דלעיל אפשרות הצלת פנים לצד שכנגד, מבלי שתתערער שליטתנו על הגבול באותה סביבה.

אבן מבריק: המזכ"ל הודיעו שהמתווך בדו"ח פרטי מאשים אותנו במשבר והוא מציע שנדאג למנוע דו"ח רשמי כזה למועצה.[2]

במברקכם מספר 6 מהתאריך 291100, סעיף ב', המתחיל: "עדיין מפריעתנו מאוד העובדה" וכולי, נשתבש בניסוח או בפיענוח ואיננו מובן.[3] נא לחזור.

הוסיף כי ישראל רואה בהצעה להרחיב את שיחות רודוס תמרון בריטי, כפי שרמז בווין בנאומו האחרון, המכוון לתקיעת יתד בגלגלי המשא־ומתן ברודוס. (שרת אל אבן, Y84, 30.1.1949, 130.09/2329/3).
2. ראה מס' 61.

68
1. נשלח בתשובה למברק איתן וידין אל שרת והרמטכ"ל מיום 29.1.1949 (שעה 13.00, 130.02/2453/16). במברק נאמר: "הבריקו בהול הערותיכם להצעתנו בנוגע לעוג'ה, דהיינו בעוג'ה תשב ועדת שביתת־הנשק. בזמן שבתה שם לא יוחזקו כוחותינו בכפר, אבל יחזיקו במשלטים מצפון, ממערב, מדרום וממזרח."
2. אבן אל שרת, X191, 28.1.1949, 93.01/2180/31.
3. ראה מס' 65 והערה 3 שם.

69

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W126. התקבל: 30.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 29 January 1949

Satterthwaite called me in again this evening, Rockwell also present. Satterthwaite informed me Egyptian Prime Minister told U.S.A. Envoy Cairo today they desire continue negotiations Rhodes and will make no move to break off. Prime Minister accused Israel deliberate vacillations Rhodes, saying peace slogans were used for election purposes only and our failing implement signed agreement on unconditional release Faluja garrison proves we seek break off negotiations and look for excuse place responsibility on Egypt.[1]

I categorically denied Prime Minister's accusation and repeated arguments my W125.[2] I added our unconditional releasing Faluja may result new Egyptian demands, which will destroy everything achieved so far in Rhodes, where Auja apparently remains only stumbling-block and will make general agreement more difficult.

I assured Satterthwaite our desire continue negotiations until armistice achieved and urged U.S.A. Government press Cairo for moderation and realistic appraisal situation.

Conversation lasted seventy minutes with friendly tone and spirit prevailing throughout.

Epstein

69

1. השווה *FRUS*, 1949, VI, p. 706, note 1.
2. מס' 63.

70

י. ידין אל ו. ריילי (רודוס)
Y. Yadin to W. Riley (Rhodes)

נמסר לריילי: 30.1 (שעה 00.10)
העתק: 130.02/2442/10

Rhodes, 29 January 1949

Dear General Riley,

After giving the most careful consideration to the suggestions you made during our talk yesterday evening,[1] I have come to the following conclusions:

1. I agree that on the north-western front our forces, except for defensive forces, will withdraw to beyond the line proposed in the 13th November memorandum as far east as the road Jaladiya—Hatta—Faluja, from there to a point north of Bir Asluj to follow the line I suggested in my letter of 28th January, 1949.[2]

2. I am prepared to alter my suggestion as regards Bir Asluj so as to include Bir Asluj in the withdrawal zone. Thus the line will run from H.P. 402 (MR 12920492) NE of Bir Asluj to Um Rashrash.

3. I agree that Auja may be considered as a seat of the Mixed Armistice Commission.

4. I am ready to undertake that while the Mixed Armistice Commission has its seat at Auja, Auja shall not be occupied by Israeli troops.

5. Defensive forces, however, will have to secure the following approaches to Auja: The NW approach (Rafah road), the SE approach (Quseima road), the Eastern approach (crossroads Auja—Rafah) and the Western approach (Abu Agheila road).

6. As to the Abu Agheila road, I am prepared to undertake that no Israeli troops will be kept at a distance of less than 200—300 metres from the road and that during the sessions of the Mixed Armistice Commission in Auja all mines and road blocks will be removed and free passage will be given to Mixed Armistice Commission traffic.

7. As regards the strength of the defensive forces, I am prepared to agree to their reduction on our part proportionately to their reduction on the part of the Egyptians.

70

1. ראה מס' 61.
2. בתיק 130.02/2442/10. מכתב־לוואי ל"הצעה להפחתת הכוחות ולנסיגתם" — ראה מס' 58, הערה 3.

I am sure you will appreciate that the changes and modifications indicated above are motivated by our sincere desire to help find a solution which will bring the present negotiations to a successful conclusion.

With all good wishes, Yours sincerely,

Y. Yadin
Alouf

71

מ. שרת אל א. אילת (ואשינגטון)
M. Sharett to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן IW27
נוסח יוצא: 130.09/2308/2
נוסח נכנס: 93.01/2180/32

Tel Aviv, 30 January 1949

Read your 122, 125, 126[1] only after telephone conversation. 1) Amazed at Bunche cable Rusk, am instructing Eytan challenge him. Truth is so far from breaking conference, our refusal release brigade unconditionally has actually saved it. 2) Proposal regarding platoon new, am transmitting Rhodes, meanwhile endorse your rejection. 3) Fully endorse penultimate sentence your 126. 4) Profoundly appreciative their influence Egypt and extremely anxious it should be utilised utmost, but must friendliest manner warn them against obvious danger duplication of mediation leading cross purposes. Therefore preferable they concentrate moral pressure on Egypt accept compromise, relegating discussion on practical issues to Rhodes.

Shertok

72

מ. שרת אל י. רובינסון (ניו יורק)
M. Sharett to J. Robinson (New York)

מברק LS/95
נוסח יוצא: 130.09/2328/6
נוסח נכנס: 93.03/67/5

Tel Aviv, 30 January 1949

Instructed delegation Rhodes press for time-limit in armistice agreement as otherwise would signify perpetuation such Egyptian occupation Pales-

71
1. מס' 62, 63, 69.

tine territory as might prove acceptable for purposes armistice only. Rosenne now reports[1] this viewpoint opposed by Mediator, whose conception armistice is provisional measure under Article 40[2] of Charter, to be in force until final peace is established. Council's resolution November 16 also invoked this regard. Rosenne asks you cable him direct your opinion. Cable me also.[3]

Shertok

73

י. רובינסון אל ש. רוזן (רודוס)[1]
J. Robinson to S. Rosenne (Rhodes)

מברק UN1187
נוסח יוצא: 93.03/67/5
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

New York, 30 January 1949

Relevance article forty doubtful.[2] While according Hague regulations armistice may be concluded for a certain period, following which hostilities may be renewed, this possibility explicitly eliminated not only resolution November 16th but also July 15th.[3] Armistice under November resolution one of successive stages general plan peace-making, beginning cease-fire through truce and culminating peace. Time-limited armistice suggesting renewal hostilities would be contrary November resolution. Establishment time-limit in armistice instrument for peace negotiations not only not conflicting November resolution but conformity same. Non-compliance such deadline beginning peace negotiations terminating armistice would not therefore produce new hostilities but only return to July 15th status or agreed cease-fire.[4]

Robinson

72
1. מברק מיום 29.1.1949, שעה 13.20, 130.02/2454/3. רוזן דיווח כי "או"ם ומצרים מתנגדים" לתביעת ישראל.
2. סעיף 40 הוא הסעיף השני בפרק הדן ב"פעולה ביחס לאיומים על השלום, הפרות השלום ומעשי תוקפנות." הסעיף מסמיך את מועצת־הביטחון לדרוש מן הצדדים לציית להוראות־שעה (provisional measures) שלה עוד לפני שתחליט בדבר המלצותיה או בדבר האמצעים שיש לנקוט.
3. ראה מס' 73 והערה 1 שם.

73
1. רובינסון שלח את נוסח המברק כלשונו לשרת ב־30 בינואר (130.16/2951/1).
2. ראה מס' 72 והערה 2 שם.
3. ראה כרך I, נספח ו.
4. ראה גם מס' 151. דיון משפטי על סוגיה זו ראה S. Rosenne, *Israel's Armistice Agreements with the Arab States*, pp. 33—40.

74

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

נמסר למשלחת ישראל 30.1 (שעה 15.30)
מקור: 130.02/2454/4

[Rhodes], 30 January 1949

In pursuance of the Security Council resolution of 16 November 1948 calling upon the parties in the Palestine conflict to enter into negotiations looking toward the immediate establishment of an armistice, and my previous communications to you on this subject,[1] I herewith extended to your Government a formal invitation to undertake within the next ten days negotiations under United Nations chairmanship concerning the implementation of the resolution of 16 November. This invitation is also being extended simultaneously to all of the Arab States other than Egypt, which is now engaged in such negotiations at Rhodes. I am extending this invitation in my capacity as Acting Mediator and not as Chairman of the current Egyptian—Israeli negotiations.

I would suggest Rhodes as the place for the negotiations because it is neutral ground and has all necessary facilities, but any other place which might appear more suitable to the parties would be seriously considered. United Nations planes can be placed the disposal of the delegations for regular transport to and from Rhodes should this place be agreed upon.

I will deeply appreciate an indication of your reaction to this invitation within the next few days.[2]

R.J.B[3]

74

1. ראה מס' 56, 67.
2. ראה מס' 82.
3. באנץ' חתם על תעודה זו ועל כמה תעודות אחרות המתפרסמות בכרך הזה בראשי־תיבות ליד שמו בראש המסמך. בנוסח המודפס כאן ובמקרים דומים הועברה החתימה לסוף התעודה.

75

ו. איתן[1] אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 30.1 (שעה 18.05)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 30 בינואר 1949 (שעה 16.00)

מידי.

באנץ' מציע להחיש את הדיונים החל ממחר. גרסתו היא: "הסכם עד יום ג' [2 בפברואר] או חוסר הסכם עד יום ד'." הוא יגיש לנו מחר בבוקר טיוטות הצעה חדשות,[2] שטיבן יכריע לכאן או לכאן. אין לנו מושג ברור על תוכן ההצעות. במקרה של אי־הסכמה יעדיף באנץ' לדחות את השיחות ולא לבטלן לחלוטין. לדעתנו יש בכך משום הפסד לנו, באשר נהיה חייבים, למשל, להרשות את המשך השיירות לפאלוג'ה. מאידך, נראה לי כי דחייה תגרום לנו פחות נזק מבחינה פוליטית מאשר כישלון מפורש. אנא הודיעני את דעתך.

76

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 30 January 1949

Dear Moshe,

I have been cabling you fairly fully during the past few days, and so you have been kept apprised of what has been happening here. As a matter of fact, we had two days in which we did almost nothing, and during which you complained that you had no news.[1] The reason for this was that, after a lengthy talk with Yadin,[2] General Riley was closeted with the Egyptian officers for almost thirty-six hours on end, trying to hammer out details of

75

1. בנוסח הנכנס רשום ידין כשולח המברק.
2. ראה מס' 77 והנספחים לתעודה.

76

1. ראה מס' 57 והערה 1 שם; מס' 59, הערה 2.
2. ראה מס' 61.

an armistice line. This left us twiddling our fingers and hoping for the best.

All the indications are now that the talks will really be over by about the middle of the week, either successfully or not. Bunche informed us today that he was determined to step up the pace, and in private conversation this evening two of the Egyptians[3] told Reuven [Shiloah] that they saw no reason why agreement should not be reached. I presume that Reuven will report separately on further details of this conversation.

I cabled you this afternoon[4] about Bunche's invitation to the remaining Arab States and to us to enter into negotiations for an armistice.[5] Bunche is expecting replies from the Arab capitals during the next two or three days and hopes that these new negotiations will begin about a week thereafter. I take it that you will authorise me by cable to accept the invitation on behalf of the Government of Israel.[6]

The imminence of these new negotiations is of course an additional incentive for Bunche to bring the present talks to a successful conclusion. For us they raise problems of various kinds, one or two of which I should like to deal with here.

Our experience during the past eighteen days has shown that negotiations of this kind are extremely wasteful of time. Of course, if we had known that we should be here for so long, we could have made better arrangements than in fact we did to carry on with a good deal of our normal work even while in Rhodes, seeing that a fairly good courier service has been established. But even so, it is clear to me that prolonged negotiations with the other Arab States would not justify Yadin, Shiloah, Rosenne or me to sit here together for weeks on end, neglecting the routine work of our various offices. In any case, it seems to me, in the light of the experience we have gained, that a delegation of this size is unnecessary, particularly in view of the fact that we have first class radio communications with home and can obtain guidance and instructions whenever required. I suggest that any future delegation should consist of two people, one from our Ministry and the other from the Army, and if need should arise it would be always possible for someone like Yadin or Shiloah to fly out once a week and see for himself how things were going. The one essential element required for a delegation of this kind is the maintenance of the present excellent communications system. I think you should give your attention to this matter during the next few days, so that we are not caught napping when negotiations on the broader basis begin.

Another problem we have to consider, and I referred to this briefly in a cable this afternoon, is the extent to which we can conduct such negotia-

3. עבד אל־מונעם מוצטפה ועומר לוטפי (ראה ידין אל בן־גוריון, 30.1.1949, שעה 22.10, 130.02/2453/16).
4. ראה מברק מיום 30.1.1949, שעה 16.20, שם.
5. ראה מס' 75.
6. ראה מס' 82 והערה 2 שם.

tions collectively with all the Arab States. The essential bases of an armistice agreement are probably the same in every case, and the spadework has in fact been done in the present talks with Egypt, quite irrespective of whether the outcome is successful or not. Much of the ground that has been gone over here need not be covered again, and as far as most of the countries are concerned there should not be complicated territorial difficulties of the kind which have cropped up with Egypt. Nevertheless, there will be special features in our dealings with each of these countries, and clearly a good many matters cannot be settled on a collective basis. Bunche would appreciate your views on this question, as it is important for him to rationalise procedure from the start so as not to get involved in endless delays and complications later.

With the flood of recognitions now coming in,[7] I am getting increasingly worried about arrangements at home. If our work here really ends on Wednesday, it will not be so bad; but I anticipate a large number of problems that would have to be worked out carefully as part of a concerted plan. The question of our expanded representation abroad cannot be solved piecemal. What worries me more than anything is the problem of budget, as I can see ourselves faced with the necessity of exchanging diplomatic representatives with various countries and, under present financial arrangements, simply not having the means to do so, I could hear the first rumblings of this grave question in the recent exchange of cables between Eliahu Epstein and yourself, and just as this was not the first, so it will not be the last.

Yours ever,

W.F.

77

ר. באנץ׳ אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

נמסר למשלחת ישראל: 31.1 (שעה 10.30)
העתק: 130.02/2425/7

[Rhodes], 31 January 1949

I take the liberty of presenting, for the consideration of your delegation, the enclosed copies of a draft "Egyptian—Israeli General Armistice Agreement".[1] I have formulated this draft agreement, after most careful analysis

7. לקראת סוף ינואר הכירו או הודיעו על כוונתן להכיר בישראל רוב מדינות מערב־אירופה, סקנדינביה וחבר־העמים הבריטי.

77

1. ראה להלן, נספח א.

of the positions of the two delegations, in the earnest hope that it might afford a basis for averting a fatal deadlock in these negotiations. It is by no means a finished product and there is no jealous regard for the particular phraseology. In a few places details have been deliberately avoided. The sole test of the usefulness of this draft is whether it may afford an approach which could hold some promise.

I recognise fully that in certain important respects this draft falls below the minimum demands of each delegation. This is unavoidable in any attempt to bridge the gap between the delegations, as only a casual inspection of the enclosed paper[2] on the positions of the two delegations as of 29 January will readily disclose. But though positions are sacrificed on both sides, I am certain that no vital national interests on either side would be seriously jeopardized by an armistice agreement somewhat along these lines.

My whole effort has been directed at trying to find some approach which could at once be considered moderately reasonable and fair while doing no gross injustice to the positions of the parties. This task is made more difficult by the fact that these armistice negotiations are very narrow in scope; the inability to discuss any political implications even when these are clearly visible just below the surface, has made it necessary to employ guarded phraseology and symbolic or token devices which leave much to be desired. By such methods I have deliberately attempted to keep some doors open in anticipation of ultimate peace negotiations.

I honestly feel that the world would find it difficult to believe that two parties seeking peace could not discover it somewhere along the road thus outlined. I am sure the world will be seriously disturbed if agreement is not found, either along this road or some other.

I wish to add one word of explanation about the formulation of el-Auja which is not included in the explanation of this item in my paper on Compromise Formulations, also enclosed.[3] If it may be feared that United Nations control of a strategic area is insufficient safeguard for security interests, I may cite the experience with the Government House Neutral Zone and the Mount Scopus area in Jerusalem. The Government House area is undoubtedly a key strategic point dominating the terrain in Jerusalem. Mount Scopus is of only slightly less importance strategically. Yet both of these dominating areas have been under effective United Nations control for months now, by voluntary agreement of the parties and without menace to the security of either.

Nothing could be clearer from these negotiations thus far than the fact that if peace is to be sought after, some sacrifices of significance must be made by those who seek it.

2. ראה להלן, נספח ב.
3. ראה להלן, נספח ג.

נספח א

APPENDIX I

31 January 1949

DRAFT
EGYPTIAN–ISRAELI GENERAL ARMISTICE AGREEMENT

The Parties to the present Agreement having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolutions of 4 and 16 November 1948, and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, in the full authority entrusted to them by their respective Governments, have agreed upon the following provisions:

Article I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the Parties, the following principles, which shall be fully observed by both Parties during the Armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both Parties.

2. No aggressive action by the armed forces — land, sea, or air — of either Party shall be undertaken, planned, or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practised in military organisations.

3. The right of each Party to its security and to freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two Parties is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

Article II

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, a general Armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of etheir Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or

hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice demarcation lines set forth in this Agreement except as herein provided, or enter into or pass over the waters adjacent to the coastline of either Party, or violate the international frontier.

Article III

1. In pursuance of the Security Council's resolution of 4 November 1948, and with a view to the implementation of the Security Council's resolution of 16 November 1948, the Egyptian Military Forces in the al-Faluja area shall be withdrawn.

2. This withdrawal shall begin on the day immediately following the signing of this agreement at 0500 hours GMT and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier.

3. The withdrawal shall be under the supervision of the United Nations and in accordance with the Plan of Withdrawal annexed hereto.[4]

Article IV

With specific reference to the implementation of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.

2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by the restoration of previous fighting lines or by the advance of military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.

3. It is further recognised that territorial, custodial or other claims or interests which may be asserted by either Party in the areas in which their forces have been engaged shall not be prejudiced or otherwise affected by the signing of this Agreement. In this regard, interests which may be asserted by Egypt in southern Palestine, including such interests as may be claimed to relate to the Beersheba and Bir Asluj areas deriving from the 4 November 1948 resolution of the Security Council and the 13 November 1948 Memorandum for its implementation, as well as claims on other grounds which either Party may assert, shall be entitled to consideration in the discussions with the United Nations Conciliation Commission and in the final settlement between the two Parties on the same basis as though that Resolution and Memorandum had been fully implemented.

4. ראה נספח I להסכם שביתת־הנשק, עמ' 698 — 700.

Article V

1. The lines described in Article VI of this Agreement shall be designated as Armistice demarcation lines and are delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948.

2. The Armistice demarcation lines are not to be construed in any sense as political or territorial boundaries, and are delineated without prejudice to rights, claims, and positions of either Party to the Armistice as regards ultimate settlement of the Palestine question.

3. The basic purpose of the Armistice demarcation lines is to delineate the lines beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move except as specified.

Article VI

1. The Armistice demarcation lines for the Egyptian forces shall be as follows:

a. In the *Gaza—Rafah* area: as delineated in paragraph 2. B(1) of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council resolution of 4 November 1948, namely: by a line from the coast at the mouth of Wadi Hasi in an easterly direction through Deir Suneid and across the Gaza—al-Majdal Highway to a point 3 kilometres east of the Highway, then in a southerly direction parallel to the Gaza—al-Majdal Highway, and continuing thus to the Egyptian frontier, provided that Egyptian forces shall not advance beyond their present positions.

b. In the *Bethlehem—Hebron* area: as delineated in paragraph 2. B(2) of the above-mentioned Memorandum, namely: where positions in this area are at present held by Egyptian forces, by a line beginning from Arab-held positions south of the Government House neutral zone at Sur Bahir, through Mar Elyas, Beit Safafa, Sharafat, Beit Jala, al-Khadr, Husan; thence in a south-westerly direction through Nahhalin, Surif, Beit Aula, Tarqumiya; thence in a southeasterly direction to Dura and adh-Dhahiriya; and thence east through as-Samu to the Dead Sea.

2. The Armistice demarcation lines for the Israeli forces shall be as follows:

a. As delineated by paragraph 2.A of the above-mentioned Memorandum, namely: beginning at a point where the 14 October Truce Line crosses the Kh[irbet] Khassa—Julis Road, thence south-east to Julis, thence east to Ibdis, Juseir, Zeita, to the 14 October Truce Line at Kh[irbet] al-Huseimaiya, and elsewhere following the 14 October Truce Line, with the exception that in the Bethlehem area the Israeli Armistice demarcation line shall be the line fixed in the cease-fire agreement with the Arab Legion.[5]

5. מיום 30.11.1948 (ראה נספח ד, עמ' 686).

3. In pursuance of Article 5(a) of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, no armed forces of either Party shall move beyond the Armistice demarcation lines set forth above, other than the movement of Israeli defensive forces provided for in Article VII of this Agreement. With the sole exception of Egyptian access to the Gaza—Rafah area, the international frontier between Egypt and Palestine shall be fully respected.

Article VII

1. Egyptian forces in the areas delineated by the Armistice demarcation lines for the Egyptian forces in Article VI of this Agreement, i.e., in the Gaza—Rafah and Bethlehem—Hebron sectors, shall be reduced to defensive strength only. No Egyptian striking or mobile attack forces shall be maintained east of el-Arish. The size, composition and armament of the defensive forces which the Egyptians intend to maintain in the areas specified above, shall be submitted to the Mixed Armistice Commission provided for in Article X of this Agreement.

2. Israeli forces for defensive purposes only and based on the Jewish settlements, may be maintained in the western portion of the area south of the Armistice demarcation line for their forces as set forth in paragraph 2 of Article VI of this Agreement. Such Israeli forces may be equal to but shall not exceed in size, composition and armament the Egyptian defensive forces in the Gaza—Rafah area. No Israeli striking or mobile attack forces shall be maintained south of the Armistice demarcation line for the Israeli forces.

3. In the eastern portion of the area delineated south of the Armistice demarcation line for the Israeli forces, as set forth in paragrah 2 of Article VI of this Agreement, Israeli defensive forces may be maintained and based in the settlements which may be equal to but shall not exceed in size, composition and armament the estimated combined strength of the Egyptian—Transjordan forces in the Bethlehem—Hebron and Wadi Araba areas. This provision shall remain operative only pending the conclusion of an Israeli—Transjordan Armistice Agreement or peace settlement, following which the size, composition and armament of the Israeli forces shall be then reduced so as not to exceed the actual combined strength of the Egyptian and Transjordan forces in this sector.

Article VIII

1. The village of el-Auja and vicinity shall be established as a Special Neutral Zone from which both Egyptian and Israeli armed forces shall be totally excluded. This Special Neutral Zone shall be under the full supervision and effective control of the United Nations, whose flag shall fly there, and shall be held in custody by the United Nations pending final settlement of territorial dispositions in southern Palestine. The movement of armed forces of either side into the el-Auja Special Neutral Zone and for any

purpose, when confirmed by the United Nations, shall constitute a flagrant violation of this Agreement and an act of force directed against the United Nations.

2. The area which shall comprise the el-Auja Special Neutral Zone shall be defined as follows:

> From a point on the Egypt—Palestine border five kilometres north of the Rafah—el-Auja road (MR 087-047), south-east to Khashm el-Memdud (MR 096-041), thence south-east to el-Beha (MR 108-039), thence south-west intersecting the Egypt—Palestine border at a point five kilometres south-east of the intersection of the old railway track and the Egypt—Palestine border (MR 099.5-014.5), thence returning north-west along the Egypt—Palestine border to the point of origin.

Article IX

All prisoners of war detained by each Party and belonging to the armed forces of the other Party, shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and control throughout. The exchange shall begin within ten days after the signing of this Agreement and shall be completed not later than twenty-one days following. Upon the signing of this Agreement, the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation, in consultation with the appropriate military authorities of the Parties, shall formulate a plan for the exchange of prisoners of war within the above period, defining the date and places of exchange and all other relevant details.

2. Prisoners of war against whom a penal prosecution may be pending, as well as those sentenced for crime or other offense, shall be included in this exchange of prisoners.

3. All articles of personal use, valuables, letters, documents, identification marks, and other personal effects of whatever nature, belonging to prisoners of war who are being exchanged, shall be returned to them or if they have escaped or died, to the Party to whose armed forces they belonged.

4. No claim shall be made for reimbursement of sums spent for the maintenance of prisoners of war and for their exchange.

5. The Mixed Armistice Commission provided for in Article X of this Agreement, shall assume responsibility for locating prisoners of war within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

Article X

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of seven members, of whom

each Party to this Agreement shall designate three and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the military personnel of that Organisation designated by him.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its main headquarters at Beersheba and auxiliary headquarters at el-Auja and Bir Asluj. Meetings of the Commission shall be held in each of these places on a rotation basis.

3. The Mixed Armistice Commission shall take its decisions by a majority vote. It shall formulate its own rules of procedure. It shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions.In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

4. The Mixed Armistice Commission shall be empowered to investigate all complaints relating to the observance of the terms of this Agreement and shall submit to the Parties reports as frequently as may prove necessary. A copy of each such report shall be presented to the United Nations Conciliation Commission on Palestine.

5. The Commission or its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the areas covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary.

6. The expenses of the Commission shall be apportioned in equal shares between the two parties to this Agreement.

Article XI

No provision of this Agreement shall in anyway prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question.

Article XII

1. The present Agreement is not subject to ratification, shall come into force immediately upon being signed, and having been concluded in pursuance of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations, shall remain in force until a peace settlement between the Parties is achieved.

2. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the

United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

In faith whereof the undersigned representatives of the Contracting Parties have signed hereafter, in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation.

Done at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the of nineteen fortynine.

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF EGYPT	FOR AND ON BEHALF OF THE PROVISIONAL GOVERNMENT OF ISRAEL
Signed:	Signed:

נספח ב

APPENDIX II

POSITIONS OF THE TWO DELEGATIONS: POINTS OUTSTANDING AS OF 29 JANUARY 1949

The positions of the Egyptian and Israeli delegations on the points on which agreement had not been reached as of 29 January 1949, are set forth in the following pages. The statements of position therein set forth have been reviewed by each delegation, suggested revisions incorporated, and now constitute the approved version of each delegation. These positions, in at least some of their aspects, may be subject to further modification in the light of developments in the course of the negotiations.

I. EGYPTIAN POSITION

1. Basis for Determining Armistice Lines:

The basis for defining the armistice demarcation lines should be the Memorandum of 13 November for the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948; it being noted that the lines defined in this Memorandum were delineated in full consultation with the representatives of both parties.

2. No Military or Political Advantage Under the Truce:

The basic principle of the truce, as reaffirmed in the 4 November resolution, that no military or political advantage should accrue to either side as a result of military activity under the truce, should be recognised in the determination of the armistice lines.

3. Withdrawal of Forces:

The principle of reciprocal withdrawal is accepted but must be on such basis that Israeli forces would withdraw behind the armistice lines (i.e. the 14 October lines) except for defensive forces in the Jewish settlements.

4. Advance of Egyptian Forces:

No return of Egyptian forces into areas from which Israeli forces are to withdraw is insisted upon except at el-Auja.

(This is a modification of the original Egyptian position which was that Egyptian forces should also return to Bir Asluj and along the Bir Asluj —Rafah road as provided in the 13 November Memorandum).

5. el-Auja:

The return of Egyptian forces to el-Auja in defensive strength only under the supervision of the United Nations is insisted upon.

6. Beersheba and Bir Asluj:

Provision must be made for Egyptian civil administrators in Beersheba and Bir Asluj following the withdrawal of Israeli forces.

7. Gaza—Rafah Coastal Area:

Egyptian forces must remain in military occupation of this area in such strength as may be determined on the basis of a reciprocal agreement on withdrawal and reduction of forces.

(This is a modification of the original Egyptian position which was that the Egyptian forces should also return to their positions in the Wadi Hassi—Deir Suneid area.)

8. Egyptian Forces in Bethlehem Area:

The *status quo* should be maintained for the time being, but the question is open for discussion.

9. Area between the Demarcation Lines:

All of the Negev area not otherwise dealt with in the Memorandum of 13 November down to its southernmost extremity shall be included in the area between the demarcation lines and will be subject to the limitations on military activity and to United Nations supervision as provided in the 13 November Memorandum for the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948.

10. Reservations:

The Egyptian Delegation has indicated that in its sincere desire to contribute constructively to the success of the present negotiations, it would be prepared to consent, in principle, to some modifications in the

instructions issued in the Memorandum of 13 November 1948, in the manner set forth above. But it is emphasized that acceptance of these modifications by the Egyptian Delegation is conditional upon and subordinate to explicit acceptance by the Israeli Delegation of all provisions in the 13 November Memorandum. Failing this, the Egyptian Delegation wishes it clearly understood that it will not consider itself bound by these modifications, which it is prepared to accept as a token of goodwill.

II. ISRAELI POSITION[6]

1. Basis for Determining Armistice Lines:

The basis for defining the armistice demarcation lines should be the present fighting lines in the Gaza—Rafah coastal area, and elsewhere the Egyptian—Palestine frontier.

2. No Military or Political Advantage under the Truce:

While recognizing the principle of no military or political advantage under the truce, the objective of an armistice is to eliminate the prospect of further fighting and this objective could not be achieved by a restoration, even though only partial, of the fighting lines as they were on 14 October or 22 December.

3. Withdrawal of Forces:

The principle of reciprocal withdrawal is accepted if it is to be applied within an area to be defined in terms of equi-distant points from the armistice lines rather than on the rigid basis of the 13 November Memorandum.

4. Advance of Egyptian Forces:

The advance of Egyptian forces anywhere in Palestine cannot be considered since this would be inconsistent with the objective of the armistice.

5. el-Auja:

Israeli forces must be maintained at el-Auja, but this would be in defensive strength only under the supervision of the Mixed Armistice Commission if withdrawal and reduction zones should be established on each side of the armistice line. For purposes of reassurance as regards Egyptian security, the Egyptians might maintain similar defensive positions on strategic roads leading to el-Auja on their side of the armistice line, which would also be under the supervision of the Mixed Armistice Commission.

6. חלק זה של טיוטת המסמך מסר באנץ' למשלחת ישראל כבר ב־28 בינואר (130.02/2442/10).

6. Beersheba and Bir Asluj:

The presence of Egyptian civil administrators in these places under present conditions would be unrealistic and unacceptable.

7. Gaza—Rafah Coastal Area:

Continued Egyptian occupation subject to the application of the general formula as regards withdrawal and reduction of forces is acceptable. The area thus involved is to be defined by the existing fighting lines.

(This is a modification of the original Israeli position which called for complete withdrawal of Egyptian forces from this area and its control during the armistice under one of several alternative arrangements.)

8. Egyptian Forces in Bethlehem Area:

Open for discussion.

נספח ג

APPENDIX III

30 January 1949

COMPROMISE FORMULATIONS PRESENTED BY THE CHAIRMAN

The following formulations with explanations relating to certain of the important points at issue between the two Delegations are put forth in a serious effort to achieve agreement. In the light of all the circumstances, these formulations would appear to be reasonable, fair and practical. In working out these compromise formulations I have borne in mind a unique feature of the armistice negotiations with which we are now engaged, viz. the armistice agreement, though it must reflect the realities of the present military situation, cannot be based simply and solely on existing fighting lines because of the provisions of relevant Security Council resolutions and the terms of reference of these negotiations.

1. el-Auja:

a. The village of el-Auja and vicinity shall be established as a Special Neutral Zone from which both Egyptian and Israeli military forces shall be totally excluded. This Special Neutral Zone shall be under the full supervision and effective control of the United Nations, whose flag shall fly there, and shall be held in custody by the United Nations pending final settlement of territorial dispositions in southern Palestine. The movement of military forces of either side into the el-Auja Special Neutral Zone and for any purpose, when confirmed by the United Nations, shall constitute a flagrant violation of this agreement and an act of force directed against the United Nations.

b. The area which shall comprise the el-Auja Special Neutral Zone shall be defined as follows: From a point on the Egypt—Palestine border five kilometres north of the Rafah—el-Auja road (MR 087-047), south-east to Khashm el-Memdud (MR 096-041), thence south-east to el-Beha (MR 108-039), thence south-west intersecting the Eygpt—Palestine border at a point 5 kilometres south-east of the intersection of the old railway track and the Egypt—Palestine border (MR 099.5-014.5), thence returning north-west along the Egypt—Palestine border to the point of origin.

Explanation:

The village of el-Auja and the surrounding area has been demonstrated to be vitally related to the security interests of both sides, because of the road junction there. El-Auja is a gateway which opens either westward or eastward. In the course of the fighting in the southern sector of Palestine since last May, the el-Auja gateway has been employed by the Egyptian forces in their advance northeastward into Palestine, and by the Israeli forces to move northwestward into Egypt.

Placing this area temporarily under effective United Nations control will give adequate reassurance to both parties as regards their national security. Neither party has put forth a territorial claim to this area and therefore there is no sound political reason for insisting upon the forces of either side being there, even in defensive strength, once the security factor is removed.

2. Advantages under the Truce:

a. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.
b. It is also recognised, however, that the basic purposes and spirit of the armistice would not be served by the restoration of previous fighting lines or by the advance of military forces of either side beyond positions held at the time this armistice agreement is signed.
c. It is further recognised and accepted that territorial, custodial or other claims or interests which may be asserted by either Party in the areas in which their forces have been engaged shall not be prejudiced or otherwise affected by the signing of this agreement. In this regard interests which may be asserted by Egypt in southern Palestine, including such interests as may be claimed to relate to the Beersheba and Bir Asluj areas deriving from the 4 November 1948 resolution of the Security Council and the 13 November 1948 Memorandum for its implementation, as well as claims on other grounds which either party may assert, shall be entitled to consideration in the discussions with the United Nations Conciliation Commission and in the final settlement between the two parties on the same basis as though that Resolution and Memorandum had been fully implemented.

Explanation:

This formulation is designed to meet in a reasonable way the Egyptian position as regards Egyptian civil administrators at Beersheba and Bir Asluj in pursuance of the Memorandum of 13 November for the implementation of the Security Council resolution of 4 November 1948. In this regard it may be pointed out that the 13 November Memorandum provided only for an Egyptian civil administrator at Beersheba. At that time the Bir Asluj area was in Egyptian hands.

The formulation does not recognise the validity of any specific claims but does protect the right of either party to advance them in the final settlement. The sole objective is to protect each party from signing away in an armistice agreement claims, of whatever validity, it may subsequently wish to assert.

The Egyptian position as regards no advantage under the truce is in principle correct. The installation of an Egyptian civil administrator at Beersheba and Bir Asluj is admittedly only of symbolic significance, however, and does no more in a realistic sense to protect the principle of "no advantage" than some formulation such as the above would do.

The claim for Egyptian civil administrators at these places rests on the 13 November Memorandum. But that Memorandum related only to ***provisional*** truce lines. It should also be kept in mind that Security Council approval for this Memorandum was not required, although the Security Council Sub-Committee on the Negev[7] gave tacit approval to it in the form of "advice" to the Acting Mediator to go ahead with the plan on which he had sought the advice of the Committee. The Security Council subsequently, in its resolution of 29 December 1948, called for the prompt implementation of both its 4 November 1948 resolution and the instructions set forth in the Memorandum of 13 November. The 13 November Memorandum, however, has no automatic application to negotiations for an armistice the terms of which must be agreed upon by the parties themselves.

The installation of Egyptian civil administrators in Beersheba and Bir Asluj by means of the armistice agreement could only be an irritant in the existing circumstances, as there is at present apparently no Arab population there to administer, and since the repatriation and resettlement of Arab refugees is not on the agenda of these negotiations, and clearly is a political problem for consideration in the final peace settlement.

3. Headquarters of Mixed Armistice Commission:

The main headquarters of the Mixed Armistice Commission shall be at Beersheba with auxiliary headquarters at el-Auja and Bir Asluj. Meetings of the Commission shall be held in all three places on the basis of rotation.

7. הוועדה הוקמה בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מיום 4 בנובמבר. ראה נספח א, עמ׳ 681 — 682.

Explanation:

This arrangement should facilitate the work of the Commission, ensure its greater mobility, and connect it specifically with the three places which have been at issue in the positions of the two delegations.

4. Exchange of Prisoners of War:

All prisoners of war held by the two parties, without reference to comparative numbers, shall be exchanged within a period not exceeding three weeks after the signing of this agreement.

Explanation:

This is admittedly an advantageous arrangement for the Egyptians in view of the great disparity of numbers between Egyptian and Israeli prisoners held. But in the circumstances of an armistice negotiated with a background of United Nations truce conditions this would seem to be justifiable. In any case, a simple exchange of prisoners between two adversaries concluding an armistice is normal procedure.

הערת־עורך
Editorial Note

מאז פתיחת שיחות רודוס לא רשמו נציגי ישראל פרוטוקול מילולי של פגישותיהם עם באנץ׳ (השווה מס׳ 4, הערה 2). מפאת חשיבותו של שלב הדיונים שנפתח עתה החליט איתן שיירשם פרוטוקול כמעט מילולי של הישיבה. את הפרוטוקול של ישיבה זו, שנמשכה ב־1 בפברואר (ראה מס׳ 84), שלח איתן לשרת ב־3.2.1949 (ראה מכתב־לוואי בתיק 130.02/2442/10).

78

פגישת משלחת ישראל עם ר. באנץ' וצוות האו"ם
(ברודוס, ב־31 בינואר 1949 בשעה 18.15)
Meeting: Israeli Delegation and R. Bunche and Staff
(Rhodes, 31 January 1949, at 18.15)

פרוטוקול: 130.02/2442/10

Present:

U.N.

Dr. Bunche — Acting Mediator
Brig. Gen. W.E. Riley — Chief of Staff
Mr. H. Vigier
Mr. C. Stavropoulos

Israel

Mr. W. Eytan
Alouf Y. Yadin
Mr. R. Shiloah
Mr. S. Rosenne

EYTAN: We have worked carefully through all the papers you left with us this morning,[1] and have decided for the purposes of this discussion to take the draft armistice agreement as basis, go through it and give you our remarks. First of all I should like to say one or two things: 1) We have had an opportunity of sending all this material home[2] and therefore we shall doubtless in the course of this evening or tomorrow get comments from home. So what we present now is the considered view of the delegation, subject to correction on the receipt of instructions from home. 2) We have been through this particularly carefully because we realise that on this the whole chance of success may stand or fall. It is a summing up of what has gone on during the last three weeks.

BUNCHE: An attempt to determine whether there is any possibility of stemming the breach. I should add that I had no chance of talking to the

78

1. ראה מס' 77 (נספחים).
2. באותו בוקר שלח איתן לשרת את מכתבו של באנץ' על נספחיו. הוא ביקש ששרת ישלח לו בדחיפות את הערותיו למסמכים ואת הנחיותיו, ובמיוחד את חוות־דעתו על סעיף 4, סעיף־משנה 3, בטיוטת הסכם שביתת־הנשק של באנץ'. (ראה מכתב־לוואי למסמכים ומברק משעה 13.25 בתיק 130.02/2442/10). תשובת שרת — ראה מס' 81.

Egyptians as Sharein [Sherine] left this morning. He should actually have left yesterday, but delayed his departure until he had the papers. He intends to return either tomorrow morning or afternoon.

EYTAN: Taking point by point — page 1, *Article I* is O.K.

Article II, Para. 2. We should like to insert after the words: "non-regular forces" the words: "and any other forces based in the territory of either Party."

Penultimate line of Para. 2. We would like to amend to read: "or enter or pass through the air space of either Party or enter or pass through the waters etc..."

Article III, Para. 2. A small change for the sake of convenience to make sure that the withdrawal should eventually go smoothly. We suggest this paragraph be amended to read "this withdrawal shall begin on the day after that which follows the signing..."

BUNCHE: I would suggest: "not less than 24 hours after the signing of the agreement."

Agreed.

EYTAN: *Article IV.* — More difficult matters. Here we come to what seemed to us to be some of the failings of this document. What we feel about it in general is that obviously in an effort to get in as much as possible by way of comfort to both sides a lot of formulae have been used which may lead to trouble later on.

Para. 3. for instance (quotes). The total effect of this is that it leaves so many things open to doubt and inserts a clause which can be appealed to later on for so many ends without serving any useful purpose as it stands, that although there are certain aspects of the clause to which *we* could appeal, we think that for clarity it would be best to delete the whole of clause 3 of Article IV. The basic provision is stated in at least two other places in the agreement, but if it is considered desirable to say them here again, we might re-phrase the first sentence: "It is further recognised that claims or interests other than military...", and delete all the rest. In fact we would prefer to leave the whole clause out, as leaving the door wide open to further bickering later on.

BUNCHE: You understand the reason for putting it in? In the armistice agreement. I wished to make it explicit that this recognises no claims, nor the validity of other claims, says not whether they are good or bad, fickle or sound. This was the way we were trying to strike the middle course between the Egyptian claim for implementation of 4/11 as regards Beersheba and Bir Asluj and your complete rejection of it. What it amounts to in all frankness is words. I cannot believe, however, that it would lead to any more bickering later on than the overall clause.

EYTAN: This is reproduced in Article XI. We have not quarrelled with that. Why say the same thing here again?

BUNCHE: Only because of the terms of reference under which we are

discussing here. This is the unfortunate tie-up of two resolutions. This was a way of dismissing them.

EYTAN: What we are apprehensive about is that you are here establishing claims.

BUNCHE: But we are not establishing claims.

EYTAN: But you are. At the end you say: "...on the same basis as though that resolution and memorandum had been fully implemented." That is to say that although there will in fact be no Civil Administrator in Beersheba, the situation will be judged later as if there were and had been all the time!

BUNCHE: Para. 5(1) of 13th November and the provision for the Civil Administrator had to do exclusively with provisional truce lines. This was a purely provisional arrangement which was to be superseded by the Parties. If the Egyptians think they have some claims on a memorandum which was not implemented in this regard, with respect to provisional truce lines I see no objection to letting them assert claims. All they can do is assert claims with regard to provisional truce lines.

EYTAN: In point of fact you are creating a fantastic situation. I have previously used the word "phoney" regarding the Egyptian claims. They will come along and say there is a Civil Administrator in Beersheba with regard to the provisional truce lines. Now the fact that they are not there physically does not make any difference, because it will lead to an enormous amount of argument. I realise that this has no significance for any Commission, but it is in fact phoney. You are building up a hypothetical structure which is merely storing up trouble for later on.

BUNCHE: You will have this anyway later on with these discussions. I do not think it is fickle, because after all whether for good or bad, it was something on which the Security Council had taken action. It didn't work because you did not let it work, because when it was set up it had no important purpose in my view except to ease the conscience and save the face of the Egyptians under the truce imposed by the Security Council. Thereunder you have had a lot of situations which were phoney. The Arabs in Jerusalem area, for instance, advancing and being ordered off one hill or another — in terms of war this is phoney. But it happened. The Egyptians have considerable faith in the efficacy of these resolutions. They say themselves they have nothing but token or symbolic significance. Myself I think that some recognition of that might be given, without passing any judgment on the validity or invalidity of the claim in the sense that it merely keeps the door open, because there is nothing on paper that you and the Egyptians can put down here which could affect the legal validity of the Security Council resolutions. You could not take any action which would invalidate them.

EYTAN: If there is one thing of which I am humanly certain it is that there will never, repeat never, be an Egyptian civil administrator in Beersheba, so why put him down?

BUNCHE: It is a token. They say so themselves.

EYTAN: That is silly. Here are a set of grown-up people asking all the time for tokens and baubles. They are not as naive as that. They are staking some sort of claim for something or other. We do not accept and never shall that the Egyptians have any right to Beersheba, and anything which leaves the door open that way is merely storing up trouble for the future.

BUNCHE: You are entitled to take this position. But in discussions with the Conciliation Commission, even if put quite the opposite way, nothing would alter the decision of the Security Council. Nothing will modify this decision unless the Security Council themselves modify this decision.

EYTAN: There is nothing in Article XI which does not cover Article IV Section 3. We therefore think it redundant. We would therefore desire this section to be deleted. Before passing on to another point, I want to say we are against dragging in more outside factors into this than need be in this agreement as a whole — 1) Conciliation Commission and 2) Transjordan. The first mention of the Conciliation Commission is here in Section 3 of Article IV. This armistice which we are negotiating with the Egyptians relates to something which happened before the Conciliation Commission came into existence. The Conciliation Commission has essentially nothing to do with it. The procedure which you are following of getting an armistice on a military basis before the Conciliation Commission starts its political work is absolutely right.

BUNCHE: Maybe you misunderstand what the Conciliation Commission refers to. Maybe the wording is bad. "In the discussions on the peace settlement", not with the armistice. The wording might be unclear. The intention was discussions with the Conciliation Commission on peace settlement. But it is not important.

EYTAN: But wherever the Conciliation Commission appears in this draft we would rather have it out. The other point is Transjordan, and we shall come to that in time.

BUNCHE: I presume that this has to do with the eastern sector, which came in in our disscussions with Colonel Yadin. In the memorandum I have, you mentioned the Arab Legion...

ROSENNE: What is the meaning of the word "custodial"?

BUNCHE: Claims which they assert on behalf of the Palestinian Arabs, which are supposed to be the basis on which they came into Palestine.

YADIN: I understood that on signing this armistice whatever claim the Parties will have in the future will not be based on the 4/11 or 16/11. Insofar as these are concerned, they will be finished here.

BUNCHE: That would depend entirely on the terms of the agreement. If it were so signed away, it could be. But there would be no automatic signing away to this effect. But what do these two resolutions give?

YADIN: 4/11 gives the right to the Egyptian forces to be here or there. After signing this agreement they cannot bring that up again. In signing this

we are allowing them to raise this question again in the eastern sector. You specify (quotes... "In this regard... may be claimed..." Para. 3 of Article IV). That is the whole problem.

BUNCHE: That is their claim. 4/11 referred to provisional truce lines, and then to permanent truce lines.

YADIN: What has the 4/11 to do with Bir Asluj?

BUNCHE: This does not affect the weight or validity of the claims. If either Party thinks it has a claim, you give it a safeguard that it does not sign it away.

YADIN: 4/11 deals with provisional truces lines, 16/11 deals with permanent truce lines...

BUNCHE: I would quite agree with you. If the Egyptians thought the same, it would be O.K.

YADIN: We cannot permit the Egyptians to bring this up again.

BUNCHE: 16/11 does not make it specific in this way. It merely calls on the Parties to come to an armistice. This can be the understanding between the Parties. If we had both Parties here tonight and signing now, this would not eliminate either the 4/11 or 16/11, or 15th July either. The point is that no action taken unilaterally, bilaterally or otherwise can repeal or remove from the books a resolution of the Security Council. Only the Security Council can do that. We discussed it last night. When we get an armistice agreement we shall require Security Council action. You have a strange and unfortunate situation. If you sign this armistice agreement and then later you sign with Syria, Transjordan, Iraq, you still have an imposed truce by the Security Council under the decision of July 15 — until the Security Council says there is no danger to peace in this area and they call off the truce. That is to say, agreements by both Parties do not remove from the books any of the Security Council decisions. What I am saying is that with reference to Yadin's contention: what you put in this agreement has no effect whatsoever on the Security Council resolutions. It is an anomaly. It should be cleared up. If an armistice were achieved, I would recommend to the Security Council repealing all the resolutions. They are all still in effect. When we get an armistice agreement, we can call on the Security Council to repeal their resolutions.

SHILOAH: In this clause you perpetuate...

BUNCHE: You cannot gainsay any Security Council resolution that has not been repealed. The point is that the resolutions will be repealed if the armistice works. If it does not, they will be kept in force. If there is no danger to the peace, the Security Council will wipe the slate clean.

ROSENNE: Re: understanding of the term "liquidating war on a military basis". If so, military discussions are thereby finished, and not for discussion anywhere else.

BUNCHE: If you put it that way, you are saying that when two parties sign an agreement they automatically nullify Security Council decision, and

that you cannot do. In a practical sense they may lose effect, but your agreement cannot in any way modify the substance of these resolutions.

ROSENNE: If this is the liquidation of a war on the military level, it is illogical to leave these discussions open for a later date.

BUNCHE: It works if you get agreement, eventually the Security Council will take action.

EYTAN: This prolonged argument is excellent proof that this paragraph is likely to store up trouble for everybody. This is just a foretaste of what will happen later.

BUNCHE: It is quite harmless.

EYTAN: We think the whole of Para. 3 would be healthier if it were not there. We think that insofar as its substance is covered, Article XI covers it. It will be a very sore point in the future, and we desire that it be erased.

BUNCHE: I see your point, and agree that it could be something that could be used to cause discussion. I do not think it would be decisive or favourable discussion [*sic*]. I think there is a tendency to make a mountain out of a molehill. But if some such wording as this would afford satisfaction to the Egyptians, then I think it a cheap price.

EYTAN: If that were the only price, there might be something to be said for it.

YADIN: I think Eytan puts it too mildly. It is quite simple — we cannot sign such a document — Egypt's claim to rights in South Palestine. We cannot accept this. By signing such a document, it means for the first time we are going to sign that Egypt has interests in S[outh] Palestine.

BUNCHE: You are misinterpreting the document. You are simply saying that if Egypt thinks it has claims, the signing of an armistice agreement will not alter them.

YADIN: (quotes first four lines of Para.). This is quite enough.

BUNCHE: The only reason for going on further is that in this particular armistice negotiation you have a complication of two resolutions. Both Parties have agreed to this. No other negotiations will be subject to two such resolutions.

YADIN: Every paragraph has reference to 4/11, which is not based on armistice, but on truce.

BUNCHE: If we were having simple armistice negotiations based not on any resolutions but on military situation, we should not have to take any Security Council resolutions or conditions imposed by Security Council resolutions into account. The whole conflict in Palestine from the beginning was taken out of the normal frame because of Security Council resolutions. If you had come here for the purpose of negotiating an armistice only, my work with the Egyptians would have been much easier. You would take the military situation as it is and the lines as they are, and it would have been much easier.

SHILOAH: 4/11 was drafted by Beeley.[3]

BUNCHE: When it came out in its final form it came out with as much American drafting as Beeley.

SHILOAH: We knew what the purpose of the draft, in its initial and later form, was. Here there is again at attempt to insert something which was fought at that time. This distinction, Southern Palestine, appears again.

BUNCHE: I had a reason for doing this. I deliberately avoided referring to the Negev. Shertok in Paris[4] said we used the word "Negev" as though anybody knew where it began or ended. You can call the term anything you like, I have no feeling about it at all.

SHILOAH: Why use the formula "Egyptian claims in Southern Palestine"?

BUNCHE: That is where the Egyptian forces are. Include some other term.

SHILOAH: Add Israeli claims in the Sinai desert, to which their claims are as theoretical.

BUNCHE: We can agree to put that in. Southern Palestine has no meaning whatsoever except that you had to give some meaning to the term. In Paris Shertok said you would discuss with the Egyptians the area in which you fought the Egyptians. You would not discuss Galilee with the Egyptians or the Negev with the Syrians.

YADIN: If you are satisfied with the general definition, O.K. Why specify? *Our* claims are stated in general terms, *their* claims you specify.

BUNCHE: Just because on *their* claims we have a specific resolution. And I did not say "Egyptian claims." I said "Egyptian interests."

EYTAN: If Yadin thinks I am too mild, shall I say briefly that we want this paragraph out? It is really just laying up trouble for somebody for later on.

BUNCHE: I want to make it clear that I am not arguing for or against this paper. I will, as you raise questions, give the fullest and frankest explanation of the reasons for putting in one or other of the clauses. What we were trying to do is to find possibility of a bridge between the two parties on what would appear to be a reasonable basis. If I were writing a paper on my own, irrespective of the positions taken by either Party, it would not be this one. That I can say very emphatically.

EYTAN: On the assumption that Para. 3 is no longer there, there is one change we would like to see in *Para. 2* for the sake of avoiding argument: (quoting). "Restoration" is going to give rise to great argument later on, as at what date, etc. We would prefer to have a much clearer word which everybody would understand: "change". This is in terms of what exists; the other might be misconstrued.

BUNCHE: This word was put in for you, but if you wish it, your wording is O.K.

3. הארולד ביילי, מומחה לענייני ארץ־ישראל במחלקה המזרחית של משרד־החוץ הבריטי וחבר נציגות בריטניה במועצת־הביטחון.

4. שרת שהה בפאריס בסתיו 1948 לרגל דיוני עצרת האו"ם.

EYTAN: You will have this in writing too: "... not be served by changes in the existing fighting lines or by the advance..."

BUNCHE: There again, of course, 13/11 memorandum and resolution are involved. There [it] is stated that there would be withdrawal but not advance...

EYTAN: *Article V.* We would like to insert a clause referring to the fact that there shall be no movement of civilians over the existing fighting lines (as in the cease-fire agreement).

BUNCHE: O.K. Same clause as in the cease-fire.

EYTAN: *Article VI.* Here's trouble. 1(a). As far as the Gaza—Rafah area is concerned, to meet the Egyptians we are prepared by and large to accept the line of November 13, which is what you base this sub-section on, subject to certain reservations. We accept it subject to the principle of existing fighting lines taking precedence over 13/11 lines in cases where the two are in conflict. There are two different lines. There is the 13/11, theoretical, the other is the existing fighting line.

BUNCHE: As I understood if from Yadin, North...

YADIN: We said South of this line, only defensive forces.

EYTAN: I am talking about the Gaza—Rafah strip which runs E of the W sector.

YADIN: Gaza—Rafah line — one of 13/11, and the other the existing fighting line (illustrates). In two places — opposite Gaza and opposite Rafah — the existing fighting line goes W of the 13/11 line. We agree to the 13/11 line, but the principle must be that no change in the existing fighting line will take place wherever this contradicts the 13/11.

BUNCHE: You said there were places where the Egyptians were E of the 13/11.

YADIN: 13/11 line is in two places E of the existing fighting line: opposite Gaza and opposite Rafah, where the existing fighting line is W of the 13/11 line. The principle that there is no change in the existing fighting line will overrule the 13/11 line.

BUNCHE: These will be exceptions to the 13/11 line.

EYTAN: We would like them to be specified and incorporated in the agreement.

BUNCHE: O.K. No problem on that with the Egyptians.

EYTAN: *Article VI — Para. 1(b).* We would like the whole of this paragraph deleted. The position here is an anomalous one. You are asking the Egyptians here to sign for something which they cannot possibly guarantee. You use the phrase "Arab-held" positions, and it is impossible in the whole of this area to specify where the Egyptians or the Arab Legion are exactly. I think the Egyptians must either accept responsibility for that area as a whole, or they must withdraw their forces from there. To sign a provision of this sort will lead to the Egyptians arguing that there is no such agreement with Transjordan. It will be impossible on the Arab side to tell

who is responsible for what, and it will be a menace to our security. Persons on the other side will not all be similarly bound. There are two possibilities: either the Egyptians are in a position to accept responsibility for what happens on the other side of that line, which in fact they are not — and if they are not, then we see no alternative to the withdrawal of their forces.

BUNCHE: You have an effective cease-fire with the Arab Legion. Is it as complicated as you say?

YADIN: This area is not covered thereby. It covers Bethlehem, but not Hebron. We have not signed an agreement with the Arab Legion except for the Bethlehem area.

BUNCHE: That is it. Bethlehem would be your agreement. Hebron would be the 13/11 memorandum.

YADIN: But we cannot sign an agreement with the Egyptians for this area. We have to be told by the Legion that we can sign an agreement with the Egyptians.

BUNCHE: We are told quite the contrary.

YADIN: If the Legion tells us we can, then we can.

BUNCHE: Which force is more menacing in this area?

YADIN: Who is entitled to take responsibility for what happens in this area?

BUNCHE: On what basis? Does Tell saying [*sic*] he is responsible for this area?

YADIN: That is so.

BUNCHE: On what basis do you recognise his claim?

YADIN: We do not recognise it. If two Parties claim responsibilities, then we can sign with both. We cannot sign with one side unless the other side agrees.

SHILOAH: Tell wanted to include the area south of Hebron in the special truce. He claimed responsibility for that area. They have to fight it out between themselves.

YADIN: Who will decide who is responsible?

BUNCHE: I don't know. What happens if Transjordan says it is responsible for Gaza?

YADIN: We are dealing with the military situation, not the political. Effective military responsibility is decisive.

BUNCHE: On the basis of this discussion we are getting an answer to a question left open. You said you were leaving the question open. Now you want the Egyptians to withdraw.

YADIN: Not at all. The armistice agreement has nothing to do with Hebron—Bethlehem area.

BUNCHE Vigorously opposed to Yadin's attitude.

EYTAN: We want that paragraph deleted. The Egyptians are bound by the general decision of the armistice not to indulge in hostilities. We are equally bound.

BUNCHE: I just cannot continue with Yadin when he says that they cannot say they are responsible for that area.

YADIN: As we have doubt as to their claim, we shall have to ask Abdullah who is the master.

BUNCHE: Let the Egyptians and Abdullah fight it out. It is your particular difficulty because of having two adversaries in the area. Why do you not work up some kind of formula to cover the area? The Egyptians have no preference.

YADIN: (quoting para. 1[b] Article VI): That is like making sure that the Syrians in Aqaba won't attack us. The Egyptians are dependent on Abdullah in the area.

BUNCHE: The only purpose of lines in an armistice agreement is to contain offensive forces wherever they may be. We struggled with this because we saw the difficulty too, and the simplest thing was to take the existing line.

YADIN: You have used an abnormal expression: "Arab-held positions".

BUNCHE: There is a qualifying clause: "wherever held". Where they are not held by Egyptians, it does not apply.

YADIN: Are you ready to insert a clause that, as there is doubt among the Israelis as to whether the area is held by the Egyptians or not, the Chief of Staff will vouch for the fact that Egyptians are in control? If so, we are ready to sign. I cannot accept from a purely military point of view any agreement on a mixed area with one of them without the other. The Arab Legion, if it thinks that we will keep to the letter of the agreement, will put the Egyptians in all vulnerable points along that line. I cannot accept this.

BUNCHE: I would suggest you formulating something yourself. That is the normal procedure. We did not ignore this difficulty, but do not know how to handle it.

YADIN: For argument's sake: In the Gaza—Rafah area there are Saudi Arabian soldiers; will we have to sign an agreement with them too?

BUNCHE: No. They are under the command of the Egyptians.

ROSENNE: Would the agreement suffer as a whole if this were deleted completely?

BUNCHE: I think it would suffer very severely, if nothing were substituted. You cannot enter into an armistice agreement without covering all the forces in the various sectors. You cannot have a section of the armed forces not covered by the agreement.

ROSENNE: Supposing armistice lines were delineated...

BUNCHE: O.K., so long as you cover the Egyptian forces in the particular area.

ROSENNE: The purpose of armistice lines is to prevent clashes on the most vulnerable positions.

BUNCHE: We had more actual trouble in this area than in any of the others. To this day the Egyptians have not taken any line whether they wish

to keep troops in this area. Sharein [Sherine] said he did not wish to walk out on the Transjordan troops. His idea was that he would maintain the *status quo* for a few weeks and then see. He said they did not want to sign an agreement and then rat on it.

ROSENNE Agreed to redraft.

BUNCHE: I hope it is clear to the Colonel that the Egyptians have not urged or suggested this. We put this in because we did not know what else to do about it. As to whether the Egyptians are prepared to make a suggestion, we have no idea from either side what the position is.

RILEY: Yadin did say that Israeli defensive forces would be equal to the combined forces of Egyptians and Arab Legion.

YADIN: We said that on the eastern front, as our enemies are not only Egyptians, we would have to keep a force there. It has nothing to do with the Egyptians. I find it difficult to give a formula unless the Egyptians specify their positions.

EYTAN: *Article VI. Para. 2.* In the East. The basic point here is that it is impossible for us to accept a demarcation line which would leave Beersheba on the wrong side of the line. This is not a point only in relation to the Egyptians, but as much in relation to the Arab Legion and we must exclude that completely from agreement with Egypt. If you draw that line, it means in effect exposing Beersheba to the Arab Legion from the East.

YADIN: (draws): Beersheba is south of the line. Beersheba is not a place where only defence forces should be. We expressly excluded Beersheba from that arrangement.

BUNCHE: What would the striking forces in Beersheba be directed at?

YADIN: Hebron—Aqaba. I have explained to General Riley very elaborately the importance of Beersheba. The Egyptians cannot sign that they will not attack us from Aqaba or Hebron.

BUNCHE: The point is that you are signing an armistice agreement on the basis of reciprocal withdrawl and reduction of forces on both sides. You ask the Egyptians to remove their forces to el-Arish. They would maintain only defence forces from Gaza to el-Arish. What is the distance?

YADIN: I can tell you that the distance from Abu [A]gheila to our nearest settlement is much less.

BUNCHE: You say your striking forces would be concentrated at Beersheba?

YADIN: I did not say that. Our letter gave a complete picture. We said the Egyptians may hold a brigade on their side. This is not an argument. Our forces should be the same distance from Gaza as theirs from Rafah. So long as we have an eastern front from Bethlehem—Hebron—Dead Sea—Aqaba, no guarantee can be given that no forces will attack Beersheba. The area covered under the agreement in our territory is so large and so big it makes no sense. Our distances are, if not bigger, at least equal to Egyptian

distances. We argued about this at great length. It was quite clear that Beersheba is out of the question as a basis for discussion.

BUNCHE: There is no point in going on with the discussion. I am not a military man. But when looking at a map it looks like a sucker's deal to me.

YADIN: General Riley said to me that he agreed with me that Beersheba is the key position for control of roads.

RILEY: I never said you had to have Beersheba to defend the Negev.

YADIN: I cannot agree to any agreement as far as striking or mobile forces are concerned. Anything west of the line is logical as far as the armistice agreement between Egyptians and us. Anything east has no bearing.

BUNCHE: That's clear.

EYTAN: *Para. 3.* End. The principle of that is right. But if one looks at how it works out, it means in effect that the Egyptian—Palestine frontier becomes the Egyptian demarcation line. It seems that the Egyptians are entitled to maintain whatever forces they like up to the line itself. Our lines pushed right up in the North. If there is a network of demarcation lines on our territory N—NE of the Egyptian—Palestine frontier, we must insist on a similar distance on the Egyptian side of the frontier.

BUNCHE: "East of el-Arish." We did not specify it because we were running into difficulty re buffer zones etc. We thought it would make it much easier to define forces to be held east of the area.

EYTAN: *Article VI. Para. 3.* — last sentence — and the beginning of Article VII run together. On the Egyptian side the line is simply placed east of a certain point. If the drafter had in mind a certain area, it should be defined with the same exactitude as on our side. "East of el-Arish" is not sufficiently clear for us.

BUNCHE: "East of a line running south of el-Arish."

EYTAN: That requires specification.

BUNCHE: O.K.

EYTAN: *Article VII — 1st Para.* Last sentence (quotes): It begs the question. We feel that a definition is required.

BUNCHE: The word we had there first was "notified" to the Mixed Armistice Commission. The basis for this was your formula, as I understood it, that you would take their definition of "defensive forces."

YADIN: Provided it is specified.

BUNCHE: Our intention was that if you had a provision of this kind, the Article would then proceed to specify what these are.

YADIN: I have asked for Seif Eddine, General Riley and myself to sit together. I was then asked to give my opinions on the question, which I did. We have heard nothing about it since, except that it would be submitted to the Mixed Armistice Commission.

BUNCHE: I agree that it would have to be worked out.

YADIN: I see no reference whatever to my letter. I should have thought there would have been some reference to it.

BUNCHE: (quotes Yadin's letter).

YADIN: General Riley asked why 3 battalions. I said we would agree to what the Egyptians wanted.

SHILOAH: We are ready to accommodate ourselves to the Egyptians provided we know what the Egyptians' idea is.

RILEY: The Egyptians saw no reason to sit down and talk as they agreed with your statement.

BUNCHE: Agree to be incorporated.

EYTAN: *Para. 2.* We want to leave out the words "... and based on the Jewish settlements." We consider that if the size of the forces is agreed upon, it is up to us to decide where to keep them.

YADIN: And further that two zones should be defined.

BUNCHE: I suggest you work out a formulation.

SHILOAH: Did the Egyptians ever insist on our holding defensive forces in the settlements only? It is none of their business.

RILEY: 4/11.

YADIN: O.K. Then we have mobile forces — O.K.

SHILOAH: I would interpret therefore that we are entitled to hold Settlement Police there.

BUNCHE: 4/11 is much more rigid: (quotes).

YADIN: We are not signing this. What is the meaning of the phrase: "based on Jewish settlements"?

BUNCHE: Just what it says.

YADIN: I means that a company cannot be in Bir Asluj because we have no settlement there.

RILEY: You would not maintain troops there anyway.

YADIN: We did not say that. We said no striking forces, but we said nothing about forces for defence. I do not see the military implication of "based on the Jewish settlements."

SHILOAH: If this sentence is meant to put us in a disadvantageous position *vis-à-vis* the Egyptians, then we cannot agree to it. Otherwise it is superfluous. We have defined the areas where we agree to put defensive and other forces. If that is so, then the question of Jewish settlements does not arise at all.

BUNCHE: You are entitled to take this view. We are trying to strike a balance between two opposing views.

SHILOAH: 4/11 resolution said that both sides should withdraw all forces. It made an exception where Jewish settlements are concerned. So we were in an advantageous position *vis-à-vis* the Egyptians. Now you have changed the position and use the point to impose limitations upon where we can maintain our defensive forces.

BUNCHE: 4/11 and 13/11 said nothing about forces to be maintained. It

put no limitation whatever upon the strength which Egyptians could maintain in positions held by them in Palestine. You see my point?

EYTAN: Our suggestion here is to delete the words "and based on Jewish settlements."

Para. 3 of Article VII. It is also disturbing for substantially the same reasons as we have argued before, because it introduces a third party and is irrelevant to an armistice agreement with the Egyptians, not unless and until an agreement with the third party is made.

YADIN: You think that is sufficient to express our objections to this paragraph? O.K.

BUNCHE: Understood.

EYTAN: *Article VIII* (Auja). You know what we have to say on that.

BUNCHE: Both sides will take the same view.

EYTAN: We were under the impression that we had gone extremely far in meeting the Egyptian demands on Auja. Some of us thought we had gone too far. We had even agreed to the Egyptians fortifying themselves on the other side. So far as we are concerned there is nothing we can add to this. We have the strictest instructions and cannot go any further.

YADIN: This Article came as a shock to the delegation when I returned with the proposal.

EYTAN: You got all the concessions on Auja from us, but this goes just too far. There is nothing we can usefully add on Article VIII.

Article IX. We would prefer this article to be replaced by a short article not to include the whole question of prisoners of war, which is not usual anyway.

BUNCHE: It is indeed usual.

EYTAN: The reason is that it raises all sorts of complicated questions, and this might be an article which would hold up the talks. We think it would be much simpler to hand it over to the Armistice Commission or to have it as a separate agreement.

BUNCHE: I had a simpler draft — somewhat on the lines of a three-cornered agreement. In view of the numbers of Arabs and the smaller numbers of yours, I thought it should not be such a problem. I thought that an arrangement of immediate exchange of prisoners would be simplest.

EYTAN: We are not making a problem of it. We simply expressed a preference.

BUNCHE: I thought it unnecessarily complicated myself too.

YADIN: The ratio of prisoners of war between us and the Egyptians is 1:6. With other countries it is not the same; Arab Legion is 1:7 in the Legion's favour. When we come to an agreement, it may be that we shall have no prisoners of war to counterbalance...

BUNCHE: What is the answer to it? You wish to carry on armistice discussions with the other Arab States separately, but prisoners of war negotiations collectively. I don't understand. You leave out of an armistice

agreement an essential part of any such document. Prisoners of war are not a political problem. They are a military problem. If you are attempting to work out your military problems, then prisoners of war are included in it. I don't understand separate armistice agreements and collective prisoners of war agreements.

YADIN: I agree with you. I thought this a matter for the Armistice Commission to deal with.

ROSENNE: You are not quite correct in stating the matter, Dr. Bunche. I think it a question not of "collective settlement" but of "simultaneous implementation."

BUNCHE: It amounts to the same thing. You hold up one agreement until you get them all at once. It is not essential to deal with Prisoners of war in an armistice agreement, you can leave out armistice lines as well from such an agreement if so expressly desired.

ROSENNE: I do not see why it is accepted as *ipso facto.* Prisoners of war is not purely a military problem. It is partly that, partly political and partly financial.

YADIN: Why was Clause 4 put in re: claim for reimbursement?

ROSENNE: "Collective implementation," rather than "collective settlement."

BUNCHE: On the basis of the relatively small number of people involved, it seems you can have the Mixed Armistice Commission carrying out the operation. I did not think it would be necessary to complicate the agreement by the question of other agreements reached with you and the other Arab States.

YADIN: What personally irritates me about this draft is that wherever a decision is *not* in our favour, it is explicitly drafted as to time, date, numbers, etc. (e.g. Faluja, etc.), while other clauses are liberally drafted, to say the least. Why should no claim be made for reimbursement?

BUNCHE: This draft has been prepared on the basis of careful analysis of the stand taken by both Parties, bearing the terms of reference in mind. I had nothing to do with the terms of reference, which were accepted by both Parties. 1) Terms of reference of the negotiations; 2) positions taken by both Parties. I would challenge very severely any suggestion that there has been any bias or leaning in one way. The Egyptians say exactly the same thing. They think that all concessions have been made to you. We have to maintain a standard of sitting on the fence. Had I been called upon to draft an agreement, this would not have been the agreement. This has been drawn up within the only framework we could work on here, and on the total balance every one of us who appraised it felt that in terms of its total substance, merely because the military bias is in your favour, it leans naturally in your favour.

YADIN: Perhaps it is true. I apologise for any reference to those who drafted it. In the paper describing the stand on both sides, all the conces-

sions mentioned in my letter to General Riley[5] — there is not a word mentioned about our concessions.

BUNCHE: I submitted the paper to the delegations of the positions as of 29th January.

EYTAN: *Article X. End of Para. 1.*

BUNCHE: One minute. I make no appeals. We have a difficult job here of bridging gaps between two delegations having opposing views. We never expected to satisfy both delegations, in fact we usually dissatisfy both delegations. But we try to remain as objective as we can, bearing in mind the general guide-posts.

YADIN: Speaking about prisoners of war. It does not come under 4/11 or 16/11. It seems logical that it should be dealt with separately.

BUNCHE: The draft is not a proposal which I am making. It can be attacked by both sides or accepted by both.

SHILOAH: If the Egyptians agree to it, then you will probably rightly put on us the onus of blowing up the negotiations.

BUNCHE: And vice versa. If the Egyptians accept this draft, I shall have a heart attack.

SHILOAH: It is one of the two. Either you put up your own plan or let the two parties put up their own plans and you help them if necessary. Auja. We regard our suggestion as deferring to the Egyptian wish.

BUNCHE: Both are making the same contention.

SHILOAH: We are making a concession. We are in possession. They are not.

BUNCHE: But there is a basic factor, which is so often pushed aside. This does happen under truce conditions. We have to always think in those terms. It is easy for one Party or another to say we don't pay any attention to this. If this were a simple armistice agreement with no Security Council resolutions, we would have been away long ago. The complication here derives from 4/11 resolution. Other armistice negotiations will be easier because there will not be any resolutions. But now face it. You have had to for these past three weeks.

EYTAN: Suggested adjourning for dinner.

BUNCHE: Agreed.

Meeting adjourned at 2115. Agreed to meet again 1030 Tuesday, 1st February, starting with discussion of Article X.[6]

5. מ־29 בינואר 1949 (מס' 70).
6. ראה מס' 84.

79

מ. שרת אל ו. איתן וי. ידין (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan and Y. Yadin (Rhodes)

מברק מוצפן. נשלח: שעה 20.25
התקבל: 31.1 (שעה 20.55)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 31 בינואר 1949 (שעה 19.00)

בהול.

סעיף 5 של סיכום העמדה הישראלית על־ידי באנץ׳ מה־29, המצורף למכתבו של איתן מ־31,[1] אינו עולה בד בבד עם הסעיפים 4, 5 ו־6 של מכתב ידין לריילי מ־29.[2] אני מבין כי הסיכום חובר כנראה לפני שנתקבל מכתב ידין, אבל כיוון שמכתב־הלוואי של באנץ׳ נכתב אחרי־כן וכיוון שיש בו הסתמכות מפורשת על העניין הנידון, משונה התעלמותו מההפרש שבין מכתב ידין לבין סיכום העמדה הישראלית. נא לבאר.[3]

80

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 00.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 31 בינואר 1949 (שעה 22.40)

מידי.

א) שלך 312025.[1] עוד לפני ששדרך הגיע עוררנו אצל באנץ׳ את שאלת ההבדל בין סיכומו ובין מכתב ידין שעליו אתה הערת.[2] ב) בשיחה שנמשכה שלוש שעות[3] עברנו

79

1. מס׳ 77 ונספח ב שם.
2. מס׳ 70.
3. ראה מס׳ 80 והערה 2 שם.

80

1. מס׳ 79.
2. ראה נוסח מתוקן של באנץ׳ במס׳ 91, וראה הערה 2 שם.
3. ראה מס׳ 78.

הערב להתקפה נמרצת ביותר נגד טיוטת ההסכם לשביתת־נשק של באנץ׳, סעיף אחרי סעיף. יש לי רושם מובהק כי נוהגים אנו בחינת יקוב הדין את ההר ושאם נמשיך לנקוט בעמדתנו הנוכחית, אי־אפשר יהיה להשיג הסכם ושבנו, חוזר בנו, ייתלה קולר הכישלון. אנא הודיעני את הערכתך המפורטת על המצב לאור אפשרות זאת, הקרובה לוודאי. באיזו מידה מוכנה הממשלה לקבל אחריות לכישלון, ולשאת בתוצאות באמריקה, במועצת־הביטחון, בקשר עם ועדת הפשרה וכו׳.[4] ג) אחד מראשי המשלחת המצרית[5] טס הבוקר לקהיר להתייעצות וישוב מחר או ביום ד׳. אני מניח כי בכוונתו לקבל הוראות חדשות לאור מצעו של באנץ׳. ייתכן כי הוזמן לקבל הוראות חדשות כתוצאה מהלחץ עליו מדבר אליהו [אילת] בשדריו.[6]

81

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 00.32)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 31 בינואר 1949 (שעה 23.00)

בהול.
אם לא תוכלו בשום פנים להשיג הסכם על יסוד מכתב ידין לריילי מ־29,[1] תסכימו לסעיף אחד של נוסח הפשרה של באנץ׳ מ־30,[2] בתנאי בל־יעבור, חוזר בתנאי בל־יעבור, שמקום מושב ועדת שביתת־הנשק יהיה בעוג׳ה, ובשום פנים לא במקום אחר.[3] איננו רואים יסוד רציני להתנגד לסעיף 4 סימן 3 של נוסח ההסכם,[4] אבל מוטב לנסחו כך שתיזכרנה גם תביעות אפשריות של ישראל ולא רק תביעות אפשריות של מצרים.

4. תשובת שרת — ראה מס׳ 88.
5. קולונל שרין.
6. ראה מס׳ 62, 63, 69.

81
1. מס׳ 70.
2. מס׳ 77, נספח ג.
3. במברק נוסף מאותו לילה הורה שרת לאיתן: ״תעכב פעולה לפי מברקי האחרון עד להודעה נוספת בבוקר.״ בבוקר הבריק שרת כי מכיוון ״שרצוי בתכלית להביא את עמדתי״, כפי שנוסחה במברק שלפנינו, לאישור הממשלה ביום המחרת, הוא מבקש לדעת אם ניתן למשוך את המשא־ומתן בלי ניתוק עד למחרת בערב ״ובינתיים ללחוץ בכיוון מכתב ידין לריילי.״ איתן השיב בחיוב. (שרת אל איתן 1.2.1949, שעה 01.10, 130.02/2453/15; 1.2.1949, שעה 10.30, 130.02/2453/17; איתן אל שרת, 1.2.1949, שעה 15.50, 130.02/2453/16).
4. ראה מס׳ 78, הערה 2.

82

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)
W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/2442/10

Rhodes, 31 January 1949

Sir,

I have the honour to acknowledge receipt of your Note of 30th January, 1949,[1] in which you extend an invitation to the Government of Israel to enter into negotiations, under United Nations chairmanship, with the Governments of Transjordan, Syria, Lebanon, Iraq, Saudi Arabia and the Yemen, for the immediate establishment of an armistice in accordance with the Security Council's resolution of 16th November 1948.

I am directed by the Minister for Foreign Affairs to inform you[2] that the Government of Israel is prepared to enter into such negotiations with the Governments of Transjordan, Syria, Lebanon and Iraq, and that it is agreeable to these negotiations being conducted at Rhodes under United Nations chairmanship, beginning on a date to be agreed upon between the parties.

Mr. Shertok instructs me to convey to you the Government of Israel's view that these negotiations are likely to be most fruitful if they are undertaken separately with each of the four Governments named above. It is accordingly the Government of Israel's desire that the negotiations be so conducted.

The Government of Israel is not aware of any military or territorial problems at issue between itself and the Governments of Saudi Arabia or the Yemen and sees no purpose in negotiating an armistice with these Governments, with whom, in effect it has nothing to discuss.

With regard to the date on which armistice negotiations with the Governments of Transjordan, Syria, Lebanon and Iraq might begin, the Government of Israel considers that it would be best not to set a definitive time until the present negotiations with the Government of Egypt are concluded, in order that nothing may prejudice the chances of agreement with Egypt and that the road ahead may be clearer than it can be while negotiations begun previously are still in progress.

I am, Sir, Yours faithfully,

Walter Eytan
Head of the Israeli Delegation at Rhodes

82

1. מס' 74.
2. ראה הנחיות שרת לניסוח המכתב שלפנינו במברק לאיתן מיום 31.1.1949 (130.02/2453/17). במברק נאמר, בין היתר, כי "אין לקבוע תאריך להתחלת המשא־ומתן הזה בטרם תחתם שביתת־נשק עם מצרים — או יתברר תוך שבוע כי הסכם עם מצרים אינו אפשרי."

83

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W127. התקבל: 2.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 1 February 1949

Heyd, myself, yesterday saw Satterthwaite, with McClintock and Rockwell also present. Conveyed them content your IW 26[1] and 27[2] and our proposal on Auja as reported to me by Eban.[3] They inquired meaning our holding "strongpoints" south and north Auja, but we stated unable enter discussion details.

Satterthwaite agreed desirability conclude our negotiations with Egypt before inviting other Arab states Rhodes.

He and McClintock stressed Egyptians' desire reach armistice, but if our conditions remain stiff may be satisfied cease-fire agreement already signed[4] and quit Rhodes.

Midst our meeting Satterthwaite was called phone from White House and upon return informed us that five minutes later President will announce de jure recognition. It was at same room where Henderson informed me early December 1947 that partition resolution unworkable and new solution for Palestine will have be found.

Epstein

83
1. ראה מס׳ 66, הערה 2.
2. מס׳ 71.
3. הצעת הפשרה של ישראל בעניין עוג׳ה — ראה במס׳ 68 והשווה מס׳ 70, סעיפים 3 — 5. שרת שלח לאבן את הצעת הפשרה (מברק Y83, מיום 30.1.1949, 130.09/2329/3). הוא ציין את דרישת ישראל להחזקת משלטים מדרום ומצפון לעוג׳ה, והוסיף כי עדיין לא ברור אם יסכימו המצרים לתביעת ישראל להחזקת משלט ממערב לעוג׳ה או אם ישראל תהיה מוכנה מבחינה צבאית לוותר על תביעה זו. אבן העביר את הצעת הפשרה בעניין עוג׳ה לג׳. רוס, סגן נציג ארצות־הברית באו״ם, במכתב מיום 31.1.1949 (130.02/2414/22).
4. ראה מס׳ 48.

84

פגישת משלחת ישראל עם ר. באנץ' וצוות האו"ם (ברודוס, ב־1 בפברואר 1949 בשעה 10.30)[1]

Meeting: Israeli Delegation — R. Bunche and Staff (Rhodes, 1 February 1949, at 10.30 a.m.)

פרוטוקול: 130.02/2442/10

EYTAN: *Article X* of the Draft Agreement — Mixed Armistice Commission *Para. 1.* We would like to add at the end "and approved by both Parties". We automatically approve of the Chief of Staff, but would like to approve specifically of whom he nominates as Chairman of the Mixed Armistice Commission. Rather than have it imposed, we think it would be better to have it approved.

Para. 2. We do not like it at all as it stands. This provision places the Mixed Armistice Commission in three places, all in Palestine, all of them in areas under Israeli military control. We have two alternative suggestions: either the one made in Yadin's letter[2] — headquarters at Auja — or if that is not acceptable, that the Mixed Armistice Commission have parallel headquarters either in Egypt or in areas under Egyptian control. If the main headquarters is at Beersheba, we think it should have a parallel headquarters at el-Arish. If the scheme for placing it at Auja should not work, we think that the first sentence should read: "...Bir Asluj in Israel, and its main headquarters in Egypt at el-Arish with subsidiary headquarters at Rafah and Gaza." As the paragraph stands, it seems that the whole of our area becomes a sort of vast headquarters for the Mixed Armistice Commission with no sort of similar provision on the other side, and as you know, one of the things we have held out for here is that whatever is fixed in this agreement shall be mutual — withdrawal, reduction, zones etc., and we think that this paragraph here is not quite fairly weighted.

BUNCHE: The basis was your terms of reference. What it all boils down to is the 4/11 resolution, which you don't like, and I understand why you don't like it, where it figures in the negotiations at all. That is really the question. That is not so easy to control. This is something for the delegations to work out between themselves — the relative emphasis that should be given. The fact is that wherever the 4/11 would figure, then you do have a situation in which part of the territory which you say is your area, the part under your occupation, is bound to be in a different situation from

84

1. המשך הפגישה מיום 31.1.1949 (ראה מס' 78).
2. מיום 29 בינואר — ראה מס' 70.

the other. It is inevitable. Your position is that in negotiating an armistice we wipe out the 4/11. The Egyptian position is that they have to give attention to both. The draft has to give attention to both sides. In working out this sort of formulation, it gives not as much attention to 4/11 as the Egyptians want, and more than you want. That is the fundamental difficulty on all these items.

EYTAN: As you have discovered, we are allergic to the 4/11 resolution: not merely on its merits, but as we have explained here, we think that any sort of expression of its terms in this armistice agreement is setting up what is today an utterly artificial structure, which carries in it the seeds of its own destruction. If you build up a structure which is not properly founded, I do not see how it can possibly last. It is an encouragement to the Egyptians to make claims and assertions which they have no hope of obtaining, and interfering in an area over which politically, militarily and economically they have no control and are not likely to have in the future. We do not like the idea of bolstering up a state of affairs which is bound to collapse later anyway. On the question of the Mixed Armistice Commission, we realise that to suggest six headquarters is slightly farcical — but only slightly more than suggesting three. Headquarters at Auja, Beersheba and Bir Asluj, and meetings to be held in each in rotation — you admit that it is going to be very awkward.

BUNCHE: Simply a way of giving recognition to one of the two resolutions.

ROSENNE: The location of the headquarters at Auja for the Mixed Armistice Commission has nothing to do with 4/11.

BUNCHE: It spoke very much of what could be done in a specific area.

ROSENNE: Mixed Armistice Commission has no connection with any particular resolution.

BUNCHE: 4/11 has nothing to do with the headquarters of a Mixed Armistice Commission, but plenty to do with the area which we are discussing. As I say, we are here trying to draw a line between positions taken by the two delegations, and we have had to speak with both delegations. On the one hand we are told that the whole thing must be on a completely reciprocal basis: what is done in your territory must be done in Egyptian territory. I would agree with you fully if I had some basis from you or your Government of saying to the Egyptians: "Look here, this territory, Auja or Beersheba, is sovereign territory of the State of Israel in the same sense that el-Arish is sovereign territory of Egypt, and they must be treated on a reciprocal basis". If there is such a basis for explaining this to the Egyptians, then the picture becomes much clearer. There is no question that part of the difficulty in armistice discussions, which are supposed to be on a military level, derives from the fact that the Egyptians do not wish to sign away any territory which might be Arab. They will not say that. They never will. But it is clear that that is what is in the back of

their minds. They will not discuss political questions, but it is clear to me and to you. In that situation, in a context which imposes the two resolutions, a context with which I had nothing to do, there is a problem of drafting: 1) both parties said they would consider the implementation of the two resolutions and 2) basically it is a territorial question, and whether parts of territory in one area are to be treated in the same way as parts in the other. If that is so, the question is clearer; if not, it is more difficult to deal with. We tried to steer a middle course in these negotiations and tried to cut through the fog. I'm not sure we may not have added more to it.

EYTAN: It is true that Israel has not asserted formal political sovereignty over Beersheba or Auja. That does not matter very much in the terms of an armistice. But what in fact matters is that militarily the Government does exercise sovereignty, and this is so with regard to both Beersheba and Auja. That is however not very relevant to the question at the moment. The point is that Auja should be headquarters without much running around.

SHILOAH: May I refer for a moment to the truce supervision? Irrespective of 4/11, the truce agreed to was that a similar measure of supervision would be exercised in Arab States as in ours. Similar measure of supervision should apply with the armistice. I think there should be one headquarters, or it should be divided. (There followed an interchange — unrecorded — re: Claims of the Egyptians).

BUNCHE: The draft says nothing about territorial claims. I did say that there may be some interests or some claims which may derive from the 4/11 resolution "by either Party"; it does not make any reference to any Egyptian territorial claims. But if they think there are interests or claims derived from the 4/11 resolution, then the question is are these kept open or are they signed away in an armistice agreement without any reference to what the validity of these claims may be or reference to their nature. The simple question is: whether signing the armistice agreement waives any claims. It is covered in one other article, it is true. It is whether you make any specific reference to the articles under your terms of reference. I do not know what the nature of your thinking was when you accepted this invitation. I again repeat, this was not a wording which I saw when I was asked to transmit it to you — the means of implementing these two resolutions. I must say I thought the wording was a bit strange myself when I saw it.

SHILOAH: Why must these places be designated as headquarters? They have no reference to 4/11.

BUNCHE: The purpose you recognised immediately. The Egyptians were standing for this Civil Administrator. They still are and have not conceded anything on that. They stand on this still. This was a means of cancelling that out and paying some lip-service to the Armistice Commission. It was a device which I assumed would be crystal clear.

EYTAN: You asked just now on what basis we thought we were coming here for discussions which involved 4/11 and 16/11. We regarded the

resolution of 16/11 as a very great advance on 4/11. The whole context of the 4/11 resolution is a truce. 16/11 is an armistice. And it got us a great deal nearer realities and peace than any previous resolution of the Security Council. It never occurred to us that 4/11, which represented an outdated state of affairs, would work as a brake on the 16/11. 4/11 establishes certain claims, outlines a certain state of affairs, which is now obsolete. That, properly speaking, is what we had in mind. The Egyptian position of holding up 4/11 as if it had a special sanctity of its own, which has to be considered separately even when one is talking in entirely different terms, was a thing which had scarcely occurred to us. With regard to some of the other matters, I have used terms such as fantastic and phoney, I have said they were being excessively legalistic, etc. They were trying to put a brake on, by appealing to something which to all intents and purposes has lost its applicability. It gives them certain advantages, but only in terms of a situation which no longer exists. That is the answer which seems to us to be a common sense point of view.

YADIN: If the headquarters is not at Auja, we shall have to reconsider our concession that Auja village would be clear of Israeli troops. It will make it more difficult for us to look at the problem that way.

BUNCHE: I looked at your letter in that way.

YADIN: On this basis the Egyptians can say that if the Mixed Armistice Commission sits in Beersheba, it will be logical to remove Israeli soldiers from Beersheba, and so on.

BUNCHE: The only reason I make these statements is to try and meet both sides...

ROSENNE: The implementation of two resolutions is discussed. It does not mean that every clause has to refer to both resolutions.

BUNCHE: If you have read the clauses, you will see that each clause does not refer to both resolutions.

YADIN: What were the Egyptian suggestions for the seat of the Armistice Commission?

BUNCHE: Beersheba.

YADIN: And we wanted the Mixed Armistice Commission to be in el-Arish or Gaza.

BUNCHE: I had no word from you to that effect.

YADIN: We had one aim in sight — to find the most suitable place.

BUNCHE: You suggested at one meeting that because there was no room in Beersheba, Bir Asluj should be used. So far as I know, there was no controversy as to where the seat of the Mixed Armistice Commission should be. As I have explained, the purpose of this was not to meet a controversy on the seat of the Mixed Armistice Commission. It was a device to deal with a point on which there is great divergence. I am not trying to argue or persuade you on the point. I am trying to explain why it was done.

EYTAN: *Para. 3* provides for the Mixed Armistice Commission to take decisions by majority vote. We would like to suggest an alteration. The effect of taking a decision by a majority vote would in effect be to appoint an umpire. The chairman would become an umpire to all intents and purposes.

BUNCHE: True.

EYTAN: Assuming his fairness, etc., it is not necessarily a bad thing, but its effect is to make the body a consultative body and to leave the final decision in the hands of the Chairman. We are looking ahead and trying to see how the thing would work in practice. If the Chairman takes one view, the other Party is liable to think that he is favouring the other Party. We would like to suggest an alternative procedure which I think provides for that, and though it adds a complication, it is worth while. We would like to say that decisions should as far as possible be taken unanimously. It is putting a heavy burden on the Chairman, but the Chairman should try to get a unanimous decision from both Parties. It will not always be possible for him to do so. We would like to add: "Where unanimity cannot be achieved, either Party shall at its discretion have the right to appeal to the Security Council." We do not envisage Governments running to the Security Council at every conceivable opportunity. But there may be occasions on which the Government may feel vital interests of national security warrant an approach to the Council. I think the best guarantee that Governments will not abuse this is: 1) the labour of bringing the matter up to the Security Council; 2) neither Government would wish to make a fool of itself by bringing before the Security Council matters which are trivial.

BUNCHE: We had exactly that provision the night before last. We saw exactly the difficulty you mention here as regards this. I would put it stronger than you. It would mean in effect that the Chairman would be taking the decisions more often. At first, at any rate. What was the way out? We had exactly this idea of providing an appeal to the Security Council so that the Security Council would be making the decision. We dropped it because of the technical reason that in an instrument of this kind the Parties are not entitled to write in any provision that would give the Security Council a new function. This could be done in another way, the way you put it cannot be put in the draft for the simple reason that it is only the Security Council itself that can take on such functions. Its functions cannot be added to by agreements reached between Parties. The Parties can ask the Security Council to pass a resolution to such effect. My own feeling is that the Security Council would refuse to do so, because its agenda is already so heavy that it would not undertake a responsibility of reviewing decisions or actions taken by an Israeli—Egyptian commission, and you would need a dozen Security Councils to handle the possible additional work such a precedent would entail. A formal request to the Security Council would be rejected on that basis. In the final analysis each Party has

this right not on the basis of deadlock in Armistice Commission, but in any action regarded as a threat to the peace — either Party could appeal to the Security Council irrespective of the Armistice Commission. For these reasons we dropped this and put this in only as a basis of getting ideas from each side. We put it in with full realisation that it is imperfect. We thought of having three neutral members. But that makes it rather cumbersome.

YADIN: Maybe it could be re-worded: "outside the terms of reference of the Armistice Commission..."?

BUNCHE: A fundamental question was not touched in this Article. There is nothing here to indicate what authority this Armistice Commission would have. My assumption all along has been that these decisions would be reported to the Governments. I did not assume that it was intended to give executive authority to a commission of this kind. It would depend on the Parties how much authority they wanted each body to exercise. That question is completely "ducked" here.

ROSENNE: I don't understand your reasoning. If a particular question were submitted to the Security Council under an agreement, as Walter [Eytan] has suggested, the Security Council would have to decide whether to put the matter on its agenda or not.

BUNCHE: That is so. And I would be quite certain that unless it were some very serious incident, they would refuse it, even if they assumed it were within their terms of reference. Even the Assembly is cautious about such things. More thought will have to be given to 1) Chairman, 2) authority of the Armistice Commission, whether veto rests, etc...

EYTAN: *Article X, Para. 3.* Re: U.N. Observers. We wondered what the term "under the command" means. We take it that it means administratively and not operationally. So long as they are working with the Mixed Armistice Commission, they would be working under the command of the Mixed Armistice Commission. We would like to assume that operationally all the staff of the Mixed Armistice Commission is under the command of that body, whereas administratively they would remain under the Chief of Staff.

BUNCHE: We should have put a statement to this Article to the effect that it is incomplete and for the purpose of giving the delegations something to discuss, because if the truce is completely liquidated by the Armistice Agreement between the countries, there would be no truce supervision organisation. But as I say, the Security Council would have to take action on these resolutions and abolish the organisation. So long as the Observers are there, they could only be there under the command of the Chief of Staff, because the Observers have been assigned to the U.N. for a specific purpose, i.e. supervision of the truce under the resolutions of the Security Council. We have had this sort of thing arising before. But we have no discretion on that. To take French, Belgian or U.S.A. Observers and put them under the command of another body is something which I cannot do,

nor the Security Council on the basis of their present assignment. What can be done would be if such a commission recommended or wanted U.N. Observers or Observers from the same countries from which they now come, then it would probably need to address a request directly to the Governments concerned. These men are assigned for a specific purpose. We have no authority and could not exercise any authority to put them under this command.

YADIN: The only practical problem which confronts the Commission is who is going to tell the Observers where to observe — the Chief of Staff or the Chairman of the Commission.

EYTAN: Further you run the risk of 1) the body of U.N. Observers creating a privileged group and 2) throw some doubt on the Israeli and Egyptian Observers. The Egyptian Observers might come to regard themselves as under the command of the Egyptian members of the Mixed Armistice Commission and vice versa. We thought of the Observers as one body. But we are not doctrinaire about it.

BUNCHE: This Article would need a great deal of thinking out.

EYTAN: *Para. 4.* In the last sentence: "Reports... (quoted)... shall be presented to the Secretary General of the U.N.", and leave him to decide what to do with them — not to the Conciliation Commission.

BUNCHE: That's O.K. That is the normal procedure anyway. Mixed Armistice Commission should not address anything directly to the Conciliation Commission on the question of armistice.

EYTAN: Verbal alteration in *Para. 5.* — "... Commission and its staff..." *Para. 6* is a bit of a worry. The specific alteration I shall come to. There is the overriding question of expenses. Equal share... Suggestion: add "except insofar as they relate to U.N. Observers." It sounds fair enough under this agreement. But we hope we are about to conclude similar agreements with other countries, and presumably commissions may be set up elsewhere for the same purpose. If we share expenses of the Commissions, we are paying a very much larger sum for expenses than the other parties. We do not regard this as a fair imposition on our Government, in view of the fact that it was not we but the others that started the war. We think that should, in some way, be taken into account.

BUNCHE: So did we, but did not know how. But we assumed that if you get three to four armistice agreements, the sensible way of handling it would be to establish one joint armistice commission on which all of the Parties to the armistice would sit. There would then be a question of equal representation of all Parties.

EYTAN: Even if this clause stands for the purposes of the present agreement, we would not regard it as a precedent for further agreements. We could, if we wanted to, make a fuss, and take the view which I have hinted at just now: they started all the trouble and they should pay for it. But it would be a pity to do so within a narrow complex of this kind.

YADIN: While speaking about this, I think there are many other problems that could be fixed by the Armistice Commission itself. In speaking about expenses, perhaps a clause should be added about transport, etc. I think we might say that each Party is responsible to facilitate its own transport, which seems the most practical way of solving expenses. Salaries is no expense.

BUNCHE: It is assumed that members will be military. Main expenses are transport, communications and possibly rent. Observation is an expensive undertaking. If each side is furnishing its own transport, that makes it much simpler.

EYTAN: *Article XII, Para. 1.* raises a very serious point.

BUNCHE: We discussed this together, whether the termination should be three, six months or a year. But the 16/11 provided that the armistice was to be a transition stage from war to peace. 16/11 very definitely looked forward to peace settlement. When I tried to play around with the draft, this is what I ran into as a U.N. representative. I wished to add "it should be terminated at the end of six months or a year, or shall be reviewed by each Party at the end of that period..." But I ran into the 16/11 — I cannot find a form which would release each party from renewing war at the end of this period. As a U.N. representative I could not put that in.

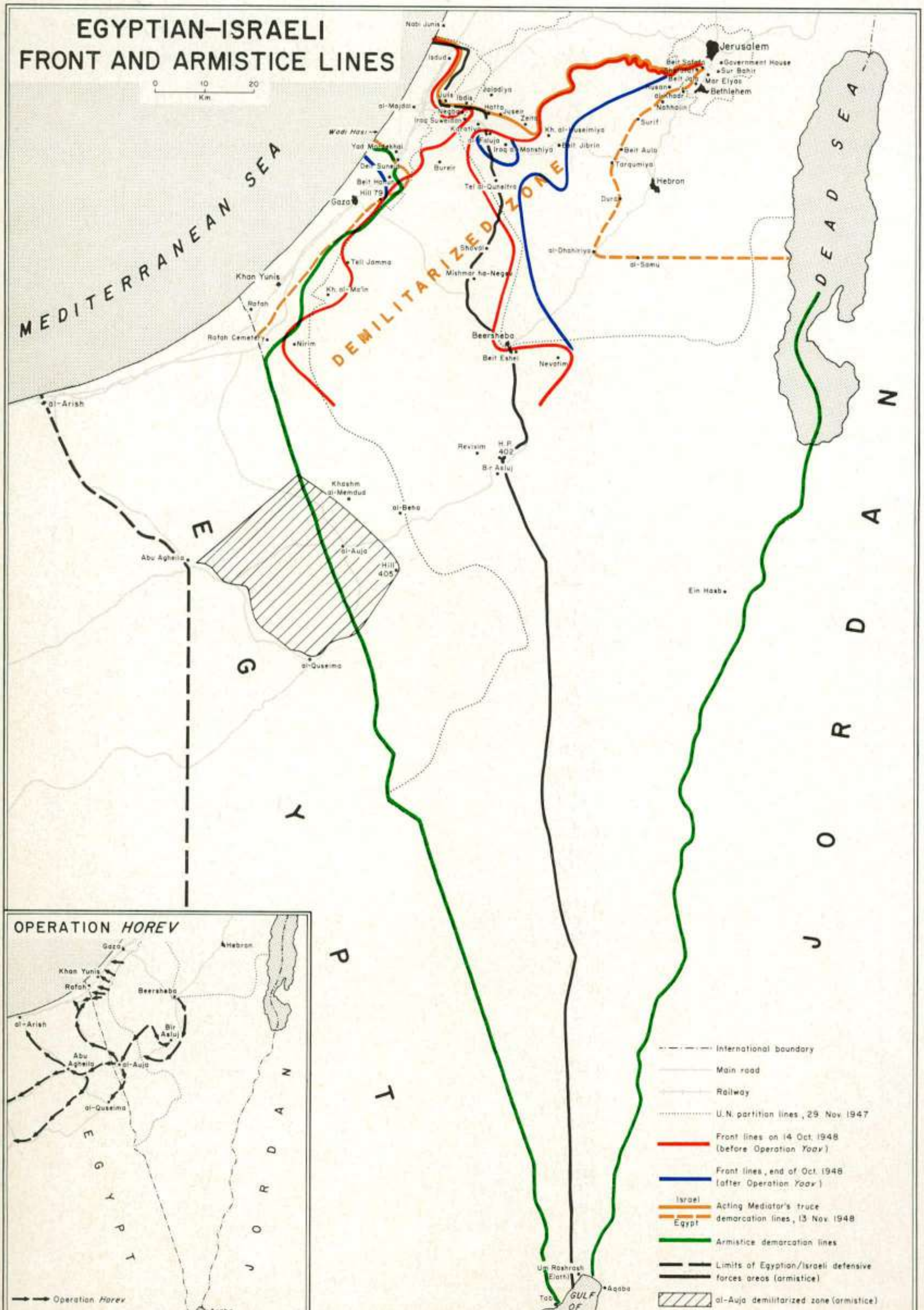
YADIN: We still have the enduring cease-fire.

BUNCHE: I could not put down anything here that at the end of the period, if certain conditions were not met, the parties could continue fighting again.

EYTAN: Apart from the 16/11 resolution, it is surely up to the two Parties to an agreement of this sort to make such arrangements for the continuation or alteration of the agreement as they think fit. What we would like to propose is this: To insert an entirely new Para. 1: "shall negotiate a peace settlement not later than six months from the day upon which the present Agreement is signed." Thereby the Parties take upon themselves an obligation which is hinted at in Security Council resolutions. That would be a new Para. 1.

BUNCHE: Negotiate a peace or enter into negotiations.

EYTAN: I am coming to that. At the end of existing Para. 1. — change the end to read: "shall remain in force for six months and shall be renewed thereafter automatically for further periods of six months, unless either Party gives not less than one month's notice before the expiry of such period of its intention to terminate the Agreement or unless it is superseded by a Peace Treaty which shall terminate the present Agreement automatically." That provides for two things: It does provide for either Party to terminate the Agreement, and also provides for the possibility that peace negotiations will be started in six months, from the day of signature. It is our contention that it is desirable to conclude a peace within six months. I have no doubt that the wording could be tightened up.

EGYPTIAN–ISRAELI FRONT AND ARMISTICE LINES

BUNCHE: What after six months? "One month's notice, and it can be denounced"?

EYTAN: This provides for the fact that the agreement could not be denounced until peace negotiations have been started.

BUNCHE: Peace negotiations should at least start within six months. Then they would go on beyond six months, and at any time after these peace negotiations had started on the basis of one month's notice, it could be broken.

ROSENNE: Only at the end of each six month's period. Once it starts, it runs for six months. If on the day fixed no attempt has been made to denounce it, it would automatically run for another six months.

BUNCHE: Suppose one side did denounce. What is the status? Both parties are then free to resume fighting?

EYTAN: On the basis of this formula, that is so. That would be very bad, but we assume that while peace negotiations are going on, no side would denounce the agreement, and that is why we put the positive side first. The main points are: 1) The armistice agreement shall not remain an end in itself, but shall be a means towards peace. 2) A position should not arise by which we or Egypt should be bound to an armistice for a period of say 20 years, which is theoretically possible. Whatever form you use, it does not really matter very much, as long as it does not make the armistice permanent.

BUNCHE: Denunciation of the armistice would in no sense release the parties from the cease-fire.

EYTAN: That concludes our observations on this draft.

BUNCHE: If you give us this in writing, we shall produce another working paper for both sides to work on.

85

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 12.43, 15.05)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2453/17

[רודוס], 1 בפברואר 1949 (שעה 11.00)

מידי.

דומני כי כדאי שאליהו [אילת] יסביר בוואשינגטון את שאלת באר שבע אלא אם כן עניין זה עדין מדי בעיני חוגי מחלקת־המדינה. רצוי להדגיש: 1) שאלת באר שבע חורגת מן הוויכוח בינינו לבין המצרים. הרי היא חיונית מבחינת פיתוחו הכלכלי

והגנתו של הנגב ונקודת־מפתח לבטחון המדינה מכיוון חברון — עזה — אסמעאיליה ועקבה. 2) חלוקת כוחותינו הצבאיים באיזור באר שבע לא תיתכן רק מנקודת־ראות של שביתת־נשק עם המצרים. עלינו לקחת בחשבון שם כוחות אחרים העלולים לנקוט נגדנו פעולה צבאית. 3) למצרים מכל מקום אין טענה מבוססת על באר שבע מבחינה צבאית או טריטוריאלית או כלכלית, מלבד לטענה המלאכותית למושל אזרחי בהתאם לתזכיר 13 בנובמבר. אף המצרים מסכימים כי אין לזה אלא ערך סמלי, אולם הם עומדים על זה אף־על־פי־כן. 4) באר שבע היא היום עיר עברית בעלת אוכלוסיה אזרחית הולכת וגדלה. המשלחת המצרית כאן הופתעה מאוד לשמוע זאת מפינו וייתכן כי העובדה אינה ידועה די צורכה ברבים. 5) כדאי להדגיש באמריקה באופן מיוחד את חשיבותה החיונית של באר שבע מבחינת כלכלתו ופיתוחו של הנגב.[1]

86

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 15.25)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 1 בפברואר 1949 (שעה 11.20)

מידי.

הסבור אתה כי מאחר שעתה הרכבה של מועצת־הביטחון נוח לנו יותר,[1] ישנה אפשרות של ביטול החלטת 4 בנובמבר, מתוך הנמקה כי החלטה זו קובעת קווי הפסקת־אש ויוצאת ממצב צבאי אשר מזמן אינם מתאימים עוד למציאות וכי היא משמשת כיום לא עזר כי אם מכשול בדרך לשלום?

שמא ייתכן ביטול כולל של כל החלטות מועצת־הביטחון על ארץ־ישראל שאבד עליהן הכלח? זה יטהר את האווירה. אנו נתונים עתה בסבך של החלטות מהחלטות שונות, העומדות לא פעם בסתירה לשכל הישר, אשר מבלעדיו לא ייתכן פתרון סופי

85

1. בתשובה כתב שרת כי הוא ממתין לבואו של ראובן שילוח כדי להסביר לו את "העוקץ שבהסברת עניין זה לאמריקאים דווקא עכשיו." (מברק מיום 1.2.1949, שעה 24.00, 130.02/2453/17). במברק אחר הסביר איתן כי נוכח הסכמת המצרים לקבל את טיוטת ההצעה של באנץ' (ראה מס' 94), שפירושה כי לא יחולו שינויים יסודיים בעמדתם, עשוי לחץ אמריקאי עליהם בנוגע לבאר שבע "להיות לעזר רב." (מברק מיום 3.2.1949, שעה 15.00, 130.02/2453/16). ראה גם מס' 90; מס' 139, הערה 2.

86

1. ב־1 בינואר 1949 הוחלפו שלושה חברים לא־קבועים של מועצת־הביטחון. את מקומם של נציגי בלגיה, סוריה וקולומביה תפסו נציגי קובה, מצרים ונורווגיה.

של בעיית ארץ־ישראל ואשר נדחק עתה בפני טענות טכניות לגליסטיות הנתלות בקוצו של יוד.[2]

87

י. ידין אל י. דורי
Y. Yadin to Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 17.15)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 1 בפברואר 1949 (שעה 15.30)

בהול.

חוזר שאני מתנגד בכל תוקף לוויתור נוסף בעניין עוג׳ה.[1] ויתורנו עבר כבר בין כה וכה על מה ששיערו בתחילה. מבקש מאוד התערבותך, כיוון שיש לי רושם שלא עמדתם בארץ על העובדה שהצעת באנץ׳ מקיפה לא רק את הכפר אלא שטח של 20 ק״מ על 10 ק״מ והיא תקדים מסוכן ביותר להשתלטות או״ם בנגב.

2. שרת שלח את המברק כלשונו אל א. אבן וביקש שהוא ורובינסון יחוו דעה. אבן השיב כי אין להניח שתבוטל החלטה קודמת של מועצת־הביטחון, אך אפשר להביא להיעלמות כמעט מוחלטת שלה בנסיבות הבאות: א) חתימת הסכם שביתת־הנשק, שממנו ישתמע ביטול משטר ההפוגה; ב) הודעה של באנץ׳ ודיון כללי במועצת־הביטחון, שיצביע על כך שהחלטת ה־4 בנובמבר איננה ניתנת להגשמה; ג) החלטה של מועצת־הביטחון שתקרא לשני הצדדים לבצע מיד את החלטת ה־16 בנובמבר, מבלי שתוזכר בה החלטת ה־4 בנובמבר. אבן הוסיף כי המועצה תתכנס רק כאשר ידווח לה באנץ׳ על ההתפתחויות בשיחות רודוס, ואז יהיה אפשר לנסות לפעול להחלשת תוקפה או להחלפתה של החלטת ה־4 בנובמבר. (ראה שרת אל אבן, LS112, 2.2.1949, 130.09/2328/6; אבן אל שרת, מברק 1217, 4.2.1949, 130.09/2328/5).

87

1. ידין הגיב במברק שלפנינו על מברק שרת לאיתן (מס׳ 81), שממנו השתמעה לדעתו הסכמה לוויתור על תביעותיה המקוריות של ישראל בעניין עוג׳ה (ראה מס׳ 70) ולקבלת הצעת הפשרה של באנץ׳. המברק נשלח אמנם לרמטכ״ל, אך היה מיועד גם לידיעתם של שר־החוץ ושר־הביטחון. קדם לו מברק שנשלח לרמטכ״ל בלבד, בו הודיע לו ידין כי הוא ״מתנגד בכל תוקף״ להצעת באנץ׳ ומבקש לדעת אם מברקו של שרת חובר בעצה אחת עם הרמטכ״ל. (מברק מיום 1.2.1949, שעה 10.00, 130.02/2453/16).

בתשובה הבריק הרמטכ״ל: ״שרת לא התייעץ בי בנוגע הוראתו לאיתן, כששאלתיו בנידון ענה כי נתן הוראה לעכב הוראתו לאיתן [ראה מס׳ 81, הערה 3]. אני תמים דעים עמך והודעתי זאת לשני השרים. דנים עכשיו בממשלה על הנושא.״ (מברק מיום 1.2.1949, שעה 17.00, 130.02/2453/15).

ישיבת הממשלה התקיימה ב־2 בפברואר, אך ראה מס׳ 88.

88

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. נשלח: שעה 16.50. התקבל: 1.2 (שעה 18.55)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 1 בפברואר 1949 (שעה 16.10)

בהול.

לשדרך 312240.[1] ד[וד] ב[ן] ג[וריון] ואני תמימי־דעים שיש להשיג הסכם, ומוכנים לשם כך לפינוי עוג׳ה ולפירוזה, אבל אך ורק בתנאי שהיא, והיא בלבד, תשמש מושב לוועדה. בעינינו זהו ויתור מרחיק־לכת ביותר כי ראשית — בעוד שהפולשים אינם נוטשים שטח כתוצאה משביתת־הנשק, אנחנו מפנים עמדה חשובה ביותר, ושנית — מושב הוועדה נקבע מעבר מזה לגבול ולא מהגבול והלאה. אם נתעקש בעמדה זו, מובטחני שבאנץ׳ לא יוכל בשום אופן לתלות בנו קולר הכישלון, אבל גם נקיטת עמדה זו קשה ביותר ולא תיתכן בלי אישור הממשלה. לכן עליך לעמוד תחילה על תנאי ידין לריילי לגבי עוג׳ה[2] ורק בלית ברירה לזוז. הנחתי היא שתוכל למשוך עד מחר, יום ד׳ בערב, ובינתיים יגיעך האישור.[3] אם תגיע עד הקצה לפני־כן ותעמוד בפני סכנת ניתוק, הודיעני מיד ואכנס ישיבה דחופה.[4]

89

י. ידין אל י. דורי, ד. בן־גוריון ומ. שרת
Y. Yadin to Y. Dori , D. Ben-Gurion and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 1.2 (שעה 22.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 1 בפברואר 1949 (שעה 20.00)

בהול.

מאשר קבלת מברקך בעניין עוג׳ה.[1] באותו הזמן הגיע מברק ממשה [שרת] לאיתן,[2] המסביר שד[וד] ב[ן] ג[וריון] תמים־דעות אתו בעמדתו שיש להסכים לפינוי

88

1. מס׳ 80. 2. מס׳ 70.
3. ראה מס׳ 95 והערה 2 שם.
4. על הרפיית־מה שחלה במתח בשיחות ראה במס׳ 90.

89

1. כנראה המברק המוזכר במס׳ 87, הערה 1. המברק התקבל בשעה 18.55. 2. מס׳ 88.

מרחב עוג׳ה. חושבני שאין לחסוך מאמץ להסביר את העניין בכל חומרתו. 1) המשא־ומתן לא תלוי בעניין עוג׳ה בלבד. יש הרבה בעיות מסובכות, כגון עניין הקווים, שספק אם נגיע בהם לידי הסכם. 2) ויתור שלנו כיום בעניין עוג׳ה, זאת אומרת על שטח של 300 קמ״ר שיהיה נתון לפקודת או״ם, זה תקדים מסוכן ביותר לכל עמדתנו בנגב. 3) אין לדרישה כל הצדקה צבאית במשא־ומתן צבאי על שביתת־נשק. 4) טענת באנץ׳ נגד דרישתנו לפינוי המצרים מעזה היתה שזה עניין פוליטי והעובדות הצבאיות הן שקובעות בשביתת־נשק. 5) החיסרון הצבאי הגדול בנטישת מרחב עוג׳ה אינו דורש הסברה נוספת. 6) להשיג שביתת־נשק שנותנת למצרים את פאלוג׳ה, את עזה, רפיח, ולמעשה את מרחב עוג׳ה, את כל שבוייהם, ומשאירה לפי נוסח באנץ׳ את הזכות למצרים להעלות את בעיית באר שבע מחדש על יסוד 4 לנובמבר — זהו מחיר שאינו עומד בכל פרופורציה ויזיק לנו בכל משא־ומתן בעתיד עם כל מדינה ערבית שתסיק, כמו שכבר שוררת הדעה כאן אצל המצרים, שאנו מוכרחים להשיג שביתת־נשק בכל מחיר בגלל מצבנו הכלכלי הקשה.[3]

90

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/10

Rhodes, 1 February 1949

Dear Moshe,

I do not propose to write to you this evening at any great length, partly because we have during the past two days had a full exchange of information by cable, and partly because Reuven [Shiloah] will be arriving at Hakirya simultaneously with this letter and will bring you the latest news. I am particularly anxious that you should obtain from Reuven not so much the facts of the present situation, with which you are familiar, as the general background, which it has not always been easy to convey.

Yesterday morning, on receiving Bunche's latest papers,[1] including his

3. שרת הגיב על דברי ידין במברק ששיגר לאיתן בחצות אותו לילה (1.2.1949, 130.02/2453/17): ״...התרשמתי בעיקר משטח המרחב שחשבתיו תחילה כחמישים קמ״ר. אשר לעצם הסכמתנו בסעיף זה, הנחנו ממילא שתהא תלויה בהשגת הסכם הוגן בסעיפים אחרים. אינני מתרשם ממניין הרווחים של הצד שכנגד בסעיף שישה, כי כל אלה נועדו להיכלל ממילא בכל הסכם שהוא. הזכות לעורר בעיית באר שבע היא פורמלית גרידא ואינה מחייבת דבר. היא קיימת ועומדת בלאו־הכי. העיקר הוא ממדיו וחשיבותו של המרחב. גם הסיפא של מברק ידין מכיל שיקול רציני. מכל מקום, אנו מחכים עכשיו להסברת ראובן [שילוח].״
שילוח יצא את רודוס בבוקר יום המחרת והשתתף בישיבת הממשלה שנערכה באותו יום אחר־הצהריים. (ראה מס׳ 90; מס׳ 95 והערה 2 שם).

90

1. ראה מס׳ 77 (נספחים).

draft armistice agreement, we met and carefully went through them all. In the evening, we sat for some three hours with Bunche and his staff, in an interview rather more stormy than usual, and went for his draft point by point.[2] At the end of this session we had still not finished, and therefore we resumed this morning,[3] completing our oral representations and promising him to let him have a document enbodying all our suggested amendments in writing. A copy of this document, entitled "Observations on the Draft General Armistice Agreement,"[4] will reach you simultaneously with this letter. If you have any comments to make, we shall be very glad to have them.

The time pressure has somewhat relaxed, since Bunche's schedule of "agreement by Tuesday or disagreement by Wednesday"[5] was upset by the journey to Cairo of one of the members of the Egyptian delegation.[6] The Auja problem is therefore at the moment not of such pressing urgency in point of time as it was when I last wrote.

The Egyptians work much more slowly than we do and will not have their observations on Bunche's draft ready before the day after tomorrow. Reuven attributes this to the fact that every word of the draft has to be translated into Arabic and carefully explained to the Chairman and other members of the Egyptian delegation. Be this as it may, the delay involved seems to offer us some chance of securing increased pressure in Washington. This evening I joined Reuven in a conversation with two of his Egyptian cronies and used the opportunity to explain to them in words of one syllable our final and irreducible position on Beersheba, Bir Asluj and Auja, and to enumerate to them in detail all the far-reaching concessions we had so far made. If our case on Beersheba, Bir Asluj and Auja is strongly supported from Washington, there may be some chance of getting away with it. Reuven will doubtless give you a full account of this private conversation with the Egyptians,[7] one of whom, Abdul Moneim Mustafa, twice went out of his way to send you his special regards.

2. ראה מס׳ 78.
3. ראה מס׳ 84.
4. "Observations of the Israeli Delegation on the Draft 'Egyptian—Israeli General Armistice Agreement' of 31st January 1949." המסמך כולל הצעות תיקון של משלחת ישראל לסעיפים השונים של טיוטת באנץ׳ להסכם שביתת־הנשק. המסמך נמסר לבאנץ׳ בערב ה־1 בפברואר (130.02/2442/10). החלק הראשון מטפל בסעיפים הכלליים והשני — בסעיפים הצבאיים. הוא כלול במלואו בנוסח משולב של טיוטת באנץ׳ והערות הצדדים להסכם שביתת־הנשק, המובא בנספח למס׳ 96.
5. ראה מס׳ 75.
6. קולונל שרין (ראה מס׳ 80, הערה 5).
7. שילוח דיווח בישיבת ממשלה ב־2 בפברואר על מגעים בלתי־רשמיים עם היועצים המדיניים של המשלחת המצרית, שהתקיימו במהלך שיחות רודוס. בשיחות הסבירו נציגי ישראל למצרים "שישנם עניינים שאין להעלות על הדעת שישראל תוותר בהם: באר שבע, עסלוג׳ ועוג׳ה." היועצים המדיניים, אמר שילוח "מנסים לומר שהם מוכנים להתפשר, הם מוכנים לקבל עמדתנו, אולם הצבא בשום פנים אינו מוותר." נציגי ישראל ניסו לשכנע את בני־שיחם כי מבחינת השיקול הצבאי של מצרים עדיף שבאר שבע תהיה בחסות צבאית ישראלית, מאחר שפינוי באר שבע על־

Incidentally, talking of Washington, Bunche flatly denies having sent a message of any kind to Rusk.[8] Reuven in the course of a conversation today taxed him with this, only to be met by a flat denial — about which he will be able to tell you fully tomorrow.

There is at least one thing that I feel a little happier about this evening than I have been doing during the past few days. After working carefully through Bunche's draft, I feel no-one could with any justification lay the blame for failure of the negotiations entirely or even mainly at Israel's door. Bunche's draft contains a number of points which Israel could not accept by any stretch of reason or imagination. If we fail, and if anyone should attempt to blame us for the failure, we now at the least have excellent grounds for rebutting such a charge.

Yours ever,

W.E.

91

נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל
Working Paper Submitted by the United Nations Acting Mediator

נמסר למשלחת ישראל :2.2

130.02/2442/10

[Rhodes], 1 February 1949

CORRECTED VERSION OF ISRAELI POSITION ON POINTS OUTSTANDING AS OF 29 JANUARY 1949 INCORPORATING MODIFICATIONS COMMUNICATED ON 29 JANUARY

Following are modifications of certain aspects of the Israeli position which were communicated in a letter from Colonel Yadin to General Riley dated 29 January,[1] but which were not incorporated in the paper on "Positions of the Two Delegations: Points Outstanding as of 29 January 1949."[2]

ידי ישראל יהווה "פירצה לכניסת האנגלים." נימוק זה "עשה עליהם רושם" והם פנו לקהיר לברר אם הם רשאים לוותר בנקודה זו, אך לפי שעה "אין כל סימן שהם מוותרים." שילוח התרשם כי "המצרים יהססו לפוצץ את הוועידה", וכי "יש להם אינטרס רציני להגיע להסכם לפני שאר מדינות ערב. אם יחזרו בלי הסכם, הם עומדים שוב בפני הברירה של פנייה לאנגלים בבקשת עזרה, וזאת אין הם רוצים לעשות."

8. ראה מס' 63 והערה 3 שם.

91

1. ראה מס' 70.
2. מס' 77, נספח ב. התיקונים הם לחלק השני של המסמך — "עמדת ישראל" (עמ' 106). בשולי המסמך שלפנינו צוין כי הוא חובר לאחר ישיבת משלחת ישראל עם ר. באנץ' ב־31 בינואר (ראה מס' 78). ראה גם מס' 79, 80; והשווה מס' 96 (נספח).

3. *Withdrawal of Forces:*

The principle of reciprocal withdrawal of forces is accepted. On the north-eastern front, Israeli forces, except for defensive forces, would withdraw from the area south and west of the line proposed in the 13 November Memorandum running as far east on the road Jaladia—Hatta—Faluja; thence running 2 kilometres west and parallel to road Faluja—Tel Quneitra (MR 12761055)—Shebel (MR 12580915)—crossroads (MR 12140833)—Beersheba—HP 402 (MR 12920492) NE of Bir Asluj to Um Rashrash.

5. *el-Auja:*

Auja may be considered as the seat of the Mixed Armistice Commission. Auja shall not be occupied by Israeli troops while the Commission has its seat there. Israeli defensive forces, however, shall be entitled to secure the following approaches to Auja: the NE approach (Rafah road); the SE approach (Quseima road); the eastern approach (crossroads Auja—Rafah); and the western approach (Abu Agheila road). No Israeli troops will be kept at a distance of less than 200-300 meters from the Abu Agheila road, and during the sessions of the Mixed Armistice Commission in Auja all mines and roadblocks will be removed and free passage will be given to Mixed Armistice Commission traffic.

9. *Reduction of Forces:*

Israeli defensive forces will be reduced proportionately to the reduction of Egyptian defensive forces.

92

ג. רפאל אל מ. שרת
G. Rafael to M. Sharett

מברק מוצפן X201. התקבל: 4.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/3

New York, 3 February 1949

Met Reedman fresh from Rhodes *en route* Washington to report State Department. He made following points which presumably will repeat to Department: 1) We made blunder refuse release Faluja.[1] There was no condition armistice prior release and neither our delegation informed Egyptians this effect nor did you notify Bunche. He maintained assertion although strongly challenged by me. 2) Egyptians genuinely desire armist-

92

1. ראה מס' 42.

ice, unafraid home repercussions, want liquidate Palestine situation to strengthen their position towards Britain in renewed treaty negotiations. Their armistice signature means our recognition, for which we must make minor concessions, otherwise Egyptians prefer stabilize present situation covered by enduring cease-fire. 3) Parties may agree maintain advanced positions near Auja but necessary withdrawal our main forces north of November 13 line. Egyptians dropping claim Bir Asluj and Beersheba civil administration if rights safeguarding clause included agreement, but will strongly and rightly oppose our maintaining mobile force Negev. Our insisting mobile force incomprehensible and untenable since Egyptians will withdraw to el-Arish. 4) We overestimate Faluja bargaining value since Egyptians believe will achieve release at Security Council if negotiations fail.[2]

Rafael

93

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X203. התקבל: 4.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 3 February 1949

Your Y86.[1] Conversation Ross[2] found him deeply penetrated Reedman's account, exactly as cabled by Gideon [Raphael].[3] Apart from Auja he emphasized, as did Reedman, crucial problem mobile forces. Could not understand why necessary maintain them outside settlements. I explained

2. במברק נוסף מאותו יום הציע רפאל להתחיל בפינוי מיידי של הצבא המצרי מפאלוג'ה, פרט לציוד הכבד, מהטעמים הבאים: א) בזמן הקרוב אין משמעות צבאית לפינוי; ב) התנגדות דעת־הקהל בארצות־הברית להחזקת בני־ערובה למטרות מיקוח; ג) הפינוי יוכיח את שאיפתה הכנה של ישראל להגיע להסכם וימנע לחץ על ישראל לוותר בנקודות חיוניות; ד) אם ייכשלו השיחות, תוכל ישראל להתנער מאחריות לכישלון; ה) ישראל הכריזה בעבר הלא רחוק כי תתיר שחרור הדרגתי של הנצורים אם המצרים יסכימו לפתוח במשא־ומתן על שביתת־נשק; ו) אם לא יושג הסכם, תורה מועצת־הביטחון ממילא על פינוי הכיס. (מברק X201, בתיק 93.01/2180/33).

93

1. מברק Y86 מיום 3.2.1949, 130.09/2329/3. שרת דיווח לאבן על מצב המשא־ומתן ברודוס: הצעת הפשרה של באנץ' (מס' 77, נספח ג); נקודות המחלוקת בין הצעתו ודרישות ישראל; מגעי משלחת ישראל עם היועצים המדיניים של המשלחת המצרית (ראה מס' 90, הערה 7); והצורך להמשיך בהפעלת לחץ אמריקאי על המצרים.
2. ג'ון רוס, סגן נציג ארצות־הברית באו"ם.
3. מס' 92.

difference is between Negev in obvious effective Israel control and Negev of undetermined authority except scattered Jewish points in north. This difference might be decisive politically. I emphasized urgency American pressure Cairo since we had gone to great lengths conciliation and our attitude Faluja, Gaza, Auja village, cease-fire, offered ample material Egyptians emerge honorably. Will try see Reedman before his return. Our impression American pressure is on us, not Cairo. You do not refer mobile forces. Is this settled?[4]

94

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

מקור: 130.02/2454/4

[Rhodes], 3 February 1949

The communication from Colonel Seif el-Dine, of which the enclosed is a copy,[1] presenting the reaction of the Egyptian delegation to the draft agreement of 31 January,[2] was received by me this morning.

I interpret Colonel Seif el-Dine's letter to mean that the Egyptian delegation accepts the draft as a basis of discussion but will have reservations and modifications to offer. This, as I understand the situation, is also the position of your delegation, and in fact your observations and proposed amendments[3] have already been circulated to the Egyptian delegation.

I am meeting with the Egyptian delegation in a few minutes and will request that their observations and proposed amendments to the draft also be put in writing, in order that a complete working draft, which will set forth precisely the positions of the two delegations, can be promptly prepared and circulated.[4]

R.J.B.

4. שרת השיב במברק Y88 מיום 6.2.1949 (130.09/2329/3). אבן העביר את תוכנו לרוס (ראה מס' 106).

94

1. ראה נספח להלן.
2. ראה מס' 77 (נספח א).
3. ראה מס' 90, הערה 4.
4. ראה מס' 96 (נספח).

נספח
APPENDIX

DU: COLONEL MOHAMED IBRAHIM SEIF EL-DINE
CHEF DE LA DÉLÉGATION EGYPTIENNE

AU: DR. RALPH J. BUNCHE
MÉDIATEUR P.I. DES NATIONS UNIES POUR LA PALESTINE

Rhodes, 3 février 1949

J'ai l'honneur de vous accuser réception de votre lettre du 31 janvier 1949[5] par laquelle vous avez bien voulu me communiquer votre projet d'accord d'armistice entre les Forces Egyptiennes et Israéliennes.

Je tiens à vous rappeler que la Délégation Egyptienne est venue à Rhodes pour négocier un accord d'armistice sur les bases de la résolution du Conseil de Sécurité du 4 novembre 1948 et les instructions du Médiateur du 13 novembre 1948, confirmées par la résolution du Conseil de Sécurité du 29 décembre 1948 ainsi que sur les bases de la résolution du 16 novembre 1948.

La Délégation Egyptienne a étudié minutieusement votre projet et a constaté avec regret qu'il s'écartait en plusieurs points des dispositions et buts des résolutions et instructions précitées.

Vous n'ignorez pas, sans doute, que la Délégation Egyptienne a toujours maintenu, au cours de ces longues négociations, son point de vue tendant à la mise en oeuvre des résolutions précitées du Conseil de Sécurité. De plus, certaines des propositions contenues dans le projet ne répondent pas exactement aux exigences de notre sécurité, comme certaines de vos interprétations des résolutions du Conseil ne concordent pas avec le point de vue de ma Délégation en la matière.

Toutefois, ma Délégation, dans un esprit de conciliation et animée du sincère désir de contribuer au rétablissement de la paix en Palestine, et pour sortir de l'impasse actuelle, serait disposée en principe de donner son consentement au projet d'armistice, tout en se réservant le droit d'y apporter quelques modifications qui ne touchent pas le fond.

J'espère que ce geste, que vient de faire ma Délégation, inspirée uniquement par l'amour de la paix et le sincère désir de voir ces négociations aboutir, sera apprecié à sa juste valeur.

Seif el-Dine

5. ראה הערה 2 לעיל. באנץ' כנראה שלח את אותו נוסח לראשי שתי המשלחות.

95

ר. שילוח אל ו. איתן (רודוס)
R. Shiloah to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 4.2 (שעה 00.21)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 3 בפברואר 1949 (שעה 23.30)

בהול.

בתשובה למברקך:[1] שרתוק איננו בעיר. ראש־הממשלה מתנגד לכל תכנית של מסירת עוג'ה או כל נקודה אחרת בנגב לשלטון האו"ם. מסכים להקל בנוסחאות למצרים על־מנת לרפד להם את הדרך לשלום אתנו.[2]

96

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

נמסר למשלחת ישראל: 4.2 (שעה 11.00)
העתק: 130.20/2442/10

[Rhodes], 4 February 1949

Herewith five copies of a "Composite Version of the Draft Egyptian—Israeli General Armistice Agreement Incorporating Amendments Proposed by the Two Delegations",[1] which has been prepared by the Secretariat for the convenience of the delegations. The plan of the paper is simple: the original text of each article or paragraph is first reproduced, and then followed by a text of the same article or paragraph as it would read with the amendments of the delegations.

In its composite form this paper now becomes the approved basic working paper of the negotiations.

95

1. כנראה מברק איתן אל שרת מיום 3.2.1949, שבו דיווח כי למחרת תיערך ישיבה משותפת עם המצרים וידונו בה בהצעת ההסכם של באנץ' (ראה מס' 96). איתן ביקש לדעת אם יש הוראות חדשות לקראת אותה פגישה. (המברק בתיק 130.02/2454/3).
2. בישיבת הממשלה ב־2 בפברואר עמד בן־גוריון על חשיבותו של הסכם שביתת־נשק עם מצרים, שיהיה בבחינת "ניצחון היסטורי לא פחות מהנצחונות הצבאיים", ועל הצורך לוותר למצרים ביחס לניסוחים, אם כי לא בענייני מהות. בן־גוריון אמר כי אין לישראל "עניין להשפילם יותר מהשפלתם. אין הם שונאינו כמו הנאצים. ישראל רוצה לחיות בשלום עם המצרים ובכבוד."

96

1. ראה נספח להלן, וראה גם מס' 77 (נספח א) ומס' 90, הערה 4.

For the purpose of having the first exchange of views on it by the delegations, I am scheduling an informal joint meeting today, 4 February, at 4.00 p.m. in Room 137. I would assume that at this meeting oral explanations of the amendments would be exchanged.

נספח
APPENDIX

3 February 1949

Composite Version of the Draft Egyptian–Israeli General Armistice Agreement Incorporating Amendments Proposed by the Two Delegations[2]

Preamble

Original:

The Parties to the present Agreement having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolutions of 4 and 16 November 1948, and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, in the full authority entrusted to them by their respective Governments, have agreed upon the following provisions:

Israeli Amendment:

(New wording underlined)[3]

The Parties to the present Agreement having decided, *as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations,*[4] to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolutions of 4 and 16 November 1948, *in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine,* and having appointed etc...

2. בנוסח המודפס כאן הובא ניסוחם המקורי של הסעיפים שביחס אליהם היו הצעות תיקון של המשלחות. הסעיפים האחרים צוינו על־ידי נקודות בסוגריים מרובעים. הנוסח המקורי של סעיפים אלה ראה במס׳ 77 (נספח א).
3. בנוסח המודפס כאן — ההדגשה בקורסיב.
4. ראה מס׳ 72, הערה 2.

Article I

[.....]
No amendments proposed

Article II

1. [.....]
No amendments proposed

2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice demarcation lines set forth in this Agreement except as herein provided, or enter into or pass over the waters adjacent to the coastline of either Party, or violate the international frontier.

Israeli Amendment: (New wording underlined)
2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, *and any other forces based in the territory of either Party*, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice demarcation lines set forth in this Agreement except as herein provided, or enter *or pass through the air-space of either Party, or enter or pass through the* waters adjacent to the coastline of either Party, or violate the international frontier.

Egyptian Amendment: (New wording underlined)
2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice demarcation lines set forth in this Agreement except as herein provided, or enter *or pass through the air-space of either Party, or enter or pass through* the waters adjacent to the coastline of either Party, or violate the international frontier.

Article III

1. [.....]
No amendments proposed

Original:

2. This withdrawal shall begin on the day immediately following the signing of this Agreement at 0500 hours GMT and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier.

Israeli Amendment: (new wording underlined)

2. This withdrawal shall begin on the day *after that which follows* the signing of this Agreement at 0500 hours GMT and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier.

3. [....]

No amendments proposed

Article IV

[.....]

1. [.....]

No amendments proposed

Original:

2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by the restoration of previous fighting lines or by the advance of military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.

Israeli Amendment: (New wording underlined)

2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by *changes of the existing* fighting lines or by the advance of military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.

Original:

3. It is further recognised that territorial, custodial or other claims or interests which may be asserted by either Party in the areas in which their forces have been engaged shall not be prejudiced or otherwise affected by the signing of the Agreement. In this regard, interests which may be asserted by Egypt in southern Palestine, including such interests as may be claimed to relate to the Beersheba and Bir Asluj areas deriving from the 4 November 1948 resolution of the Security Council and the 13 November 1948 Memorandum for its implementation, as well as claims on other grounds which either Party may assert, shall be entitled to consideration in the discussions with the United Nations Conciliation Commission and in the final settlement between the two Parties on the same basis as though that Resolution and Memorandum had been fully implemented.

Israeli Amendment:

Delete subsection 3 in its entirety, or alternatively, delete all wording after the first sentence, so that it would read as follows:

3. It is further recognised that territorial, custodial or other claims or interests which may be asserted by either Party in the areas in which their forces have been engaged shall not be prejudiced or otherwise affected by the signing of this Agreement.

Egyptian Amendment:

Delete the words in the original text beginning with "and in the final settlement" to the end of the subsection, so that it would read:

3. It is further recognised that territorial, custodial or other claims or interests which may be asserted by either Party in the areas in which their forces have been engaged shall not be prejudiced or otherwise affected by the signing of this Agreement. In this regard, interests which may be asserted by Egypt in southern Palestine, including such interests as may be claimed to relate to the Beersheba and Bir Asluj areas deriving from the 4 November 1948 resolution of the Security Council and the 13 November 1948 Memorandum for its implementation, as well as claims on other grounds which either Party may assert, shall be entitled to consideration in the discussions with the United Nations Conciliation Commission.

Article V

[.....]

No amendments proposed to the original three subsections

Israeli Amendment:

Proposed new subsection to Article V:

4. There shall be no movement of civilians across existing fighting lines in either direction.

Article VI

Original:

1. The Armistice demarcation lines for the Egyptian forces shall be as follows:

a. In the *Gaza—Rafah* area: as delineated in paragraph 2.B(1) of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council resolution of 4 November 1948, namely: by a line from the coast at the mouth of Wadi Hasi in an easterly direction through Deir Suneid and across the Gaza—al-Majdal Highway to a point 3 kilometres east of the Highway, then in a southerly direction parallel to

the Gaza—al-Majdal Highway, and continuing thus to the Egyptian frontier, provided that Egyptian forces shall not advance beyond their present positions.

b. In the *Bethlehem—Hebron* area: as delineated in paragraph 2.B(2) of the above-mentioned Memorandum, namely: where positions in this area are at present held by Egyptian forces, by a line beginning from Arab-held positions south of the Government House neutral zone at Sur Bahir, through Mar Elyas, Beit Safafa, Sharafat, Beit Jala, al-Khadr, Husan; thence in a south-westerly direction through Nahhalin, Surif, Beit Aula, T[arqum]iya; thence in a southerly direction to Dura and adh-Dhahiriya; and thence east through as-Samu to the Dead Sea.

2. The Armistice demarcation lines for the Israeli forces shall be as follows:

a. As delineated by paragraph 2.A of the above-mentioned Memorandum, namely: beginning at a point where the 14 October Truce Line crosses the Kh[irbet] Khassa—Julis Road, thence south-east to Julis, thence east to Ibdis, Juseir, Zeita, to the 14 October Truce Line at Kh[irbet] al-Huseimaiya, and elsewhere following the 14 October Truce Line, with the exception that in the Bethlehem area the Israeli Armistice demarcation line shall be the line fixed in the cease-fire agreement with the Arab Legion.

Israeli Amendment:

Delete Article VI subsections 1 and 2 and substitute new Article as follows:

1. The Armistice Demarcation lines for the Egyptian forces shall be as follows:

a. In the *Gaza—Rafah* area: as delineated in paragraph 2.B(i) of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council Resolution of 4 November 1948 and as modified by the principles and purposes of Article IV(2) of this Agreement, as is more particularly delineated on the map annexed hereto.

(*Note:* This will be the map of the existing fighting lines submitted to General Riley by Colonel Yadin during the course of the meetings.)[5]

b. In the *Bethlehem—Hebron* area the General Cease-Fire Agreement concluded between Egypt and Israel at Rhodes on 24 January 1949 will remain in force pending the conclusion of an Armistice Agreement between Israel and other countries maintaining military forces in the area. Immediately after the conclusion of such Agreement the matter, as far as Egyptian forces are concerned, shall be referred to the Mixed Armistice Commission set up in Article XI of this Agreement.

5. המפה לא נמצאה.

(*Note:* It is felt that even in its modified form sub-para (b) is under present circumstances out of place in an agreement between Israel and Egypt, and should preferably be deleted until an agreement is reached with Transjordan).

2. Egyptian defensive forces only shall be maintained east of a straight line drawn from el-Arish to Abu Agheila (MR 065028) and thence to the Gulf of Aqaba at a point five kms SW of Taba (MR 139878) and particularly in the Gaza—Rafah area.

3. The term "Defensive forces" is defined in Annex II to this Agreement.[6]

4. The Egyptian forces in the Bethlehem—Hebron area are not to be included in the calculation of Egyptian defensive forces which may be maintained east of the line mentioned in section 2 of this Article. They may not be reinforced in men or material.

Original:

3. In pursuance of Article 5(a) of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, no armed forces of either Party shall move beyond the Armistice demarcation lines set forth above, other than the movement of Israeli defensive forces provided for in Article VII of this Agreement. With the sole exception of Egyptian access to the Gaza—Rafah area, the international frontier between Egypt and Palestine shall be fully respected.

Israeli Amendment: (New wording underlined)

Renumber existing Article VI 3 as Article VIII and amend to read as follows:

In pursuance of Article 5(a) of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, no armed forces of either Party shall move beyond the Armistice demarcation lines set forth *in Articles VI and VII hereof,* other than the movement of defensive forces therein provided for. With the sole exception of Egyptian access to the Gaza—Rafah area, the international frontier between Egypt and Palestine shall be fully respected.

Article VII

Original:

1. Egyptian forces in the areas delineated by the Armistice demarcation lines for the Egyptian forces in Article VI of this Agreement, i.e., in the Gaza—Rafah and Bethlehem—Hebron sectors, shall be reduced to defensive strength only. No Egyptian striking or mobile attack forces shall be maintained east of el-Arish. The size, composition and armament of the defensive forces which the Egyptians intend to maintain in the areas

6. ראה נספח 3 להסכם שביתת־הנשק, עמ' 700 — 701.

specified above, shall be submitted to the Mixed Armistice Commission provided for in Article X of this Agreement.

2. Israeli forces for defensive purposes only and based on the Jewish settlements, may be maintained in the western portion of the area south of the Armistice demarcation line for their forces as set forth in paragraph 2 of Article VI of this Agreement. Such Israeli forces may be equal to but shall not exceed in size, composition and armament the Egyptian defensive forces in the Gaza—Rafah area. No Israeli striking or mobile attack forces shall be maintained south of the Armistice demarcation line for the Israeli forces.

3. In the eastern portion of the area delineated south of the Armistice demarcation line for the Israeli forces, as set forth in paragraph 2 of Article VI of this Agreement, Israeli defensive forces may be maintained and based in the settlements which may be equal to but shall not exceed in size, composition and armament the estimated combined strength of the Egyptian—Transjordan forces in the Bethlehem—Hebron and Wadi Araba areas. This provision shall remain operative only pending the conclusion of an Israeli—Transjordan Armistice Agreement or peace settlement, following which the size, composition and armament of the Israeli forces shall be then reduced so as not to exceed the actual combined strength of the Egyptian and Transjordan forces in this sector.

Israeli Amendment:

Delete existing Article VII and substitute:

1. The Armistice demarcation lines for the Israeli forces shall be as follows:

a. All Israeli forces other than defensive forces will be withdrawn (i) North of the line delineated by paragraph 2A of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council Resolution of 4 November 1948 commencing on the coast and extending to the point where the 14 October truce line crosses the Jaladia—Hatta—Faluja road (MR 12581196) and (ii) East of a line running 2 kms West and parallel to road Faluja—Tel el-Quneitra (MR 12761055)—Shobal (MR 12580915)—crossroads (MR 12140823)—Beersheba, and thence to HP. 402 (MR 12920492) and Um Rashrash (MR 145885).

b. South and West of the line described above, the demarcation line for Israeli *defence* forces shall be delineated in accordance with Article IV 2 of this Agreement.

2. Israeli defensive forces are defined in Annex II of this Agreement and shall not exceed in strength or armament the Egyptian defensive forces as defined in Annex II of this Agreement.

Article VIII

Original:

1. The village of el-Auja and vicinity shall be established as a Special Neutral Zone from which both Egyptian and Israeli armed forces shall be totally excluded. This Special Neutral Zone shall be under the full supervision and effective control of the United Nations, whose flag shall fly there, and shall be held in custody by the United Nations pending final settlement of territorial dispositions in southern Palestine. The movement of armed forces of either side into the el-Auja Special Neutral Zone and for any purpose, when confirmed by the United Nations, shall constitute a flagrant violation of this Agreement and an act of force directed against the United Nations.

2. The area which shall comprise the el-Auja Special Neutral Zone shall be defined as follows:

From a point on the Egypt—Palestine border five kilometres north of the Rafah—el-Auja road (MR 067-047), south-east to Khashm el-Memdud (MR 096-041), thence south-east to el-Beha (MR 108-039), thence south-west intersecting the Egypt—Palestine border at a point five kilometres south-east of the intersection of the old railway track and the Egypt—Palestine border (MR 099.5-014.5), thence returning north-west along the Egypt—Palestine border to the point of origin.

Israeli Amendment:

Articles VIII to XII to be renumbered IX to XIII

Delete existing Article VIII and amend to read:

Article IX

1. a. The village of el-Auja shall, so long as it serves as the seat of the Mixed Armistice Commission set up in Article XI of this Agreement, be established as a neutral zone from which both Egyptian and Israeli forces shall be totally excluded.

   b. Israeli defensive forces are entitled to secure the NW, SE, Eastern and Western approaches to el-Ajua, it being understood that no Israeli forces whatsoever shall be in positions less than 250 metres from the Auja—Abu Agheila road, and that free access and passage shall be granted to all Mixed Armistice Commission traffic.

Article IX

Original:

All prisoners of war detained by each Party and belonging to the armed forces of the other Party, shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations

supervision and control throughout. The exchange shall begin within ten days after the signing of this Agreement and shall be completed not later than twenty-one days following. Upon the signing of this Agreement, the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation, in consultation with the appropriate military authorities of the Parties, shall formulate a plan for the exchange of prisoners of war within the above period, defining the date and places of exchange and all other relevant details.

Israeli Amendment:

Amend to read: Article X.

In subsection 1 delete reference to "Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation in consultation with the parties" and substitute: "The Mixed Armistice Commission established in Article XI of this Agreement", so that the subsection would read as follows: (new wording underlined)

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and control throughout. The exchange shall begin within ten days after the signing of this Agreement and shall be completed not later than twenty-one days following. Upon the signing of this Agreement, *the Mixed Armistice Commission established in Article XI of this Agreement* shall formulate a plan for the exchange of prisoners of war within the above period, defining the date and places of exchange and all other relevant details.

Egyptian Amendment:

Amend the first two lines to read as follows: (new wording underlined)

All prisoners of war detained by each Party and belonging to the armed forces *(regulars and irregulars)* of the other Party, shall be *handed over* as follows:

2. [.....]

3. [.....]

No amendments proposed

Original:

4. No claim shall be made for reimbursement of sums spent for the maintenance of prisoners of war and for their exchange.

Israeli Amendment:

Delete subsection 4 and substitute:

4. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention relating to the treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.

Original:

5. The Mixed Armistice Commission provided for in Article X of this Agreement, shall assume responsibility for locating prisoners of war within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full cooperation and assistance in the discharge of this function.

Israeli Amendment:

In subsection 5, after the word "locating" add "missing persons, whether military or civilian, and...", so that the subsection would read: (new words underlined)

5. The Mixed Armistice Commission provided for in Article X of this agreement, shall assume responsibility for locating *missing persons whether military or civilian* [*and* prisoners of war] within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

Egyptian Amendment:

Add new subsection 6 to read as follows:

6. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention relating to the treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.

Article X

Original:

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of seven members, of whom each Party to this Agreement shall designate three and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the military personnel of that Organisation designated by him.

Israeli Amendment:

Amend to read: Article XI

Subsection 1, add at the end "and approved by both Parties", so as to read: (new wording underlined)

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of seven members, of whom each Party to this Agreement shall designate three and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the military personnel of that Organisation designated by him *and approved by both Parties.*

Original:

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its main headquarters at Beersheba and auxiliary headquarters at el-Auja and Bir Asluj. Meetings of the Commission shall be held in each of these places on a rotation basis.

Israeli Amendment.

Delete subsection 2 and substitute:

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at el-Auja.

Original:

3. The Mixed Armistice Commission shall take its decisions by a majority vote. It shall formulate its own rules of procedure. It shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

Israeli Amendment:

Delete first sentence and substitute new wording so that the subsection would read: (new wording underlined)

3. *The Mixed Armistice Commission shall normally and as far as possible take its decisions unanimously. Where unanimity cannot be achieved, either Party shall, at its discretion, be entitled to exercise a right of appeal by reference of the dispute to the Security Council.* It shall formulate its own rules of procedure. It shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

(Comment: It is desirable that U.N. Observers, like other Observers, shall be under the operational command of the Mixed Armistice Commission.)

Original:

4. The Mixed Armistice Commission shall be empowered to investigate all complaints relating to the observance of the terms of this Agreement and shall submit to the Parties reports as frequently as may prove neces-

sary. A copy of each such report shall be presented to the United Nations Conciliation Commission on Palestine.

Israeli Amendment:

Delete: "United Nations Conciliation Commission on Palestine" and substitute: "Secretary-General of the United Nations", so that the subsection would read: (new wording underlined)

4. The Mixed Armistice Commission shall be empowered to investigate all complaints relating to the observance of the terms of this Agreement and shall submit to the Parties reports as frequently as may prove necessary. A copy of each such report shall be presented to the *Secretary-General of the United Nations.*

Original:

5. The Commission or its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the areas covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary.

Israeli Amendment:

Delete: "or its observers" and substitute: "and its staff", so that the subsection would read: (new wording underlined)

5. The Commission *and its staff* shall be accorded such freedom of movement and access in the areas covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary.

Original:

6. The expenses of the Commission shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement.

Israeli Amendment:

Add at the end: "except insofar as they relate to the U.N. observers", so that the subsection would read: (new words underlined)

6. The expenses of the Commission shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement *except insofar as they relate to the United Nations Observers.*

Article XI

Original:

No provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question.

Israeli Amendment:

Existing Article XI to read "Article XII".

Article XII

Original:

1. The present Agreement is not subject to ratification, shall come into force immediately upon being signed, and having been concluded in pursuance of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations, shall remain in force until a peace settlement between the Parties is achieved.

Israeli Amendment:

Existing Article XII delete and substitute: Article XIII.

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. The present Agreement having been concluded in pursuance of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, the Parties hereto will negotiate a peace settlement within six months of the date hereof, and on the conclusion of such negotiations this Agreement shall cease to be of effect. If, after the expiration of six months from the date hereof, such negotiations shall not be concluded this Agreement shall automatically be renewed at intervals of six months unless either Party shall in writing to the other notify its intention of denouncing it at the expiration of the current six-months' period in which the notification is made, and at least one calendar month before the denunciation shall take effect.

Egyptian Amendment: (new words underlined)

1. The present Agreement is not subject to ratification, shall come into force immediately upon being signed, and having been concluded in pursuance of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations, shall remain in force until a *peaceful settlement of the future situation of Palestine is achieved.*

Original:

2. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

Israeli Amendment:

Renumber as subsection 3.

Original:

In faith whereof the undersigned representatives of the Contracting Parties have signed hereafter, in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation.

Done at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the ____________

of ____ nineteen forty-nine.

For and on behalf of the Government of Egypt	*For and on behalf of the Provisional Government of Israel*
Signed:	Signed:

No amendments proposed.

ANNEX: APPROVED PLAN OF WITHDRAWAL FROM AL-FALUJA[7]

Israeli proposal:

Add new paragraph:

6.[8] Israeli war material and equipment captured at el-Faluja as specified in the list handed to U.N. Chief of Staff during the present negotiations will be handed over to Israeli military authorities on completion of the withdrawal.

7. ראה נספח 1 להסכם שביתת־הנשק, עמ' 698 — 700.

8. כך במקור וצ"ל 8 (ראה —"Observations of the Israeli Delegation on the Draft 'Egyptian-Israeli Armistice Agreement' of 31 January 1949", 1.2.1949, 130.02/2442/10

97

פגישת משלחות ישראל ומצרים (ב־4 בפברואר 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Egypt (4 February 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/10

RHODES EGYPTIAN—ISRAELI ARMISTICE NEGOTIATIONS
SECOND JOINT INFORMAL MEETING
ROOM 137, HOTEL DES ROSES
4 FEBRUARY 1949, 4:00 P.M.[1]

Present:

Egyptian Delegation:
Colonel Mohamed Ibrahim Seif el-Dine
Colonel Mohamed Kamel el-Rahmani
Colonel Ismail Sherine
Dr. Ahmed Moussa

Israeli Delegation:
Dr. Walter Eytan
Colonel Yigal Yadin
Mr. Shabtai Rosenne
Colonel Yizhak Rabin

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
General W.E. Riley
Mr. Henri Vigier
Mr. C. Stavropoulos
Mr. Saleh Mahmoud

DR. BUNCHE: We may begin without formalities. You have before you the first composite version of the draft armistice agreement,[2] and as you see, this version incorporates the proposals or amendments — whatever you may wish to call them — offered by the two delegations. I have nothing to add to what I have already written to the Chairmen of the two delega-

97

1. בשולי הגליון צוין כי זהו נוסח לא מוגה של הפרוטוקול, וראה דברי באנץ' בפתיחת הישיבה ביום המחרת, במס' 99.
2. ראה מס' 96 (נספח).

tions regarding the draft paper, but wish to repeat that it was an attempt to see whether it was possible to bridge the gap between the two widely divergent views. The extent to which this effort has succeeded or failed is demonstrated by the composite version. At any rate, this represents what we lacked in previous discussions — precise formulations of the controversial points. Discussion will be directed to these formulations. I thought an exchange of views on these formulations would appear to be the first need. Now, whether it would be your desire to take these up point by point, and to give explanations, or to give full summary statements at the beginning, covering all the points, is something for the members of the group themselves to determine. I am at your disposal. We are now open to volunteers.

DR. EYTAN: I think the best procedure would be to go through the paper page by page, and take the points as we come to them.

Preamble

DR. BUNCHE: That seems quite sound. (Addressing the Egyptian delegation): Does it appear to be sound procedure to you? Any explanations necessary to be made would be given after each page, and members having something to say would speak on the points brought up. (Receiving their agreement). All right, we will start that way. I shall call on the parties in connection with their particular suggestions. On the preamble, the Israeli delegation has suggested an amendment which you see indicated by the underlined phraseology in the middle of the page.

DR. EYTAN: I am afraid that this procedure will mean that I must do most of the talking!

DR. BUNCHE: Yes — because you have most of the amendments. (Here Dr. Bunche explained that records of the meeting were being taken, and asked if either delegation had any objection. Each assured him they had none.)

DR. EYTAN: With regard to the preamble, we would like to introduce two changes — neither of which is a fundamental change, but both of which will contribute to the clarity of the agreement, and will bring out more clearly the purpose of our meeting here. We should like to insert the phrase "as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations." This is provided for on page 18 of the original draft put forward by Dr. Bunche, under Article 12, I know, but for the sake of completeness, we would suggest that it be put in here as well. I understand from Mr. Stavropoulos that this will necessitate a little re-drafting to bring it in line with legal facts.

Our second proposed alteration is simply a quotation from the Security Council Resolution "in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine." This seems to us to define the exact place of the armistice in the general scheme of things, and we feel it

appropriate to have such a reference inserted on this point for the sake of completeness and clarity.

DR. BUNCHE: I do not intend to say much about any of these amendments except where something comes up regarding the United Nations. I think it would be quite right to say that there must be some re-wording on this. It now reads "The Parties to the present Agreement having decided, as a provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations", etc. This should read "having accepted the Security Council decision." My point is that the parties cannot take any provisional measures under Article 40. The Security Council takes them. If we use the wording of the Resolution, there is a word omitted. That is, a "further" provisional measure. They took a *provisional* measure — the truce — and the armistice is a *further* provisional measure.

DR. EYTAN: Yes, if the principle is acceptable, we can easily re-draft it to cover those points.

DR. BUNCHE: The other is a straight quotation from the Resolution of 16 November. That will require no re-drafting. Is there any comment on the Egyptian side?

COLONEL SHERINE: The first amendment changes the basis of the armistice. It is based on the 16 November Resolution — and not on the will of the parties.

DR. BUNCHE: If this wording is altered to be in conformity with the Resolution of 16 November, then this is entirely acceptable. The Security Council has called on the parties to seek agreement on an armistice as a further provisional measure.

COLONEL SHERINE: We have no objection to the principle; the question is one of wording.

DR. BUNCHE: Any objection on the second?

COLONEL SHERINE: No objection.

DR. EYTAN: Will Mr. Stavropoulos find suitable words — or should we?

COLONEL SHERINE: Let's give the legal people a chance to work on this.

DR. BUNCHE: Well, we can draft a formulation and pass it on to each of you.

COLONEL SHERINE: Very good.

Article I and Article II

DR. BUNCHE: Then the two amendments are agreed to in principle. We can pass on to Article I, which is very easy, as there seem to be no amendments proposed. Then Article II. On Paragraph 1, there are no amendments proposed, but on Paragraph 2, there are two Israeli amendments, and an Egyptian one. (To Eytan) Your second and their first seem to be in conformity.

DR. EYTAN: Good. Then on the second we are in agreement.

COLONEL SHERINE: Yes. It is the same proposition.

DR. EYTAN: The other thing is something we would like to introduce again for the sake of greater clarity and to make sure this is really comprehensive. We should like to insert a provision here — "any other forces based in the territory of either Party."

COLONEL SHERINE: What do you mean by "other forces"?

DR. EYTAN: Well, supposing there were forces — Saudi Arabian etc. — operating under Egyptian command. We want to make quite sure they are included.

COLONEL SHERINE: This is quite clear. It states in any case that they are under Egyptian command.

DR. EYTAN: But we want to make it quite precise. *No* forces of any kind — based there, or operating under Egyptian command.

COLONEL SHERINE: "No forces under our command". Let us accept that.

DR. EYTAN: No. That does not cover the point. This is intended to cover forces which might not be forces of either party. That leaves their status in doubt.

COLONEL SHERINE: It is quite clear. We are willing to say "any forces under our command." All the forces you mentioned are under our command. We have no objection to saying that.

DR. BUNCHE: Your point, Dr. Eytan, is that forces might be based on Egyptian territory which might not be under the command of the Egyptians.

DR. EYTAN: Their status, whether under the command of the Egyptians or not, might be in doubt.

COLONEL YADIN: The point is whether they operate from their bases.

DR. BUNCHE: You question the wording "based in this territory"?

DR. EYTAN: Whether you say "based in" or "operating from bases in" does not make any difference.

COLONEL YADIN: For example, what would happen if the Saudi Arabian forces were not under the command of the Egyptians, but would like to attack Palestine using or operating from their bases?

COLONEL SHERINE: We can say that no forces which are under our command *now* will attack.

DR. EYTAN: It covers any forces under your command but it also covers your territory and our territory. For example, we, under this, would not be allowed to permit anyone to use our territory for the purpose of attacking you and vice versa. We think it should be in here just to make it watertight, and to exclude the possibility of any sort of difficulties in the future.

DR. BUNCHE: The point is whether any forces not under Egyptian command could have bases in Egypt for attack on Palestine.

COLONEL SHERINE: We can only speak for forces presently under our

command — we do not know what may be in twenty years from now. We are willing to give a guarantee that no forces now under our command will attack.

COLONEL YADIN: But Paragraph 2 speaks not only about attack. Does it mean any element — let us say air force — that passes through your air space without your consent. It does not speak only of attack. No element should pass through the air space of your territory. So — we should like to ensure that if an airplane based in your territory is passing through our territory, it is not with the consent of the party.

DR. BUNCHE: This is very complicated now. The way in which it is now worded would mean that under this paragraph no British planes, for instance, could fly over Egypt.

COLONEL YADIN: If they were based in Palestine.

DR. BUNCHE: No, it doesn't say that. They couldn't fly over the Suez Canal with this wording!

MR. ROSENNE: It should be "the other party."

DR. BUNCHE: Yes — other party. I suggest that we pass over it for the time being as it requires some re-wording. You are interested in seeing that Egypt will not be used as a base for attack on Palestine.

COLONEL YADIN: And vice versa.

DR. BUNCHE: Any comments? I think there is no great conflict on the principle.

DR. EYTAN: If this is going to be redrafted, it might be well to add "territorial" before "waters". Is the "territorial waters" the same depth as ours — 3 or 4 miles?

COLONEL SHERINE: It is international.

DR. BUNCHE: It runs up to 3 miles off the coast line.

COLONEL YADIN: We would like for it to be an agreed distance.

COLONEL SHERINE: The legal people can discuss this.

Article III

DR. EYTAN: This is simply a technical amendment. Supposing this agreement was signed late one evening, it would not be possible to arrange that it take effect at 0500 hours the next morning. I suggest that it take effect within 24 hours; the exact wording doesn't matter.

COLONEL SHERINE: That is agreeable.

Article IV

DR. BUNCHE: Paragraph 1: No amendment proposed. Paragraph 2: Israeli amendment with new wording underlined. "Changes of existing fighting lines."

DR. EYTAN: The trouble about the wording of "restoration of previous

fighting lines" is that it is too vague. If you think in these words, you think of the several fighting lines and not the exact fighting lines. If you talk in terms of existing fighting lines, then you know of what one is speaking. The original purpose of this clause does not change and it makes it a lot easier later on.

DR. BUNCHE: Would this in your view make it impossible for the Armistice Commission, by agreement of the two sides, should they decide that there should be local changes in the lines here and there — would this make it impossible to carry out the changes — would the Armistice agreement have to be amended?

DR. EYTAN: No.

DR. BUNCHE: I am not sure.

DR. EYTAN: This is a definition of principle. If you would like to add a clause in brackets to make it a little clearer, that could be done.

COLONEL SHERINE: It is not in accordance with the resolution of the Security Council.

DR. EYTAN: That is an unreasonable point of view. The change in wording means precisely the same thing, but it is not so vague and the principle is exactly the same.

DR. BUNCHE: (To Dr. Eytan) Do you feel strongly about the amendment?

DR. EYTAN: We do. One of the purposes as we go through this document is to try to spot things which would cause unpleasantness and trouble later on. A lot of the amendments are merely looking ahead to make things less vague.

DR. BUNCHE: In both cases, it is really controlled by the last clause "by the advance of military forces of either side".

DR. EYTAN: My opinion is that the amendment which we propose brings the first part of the clause in agreement with the second part of the clause. We are talking about something that everyone knows and not something that is disputable in the past.

DR. BUNCHE: Maybe it would be simpler to eliminate the clause about lines entirely. You could not restore previous fighting lines without an advance and you could not change them either without one side advancing or withdrawing or both sides withdrawing.

DR. EYTAN: I wish the other party would explain their objection more fully. What in your view is the fundamental difference between the two? It is merely a practicality.

COLONEL SHERINE: We find the present formulation quite acceptable. I think it covers the spirit.

DR. EYTAN: You give as your reason that you like the original better, but I don't quite understand what is your practical objection to the change.

COLONEL SHERINE: It will permit one side to keep what it has taken in violation of the truce and it will stop the other side from giving up places

they have taken. The original expression gives a much better guarantee.

DR. EYTAN: Why don't we leave this point and pass on?

DR. BUNCHE: We will defer this point. The next point is Section 3, to which there is an Israeli amendment which has alternative possibilities. There is also the Egyptian amendment on page 6.

DR. EYTAN: Our main objection to this clause is that we think it is laying up trouble for the future. It talks extremely vaguely about possible interests or claims which either party might assert and that they shall be entitled to consideration and discussion in the United Nations Conciliation Commission. It is perfectly clear that by including a clause of this kind it does not alter the de facto position. One is perfectly entitled to an alternative position. It does not add to the rights and claims of either party, but simply states vaguely that any interest shall be entitled to consideration later on. For another thing, the same assurance is repeated in another article — later on, Article XI on page 18 which says "No provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party..." We are prepared to agree with Article XI as it stands, but we do not feel that clause 3 adds anything to that. Purely on the grounds of redundancy, and not renewing false hopes, and purely on the grounds of avoiding trouble in the future, we think it should come out. As an alternative, leave in the first sentence and take out the rest. It would be simply a concession to feeling, as we don't think it adds anything at all to Article XI, but if anyone feels that a concession of this kind is helpful, we don't object to putting it in. I don't think it adds anything to the agreement. In no way does it change the rights that exist or are asserted and therefore the usefulness of this clause is much in doubt. We observe that the Egyptian delegation has some doubts about the last clause and we shall be hearing the reason for their objection. If there is no objection, we would like the whole of this clause left out.

COLONEL SHERINE: This only adds still further to clarifying the other article.

DR. EYTAN: That is a process that you can carry too far and create confusion. What is your reason for wanting the last part out?

COLONEL SHERINE: Perhaps we should let the legal people look it over? We accept all but the last clause.

DR. EYTAN: I asked you a question. What is your objection to the last clause in particular?

COLONEL SHERINE: On the basis that this formulation maintains political and judicial rights under the armistice and as this is a military accord, it is in conformity with our purpose here. To delete it is like asking the parties to give up certain judicial claims or rights. The clause is a kind of reserve for the future.

DR. EYTAN: I don't quite understand Colonel Sherine. This is your reason for not wishing the last three lines of the article to be in?

COLONEL SHERINE: We accept the whole article except for the last two lines.

DR. EYTAN: I don't follow, because if you see value in the article as a whole and it gives you certain guarantees, then I don't see why you would delete the last two lines.

COLONEL SHERINE: Since you say it makes no difference, then we prefer to have the guarantee. This is a question of entering into the political aspect...

DR. EYTAN: The whole of this article is a form of words — to give everyone a nice feeling.

COLONEL SHERINE: We will review this article and take it up later.

DR. BUNCHE: We will defer it?

DR. EYTAN: This article is redundant in the sense that it simply states in different words what is already provided for in Article XI. I further said that this adds nothing because if at any time in the future any party wishes to assert rights or interests, there is nothing to stop them. This neither adds to nor deletes from this power. We are trying to spot things that might be troublesome later on. This could come out without detracting from the interest[s] or rights or claims of either party, because these rights are taken care of in Article XI. If any value might be attached to the first sentence of the clause, we will accept it, but without any enthusiasm. We are prepared to give it further consideration later on.

Article V

DR. BUNCHE: On Article V we have no amendments to the original three subsections, but the Israeli delegation proposes a new sub-section to the Article.

DR. EYTAN: This is simply a repetition of the clause inserted in the cease-fire — that "there shall be no movement of civilians across existing fighting lines in either direction." As long as the armistice is in force, there should be a provision to this effect as well.

DR. BUNCHE: "Across existing fighting lines" or "across the armistice lines"? The fighting lines cover only a part.

DR. EYTAN: The fighting lines. It will, in fact, be a practical impossibility for any civilians to cross anyway; it prevents people from getting into trouble in no man's land.

COLONEL SHERINE: I think consideration of this point is somewhat premature. We have not fixed the armistice lines yet.

DR. BUNCHE: I have just spoken to Dr. Eytan — he says this is not to cover the whole area but only that part of the armistice lines which corresponds to the existing fighting lines — that is the two sectors involved in the Gaza—Rafah coastal strip and the Bethlehem area.

COLONEL SHERINE: But we shall have not agreed on what those lines are going to be. Let us get the other things cleared up.

DR. EYTAN: Col. Sherine, this is not something speculative nor in the

future. It concerns the *existing* fighting lines. It is simply an extension from the cease-fire agreement of the same principles accepted there which we feel should continue to be followed for the same period for which the armistice as a whole is to be valid.

COLONEL SHERINE: We should prefer to discuss it later — after the settlement of the lines.

DR. BUNCHE: Shall we defer this — until the question of lines is settled? (Agreement.) All right.

Article VI

DR. BUNCHE: Now, Article VI. On page 8, in paragraph 1.a., we have an Israeli proposal for deletion of Article VI, subsections 1 and 2, and the substitution of a new article.

DR. EYTAN: The first part of our proposal is more or less self-explanatory. We have provided a map a few days ago[3] which showed the existing fighting lines both on the Egyptian and Israeli sides, and we feel that when the question of demarcation of armistice lines in the Gaza—Rafah area comes up, in view of the closeness of the two lines there, the best thing would be to take as a basis the state of affairs existing at present — subject, of course, to such modifications as may be agreed on by the Mixed Armistice Commission. The lines of 13 November and the existing fighting lines are so close that there is no question of principle involved. The thing should be based on what exists. This is the simplest way of establishing the demarcation lines in this particular area. The practical difference between ours and the original draft is very simple. However, if the original plan is followed, it might lead to all sorts of dislocations on the spot. (He asked about the map; while it was being brought, Dr. Bunche asked if there was any comment from the Egyptians.)

COLONEL SHERINE: Our point of view has been more than clearly stated before. We adhere to the original text.

DR. EYTAN: Do you have any conception of how that will work out in practice?

COLONEL SHERINE: Yes, we do.

DR. EYTAN: You cannot dismiss this by saying it is premature. We must come to some sort of solution here.

COLONEL SHERINE: In our point of view the original text *is* a practical solution. The original draft represents our views. We accept the original draft. This is alright, but it is much less than we originally asked for.

DR. EYTAN: What did you ask for?

3. המפה לא נמצאה.

COLONEL SHERINE: For the old lines.

DR. EYTAN: Yes, but this is now a practical problem. How can you effectively establish two lines there so that the two parties will not be unnecessarily put to the danger of clashing against one another? Would it not be a great deal more practical to go by what has turned out to be the natural lines, presently held by each side — established by natural factors in the area? If you take a purely imaginary line, it will involve endless trouble for both of us.

DR. BUNCHE: (To Eytan) I am a little confused. Are we speaking only of the Gaza—Rafah area? What is the actual difference between the original 1.a. and the 1.a. of your proposal on page 8?

DR. EYTAN: Perhaps Col. Yadin could put it in military terms.

COLONEL YADIN: (with map) This shows the existing fighting lines — there should perhaps be some adjustment of the Egyptian lines — we are sure of our own line, but there may perhaps be some slight error in the other. However, I think it is accurate. The red line is the Egyptian and the blue is ours. Between the two lines there exists an area, larger in some places than others. We thought that by taking the existing lines of each side as armistice lines, as far as defensive forces are concerned, there would be between the two forces a space which would prevent clashes between even the defensive forces. The 13 November line, if we accept it, goes much to the east of the Egyptian fighting line and the Egyptian forces would have to be withdrawn westward in some places. The best thing in my mind is to take these two fighting lines as they are — and be finished with them; but we are prepared to give in on this and say that in any of these places we are ready to have the 13 November line.

DR. EYTAN: I should like to put that in other words now that we have the map. The first thing is that basically what we prefer is to let the situation rest simply as it is. That would be the most practical thing of all. No threat to either side. That would be the ideal thing causing no dislocation anywhere. The 13 November line here produces difficulties for the Egyptians — as well as for us on other points. If the Egyptians prefer the line of 13 November, we do not mind using it as a general guide, but we do not think it would be the most practical solution to the problem.

COLONEL YADIN: The 13 November line — as far as the Egyptians are concerned — would compel them to withdraw from the whole line now existing to the West. If this road is accepted, that is the Gaza—Rafah road, we will accept the line three kilometres to the east. On the main road — Gaza—Rafah — we are ready to accept the formula of the 13 November. In the whole area here (pointing to the map), the Egyptians — if the 13 November line is accepted — will have to withdraw approximately two kilometres to the west. That is why we thought our line best.

COLONEL SHERINE: We agree, if you withdraw to the 13 November line in the north and to the settlements. That has been explained quite clearly.

COLONEL YADIN: We never spoke of settlements here. Our view is clearly defined. It was explained in the Annex.[4] There are two areas — one Israeli and one Egyptian — in which only defensive forces are permitted. There are other areas in which both parties are permitted to have offensive forces. If you remember, we deleted the words "based on Jewish settlements" because it is no one's right but ours to decide where such forces shall be based, provided they are contained within the area within the lines marked. It will be the task of the Mixed Armistice Commission to see that no one has any more forces than are asked for here.

COLONEL SHERINE: My point was about forces in the settlements.

DR. BUNCHE: The basic difference in the positions of the two delegations has been set forth in the paper. The Egyptian position is based on the 4 November resolution and the 13 November memorandum, which provided that the defensive forces in the area would be limited to the settlements. In fact, the expression "based on the settlements" is much broader than the 13 November memorandum provision. The Israeli position is not based on the 13 November memorandum but on the basis of tactical interests. The 16 November Resolution suggests no lines of any kind. It leaves the whole question of lines open; the lines would be those upon which the parties could agree. This has been the point of issue on the question of lines from the beginning. Each side has stated its position clearly on that point.

COLONEL SHERINE: One point that makes it so difficult is that the 13 November lines remain. Nearness of the lines makes reduction even more difficult since the troops are facing each other.

COLONEL YADIN: If you agree to having in this area two or three brigades, how do you figure....?

COLONEL SHERINE: Well, of course, an equal number in all settlements.

DR. EYTAN: Suppose we put up fifty settlements overnight?

COLONEL SHERINE: It is all a question of the number of troops.

COLONEL YADIN: The statement just made by Colonel Sherine comes as a shock to me. What I understand from the last day's discussion, the problems which would have to be discussed now are: (1) What is the line each side cannot cross; (2) What is the force which is considered the defensive force which must be maintained. It is not a topic which can be discussed on the basis of settlements. It must be discussed on tactical terms. We have agreed to enter into negotiations as equal parties without reference to the past. We both desire an armistice with equal advantages; what is decided for one should not be more advantageous than for the other. If one side is defeated at the expense of the other, there can be no armistice. We are both looking for an armistice, but if we come to speak militarily on the problem, then we must speak in different terms; on military terms such as strength and character of troops; that is all. We suggested three battalions

4. ראה מס' 96 והערה 5 שם.

of infantry, and no more than that, because if we suggested a smaller force, the Egyptians would think they were handicapped. That is a point, we are suggesting a brigade, but we are ready to reduce this force to any mininum the Egyptians might decide. We are ready to have only one battalion of infantry if the Egyptians desire it so. We are not, however, willing to be dictated to by telling us that we can base this battalion only in settlements.

COLONEL SHERINE: You have omitted mentioning that this is based on the 4 November resolution and there has been no question of reduction. If the troops were in the settlements, we are willing to leave them there.

DR. EYTAN: You are allowing complete freedom of forces on your side and pinning the movement of our forces down to certain points.

COLONEL YADIN: Does it mean that your defensive forces will be only in Gaza—Rafah, but not in any other places?

COLONEL SHERINE: And on lines of communication.

COLONEL YADIN: I would not dare to tell you where to put your brigade. If you have a line of communication, then you must put a portion of your forces in the villages and also at certain other points.

COLONEL SHERINE: According to your statement you only have them in the settlements. What are you putting in the lines, and is it in defence of the settlements?

COLONEL YADIN: We are going to defend whatever lines you defend. If you are defending a road, we are going to defend the road. We are going to defend whatever there is east of our lines.

COLONEL SHERINE: According to the 4 and 13 November...

COLONEL YADIN: I would like you to be in the place of our commander in the south. He has settlements. They have fields and grass and roads connecting the settlements. These settlements cover a certain area. You have in front of you an enemy which has no armistice agreement. You have the task given to you to defend the interest of the settlements. Up till now this enemy has done the following: he has laid mines between the settlements; he has done damage to pipelines between the settlements; he would attack from time to time the settlements themselves; you are confronted by the problem of defending the settlements. If you have forces in the settlements, you can protect the settlements, but you will not be able to protect the pipelines or roads. The enemy has done the same thing to protect their interest. You had to take a line east of the roads to protect the freedom of movement between the civilian and military troops. We want the same freedom from fear of attack, and protection. If you want to secure such an agreement that our forces will be handicapped from a military point of view, then a military man cannot agree. He must have the minimum arrangements for protection of his area.

COLONEL SHERINE: Under an armistice, there will be no threat to the settlements.

COLONEL YADIN: If you did not insist on the point that our troops be

only in the settlements, I would not be much concerned. But since you do, I stop and ask myself why you are insisting on such an arrangement. I am suspicious.

COLONEL SHERINE: Our point is that once you draw the lines according to the 13 November memorandum then there will be no need for troops other than in the settlements. If your forces are in the settlements, then we can withdraw our forces and no threat will exist.

COLONEL YADIN: We will sign any armistice agreement which will give you and ourselves the same force and equality of tactical advantages. If it is a disadvantage to you, you will not sign. If it is a disadvantage to us, we will not sign.

COLONEL SHERINE: Once you have the defensive forces in the settlements, your main striking forces go to the 13 November lines. We will reduce our lines so that there will be no threat to your settlements.

COLONEL YADIN: Would you agree to withdraw your forces from outside the Gaza—Rafah villages? When you start to attack our settlements with artillery, then we will have to take positions far enough away from the settlements to protect them.

COLONEL SHERINE: Our argument is that once these forces are reduced in the Gaza—Rafah area, there is no threat to the settlements.

COLONEL YADIN: You speak of the 13 November lines — already we are east of the 13 November lines — the lines you insist upon.

COLONEL SHERINE: In lines, or in settlements?

COLONEL YADIN: You insist on the 13 November lines. Agreed. You insist that only defensive forces be allowed. Agreed. But now you insist that our forces will be only in settlements. No.

COLONEL SHERINE: East of the Egyptian line is to be an unoccupied zone and inside of the line are the settlements. The point of the 13 November memorandum was that there would be a neutral zone in which the defensive forces would be inside the settlements.

DR. BUNCHE: The 13 November memorandum did not refer to a "neutral zone". In the early drafts in Paris reference had been made to a "demilitarized" area but this was deleted in the Security Council sub-Committee. Thereafter, the reference was to the area between the demarcation lines, within which there were to be no forces except for the forces in the settlements. The 13 November memorandum defines the sort of military activity that would be permitted in the area between the lines. That involved a more serious limitation than any which is now being discussed by either side. I do not want to press these questions too rapidly; the subject has been fully discussed. Perhaps there will be some advantage in an opportunity to do some thinking on what has been said and to resume the discussion in the morning.

DR. EYTAN: I wonder if I might make a general statement giving a complete picture of what it looks like to us. The Egyptian delegation might

reflect on these words. We have been here for three and one-half weeks. The Israeli delegation came here with certain ideas in mind; with certain objectives to achieve, and with the clearest possible instructions about the form which the armistice agreement was to take, and with a clear picture in its mind as to the intention of the Israeli Government. The Government of Israel takes the view that no armistice which is intended to lead to the liquidation of the war can have any validity if it does not provide for the return home of the armies concerned. The Egyptian army invaded Palestine, and if the Egyptian army is anxious to end the war, then it can do so no more clearly than to withdraw its armies. The Egyptian army belongs in Egypt, and it was our clear instruction that we were to demand the withdrawal of the Egyptian army back to the Egyptian side of the frontier. It has no business on the soil of Palestine and if the time has come to end the war, it would be an expression of its willingness to end it by going home.

We have succeeded in persuading our Government during the course of these discussions on a number of points to meet the Egyptians in their point of view. The particular point which we have just been discussing, the Gaza—Rafah area, is a good illustration. The Government of Israel never admitted the right of the Egyptian army to be in that area at all. However, after listening to the Egyptian point of view, in view of the fact that this is only an armistice, and not a peace settlement, we made representations to our Government for the continuation of Egyptian occupation of the Gaza—Rafah area on the condition that it be only in defensive strength. This is far removed from the interpretation of our Government of the liquidation of the war — far from our original instructions.

We learned that there is an Arab civilian population for which the Egyptian Government feels morally responsible. We can understand this point of view, and have provided for it. If the Egyptian delegation is now going to argue on small, finicky points, that is going to spoil the whole thing, because our Government will very likely revert to its original point of view, and demand total withdrawal of Egyptian troops from Palestine.

We hope that the Egyptians will take a realistic point of view of the situation in that area.

With regard to the picture in the South of Palestine and in the Sinai Desert as a whole — the general view of our Government on that area is that it is a buffer area between the main forces of Egypt and Israel. The purpose of drawing demarcation lines is to see that this buffer area shall not be a serious difficulty in the future. Everything we have proposed here has been proposed with that basic purpose in mind.

If on our side there is going to be a demarcation line, it follows that the same picture must be reproduced on the Egyptian side — that there shall be a line beyond which they shall not maintain a striking force — thereby reducing to a minimum the chance of a clash between the two armies. As

Colonel Yadin explained very clearly just now, any arrangement based on reciprocity will be acceptable to our Government.

The definition which we have offered in Annex II as to what constitutes a defensive force is not a thing upon which we insist; it is liable to modification or change. We are prepared to agree to any smaller force which the Egyptian Government may propose. We shall not budge from the understanding that it shall be completely equal on both sides. We are not prepared to sign an agreement which will put us at a disadvantage in relation to Egypt. Both parties must therefore insist on complete equality. With regard to the lines themselves, in general, these we have in mind are those which, while guaranteeing the maximum possible security for Egypt, at the same time guarantee for us the maximum security from attack from any direction.

We assume that after signature of this agreement there will be no future possibility of attack from Egypt. This will be only one armistice agreement, and as you know, we have had to fight off other forces as well.

If you look at the map, you will see that the proposal is a completely fair one. It creates a fairly large zone in which neither side will maintain forces in offensive strength, so that the chances of serious conflict developing are extremely small.

The solution we propose is as much in the interest of Egypt as in ours, assuming that it is in the interest of Egypt to create a minimum chance of armed conflict between the opposing forces.

As to Beersheba, this is not a question we can solve solely in relation to Egypt. That would be a very simple problem, but as everyone knows, it faces in another direction as well, and from our point of view it is entirely outside the question of Egypt. Even if Egypt did not exist, it would still be a crucial question to us. Any attempt so to reduce the Jewish forces there as to leave it, practically speaking, unguarded — unable to resist an offensive — is as little in the interest of Egypt as in the interest of Israel. If the Jewish forces were to be evacuated from Beersheba, what would happen immediately? The Arab Legion would immediately occupy the town. There is no doubt whatsoever in our minds about that. This would give a nice straight flat road to Gaza — about 50 kilometres. We do not pretend, of course, that our main interest in Beersheba is to protect Gaza. Therefore, when we speak of Beersheba we have to consider its special position in relation to threats which have nothing to do with Egypt.

Of Bir Asluj — in the original demarcation line proposed for that area, we drew it to run south of Bir Asluj, which would entitle us to maintain forces in offensive strength in Bir Asluj. After hearing a great deal about your position on this subject, we got the consent of our Government so to re-draw that line as to exclude Bir Asluj from that area where we could maintain such forces.

As to el-Auja, this was covered by our original instructions. They were

particularly precise on this point. They were to the effect that the existing state of affairs in el-Auja was to be maintained — complete freedom on our part to do as we liked there — it is within our military occupation. The Egyptian forces would be on the other side of their line. We cannot forget the fact that the Egyptian army used el-Auja as one of the main gates for its invasion of Palestine. Its defence is vital to our national security. It has been pointed out by Dr. Bunche that it also represents the gate from Palestine into Egypt — and therefore it was of importance to you also. After long argument, we have tried to find a solution to guarantee our security and yours. We are prepared to go even further than our proposal contained in this draft. Our proposal is this: That el-Auja become the seat of the Mixed Armistice Commission, and on this condition we are prepared to evacuate Israeli forces from the village of el-Auja itself. It will therefore not have stationed in it forces of either side. We shall, however, continue to be entitled to defend the approaches of el-Auja. At the same time we are ready to guarantee (not included in the draft) that the Egyptian army shall be entitled on its own side of this approach, to erect such defensive fortifications, subject to supervision of the Mixed Armistice Commission, as will guarantee its own security. This is not a normal arrangement, but in view of the very special case involved, we are prepared to agree that the Egyptian army shall be so entitled. The overall picture would be that each side, on its own side of the border, would have parallel forces, while the village itself would remain unoccupied by either party as long as the Mixed Armistice Commission has its seat there. This should allay the fears of either side. We are at the present moment in el-Auja itself, and this therefore involves our withdrawal from it. It is a decision which our Government arrived at in the light of our representations from here, after hearing the Egyptian point of view. This is an equitable solution because it involves complete equality for both sides.

Duration of the Armistice Agreement: The view, often expressed by Colonel Sherine, that certain points are "premature" is not listened to with favour by us. We do not conceive of the armistice as being a permanent state of affairs. The Government of Israel will not sign its name to anything which appears to be a permanent state of armistice. It is the view of the Israeli Government that the armistice carries within it the seeds of peace and this must find clear expression in the agreement itself. We are prepared to listen to argument about the time, but will not sign an armistice of indefinite duration. We consider the proposal which we have made to be a most rational proposal and as I say, we are open to conviction on the subject.

Finally, I should like to make an appeal to the Egyptian delegation to start thinking in slightly different terms — not in terms of clauses and phrases. We have come to achieve a certain aim in the most efficient way possible. We are not going to come closer to agreement simply by an

accumulation of arguments. Colonel Sherine always presents the trump card "13 November" whenever an embarrassing or troublesome point arises. To continue to say this does not settle the question we have come to discuss. We are perfectly prepared to make extensive concessions to the principle, but merely to repeat this phrase is not the answer. We are bearing 13 November very much in mind. If it were something which gave any prospect of settling the question before us, I should not object to its constant repetition.

All this has been just an appeal to the Egyptian delegation to look at this problem as an overall problem — the establishment of a practical armistice for our two countries, looking toward the establishment of peace. Any agreement reached has to be formulated in writing. Any idea that one has must be capable of expression in words spoken or in writing. Simply by saying "We accept this" or "We do not accept that" is no way of making progress in negotiations of this kind.

The illustrations I have given of our point of view do, I think, cover the principal points on which there are still possibilities of disagreement, but the encouraging thing about this draft is the number of points about which we are both prepared to agree. If you would regard Articles VI, VII, and VIII — the disputed articles — with the same breadth of view with which you have looked at the rest, I think there should be little difficulty.

DR. BUNCHE: Any further comments? We have been here for 2½ hours — long enough for one sitting. What do you think of taking up the remaining points tomorrow morning? We could continue with the special articles and go through the draft, then return to the two or three points which are still holding up agreement. As I see it, they have to do with (1) el-Auja, (2) any restriction not on a reciprocal basis as regards Israeli defence forces in the defensive area between the lines, and (3) the exact location of the lines.

It was agreed that the discussion should be resumed at 11.00 o'clock Saturday morning, 5 February.

(The meeting adjourned at 6:30 p.m.)

98

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 4.2 (שעה 21.15)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 4 בפברואר 1949 (שעה 19.30)

מידי.

היתה לנו ישיבה משותפת ממושכת עם המצרים.[1] קשה ביותר להגיע להתקדמות כל שהיא אתם מאחר שתשובה אחת ויחידה בפיהם לכל טענה או שאלה שלנו — כלומר 4 ו־13 בנובמבר. הם חוזרים ומשתמשים בתאריכים אלה כאילו היו השבעות או מלות־קסם. הפגישה תחודש מחר בבוקר.[2] סיכוי ההצלחה היחידי שלנו הוא לייגע את המצרים ולהמשיך לדבר אל לבם. ראוי לציון כי למעשה הם מקבלים את מצעו של באנץ' פשוטו כמשמעו, וטבעי הוא כי עובדה זו מטה את באנץ' לצדם.

99

פגישת משלחות ישראל ומצרים
(ב־5 בפברואר 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Egypt
(5 February 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/10

RHODES EGYPTIAN—ISRAELI ARMISTICE NEGOTIATIONS
THIRD JOINT INFORMAL MEETING
ROOM 137, HOTEL DES ROSES
5 FEBRUARY 1949, 11:40 A.M.

Present:

Egyptian Delegation:
Colonel Mohamed Ibrahim Seif el-Dine
Colonel Mohamed Kamel el-Rahmani
Colonel Ismail Sherine
Dr. Ahmed Moussa

98
1. ראה מס' 97.
2. ראה מס' 99.

Israeli Delegation:
Dr. Walter Eytan
Colonel Yigal Yadin
Mr. Shabtai Rosenne
Colonel Yizhak Rabin

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
General W.E. Riley
Mr. Henri Vigier
Mr. C. Stavropoulos
Mr. Saleh Mahmoud

DR. BUNCHE: May we resume. I have distributed to each delegation two copies of the record of yesterday's meeting.[1] I marked those copies "uncorrected" because we had no time to check for possible errors. Will you please read them and let me know of any errors; then we will get out a corrected version.

At the end of the meeting yesterday, we had a general statement by Dr. Eytan outlining the position of his delegation on the major outstanding points. Before we resume the article by article discussion, which I assume will begin with Article 9 on Prisoners of War, we were discussing the lines and the el-Auja provisions. Are there any more comments on these points which would help to clarify the situation before we proceed with Article 9?

COLONEL SEIF EL-DINE: Yesterday Dr. Eytan was good enough to make a statement clarifying the position of his delegation. I would like to make a similar statement on the Egyptian views.

Yesterday Dr. Eytan was good enough to make a detailed statement with the purpose of clarifying once more the position of his delegation.

It is not my intention to inflict upon you, Mr. Chairman, as detailed a statement, since our position has already been made clear on several occasions.

However, to balance the record, I shall try to summarise the stand of our delegation.

The original position of the Egyptian delegation was circulated in a document and was stated before the Acting Mediator and the other party. However, after several consultations with our Government, the Egyptian delegation has persuaded them to agree to major concessions from our original position in accepting the basic position included in the compromise draft.

99

1. מס' 97.

The Egyptian delegation understood that the purpose of the compromise draft was to encourage each side to make concessions. In a spirit of conciliation, and having made major concessions themselves, the Egyptian delegation naturally expected the other delegation to do likewise.

In reading through the composite draft,[2] we fail to see any concession on any single important point from the gentlemen on the other side of the table since the compromise draft was circulated on Monday morning.

It should be understood that the Egyptian delegation might well have offered amendments to every article of the draft we have before us, but precisely because we are looking towards the great objective of an armistice agreement, we did not put in amendments which would involve haggling and inconsequential discussion.

It must also be understood that it has not been the purpose of the Egyptian delegation to make a fetish of the 4th November Resolution and the 13 November Memorandum. This is amply demonstrated by the many concessions we have made involving substantial departures from both the Resolution and the Memorandum.

We have taken the position that in view of the fact that both the 4th and 16th November Resolutions have been accepted by the two parties, and that they have formed the basis, by agreement of both parties, for the negotiations here, reasonable recognition would be extended to each in the terms of the final agreement. The Egyptian delegation feels that the compromise draft achieves that purpose — although it gives much less recognition to the 4 November Resolution and the 13 November Memorandum than their original instructions called for.

Mr. Eytan has referred to many places in Palestine, such as Beersheba, Gaza, Beir Asluj and el-Auja. He appeared to question the validity of the presence of Egyptian forces in the Gaza—Rafah area, and the Egyptian claim for the withdrawal of Jewish forces from places they presently occupy. On our part, *we* do not see any justification for the presence of Jewish troops in the places *they* occupy at present — except as violations and in contradiction of the 4th November Resolution of the Security Council.

I heard with interest Dr. Eytan's full explanation and justification of his proposal for dealing with el-Auja. The reasons he presented are almost entirely the same as those which we gave in support of our original position on el-Auja. But I have heard nothing which gives any indication as to why Mr. Eytan cannot find acceptable the plan for el-Auja put up in the draft agreement which the Chairman gave to us. We gave away a lot to accept that. We are now entitled to ask why Dr. Eytan cannot do the same.

Dr. Eytan has made reference to concessions made by his side. Apparently the biggest of these is the one in which his delegation changed from its

2. מס' 96 (נספח).

original position that we should leave Palestine altogether and take all our forces out of the Gaza—Rafah area. But once more, what concession did they make here? On what does Dr. Eytan base his right to demand our withdrawal — even if he does not now press it? Does he have any claim to that area by any action of the United Nations? Has the United Nations in any way given him any right to demand our withdrawal? Moreover, in the case of Beersheba itself, the United Nations has demanded that Jewish forces withdraw, but they have refused to comply. But why? Should we be any less suspicious of the reasons why you refuse to *accept* a Security Council order to withdraw your forces from Beersheba than was Colonel Yadin yesterday of our request that your forces be based in the settlements *in accordance* with a Security Council order?

I know Dr. Eytan does not like to hear about Security Council Resolutions — or at any rate, certain of them. But I think the record will show very clearly that every position we have ever taken from the beginning of these negotiations has been strictly in accordance with Security Council Resolutions. We have not made any wild or fantastic requests, therefore, unless the resolutions are wild or fantastic. And I doubt if anyone here could say that, since both of us have accepted all those resolutions.

I should like to make it clear once more that we came here to secure an agreement — but an agreement which would be reasonable and fair — and within the terms of reference of these negotiations.

The armistice envisaged in the Security Council Resolution of 16 November was not an armistice whose terms would be one-sided, nor one which would ignore past Security Council decisions and principles, nor require one party to sign away claims and interests which at the appropriate time it might validly put forth.

The Egyptian delegation would be willing to sign the compromise draft in its present form with only drafting changes.

Having taken this position, it seems to the Egyptian delegation that the burden of proof rests on the other delegation to explain why it cannot make the concessions necessary to enable it also to sign the compromise draft.

The Egyptian delegation does not intend to be placed in the position of making further major concessions with regard to a draft which it has found itself ready to accept — after already having made substantial concessions.

DR. BUNCHE: Shall we go on with Article IX?

DR. EYTAN: I am not sure that it would not be simply wasting time. I think it would be better to try and hammer away on the important things, for if we achieve agreement on them the rest will be easy. In Colonel Seif el-Dine's statement he has said certain things with which we find it difficult to agree, as well as a number which we might agree on. I think I had better try and set the record straight on what appears to be a misunderstanding. I am afraid that we cannot accept Colonel Seif el-Dine's view that the Israeli delegation has made no real concessions in the course of the negotiations.

We have the impression that we have been making concessions all along, and I tried to explain yesterday what those concessions were and why we had made them in view of the original position which we had been instructed to take. I tried to explain yesterday in what ways we had departed from these instructions in making concessions. It has been our aim in the whole of the negotiations to think in terms of realities. For example, wherever the Egyptian delegation appears to have a complaint that is fair and some legitimate grounds for the case they have brought up, we have given a great deal of thought and effort to meet their point of view. We want this Armistice when it is signed to work. We don't want to sign an Armistice agreement that will be incapable of implementation in practice. The case of el-Auja is a case in point, and as Colonel Seif el-Dine brought it up as a specific explanation just now, I think it may be a good idea if I took that up, saying again what our original position on el-Auja was, why it was what it was, and why we now propose the position which we do. As I explained to you yesterday, we had the clearest and most specific instructions to press for the complete removal of all Egyptian forces now on soil of Palestine that they might be still occupying. That was our instruction and it applied specifically to a certain number of points. The original position of the Egyptian delegation in regard to el-Auja was that they wished the Armistice agreement to provide in some way for their return to el-Auja village. We could not accept this on any terms. They explained to us that el-Auja is a gate that opens from Egypt eastward into Palestine, but it is also the gate that opens westward from Palestine into Egypt. This is a delicate point. We saw the force of that argument and we tried to find ways and means of meeting the situation of the Egyptian delegation without sacrificing our interest in the matter. We are prepared to admit this gate, but we are conscious that it is a gate from Egypt into Palestine too, and the proposal that we made cannot lose sight of that fact. Israeli forces are at present in occupation of el-Auja, which they hold by right of conquest. Objectively and apart from the political future, there is no reason whatsoever in the mind of the Government of Israel why Israeli forces should give up those positions which are not on Egyptian soil. However, in view of all that has been said, we have tried to meet the Egyptian point of view and we made the proposal which we made. I will restate it. The proposal that we made was that the headquarters of the Mixed Armistice Commission should be at el-Auja; that as long as the Mixed Armistice Commission is at el-Auja, Israeli forces will not be maintained in that place. In other words, we are offering to withdraw from a position which at the present moment we hold and which we will not give up except voluntarily. At the same time, in view of the position of el-Auja in relation to Egypt and Palestine, it is an essential place at which to maintain defensive forces, and the Government of Israel is not prepared to prejudice its national security by giving up the right of maintaining defensive forces in that area. Therefore, while agreeing

to evacuate el-Auja village, we were doing so only as long as the village is the seat of the Mixed Armistice Commission, and we are insisting on the right to protect the approach to el-Auja, recognizing that the Egyptian Government has a similar interest in that area. Egypt desires to use that place for defensive purposes, and we have agreed that the Egyptian Government, although this may be far from usual under an armistice agreement, may also keep on its own territory on the Egyptian side defensive forces exactly parallel to the defensive forces on our side. This would be an entirely fair and equal arrangement. The positions on either side will be exactly balanced and the whole arrangement will be under the supervision of the Mixed Armistice Commission, and both sides will have a guarantee from the fear of attack. The reason why, to look at it from a negative point of view, we cannot accept the proposal set forth in this draft agreement is very simple. First of all, this proposal carves a neutral zone out of the area militarily held by us. It provides for no parallel neutral zone on the Egyptian side of the border. In other words, it would make it possible for the Egyptian army to maintain forces right up to the border itself, while it would impose a disadvantage in the withdrawal of our forces to a considerable distance from that border. It creates a neutral zone of approximately 350 square kilometres carved entirely out of our territory. That is only one reason. The second reason is that, just as in the case of Beersheba, so in the case of el-Auja, we have to take into consideration that for us el-Auja is a communications centre in an entirely different direction. It is therefore a position that we cannot give up. Supposing there were no other countries in this part of the world, except Israel and Egypt, then it might be of benefit for both of us; but that is not the case. Since Israel is bordered by other enemies besides Egypt, it is impossible for us to denude el-Auja of its defensive forces as long as it serves us as a communications centre in a direction that is not in the direction of Egypt. Both reasons are vital for our security and make it impossible for us to allow to be carved out of our territory a large neutral zone as proposed by the draft agreement. I think that if the Egyptian delegation will study carefully the map and in detail the proposal which we put forward about el-Auja, they will come to the conclusion that it is a fair proposal. It is the nearest 50-50 conclusion we have been able to work out. It calls for considerable security on our part [*sic*] and provides for Egypt precisely the kind of security which the Egyptian delegation here has been claiming all along. So much for el-Auja.

I want to add one thing more. When the Egyptian delegation speaks of concessions which it has made, I would like to say that those are concessions from positions which are in some instances exaggerated and unrealistic. Suppose we had come out and made a claim such as the military occupation of a certain territory by the Israeli forces, and afterwards, by way of concession, say that we are prepared to give up this claim. That is not a realistic claim. A realistic claim is something that is practical. We are

thinking in real terms and not in exaggerated terms. We want this agreement to work and we think that this sort of approach and bargaining is not realistic. I have concentrated on this one point of el-Auja as I think it is very important that the Egyptian delegation should understand precisely what is our position on el-Auja. If the Egyptian delegation will bear with me a little longer, I am quite prepared to deal with the speech made by Colonel Seif el-Dine and try to state what our position is and why we take this position. I am entirely at your mercy in this and you may prefer to have this morning a discussion on one point and leave these other points until later.

DR. BUNCHE: We might be able to do both, as I think it might be useful to touch on these other points. Before leaving el-Auja I would like to make a statement in the interest of the United Nations. As I indicated yesterday, I have no intention of intervening in these exchanges between delegations except when there is something which particularly relates to the United Nations. I would like to raise two points in regard to Auja, as a matter for the record. I wonder if you really, in view of the wide implications this could have in terms of the overall Palestine situation, meant to base your presence in Auja not only on practical necessity or security reasons as you pointed out, but also on the concept of something strange in the framework of the truce; namely, the right of conquest. Right of conquest is one thing, but there is a different framework in terms of the truce, and you might for the sake of the record wish to qualify it in some way. The other point is with regard to the scheme in the compromise draft. It is quite true that a neutral zone is ca[rved] out, but I do think I need to re-emphasize that in our view the [—][3] purpose of this zone was that it would protect both sides equally, in the sense that whatever forces, even if there was no agreement in relation to defensive positions, that the forces of either side would have to trample over the United Nations to get at each other through this zone. They would have to commit an act of aggression to get at each other across this zone. In the history of the United Nations Truce experience in Palestine, there are many instances in which each side has regarded lightly Security Council resolutions and cease-fire orders, but there has been no instance in which a particular area — Mt. Scopus and Government House, for example — has been taken over by the United Nations on the agreement of the parties and the United Nations flag raised, in which either party has dared to move. This was the whole basis of our thinking on this plan. I do not think it possible that either side at this table or any other party in this area would actually go to the extreme of conquering an area in which the United Nations was given temporary possession by agreement of the parties. The disadvantages which would follow from such an act of aggression would be far too great for either party to dare attempt it. That is quite different from

3. במקור חסרה מלה.

the Security Council passing a resolution which calls for a party to do this or that. It is a quite different situation when the flag of the United Nations and United Nations personnel are present in a United Nations zone.

DR. EYTAN: I should like to say something on that — and then I shall ask Colonel Yadin to explain some of the military aspects of this question of el-Auja. The phrase "right of conquest" — I am well aware that it is a technical term in international law. I was not using it in its technical sense. I think the meaning which I was trying to convey might be equally well expressed by the term "fact of occupation." What I was trying to point out is that in el-Auja we have a situation where the whole area up to the Egyptian border is held, occupied, and controlled by Israeli forces without any sort of prejudice to the political settlement. I was trying to point out that this military situation which exists is not one which can be completely disregarded. We are in occupation of that area, and when we voluntarily recede from a position there, we are receding from a position which we actually hold. I was trying to point out the contrast between this, and the alleged concessions of the Egyptians of land which they do not hold.

With regard to the second point raised, I concur with you entirely in your view that neither side is likely to "trample over" the United Nations in an attempt to get at the other's throat. The establishment of a neutral zone in between the Israeli and Egyptian forces in that area, over which the United Nations flag would fly, would mean, in fact, that neither party would go "trampling."

El-Auja to us is something very much more than a position held in relation to Egypt. If a scheme of this kind did not close other doors to us, the position would be entirely different. However, as I wish Colonel Yadin to explain more fully, el-Auja to us is very much more than that, and we cannot agree to give up our right to that area as long as the armistice is in force. We would agree to withdraw from el-Auja itself, hoping that in the establishment of a neutral zone there, where the United Nations flag would fly, we would have gone quite a long way towards meeting the fear of the other side. However, I am not a great strategical expert, I am afraid, so I shall ask Colonel Yadin to say anything he might like to add to this.

COLONEL YADIN: It is hardly necessary to be a great strategical expert to understand the importance of el-Auja to us. Nevertheless, I think something might be added. First of all, I think the Egyptian delegation should realize that although it is sometimes not apparent here, we are at war with another three or four states. As far as we are concerned, it *is* apparent. They appear always to think that *we* should give concessions. If we had only to deal with them, we should know exactly where we are — but we are looking towards signing agreements with all those who wage war against us. Our country is a small one — fortunately or unfortunately. During the negotiations here someone suggested that the striking force of the Israelis should be the same distance from Gaza as the Egyptian striking force would be at

el-Arish. That would push our force north of Tel Aviv. The distances in our country are so small that you cannot compare them on this basis.

You ask us to have forces only in the settlements, as far as you are concerned. Now suppose the Iraqi forces come with the same demand; and the Arab Legion. We must look forward to that — this is a sort of precedent for us. On each of our fronts we have an enemy who thinks he has a right to tell us where to put our forces. If it were just a war with Egypt, it would be quite clear, but we must bear in mind the other countries facing us also think they have the right to demand from us this concession or that.

This is not for the sake of arguing, but I should like the gentlemen on the other side of the table to try to understand our point of view and see that we have other problems as well which we cannot ignore — or, if we do, we shall have to pay for it dearly within a few weeks when we have to discuss the same thing with those other countries, who will say it is *their* right to say what is to be the fate of this area.

Another point which has not yet come into the discussion — namely, the area east of the line el-Auja—Beersheba towards Bethlehem and Aqaba. We are satisfied for the time being concerning this area that there is another party with an interest. The Arab Legion may have some sort of demands on this area when the time comes for negotiations with them. I take it for granted that once we here go into agreement, no party who signs this agreement will act contrary to it; however, for the time being, we have no such assurance from the Arab Legion that they are going to sit still and honour any agreement we have. It will not be a satisfactory answer to them, if they want to occupy anything, if we say: "Don't come! *We* have signed an agreement!"

I think it is no secret to you that down at the Gulf of Aqaba there is another party, who did not ask us when he entered this area. I think it is our right to be suspicious. We ask ourselves: What are these forces doing in this area? We can show you on the map towards which direction these forces can go. As long as there is no armistice agreement between us and this third party, we must take precautions. Sometimes being too delicate and cordial in discussions can bring misunderstanding.

Yesterday, during the discussion of a certain part of the Preamble concerning each party's taking responsibility for its forces not crossing the lines, I was keeping in mind not only the Saudi Arabian forces mentioned by Dr. Eytan, but another incident which occurred about four weeks ago. (Here Dr. Bunche interrupted and asked if Colonel Yadin was not referring to the British, and Colonel Yadin replied affirmatively.) If such a third party suddenly can appear so close to us — on land, or sea, or in the air — naturally we have some fears. Suddenly British aircraft appeared over our territory, fought with our planes, and afterwards said that this was all done at the request of your government.[4]

4. ראה כרך 2.

DR. BUNCHE: To keep the record straight, I think we might add here that the Egyptian Government itself denied this.

COLONEL YADIN: I am not talking about the Egyptian Government. I am speaking of any third party which could make claims. I am sure Colonel Sherine was right yesterday when he said they could control any forces under their command — but we want to make sure that if a third party not under their command appears suddenly, the other party will not say that...

DR. EYTAN: In other words, if the British appear — it would not be with Egyptian consent.

COLONEL YADIN: I believe the Egyptian Government 100% when they say that they did not ask for this, but the fact remains that in the middle of the day, twelve Spitfires appeared, fought with our planes, and then left. They crossed the air space of our country. This is a very delicate thing for us. We cannot rely on the Security Council as long as the others do not go strictly on Security Council resolutions.

A force has also appeared on the other part of the front, in the Aqaba area. Specifically, it was said that they came there at the request of Transjordan. We understand only one thing — that they did not come to attack Transjordan. They have some intentions — perhaps not — against our forces there, so we must take some security measures ourselves.

Looking at el-Auja, you can see that it is vital for us. Even if we sign an agreement with your delegation, and are sure that no attack will come from you, we have no assurance that those forces at present at Aqaba will not, if they wish, move. They would have to go through Egyptian territory — but that is not the point. Anyway, they would have to cross el-Auja.

DR. BUNCHE: Do you suggest that they would tear down the United Nations flag and go through el-Auja? I don't think so.

DR. EYTAN: No, but the point is this: if we have an area in the extreme south of our country to defend, we must have forces which can go through to defend it.

COLONEL YADIN: The British can do everything, if you ask me. But that is not the point. We had quite a bitter experience during the last few months. It was too late, afterwards, for us to ask them why they did it.

I think it is stressed too many times in this draft that this agreement will not prejudice the rights, claims, etc. In our mind it is clear that we are speaking in military terms. It has been stressed many times by the Egyptians that they came here to speak on a military basis only.

As long as we have to face the Arab Legion on the eastern flank, and its partners, we cannot sign any agreement with the Egyptian delegation which will handicap us in our defence of that eastern flank. It is possible that we may come to an agreement with the Arab Legion. As long as this is not the case, however, this does not concern any agreement between Egypt and us. We have, unfortunately, five or six other parties to negotiate with afterwards. Our forces on the eastern flank have no bearing on the Egyptian front. This must be admitted.

As far as el-Auja is concerned, I think a look at the map will serve to convince you that as long as only armistice negotiations are taking place, it is vital for us to have our security on the eastern flank. I might add that neither of those two parties — the British and the Arab Legion — were very quiet about their intentions concerning the Negev. The British have told us what are their aspirations about the Negev even further west. Military preparedness is not *instead of* United Nations resolutions—but just *in case.* Every country has the right to its own force for defence — and we think we have a right to such forces just *in case* — as I said.

DR. BUNCHE: For the sake of clarity, all that you have said so far about the lines refers to defensive forces. Now — would you explain the necessity for offensive forces?

COLONEL YADIN: What I said was that the present negotiations concern that certain line. I don't see any reason why this problem of what we are going to have east of the line el-Auja—Beersheba, what is to be the character of these forces, has anything to do with this armistice.

DR. EYTAN: We do not ask the Egyptians to tell us the size of their forces.

DR. BUNCHE: I am asking for this for clarification.

COLONEL YADIN: I see no reason to bring this into the discussion as long as it has been said this is a military discussion, and as long as we have one party with which we have no armistice agreement. When we have an armistice agreement with the other parties, we might make a similar agreement with the other party, but for the present time, I see no reason for that.

DR. BUNCHE: As I understand this agreement, it would cover all sectors in which the parties had been opposed to each other. The eastern sector is one in which you both have forces and...

COLONEL YADIN: For me, it is still a problem — what sort of agreement, from an ethical point of view, we could enter into with the Egyptians in the Bethlehem—Hebron area, and our forces. I am not sure that the Egyptian forces are ready to say what places they have control of, together with the other party, and what places the third party has control of. You have seen it is quite essential to be able to determine the lines and places where the forces are. What I know about the Egyptian forces in the Bethlehem area is only what my intelligence tells me, and sometimes it is wrong. I have nothing against the line as suggested, provided one thing — that either party will sign, and say this is also binding on me, and I am going to reduce my forces too. As far as the eastern sector, where the Egyptian forces are, there is a cease-fire agreement which will be in effect, although in effect this is quite impractical. For argument's sake, suppose we are going to fight the Arab Legion and suppose in Tarqumiya there are Egyptian forces and we are under cease-fire agreement not to attack them, and they likewise. We cannot take the word of one party without taking the word of another. Whatever will be the agreement between the Egyptian forces and us, there

is no such agreement between the Arab Legion and us. It is not our problem to decide here the size and character of our forces in that sector. If we have to put our forces somewhere, it will be a guarantee for us against the Arab Legion where it will not be interpreted by the Egyptians that they will have a menace to their lines; and the only line we could find for this was the el-Auja—Beersheba line, which is far away from the Egyptian frontier and quite near to the Arab Legion front, and we have no other place to have our forces throughout this area. I have dealt at length with the problem and I don't think I am quite giving any secret to the Egyptian delegation. If they are in the same situation, they won't be able to find another solution. If we are going to sign an armistice agreement, as long as this agreement is in force we are going to stick to the word of it, but we have other problems too.

COLONEL SEIF EL-DINE: I have a statement to make and Colonel Sherine will give it for me as my English is not so good.

COLONEL SHERINE: I would like to make several remarks on the question of right of conquest. The occupation of el-Auja was in violation of the cease-fire and I would like to know if you have any intention of honouring the 4 November resolution. Secondly, I would like to mention the wording "jeopardizing national security." Do you consider placing the area under the United Nations flag not sufficient? You have already accepted that principle with regard to Government House. You mentioned the fact about carving a neutral zone in an area now occupied by you, which would allow Egyptian forces on your borders, yet these borders have not been recognised. Another important point — when Colonel Yadin mentioned the example of the Iraqi forces who might take a similar position regarding the settlements, it should be pointed out that this could not be since the 4 November resolution was envisaging the Negev only. I think that if there are military points you would like to discuss, then you could discuss them at a later time between the two military people.

COLONEL SEIF EL-DINE: The solution for el-Auja suggested by Dr. Eytan is no solution, it is giving with the right hand and taking back with the left, because el-Auja would be encircled.

DR. BUNCHE: I think it would be useful if the two military men of both parties got together.

DR. EYTAN: I would like to mention one point. In relation to the possibility of an armistice agreement between ourselves and Transjordan, we have been sorry about one fact. That is, that the concession that we have made to the Egyptian delegation in the matter of the Gaza—Rafah area may seriously prevent our chances of obtaining an agreement with Transjordan. As the Egyptian delegation will be aware, the King of Transjordan has been making and is making insistent claims to Gaza. We have been worried that by our agreement to allow the Egyptian forces to remain in Gaza, we are seriously hampering our chances of obtaining an agreement

with Transjordan. When Colonel Yadin speaks of the possibility of an agreement with Transjordan, that is one of the things we have in mind.

COLONEL YADIN: From a military point of view, claims may be pressed by other means.

DR. BUNCHE: I think you are being shy this morning. I think you are again referring to the British.

It is 1:00, I would suggest that Colonel Yadin and Colonel Seif el-Dine meet together over maps and coffee for a military talk.

COLONEL YADIN: How about 3:30? And I might bring with me another military aid, if that is agreeable.

COLONEL SEIF EL-DINE: Would 4:00 be agreeable? Yes, I am going to bring Colonel Sherine.

(The meeting adjourned at 1:00 p.m.).

100

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)[1]
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

מקור: 130.02/2454/4

Rhodes, 5 February 1949

Dear Walter,

I am writing you in this purely personal vein in an effort to convey to you as precisely as I can my thinking in reaction to the discussions during the past two days on the outstanding points at issue between you and the Egyptians.[2]

I do this only because for the first time in many days I sense a real possibility of agreement. I know that there are some aspects of the positions taken by your delegation which are not fully comprehended by the Egyptians, and, to be quite frank, by myself as well. I hope, most earnestly, therefore, that you will receive this letter in the sincere spirit in which it is written. It is, in effect, an appeal. I believe profoundly that an armistice agreement between Egypt and Israel is the indispensable prelude to early peace throughout Palestine, and I am determined to spare no effort to achieve it. In that determination I hope, indeed, I believe, both delegations here share.

100

1. את המכתב שלפנינו מסר באנץ' לאיתן כשנפגש אתו ב־6 בפברואר. (איתן אל שרת, 6.2.1949, שעה 15.00, 130.02/2453/16).
2. ראה מס' 97, 99.

In this letter, I do not pretend to cover the entire range of the Rhodes discussions; rather I direct deliberate emphasis to the points which must be resolved if agreement is to be reached.

In our brief discussion this morning I spoke to you of the concessions which the Egyptians have made in order to accept the compromise draft. I realise that you discount these concessions because of your view that some of the original positions against which the concessions were made were unrealistic and fanciful. I am convinced that the Egyptians were entirely sincere about them, however, although admittedly this involved a somewhat simple faith in the ability of Security Council truce resolutions alone to secure their objectives for them. It must be recalled, however, that they, too, thought your original demand for their complete withdrawal from the Gaza—Rafah strip to be unrealistic and lacking even the basis of a Security Council resolution.

The Egyptians have now given up most of their demands under the 4 November resolution and the 13 November Memorandum and, as you know, I have from the beginning of these negotiations used my good offices with them toward this end. They have recognised that many important military dislocations, even though occurring under the truce, cannot be rectified; they no longer put forth any demand for advance of Egyptian forces anywhere or restoration of previous military positions irrespective of claims which might be pressed under Security Council truce resolutions; they have dropped their insistence on civil administrators at Beersheba and Bir Asluj (the former in accordance with the 13 November Memorandum); they have accepted the compromise draft (i.e. the elastic formula "forces based on the settlements")[3] with regard to Israeli forces in the Negev which is far less restrictive and permits much greater mobility than did the 13 November Memorandum; they accept reduction and withdrawal of forces on a reciprocal basis; and finally they have accepted the compromise draft on el-Auja.[4]

However one may have appraised the original Egyptian position, the fact remains that they pressed strongly for it and have now given way on most important aspects of it.

But now let us look at your side of the ledger. What are the concessions which you have made? You have relaxed your original demand that Egyptian forces evacuate the Gaza—Rafah strip entirely. Granted that under the Charter of the United Nations the Egyptians had no right to resort to force in Palestine, the question remains as to who has the right to demand that they leave and on what basis. It is a fact that no decision of the Security Council relating either to the truce or the armistice provides a basis for your insistence on such a demand. I do not assume that the implication of your

3. ראה סעיף 7, סעיף־משנה 2, בנספח למס' 96; מס' 102.
4. מס' 77, נספח ג.

original demand was to be that further military action designed to force them out would follow a refusal to evacuate voluntarily, since this also would be inconsistent with both the Charter and Security Council resolutions. As regards the 13 November lines, these are accepted by you only where, in fact, they roughly correspond to existing fighting lines. You have agreed to withdraw from the village of el-Auja itself while this is employed as the seat of the Mixed Armistice Commission, but insist on encircling the village with your defensive forces and positions. Are there more concessions than this, which have escaped me? Can it really be that your own original position was worked out on the basis of consideration for the views of the other side to such an extent that any concession beyond these would make the price for an armistice agreement with Egypt too high? I frankly find this difficult to believe.

I must repeat what I have said to you on several previous occasions. If this were a simple armistice agreement, based exclusively on the existing military situation, we would probably have had full agreement within a week of our coming here. But the negotiations have been unavoidably encumbered by the fact of Security Council resolutions, two of which figure in the terms of reference of these negotiations. I regret this as much as you, but it is a fact which must be faced.

Now, I think it is clear to everyone that an armistice accord could be reached today were you to liberalize your position as regards el-Auja, and your concept of the line marking the eastern sector in which there would be no limitation on the size or type of your forces, including your insistence on maintaining striking forces in the town of Beersheba itself.

Let us take these points up one by one.

I have studied your arguments regarding el-Auja with utmost care. They concentrate exclusively on your national security, and certainly no question could be more vital to your country in view of its bitter experience during the past year. You say that el-Auja is vital to you, not because it is an area to which you have advanced territorial claims, but because it is a strategic communications crossroads. In this regard, you have pointed out that it is not only Egypt with which you must be concerned, but threats from the Akaba sector as well.

You admit that neither side would dare trample over the United Nations flag and representatives in the proposed neutral zone under temporary United Nations control in the el-Auja area. I am positive of this, for, despite frequent disregard on both sides for Security Council injunctions, no party to the Palestine dispute has even [?ever] threatened to dislodge by force the United Nations from such highly strategic places as the Government House area, Mount Scopus or Victoria Augusta, and I am certain they will not do so. This temporary neutral zone, which could be either a bit larger or smaller, as desired, would afford complete protection to your security as well as to that of Egypt during the period of the armistice. If, in addition to

that, you are concerned about the possibility of the Taba—Qusaima—Auja road on the Egyptian side of the frontier being used by "X" force (non-Egyptian) coming from the south to advance into Palestine, then the Egyptians should be asked to include a guarantee in the agreement that this road would not be used by any such force for any such purpose, and the United Nations representative at el-Auja might be empowered to observe that road for this specific purpose.

Your insistence on differentiating between eastern and western sectors in the Negev, and applying the defensive force limitation only to the western sector, while maintaining striking forces to the extent of your discretion at Beersheba itself, in view of all the circumstances, may well be subject to question as a fully reasonable position.

The basis of your position with regard to this point, as I understand it, is again the factor of security. In this instance, as at el-Auja, the security factor is also complicated by a third party or parties who would not be bound by an armistice agreement between Israel and Egypt, i.e., Transjordan, and what you see as a possible threat of British intervention from Akaba.

Egyptian forces remain in this eastern sector, which is an area in which the forces of the two parties to the prospective agreement have been engaged. This, it seems to me, provides the basis for Egyptian concern with this area in an armistice agreement. I agree with you that there should be no question of inequality of treatment between the parties, but only a question of how the complication of third party presence can be overcome.

Maintaining Israeli striking forces at Beersheba while Egyptian forces both west and east would be reduced to defensive strength would seem quite definitely to put the Egyptian forces at a disadvantage, particularly since Gaza is only fifty-six kilometres distant from Beersheba by a good, straight road, and all Egyptian offensive and mobile forces would be withdrawn to el-Arish. Moreover, the Egyptian forces remaining in the eastern sector would obviously be completely at the mercy of your unlimited offensive forces in that sector. I am thinking, of course, purely in military terms, which are supposed to be the only concern of the armistice you are negotiating.

Would it not be possible for you to consider a formula somewhat along the following lines?

1. Eliminate Col. Yadin's eastern sector demarcation line[5] and refer to essential defensive positions in the whole area for security purposes rather than lines.

2. Provide, if necessary, for extra contingents of Israeli defensive forces in the eastern area pending an armistice agreement with Transjordan.

5. ראה מס' 58, הערה 3; נספח למס' 96, סעיף 6, הצעת תיקון של ישראל (סעיף־משנה 2).

3. If you really think there is any basis for fear (which you are entitled to have but which I consider groundless) of British incursion into Palestine from Akaba, we could further strengthen the United Nations Observer Corps at that place and can give assurance that no offensive preparations could be undertaken there without immediate warning to the Security Council and thus to you.

4. In view of the easy possibility of controlling the town of Beersheba and vicinity, as well as the Bir Asluj—Hebron road by forces and positions outside the town itself, is there any sound reason for insisting upon employing the town itself as a stronghold for your forces, having in mind the 4 November and 29 December resolutions of the Security Council?

I fully realise that these are all vital points for you, and points upon which your instructions have been firm. But I also realise that an armistice agreement with Egypt would be worth a great deal to both parties, and would remove many of the fears about security with which both parties appear to be obsessed. I would hope that your Government could see fit to review its instructions to you on these points.

I wish to make it clear that I am presenting no argument here on behalf of the compromise draft. The sole purpose of that draft was to induce concessions from both sides, if possible. It did serve to bring the Egyptians a considerable way. The problem now is to bridge the remaining gap. I know of no way to achieve that other than by one or both of the parties altering positions sufficiently to make final agreement possible.

I feel sure that the Security Council, the United Nations in general, and the world at large would be very much puzzled and not a little concerned if the two parties here would find it impossible to sign an agreement because of inability to surmount any or all of these remaining obstacles.[6]

Sincerely yours,

Ralph
Ralph J. Bunche
Acting Mediator

6. איתן הבריק לשרת תמצית של המכתב וביקש את הערותיו. (6.2.1949, שעה 15.30, 130.02/2453/16).

101

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 5 February 1949

Dear Moshe,

During the last forty-eight hours Bunche has altered the procedure of the Conference. Since yesterday afternoon, all the meetings have been joint Israeli—Egyptian meetings with the parties speaking directly to each other and Bunche, as it were, holding the ring. There is no doubt at all that this is in itself a great improvement, as it makes it possible for us to explain things to the Egyptians to their faces, and to appreciate the extent to which they understand or fail to understand what we are saying.

[.....][1]

We are sending you by the same mail copies of the minutes of the meetings held yesterday afternoon and this morning.[2] These speak for themselves, and I only want to add that the Egyptian spokesman was at no time as coherent as the written record makes him out to have been.

It was Colonel Seif el-Dine, and not Bunche as suggested by the written record, who put forward the proposal that the military men should meet separately and continue the discussions in purely military terms. The first such meeting took place this afternoon.[3] As I did not attend it, I cannot give you a firsthand account of what happened, but there are one or two things by way of general impression which I learned from those that took part and which may be worth emphasising to you.

General Riley presided, as Bunche, who after all is only a civilian, was not present either. It was a first-class idea to have such a meeting, as military men among themselves can apparently speak about such matters more freely when they are not embarrassed by the presence of civilians (I am referring, of course, to the Egyptian delegation, whose military chiefs always seem frightened of making statements or fools of themselves under the watchful eye of their legal and political advisers). At this afternoon's conversation, Auja was once again the point upon which the two delegations could not see eye to eye. We had previously spoken about Auja last night, and again at great length this morning, in an effort to make the Egyptians appreciate the essential reasonableness of our proposal. But the

101

1. פיסקה אחת לא הודפסה כאן.
2. מס' 97, 99.
3. ראה מס' 102.

trouble is that, on this question at least, Bunche and Riley are on their side, determined to hoist the U.N. flag over a neutral zone carved out of our area of military occupation. The Egyptians have made things easy both for themselves and for Bunche and Riley by accepting the scheme put forward in Bunche's Draft Agreement.[4] We therefore appear as the side which is obstinate and will not see reason. On other matters, perhaps even including Beersheba, it may not be so hard to reach agreement, and we may before the week is out find ourselves faced with the problem I predicted ten days ago, namely, whether to let the negotiations break down completely on the issue of Auja. This has not yet become acute, as the negotiations are not yet in fact within sight of breaking down, and in any case I understand that the Government has reaffirmed its position on this question so as to leave us in no doubt.

Our position has altogether become considerably more difficult since the Egyptians accepted Bunche's alleged "compromise" draft[5] practically *in toto*. This naturally makes us the extremists, and Bunche no less than the Egyptians is doing his best to wring further concessions out of us. However, the fight continues, and a further meeting of the army officers on both sides has been fixed for tomorrow morning.[6]

Yours ever,

W.E.

102

י. ידין אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
Y. Yadin to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 6.2 (שעה 01.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 5 בפברואר 1949 (שעה 22.15)

מידי.

אחר־הצהריים נערכה שיחת שלוש שעות בין המשלחות הצבאיות. ריילי ישב ראש. נדונו: 1) עוג'ה. בתמיכת ריילי הנמרצת עומדים המצרים על הפיכתה לאיזור נייטרלי תחת חסות האו"ם. 2) עניין הקו המבדיל בין כוחות הגנה ועיקר הכוח, לפי

4. מס' 77, נספח א.
5. מס' 77, נספח ג.
6. ראה מס' 105.

מכתבי לריילי,[1] היה בשבילם תגלית, כנראה לא הבינו את הדבר לפני כן. לפי נוסח ריילי נתחלק האיזור לשני חלקים לפי קו דמיוני החופף לדרך פאלוג'ה — באר שבע — ביר עסלוג'. בחלק המערבי — כוחות הגנה, בחלק המזרחי — לנו החופש להחזיק כוחות במסגרת ההפוגה הקיימת ותחת השגחת המשקיפים כמקודם, עד שייחתם הסכם שביתת־הנשק עם הלגיון. בשאלה זו תמך בנו ריילי. המצרים ביקשו שהות לחשוב על ההצעה ולהביע דעתם מחר. 3) איזור החוף. נדונה ההצעה שלנו. ריילי פירש 13 לנובמבר — שכוחותינו יתבססו על הישובים, אך לא יצטמצמו בהם (on settlement ולא in), לפיכך זכותנו להוציא עמדות קדמיות. המצרים יודיעו דעתם על כך בפגישה צבאית מחר.[2] נתקבל הרושם שבשיחות צבאיות נוכל להתקדם, מאחר שבסוף השיחה, שעברה ברוח טובה, ציינו הם שהושגה התקדמות.

103

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W53T. התקבל: 6.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 5 February 1949

Secretary Acheson[1] today called me and said President wants us show moderation to achieve armistice with Egypt. Acheson made clear President's request involves no pressure and not intended criticize our attitude on details negotiations. Acheson indicated U.S.A. continues impress on Egypt need moderation and stressed importance prevent matter return Security Council.

I assured Secretary our desire cooperate view achieving armistice and peace, and explained situation both from military and political aspects. I strongly pointed out difference between armistice and peace, saying that without prejudicing final territorial settlement, security must remain our main consideration for conditions armistice. Acheson, apparently impressed by my arguments, said no government has right advise another friendly government jeopardize its own security. He added however his

102

1. מ־28 בינואר. ראה מס' 58, הערה 3.
2. ראה מס' 105.

103

1. דין אצ'יסון מונה לתפקיד מזכיר־המדינה במקום ג'. מארשאל ב־7 בינואר ונכנס לתפקידו ב־20 בחודש.

Department advisers telling him Egypt showing more willingness compromise than we. I rejected this view and elaborated on defensive character our war against Arabs, who challenged very existence Israel. I used this opportunity enlighten Acheson and sound his reaction. He listened attentively, asked many informative questions, but besides few general sympathetic remarks expressed no views. This was our first meeting since his appointment and he expressed in most cordial terms his feelings toward Israel and welcomed renewal our personal cooperation.[2]

Am disturbed by President's attitude, apparently influenced by Reedman's visit here.[3] Am taking steps counteract and asked Eban join me for day or two.[4]

Egyptian Ambassador called in immediately after me.[5]

Epstein

104

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)
W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/2454/4

Rhodes, 6 February 1949

Dear Ralph,

Thank you very much for your letter of February 5th.[1] I fully appreciate the spirit in which you write, and I can promise you, even if I cannot agree with everything you say, that there is no point you raise that will not have our careful attention. I have already cabled a summary of your main points to Mr. Shertok,[2] and by the next courier I shall send him the spare copy with which you so kindly supplied me.

Needless to say, I am fully alive to the points still at issue between the Egyptian delegation and ourselves, though I do not propose to enter into detailed controversy about them here. There are, however, a few things which, by way of preliminary reaction to your letter, I feel I should like to say at once.

2. דין־וחשבון על השיחה ראה גם: *FRUS*, 1949, VI, pp. 727—9.
3. ראה מס' 92, 93.
4. ראה מס' 115.
5. דיווח על הפגישה ראה: *FRUS*, 1949, VI, pp. 725—7.

104

1. מס' 100.
2. ראה מס' 100, הערה 6.

You write that military terms are supposed to be the only concern of the armistice we are negotiating, but I recall that on one occasion you observed that political issues were never far below the surface. We have during the past two or three days had the impression that the political motives behind the Egyptian delegation's case have been manifesting themselves more and more. We cannot regard that delegation as quite so naive as they may make themselves out to be, and we cannot help noticing that the effect of those few final points upon which they are insisting with such vigour now would be to deprive Israel of effective control over the Negev. Colonel Sharein has said, on more than one occasion, that one of the reasons why we have no right to maintain forces in that area except actually in the settlements themselves is that our claim to it has not been "recognised." I have never quite understood what he meant by this, but he repeated the argument again today, this time in relation to the defence of the land that lies between Beersheba and Aqaba. This approach reveals the fundamental difference on basic issues which divides the Egyptian delegation from ours. I need hardly tell you that the Israeli Government has no intention whatever of falling into any trap, political or military, which the Egyptian Government may be scheming to set for it. While the Israeli Government most earnestly desires an armistice with Egypt and has not the remotest intention of attacking Egypt or in any way menacing her security, it will not under any circumstances subscribe to a document which would in practice deprive it of the effective control it now exercises in the Negev, nor can it recognise Egypt's right to demand any such thing.

In this connection, it is hard for us altogether to close our eyes to the fact that, while these negotiations have actually been proceeding, the Egyptian Government has been sending official notes of protest to every Government that has recognised Israel during the past few weeks. This is hardly an incentive for us to believe in the purity of the Egyptian Government's motives as manifested in these talks at Rhodes.

To revert for a moment to the ostensibly military demands made by the Egyptian delegation. When we proposed that the words "based on the Jewish settlements" be deleted from Article VII,[3], we did so because we were certain that the Egyptian delegation's conception of the meaning of this phrase was different from yours and different from ours, and because we were anxious to avoid acrimonious disputes later on. Our apprehensions on this score turn out to have been fully justified. The latest position adopted by the Egyptians is, as I understand it, that Israel is not to be allowed to maintain even defensive forces anywhere except in the settlements themselves or their most immediate vicinity. Any defence outpost that we may maintain outside the provisions of this formula they claim to regard as a threat to their lines of communications, particularly in the

3. ראה מס' 96 (נספח); מס' 102.

Gaza—Rafah area, even if we were to agree to the Egyptians maintaining twice the number of outposts as ourselves, even if we limited the number of our outposts to seven, the location of which would be notified to them and all of which would be under permanent U.N. observation, and even if we consented to their maintaining one battalion over and above the number allotted to each party under the terms of the Agreement. Under the Egyptian scheme, the Israel army would not be entitled to send out patrols even in its own territory for the purpose of maintaining communications between its defensive outposts.

These demands are so fantastic that it is extremely difficult for us to accept your estimate of the Egyptians' concessions. As long as we were in the realm of fancy, as symbolised by the Egyptian Civil Administrator at Bir Asluj, the Egyptians were prepared to make concessions, and made plenty of fuss about them. The moment we come down to the basis of cold fact, which is what we have been trying to achieve for the past three weeks, we find that the Egyptians are in fact being utterly stubborn, and that a larger number of real concessions, as distinct from imaginary concessions, has come from us.

As I said at the beginning of this note, this is not in any way a full, official or final answer to your letter of February 5th. I have written all this in the same personal vein you wrote to me, because I should like you to feel that we are not being unreasonable in our inability to accept certain of the Egyptian demands or the premises which underlie them. We shall, of course, go on doing everything in our power — and I really mean this — to make possible agreement between the Egyptians and ourselves, but there is undoubtedly a limit to what we can stomach, and during the past few days that limit has become more and more apparent. I am naturally keeping my Government fully informed of all developments here, but I am afraid that at the moment I cannot see any likelihood of their agreeing to further concessions of a substantial nature, as long as on the basic points which matter the Egyptians remain as obdurate as they are at present.

We shall doubtless be discussing all these points more fully during the next few days, and I hope it may be possible to make the other side appreciate the essential fairness of our position. Meanwhile, I should like to thank you again for your letter and for the frank and helpful spirit in which it is written. If we achieve success, we shall all know how much of it was due to your untiring efforts.

Sincerely yours,

105

י. ידין אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
Y. Yadin to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 6.2 (שעה 22.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 6 בפברואר 1949 (שעה 19.35)

מידי.
אחר־הצהריים נערכה פגישת שלוש שעות בין המשלחות הצבאיות. השאלה הראשונה היתה איזור החוף. חזרנו על הצעתנו שנתפוס הקו מזרחית לקו 13 בנובמבר בממוצע 2־3 ק"מ בשבעה משלטים, שבכל אחד מחלקה, ועל־ידי כך נגן על ישובינו ושטחנו. הצענו שהם יתפסו הקו שלהם במספר משלטים דומה ויבטיחו את שטחם. הם התנגדו ועמדו על כך שהם יגנו הקפית על הערים והכפרים, שלמעשה יגיעו עד קו 13 לנובמבר, ושאנו נגן על ישובינו בנגב ותו לא. הסברנו שאין להגן על הנקודות בתוכן עצמן אלא הכרח לצאת ולהגן מחוצה להן וכן על השטח. חזרו וטענו שהמשלטים שלנו יאיימו על הדרך היחידה שלהם עזה — רפיח. הצענו להם שלא נראה אקט עוין אם יכפילו מספר משלטיהם על־מנת להשיג ביטחון ושיוכלו להוסיף גדוד אחד על כוחות ההגנה שלהם. הם בשלהם שאנו נגן רק על הישובים עצמם, אמרו שלא יהיה גבול מערבה פרט לישובים. לא היתה להם תשובה לשאלה מה יהיה אם הפליטים יכנסו לשטח. הגענו למיצר וריילי העביר הדיון לשאלת הקו החוצץ בין כוחות ההגנה ועיקר הכוח, לפי מכתבי אליו.[1] הסכימו מפאלוג'ה עד באר שבע, אך התנגדו שהקו ירד למפרץ עקבה. מסכימים שהקו ילך מבאר שבע לעין חוצוב. טענתם שבשאר הנגב אין ישובים ואין לנו לפי 4 בנובמבר הזכות להחזיק כוחות. האווירה החריפה ובכל זאת הצעתי ישיבה למחר. אעשה מאמץ ואראה אם יש סיכוי להמשכת השיחות הצבאיות. לפי שיחת היום נראה שבעיית [ה]שטח דרומה לבאר שבע וכן הגבול במערב עלולות להיות אבני־נגף לא פחות מעוג'ה.

105

1. מ־28 בינואר. ראה מס' 58, הערה 3.

106

א. אבן אל ג׳. רוס (ניו יורק)
A. Eban to J. Ross (New York)

העתק: 130.02/2414/22

New York, 7 February 1949

Dear Jack,

My latest information from Rhodes[1] indicates that the problem of mobile forces which we discussed the other day is no longer at issue. With regard to the Western Negev bordering the Gaza area, General Riley at the joint military conference accepted our view that Jewish forces should not be confined to the settlements but should rather be "based on the settlements." With regard to the Eastern Negev, the situation is covered by the arrangement differentiating between defence units in forward areas and main forces in the rear. The defence forces should be limited as to total size, not as to mobility.

We believe that on the basis of agreements reached with respect to Faluja, the Gaza coastal area, the permanent cease-fire, the reduction of forces, and the proposal for Auja Village as the seat of the Armistice Commission, the Egyptian Government has ample material with which to emerge honorably from these negotiations. We think that they could legitimately be influenced to sign at this point, in order that the next stage of negotiations with other States might begin.

Yours sincerely,

Aubrey S. Eban
Representative of Israel to
the United Nations

106

1. ראה מס׳ 93, הערה 4.

107

מ. שרת אל א. אילת (ואשינגטון)
M. Sharett to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן T17W. התקבל 7.2
נוסח יוצא: 130.09/2308/2
נוסח נכנס: 93.01/2180/32

Tel Aviv, 7 February 1949

Following gist my reply McDonald[1] with supplementary arguments which you can use: 1) We deeply appreciative American intervention Cairo but deplore Bunche's compromise proposals, which in our impression prevented American influence bearing full fruit. 2) Egyptian acceptance compromise proposal is due its one-sided character on main point at issue namely, Auja. 3) While Egypt as invading power retaining control territory Palestine it now occupies, we called upon evacuate considerable area at key strategic point. 4) Placing area under United Nations injects political issue into negotiations military armistice and is liable prejudice ultimate territorial settlement. 5) Cannot accept Bunche's contention that Auja is gateway open both sides, for invasion Palestine from Egypt and vice versa, as justifying our withdrawal. Egypt guilty unprovoked invasion our Negev via Auja and was ejected from it by force, while we penetrated Egyptian territory merely as result momentum of repulse invaders and promptly withdrew our own accord. Withdrawal therefore penalises defence, puts premium invasion. 6) Our offer made after Bunche formulation to evacuate Auja village, for it to serve seat Commission while we continue keep strategic points around, represents material concession as we agree Commission should sit on territory held by us without reciprocal arrangement on Egyptian side. 7) Bunche proposal regarding seats Commission being Auja, Asluj, Beersheba is again glaringly one-sided, deprives Egyptian acceptance any moral merit. We replied, in that case Commission should also sit Gaza, Rafah, Arish. 8) Fact Egyptians have given up some original claims is irrelevant, cannot be accepted as measure their conciliatory

107

1. ב־6 בפברואר מסר מקדונלד לשרת שדר בעל־פה בשם ממשלתו. ממשלת ישראל נתבקשה לקבל את נוסחת הפשרה של באנץ׳ (מס׳ 77, נספחים א, ג) כבסיס אפשרי להסכם שביתת־הנשק בין ישראל ומצרים. בהודעה נאמר כי הפנייה באה מתוך ״אותה רוח של ידידות״ שעל־פיה התערבה ממשלת ארצות־הברית, לבקשת ישראל, אצל ממשלת מצרים בשלב הקודם של המשא־ומתן (ראה מס׳ 62 והערה 3 שם) ובהתחשב בעובדה שמצרים כנראה הסכימה לקבל את נוסחת באנץ׳ כבסיס להסכם.
באותו מעמד השיב שרת למקדונלד את התשובה המובאת במברק שלפנינו. (שרת אל אילת, T15, 7.2.1949, 130.09/2308/2; נוסח ההודעה בחתימת מקדונלד בתיק 130.02/2414/26. ראה גם *FRUS*, 1949, VI, pp. 730—2).

attitude view fantastic character those claims, such as our retreat October 14th lines and reinstatement Egyptian Governor Beersheba. 9) We should be grateful if they would influence Egypt accept our compromise proposals Auja.

Inform Eban.

Shertok

108

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)
W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/2454/4

Rhodes, 7 February 1949

I have just received the following message from Mr. Shertok for communication to you:[1]

> For all my esteem and affection for you, I cannot help feeling that it was a grave mistake to propose a compromise draft[2] which now makes it all but impossible for the Egyptians to make further concessions.
>
> 2. Your proposal about Auja is impossible,[3] because it involves, firstly, a withdrawal of forces which repelled invasion without any corresponding withdrawal on the part of the invaders, and secondly, the creation of an international zone in the heart of an area whose future is a matter of dispute among interested parties near and far, with every likelihood of acceptance as a political *fait accompli* even though nominally based only on military negotiations for an armistice. It is a proposal which, instead of simplifying the issues, in fact complicates them vastly.
>
> 3. On the matter of Auja, there is no equality of status between the Egyptians and ourselves. The Egyptians launched a war of aggression through Auja and were only repulsed by force. We used Auja simply for the purpose of putting the invaders to flight and immediately afterwards withdrew of our own accord.
>
> 4. In spite of all this, we have agreed to evacuate the village of el-Auja itself and to have the Armistice Commission installed there, on our side of the border. There is no similar provision on the invaders' side of the frontier.

108

1. שרת אל איתן, 6.2.1949, שעה 21.30, 130.02/2453/15.
2. מס' 77 (נספח א).
3. מס' 77 (נספח ג).

5. We cannot make any further concession on this point and shall not fight shy of discussion in the Security Council, in which we should be bound to assail strongly a "compromise" which we cannot regard as other than one-sided.

6. The only way of bringing the present negotiations to a successful conclusion is to make the Egyptians agree to our proposal, which, regarded in the light of our interests, constitutes a far-reaching concession.

Mr. Shertok points out that at the time he composed the above message he had not yet had an opportunity of studying fully the terms of your letter of 5th February to me.[4]

109

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

מקור: 130.02/2454/4

Rhodes, 7 February 1949

Dear Walter,

I hope you will not fear that my letter-writing is to become a daily event. This note is really just a follow-up of my letter to you of 5 February[1] and our discussion of yesterday noon. There are a few points growing out of that discussion which I feel need to be made entirely clear, and this is perhaps the best way of doing so.

In our concentration on the provisions of the armistice agreement, I fear we sometimes tend to ignore one basic feature of these negotiations, and Colonel Yadin, I think, is particularly forgetful in that regard. That feature is that the entire area involved in the negotiations has been, is now, and will continue to be, until the Security Council revises its decision, subject to Security Council truce resolutions. The truce which has been imposed by the Security Council remains in effect. Both Egypt and Israel have formally pledged their compliance with that order and neither Government has denounced it, or, to the best of my knowledge, is prepared to do so. Indeed, the purpose of armistice agreements is to make the imposed truce no longer necessary.

4. מס' 100. תשובת באנץ' לשרת—ראה מס' 110.

109

1. מס' 100.

This being so, there is no question of one party "dictating" where the other party may maintain its troops and in what strength, and there is no question of inequality of parties or unequal treatment of them. The two parties may put into the agreement every provision on which they can agree, and these provisions can be more, or less, restrictive than the provisions of existing Security Council truce resolutions, at the discretion of the parties. If an armistice agreement is signed and proves effective, the Security Council will not be likely to continue to press for detailed observance of its truce resolutions, such as that of 4 November, reiterated as late as 29 December 1948 in the resolution of that date, and no doubt in time would repeal them entirely as no longer necessary. But if no armistice agreement is signed, these resolutions will remain fully in effect, and it is inevitable that efforts will continue to be made to implement them, since the Security Council cannot afford to permit its decisions to be lightly regarded.

In other words, what I am trying to say is this: there are now, under Security Council decisions, restrictions on troop dispositions and military activity in the Negev, and that failure to reach an accord on an armistice here will inevitably revive efforts to implement them against your opposition. As you well know, these restrictions are very severe and permit of no military movement or troop disposition at all in the Negev, other than the pre-October 14 defence forces in the settlements. If no armistice agreement is reached, the truce restrictions applicable to both sides as well as the restrictions applying specifically to the Negev persist. For my part, I earnestly hope this can be avoided, for, as you know, I have long felt that the truce should be superseded.

Col. Yadin seems to feel that a question of inequality of treatment is involved whenever it is suggested that Israeli troops should be withdrawn from a particular locality. This is emphatically not the case. What Col. Yadin seems to forget in each such instance is the application of the principles of a still valid truce, under which no advance by either side is permissible, irrespective of where the original responsibility may rest for the incident of fighting that led to the advance. If your forces are often asked to withdraw, it can only be that they have often advanced under the truce. If the Egyptians are not called upon to withdraw, it is only because, for whatever reason, they have nowhere advanced. Indeed, in one instance, al-Faluja, they have been ordered to withdraw and have been prevented for months from doing so for reasons well known to you.

Now, we may take the specific instance of el-Auja, about which we have had so much discussion. The facts are simple and not in dispute. Israeli forces captured the village and its locale in the fighting — under the truce — which began on 22 December 1948. You may be sure that if no armistice agreement is reached here, you will be requested to withdraw your forces from the el-Auja area. This is routine procedure under the truce, which you

will fully appreciate and which your own authorities have often invoked. In such an eventuality, of course, it would be for your Government to decide its attitude toward the request, but refusal of compliance would again result in a repetition of the now thoroughly familiar procedure of Security Council action.

To make the picture clearer, a hypothetical case may be employed. If, on 15 July 1948, Israeli forces had been on Egyptian territory, any advance of Egyptian forces subsequent to the Security Council truce resolution of that date would have been in violation of the truce, and an order for their withdrawal, even on Egyptian soil, would have been issued.

All of the foregoing is designed merely to clarify the terms of reference under which we carry on the negotiations here. I would certainly hope that the 4 November resolution — al-Faluja, Beersheba, Bir Asluj and all the rest — would not again arise to bedevil the Security Council. I assume that you share that wish. And now there would be a new issue — el-Auja.

I can appreciate fully your desire to clean up as many issues as possible in the armistice agreement and thus avoid discussion and misunderstanding in the future. But I would remind you that it is an armistice agreement only that is being negotiated here, and there are important political decisions which must await a full settlement of all differences between the two Governments. Having in mind Security Council resolutions and the Egyptian attachment to them, it does not seem possible to wipe the slate clean now, although even at our present stage of agreement a big step in that direction has undoubtedly been taken.

While writing this, your letter of 6 February[2] in response to mine to you of the fifth, has arrived. I find it very helpful, and will add a few comments on it.

I share your concern about any manifestation of political motivations here. From the beginning of these negotiations, and I will continue to do so, I have exerted every effort to keep the discussions free of political issues. It is admittedly difficult, if only because of the Security Council resolutions themselves; but it is an armistice we are negotiating here and not a peace treaty. There is, therefore, no question of anyone "recognising" any one else, or either party recognising the rights, claims or interests of the other. As you are well aware, my insistence here all along, in the interest of achieving agreement, has been to avoid these issues by the device of safeguarding for the future any rights, claims or interests which either party may have or assert that it has.

It has never been my understanding that you are insisting that in the armistice agreement the Egyptians must recognise your right to any territory, whether in the Negev or elsewhere. For if that were the case, there would be obvious difficulties, since it is not yet known officially whether you are claiming all or part of the Negev, and whether or not you are

2. מס' 104.

claiming places outside the 29 November 1947 lines such as Beersheba and el-Auja. It is inconceivable, also, that if you were claiming all of the Negev, you would be willing to sign an agreement permitting Egyptian forces to remain there during the period of the armistice.

I point all this out to emphasize that not only because of Security Council resolutions, but also because your own position is unknown, there is a distinction that can be drawn between what is clearly defined as Egyptian territory and what is not yet clearly defined as yours, and that, in any case, it is not the responsibility of an armistice agreement to settle territorial disputes. The Egyptians could scarcely be called upon to recognise claims not even advanced.

On the other hand, nothing in the agreement envisaged should prejudice any rights, claims or interests you may wish to advance when the settlement stage is reached, and in its present draft I am positive that nothing does.

For these reasons I am appealing to both parties to forego territorial questions and return to a consideration of the basic premise of the intended armistice, viz. the liquidation of the military phase of the conflict.

As I pointed out to you and Col. Yadin yesterday, it would be most helpful if you could now put your major emphasis on valid considerations affecting your national security. I am in full accord with you that your security interests must be fully safeguarded and I think that the Egyptians also will be amenable in that regard. If, as I requested, we could have from you precise, written statements of such considerations as they relate to present proposals, the effort to achieve agreement would be greatly facilitated.

I trust that you have fully recovered from your indisposition.

Sincerely yours,

Ralph
Ralph J. Bunche
Acting Mediator

110

ר. באנץ' אל מ. שרת
R. Bunche to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 7 February 1949

Dr. Eytan has kindly communicated to me your message of 7 February[1] for which I thank you, and which I have read with great care. I regret that I have had no opportunity to meet with you since my unanticipated return to the Near East.

110

1. מס' 108.

1. Referring to your paragraph one, on the basis of my full knowledge of the circumstances here, I cannot agree that the proposal by me of a compromise draft[2] was a mistake in any sense or degree. At the time it was put forth on 31 January the negotiations here were in complete deadlock. Both delegations had stated their positions and every effort to elicit concessions had failed. The Egyptian delegation had informed me that the position set forth by it on 29 January[3] was the absolute minimum it could accept and that it saw no value in any further discussion unless your side had concessions to offer. The Egyptian delegation also stated, however, that it would not walk out on the negotiations and thus assume responsibility for terminating them. Your delegation was equally adamant and somewhat more impatient than the Egyptians. In these circumstances, I had the choice of the following alternatives: a) to assume responsibility myself for declaring a deadlock and terminating the negotiations, which I saw no reason for doing so long as the delegations were prepared to remain here; b) to do nothing and let the delegations sit it out; and c) to try to loosen up the deadlock by introducing a catalytic agent in the form of a compromise paper which would set forth not my own views, but which would take a middle ground between the divergent views of the delegations, and consistent with Security Council resolutions. I chose the latter course, and it produced effective results. In the first place, the Egyptian delegation sent an emissary to Cairo with the draft and returned with instructions which involved substantial concessions on all important points from their previously held positions. Secondly, it led to a free and frank exchange between the delegations in joint meetings, such as had not been previously possible. As a result, although agreement has not yet been attained, the gap between the two delegations is far narrower than it was a week ago. Finally, the compromise draft has not made it "all but impossible for the Egyptians to make further concessions", as you suggest, since in fact they have, during the past two days, made further concessions as regards armistice lines and Auja to meet objections voiced by your delegation. The fact is, however, that since the compromise draft was circulated, no concessions of any substance have been forthcoming from your side.

2. It would appear to be your view that without the compromise draft the Egyptians would by now have come further to meet you than they have done. For those of us who are here, this view is utterly without foundation and could only be based on wishful thinking that the Egyptians, having taken the important decision to come to Rhodes, would sign an agreement at any price. As your own delegation here well knows, on more than one occasion during the past month the Egyptian delegation has been prepared to leave without an agreement and has remained and continued the negoti-

2. מס' 77 (נספח א).
3. מס' 77 (נספח ב).

ations only at my insistence. Indeed, one such proposition from the Egyptian delegation, in the form of a twenty-four hour deadline agreement, was communicated by me to Dr. Eytan as early as 21 January, and declined by him.[4] There is no indication that the Egyptians came here to surrender, despite the military reverses they have suffered.

3. As regards Auja, raised in your paragraph 3, the salient point missed by your delegation and by your message is that no question of inequality of treatment is involved, since the Security Council truce still applies to the Negev as elsewhere, and since, under that truce, your forces having advanced there in late December are not entitled to remain there, irrespective of any position taken in these armistice negotiations, unless the agreed terms of the armistice provide for it. The same would apply had the Egyptians advanced there under the truce. I assume that your phrase at the end of paragraph 3 "withdrew of our own accord" refers to withdrawal from Egypt and not from Auja. I note your reference in this paragraph to "a war of aggression" and to "invaders", and I understand fully the basis for your strong feeling on that subject. You will understand, however, that here we are negotiating an armistice under the specific provisions of Security Council resolutions on the assumption that both parties are bound by them, as indicated by their presence here under agreed terms of reference to that effect. In any case, there can be no doubt that I am.

4. The basis for the Auja compromise proposal is that the national security interests of both parties are admittedly related to this crossroads area, and by placing it under United Nations control for the duration of the armistice only, both sides are fully protected. This temporary arrangement, in fact, positively avoids what you refer to as a "political *fait accompli*", since there is no likelihood that in a final settlement this small and sparsely populated area would be permanently placed under United Nations control. It would seem to me that military occupation of this area by either side, and that contrary to the terms of the truce, would constitute much more of a *fait accompli*. The question of inequality of treatment does not arise here, because a) as you point out in your paragraph 2, the future of this area is in dispute among interested parties, while there is no dispute about sovereignty over the territory on the Egyptian side of the border; and b) under a full application of the conditions of the truce your forces should withdraw and the Egyptian forces return there. The compromise proposal on el-Auja, like the compromise in the 13 November Memorandum, is, indeed, a compromise of a basic principle of the truce which we have often invoked on your behalf as well as on behalf of the other side. In your proposal, the evacuation of el-Auja itself is meaningless in a security sense, since all nearby approaches encircling the village would be firmly held by

4. על פרשה זו לא דווח בתעודות קודמות, אך השווה מס' 35, 37, 39.

your forces, and since even then the village would not be under United Nations control.

5. As regards your paragraph 5, in view of all the circumstances, I must reiterate my belief that the proposal for el-Auja is a reasonable compromise. It is, after all, a deviation in your favour from the fundamental premise of the Security Council truce resolutions, i.e. that no advantage should accrue to either side under the truce. Should the issue ever come to the Security Council, it is, of course, for the Council itself to determine the basis on which it will appraise the situation and the conclusions it will reach. I am bound by Security Council decisions, and it is precisely for that reason that I advanced the proposal on el-Auja in the form it took, since it is not in my discretion to ignore the fundamental principle of no advantage to either side in the Security Council truce resolutions — a principle, indeed, which both parties to these negotiations have solemnly accepted.

6. I note reference in your paragraph 6 to the fact that your proposal "regarded in the light of our interests", constitutes a far-reaching concession. If the interests referred to are security interests, I have yet to hear any convincing reason from your delegation as to why the compromise proposal would not protect them. In my view, the establishment of a temporary United Nations zone at el-Auja is for Israel as strong a guarantee as it could require against *any* possible attack through this crossroads. If the interests are other than security, there are positive clauses in the draft agreement which would fully safeguard them for future assertion. I think you will agree that an armistice agreement need not go beyond this.

7. Concerning your suggestion that further concessions should be drawn from the Egyptians, your delegation has no doubt informed you that I have spent much of the past three weeks trying to coax concessions from both delegations here. In this effort, I have had far greater success with the Egyptians than with your delegation, as the record will abundantly testify. I realise, of course, that your delegation discounts the value of the concessions made by the Egyptians, on the grounds that their original position itself was unrealistic and their objectives utterly unattainable in the present circumstances. Nevertheless, the Egyptian position could not be lightly dismissed for the elementary reason that it was based entirely on Security Council resolutions. I will continue that effort in both directions until agreement is reached here, or until one or other of the delegations, or both, decide that the negotiations should come to an end. I have not abandoned hope for an armistice agreement here. What the provisions of that agreement may be is of no concern to me. That is for the parties themselves to determine. My role is confined to exerting every possible effort to achieve agreement, and this I have been doing to the very best of my ability and with complete objectivity.

8. I can only appeal to you to give most earnest consideration to the above explanations and to the more elaborate statements I have made on

these same matters in my informal letters of 5 and 6 February to Dr. Eytan.[5] The result of these negotiations will unquestionably have a vital bearing not only on that early peace in Palestine which you and I seek, but on the future relations between Israel and the Arab States.

R.J. Bunche

111

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 7 February 1949

Dear Moshe,

You will be receiving by the same mail copies of what has been a somewhat lively exchange of correspondence between Bunche and myself during the past few days; to wit, two letters from Bunche of February 5th and 7th respectively, my letter to him of the 6th and my note communicating the substance of your cabled message.[1] These are all eloquent documents, and I think, speaking now from a purely political point of view, that the situation is at least worth reassessing in the light of the latest arguments. The threat of Security Council action has of course lurked behind Bunche's conversations with us ever since we came here, but it has never come out so clearly before. The basic question which the Government has to ask itself is whether it is prepared to face the Security Council on these issues. I take it from your cable to Bunche[2] that the answer is in the affirmative, though I do not for the life of me know what the Government would do if the Security Council, egged on by Bunche and fed up with our failure to comply with orders, took a really strong line to force us to withdraw from Auja, return to November 13th lines, etc. — or be branded as violators of the truce and mockers of U.N., with all that this would mean in respect of our chances of becoming members of that organisation in the near future. For all the strength of our military case — and it is this of course that we have been pressing all along — we should have a very sticky time attempting to justify ourselves in terms of the international order as represented by

5. כנראה צ"ל: 5 ו־7 בפברואר -- ראה מס' 100, 109.

111

1. מס' 100, 109, 104, 108.
2. ראה מס' 108 והערה 1 שם.

Security Council decisions. I presume that this aspect of the present armistice negotiations is being borne in mind by the Government, and that the Government has decided that it doesn't give a damn. Pressure is at the moment being exercised only by Bunche, but I think it not unlikely that it may soon, perhaps very soon, come also from the U.S.A. Government and — even more embarrassing for us — from the Secretary-General of the United Nations himself. I should be very much obliged to you if, after reading these most recent documents, you would cable me your observations.[3]

I have just received two copies of Bunche's reply to your message.[4] He states that he is sending the original to you by courier plane tomorrow, but we are sending you an extra copy as well, just in case of accidents.

I am beginning to feel that unless there is some move on our part, the scene will soon shift from Rhodes to Lake Success. To provide for this contingency, I suggest that copies of all important documents and letters emanating from Rhodes should be sent as quickly as possible to Aubrey [Eban], if this is not already being done as a matter of routine.[5] I think it is important that Aubrey should inform himself in detail of the exact course of events here, and of the arguments used on either side. If you want me to write more letters to Bunche, simply for the purpose of having more "on the record", I shall be glad to do so. There is no shortage of subjects, but I would not normally write to him further, as I think the prospects of persuasion by letter are small.

I need hardly tell you that the views expressed in this letter are mine, and not necessarily those of the delegation. Shabtai [Rosenne], the carrier of this letter, will be able to give you more information by word of mouth.[6]

Yours ever,

W.E.

P.S. I On a cursory first reading of Bunche's reply to you, I do not understand to what concessions by the Egyptians "as regards armistice lines and Auja" he refers in the first line of page 2.

3. ראה מס׳ 117.
4. מס׳ 110.
5. השווה מס׳ 115 והערה 5 שם; מס׳ 157.
6. רוזן גם דיווח בכתב על התרשמויותיו מרודוס, במכתב אל י. רובינסון מיום 10.2.1949 (130.16/2951/1). הוא כתב כי המצרים בטוחים שישראל לא תחדש את הקרבות וכי הם יוכלו להשיג את מטרותיהם לגבי פאלוג׳ה ועוג׳ה גם ללא הסכם, באמצעות מועצת־הביטחון. לכן אין סיכוי גדול שהשיחות תתחדשנה אם לא יושג הסכם לאלתר. כשלון המשא־ומתן עם מצרים פירושו שגם לא יהיו הסכמים עם מדינות ערב האחרות, פרט, אולי, לירדן. לדעת רוזן על הממשלה לעשות ויתורים מהותיים אם רצונה בהסכם, שהרי ״כל הוויתורים שנעשו עד כה אינם למעשה ויתורים כי אם יותר נסיגות מהדרישות המופרזות.״

P.S.2 Elias [Sasson] this evening had his first meeting with his Egyptian friends. They promised they would try to influence their military members to greater moderation before the next joint military meeting, which is to take place tomorrow morning, and then to meet Elias again in the afternoon. I shall ask Elias to write you a report after this second meeting.[7]

112

ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי
W. Eytan to M. Sharett, D. Ben-Gurion and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 8.2 (שעה 17.50)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 8 בפברואר 1949 (שעה 15.00)

מידי.

בשיחה אתנו הבוקר מנה באנץ׳ את הנקודות הבאות בהן קיימת עדיין מחלוקת בינינו לבין המצרים:[1] 1) אנו מסרבים להיסוג משתי עמדות בגזרה המערבית הנמצאות ממערב לקו 13 בנובמבר, דהיינו עמדת בית־הקברות על־יד רפיח ונ.ג. 79. 2) אנו מתנים את נסיגתנו מבית חנון, גם היא ממערב לקו 13 בנובמבר, בהתחייבות מצרית לא לתת לאזרחים רשות לחדור לשטח זה. 3) עוג׳ה. המצרים מוכנים לשני ויתורים נוספים במקרה שנסכים לשטח נייטרלי תחת או״ם המוצע על ידי באנץ׳, דהיינו: א) התחייבות לא להחזיק אף כוחות הגנה בין אבו עגיילה וקסיימה מכאן והגבול מכאן. ב) הסכמה שנשתמש בכבישים העוברים דרך האיזור הנייטרלי לתנועה צבאית בכיוון לדרום. 4) שאלת הקו הישר בין ביר עסלוג׳ ואום רשרש, אשר מערבה ממנו הצענו להחזיק כוחות הגנה בלבד. הצהרנו שאין זה נוגע למצרים מה נעשה ממזרח לקו זה. הם אינם מקבלים זאת, באמרם כי בפרט בדרום נודעת לזה חשיבות מבחינת בטחונם.

אנא, שקול את כל הנקודות הנ״ל לאור החומר המועבר אליך היום על־ידי שבתאי [רוזן].[2]

7. ראה מס׳ 118.

112

1. הסיכום של באנץ׳ התבסס על דיוני המשלחות הצבאיות עם ריילי בימים 5 — 7 בפברואר. (ראה מס׳ 102; ידין אל בן־גוריון, 7.2.1949, שעה 24.00, 130.02/2453/16).
2. ראה פיסקה אחרונה במס׳ 111 והערה 1 שם.

113

י. ידין אל ד. בן־גוריון, מ. שרת וי. דורי
Y. Yadin to D. Ben-Gurion, M. Sharett and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 8.2 (שעה 23.05)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 8 בפברואר 1949 (שעה 21.15)

מידי.

אחר־הצהריים נערכה פגישה צבאית רביעית. הדיון בהמשך קו פאלוג׳ה — באר שבע — ביר עסלוג׳ לעקבה. עד עסלוג׳ הדבר נוסח כקו. משם דרומה קיבלו נוסחתנו שגבול כוחות ההתקפה שלנו יהיה מחצית המרחק האופקי מגבול מצרים לעבר־הירדן מבלי לכנות זאת קו. על־ידי כך עקפנו הקושי, ולנו הזכות להחזיק כוחות עד עקבה. אמנם הדבר טרם נוסח בכתב.

בתחילה התנגדו שנשלח משמרות מערבה לגבול זה בשטח דרומית לאיזור עוג׳ה, לבסוף הסכימו במסגרת כוחות ההגנה. לפתע העלו שאלת באר שבע. טענו שאמנם באר שבע באיזור כוחות ההגנה — התקפה אלא שבה לא יהיה צבא. לזאת התנגדנו. בשאלה זו טרם הושג הסכם. קרוב לוודאי שמחר תהיה [ה]פגישה הבאה.

114

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X205. התקבל: 9.2
נוסח יוצא: 130.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 8 February 1949

Bunche cabled Lie[1] that presence British forces Akaba is main reason our insistence maintain strong force Beersheba. Reedman approached Cadogan,[2] asking would Akaba force withdraw if armistice signed. Reply unknown.[3]

Eban

114

1. טריגווה לי, המזכיר הכללי של האו״ם.
2. אלכסנדר קאדוגן, הנציג הקבוע של בריטניה באו״ם.
3. ראה מס׳ 119.

115

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X207. התקבל 9.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 8 February 1949

At Eliahu [Elath]'s suggestion[1] have briefed Niles[2] and Clifford[3] on Rhodes, leaving short paper for their Chief,[4] urging stronger pressure Egypt sign without further demands. This work requires our constant detailed information every stage.[5]

Eban

116

א. הד אל מ. שרת
U. Heyd to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 9.2
נוסח יוצא: 93.09/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 8 February 1949

Clifford told Abe [Feinberg][1] today Bunche few days ago suggested U.S.A. should press us for further concessions Rhodes, but White House instructed Acheson against one-sided pressure on Israel.[2]

Heyd

115

1. ראה מס' 103.
2. דייוויד ק. ניילס, עוזר מנהלי לנשיא ארצות־הברית.
3. קלארק מ. קליפורד, יועץ מיוחד לנשיא ארצות־הברית.
4. ראה תזכיר מאת א. אבן על שיחות שביתת־הנשק בין ישראל למצרים, 7.2.1949, 130.02/2425/7.
5. במברק מאותו יום אל ל. אלון (מברק 1231, 93.01/2205/3) התלונן אבן על העדר מידע שוטף על שיחות רודוס וביקש לעדכן אותו בשלימות וברציפות כדי שיוכל להסביר בעוד מועד את עמדת ישראל למשלחות השונות באו"ם. ראה גם מס' 111, 157.

116

1. אברהם פיינברג.
2. שרת שלח לאיתן תרגום עברי של נוסח המברק הזה. (9.2.1949, שעה 24.00, 130.02/2453/17).

117

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 9.2 (שעה 19.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 9 בפברואר 1949 (שעה 17.30)

בהול.

העניין יובא לממשלה היום. אני מבין שיקוליך ושותף להם במידה רבה,[1] אך טעות בידך אם אתה סבור, ראשית, שהקושי הוא מצד הממשלה ושנית, שבדיוני בן[־] ג[וריון] והחתום מטה הכריעו שיקולים צבאיים נגד מדיניים. יש גם שיקולים מדיניים נגד הסדרים ידועים, בכללם הצעת באנץ׳ בסעיף העיקרי. בסעיף זה חל שינוי בעמדת בן[־] ג[וריון] הראשונה, שבוודאי עמדת עליו.[2] אך הוא ער מאוד לצורך להגיע להסכם. הוא נוטה להקל במועצת־הביטחון ובזה אני חולק עליו. אך גם מתוך שיקול חשיבות ההסכם הוא קרוב עכשיו שוב למסקנתי. ייתכן שהעניין יוכרע היום. וכן ייתכן שלפני פסק אחרון נקרא את ידין הנה, בהנחה שבינתיים תסתיימנה השיחות הצבאיות.

עד להוראה חדשה[3] תחזיק בתוקף בקודמות.

118

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

רודוס, 9 בפברואר 1949

למשה היקר שלום רב,

שתי שיחות היו לי עם עומר לוטפי ועבד אל־מונעם מוצטפא. הראשונה נמשכה שעה וחצי, השנייה — שעתיים.[1] בחלק מהשנייה השתתף הח׳ ידין. לבקשתי הוא

117

1. ראה מס׳ 111.
2. הכוונה כנראה לשינוי בעמדת בן־גוריון כלפי הצעת הפשרה של באנץ׳ בעניין עוג׳ה (ראה מס׳ 77 [נספח ג]; מס׳ 81 והערה 3 שם; מס׳ 87; מס׳ 88; מס׳ 89 והערה 3 שם. והשווה מס׳ 95.
3. ראה מס׳ 120.

118

1. הפגישה הראשונה התקיימה ב־7 בפברואר והשנייה ב־8 בו. (ידין אל בן־גוריון, 7.2.1949, שעה 19.30 ו־9.2.1949, שעה 22.20, בתיק 130.02/2453/16).

הרצה לפניהם על מהלך השיחות הרשמיות והבלתי־רשמיות: על עמדתנו ועמדתם, על תביעותינו ותביעותיהם. הוא הציג את הדברים בכישרון רב ובצורה ידידותית וגלויה. לא השאיר מקום לאי־הבנות, וכן לא לחששות וחשדות, לא לגבי ההווה ולא לגבי העתיד: נדמה היה לשני הצדדים — לנו ולהם — כי הדרך הזאת של שיחות ישירות וחופשיות היא הדרך הטובה ביותר להסברת הדברים, להבהרתם ולהחשת סיום השיחות בהצלחה. בסוף השיחה הודו המצרים לא׳ ידין על הרצאתו ״המעניינת, הבהירה והברורה״, והבטיחו לו כי יעשו הכול כדי להביא את השיחות לידי סיום מוצלח. הם ביקשוהו כמה פעמים בהמשך השיחה לא לתת לי לעזוב את האי בימים אלה. הסבירו ״כי הם רוחשים לי אמון מלא, ומציאותי עשויה לקרב את הלבבות ולמנוע כשלונות.״ עבד אל־מונעם ביקש מאת הח׳ ידין להבריק אל ה׳ שרתוק ולבקשהו בשמו כי ישלח אלי הוראה שאדחה את נסיעתי לאירופה ואשאר לפי שעה באי לידם. אגב כך הבטיחו לדאוג לכך שהשיחות לא תימשכנה יותר ממספר ימים. גם בפני וגם בפני הח׳ ידין חזרו לוטפי ומוצטפא והדגישו כי פני ארצם לא רק לשביתת־נשק צבאית כי אם לשלום מדיני, לשלום אשר יביא לידי שיתוף־פעולה בינינו לביניהם בכל השטחים — המדיניים, הצבאיים, הכלכליים וכו׳. אולם — הסבירו בשיחתם אתי — הדבר דורש הכשרת הקרקע בארצם. הוסיפו כי הצלחת השיחות של שביתת־הנשק היא לא רק צעד לקראת השלום המדיני כי אם תרומה ניכרת, שאפשר לנו יהיה להעריכה כראוי רק כעבור כמה חודשים. זה ראשית. שנית: הם מאמינים כי הצלחת השיחות עם המצרים תבטיח דבר אחד לפחות: את הצלחת השיחות עם הסורים והלבנונים. אשר לעבר־הירדן — אינם רוצים לשמוע עליה. וכן אינם רוצים לקשור יותר את גורלם אל גורלה. אין לצפות, לדעתם, לכך שמאמציו הנוכחיים של נורי אל־סעיד[2] — ״להביא לידי שיתוף־פעולה בין עבר־הירדן ועיראק לבין מצרים״ — ישאו פרי, בייחוד אם שיחות רודוס יסתיימו בהצלחה. אולם לא כן אם ייכשלו השיחות האלו. עומר לוטפי חושש כי הכישלון עלול להפוך את הקערה על פיה, כלומר: לנטוע אצל המצרים את האמונה שאין כל אפשרות להסתדר עם ״ישראל״ ושעליהם לחפש דרכים אחרות. לא מן הנמנע — הוסיף — שתצוץ כאן מחדש שאלת ״הליכוד הערבי״, שאלה שלא כל המצרים מתנכרים לה ויש לה עוד תומכים וחסידים בין אנשי הארמון והשלטון, וכן בין האנגלים והאמריקאים.

מצדי החלטתי להישאר לפי שעה ברודוס ולדאוג: א) לצמצום הניגודים. ב) לסידור פגישות ישירות. ג) להחשת הסיום על הצד הרצוי. שניהם — מוצטפא ולוטפי — הבטיחו לי לשתף פעולה אתי אחר גמר השיחות הצבאיות בהכנת השיחות של השלום — שניהם מוכנים לבוא בשעת הצורך לפאריס או לרומא לפגישות אתי ולקביעת דרכי העבודה המשותפת בעתיד. מוצטפא אמר כי הם ידאגו לכך שגם הסורים וגם הלבנונים ילכו בעקבותיהם בשאלת השלום המדיני. לדעתם עלי להשתתף בכל השיחות על שביתת־הנשק שתתקיימנה ברודוס ולמלא כלפי הסורים, הלבנונים ואחרים את התפקיד שממלא אני כיום כלפי המצרים: ״נטיעת האימון בלב הערבים כלפי כוונות ישראל.״ אגב, הם דיברו בשבחו של ראובן [שילוח] וביקשו למסור לו דרישת־שלום.

כל טוב לך,

אליאס

2. נורי אל־סעיד, ראש ממשלת עיראק.

119

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X209. התקבל: 10.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 9 February 1949

Talk with Reedman. He now more hopeful, virtually recants his criticism our stand Faluja and mobile forces. Evidently received negative reply Cadogan on removal troops Aqaba.[1] His general feeling agreement now possible and imminent if slight effort our part Auja and striking forces Beersheba.

120

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. נשלח: 10.2 (שעה 01.15)
התקבל: 10.2 (שעה 10.20)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 9 בפברואר 1949 (שעה 24.00)

בהול.

שאלת עוג'ה הובאה לישיבת הממשלה[1] והוחלט לתת לך הוראה חדשה והיא: עליך לעמוד על שלושת התנאים הבאים: ראשית, לצמצם עד כמה שאפשר את השטח המפורז ובכלל זה להבטיח שנקודת ההצטלבות בין כביש עוג'ה — אל־עריש ובין גבול ארץ־ישראל — מצרים תישאר בידינו.[2] שנית, יפורז גם שטח מסוים ברצועת החוף,

119

1. ראה מס' 114.

120

1. ב־9 בפברואר.
2. איתן ביקש הבהרה לתנאי הראשון ובמיוחד ביקש להבין אם מדובר בהצטלבות הגבול עם כביש עוג'ה — אבו עגיילה או עם כביש עוג'ה — רפיח "באשר אין כביש ישר עוג'ה — אל־עריש." (ראה מברק מיום 10.2.1949, שעה 13.15, 130.02/2453/16).

שרת פירש כי כוונת התנאי הראשון היא "להקטין עד כמה שאפשר את השטח שאותו נצטרך לפנות, ובמיוחד לדאוג לכך שאותה נקודת הצטלבות תישאר מחוצה לו, זאת אומרת שנוכל להחזיק בה בכוחות צבא." בנוגע להצטלבות הבהיר כי הכוונה להצטלבות שבין גבול ארץ־ישראל — מצרים וכביש עוג'ה — רפיח וכי "הכוונה להעמיד תריס בפני אפשרות התקפה מצרית כלפי עוג'ה, משני כיוונים: בכביש עגיילה — עוג'ה ובכביש רפיח — עוג'ה." (שרת אל איתן, 10.2.1949, שעה 17.20, 130.02/2453/17).

כמשקל שכנגד. שלישית, השטח המפורז של עוג׳ה יישאר ריק מכוחות צבא ועוג׳ה תשמש מושב ועדת שביתת־הנשק, אבל לא יוקם פיקוח או״ם. רק אם התנאים האלה לא יתמלאו ואם על־ידי הסכם בשאלת עוג׳ה אפשר יהיה להשיג הסכם גמור שיהיה הוגן בסעיפים אחרים, תהיה רשאי לקבל את הצעת באנץ׳ לגבי עוג׳ה.[3] עד כאן ההחלטה.

הנני להוסיף: ראשית, משמעות ההחלטה היא שאין בשלושת התנאים תנאי בל יעבור. שנית, עליך לעשות כל המאמצים להשיגם כולם או קצתם, בייחוד הראשון והשלישי. שלישית, במקרה שבלית ברירה תקבל את הצעת באנץ׳ לגבי עוג׳ה, עליך לדאוג שיתמלאו הוויתורים הנזכרים בסעיף שלושה של מברקך 081500.[4] רביעית, הראשון לשני ויתורים אלה, והוא פינוי כוחות המגן המצריים מהשטח שבין הגבול לבין קו עוגיילה — קוסיימה, יכול לשמש בסיס טוב לדרישת פירוז שטח עוג׳ה, בלי להטיל עליו מרות או״ם או דגלו. חמישית, הטכסיס צריך להיות לשמור הוויתור לסוף ולהשיג קודם הסכם בסעיפים אחרים, שאם לא כן עלול הוויתור לעודד התעקשות באותם הסעיפים. שישית, אברר מחר במטכ״ל השאלות הכלולות בסעיפים 1, 2 של מברקך הנ״ל, ואדאג להוראות אם יש צורך. שביעית, לידיעתך האישית, החלטת הממשלה נתקבלה ברוב של 9 נגד 1 עם 1 נמנע ו־2 נעדרים.

121

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 10.2 (שעה 13.50)
נוסח יוצא: 130.02/2453/15
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 10 בפברואר 1949 (שעה 10.20)

מידי.
אמש קיימתי פגישה רביעית עם לוטפי וחברו.[1] הם גילו שני דברים: א) הם מוסמכים לפעול בגבולות הצעת באנץ׳ בלבד. ב) מטעמים פנימיים וכל־ערביים נאלצים הם לעמוד בתוקף על שטח הפקר בעוג׳ה ורפיח שישב בו או״ם. נראה כי אפשר לקבל את הסכמתם על באר שבע. היום ניפגש אתם בחמישית. הם מבטיחים רבות וגדולות ביחס לעתיד. הרושם שלי: א) כי כנים הם בהבטחותיהם. ב) כי יצטערו על הפסקת השיחות, אבל בלית ברירה מוכנים לחזור בלא כלום.

3. מס׳ 77 (נספח ג). 4. מס׳ 112.

121

1. על שתי הפגישות הראשונות ראה במס׳ 118 והערה 1 שם. פגישה שלישית, בהשתתפות ששון, רבין וידין, עם עבד אל־מונעם מוצטפה, לוטפי ושרין, התקיימה ב־9 בפברואר. בפגישה המשיכו הצדדים לדון בשאלות הצבאיות השנויות במחלוקת. הפגישה "נסתיימה בלי תוצאות אם כי בידידות" והוחלט שעוד באותו ערב ייפגש ששון ברביעית עם היועצים המדיניים המצריים כדי "לסכם את הפגישה." (ידין אל בן־גוריון, 9.2.1949, שעה 22.20, 130.02/2453/16).

122

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 10.2 (שעה 13.40)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 10 בפברואר 1949 (שעה 11.30)

בהול.

אבא [אבן] מבריק:[1] מקנוטון[2] כנשיא מועצת־הביטחון קיבל מברק מבאנץ', המודיע על כשלונה החרוץ של ועידת רודוס ומציע שהמועצה תיכנס לבוררות על הנקודות השנויות במחלוקת. מקנוטון ענה שמועצת־הביטחון אינה יכולה לפעול בלי דו"ח מלא, ויעץ לבאנץ' לעשות מאמץ נוסף. עד כאן. פירושנו הוא שבאנץ' ניסה להשיג סמכות מועצת־הביטחון לכפות פתרונו על שני הצדדים.

123

ר. באנץ' אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

נמסר למשלחת ישראל: 10.2 (שעה 16.00)
העתק: 130.02/2442/11

Rhodes, 10 February 1949

I am trying to redraft the controversial articles of the agreement and incorporate in them the points of agreement which seem to have been reached in the joint military discussions. Where disagreements persist they will be indicated in a note after each Article.

Attached is a redraft of Article VI of the Composite Version[1] with the Note indicating the remaining points of disagreement regarding the Gaza —Rafah area.

122

1. אבן אל שרת, X206, 8.2.1949, 93.01/2180/33.
2. אנדרו ג'.ל. מקנוטון, הנציג הקבוע של קנדה באו"ם ונשיא מועצת־הביטחון בינואר 1949.

123

1. ראה נספח א להלן, ומס' 96 (נספח).

I am also attaching a redraft of a new Article VII,[2] which might adequately deal with the question of Egyptian forces in the Bethlehem area. This would replace paragraph 1b of Article VI in the Composite Version. It has the advantage over the Israeli amendment of including this sector in the Armistice to the extent feasible.

Redrafts of Articles VII and VIII of the Composite Version are in process and will be sent to you later today.[3]

Attached also find a summary of the remaining points of difference and the main arguments advanced by each side.[4]

נספח א

APPENDIX I

Article VI

1. In the Gaza—Rafah area the Armistice demarcation line shall be as delineated in paragraph 2.B(i) of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council resolution of 4 November 1948, namely by a line from the coast at the mouth of Wadi Hasi in an easterly direction through Deir Suneid and across the Gaza—al-Majdal Highway to a point 3 kilometres east of the Highway, then in a southerly direction parallel to the Gaza—al-Majdal Highway, and continuing thus to the Egyptian frontier.

2. Within this line Egyptian forces shall nowhere advance beyond their present positions, and this shall include Beit Hanun and its surrounding area, from which Israeli forces shall be withdrawn to north of the Armistice demarcation line.

3. Israeli outposts, each limited to platoon strength, may be maintained east of the Armistice demarcation line, for the protection of the settlements and their communications and water supply in this area, at the following points... ... ...

Note: Agreement has not been reached on the following:

a. Retention by Israelis of two outposts west of 13 November line, i.e. east of Rafah (about 2½ kms. from Rafah Road), and at Hill 79 (about 3½ kms. north-east of Gaza).

b. Israeli outposts at Tall Jamma and Marbat Abu Sitta, approximately 12 to 14 kms. west of the nearest settlements and 4 to 5 kms. east of the Armistice demarcation line.

2. נספח ב להלן.
3. ראה מס׳ 125 (נספחים א, ב). מספרי הסעיפים שונו בנוסח החדש — סעיף 7 הנזכר כאן מקביל לסעיף 8 שם וסעיף 8 מקביל לסעיף 9.
4. נספח ג להלן.

c. Israeli condition that the Armistice Agreement would be violated unless Egyptians prevented all Arab civilians from entering into the Beit Hanun area.

Israelis have agreed that in view of Israeli outposts east of the Armistice demarcation line, Egyptians might maintain one battalion more of troops in the Gaza—Rafah area than the Israelis would maintain in their defensive zone.

Israelis have also agreed that in their outpost opposite Rafah (the "Cemetery"), a United Nations Observer team may be regularly stationed, and that all artillery pieces other than anti-tank guns would be removed.

Egyptians propose that neither side occupy the strategic terrain opposite Rafah (the "Cemetery") and that it be a neutral area under United Nations control.

נספח ב

APPENDIX II

Article VII

In the Bethlehem—Hebron area, wherever positions are held by Egyptian forces, the provisions of this Agreement shall apply to the forces of both parties in each such locality, except that the demarcation of Armistice lines and reciprocal arrangements for withdrawal and reduction of forces shall be undertaken in such manner as may be decided by the parties, at such time as an Armistice Agreement may be concluded covering military forces in that area other than those of the parties to this Agreement, or sooner at the will of the parties.

נספח ג

APPENDIX III

10 February 1949

SUMMARY OF REMAINING POINTS OF DIFFERENCE BETWEEN ISRAELIS AND EGYPTIANS FOLLOWING MILITARY DISCUSSIONS 5-8 FEBRUARY

1. ISRAELI POSITIONS IN GAZA—RAFAH AREA

Egyptians:

a. Wish to have the 13 November line as their demarcation line but do not wish any Israeli forces near that line. Insist that all Israeli forces must remain in vicinity of settlements.

b. They object particularly strongly to the following Israeli outposts, which are inside the 13 November line:
Hill 79 (1045-1017) — which is seen as a threat to Gaza itself.
Cemetery (0816-0723) — which dominates Rafah camp.

c. They also object to the following Israeli outposts which are outside the 13 November line but are far from any settlement:
Tall Jamma (0972-0887)
Kh[irbet] al-Ma'in (0932-0881).

d. The four positions listed above are those that the Egyptians consider to be a threat to the Gaza—Rafah road.

e. Their position regarding the proposed Israeli outpost at Deir Suneid is not known. (This has been substituted for the previous outpost at Beit Hanun, which the Israelis gave up in view of Egyptian objection.)

Israelis:

a. Insist on maintaining all 7 platoon strength outposts listed in Colonel Yadin's memo to General Riley of 10 February.[5] Also insist on the right to use contact patrols between outposts to keep Arabs from crossing lines.

b. Maintain that the above requirements are the minimum for adequate defense of the settlement areas, communications, water supply and protection against infiltration of Arab irregulars and civilians.

2. BEERSHEBA

Egyptians:

a. Hold that no Israeli forces should be in town of Beersheba itself, although such forces may be based nearby.

b. The town should be the principal seat of the Mixed Armistice Commission.

c. This is pressed as a partial recognition and implementation of the 4 November resolution and the 13 November Memorandum.

Israelis:

a. Will not agree to withdrawing troops from town of Beersheba.

b. Have not agreed to using it as seat for Armistice Commission.

c. Question right of Egyptians to dictate disposal of Israeli forces in this area in view of presence of other forces which would not be covered by this Armistice Agreement.

5. לא נמצא.

3. EL-AUJA SPECIAL NEUTRAL ZONE

Egyptians:

a. Wish zone to be demilitarized and under United Nations flag as proposed in Draft Armistice Agreement.[6]

b. Also do not agree to Israelis having defensive positions just outside of the zone as such positions are not near any settlements.

c. State that United Nations arrangement gives full and equal protection to security of both parties.

d. Willing to agree that nearest Egyptian defensive positions would be at el-Qouseima and Abou Aoueigila.

e. Also willing to give guarantees respecting use of Taba—Qusaima—Auja road.

Israelis:

a. Do not agree to the demilitarized zone under United Nations flag. On supposition that zone was accepted, they would insist on right to have defensive positions in the area surrounding the zone.

b. Agree to evacuation of town itself and using it as seat for Commission, and also to having only small outposts, between el-Auja and the frontier, on the three roads leading from Egypt to el-Auja.

c. Agree that Egyptians may maintain similar defensive positions on Egyptian side of frontier.

d. Point to threat from Akaba and to fact that Israeli forces are now in military occupation.

4. "BASED ON SETTLEMENTS"

Egyptians:

Wish restrictive interpretation prohibiting patrol activity, as consistent with 13 November Memorandum.

Israelis:

Wish elimination of this clause as involving inequality of treatment and endangering security, or at minimum, a broad interpretation permitting essential patrol activity.

6. מס' 77 (נספח א).

124

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 10.2 (שעה 19.37)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 10 בפברואר 1949 (שעה 18.30)

מידי.

אין אנו מבינים מדוע סבורה הממשלה כי לתכנית המפורטת בחלק הראשון של שדרך 100115[1] ישנם יותר סיכויים להתקבל על דעת המצרים מאשר תכנית ידין,[2] עליה נאבקנו ממושכות במשך הזמן האחרון. אם ישנו הבדל הריהו בזה שהתכנית החדשה חמורה יותר מנקודת־ראות המצרים.[3]

125

ר. באנץ׳ אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

נמסר למשלחת ישראל: 10.2 (שעה 19.30)
העתק: 130.02/2442/11

Rhodes, 10 February 1949

Dear Walter,

In studying carefully the notes on the military discussions I have detected one great fallacy in the thinking. In the discussions on offensive-defensive forces, patrolling etc. in the eastern sector, which has been based on the fact that third party forces in that sector would not be covered by this Agreement, which is quite true, it seems to have been forgotten that pending an Armistice Agreement with that third party the conditions of existing Security Council truce resolutions would continue to apply in that sector. In other words, by entering into an Armistice Agreement with Egypt it is not possible to liquidate truce obligations *vis-à-vis* Transjordan in the sector in which their forces are found, or to revise the decisions of the Security Council.

124

1. מס׳ 120.
2. ראה מס׳ 70 סעיפים 3 — 5; מס׳ 96 (נספח א), סעיף 8 (הצעת ישראל); מס׳ 123 (נספח ג), סעיף 3 (עמדת ישראל).
3. את תשובת שרת ראה במס׳ 128.

It is this admittedly difficult situation which I have tried to meet in paragraph 5 of this suggested Article.[1]

I have not yet circulated this suggested new Article, but would like to hear your reactions to the idea. I recognise that there are both advantages and disadvantages in it.

Sincerely yours,

(Signed) Ralph

Ralph J. Bunche
Acting Mediator

P.S. I hope some progress has been made in the Sasson—Moustafa parleys last night[2] and this afternoon. I also hope your throat has responded to the treatment.

נספח א

APPENDIX I

Article VIII

1. In the areas defined in paragraphs 3 and 4 of this Article, no forces other than defensive forces shall be maintained by either Party.

2. The defensive forces referred to in this Article shall be as defined in Annex... to this Agreement.

3. In the area under Egyptian control east of a line running from el-Arish to Abou Aoueigila (MR 065028) and thence directly to the Gulf of Akaba, Egyptian defensive forces only may be maintained. All other Egyptian forces shall be withdrawn from this area.

4. In the area of Palestine under Israeli control south and west of the line delineated in paragraph 2a of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, from its point of origin on the west to the point at MR 1258-1196, thence south along the road to Hatta—al-Faluja—R[oad] J[unction] at MR 1214-0823—Beersheba—and Bir Asluj, Israeli defensive forces only, which shall be based on the settlements, may be maintained. All other Israeli forces shall be withdrawn from this area.

5. In the area of Palestine east of the line described in paragraph 4 above and south of Bir Asluj to the southernmost tip of Palestine, pending the conclusion of an Armistice Agreement covering forces in this sector

125

1. נספח א להלן.
2. ראה מס' 121.

other than those of the parties to this Agreement, at which time the matter will be reviewed by the parties, all military forces and movement in the area shall be subject to the conditions of the existing truce resolutions of the Security Council and under the supervision of the United Nations Truce Supervision Organisation.

Note: The points of disagreement are the following:

a. In paragraph 4, whether Israeli forces shall be maintained in the town of Beersheba itself and whether it falls in the western or eastern sectors, or in both.

b. In paragraph 5, the size and nature of Israeli forces and the extent of their activity (i.e. patrolling).

The reasoning behind the suggested new paragraph 5 is that if a differentiation must be made between western and eastern sectors because of the forces of other parties not covered by this Agreement are involved in that sector, then the existing truce resolutions of the Security Council continue to govern the activities of both the Israeli and third party forces in that area. That is to say that whatever the provisions of this Agreement may be, they cannot free the forces of one party from truce obligations *vis-à-vis* a third party not covered by the Agreement. In this regard, it is to be noted that the general conditions which form the basis of the truce under several Security Council truce resolutions are as restrictive as those which have had specific application to the Negev, and there would therefore be no greater restrictions in the eastern sector upon the Israeli forces than upon the Transjordan forces. When an Armistice would be concluded with Transjordan, the application of Security Council truce resolutions to the eastern sector would be affected in the same way they are being affected in the western sector by the projected Egyptian—Israeli Armistice Agreement.

נספח ב[3]

APPENDIX II

Article IX

1. The village of el-Auja and vicinity shall be established as a Special Neutral Zone from which both Egyptian and Israeli armed forces shall be totally excluded. This Special Neutral Zone shall be under the full supervision and effective control of the United Nations, whose flag shall fly there, and shall be held in custody by the United Nations pending final settlement of territorial dispositions in *the south of* Palestine. The movement of armed forces of either side into the el-Auja Special Neutral Zone and for any

3. בתיק צורף הנספח למכתב שלפנינו ובשוליו נרשם כי נמסר למשלחת ישראל בשעת מסירת המכתב (19.30). ראה גם מס׳ 123 והערה 3 שם. ההדגשות מציינות תוספות או שינויים שהוטלו בנוסח הקודם של הסעיף (השווה מס׳ 77, נספח א).

purpose, when confirmed by the United Nations, shall constitute a flagrant violation of this Agreement and an act of force directed against the United Nations.

2. The area which shall comprise the el-Auja Special Neutral Zone shall be defined as follows:

From a point on the Egypt—Palestine border five kilometres north of the Rafah—el-Arish road (MR 0[8]7[4]-047), south-east to Khasha el-Memdud (MR 096-041), thence south-east to el-Beha (MR 108-039), thence south-west intersecting the Egypt—Palestine border at a point five kilometres south-east of the intersection of the old railway track and the Egypt-Palestine border (MR 099.5-014.5), thence returning north-west along the Egypt—Palestine border to the point of origin.

3. *On the Egyptian side of the frontier, in the el-Auja area, no Egyptian defensive positions shall be closer to el-Auja than el-Qouseima and Abou Aoueigila.*

4. *The road Taba—Qouseima—Auja shall not be employed by any military forces whatsoever for the purpose of entering Palestine.*

Note: Not agreed to by Israeli delegation.

126

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 10 February 1949

Dear Moshe,

I might have joined Yigal [Yadin] tomorrow on his short visit home if I were not lying in bed with tonsilitis. I have, as a matter of fact, been in bed on and off for the greater part of the week, and it has been fortunate that the discussions have been mainly military and have not required my personal attendance. I am at present sucking penicillin tablets and hope to be alright again in a day or two. Today's mail is once again bringing you working papers from Bunche. They consist of attempts to revise Articles VI, VII and VIII, as well as a paper which sets forth the four main points which still divide us.[1] I shall not go into these papers at any length now, partly because I don't feel well enough to do a lot of dictating, and partly because Yigal

4. במקור כתוב בטעות: "067".

126

1. ראה מס' 123 (נספח) ומס' 125 (נספחים).

can say everything there is to be said. I should, however, like to say that I can see no way out of the impasse in the near future, except if our Government were prepared to make generous concessions, which I see it is not. I have been sitting in this place now for a month, and for all its scenic charm I am not at all sure that if I continue to reside here much longer I shall really be doing the most useful job of which I am capable. In the absence of concessions by us, I can see only two choices before us: either to break off (or "adjourn") the talks, or to leave here a purely nominal delegation, consisting say of Fati [Harkabi] and Irene Broza,[2] to sit in Rhodes and listen to anything new the Egyptians may have to say next week or next month or next year. I may be taking a somewhat jaundiced view of the situation owing to my low physical state, but I assure you it is not far from the truth. I do wish that, with Yigal back with a first-hand account, you and B[en]-G[urion] and anyone else concerned would sit down together and decide one way or the other — and the choice, as I think Yigal will confirm, is really only between making further concessions or breaking off the talks.[3] As we shall soon be forced by the Security Council to make these concessions anyway (and more), I am naturally in favour of making the concessions now and securing in return an armistice agreement and a good name at U.N.

Yours ever,

W.E.

127

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 11.2 (שעה 14.10)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 11 בפברואר 1949 (שעה 11.00)

מידי.

אחדים מחברי משלחתנו מנסים לתאר את עקשנותם של המצרים כמלחמת־עצבים. אינני מאמין בזה. מתוך שש שיחות ארוכות ומקיפות אתם[1] הבינותי: א) אינם מאמינים כי אנו לא נתקוף אותם יותר ורוצים להבטיח זאת מראש; ב) אין ברצונם

2. רינה ברוזה, מזכירה בלשכת המנהל־הכללי במשרד־החוץ.
3. שרת התפלא על תוכן מכתבו של איתן וביקש לדעת אם נכתב לפני שקיבל איתן את המברק המדווח על החלטת הממשלה — מס׳ 120. (ראה מברק מיום 11.2.1949, שעה 14.05, 130.02/2453/17). תשובת איתן — ראה מס׳ 129.

127

1. ראה מס׳ 118 והערה 1 שם; מס׳ 121 והערה 1 שם.

להחזיק צבא רב לא בגבול שלהם ולא במקומות המוחזקים על־ידם ורוצים להבטיח מראש את האפשרות הזאת; ג) הם משוכנעים כי במקרה של כשלון השיחות תתערב מועצת־הביטחון ותכריע לטובתם לפחות בשאלת פאלוג׳ה, שלוחצת עליהם יותר מכול. מטעמים אלה בעיקר מושכים הם את השיחות ואין לצפות כי ההפסקה תבוא מצדם. בינתיים נוצר אצלם הרושם כי כוונות היהודים אינן רצויות, כי קשה בכלל למצוא שפה משותפת אתם וזה עשוי, לדעתי, להשפיע לרעה בבוא העת על שיחות השלום. נדמה לי שבאם נצעד לקראתם בשאלות עוג׳ה ורפיח נצליח להשיג: א) את הסכמתם לשאלת באר שבע; ב) את ויתורם להחזקת מקומות בפיקוח או״ם. מוצטפא ולוטפי הודיעו על נכונותם לקחת את האניסיאטיווה לידיהם, לטלגרף לממשלתם ולנסות להשיג את הסכמתה בכיוון זה. נדמה לי כי מסיבות רבות ושונות, פוליטיות וצבאיות, פנימיות וחיצוניות, מעוניינים אנו לסיים בהקדם ובהצלחה את השיחות עם המצרים.

128

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 11.2 (שעה 14.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 11 בפברואר 1949 (שעה 11.00)

אנו מבינים תכנית ידין[1] כמכוונת לפינוי כפר עוג׳ה בלבד ולהחזקת משלטים בסמוך ומסביב, לרבות הצד המערבי. לעומת זה הצעתנו[2] לפי תנאי א׳ היא רק להשתדל לצמצם את השטח המפונה מכפי שמציע באנץ׳; בזה כלול ויתור על משלט מערבי ועל משלטים סמוכים אחרים. בין פינוי הכפר בלבד לבין פינוי כל השטח שמציע באנץ׳ יש מרחק רב, ואנו מציעים לחתור לפשרה בין הקצוות. לפי זה תנאי א׳ מכוון להיות יותר קל למצרים מתכנית ידין. באחד משדריכם נאמר בפירוש שגם באנץ׳ ציין אפשרות צמצום שטחו,[3] והצעתנו היא להיאחז בזה. תנאי ב׳ קשה, אבל ממברקי הבינות שאינני מציע להתעקש עליו. אשר לתנאי ג׳, הרי לא נאמר מעולם בתכנית ידין שכפר עוג׳ה המפונה יועמד תחת או״ם, נאמר רק שישמש מושב לוועדה. אנו מציעים זאת לגבי השטח כולו. גם כאן איני רואה במה הצעתנו גרועה למצרים מתכנית ידין, שלושת התנאים מכוונים למפנה במשא־ומתן. אם יתברר שיש על מה לדבר — מוטב; וָלא, הרי נתונה לך סמכות יותר רחבה. גם מבחינה טכסיסית הכרחי שלב מעבר לנסיגתנו בנקודה זו, שנעשה אותה אם יהיה הכרח.

128
1. ראה מס׳ 124 והערה 2 שם.
2. במס׳ 120.
3. ראה מס׳ 100 והערה 6 שם.

129

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 11.2 (שעה 18.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 11 בפברואר 1949 (שעה 16.40)

מידי.

אפילו אחרי ביאוריך במברק 111100[1] איני מבין מדוע יקבלו המצרים הוויתורים המוצעים. נוכחות או"ם בעוג'ה, כהצעת באנץ', נותנת להם ביטחון, מה שאין כן תכניתך, כי היא לאמיתו של דבר יוצרת שטח הפקר. שנית, אתה דורש מהם לראשונה שיצרו שטח דומה באיזורם. מדוע יסכימו לזאת המצרים? מכתבי מאמש[2] נכתב בהשפעת הצעות אלו, שנראו מלאכותיות ובלתי־מעשיות. אני מבין שלי הסמכות להסכים להצעת באנץ' בעניין עוג'ה באם אין מוצא אחר.

בהעדר ידין ומחמת מחלתי נכנסה הפסקה. אני מקווה להבריא בימים מספר, ואם יחזור עד אז ידין, נוכל להתחיל מחדש בתנופה. אני תמים־דעים לגמרי עם מברק ששון מהבוקר.[3]

130

נייר־עבודה מטעם המתווך בפועל[1]
Working Paper Submitted by the United Nations Acting Mediator

130.02/2442/11

[Rhodes, 12 February 1949]

Preamble

The Parties to the present Agreement, *responding to the Security Council resolution of 16 November 1948 calling upon them, as a further provisional*

129

1. מס' 128.
2. מס' 126, וראה הערה 3 שם.
3. מס' 127.

130

1. התעודה הזאת כוללת נוסח מתוקן שהכין באנץ' למבוא ולסעיפים 1 — 5 של הסכם שביתת־הנשק על־פי הצעות התיקונים שהגישו לו הצדדים (ראה 96 [נספח]). התעודה היתה מצורפת למכתב ששיגר באנץ' למשלחת ישראל ב־12 בפברואר. המכתב לא נמצא בתיקי משרד־החוץ. אך הוא נזכר בפתק־לוואי שהמזכירה צירפה למסמך. הפתק והתעודה תויקו בין מסמכים מיום 16.2.1949.

measure under Article 40 of the Charter and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an Armistice; having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolutions of 4 and 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, in the full authority entrusted to them by their respective Governments, have agreed upon the following provisions.

Note: Redrafted to meet Israeli amendment. New wording (underscored)[2] not yet considered.

Article II

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, a general Armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

Note: Approved.

2. No element of the land, sea or military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice demarcation lines set forth in this Agreement except as herein provided, or enter into or pass *through the air-space* or the waters *within three miles of the coastline of the other Party,* or violate the international frontiers. *Neither Party shall consent, for the duration of this Agreement, to the use of its territory against the other by any forces for any of the purposes described in this paragraph.*

Note: Redrafted to meet Egyptian and Israeli amendments. New wording (underscored) not yet considered.

Article III

1. In pursuance of the Security Council's resolution of 4 November 1948, and with a view to the implementation of the Security Council's resolution of 16 November 1948, the Egyptian Military Forces in the al-Faluja area shall be withdrawn.

Note: Approved.

2. This withdrawal shall begin on the day *after that which follows* the signing of this Agreement, at 0500 hours G.M.T., and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier.

Note: Approved, with agreed Israeli amendment incorporated.

2. בנוסח המודפס כאן — ההדגשות בקורסיב.

Article IV

With specific reference to the implementation of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.
Note: Approved.

2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by the restoration of *previously held military positions, changes from those now held other than as specifically provided for in this Agreement,* or by the advance of *the* military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.
Note: Redrafted to meet Israeli amendment and Egyptian objection to it. New wording (underscored) not yet considered.

3. *It is further recognised that rights, claims or interests of a non-military character in the area of Palestine covered by this Agreement, may be asserted by either Party, and that these, by mutual agreement being excluded from the Armistice negotiations, shall be, at the discretion of the Parties, the subject of later settlement. It is emphasized that it is not the purpose of this Agreement to establish, to recognise, to strengthen, or to weaken or nullify, in any way, any territorial, custodial or other rights, claims or interests which may be asserted by either Party in the area of Palestine or any part or locality thereof covered by this Agreement, whether such asserted rights, claims or interests derive from Security Council resolutions, including the resolution of 4 November 1948 and the Memorandum of 13 November 1948 for its implementation, or from any other sources. The provisions of this Agreement are dictated exclusively by military considerations and are valid only for the period of the Armistice.*
Note: Redrafted to meet Egyptian and Israeli amendments. New wording (underscored) not yet considered.

Article V

1. The lines described in Article VI of this Agreement shall be designated as Armistice demarcation lines and are delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948.
Note: Approved.

2. The Armistice demarcation lines are not to be construed in any sense as political or territorial boundaries, and are delineated without prejudice to rights, claims, and positions of either Party to the Armistice as regards ultimate settlement of the Palestine question.
Note: Approved.

3. The basic purpose of the Armistice demarcation lines is to delineate the lines beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move except as specified.
Note: Approved.

4. *The movement of civilians across the Armistice demarcation lines into territory under military occupation by the other Party, shall be prohibited.*
Note: Redraft of proposed Israeli amendment to meet Egyptian views. New wording (underscored) not yet considered.

131

ר. באנץ׳ אל ו. איתן (רודוס)
R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

העתק: ארכיון צה״ל: 922.75/1054

Rhodes, 12 February 1949

Herewith a redraft of Article VIII[1] in which an effort has been made to incorporate views on which there appeared to be agreement in the military discussions. The suggested new wording in paragraph 5 of this Article, and suggestion of an "understanding" as described in the Note, are put forth in a combined effort to deal with both the eastern and southern sectors and Beersheba. This has been drafted after lengthy discussion with Colonels Yadin and Sherine night before last and would seem to me to come very close to meeting the points raised by each of them.

I will be glad to give any necessary explanation and also to hear the comments of the delegations.

(Signed) R.J. Bunche

נספח
APPENDIX

Article VIII

[.....][2]

5. It is recognised by the Parties that the proximity of the forces of a third party not covered by this Agreement in certain sectors of the area

131
1. ראה נספח להלן.
2. סעיפי־משנה 1—4, הזהים בניסוחם לסעיפים המקבילים בטיוטה הקודמת של הסעיף, לא הודפסו כאן. ראה מס׳ 125 (נספח א) והשווה נוסח מתוקן של הסעיף במס׳ 136 (נספח א).

involved, makes impractical the full application of the provisions of the agreement to such sectors. Provisions similar to those in paragraphs 3 and 4 of this Article, therefore, are not extended to the area of Palestine east of the line described in paragraph 4 above and south of Bir Asluj down to the southernmost tip of Palestine, pending the conclusion of an Armistice Agreement, in place of the existing truce, with the above-mentioned third party, at which time the matter shall be subject to review by the Parties.

Note: Acceptance by the Parties of paragraph 5 shall be on the agreed understanding, not to be incorporated in the Agreement, that:

a. The line described in paragraph 4 shall follow the road through the town of Beersheba itself;

b. Israeli forces now in the town of Beersheba shall be gradually withdrawn, but in any case not later than one month after this Agreement is signed, and garrisoned in nearby camps and settlements; and

c. A United Nations Observer team shall be stationed in the town of Beersheba.

132

י. ידין אל ו. איתן (רודוס)
Y. Yadin to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 12.2 (שעה 20.05)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 12 בפברואר 1949 (שעה 18.45)

בהול.

בישיבת שלושת הגדולים[1] לא נתקבלה עמדתי נגד ויתורים. כמו־כן דחה בן־[גוריון] את הצעתי למשוך העניין תקופה ממושכת ללא הכרעה. וזה הסיכום שנתבקשתי על־ידם להעביר אליך:

1) הוויתורים המכסימליים הם בית־הקברות ועוג׳ה (על אלה אין לשבור המשא־ומתן);

2) עד הוויתורים הנ״ל יש להתעקש ולהציע ויתורים בהתאם לקווים דלקמן:
א) (קומבינציות שונות על הצעתנו הנוכחית);[2]
ב) במשולש עוג׳ה (שיש להקטינו עד כמה שאפשר ובכל צורה) לא יהיו כוחות ישראליים וכמו־כן לא כוחות או״ם. השטח יהיה תחת פיקוח ועדת שביתת־

132
1. הכוונה מן הסתם לבן־גוריון, שרת ודורי.
2. ראה מס׳ 124 והערה 2 שם.

הנשק, כמו למשל השטח בין הגבול המצרי ובין קוסימה, שבו לא יהיו כוחות מצריים;

ג) על גבעת בית־הקברות לא ישבו המצרים ([משלט] 102).

3) כל הוויתורים הנ״ל, וכן הוויתור הסופי אם לא תהיה ברירה, הוא בתנאי שביתר הבעיות נשיג שביתת־נשק בהתאם לדרישותינו שהן:

א) בבאר שבע שליטה מוחלטת ואפילו לא מושב ועדת שביתת־נשק;

ב) שמירה מוחלטת על הצעותינו בעניין המשלטים במערב (פרט לרפיח);[3]

ג) נוסחה מתאימה לגזרה המזרחית בכללה.

4) ראובן [שילוח] יבוא אליכם, אם יוכל מחר בערב, או ביום שני בבוקר, עם פירוט ההוראות. אני אחזור ביום ד׳ בבוקר.

5) יצחק רבין חייב להישאר ברודוס.

6) יגאל אלון מסכים גם הוא שהרע במיעוטו הוא הרחקת האו״ם מעוג׳ה.[4]

דרישת־שלום לכולם.

133

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

רודוס, 13 בפברואר 1949

למשה היקר — שלום רב,

אחרי הפסקה טכסיסית של יומיים חידשתי היום את הקשר שלי עם עומר לוטפי ועבד אל־מונעם מוצטפא. השיחה, שנמשכה כשעה וחצי, התקיימה בחדרו של האחרון לרגל מחלתו. בהזדמנות זו נוכחתי כי עבד אל־מונעם הוא האישיות המרכזית, הקובעת והמכוונת במשלחת המצרית. על שולחנו עשרות תיקים ובכל רגע נכנסים אליו חברי המשלחת: מי שמביא לו דברים לחוות־דעת ולאישור ומי שלוקח מאצלו טלגרמות ומכתבים למשלוח. בהמשך השיחה נאלץ היה לתת הוראה לאחד ממזכירי המשלחת, חסן מאהר, לא להפריע לו יותר. להלן תמצית השיחה:

א) עבד אל־מונעם שאל לסיבת נסיעתו של ידין לארץ[1] ואם הוא מתכוון לחזור לרודוס אם לא. המשלחת המצרית — אמר — פירשה את נסיעתו כצעד ראשון להקטנת המשלחת הישראלית וכסימן חותך לכשלון השיחות. על־כן היא פנתה אל ד״ר באנץ׳ בשתי דרישות: א) לאפשר לה לחזור לארצה בהקדם; ב) לסכם את הדיונים, לסמן את אלה מהשאלות שמצאו את פתרונן הרצוי ואת אלה שלא מצאו ולשלוח על כך דו״ח למועצת־הביטחון. כן סיפר עבד אל־מונעם כי הוא שלח בעניין

3. ראה מס׳ 123, נספח ג.
4. הסעיף נמחק בנוסח היוצא, אך כלול בנוסח שנשלח.

133

1. ידין חזר לישראל לצורך התייעצויות. ראה מס׳ 126, 132.

יה טלגרמה ארוכה לממשלתו ויעץ לה להביא את הדברים לידיעת נציגיה בוואשינגטון ובלייק סאכסס. הרושם שלי — כי בספרו לי את כל הדברים האלה לא התכוון עבד אל־מונעם "לאיים" עלי כי אם להעמידני על המצב לאמיתו ולשפוך לפני את לבו, לאחר שנדמה לו כי השיחות נדונו לכישלון אחרי עבודה מאומצת של חודש ימים. [....][2]

ד) מכאן עברנו לדבר על שיחות רודוס. לשאלתי אם נתחדש אצלם משהו — ענו בצחוק כי הם הגיעו למסקנה שיש להקים ברודוס "ועדת פיוס" זמנית שתצמצם את הניגודים בין שתי המשלחות — המצרית והישראלית — ותקרב את השקפותיהן. אף יש להם מועמדים להרכבת "הוועדה" והם: ששון, לוטפי ועבד אל־מונעם. אחרי ההלצה הזאת פתח לוטפי בנאום ארוך, בו ניסה להוכיח שהמרחק בין השקפות שני הצדדים קטן במידה מוחשית ושאין אנו משתדלים כלל בשיחותינו הנוכחיות למנוע זריעת מרירות בלב המצרים. התנהגות כזאת אינה עשויה, לדעתו, לסתום מקורות תרעלה או לסלול את הדרך לשלום. מצדי השתדלתי להוכיח לו את ההפך. אך תוך כדי ויכוח הבטחתי לעשות מאמץ נוסף ולהצעיד את משלחתנו לקראתם, בתנאי שהמשלחת המצרית לא תעמוד: א) על דרישותיה בבאר שבע; ב) על דעתה ביחס למסירת כל שטח שהוא לפיקוח או"ם. בסוף הוויכוח החלטנו לכנס את ראשי שתי המשלחות לישיבה משותפת שלא בנוכחות אנשי או"ם כדי לסלק את הניגודים שבינינו בדרך ישירה ותוך אווירה ידידותית.

הרושם שלי הפעם שעמדת המצרים יותר פשרנית.

בברכה,

אליאס

134

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 14.2 (שעה 13.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 14 בפברואר 1949 (שעה 12.00)

בהול.

הנוסח המתוקן של באנץ', שהומצא לך בצירוף למכתבו מ־10 בפברואר המתחיל "דיר וולטר",[1] מכיל בסעיף 5 עניין שהוא בהחלט אולטרה וירֶס ואין לו כל שייכות

2. חלק של המכתב, העוסק בשיחות לוזאן, לא הודפס כאן.

134
1. מס' 125 (נספח א).

למשא־ומתן עם מצרים. בסעיף זה חדל באנץ׳ להיות יושב־ראש במשא־ומתן בינינו לבין מצרים וחוזר להיות מתוך מטעם או״ם או יותר נכון ממונה מטעם מועצת־הביטחון. אין לסבול את הכפילות הזאת. המשא־ומתן הנוכחי מכוון להסדרת היחסים בין ישראל למצרים. אם יש מצד או״ם תביעות לישראל או אם יש מצד ישראל התחייבויות כלפי או״ם, הרי זו בעיה לחוד, שאין לנסות להמציא לה פתרון אגב משא־ומתן זה.

135

ר. באנץ׳ אל ו. איתן (רודוס)

R. Bunche to W. Eytan (Rhodes)

העתק: 130.02/2442/11

Rhodes, 14 February 1949

Herewith a revised draft of the el-Auja arrangement,[1] incorporating the suggestions offered by you, and revisions of Articles III and V[2] along the lines you indicated.[3] If these meet your approval,[4] I will submit them to the Egyptian delegation.[5]

135

1. הנוסח הקודם של הסעיף הוגש לאיתן באותו יום (ראה מס׳ 136, הערה 9).
2. נוסח מתוקן של סעיף 5 — ראה נספח ב להלן. נוסח קודם של שני הסעיפים — ראה במס׳ 130. שינוי בנוסח המתוקן של סעיף 2 היה רק במשפט האחרון. באנץ׳ הציע שאחרי המלים "or violate the international frontiers" יתוספו המלים הבאות: "or give assistance to any third party engaged in any such activity directed against either Party to this Agreement."
3. ראה מס׳ 136.
4. איתן השיב לבאנץ׳ עוד באותו יום (130.02/2454/4). הוא אישר את הנוסח המתוקן של סעיפים 2 ו־5 וביקש להכניס תיקונים קלים בסעיף 8: בסעיף־משנה 1 ביקש להשמיט את המלים "under U.N. supervision" ובסעיף־משנה 5 ביקש להוסיף את המלים "by either party" לאחר המלה failure. איתן הוסיף כי היה מעדיף שיובהר בסעיף 3 כי עמדות הגנה מצריות על כביש עוג׳ה — רפיח לא תהיינה סמוכות לעוג׳ה יותר מהמרחק שבין עוג׳ה וקסיימה.
5. ככל הנראה קיבלו המצרים את טיוטת הסעיף שלפנינו עם התיקון השני שהציע איתן. הם ביקשו להכניס בו את התיקונים הבאים: בסעיף־משנה 1 ביקשו להכניס אחרי המשפט הראשון את המשפט: "This demilitarized area shall be under the full supervision and effective control of the United Nations.", ובחלק הראשון של המשפט השני ביקשו להשמיט את המלים: "...attached to the staff of the Mixed Armistice Commission..." ראה שתי טיוטות של הסעיף, מיום 19.2.1949, בתיק 130.02/2442/11; וכן מברק איתן אל שרת, 20.2.1949, שעה 14.30, 130.02/2453/16; והשווה עם הנוסח שהתקבל לבסוף, בנספח ו, עמ׳ 693).

נספח א
APPENDIX I

Article VIII
(Second Revision)

1. The area comprising the village of el-Auja and vicinity, as defined in paragraph 2 of this Article, shall be demilitarised, under U.N. supervision, and both Egyptian and Israeli armed forces shall be totally excluded therefrom. United Nations Observers attached to the staff of the Mixed Armistice Commission shall be responsible for ensuring the full implementation of this provision.

2. The area thus demilitarised shall be as follows: From a point on the Egypt—Palestine border five (5) kilometres north-west of the intersection of the Rafah—el-Auja road and the border (MR 0875-0468) south-east to Khasam el-Mamdud (MR 0965-0414), thence south-east to Hill 405 (MR 1078-0285), thence south-west to a point at the Egypt—Palestine border five (5) kilometres south-east of the intersection of the old railway track and the border (MR 0995-0415), thence returning north-west along the Egypt—Palestine border to the point of origin.

3. On the Egyptian side of the frontier, in the el-Auja area, no Egyptian defensive positions shall be closer to el-Auja than al-Qouseima and Abou Aoueigila.

4. The road Taba—Qouseima—Auja shall not be employed by any military forces whatsoever for the purpose of entering Palestine.

5. The movement of armed forces of either Party into any part of the area defined in paragraph 2 of this Article, for any purpose, or failure to respect or fulfil any of the other provisions of this Article, when confirmed by the United Nations representatives, shall constitute a flagrant violation of this Agreement.

Note: It is proposed by the Israeli delegation as an essential part of the above arrangement that el-Auja be the headquarters of the Mixed Armistice Commission. This would be specified in the appropriate Article of this Agreement.

נספח ב
APPENDIX II

Article V
New Paragraph 4 (Second Revision)

4. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the military lines and positions herein defined.

136

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 14 February 1949

Dear Moshe,

My telegram[1] asking that Shabtai [Rosenne] be ready to come here on Friday to help in the final drafting will doubtless have given you a hint of progress made. Your latest instructions, making possible concessions on both Auja and the cemetery position at Rafah,[2] have transformed the situation. I have, in fact, so far not needed to go to the full length of these concessions, and as far as Auja is concerned I do not think I shall ever have to.

This morning we held a meeting with the Egyptians at which, thanks to the friendly atmosphere and the smallness of the room, we made rapid progress. I told them that I had accepted in principle, subject to possible drafting changes, the whole of the Preamble and Articles I, II, III, IV, V and VII, as presented in their latest versions by Dr. Bunche.[3] They agreed to accept all of these too, with two reservations. (1) They did not like the form of words whereby the movement of civilians across the armistice lines was "prohibited."[4] They said that if two or three odd Arabs infiltrated into our territory, this would, under the suggested form of words, give us the right to claim that the armistice agreement had been violated. While they were prepared to prevent infiltration, they could not accept a responsibility of this kind which was a practical impossibility. As an indication of their settled policy, they pointed out that there was already a law effective in the area under their occupation, forbidding civilians to leave the area and cross the lines. I suggested therefore that the phrasing in the agreement should be something like this: "The regulations at present effective in the areas controlled by the Egyptian Army, forbidding civilians to cross the lines, shall remain in force." They are prepared to accept the inclusion in the armistice agreement of something along these lines.[5] (2) Their second reservation was about the passage which forbids either party to allow its

136

1. מיום 14.2.1949, שעה 19.30, 130.02/2453/16.
2. ראה מס' 128.
3. ראה מס' 130 והערה 1 שם; מס' 123 (נספח ב).
4. המדובר בסעיף־משנה 4 של סעיף 5.
5. השווה נוסח מתוקן של הסעיף במס' 135 (נספח ב).

territory to be used by a third party for the purpose of attacking the other.[6] They pointed out that this underlined their inferiority with regard to the British, whose actions they were in no position to control. I agreed that if the British were really determined to use their bases in Egypt for the purpose of attacking us, there was nothing effective the Egyptians could do to prevent them. But I said that I wanted to make sure that in such an eventuality Egypt would do nothing to help the British. We agreed that this could be met by a formulation somewhat as follows: "Neither party shall in any way assist any third party that may use its territory for the purpose of attacking the other." They agreed.[7]

We then got onto the question of Auja, and I outlined to them my new position as I had defined it last night to Bunche and as I reported to you yesterday evening by cable.[8] For the sake of greater clarity I shall repeat it here. I said that we would agree that the Auja area be demilitarised on the following conditions:

1. That the area so demilitarised shall not be a U.N. zone nor in any way under U.N. rule or control.

2. That the area be smaller than that proposed by Bunche for his original U.N. zone.

3. That the seat of the Armistice Commission be at Auja, and nowhere else.

4. That on the Egyptian side no positions, not even defensive, should be maintained closer to Auja than Quseima and Abu Agheila.

5. That the road from Taba via Quseima should not be used by any military force whatsoever for the purpose of entering Palestine.

The Egyptians said they were "perfectly prepared to consider this", in a way which made it evident to us all that they accepted it.

Auja was also the starting-point of a conversation I had this evening with Bunche. He had in the course of the day prepared a draft Article based on these suggestions and conditions of mine. I took exception to almost every part of his draft, and he made the necessary corrections. The Egyptians had not seen the draft, and will now be receiving it for the first time in its amended form.[9] With the help of Arieh Simon, we worked out the smallest possible area for the demilitarised zone, but it proved impracticable, and

6. בסעיף־משנה 2 של סעיף 2, הנזכר לעיל.
7. השווה מס׳ 135, הערה 2.
8. מברק מיום 13.2.1949, שעה 19.00, 130.02/2453/16.
9. ראה מס׳ 135 ונספח א שם. הטיוטה שמזכיר איתן צורפה למכתב ונמצאת בתיק. ניסוחה היה שונה מן הנוסח המתוקן שהוגש למצרים בסדר הופעתם של סעיפי־המשנה ובשני שינויים קלים בתוכן: בסעיף־משנה 1 של הטיוטה נוסח המשפט האחרון כדלקמן: "A United Nations Observer team shall be maintained at el-Auja for the purpose of ensuring the full implementation of this provision." סעיף־משנה 3 בטיוטה הפך לסעיף־משנה 5 בנוסח המתוקן. המלים "to respect or fulfil any of the other provisions of this Article", המופיעות בנוסח המתוקן, לא נכללו בטיוטה.

therefore I accepted the area drawn by Bunche. This has the one great advantage over the area previously suggested by Bunche for the U.N. zone that it bears no relation at any point to the 29 November line. You will remember that the earlier area had the apex of its triangle on the 29 November line, which Bunche maintained was purely fortuitous, but which to us spelled danger for the future. In the new area this is removed. I have no doubt that we shall reach agreement with the Egyptians on this basis, and that we shall never have to make the maximum concession of accepting Bunche's full plan for a U.N. zone.

On the matter of the Rafah cemetery, I have so far made no concession yet, but I have hinted to Bunche that under certain circumstances it might be possible to start thinking along the lines of our evacuating the position one month after the signature of the agreement, or in return for the evacuation by the Egyptians of the parallel position they hold on the same ridge. I said that under no circumstances could we even think of abandoning Hill 79, which although inside the November 13 line, was an integral part of our settlement defence, and that I was not even prepared to speak about the abandonment of any positions, however unwelcome to the Egyptians, that were outside the November 13 line.

There remained Beersheba. I said we maintained our full rights with regard to Beersheba and could not allow them to be whittled down in any way. He showed me a new draft of Article VIII*,[10] which he had not intended to let me see before discussing it with the Egyptians. I said that I would reserve comment on it, but that I would say straight away that I objected strongly to the attached "Note", which states that "acceptance of this Article is to be on the agreed understanding, not to be incorporated in the Agreement, that..." I said that quite apart from the subject matter of this "understanding", I thought the principle of the thing was unsound. If a matter could not be incorporated into a written agreement, but had to be dealt with by the subterfuge of an "understanding", it was a bad thing, and we had had an unfortunate experience before.[11] This whole question is one which will have to be taken up on Yadin's return. When it is settled, the agreement will be all but signed. I am sending you by the same mail a copy of this new Article VIII*, together with the "Note" and Annex. I think the Annex is a good thing, and the Article itself, with the possible exception of Clause 6, should also prove acceptable. The only trouble centres round the "understanding."

I am sending a copy of this letter by the same mail to Yadin, and I hope it will be possible for the two of you, perhaps together with B[en]-G[urion],

*) Now called Article VII

10. נספח להלן.
11. בעניין פינוי כיס פאלוג'ה.

to hold a final consultation on the strength of it before Yadin comes here on Wednesday.[12] I think we are now in the clear, and the matter should be settled by two days' work on Wednesday and Thursday by Yadin and another two days on Friday and Saturday by Shabtai [Rosenne].

Yours ever,

W.E.

נספח

APPENDIX

Article VII

1. It is recognised by the Parties to this Agreement that in certain sectors of the total area involved, the proximity of the forces of a third party not covered by this Agreement makes impractical the full application of all provisions of the Agreement to such sectors. For this reason alone, therefore, and pending the conclusion of an Armistice Agreement in place of the existing truce with that third party, the provisions of this Agreement relating to reciprocal reduction and withdrawal of forces shall apply only to the western front and not to the east—south-eastern front.

2. The areas comprising the western and east—south-eastern fronts shall be as defined by the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision, on the basis of the deployment of forces against each other and past military activity or the future possibility thereof in the area. This definition of the western and east—south-eastern fronts is set forth in Annex... of this Agreement.

3. In the area of the western front under Egyptian control, Egyptian defensive forces only may be maintained. All other Egyptian forces shall be withdrawn from this area to a point or points no further east than el-Arish—Abou Aoueigila.

4. In the area of the western front under Israeli control, Israeli defensive forces only, which shall be based on the settlements, may be maintained. All other Israeli forces shall be withdrawn from this area to a point or points north of the line delineated in paragraph 2a of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948.

5. The defensive forces referred to in paragraphs 3 and 4 above shall be as defined in Annex... to this Agreement.

6. In the east—south-eastern front the *status quo* is to be maintained pending the conclusion of the Armistice Agreement referred to in paragraph 1 of this Article.

12. מחמת קשיים בהעברת הדואר הבריק איתן לשרת בצהרי יום המחרת את תוכן המכתב והנספחים (130.02/2453/16).

Note: Acceptance of this Article to be on the agreed *understanding not* to be incorporated in the Agreement, that:

a. The line described in paragraph 4 shall follow the road [through] [13] the town of Beersheba itself;

b. Israeli forces now in the town of Beersheba shall be gradually withdrawn, but in any case not later than one month after this Agreement is signed, and garrisoned in nearby camps and settlements; and

c. A United Nations Observer team shall be stationed in the town of Beersheba.

ANNEX ...

On the sole basis of military considerations involving the forces of the two Parties to this Agreement as well as third party forces in the area not covered by this Agreement, the demarcation of the western and east—south-eastern fronts in Palestine is to be understood as follows:

a. *Western Front:*

The area south and west of the line delineated in paragraph 2a of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948, from its point of origin on the west to the point at MR 1258-1196, thence south along the road to Hatta—al-Faluja—R[oad] J[unction] at MR 1214-0823—Beersheba and ending at Bir Asluj.

b. *East—South-eastern Front:*

The area east of the line described in paragraph a above, and south of Bir Asluj down to the southernmost tip of Palestine by a straight line marking half the distance between the Egypt—Palestine and Transjordan—Palestine frontiers.

Brig. Gen. William E. Riley,
Chief of Staff of the U.N. Truce Supervision

Rhodes.....February 1949

13. הושלם על־פי נוסח קודם של אותו סעיף (ראה נספח למס׳ 131).

137

ו. איתן אל ר. באנץ' (רודוס)

W. Eytan to R. Bunche (Rhodes)

העתק: 130.02/2454/4

Rhodes, 15 February 1949

We agreed in conversation the other day that Article X as at present drafted did not provide sufficient clarity concerning the functions and procedure of the Mixed Armistice Commission. I venture, therefore, to send you a few notes on the subject, in the hope that they may be useful.[1]

1. The Mixed Armistice Commission shall be set up not later than four days, and shall meet for the first time not later than one week, after the signature of the Agreement.

2. It shall be set up by the two Parties giving notice to the U.N. Chief of Staff of the names of their representatives on the Commission. The U.N. Chief of Staff shall be responsible for calling the first meeting of the Commission. Thereafter the Commission itself shall determine how often it is to sit. My own view is that the Commission need not be in permanent or even regular session, but that it must devise machinery for summoning a meeting urgently, say at twenty-hours' notice.

3. Any claim or complaint by either Party shall be referred immediately to the Commission through its Chairman. If the Commission finds that the claim or complaint is justified, it shall arrange, through its observation machinery and by its influence with the Parties, that the matter be put right with the least delay. As far as possible, such decisions should be reached by mutual agreement between the representatives of the Parties.

4. There can be no ultimate enforcement agency except the Security Council. If the Party against whom a claim or complaint is made considers that the claim or complaint is without foundation, the Commission as such will clearly be in no position to force that Party to accept it, except by moral suasion, i.e., by that Party's own consent.

5. Members of the Commission and observers who visit various sectors in the performance of their duties shall proceed in pairs, i.e. no Egyptian member of the Commission or Egyptian observer shall visit an Israeli-held sector except in the company of an Israeli colleague, and vice versa. Observers on either side may act as liaison officers for members of the Commission engaged on such visits.

6. Visits should not be automatic or of a routine nature. They should be

137

1. ראה טיוטה מתוקנת של הסעיף (19.2.1949), ברוח הצעותיו של איתן, בתיק 130.02/2442/11, והשווה עם הנוסח שהתקבל לבסוף בנספח ו, עמ' 694 — 696.

undertaken only on the lodging of a claim or complaint by either Party, for the purpose of investigating such claim or complaint on the spot.

7. The Commission may suggest to the Parties modifications in the Armistice Agreement, but shall not compel either Party to accept such modifications against its will. The Commission shall interpret the meaning of the Agreement, if there is a dispute about such meaning between the Parties.

*

It is understood, of course, that none of the points mentioned above invalidates the amendments to Article X suggested by the Israeli delegation on 1st February.[2]

138

ר. שילוח אל א. אילת (ואשינגטון)
R. Shiloah to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן T27W.
נוסח יוצא: 130.09/2308/2

Tel Aviv, 15 February 1949

For your information: In absence Shertok today received McDonald, Knox and Military Attaché,[1] who expressed Department's worry re our attitude, adamancy, Beersheba, Auja, as reported to them by Ethridge, who learned same from Bunche. This attitude they claim in variance with impression gathered from Eban's talk with Department's representative at Lake Success.[2] 1) Explained at length impossibility withdraw or reduce forces east of line Faluja—Beersheba—Asluj as long as no armistice signed with Transjordan and in view of presence British forces Aqaba. 2) Also stressed our refusal consider Beersheba as seat armistice commission unless parallel site chosen in Egyptian territory. 3) Reiterated in detail our position re placing Auja under U.N. control and stated we still making effort find formula acceptable both parties.

Shiloah

2. ראה מס' 90, הערה 4.

138

1. קולונל ברטון אנדרוס. בשיחה השתתף גם קודמו בתפקיד, ליטננט־קולונל רוברט ואן דר ולדה. ראה גם דו"ח מקדולנד לאצ'יסון, 17.2.1949, *FRUS*, 1949, VI, pp. 752—3.
2. אבן נפגש עם ג'. רוס ב־11 בפברואר ודיווח לו בנימה אופטימית על ההתקדמות שחלה בשיחות רודוס ועל הסיכויים לסיימם בהקדם. מדבריו הבין רוס כי ישנה נכונות לוויתורים מצד ישראל בשאלות עוג'ה ובאר שבע. רושם זה עמד בסתירה למידע שהתקבל מבאנץ' על עמדה נוקשה של ישראל בשאלות אלו. סאטרתווייט ומקלינטוק שאלו את אילת כיצד הוא מיישב את הסתירה בין הדיווחים. אך בידו לא היה מידע עדכני. לפיכך ביקש אצ'יסון ממקדונלד להיפגש בדחיפות עם שרת ולברר מהן כוונותיה של ישראל. (ראה *FRUS*, 1949, VI, pp. 748—9; אבן אל שרת, N115, 11.2.1949, 93.01/2180/33; אילת אל שרת, W77T, 16.2.1949, 130.09/2308/8.

139

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X215. התקבל 17.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

New York, 16 February 1949

Ross called, mainly exploring Rhodes prospects.[1] Discussing Beersheba, spoke as if question our withdrawal from town, maintaining defence forces in vicinity, was on agenda. Myself replied only question known to me was numerical reduction not withdrawal in that area. Please cable position Beersheba present stage.[2] He stated Washington view Rhodes agreement would be new turning-point in strengthening Israel's international position both membership U.N. and consolidation American friendship.

Eban

140

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 16 February 1949

Dear Moshe,

No plane has left here for Israel during the past three days, and it now seems doubtful whether one will leave tomorrow. But I shall write this letter all the same, to give you a current account of developments.

As far as the Egyptian negotiations are concerned, we are now clearly in sight of the end. The matter of Auja has been as good as settled, and this has transformed the whole atmosphere. There now remains only the specific problem of what outposts we shall hold along the Gaza—Rafah front, and the more general question of Beersheba and the eastern sector. We have used every device to make it clear to all concerned that Beersheba and the eastern sector cannot be touched by an agreement with Egypt and that we

139

1. אבן נפגש עם רוס ב־15 בפברואר. (ראה אבן אל שרת, X213, 15.2.1949, 93.01/2180/33).
2. בפתק אל שר־החוץ, שצורף למברק, כתבה מזכירתו, אייגה שפירא, כי בשעתו לא שלחה לאילת את מברקו של איתן בנוגע לבאר שבע (מס׳ 85) משום שהגיע אליה באיחור ומאחר "שעניין יישוב באר שבע על־ידנו עדין מאוד בשביל מחלקת־המדינה." לדעתה, "ענה אבן את אשר יש לענות." (18.2.1949, 130.09/2337/11).

can agree to no diminution of our full rights and freedom there. I stated this emphatically to Bunche last night, Elias [Sasson] as emphatically to the Egyptians this morning, and for good measure Yadin rubbed it into Bunche again this afternoon. No doubt on the subject remains in anybody's mind. As for the outposts on the Gaza—Rafah sector, this is a matter for Yadin to settle in detail with the military members of the Egyptian delegation, and he started doing this with vigour soon after his return today.

The Egyptians, incidentally, proposed to withdraw their forces from the Bethlehem—Hebron sector within a few weeks of signing the agreement. They have asked us whether we would object to these forces withdrawing to Egypt under U.N. supervision, and we shall say no — i.e. that we don't object.

Two other points remain outstanding: 1) a clearer definition of the functions and authority of the Mixed Armistice Commission; and the other, for how long the agreement is to remain in force. I do not anticipate any prolonged discussions on either of these points. On the first of these subjects I submitted a few ideas to Bunche in a note,[1] of which you will find a copy enclosed in the present bag.

I anticipate that the greater part of the agreement will be ready in draft by Friday, in time for Shabtai [Rosenne] to start putting the finishing touches to it. There may then be a day's delay, caused by the Egyptians, who have to fly the final draft to Cairo for formal approval by their Government. They promise that this will not take long, as approval will be telegraphed from Cairo to make it unnecessary for the courier to return with the actual draft. Bunche is already preparing a great party for both delegations after the signature, with souvenirs and champagne. We would like to give a suitable present each to Bunche and Riley. If you had Eiga or Regina[2] with you, we could have asked them to go out and get something. In their absence, I wonder if Dr. Simon[3] could undertake this task? I don't quite know what to get, but I suggest something like a really first-class fountain-pen (fairly broadnibbed for Bunche), a large box of really first-class cigars for General Riley, or some really nice present, characteristic of Jewish craftsmanship and maybe ornamental, for either of them. If this can be done, the presents should be sent over by the first possible courier.

There seems to be little chance of getting either Lebanon or Syria to come and talk armistice before Transjordan, and therefore little chance of putting Transjordan off much longer. Syria is quite hopeless, and Lebanon not much better. Bunche is putting pressure on Riad es-Solh, and sent him a further cable today. Elias and Reuven [Shiloah] tried to get the Egyptians

140

1. מס' 137.
2. אייגה שפירא ורגינה מדזיני־המבורגר, מזכירות בלשכת שר־החוץ.
3. מיכאל סימון, ראש הטקס במשרד־החוץ.

to put some pressure on Lebanon, but drew a blank. Bunche is perfectly willing for Lebanon to come first, as he really does not mind who comes to talk armistice as long as somebody does. But he does not seem to be making much headway with the Lebanese Government. I am most reluctant to release Elias for the purpose of using pressure through the Lebanese Legation in Paris, as both Bunche and the Egyptians have an almost mystic faith in him and regard him as a kind of lucky mascot, whose departure would be an evil omen for the success of the present talks. I don't think it is necessary for Elias to stay until the actual signature, but I do think it is necessary for him to stay until the signature is certain.

You may have thought my cable concerning our demands on Transjordan[4] to be somewhat exaggerated, but I assure you that if we do not come with far-reaching and even fanciful demands at the start, we shall not get very much in the end. This whole business consists of oriental bargaining. When the Egyptians finally agreed to drop their demand for a Civil Administrator in Bir Asluj, Bunche at once chalked it up as a concession to their credit and demanded an equivalent concession from us. I don't think it matters how high we pitch our demands in the talks with Transjordan, as long as we pitch them high. Bunche, in any case, would not regard any of the suggestions I made to you as more fantastic than some of the Egyptian suggestions which he took perfectly seriously.

Yours ever,

W.E.

141

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 17 February 1949

Dear Moshe,

Today has been devoted almost exclusively to Beersheba, for which the Egyptians are putting up a last-minute fight. It had previously been agreed in private conversation between Elias [Sasson] and the two political bosses on the Egyptian delegation that in return for our concessions on Auja and the cemetery position at Rafah, the Egyptians would raise no claims of any kind on Beersheba. Colonel Seif Eddine, too, admitted freely that Beersheba was not a military question, and that he did not care whether our troops were in the town itself or in camps half a kilometre outside. Their second thoughts on Beersheba came from Sharine, who apparently needs

4. מס' 194.

something of this kind, as he frankly informed Elias, to bolster up the King. There was an extremely sticky conversation on the subject this morning between Elias and the Egyptians, with Reuven [Shiloah] taking part in the final stages. The two political bosses, having made their promise to Elias, could not look him in the face and sent for reinforcements in the shape of Sharine and Seif Eddine. The conversation proved finally to be inconclusive. Bunche later in the day had a talk with one of the two political bosses, whom he asked point-blank whether the Egyptians would allow the negotiations to fail on Beersheba. He did not receive a clear reply, but it was his impression that when it came to the point the Egyptians would not allow Beersheba to stand in the way of agreement. Elias fully confirms this impression, which is further strengthened by a request the Egyptians made this evening to have a further conversation with us on the subject tomorrow. They may be obstinate on the subject for another day or so, but the general feeling is that they will give in in the end.

Incidentally, one of us asked Bunche yesterday evening: "The Egyptians seem to be getting all the benefits from this agreement. What are *we* getting out of it?" Bunche replied without hesitation: "The Negev". I hope he is right. It will have made all these six weeks of trouble and endless discussion at Rhodes worth while.

One of the Egyptians today told Elias they were worried about newspaper reactions to the agreement. He hoped we would not present it in the press as a great victory or achievement for Israel, as they were proposing to publicise it in their newspapers as a great victory for Egypt. He did not mind so much what appeared in the Hebrew press for domestic consumption, but he knew that there were in Tel Aviv American correspondents who made a regular practice of basing their reports on, and judging Israeli official reaction from, the local newspapers, and it would be a blow for Egypt if the New York press hailed the agreement as a feather in Israel's cap. Elias told him that we would be most cooperative in any matter that affected Egypt's prestige, and that he was sure we would not overdo things in the newspapers. Moish [Pearlman][1] should think this over, though I doubt whether the Hebrew press will be pleased enough with the agreement to praise its authors.

I have had no reply from you to the cable I sent you over two days ago[2] about February 24th as the projected date for starting negotiations with Transjordan. Bearing in mind your general directive that everything should be done to put off the start as long as possible, we have been urging Bunche to get in the Lebanon first and stalling on Transjordan. Bunche has done his best with the Lebanon, but stalling is no longer possible. After talking the matter over among ourselves, we agreed to tell Bunche that he should

141

1. משה פרלמן, דובר צה"ל וראש לשכת העיתונות הממשלתית.
2. מס' 192.

inform Transjordan that our talks with them could not start until after signature of the Egyptian agreement, and that he understood that the Israeli delegation would be ready to start the negotiations with Transjordan three or four days after that. This means we have still not fixed a definite date, but unless a miracle happens, it will be impossible to put off Transjordan beyond the end of next week. Yadin agreed that even if the talks start then, they need not, in their early stages, interfere with the other plans you know about.[3]

With regard to the composition of our delegation for the Transjordan talks, Bunche is pleased at the thought that Moshe Dayan may be coming, but he wants either Reuven or me to be here too. I told him that it was impossible for me to stay away from my office any longer, and that for Reuven it would be very difficult. He then suggested that one or the other of us should spend three days each week here and the rest in Tel Aviv. He said that experience had shown that in talks of this kind there was a clear distinction between the military and the general aspects, and that he would so arrange procedure as to concentrate military matters into the days when only Moshe Dayan was here, leaving general matters for discussion with Reuven or me. I am totally opposed to this scheme as far as I am concerned, because my place is definitely at Hakirya, and in any case, being allergic to aeroplanes, I could not face flying to Rhodes and back each week. Reuven thinks he might be able to do something of this kind, and of course it would be a good thing if he could. Bunche is not keen on Comay's[4] coming. Bunche would like to have the final list of the members of our delegation as soon as possible, and I should be glad if you would let me have it for communication to him.

Yours ever,

W.E.

142

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T93H. התקבל: 19.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 18 February 1949

Am informed confidentially discussion proceeding Americans and Secretariat on international status Rhodes armistice if signed.[Security]

3. הכוונה למבצע "עובדה" לכיבוש הנגב הדרומי. (ראה הערת־עורך, עמ' 372).
4. מיכאל קומיי, מנהל מחלקת חבר־העמים הבריטי במשרד־החוץ.

Council will probably confirm agreement, request other Arab States conclude similar agreements, emphasize armistice internationally obligatory, may not be set aside except by agreement. Robinson, myself, believe it possible, essential, include provision that armistice agreement supersedes previous resolutions Council and must itself be succeeded peace negotiations. Please cable confirmation.[1]

Eban

143

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 20.2 (שעה 03.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 20 בפברואר 1949 (שעה 02.05)

מידי.

מה נעשה בקשר לאוכלוסיה האזרחית בפאלוג׳ה המונה 3500 נפש? הסכם שביתת־הנשק ילווה בהחלפת מכתבים על מספר נקודות שאינן מפורטות בגוף ההסכם. להלן אחד המכתבים מבאנץ׳ אלי: ״בקשר להסכם שביתת־הנשק בין ישראל ומצרים אבקש את אישורך להנחה שבשעת פינוי הכוח המצרי מפאלוג׳ה בהתאם לסעיף 3 של ההסכם, אלה מבין אזרחי פאלוג׳ה ועיראק אל־מנשיה שרוצים בכך, יפונו יחד עם הכוח המצרי. האזרחים שברצונם להישאר בפאלוג׳ה ועיראק מנשיה יורשו לעשות כך. האזרחים שברצונם לעבור למרחב חברון יורשו לעשות כך בליווי ובפיקוח של או״ם. לכל האזרחים האלה יינתן ביטחון מלא של מקום מגוריהם, קניינם ורכושם האישי.״ עד כאן מכתבו של של באנץ׳. אני מסכים לכך, אולם מבקש את אישורך או הערותיך. אנא השב מיד.[1]

142

1. שרת שלח את נוסח המברק לאיתן והוסיף כי אישר את הקו שהציע אבן. (מברק מיום 20.2.1949, 130.02/2453/17).

143

1. שרת השיב בחיוב, אך ביקש מאיתן להוסיף למכתב ההסכמה שישגר לבאנץ׳ פיסקה שבה ייאמר כי ״אם יתברר לנו לגבי מישהו כי השתתף בקרבות נגדנו, נקבלו למחנה השבויים.״ (מברק מיום 20.2.1949, שעה 15.20, 130.02/2453/17; איתן אל באנץ׳, 20.2.1949, 130.02/2442/11; ראה גם חליפת המכתבים הנלווית להסכם שביתת־הנשק בעמ׳ 702 — 703).

144

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 20 February 1949

Dear Moshe,

I am enclosing herewith one copy of the "Draft Egyptian Israeli General Armistice Agreement",[1] completed at 10 o'clock this morning. The procedure now is that at 4 this afternoon we shall have a formal meeting with the Egyptian delegation, at which we shall indicate our assent to the draft, and they likewise, except for the reservations noted in Bunche's covering letter.[2] After the meeting, two or three members of the Egyptian delegation will be flying to Cairo to discuss the main outstanding point — Beersheba — with their Government. It is the clear impression of all of us, including Bunche, that the Egyptians will not allow Beersheba to stand in the way of final agreement.[3] You will notice that, compared with Bunche's previous compromise draft of three weeks ago,[4] the tables have been reversed. It is now the Israeli delegation which accepts the draft as it stands, and the Egyptians who are making difficulties. In case anything should go wrong at the last minute, this is not a bad tactical position for us to end up in. It was the Egyptians who asked for the formal meeting this afternoon, apparently in order not to be caught napping a second time. When Colonel Sherine flew to Cairo three weeks ago with Bunche's original "compromise" plan, the Egyptian Government was apparently under the impression that this was a compromise we had accepted or were certain to accept. They for their part approved it too and were very surprised afterwards to find that they had

144

1. הטיוטה, מתאריך 19.2.1949, בתיק 130.02/2442/11. בטיוטה זו הוטלו רק תיקונים קלים לפני שסוכם הנוסח הסופי של ההסכם (ראה נספח ו, עמ' 688 — 704).
2. מכתב־לוואי מיום 20.2.1949 לטיוטת ההסכם ששלח באנץ' לאיתן (130.02/2442/11). באנץ' כתב כי לפי מיטב ידיעתו מסכימות שתי המשלחות לכל סעיפי ההסכם והנספחים, פרט לשתי הסתייגויות של המצרים: א) המצרים ביקשו להוסיף לסעיף 7 פיסקה בדבר נסיגת כוחות ישראל מהעיר באר שבע; ב) הם עדיין לא נתנו הסכמתם לנספח 3 של ההסכם (הגדרת כוחות ההגנה). באנץ' הוסיף כי המצרים ביקשו להתייעץ עם ממשלתם בגין שני הנושאים האלה, ובהתאם לכך בדבר אישור ההסכם כולו, בעוד שמשלחת ישראל הסכימה לחתום על ההסכם כמות שהוא.
3. במברק ששיגר בערב של אותו יום הודיע איתן כי נציגי המשלחת המצרית חוזרים לקהיר "מחולקים בדעותיהם. אנשי משרד־החוץ ימליצו על קבלת הנוסח המוצע. שרין, איש החצר, ידרוש עמידה על תביעתם בעניין באר שבע, גם אם עמדה זו תביא לידי משבר." איתן הציע להפעיל לאלתר את ג'. מקדונלד ואת אילת "להתערבות מיידית ניאותה בחצר." (על פעילות שנעשתה בכיוון זה ראה מס' 150 והערות 4, 9, 10 שם). [איתן אל שרת, 20.2.1949, שעה 21.30, 130.02/2453/16].
4. מס' 77 (נספח א).

committed themselves to a document which the other side rejected. This time they want to make sure, before flying to Cairo, that we really accept the draft. It is significant that this precaution was suggested by the political bosses of the Egyptian delegation; last time it was the soldiers, particularly Sherine, who were responsible for the misunderstanding. After 4 o'clock this afternoon it will be possible to make only minor drafting changes in the agreement. As things stand at present, allowing time for the flight to Cairo, it is almost certain that the agreement will be signed on Tuesday.[5]

Yours ever,

W.E.

145

א. אבן אל מ. שרת

A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X220. התקבל 22.2
נוסח יוצא: 93.01/2180//33
נוסח נכנס: 130.09/2329/3

New York, 21 February 1949

Lie summoned me late last night, officially conveying following information. Bunche cabled February 18th: "Main stumbling block agreement is Beersheba, all other issues either settled or well on way. Egyptians continue demand withdrawal Israeli forces from town Beersheba, although agreeing they may be stationed in camps outside. Egyptians pressing this demand for political rather than military reasons. They wish this from Jews as further token recognition of November 4th resolution and on basis Beersheba is Arab town. Israelis on other hand adamant refusal withdraw troops, although building camps outside town for them. They deny any claim Egyptians to interest in Beersheba, also point to its strategic importance regarding Arab Legion forces eastern sector, since latter not covered by Egyptian armistice. While Egyptian position technically sound under Council resolutions, Egypt would make grave mistake hold up agreement on this basis, since any claims or rights they might later wish assert would be adequately safeguarded in approved clauses. In any case, issue of Israeli troops in Beersheba is between Israel and Security Council, not Egypt and Israel." Similar cables in tone of growing urgency despatched by Bunche late 19th and 20th, one of them adding: "Egyptians have not yet stated they would not sign agreement unless Israeli forces withdraw from Beersheba, but are holding out while Israelis grow impatient." Final telegram Bunche

5. איתן הבריק באותו בוקר את תוכן המכתב אל שרת וביקש להעביר את תוכנו לאבן. שרת הבריק לאבן ביום המחרת. (המברקים בתיקים 130.02/2453/16, 130.09/2329/3).

repeats Egyptians sole reason for position is to win acceptance of draft agreement by certain members Egyptian Government. Israeli standing firm on no withdrawal, especially while British forces in Aqaba. Bunche adds Israel has permanent territorial claims. Emphasises can produce armistice if Beersheba problem solved, urgently asks Lie for assistance. On receipt cables, Lie approached State Department, Fawzi[1] and myself. Former asked him attempt explore compromise our part for withdrawal from town and encampment outside. I pointed out even Bunche cables clearly indicate it is for Egyptians to compromise here, ourselves ready sign agreement as it stands. Agreed with Bunche Egyptians would "make grave mistake" in obstructing agreement on these grounds, obvious therefore all available international influence should be brought bear upon them avoid this mistake. Promised Lie convey you his deep concern over possible breakdown agreement, but asked him give Egyptians and others interested clear picture of ourselves willing sign agreement as it stands, no need raise new provocative issues. Later addressed him in writing, text follows.[2]

Eban

146

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X221. התקבל 22.2
נוסח יוצא: 930.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York 21 February 1949

Privately informed each member Security Council our readiness sign final draft agreement submitted by Mediator who now awaiting Egyptian reply.[1] Spoke Ross, pointing out responsibility now with Cairo. He indicated they working hard, but still harked back weakly to possible concession our part. I replied draft agreement is balanced whole resulting from long negotiation, each party must define attitude; new demands would reopen wound, undoing weeks patient effort. Eliahu [Elath] working on his friends.[2] Press highly satisfactory, general message — it's now up to Cairo.

Eban

145

1. מחמוד פאוזי, הנציג הקבוע של מצרים באו"ם.
2. ראה מברק אל שרת מיום 21.2.1949 (93.01/2180/33). המברק כולל את נוסח המכתב ששיגר אבן אל ט. לי באותו יום (המכתב בתיק 130.02/2425/7). במכתב זה חזר אבן על עיקרי טענותיה של ישראל בעניין באר שבע. הוא שיגר העתקים ל"חברות העיקריות" במועצת־הביטחון.

146

1. ראה מכתב מאת אבן אל קאדוגן. מכתבים דומים נשלחו גם אל יתר חברי מועצת־הביטחון ב־21.2.1949 (בתיק 130.02/2425/7).
2. על תוצאות פעילותו של אילת ראה מס' 156 והערה 2 שם.

147

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מקור: 130.02/2442/11

Rhodes, 21 February 1949

Dear Moshe,

First of all, I am sorry about Bir Asluj.[1] This was a concession that was made readily during the military conversations, because Yadin, knowing that we never had kept, were now not keeping and never would keep military forces in the "village" of Bir Asluj itself, had no objection to stating this in terms. The matter did not come up formally until February 19th, when it was incorporated in an exchange of letters, of which you have received copies, to be attached to the Agreement.[2] The "understanding" on Bir Asluj in no way alters the present position, nor does it in any way affect future plans. It was by sheer oversight, due partly to my illness and partly to the fact that it was not formally mentioned until two days ago, that there has been no reference to it in my letters.

I was a little surprised to hear that you had said anything about Bir Asluj at all — in reply, I understand, to questions asked you by journalists. The understanding was that the agreement is a top secret document until it is published, and we have never said a word about its details to journalists here. Nor has anybody else. We have arranged with Bunche that the text of the agreement is to be released for publication simultaneously in Tel-Aviv, Cairo and Lake Success. I shall inform you by cable of the release date and hour, so that you can tell Moish [Pearlman]. In order to make official release in Tel-Aviv possible, I am sending you herewith two copies of the agreement in its definitive form. If the agreement is signed, it will be this version, as we shall agree to no further changes of any kind.

For the guidance of the press, simultaneously with but *not before* release, I suggest the following observations, which I would ask you to pass on to Moish if you think fit. Moish should take as his basic guide in commenting on the agreement the fact that we should not trumpet this agreement abroad as a great achievement or victory, except in the political sense. For

147

1. שרת לא ידע על התחייבות ישראל להוציא את כוחותיה מביר עסלוג׳ והוא מסר מידע לא נכון על הנושא לנציגי העיתונות. כשהתבררה טעותו, ביקש מאיתן להמציא לו בדחיפות הסבר מניח את הדעת, שיחלץ אותו מן המצב המביך שנקלע אליו. איתן השיב לו במברק ברוח הדברים המופיעים במכתב שלפנינו (ראה חילופי מברקים בין שרת לאיתן, 21.2.1949, בתיקים 130.02/2454/3, 130.02/2453/15, 130.02/2453/16).
2. ראה נספח ו, עמ׳ 701—702; טיוטה ראשונה של חליפת המכתבים מ־19 בפברואר ב־130.02/2442/11.

example, we should take it as a matter of course that we did not give up anything on Beersheba, and not represent this as a triumph over Egyptian machinations. With this I come to what seem to me to be the whorthwhile basic explanations.

The Egyptians' initial position was an insistence upon the literal fulfilment by us of the Security Council's resolution of 4th November and of the Acting Mediator's Memorandum of 13th November, i.e. a return to the 14th October lines. This would have meant the total withdrawal of all Jewish forces from the Negev, except for those actually maintained in the settlements themselves for the purpose of (static) settlement defence. The effect of this would have been the full implementation of the Bernadotte plan in military terms. Taken together with the appointment of an Egyptian civil administrator for Beersheba, the return of Egyptian military forces to el-Auja and elsewhere, etc., this would have meant the loss of our effective military control of the Negev, which was achieved by the campaign which started on 14th October as well as by subsequent fighting, and with it the probable loss of our political and territorial prospects in the whole of Palestine south of Majdal and Faluja. It is perhaps superfluous to add that it would have weakened us fatally in our armistice negotiations with Transjordan and in our standing in the eyes of the Conciliation Commission. For all these reasons — and they are obvious reasons — we uncompromisingly opposed the Egyptians' original demands, though this meant, between you and me and Moish, opposing a Security Council resolution which we had in principle accepted as long ago as November 18th. This need not be stressed to the press, certainly not to the foreign press, but I presume that everyone realises that the Egyptians' insistent and legitimate reliance on the 4th November resolution made our position very difficult and forced us practically to argue our heads off in the presence of Bunche, who, as a loyal official of the United Nations, could not too openly take our side in this matter.

The main essential feature of the armistice agreement is the reduction of forces on both sides to defensive strength only, as specified in Annex III to the agreement.[3] This is an essential feature of any armistice agreement, which naturally looks towards the establishment of peace, i.e. a new era that makes the maintenance of offensive forces unnecessary. The point to stress here is that both we and the Egyptians are reducing our forces in such a way that there will be complete equality on both sides. The Egyptians will not maintain offensive forces any nearer to us than el-Arish. The coastal strip between Gaza and Rafah is included in the area in which the Egyptians must reduce their forces. (Our two main bases for offensive forces are in any case Julis and Beersheba, both of which bases are outside the scope of the agreement with Egypt. This of course, is not for publication).

3. ראה נספח 3 להסכם שביתת־הנשק, עמ' 700 — 701.

In the Gaza—Rafah sector we have given the Egyptians the satisfaction of taking the 13th November line as the basic armistice demarcation line. In point of fact, we shall be remaining on the "wrong" side of the line in at least one place (Deir Suneid, see Article VI paragraph 3), but I strongly advise against mentioning this specifically to journalists. At other points (I think they are two, but I am not absolutely certain) we shall be withdrawing and establishing new positions on the "right" (i.e. eastern) side of the line. The total military effect of these changes is negligible, as the Egyptians are not allowed to advance across the 13th November line to the east or north, and we shall be maintaining defensive positions at all vulnerable points on our side of the line. Arab refugees and other civilians will, as at present, not be allowed to cross the demarcation line in either direction. The overall picture in the Gaza—Rafah sector, therefore, is to all intents and purposes the maintenance of the *status quo*, except of course that Egyptian forces in this sector will be reduced, probably to less than one-third of their present strength, in conformity with the general provisions of the agreement relating to reduction of forces.

A word should now be said about the phrase "based on the settlements" (Article VII paragraph 4). It was impossible to secure the omission of these words, but a clear understanding was reached with Riley and with the Egyptians about their meaning and application. The Memorandum of 13th November forbids the maintenance of any Jewish forces whatsoever in the Negev except actually *in* the settlements themselves. The words, "based on the settlements" represent a compromise. They mean that, while the forces shall be based on the settlements, there is nothing to prevent them [from] moving freely about the area. There is nothing, for instance, to prevent a patrol from staying away from its "base" for ten days, nor anything that forbids the maintenance of defensive forces in outposts *("Mishlatim")* anywhere we choose, as long as the troops who man these outposts are nominally based on a settlement. I think this point is worth explaining to the Hebrew press, but should not be overdone with foreign journalists.

The Egyptians originally demanded that our forces withdraw from Auja and that Egyptian forces take their place. They based this demand, like many other demands, on the (legitimate) ground that neither side was entitled to derive any benefit from a violation of the truce, and that it was only as a result of a violation of the truce by us that we captured Auja and held it. This was one of the things, being a point of principle, that we had to argue our heads off about. After intensive argument on both sides, Bunche delivered his judgment of Solomon and proposed the establishment of a United Nations neutral zone to comprise Auja and its vicinity. The triangle which defined this zone was drawn in such a way that its apex was precisely on the 29th November line. Although we had authority from the Government to accept this scheme by way of a concession if there seemed to be no other way out, we contrived to obtain two important modifications. One

was a change in the shape of the triangle, between which and the 29th November line there is now no relation at all. The other was the abandonment of the idea of a U.N. neutral zone. The new arrangement at Auja, which provides for the demilitarisation of the area, is closely linked with the problem of where the Mixed Armistice Commission should have its headquarters. The Egyptians had demanded that the headquarters of this Commission be at Beersheba, which of course we resisted. The solution was to choose Auja, a place closer to the Egypt—Palestine frontier than any other, and to agree to its demilitarisation, on the ground that such a Commission should not sit in an armed military camp of either party. In the Auja area the Egyptians, on their side of the frontier, will not maintain even defensive positions closer than Abou Aoueigila and Quseima, thus in effect creating a vacuum parallel to the Auja triangle.

The Egyptians' original demands extended to the whole of the Negev, i.e. the whole area taken from us by the Bernadotte plan. We declared that anything that happened in the eastern part of the Negev was no concern of the Egyptians and must therefore be outside the scope of an armistice agreement with them. After much argument, they reluctantly conceded this in principle, but refused to draw a line dividing the eastern from the western part. We got round this by agreeing that the line be drawn by the U.N. Chief of Staff (see Annex II).[4] The line drawn by the U.N. Chief of Staff is, in fact, in every detail the line that we wanted. The formal position, therefore, is now that we have complete freedom of action in the eastern sector (i.e. east of a line from Beersheba to Bir Asluj and from there to the southernmost tip of Palestine on the Gulf of Aqaba), except insofar as this freedom of action is restricted by the existing truce, while in the western sector we are not tied down to static settlement defence, but can move freely except for certain spots (e.g. Auja) as provided specifically in the agreement.

I do not think I need say much about Faluja, except that it would in any case have been impossible for us to keep that garrison encircled and unfed for much longer. The moment the Egyptians chose to raise the matter in the Security Council, we should have been obliged to release the Faluja brigade.

One of the letters in the exchange of letters attached to the agreement provides for the eventual withdrawal of the Egyptian forces in the Bethlehem—Hebron sector. This withdrawal will probably take place within a few weeks after the signature of the agreement. The forces withdrawn will go straight to Egypt, and the operation is wholly without prejudice to the general reduction of forces on the Egyptian side, i.e., these forces when withdrawn will go out of the picture entirely, just like the brigade at Faluja.

All the rest of the agreement is, I think, self-explanatory. Matters such as the exchange of prisoners and the establishment of the Mixed Armistice

4. ראה נספח 2 להסכם שביתת־הנשק, עמ' 700.

Commission do not require any special commentary from me. This applies also to the general political significance of the agreement, which you can explain better than I can. I think it might be worth stressing the references in Article XII (tying up with the Preamble), which look forward to the establishment of peace between Israel and Egypt. You will also observe that the agreement is being signed in the name of the "Government of Israel" and not in that of the Provisional Government.

This letter by no means exhausts the subject, but it has pretty well exhausted me, and so I shall stop. I should just like to repeat that comment should as far as possible be withheld until the agreement is officially released, but that of course Moish should prepare himself in advance so that he can make an explanatory statement at the time he releases the agreement. If the Egyptians, as we believe, succeed in persuading their Government to accept the agreement as it stands, it will probably be signed on Wednesday or Thursday, making it possible for us to come home on Friday. It has been a most interesting experience, but I shall not be sorry when it is over. The difficulties have, I think, been greater than I managed to convey in my letters to you, and this is one of the reasons why the final agreement is not exactly a work of art from a legal draftsman's point of view. I am afraid it offends Shabtai [Rosenne]'s aesthetic sense, and it is of course prolix, repetitive and in other ways imperfect. But is it the best we could do, and I think it will turn out to be a serviceable instrument. Elias [Sasson] is pleased with it and sees in it a most important step towards peace with Egypt and the beginnings of a general settlement in the Middle East.

Yours ever,

W.E.

P.S. Arieh Simon, one of the officers attached to the delegation, is preparing a Hebrew translation of the agreement, and I hope it will be ready in time for inclusion in this bag. We think it is important that a standard Hebrew text be supplied to the Hebrew press, so that the various papers should not have to produce translations (probably inaccurate) of their own. I have no doubt that you will yourself go over the Hebrew version with a tooth comb, but please see to it that it is stencilled and ready for distribution by the release date (which, whenever it is, will not be before the time of signature).

P.S.2 You should not overlook the positive implication of our agreement not to maintain forces in the village of Bir Asluj itself. This implication, of course, is that we are entitled to maintain troops anywhere else we like in the area.

148

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 22.2 (שעה 16.10)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 22 בפברואר 1949 (שעה 15.00)

בהול.

א) אנו שוקלים את טכסיסנו במקרה תשובה שלילית מממשלת מצרים. הצעתנו לומר כי מצטערים אנו שהתשובה שלילית, ומה גם כשהיינו כה קרובים להסכם. במידה שהדבר נוגע לנו, הצעת ההסכם עומדת בעינה כמות שהיא ונהיה מוכנים לחתום עליו ברודוס או בלייק סאכסס או בכל מקום אחר, ברגע שממשלת מצרים תשנה דעתה. אחר־כך נארוז את חפצינו ונטוס הביתה ללא כל ויכוח נוסף, מאחר שהוסכם כבר בין שני הצדדים שהמשא־ומתן נסתיים. אבקשך אישור לקו זה.[1] ב) אנא שקול יחד עם ראובן [שילוח] מחדש את החלטתך על המשא־ומתן עם סעודיה ותימן.[2]

149

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 22.2 (שעה 16.33)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 22 בפברואר 1949 (שעה 15.10)

1) במקרה של תשובה שלילית מאת המצרים ידחה באנץ׳ את הוועידה ולא יסגור אותה. זה יאפשר למצרים לשנות דעתם, במקרה שרצונם בכך, יותר מאוחר. 2) במקרה תשובה שלילית מאת המצרים ישלח באנץ׳ דו״ח מלא למועצת־הביטחון. דעתי כי כתוצאת דו״ח זה יופעל על מצרים לחץ כזה שנגדו לא תוכל לעמוד. 3) לראובן [שילוח]: טריגווה לי ראה את פאוזי שלוש פעמים וניסה לשכנעו

148

1. ראה מס׳ 150.
2. ראה מס׳ 82, הערה 2.

שהמצרים יחתמו על ההסכם. פאוזי העביר את דעת [טריגווה] לי לממשלתו. אפשר הוא עצמו אינו סבור כי ממשלתו צריכה לוותר בבאר שבע. 4) קרוב לוודאי שהמצרים ישובו מחר מקהיר. אין עדיין רמז אשר להחלטתם.[1]

150

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 22.2 (שעה 22.30)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.02/2453/15

[תל אביב], 22 בפברואר 1949 (שעה 21.00)

בהול.

במקרה תשובה שלילית מסכים לפסוק הראשון שהצעת,[1] אבל לא ל[שני].[2] הפסוק השני יהיה: אנו נמסור דו"ח מלא לממשלתנו והיא תחליט על עמדתה להבא לאור המסיבות. בעניין שתי המדינות הרחוקות אמלך בראש־הממשלה, כיוון שזו היתה עמדתנו.[3] אבן מודיע על פעילות רבה מצדו ומצד אילת.[4] [טריגווה] לי קרא גם לו כשם שקרא לפאוזי ומסר לו דו"ח אחרון מבאנץ', המטיל כל האחריות לגורל המשא־ומתן על המצרים, אבל מציין שעמדת[ם][5] technically sound. אבן ענה במכתב בו ניסח עמדתנו בשאלת באר שבע ניסוח מזהיר וסתר הנחת באנץ'.[6] שלח בעניין זה חוזר לכל חברי מועצת־הביטחון.[7] בשיחה עם אבן ניסה רוס לחץ־מה עלינו בשאלת באר שבע ונהדף נמרצות.[8] ראיתי מקדונלד אתמול, ואחרי שיחתנו שלח מברק מפורט לבירתו.[9] היום הודיעני שנעשתה פעולה כלפי קהיר.[10]

149

1. הנציגים המצריים חזרו מקהיר ביום המחרת ובידם אישור לחתימת ההסכם. השינוי היחיד שהציעו היה: שיצויין בהסכם במפורש כי הפחתת הכוחות תסתיים בתוך ארבעה שבועות ממועד החתימה. משלחת ישראל הסכימה לשינוי. (ראה נספח 3, פיסקה 4, של הסכם שביתת־הנשק, עמ' 701, ומברק איתן אל שרת, 23.2.1949, שעה 15.10, 130.02/2454/3).

150

1. ראה מס' 148.
2. במקור כתוב בטעות: "לשנוי".
3. בנוסח הנכנס כתוב "עמדתו". ראה מס' 148 והערה 2 שם.
4. ראה מס' 145, 146.
5. במקור כתוב בטעות "עמדתך" (השווה מס' 145).
6. ראה מס' 145, הערה 2.
7. ראה מס' 146, הערה 1.
8. ראה מס' 139.
9. ראה *FRUS*, 1949, VI, pp. 759—60.
10. ראה מס' 156 והערה 2 שם.

151

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק)
S. Rosenne to J. Robinson (New York)

העתק: 130.16/2951/1

תל אביב, כ"ג בשבט תש"ט
22 בפברואר 1949

יעקב היקר,

בהמשך למכתבי מיום 10 בפברואר, 1949.[1] בעשרת הימים האחרונים חל שינוי ניכר ברודוס עקב בואו של ששון, שהצליח לשבור את הקרח שנתהווה סביב הוועידה ולכנס מספר גדול של שיחות פרטיות, בלי השתתפותם של אנשי או"ם, ועל־ידי כך להפוך את כל הדבר למה שהוא יותר פורה.

בשיחות פרטיות אלו דובר בפרוטרוט על כל הבעיות שהתעוררו בעקבות הצעת הפשרה של באנץ' ודחייתה על ידינו. כל סעיף וכל מלה עברו בדיקה יסודית וההבנות ששני הצדדים הגיעו אליהן בשיחות אלו הועברו לבאנץ' לשם ניסוח. בדרך זו נוצרה הצעת ההסכם שהובאה באופן פורמלי לפני מליאת הוועידה לפי בקשת המצרים, ומעניינת הסיבה לכך: כאשר הנציגים המצריים המריאו לקהיר על־מנת לדון עם הממשלה המצרית על הצעת הפשרה של באנץ' חשבו, דומני מתוך רשלנות מצדם, שגם אנחנו הסכמנו לה. דעה מוטעית זו כנראה גרמה לאי־נוחיות ואפילו מבוכה אצל הממשלה המצרית כאשר נציגיה חזרו לרודוס ומצאו שאין הדבר כך. לכן, לפני שחזרו לקהיר עם ההצעה הסופית ביקשו לכנס את המליאה ושם נאמר בפירוש שהמשלחת הישראלית מוכנה לחתום, שעוד המשלחת המצרית מסתייגת בעניין באר שבע, ומטעם או"ם — שהמשא־ומתן נגמר ויהי מה.

כמובן, אם עכשיו העניין לא יגיע לחתימה, מצבנו כלפי מועצת־הביטחון יהיה הרבה יותר טוב. עתה מונחת לפנינו לא הצעת פשרה מטעם צד שלישי כי אם טיוטה להסכם אשר שני הצדדים עצמם הסכימו לכל מלה המופיעה בה, אלא שהמצרים רוצים להוסיף עוד נקודה אחת. כעת מוטלת עליהם האחריות המלאה לפיצוץ המשא־ומתן ויש להניח שלא יהיו מוכנים לשאת באחריות כה גדולה.

מבחינה משפטית אני מוכרח לאמר שלא יכולתי לעשות הרבה. הסכם כזה, פרי משא־ומתן מייגע ומפורט, מראה שיווי־משקל עדין בין גישות ודרישות שונות. מבחינה אסטטית, אני חושב שסטאוורופולוס מתבייש אפילו יותר ממני. (ליועץ המשפטי המצרי [....][2] לא היה כל חלק בעסק).

הנקודה המשפטית המעניינת ביותר מסתובבת סביב דרישתנו ששביתת־הנשק תהיה מוגבלת בזמן. על זה דיברתי ארוכות עם סטאוורופולוס כאשר העמדנו דרישה זו לראשונה. הוא טען, וכמעט שכנע אותי, שהואיל והצדדים הגיעו להסכם תוך ציות

151
1. ראה מס' 111, הערה 6.
2. מלים אחדות לא הודפסו כאן.

לפקודת מועצת־הביטחון, אינם יכולים להסכים מראש כאילו להתחיל שוב בקרבות לאחר עבור זמן. אחרי חליפת המברקים ביני לבינך באמצעות משה [שרת],[3] ואמנם לפני שקיבלנו את תשובתך, שכנענו אותם שאין פירוש הגבלה בזמן — חידוש הקרבות, הואיל ולפי שעה לכל הפחות הפקודות של מועצת־הביטחון בדבר ההפוגה בעינן עומדות. שנית, טענתי שעל־אף כי מועצת־הביטחון יכולה לצוות על הצדדים להיכנס במשא־ומתן, הצדדים בעצמם בני־חורין לתכן ההסכם שלהם. נוסף על־כך, ההגדרה המקובלת של שביתת־נשק כוללת ממילא הגבלה בזמן, דוגמת אלו של 1918. במובן זה אלו ששמו קץ למלחמת־העולם השנייה הן בחינת יוצאות־מהכלל.[4]

נדמה לי שגם המצרים לא התנגדו להגבלה בזמן, כי לכל הפחות לא היה ויכוח בינינו לבינם על נושא זה.[5]

חשבנו על עתידו של מנגנון המשקיפים לאור שביתת־הנשק ודיברנו על כך עם באנץ'. מתוך הדיבורים הללו הוברר לנו כי אין כל טעם ברגע זה ללחוץ עליו בכיוון ביטול המנגנון הזה. הוא טוען, לדעתי בצדק, שהואיל ומועצת־הביטחון פקדה על הפוגה והקימה מנגנון מיוחד להשגיח עליה, היא ורק היא רשאית לבטל גם את החלטותיה וגם את המנגנון שהקימה. במלים אחרות, יסכימו הצדדים לאשר יסכימו, הם אינם יכולים לפגוע במנגנון — דבר הטעון החלטה מיוחדת של מועצת־הביטחון.

אם גישה זו היא נכונה, דומני שעד שייחתם הסכם עם עבר־הירדן נוסף להסכם עם מצרים, קשה יהיה לשכנע את מועצת־הביטחון שעבר זמנו של המנגנון; אך אז, אם ישרור שקט, הצדדים או המתווך בעצמו יכולים בנקל לפנות למועצת־הביטחון ולבקש החלטה ברורה שתכניס סדר בהחלטות המרובות הקיימות הסותרות זו את זו, ולשים קץ למנגנון המשקיפים. תמיכה לפנייה כזו יש למצוא בהערותיה של הוועדה החמישית של העצרת האחרונה לגבי התקציב.

נשארת שאלת רישום ההסכם עם מזכירות או"ם לאור סעיף 102, פסקה 2 של המגילה.[6] ההסכם עצמו ייחתם בחמישה אקסמפלרים — אחד לכל אחד מהצדדים, אחד למתווך ושניים למזכיר הכללי עבור מועצת־הביטחון וּועדת הפיוס. במלים אחרות, אין אף טופס אחד מיועד למזכירות או"ם לשם רישום לפי החלטת העצרת של 14 בדצמבר 1946. דיברתי עם סטאוורופולוס על שאלה זו והוא הציע שכדאי לבוא בדברים עם הנציג המצרי בלייק סאכסס ולבקש שהוא ידאג לרישום.

שלך בברכה,

ש.ר.

היועץ המשפטי

3. ראה מס' 72 והערה 1 שם; מס' 73 והערה 1 שם.
4. ראה דיון בסוגיה זו: S. Rosenne, *Israel's Armistice Agreements with the Arab States*, pp. 24—8.
5. וראה סעיף שהתקבל לבסוף (סעיף 12) בנספח ו, עמ' 696 — 697.
6. סעיף 102 של מגילת האו"ם קובע בפיסקה ראשונה כי "כל אמנה וכל הסכם בינלאומי שהתקשרו בהם חבר מחברי האו"ם לאחר היכנס המגילה לתוקפה יירשמו בהקדם האפשרי במזכירות ויפורסמו על־ידה." בפיסקה השנייה נקבע כי אם הסכם או אמנה לא נרשמו כנ"ל, "לא יוכל שום צד מהצדדים להסתמך על אותה אמנה או על אותו הסכם בפני איזה ארגון של האו"ם."

152

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן

נוסח יוצא: 130.02/2453/17

[תל אביב], 23 בפברואר 1949 (שעה 18.45)

בהול.

הנני שולח מראש יישר כוח חם ונמרץ לך ולכולכם לקראת ההישג הכביר של מחר,[1] בו השקעתם עמל מפרך, סבלנות אין קץ ותקיפות ותבונה רבה. אין לי כל ספק שיום מחר יפתח תקופה חדשה בתהליך התבססות המדינה, בהתפתחות יחסי החוץ שלה עם סביבתה ובחיי המזרח התיכון כולו.[2] אנו מכנסים מסיבות עתונאי חוץ ופנים מחר בבוקר להסברת העניין. מכתבך האחרון[3] ממצה תוכן ההסכם והערכתו להפליא. התרגום העברי הוא מתנה שלא פיללנו לה. זוהי ממש הצלת המצב וכל היגיעה שהושקעה בו כדאית.

153

פ. מוהן אל מ. שרת
P. Mohn to M. Sharett

מקור: 130.02/2425/7

Tel Aviv, 24 February 1949

Sir,

I have been directed by the Acting United Nations Mediator on Palestine to convey to you the following message:

> General Riley and I deeply appreciate your kind message of twenty-fourth February.[1] The source of our gratification at the signing today of the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement is to be found in the fact that a big stride has been taken toward full and

152

1. איתן הודיע לשרת כי טקס החתימה של הסכם שביתת־הנשק עם מצרים ייערך ביום המחרת בשעה 10.30. (מברק מיום 23.2.1949, שעה 15.00, 130.02/2454/3).
2. עם החתימה שיגר בן־גוריון מברק ברכה לאיתן, ידין וששון, שבו תיאר את ההסכם כ"מאורע גדול" וביקש למסור לבאנץ' ולריילי את ברכותיו והערכתו "למאמציהם הכנים להשגת ההסכם." (מברק מיום 24.2.1949, שעה 14.00, 130.02/2453/15).
3. מס' 147.

153

1. לא נמצא.

permanent peace in Palestine. This step has been possible not because of our efforts but because the two Governments concerned have their minds and policies set on peace.

, I earnestly hope that the forthcoming negotiations with Transjordan will have an equally successful conclusion.

Ralph J. Bunche

Yours faithfully,

Paul Mohn
Personal Representative of the Acting Mediator

154

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מקור: 130.02/2425/7

רודוס, 24 בפברואר 1949

משה היקר,

הנני להביא לידיעתך את הנקודות העיקריות שהועלו בשיחות האחרונות בין מונעם מוסטפה ועומר לוטפי לביני.

1. שביתת־הנשק:

המצרים חזרו והדגישו כי רואים הם בשביתת־הנשק רק צעד ראשון לקראת העתיד. על־כן נודעת לדעתם חשיבות מכרעת לדרך [בה] ינהגו חברינו בוועדת שביתת־הנשק. נכונותם לגמישות ונוחות לפשרה במקרה חילוקי־דעות, ושמירה קפדנית ורחבת־לב כאחד מצדנו על תנאי שביתת־הנשק תחשבנה בעיניהם אבן־בוחן לכוונותינו וכנותנו לקראת העתיד.

2. אשר למשא־ומתן עם העיראקים, הרי מייעצים המצרים לעמוד ככל האפשר על משא־ומתן נפרד אתם, ומזהירים מזה שעבר־הירדן תדבר בשמם. עיראק רוצה להופיע כמדינה ערבית יחידה שלא נכנסה במשא־ומתן עם היהודים, הצילה חלק מארץ־ישראל ומסרה אותו לידי מדינה ערבית אחרת, עמדה אשר מטעמים ערביים פנימיים אינה נוחה למצרים.

3. עתיד החלק הערבי של ארץ־ישראל:

א. המצרים מבקשים לצמצם את המשא־ומתן עם עבר־הירדן לבעיות צבאיות בלבד. אמנם לא באו עוד לכלל דעה מגובשת על עתיד החלק הערבי של ארץ־ישראל, ולא מן הנמנע כי בסופו של דבר יראו בסיפוחו אל עבר־הירדן פתרון של לית ברירה. אולם — לדבריהם — "לצרף יש זמן תמיד." יש לי רושם ברור כי המצרים היו מעדיפים הקמת מדינה ערבית עצמאית בחלק ארץ־ישראל. מכל מקום הנם מעוניינים להשהות פתרון סופי עד אשר תהיה שהות בידם ללמוד את הבעיה על בוריה. על־כן

הם מבקשים מאתנו — כצד מעוניין הבקי בשאלה — לעבד בזמן הקרוב ביותר — נאמר תוך שבועיים — הצעה שיוכלו לשקול אותה; ואם תתקבל על דעתם, ייתכן ויכוונו את מדיניותם הארצישראלית לאורה.

ב. הקשיים העיקריים העומדים לדעתם בדרך קונצפציה כזאת הם אלה: אין מי שיממן את המדינה הערבית העצמאית. שום מדינה ערבית לא תוכל להעמיד את המדינה החדשה על רגליה. הם רואים שני מקורות אפשריים למימון המדינה הארצישראלית: תרומות ניכרות שלנו בצורה של פיצויים תמורת הרכוש הערבי הנטוש בידינו, ומלווה אמריקאי — או בינלאומי — אשר יושג באמצעותנו. הבעיה השנייה היא — מי יקים את המדינה הערבית? לדעתם צריך למצוא מספר ערבים ארצישראליים, נקיים מבחינת עברם הפוליטי ולא משתייכים לא לחוסיינים ולא למפלגת עבדאללה. ערבים אלה יש לארגן ב"וועדת שחרור" או כדומה — אשר תכיר בעובדת קיומה של מדינת ישראל ותילחם על עצמאותה של ארץ־ישראל הערבית. מושב הוועדה צריך להיות במקום נייטרלי באירופה או באמריקה, ועיקר מעשיה — תעמולה אשר תסביר — בהסתמכה על החלטות 29 בנובמבר — את זכות ערביי ארץ־ישראל לעצמאות ותפריע לצירוף חלק ארץ־ישראל לעבר־הירדן. תעמולה זו צריכה להיות מכוונת לאו"ם מכאן ולארצות ערב מכאן. המצרים יהיו כנראה מוכנים לדאוג להבלטת תעמולה זאת בעיתונות הארצות שאינן האשמיות. מטרתה הקרובה אשר אליה צריכה התעמולה לכוון תהיה עריכת משאל־עם חופשי בחלק הערבי של ארץ־ישראל אשר לעתידו. "ועדת השחרור" תעמוד במגע מתמיד אתנו ועם המצרים גם יחד.

4. גזרת החוף עזה — רפיח:

אין למצרים עדיין קונצפציה ברורה אשר לעתיד גזרת החוף. יש לי רושם ברור כי היו רוצים לעזבה כולה, אולם אינם רוצים למסרה לא לעבדאללה ולא לנו. אני רמזתי על אפשרות הסדר־ביניים עד שיימצא פתרון סופי: לפרז את השטח, להקים בו אוטונומיה ערבית פנימית ולערוב לבטחונו לגבי חוץ על־ידי ערבות מצרית — ישראלית משותפת. הם מוכנים, כנראה, לחשוב על הצעה כזו, ומבקשים לפרטה.

5. עמדת המצרים לגבי ועדת הפיוס:

לדבריהם עמדו בשיחותיהם עם ועדת הפיוס על שלוש השאלות הבאות:

א. הם דרשו לקבוע את גורל החלק הערבי של ארץ־ישראל על־ידי משאל־עם חופשי.

ב. שאלת הפליטים: הם דרשו את החזרתם למקומותיהם ופיצויים לרכושם שאבד. (למעשה הם משוכנעים שלא יהיו בסופו של דבר יותר מ־250,000 ערבים בישראל. לדעתם ישנם היום כ־90,000 מחוץ לנגב; את מספר הבדוים בנגב הם מעריכים ב־60/70,000. אשר ליתר — לשובם של חלק אנו נסכים, לדעתם — מקרים של השלמת משפחות וכדומה — וחלק יסתנן. לדעתי נמצא אוזן קשבת אם נציע להם הצעות קונקרטיות בנוגע לשיקומם בארצות ערב בעזרתנו).

ג. ירושלים: הם מתנגדים לבינלאומיותה. לגבי הוועדה הם דורשים שתהיה ערבית; הקונצפציה המעשית שלהם היא כנראה: העיר העתיקה — ערבית, וחלוקת העיר החדשה. יחד עם זה לא באו לכלל דעה ברורה מי ישלוט למעשה בחלק הערבי של העיר.

בכל הבעיות הנ"ל תהיה לדעתי אוזן קשבת להצעות הקונסטרוקטיוויות שלנו.

מגמתם היא לצאת בכבוד מכל עניין ארץ־ישראל, לכן יהיו מוכנים לחשוב על הצעות מתקבלות על הדעת.

6. יחסי מסחר לעתיד:

המצרים ביקשו רשימה של חומרי גלם וכמויותיהם המשוערות שייתכן ונהיה מוכנים לקנות פעם ממצרים. אשר לוועידת החיטה[1] — רשמו את השאלה לפניהם והבטיחו לטפל בה.

7. על המצב הפנימי במצרים — מסרו את הדברים הבאים: בדעתם להחזיר את החיים למסלולם ולשוב למשטר של שלום תוך ביטול המצב הצבאי בהקדם האפשרי. לדעתם הרבה יהיה תלוי בנו, מה פנים יהיו להתפתחות הדברים במשך החודשים הקרובים. בעוד 6 חודשים תיערכנה בחירות במצרים. רווח זמן זה יכריע אשר לעיצוב דמות היחסים ביניהם לבינינו לעתיד. ברעיון שביתת־הנשק תמכו המלך, ראש־הממשלה, שר־החוץ ושר־המלחמה. חשוב כי החודשים הקרובים יוכיחו כי הקו בו נקטו היה נכון וכדאי מנקודת־הראות שלהם, על־מנת להבטיח שממשלה חדשה — אולי קואליציונית — שתעלה לאחר הבחירות תמשיך לנקוט באותו הקו ולא תחזור למדיניות עוינת לגבינו. בקשר לזה נודעת חשיבות מיוחדת לדרך בה נפעיל את ההסכם שנחתם זה עתה, מכאן, ולעמדתנו לגבי עבדאללה ושאיפותיו, מכאן.

8. בחזית הבין־ערבית:

משוכנעים הם כי לאורך ימים תלך מדיניותן של סוריה, הלבנון וסעודיה בד בבד עם מדיניותן הן בשאלת ארץ־ישראל והמזרח התיכון כולו.

9. קשר:

עוד לפני שוב המשלחת המצרית לרודוס, נתן שר־החוץ המצרי הוראה לקונסול הכללי בפאריס — חסן כאמל — לעמוד אתי בקשר מתמיד. באמצעותו נוכל להתקשר עם המצרים והם יתקשרו אתנו. גם עם קולונל שרין, המקורב למלכות, קבעתי אפשרות של מגע.

10. לבסוף ברצוני לציין כי אם לדון לפי האווירה בימים האחרונים, שהיתה אדיבה ביותר וידידותית ממש בין כל חברי שתי המשלחות, הרי הונח ברודוס יסוד חשוב, אשר עליו כדאי להמשיך ולבנות.

בשבת אצא לפאריס — מקווה אני כי לא תיתן לי מנוחה ותעסיקני. אני חוזר על הבטחתי שברגע שתמצא לנכון, אשוב או לרודוס או לירושלים — הריני לפקודתך.

כל טוב לך, שלך

א. ששון

154

1. ועידת חיטה בינלאומית (International Wheat Conference) התקיימה באותם ימים בוואשינגטון (נפתחה ב־26 בינואר) במטרה להגיע להסכם חדש בדבר קביעת מכסות ומחירי חיטה.
ישראל, שיוצגה בוועידה על־ידי משקיף, ביקשה להתקבל כחברה בוועידה. לבקשתה הובטח רוב, אך מצרים איימה בפרישה מהוועידה אם תתקבל ישראל. ארצות־הברית יעצה לישראל להמתין עד לאחר חתימת הסכם שביתת־נשק, וברוח זו ביקש שרת משֹשון לנסות לשכנע את עומר לוטפי ועבד אל־מונעם מוצטפה, שימליצו בקהיר על מתן הוראה חדשה לנציגיה בוועידה. (ראה מברק שרת אל איתן, 22.2.1949, 130.02/2453/17). ישראל התקבלה לוועידה ב־17 במארס, חרף התנגדותן של מצרים, לבנון וערב הסעודית.

155

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 25.2 (שעה 15.00)
נוסח נכנס: 130.16/2951/1

[רודוס], 25 בפברואר 1949 (שעה 12.00)

מידי.

ההסכם שהושג עם המצרים הוא צעד חשוב לקראת המטרה הסופית; אך הוא גם מגדיל את אחריותנו ומחייבנו למאמצים כבירים נוספים. בבואכם לדון ולהחליט על הוראות וטקטיקה ביחס לשיחות עם עבר־הירדן — נא לקחת בחשבון ולשקול היטב את כל הנקודות והסעיפים שבמכתבי האחרון אליך,[1] שנשלח היום על־ידי אנשי המשלחת. יותר מכל זמן אחר, דרושה לנו בזמן הזה מדיניות ערבית יסודית ולא מדיניות ארעית או מדיניות של היגררות אחרי המאורעות. כן דרוש שגם אתה וגם בן־גוריון תתמסרו בכל כוחכם לענייני השלום, כשם שהתמסרתם לענייני ההגנה, כדי שהשלום יבוא במהרה.

משום מה מובטח למצרים כי אנו הישראלים הננו בני־אדם מאושרים מפני שיש לנו אוריינטציה מגובשת, השקפה שקולה ואידיאל קונסטרוקטיווי, ואילו בני הארצות השכנות שרויים במבוכה מאין רעיונות שידריכו אותם ומנהיגים נאמנים מרחיקי־ראות שיביאום לחוף מבטחים. הרגשה זו כשלעצמה ניתנת לניצול ומעבירה לידינו את יזמת השלום ושיתוף־הפעולה.

אבקש לקיים קשר הדוק אתי ולהעמידני בקביעות על הכיוונים וההתפתחויות. במקרה של קשיים או משברים בשיחות הבאות — נא לקרוא לי כדי שאעזור במידת יכולתי. לאור השיחות שהיו לי כאן והקשרים המחכים לי בפאריס, מלא אני תקווה כי תקופת המעבר בין שביתת־הנשק לבין שלום מלא לא תאריך ימים.

שלום לכולכם.

155
1. מס' 154.

156

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W137. התקבל: 26.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/32
נוסח נכנס: 130.09/2308/8

Washington, 25 February 1949

Learned from friends White House that following my last week request,[1] strong pressure was exerted on Egypt regarding Beersheba.[2] On President's direct orders, U.S.A. envoy Cairo discussed matter with Faruq and received assurance Egypt's cooperation.

President's statement yesterday[3] demonstrated his personal interest peace Middle East and welfare Israel.

Suggest Weizmann cables Truman, not for publication, thanking him for contribution to Rhodes settlement. This may help when U.S.A. assistance required our negotiations other Arab States.

Epstein

157

א. אבן אל ו. איתן
A. Eban to W. Eytan

מזכר: 130.02/2424/23

New York, 3 March 1949

Confidential

Our experiences during the Egyptian negotiations were very instructive with regard to the intimate connections between events at Rhodes and influences from Lake Success and Washington. It may be possible to devise better procedure and coordination, both for the forthcoming armistice

156

1. ראה מס' 146.
2. ראה *FRUS*, 1949, VI, pp. 760—1, 764—5.
3. הנשיא טרומן פרסם הודעה לרגל חתימת הסכם שביתת־הנשק בין ישראל למצרים. הוא הביע קורת־רוח על חתימת ההסכם ותקווה שבעקבות הסכם זה ייחתמו הסכמים דומים בין ישראל למדינות ערב האחרות וכי לאחר מכן יושכן במהרה שלום קבע באיזור. (ראה שם, עמ' 765).

negotiations, and for the eventual peace talks. To this end I am offering a few observations at this stage.

1. Although the Mediator is in theory an intermediary lending good offices, it is undeniable that he possesses a great power of substantive influence. World opinion will react very sharply to the party considered culpable in preventing an agreement; and Bunche undoubtedly is able to determine the target towards which this rection will be directed in the event of failure or complication and is conscious of this power. It is sufficient to imagine how the tactical situation would have been transformed if he had chosen to embody a suggestion for evacuating Beersheba in his final draft. He is both an American and an officer of the United Nations. The United States Government, and, to a more limited extent, the Secretary-General, have an important influence on his conduct, and therefore on the atmosphere of the negotiations. Similarly they have an influence on the negotiating parties.

2. The established procedure is that Bunche sends the Secretary-General a detailed survey of the negotiations with summaries of all relevant documents. There is obviously an agreement whereby these reach the United States Government immediately. The United States agency charged with following the detailed course of the negotiations and maintaining contact with the parties here is their Mission to the United Nations. More particularly, the person charged with examining all this material and sounding out reactions amongst the parties concerned is John C. Ross, now Deputy Representative at the Security Council. If a crisis or complication occurs he refers the matter to Washington, where the State Department exercises the requisite pressures on the negotiating parties. The manner in which the pressure is exercised depends largely on the way in which Bunche presents the situation to the Secretary-General, and the way in which Ross represents it to the State Department.

3. Until the final phase, Bunche clearly used his powers of reporting in an effort to secure American pressure upon ourselves. Our duty was to withstand this pressure and to divert it in the Egyptian direction. It was also the duty of this delegation to anticipate a possible breakdown and to keep contact with all Security Council members in an effort to create an impression of Israeli moderation and Egyptian intransigence. Activities in the United States, subsidiary and complementary to the work of our delegation at Rhodes, consisted of the following:

a) Conversations between Elath and State Department officials, including the Secretary of State himself, defending our position and advocating pressure upon the Egyptians.

b) Similar conversations between myself and members of the United States delegation at Lake Success.

c) Contacts between our Embassy and White House friends to ensure that the President received a fair impression of our viewpoint and

interests. This included a short memorandum[1] which I wrote at the Auja stage and which apparently reached the President, together with a map.
d) Close contact with the Secretary-General to ensure a supply of information and the use of his influence with Bunche.
e) Conversations with all members of the Security Council individually in order to present the course of the negotiations from our point of view.
4. It is undeniable that great pressure was exercised on the Egyptians, both at Washington and at Lake Success, and it is possible that the activities detailed above may have played some part in that result. We know, for example, that after Acheson's talk with Elath,[2] and the submission to the President of our Rhodes memorandum,[3] the United States showed less inclination to bludgeon us, and a greater activity in their Egyptian contacts. In the final stages, when Bunche turned to the Secretary-General and to the United States with an appeal to make one of the parties yield on Beersheba,[4] the whole weight of international pressure was brought to bear upon the Egyptians.[5] After two interviews with the Secretary-General and several with the United States Mission, Fawzi Bey suggested that the former should devote some attention to us. The State Department apparently supported this demand, with the object of creating the impression that the Beersheba matter, although omitted from the final draft, was still not a closed book. The Secretary-General's efforts at pressure were, however, not convincingly applied. He told me that he had been asked to suggest our withdrawal from the town of Beersheba; but that if he were we, he would do no such thing, since he had looked at the map and seen that the town was obviously vital for Israel and of no account to Egypt.
5. In all this work, and particularly in our efforts to generate pressure upon the Egyptians, we were handicapped by a delay in receiving up-to-date news. We would often find that Ross or Satterthwaite could seize the initiative in a conversation by producing cables or displaying knowledge of intimate detail which had not been communicated to Eliahu [Elath] or myself. For example, we were pursuing the matter of freedom for mobile defence forces after the issue had already been settled. On the other hand, the news that the evacuation of Beersheba was an important and perhaps crucial issue was conveyed to me by Ross before any news of this issue had reached us from Rhodes or Tel Aviv. I hope that in the next stages, which are likely to be even more influenced outside Rhodes, we shall be better

157

1. ראה מס' 115 והערה 4 שם.
2. ראה מס' 103.
3. ראה הערה 1 לעיל.
4. ראה מס' 145.
5. ראה מס' 103, הערה 5; מס' 116.

equipped.[6] All documents, other than those of a confidential nature, could be sent from Rhodes to us as Lake Success through United Nations auspices without being delayed by passage via Hakirya.

6. In conversation with the Soviets and the French I found them deeply resentful at the way in which information of a United Nations operation was available to the United States, while they were kept in the dark. They were therefore visibly grateful to us for redressing this balance and keeping them well informed, not only about the negotiations themselves, but also about United States efforts to influence them.

7. When negotiations with Transjordan begin, we shall face an added complication in that Great Britain will be standing in tangible support of one of the parties. The obviously inspired articles in the London press reveal the ends towards which this influence will be exercised. I believe that we should now discuss this position frankly, both with the State Department and the United States delegation, pointing out that equilibrium will only be achieved if they make it their main effort to support our legitimate interests and counterbalance British pressure. It will no longer be appropriate for them to bring pressure for concessions upon both sides; still less, as sometimes happened last month, to concentrate it mainly upon us.

8. Owing to their British support, the Transjordanians will no doubt have a better press than did the Egyptians. Our delegation at Rhodes would accordingly be well-advised to watch Bilby,[7] Sam Brewer[8] and company more vigilantly than was necessary before. It is urgently necessary to implant the view that Transjordan has no automatic right to any of the territories it now occupies west of the Jordan; and that anything conceded to them there is in reality a substantial concession even if they occupy it already. The impression is too strong that their occupation forms the starting-point of negotiations and that the margin for bargaining concerns only the territory occupied by Israel in excess of the November 29th Resolution.

6. ראה גם מס׳ 115, הערה 5.
7. קנת י. בילבי, כתב ה״ניו יורק הראלד טריביון״ באירופה ובמזרח התיכון.
8. סם פ. ברואר, כתב ה״ניו יורק טיימס״ בישראל.

לבנון
LEBANON

158

מ. מקלף אל י. דורי
M. Makleff to Y. Dori

דין־וחשבון: 130.02/2425/5

14 בינואר 1949 (שעה 18.00)

דו״ח מפגישתי עם נציג הצבא הלבנוני בנוכחות משקיפי או״ם

תאריך הפגישה: 141100
מקום הפגישה: משטרת נקורה שבצדנו
נוכחים: הצבא הלבנוני: קולונל טופיק סלם — ראש המטה הלבנוני.
מצדנו: אני ומר פלמון ורב סרן שנורמן.
מצד או״ם: לט. קולונל קימפטון (אמריקאי) — ראש משקיפי או״ם בטבריה
קפטן רטארד — משקיף או״ם בטבריה
קפטן הימיה באלאנד (צרפתי) — משקיף או״ם בלבנון
קפטן הונאן (בלגי) — משקיף או״ם בלבנון.

קולונל קימפטון הסביר את מטרת הפגישה לדיון לפי בקשת ממשלת הלבנון על הוצאת כוחות צה״ל משטח הלבנון[1] וכמו־כן על שביתת־נשק לפי החלטת מועצת־הביטחון מיום 16.11.48. כן הודיע כי קולונל סלם טופיק נקבע על־ידי ממשלת הלבנון כבא־כוחה בדיון, ובידו הרשאה בכתב מטעם ממשלתו.

נתבקשתי להציג את הרשאתי לנהל משא־ומתן. הבטחתי להביאה בפעם הבאה.

לשאלתי אם בפגישה הבאה יופיעו נציגי הממשלה הלבנונית, ענני שבשלב הנוכחי של הדיונים, שהם למעשה צבאיים, לא דובר על נציגי הממשלה, אלא שלהבא הוא חושב שנציגי הממשלה יופיעו.

לשאלתי אם שיחות אלה הן תוצאה מהחלטת הממשלה הלבנונית להסכים לשביתת־נשק, ענני שהממשלה הסכימה לנהל שיחות על החלטת 16.11.48.

בהמשך להצהרה שניתנה על־ידי שנסכים לפנות כמה כפרים אם הלבנון תסכים לנהל שיחות על שביתת־נשק, תבע קולונל סלם לדעת מאיזה כפרים ניסוג.

הודעתי שאנו נפנה את 5 הכפרים לפי ההסכם המצורף בזה.[2] על הערת סלם שאין אנו מחזיקים בכפרים אלה, הודעתיו שאנו מפטרלים בשטח וזו שיטת ההחזקה שלנו. הוסכם שמתוך כוונה להחזיק את הצבאות במרחק, ייכנסו רק השירותים האזרחיים והאלמנטים של משטרה לכפרים הנ״ל ולא צבא. כן הוסכם לפי בקשת סלם שתיפסק

158
1. ראה מס׳ 2, הערה 3.
2. ראה נספח להלן ומפה מול עמ׳ 314.

כל פעילות צבאית לאורך כל הגבול וכן ייעשו כל המאמצים על־ידי ממשלת הלבנון למנוע הסתננות אזרחים לתוך מדינתנו — במשך השיחות.

לשאלתי בדבר הכוחות הזרים הנמצאים בשטח הלבנון, כגון הסורים והבלתי־סדירים, הודיעני סופית שכל הצבאות שנמצאים על אדמת הלבנון הם תחת פיקוד לבנוני מלא וההתחייבות חלה עליהם.

קולונל סלם ביקשני לפנות עוד כמה כפרים וביחוד את א־טיבה — סרבתי בשלב זה.

לאחר ששני הצדדים הסכימו לפגישה נוספת לדיון על שביתת־נשק, הסכמנו על תאריך הפינוי ותאריך השיחה.

ביקשתי שבפגישה הבאה יהיו נוכחים נציגים מוסמכים של הממשלה הלבנונית על־מנת שנוכל להרחיב את הבסיס לשיחות; ענני שהוא מוסמך לדיון בשם ממשלתו על שביתת־נשק שתקבע את הוצאת כוחות צה"ל משטח הלבנון לפי הקו המדיני ואינו מוסמך לדבר על שינויים טריטוריאליים. הצעת הלבנון היא שקו ההפרד (Demarcation line) יהיה הגבול המדיני (הוא מוכן להיסוג מנקורה). כאן הסברתי שפינוי הכפרים שנעשה על־ידנו הוא הבעה של רצון טוב מצדנו, וכל עוד לא ניכנס לתקופת שלום אין אנו יכולים לחזור לגבול המדיני, כי השטח שבידנו משמש הבטחה נוספת לגבולנו.

השטח נכבש על־ידנו כאמצעי הגנתי נגד בסיסים שמשם ניהלו נגדנו פעולות איבה. במידה שנתקדם בשיחות השלום, נוכל להסכים לנסיגה נוספת, וגם זו תבוצע לאחר חתימת ההסכם.

לפי בקשתי הסכים להעביר לממשלתו את השאלה אם היא מוכנה להרחיב את הדיונים לשיחות על שלום וכן תשובה אם היא רוצה לדון על קו לשביתת־נשק או קו לשלום של קבע.

התרשמתי שלאמיתו הם מוכנים להסדר סופי אלא שייתכן ויהססו מלומר זאת בפה מלא בשלבים הראשונים.[3]

מ. מקלף
סגן אלוף
קצין מבצעים חזית א׳

נספח
APPENDIX

January 14, 1949

We, the undersigned, being duly accredited military representatives of the Israeli and Lebanese Armies, on this date do hereby agree to the following:

3. המשא־ומתן הרשמי עם לבנון החל רק ב־1 במארס. לבנון, שחששה להיות המדינה הערבית הראשונה שתחתום על הסכם עם ישראל, השהתה את פתיחת השיחות עד לאחר חתימת ההסכם עם מצרים (ראה הירש אל פישר, מברק 74, 22.1.1949, 130.09/2344/2 וכן מס׳ 191).

1. The Israeli authorities will evacuate their troops and relinquish control over the following villages:

Deir Siriane	(128-151)[4]
Aalmane	(125-152)
El-Qoussair	(124-151)
Qanntara	(193-297)
Yaroun	(190-276)

This evacuation will be completed not later than 0800 local time Sunday, January 16, 1949.

This evacuation is to be considered as a goodwill gesture, and a prelude to further discussion on the matters contained in the resolution of the Security Council of 16 November, 1948.

2. It is agreed that discussions involving the requirements of the November 16, 1948 resolution of the Security Council will be entered into by both parties not later than Wednesday, [January] 19, 1949.

3. It is agreed that during the present armistice talks no military act of aggression, whether in the form of air operations, ground operations, patrols, firing of weapons, or destructive missiles of any sort shall be directed across the frontier by either side against the personnel or equipment of the opposing force, or against the inhabitants, including public and personal property.

4. It is further agreed that movements of civilians, particularly refugees, shall not occur from one side to the other.

5. This agreement is drawn up in the presence of the United Nations Military Observers whose signatures appear below:

Israeli Officers
M. Makleff

Lebanese Officers
Lt. Col. Salem

United Nations Observers
Theodore R. Kimpton Lt. Col.
M. Ballande, Captain French Navy

4. לגבי שלושת המקומות הראשונים צוינו כאן הקואורדינטות של הרשת הלבנונית, ואילו לגבי שני המקומות האחרים — הקואורדינטות של הרשת הארצישראלית.

159

מ. שרת אל פ. מוהן (תל אביב)
M. Sharett to P. Mohn (Tel Aviv)

העתק: 130.02/2425/5

Tel Aviv, 28 February 1949

Sir,

I have the honour to refer to Dr. Bunche's letter to Dr. Eytan of the 30th January, 1949,[1] extending a formal invitation to the Government of Israel to enter into negotiations with the Arab States other than Egypt concerning the implementation of the Resolution of the Security Council of the 16th November, 1948, and to inform you that a delegation consisting of the following gentlemen has been empowered to represent the Government of Israel at the Ras en-Nakura armistice conference with the Lebanon and to negotiate and conclude an armistice agreement not subject to ratification:

1) Sgan Alouf Mordechai Makleff, Israel Defence Army, Head of the Delegation.

2) Mr. Yehoshua Pellman, Ministry for Foreign Affairs.

3) Mr. Shabtai Rosenne, Legal Adviser, Ministry for Foreign Affairs.

The Government of Israel would be grateful for all facilities which the United Nations authorities may extend to this delegation in the discharge of its duties.

I shall be obliged if you will please bring this letter to the attention of the representative of the Acting Mediator at Ras en-Nakura.[2]

Yours faithfully,

Moshe Shertok
Minister for Foreign Affairs

159

1. ראה מס׳ 74.
2. שר־החוץ הלבנוני שלח לוויז׳ייה מכתב הרשאה דומה: הוא מסר את שמותיהם ותפקידיהם של חברי משלחת לבנון ואת דבר סמכותם לנהל משא־ומתן ולחתום על הסכם שביתת־נשק עם ישראל. (המכתב מיום 1.3.1949 בתיק 130.02/2425/5)

160

ר. באנץ׳: טיוטה להסכם שביתת־נשק בין ישראל ללבנון
R. Bunche: Draft Israeli—Lebanese General Armistice Agreement

נמסר למשלחת ישראל:[1] 1.3.1949
130.16/2950/1

Preamble

The Parties to the present Agreement, responding to the Security Council resolution of 16 November 1948 calling upon them, as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an Armistice; having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolution of 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, in the full authority entrusted to them by their respective Governments, have agreed upon the following provisions:

Article I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the Parties, the following principles, which shall be fully observed by both Parties during the Armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both Parties.

2. No aggressive action by the armed forces — land, sea, or air — of either Party shall be undertaken, planned, or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practised in military organisations.

3. The right of each Party to its security and freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

160

1. ויז׳ייה הוא שמסר את הטיוטה למשלחות ישראל ולבנון.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two Parties is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

Article II

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party; or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article   of this Agreement; and shall not violate the international frontier; or enter into or pass through the air space of the other Party or through the waters within three miles of the coastline of the other Party.

Article III

With specific reference to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.

2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by the restoration of previously held military positions, changes from these now held other than as specifically provided for in this Agreement, or by the advance of the military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.

3. It is further recognised that rights, claims or interests of a non-military character in the area of Palestine covered by this Agreement may be asserted by either Party, and that these, by mutual agreement being excluded from the Armistice negotiations, shall be, at the discretion of the Parties, the subject of later settlement. It is emphasized that it is not the purpose of this Agreement to establish, to recognise, to strengthen, or to weaken or nullify, in any way, any territorial, custodial or other rights, claims or interests which may be asserted by either Party in the area of Palestine or any part or locality thereof covered by this Agreement, whether such asserted rights, claims or interests derive from Security Council resolutions, or from any other source. The provisions of this Agreement are dictated exclusively by military considerations and are valid only for the period of the Armistice.

Article IV

1. The line described in Article   of this Agreement shall be designated as the Armistice Demarcation Line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolution of the Security Council of 16 November 1948.

2. The Armistice Demarcation Line is not to be construed in any sense as a political or territorial boundary, and is delineated without prejudice to rights, claims and positions of either Party to the Armistice as regards ultimate settlement of the Palestine question.

3. The basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move.

4. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the Armistice Demarcation Line defined in Article

Article V

The Armistice Demarcation Line shall follow the international boundary between Lebanon and Palestine.

Article VI

All prisoners of war detained by either Party to this Agreement and belonging to the armed forces, regular or irregular, of the other Party shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and control throughout. The exchange shall begin within ten days after the signing of this Agreement and shall be completed not later than twenty-one days following. Upon the signing of this Agreement, the Chairman of the Mixed Armistice Commission established in Article VII of this Agreement, in consultation with the appropriate military authorities of the Parties, shall formulate a plan for the exchange of prisoners of war within the above period, defining the date and places of exchange and all other relevant details.

2. Prisoners of war against whom a penal prosecution may be pending, as well as those sentenced for crime or other offense, shall be included in this exchange of prisoners.

3. All articles of personal use, valuables, letters, documents, identification marks, and other personal effects of whatever nature, belonging to prisoners of war who are being exchanged, shall be returned to them, or, if

they have escaped or died, to the Party to whose armed forces they belonged.

4. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention Relating to the Treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.

5. The Mixed Armistice Commission established in Article of this Agreement shall assume responsibility for locating missing persons, whether military or civilian, within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

Article VII

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of three members, of whom each Party to this Agreement shall designate one, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at , and shall hold its meetings at such places and at such times as it may deem necessary for the effective conduct of its work.

3. The Mixed Armistice Commission shall be convened in its first meeting by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation not later than one week following the signing of this Agreement.

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission, to the extent possible, shall be taken by a majority vote of the members of the Commission present and voting.

5. The Mixed Armistice Commission shall formulate its own rules of procedure. Meetings shall be held only after due notice to the members by the Chairman. The quorum for its meetings shall be a majority of its members.

6. The Commission shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation. Assignments of a general or special nature given to United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission shall be subject to approval by the

United Nations Chief of Staff or his designated representative on the Commission, whichever is serving as Chairman.

7. Claims or complaints presented by either Party relating to the application of this Agreement shall be referred immediately to the Mixed Armistice Commission through its Chairman. The Commission shall take such action on all such claims or complaints by means of its observation and investigation machinery as it may deem appropriate, with a view to equitable and mutually satisfactory settlement.

8. Where interpretation of the meaning of a particular provision of this Agreement is at issue, the Commission's interpretation shall prevail. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

9. The Mixed Armistice Commission shall submit to both Parties reports on its activities as frequently as it may consider necessary. A copy of each such report shall be presented to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the appropriate organ or agency of the United Nations.

10. Members of the Commission and its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the areas covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary, provided that when such decisions of the Commission are reached by a majority vote United Nations Observers only shall be employed.

11. The expenses of the Commission, other than those relating to United Nations Observers, shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement.

Article VIII

No provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question.

Article IX

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. This Agreement, having been negotiated and concluded in pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 calling for the establishment of an armistice in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, shall remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved, except as provided in paragraph 3 of this Article.

3. The Parties to this Agreement may, by mutual consent, revise this Agreement or any of its provisions, or may suspend its application, other than Articles I and II, at any time. In the absence of mutual agreement and after this Agreement has been in effect for one year from the date of its signing, either of the Parties may call upon the Secretary-General of the United Nations to convoke a conference of representatives of the two Parties for the purpose of reviewing, revising or suspending any of the provisions of this Agreement other than Articles I and II. Participation in such conference shall be obligatory upon the Parties.

4. If the conference provided for in paragraph 3 of this Article does not result in an agreed solution of a point in dispute, either Party may bring the matter before the Security Council of the United Nations for the relief sought on the grounds that this Agreement has been concluded in pursuance of Security Council action toward the end of achieving peace in Palestine.

5. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

In faith whereof the undersigned representatives of the Contracting Parties have signed hereafter, in the presence of

For and on Behalf of the
Government of Lebanon
Signed:

For and on Behalf of the
Government of Israel
Signed:

161

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 2.3 (שעה 21.30)
נוסח יוצא ונכנס: 130.16/2950/1

[רודוס], 2 במארס 1949 (שעה 19.30)

מידי.

ויז'ייה מוסר לבאנץ' ששליחינו בנקורה הודיעו שלא נוכל להכיר בגבול הלבנוני — ארצישראלי כקו שביתת־הנשק גם אם תתקבל תביעתנו שהכוחות הסוריים יוצאו מהלבנון וגם אם סוריה תצטרף להסכם שביתת־הנשק. לדברי ויז'ייה אמרו באי־

כוחנו כי אנו תובעים שינויים בגבול מטעמים בטחוניים.[1] ממשלת הלבנון הודיעה לוויז׳ייה כי היא לא תחתום על שביתת־נשק אם לא נפנה כל השטח המוחזק על־ידנו. באנץ׳ מבקש למסור לך שהוא מבין תביעתנו שהכוחות הסורים יוצאו מהלבנון, אולם לא יוכל לתמוך בדרישתנו להחזיק בשטח לבנוני מתוך כוונה לשנות הגבולות. הוא מבקש להזכיר כי בשיחתו האחרונה עם ראש־הממשלה[2] הצהיר ראש־הממשלה כי אנו נפנה כל השטח הלבנוני עם חתימת שביתת־הנשק. הברק הערותיך.[3]

162

מ. שרת אל ר. שילוח (רודוס)
M. Sharett to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 3.3 (שעה 03.05)
נוסח יוצא ונכנס: 130.16/2950/1

[תל אביב], 2 במארס 1949 (שעה 23.00)

בהול.

המשא־ומתן בנקורה אתמול[1] החל במכשלה מצד באנץ׳ באמצעות ויז׳ייה, שהביא נוסח מוגמר המציע גבול ארץ־ישראל — הלבנון כקו שביתת־נשק.[2] הלבנונים ביקשו שהות להימלך, ושלנו נמנעו מלהגיב בטרם שוחחו עם ויז׳ייה. אחרי הפגישה בנקורה פרשו עמו לנהריה והוכיחוהו עוותתו. התרשמו שהודה במשגה וינסה להיחלץ. בהתייעצות משלחתנו עמדי הבוקר על יסוד הסברת מקלף ניסחתי עמדתנו לאמר: לדידנו גבול הצפון כולו מכלול אחד והעובדה שמולנו מדינותיים אינה משנה; נסכים לעקרון זהות קו שביתת־הנשק עם הגבול רק אם יחול על הגבול כולו ולא על חלקו; לא נוכל לסגת מהלבנון מזרחה אם לא ייסוגו גם הסורים מתחומנו לאורך הירדן והכנרת מזרחה, שאם ניסוג מבלי שייסוגו, נצר שטחנו להתקפה מבחוץ. ברגע זה הובא מברקך 021930[3] ואני ממשיך. לידיעתך, הסורים בתחומנו לא רק בקרבת צמח אלא על גדת הכנרת מדרום לעין גב ומצפונה וכן על שפת הירדן מהכנרת עד המירום, בעוד שגבול סוריה וארץ־ישראל מניח שפת הכנרת והירדן כולו בתחום ארץ־ישראל. אם

161

1. שיחת נציגי ישראל עם ויז׳ייה התקיימה בנהריה ב־1 במארס. ראה גם מס׳ 162.
2. ב־6 בדצמבר 1948 (מברק איתן אל שרת, MH2227, 6.12.1948, 130.02/2424/23 — ראה כרך 2).
3. תשובת שרת — ראה מס׳ 162, 163. ראה גם תשובה זהה של ידין לשילוח (מברק מיום 3.3.1949, שעה 09.25, 130.16/2950/1).

162

1. ראה פרוטוקול של הישיבה בתיק 130.02/2425/5.
2. ראה מס׳ 160.
3. ראה מס׳ 161.

ייסוגו הסורים מתחום ארץ־ישראל,[4] נהיה מוכנים לפנות כל שטח הלבנון ונקבל הגבול כקו שביתת־נשק, פרט לסטיות קלות המוכרחות טופוגרפית. סטיות אלו אין פירושן שינוי גבול, שכן לא גבולות ייקבעו במשא־ומתן זה אלא קווי שביתת־נשק. מכאן שטענת ויז׳ייה על דרישותינו לשינוי גבול אינה נכונה ומקורה באי־הבנה. טרם בירותי עם בן[ן]־ ג[וריון], כי שקוע בסבך הקמת הממשלה, אנסה מחר. עמידתנו על אחידות ההסדר בצפון מכוונת ללחוץ על הלבנון או להכריח סוריה להיכנס למשא־ומתן או לוותר על פינוי חלק מהשטח התפוס בידינו.[5]

163

מ. שרת אל ר. שילוח (רודוס)
M. Sharett to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 3.3 (שעה 13.00)
נוסח יוצא ונכנס: 130.16/2950/1

[תל אביב], 3 במארס 1949 (שעה 10.45)

בהול.

לגבי המשא־ומתן בנקורה תנסה להסביר לבאנץ׳[1] שבין שתי הרעות של סיבוך העניין על־ידי צמידת הלבנון לסוריה מזה לבין ייחוד המשא־ומתן ללבנון והשארת יד חופשית לנו לפעולה נגד סוריה לשם החזרת שטחינו מזה, מוטב לבחור בראשונה כרע במיעוטו.

4. חלק זה של המשפט נשמט בנוסח הנכנס.
5. שרת הבריק לאבן את תוכן המברק הזה והעיר ביחס לעמדת ישראל:
"Believe this will be defensible stand even if dice loaded against us by Lebanese accepting, ourselves rejecting, Vigier's proposals... There is second defence line, but meanwhile we stick as above."
(מברק Y114 מיום 3.3.1949, 93.01/2180/34).

163
1. ראה מס׳ 161.

164

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק)
S. Rosenne to J. Robinson (New York)

העתק: 130.16/2950/1

תל אביב, ה׳ באדר תש״ט
6 במארס 1949

יעקב היקר,

אחרי יומיים של משא־ומתן איתי עם הלבנון ברצוני לתאר לפניך את מהלך העניינים:

משא־ומתן זה מתנהל בראס נקורה, וכפי שקוראים לו כעת ראש הנקרה, בשטח הפקר בין שני הקווים על הגבול הקודם. פעם יושבים בבית המכס, שאמנם היה בשטח ארץ־ישראל, אך כעת נמצא מאחורי הקווים הלבנוניים, ופעם בבית המשטרה, הנמצא על־יד הקווים הישראליים. המרחק ביניהם כחצי ק״מ והדרך מתפתלת בין שדות מוקשים — רקע הרבה יותר מתאים לשיחות על שביתת־נשק ממלון השושנים. המקום הזה מאפשר קירוב אישי בין שתי המשלחות, כי האחת היא המארחת וחברתה היא האורחת, והשיחות מתנהלות בלווית כיבוד לפי הנהוג במזרח, וכך אתה בא להכיר את בני שיחתך.

בדרך כלל השיטה של תיווך שהתרגלנו אליה ברודוס פועלת גם כאן, אך הקצב הוא יותר מהיר. יש שיחות משותפות, אשר בהן דשים במה שיש לדוש, וכמו־כן ישנן שיחות עם אנשי המתווך להסברת עמדה זו או אחרת.

בישיבה המשותפת הראשונה[1] ניתנה לנו הצעת הסכם שהוכנה על־ידי באנץ׳ בעצמו.[2] הצעה זו דומה להסכם עם מצרים, פרט להוצאת החלק שהיה קשור במישרין או בעקיפין עם החלטת מועצת־הביטחון של ה־4 בנובמבר. אמנם גם הלבנוניים וגם אנחנו חושבים שבאנץ׳ הוציא במידה מספיקה ולא יהיה ויכוח חריף על הדברים הכלליים.

העוקץ בהצעה הוא בקביעת קו שביתת־הנשק. באנץ׳ מציע את הגבול הבינלאומי. אנחנו מסכימים לעיקרון של הגבול הבינלאומי, אך טוענים שבעינינו הגבול הצפוני מהווה חטיבה אחת ואחידה ואי־אפשר להפריד בין הגזרה הלבנונית והגזרה הסורית. אנו אומרים, איפוא, כי על־אף הסכמתנו לעיקרון של הגבול הבינלאומי, אנו דורשים לדחות את הביצוע המלא של זה עד שסוריה תסכים לתנאי דומה.

לאמיתו של הדבר אני מוכרח לאמר לך שדרישתנו זו היא בלתי־מוצדקת, כי הרי אנו מחזיקים בשטח לבנוני והסורים מחזיקים בשטח ישראלי, וקשה מבחינה מעשית להשתמש ביתרון שלנו כלפי הלבנון על־מנת לסחוט נסיגה סורית מהשטח שלנו. אני אמנם אינני חושש שנפוצץ את השיחות על עניין זה, אך בינתיים יש לנו הוראות להמשיך לפי הקו שתיארתי ולהאריך את השיחות עד שיהיה ברור מה תעשה סוריה

164

1. פרוטוקול בתיק 130.02/2425/5.
2. ראה מס׳ 160.

בתוך השקלא וטריא על נקודה זו הלבנונים הציעו לנו שני דברים: הראשון, ערובה בתוך ההסכם — שהם לא ירשו לשום מעצמה שלישית להשתמש בשטח שלהם על־מנת להתקיף את ישראל. מבחינת התועלת המעשית אין כמובן להגזים בערך הבטחה כזו, ספק אם הלבנון תוכל לשמור עליה נגד אויב רציני. אך מבחינה הפגנתית נדמה לי שזהו רווח־מה. השתדלנו להשיג דבר כזה מהמצרים, אך ללא הצלחה.

שנית, יש לי הרושם שהלבנונים יסכימו להרחיק מגבולות ישראל את החיילים שלהם שהיו מגויסים לראשונה מחוץ ללבנון. הם טוענים שהם מחזיקים בחיילים אלו לשם הביטחון הפנימי שלהם ובלי כוונות תוקפניות נגדנו. ייתכן ודבר זה יושג בחלק הדן על הפחתת הכוחות.

את אשר אמרתי באחד ממכתבי הקודמים על הסגולה המיוחדת של התיווך להרחיק את הצדדים,[3] אני מוצא גם כאן לנכון. אנשי באנץ׳ טעו משגה יסודי כאשר הציעו את הקו הזה לפני שהיה כל דיון קודם על כך בין הצדדים. ולמעשה אנחנו נמצאים היום באותו המצב אשר היינו בו אחרי שבאנץ׳ הציע את הצעת הפשרה שלו כלפי מצרים. בישיבה המשותפת השנייה[4] באו הלבנונים ואמרו שהם מוכנים לחתום על ההסכם, ואנו היינו המתעקשים. ייתכן שהאווירה הנוחה אשר בה מתנהלות השיחות תספיק לתקן את המעוות של באנץ׳, אבל אני משוכנע שרק על־ידי שיחות ישירות נוכל להתגבר על חילוקי־הדעות הללו.

אגב, היועץ המשפטי שלהם הוא הפעם פקיד גבוה במשרד־החוץ, בן־אדם נעים מאוד ומבין את העניינים, ואתו קשרתי בנקל יחסים אישיים ידידותיים. הוא כבר הביע את רצונו לבקר בתל אביב והיה ״מבסוט״ כאשר שיבחתי את מאליק.[5]

בברכה, שלך,

165

פגישת משלחות ישראל ולבנון (ב־7 במארס 1949)

Meeting of the Delegations of Israel and Lebanon (7 March 1949)

130.02/2425/5

ISRAELI—LEBANESE NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE SECOND MEETING HELD AT RAS NAKOURA, ON 7TH MARCH 1949 AT 11.15A.M.

Present:

Israeli Delegation:

Lt. Col. Makleff, Chief of Staff Northern Sector, Chief of Delegation
Mr. Pellmann, Ministry for Foreign Affairs
Mr. Rosenne, Ministry for Foreign Affairs, Legal Adviser
Major Shnurman, Liaison Officer Haifa
Major Gilaad, Liaison Officer Haifa

3. ראה רוזן אל רובינסון, 10.2.1949, 130.16/2951/1.
4. הכוונה לפגישה בלתי־רשמית של ראשי שתי המשלחות, שהתקיימה ב־3 במארס. ראה מס׳ 165.
5. שארל מאליק, ציר לבנון בארצות־הברית ונציג לבנון באו״ם.

Lebanese Delegation:
Lt. Col. Toufic Salem, Chief of Delegation
Battalion G.O. Joseph Harb
Mr. Mohamed Ali Hamade, Legal Adviser
Mr. Munah Racy, Interpreter

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff
Capitaine de Vaisseau Ballande, Sunmo Beirut
Lt. Col. Hansoul, Belgian Air Force, Beirut
Lt. Col. Fargo, Sunmo Haifa
Captain Ratard, French Army, Haifa
Mr. Makovsky, Interpreter
Miss Lalande, Secretary

MR. VIGIER: As a result of the exchange of views which took place on 3 March between the chief members of the two delegations, the difficulties which should be taken out of the way, are, it seems, of two kinds. The first difficulty was raised by the Israeli delegation concerning the presence in Lebanese territory of certain military units which, though being under Lebanese command, do not, properly speaking, belong to the national Lebanese Army. The second difficulty, equally mentioned by the Israeli delegation, was of another kind. It concerned the link between the conclusion of an armistice between Lebanon and Israel providing for a complete withdrawal of Israeli forces and the conclusion of an armistice between Syria and Israel. This difficulty is of a political nature, and I would suggest that we leave it aside. It will be for the two Governments, if this conference succeeds in drafting an armistice agreement, to decide if and when it will be signed and when it will be applied.

Our present meeting might accordingly limit itself to an examination of the draft which has been distributed here last Tuesday,[1] and which would be studied article by article. We should deal with the first difficulty only, that is the presence of non-Lebanese units under Lebanese command, and when we shall study this question, the Lebanese delegation will have a proposal to make. Do the delegations agree with the proposed procedure?

COLONEL MAKLEFF: I agree with the proposed procedure. I would like to recall, at this point, that at our last meeting the Lebanese delegation

1. מס' 160.

suggested a statement about guaranteeing that the Lebanese territory would not be used for any hostile purposes by a third party.

MR. VIGIER: I have seen the text prepared by the Lebanese delegation. If, as I think, the Israeli delegation is not opposed to the fact that such a text must be bilateral, the Lebanese proposal may satisfy the Israeli delegation.

We can now proceed with the discussion of the draft article by article. I shall read the English text, as it was originally drafted in English. I would ask the Lebanese delegation to suggest corrections to amend the French text, if necessary.

MR. ROSENNE: If the Agreement is to be signed in both English and French, we would like also to suggest modifications for the French text.[2]

MR. VIGIER: At the end of our discussions a drafting committee will be constituted and I intend to preside over it, if the two delegations agree.

Preamble

Adopted, subject to possible drafting modifications in the French text.

Article I

MR. ROSENNE: I would like to ask a question to the Lebanese delegation. After the Agreement signed between Israel and Egypt was made public, the question was asked whether Article I and part of Article II were sufficient to cover the case of sea-borne traffic on ships belonging to Israel citizens or of cargoes or parts of cargoes on neutral ships belonging to Israel citizens. We think that a provision ought to be included in the armistice agreement providing that such traffic shall not be interfered with. The text of the Egyptian—Israeli agreement is not explicit.

There is a second point closely related to the other one I just mentioned: I understand that the port of Beirut is used to supply other countries with whom we have no armistice agreement. We assume, of course, that when this agreement is signed, the port of Beirut will not be used for any military supplies.

MR. VIGIER: I do not know if the Lebanese delegation is in a position now to answer these questions, but, of course, we could give it all the time necessary to enquire and get an answer from its Government.

MR. HAMADE: First of all, Mr. Rosenne forgets one thing, that an armistice is a cessation of hostilities but not a legal end of hostilities. It will be impossible for us to insert anything of the kind as was just suggested by Mr. Rosenne. We wish to preserve our entire liberty referring to trade and as regards the use of the port of Beirut.

2. ראה תיקונים של רוזן בנוסח הצרפתי של ההסכם, בתיק 130.16/2950/1.

MR. VIGIER: I think there is some misunderstanding concerning the first question put by Mr. Rosenne. What he meant was related to ships carrying freight for Israel. Stoppage may be reciprocal. Lebanon ships could also be stopped by Israel. I do not know whether it is necessary to insert a special clause in the armistice agreement. The Lebanese delegation could give some assurances that, under the armistice, the Lebanese Government would not interfere with any legitimate sea-borne trade of Israel. Israel would undertake the same obligation. The question of the port of Beirut is entirely different and I think we should consider it separately.

MR. ROSENNE: I think I made a mistake in saying that these two questions were closely linked. However, I would like to draw your attention to the fact that stoppage of sea-borne traffic is regarded as a hostile act in any international convention. The same remark applies to paragraph 2 of Article II. As regards the second question, importation of war material is not only a breach of the armistice but also a breach of the various truce resolutions of the Security Council.

COLONEL SALEM: I agree with Mr. Vigier. The questions are separate. Concerning the first question, I would like to state that the problem of stopping ships bound for either party on the open sea will be solved according to the agreement. As for the second, we cannot admit that it be asked from us.

MR. ROSENNE: I do not quite understand. What I understood is that when the armistice agreement is signed, the ordinary commercial traffic will not be interfered with by either party on the high sea.

COLONEL SALEM: We must separate the two questions very definitely. As far as the first question is concerned, it is normal and in conformity with this text that ships carrying merchandise to the ports of either party should not be stopped. As regards the question of the port of Beirut, we cannot admit to discuss it.

MR. ROSENNE: As regards the first question, it must be stated that it includes not only merchandise but also civilian passenger traffic.

MR. HAMADE: I would like to recall that we are now discussing an armistice agreement and not a peace treaty. An armistice agreement is the stopping of hostilities until the final settlement, unless it is stipulated that some other purposes are envisaged. We desire to keep entire liberty to undertake in our territory anything which will not be a hostile or warlike act directed against the other party.

MR. ROSENNE: I would like to know the meaning of the words "aggressive action" in that article. I am of the opinion that any interference in sea-borne non-military traffic must be regarded as a warlike act. We would like to include in this agreement a clause regarding civilian passenger traffic. May I recall to the Lebanese delegation that at the start of the hostilities, passengers were taken off the *Marine Carp*.

MR. HAMADE: We should like to adhere to the Security Council resolu-

tions. Among civil passengers, we might include women and children, but not men of military age, because we feel that neither party should utilise an armistice or a truce to increase its armed forces. We further believe that each Jew of military age coming to Israel from abroad is immediately incorporated in the army in order to make war.

MR. ROSENNE: I wish to thank the Lebanese delegation for these explanations and we are fully satisfied.

MR. VIGIER: The explanations will be in the summary record, and when necessary, any one of the parties could refer to them if a concrete case comes before the Armistice Commission.

MR. HAMADE: In Article I, paragraph 2, I would like to know the meaning of the words "normal staff planning as generally practised in military organisations."

GENERAL RILEY: These words were included in the text to cover the normal theoretical staff planning that must of necessity be carried on both during peace as well as in war. Military staffs throughout the world are constantly drafting such plans based on a hypothetical situation involving other nations. If such statement is not included, it might be assumed that such training of staffs could not be continued.

Article II

MR. VIGIER: There is a discrepancy between the two texts. The words "shall not violate the international frontier" do not appear in the French text. I think they are unnecessary. Has Mr. Rosenne any objection to removing these words from the English text?

MR. ROSENNE: I would like to recall that the English text does not exactly copy the Egyptian—Israeli Armistice Agreement. The word "elsewhere" has been suppressed.

MR. VIGIER: Here we are faced with the fundamental problem which we will discuss later on. If we admit in principle the demarcation line being the international frontier, it will not be necessary to insert here the phrase "elsewhere shall not violate the international frontier."

MR. ROSENNE: I think this should be referred later on to the Drafting Committee.

MR. VIGIER: Agreed.

COLONEL MAKLEFF: What is meant by "paramilitary forces"?

GENERAL RILEY: It applies to irregulars.

COLONEL MAKLEFF: We have later on the words "non-regular forces." This must be a broad definition.

COLONEL SALEM: I think that paramilitary forces include the youth who are instructed in camps. They do not belong to either the regular or irregular forces, but are voluntarily undergoing military training.

MR. HAMADE: The term "irregular forces" has a more general meaning. Paramilitary forces are irregular when they attack. Military organisations

tied up with political parties are paramilitary forces. We would like to retain the word "paramilitary"

MR. ROSENNE: As there will be a summary record of this meeting, I would like to point out that this effects both parties. Moreover, what we said about sea-borne traffic in Article I also applies to Article II.

MR. HAMADE: It is understood that there may be on the two sides military organisations tied up with political parties. We request the same thing.

Article III

MR. ROSENNE: In our opinion, this Article in its entirety is out of place in this Agreement. It was brought in the Egyptian—Israeli Armistice Agreement in connection with the implementation of the Security Council resolution of 4 November and Dr. Bunche's Memorandum of 13 November. It was brought in after a very lengthy and elaborate discussion in order to lay down guiding principles which would help solving the question of armistice lines in the southern part of the country. This is not the case actually. This article must be deleted entirely because, in our view, all the points raised in Article III are covered by Article VIII of the draft text which is in front of us.

MR. HAMADE: We intended to ask for the suppression of paragraph 2 of Article III, because this paragraph applied only to the Rhodes Armistice Agreement between Egypt and Israel. However, we are in favour of maintaining paragraphs 1 and 3. They contain principles which may be maintained in agreement with the letter and spirit of the Security Council resolutions, not only the 4 November resolution, but all the previous ones. It is good from time to time to recall, even theoretically, principles which should be recognized. That is why we are in favour of maintaining paragraphs 1 and 3 and suppressing paragraph 2. We have a modification to propose for paragraph 3: in the second line, it is stated "in the area of Palestine covered by this Agreement." The words "covered by this Agreement" should be suppressed.

MR. ROSENNE: The three paragraphs go together. There should be no question of removing sub-clause 2 and leaving sub-clauses 1 and 3. As regards the modification which has been proposed, the words "in the area of Palestine covered by this Agreement" connect this whole article with the Security Council resolution of 4 November. That resolution and Dr. Bunche's Memorandum for its implementation laid down quite an elaborate scheme for the establishment of a demilitarised zone in the southern part of Palestine and of a civil administrator. The clause was inserted in the Egyptian—Israeli Armistice Agreement in order to preserve any rights which the Egyptian Government might have in southern Palestine. To my view, the modification suggested — to suppress the words "covered by this Agreement" — serves only to strengthen that this whole article has no link

with an agreement which is based upon the Security Council resolution of 16 November. We know perfectly well that there is a whole series of resolutions covering the situation in Palestine. The armistice talks being conducted under the particular resolution of 16 November, I do not think that any advantage will be served by taking in all sorts of previous resolutions which might not be applicable. All the points raised are adequately covered by Article VIII. Article III is entirely unnecessary, as we are not faced with the situation existing in connection with Egypt. I would like to ask whether the Lebanese delegation agree to the suppression of the whole article.

MR. HAMADE: In the 16 November resolution, the Security Council reaffirms its previous resolutions. We should commit no contradiction if we maintain Article III as it stands, with some modifications. We were not present at Rhodes, but it is not difficult to see that Article III recognizes in theory, so to speak, that the 4 November resolution ought to be applied. This re-affirmation of the 4 November resolution is not against the 16 November resolution.

MR. ROSENNE: The resolution of 4 November is entirely connected with the situation existing between Israel and Egypt. It is unnecessary to retain Article III, since our present talks are based on the 16 November resolution.

MR. HAMADE: I agree that the 4 November resolution applied chiefly to Egypt. However, that resolution was preceded by several other resolutions which were identical in their spirit. I am in favour of maintaining paragraphs 1 and 3 of Article III.

MR. VIGIER: The Lebanese delegation has proposed to suppress paragraph 2 and the Israeli delegation the whole article. Does the Israeli delegation greatly object to maintaining principles which, as stated by the Lebanese delegation, have been re-affirmed by the Security Council? I doubt whether the assertion of these principles would entail other practical consequences that those which might result from the inclusion of Article VIII only.

MR. ROSENNE: In the diplomatic history of Zionism of the last 20 or 30 years, there have been very bitter experiences due to unnecessary wording included in documents. We are fully in agreement with the principles which are enunciated with great clarity in Article VIII. We are also quite in agreement with those stated in paragraph 1 of Article III. If Article III is to remain, it has to remain in its entirety. Would the following suggestion be agreeable to the Lebanese delegation, that is to combine paragraph 1 of Article III with Article VIII, and suppress entirely paragraphs 2 and 3?

MR. HAMADE: I agree.

Article IV

MR. HAMADE: Paragraph 2 of Article IV is irrelevant in the present case,

since, according to Article V, the armistice demarcation line is the international frontier.

MR. ROSENNE: Do you want to suppress the whole of paragraph 2 or only the first phrase?

MR. HAMADE: We propose to delete the entire paragraph, as it is closely linked together.

MR. VIGIER: It is unnecessary to retain the second phrase. It is a repetition of Article VIII, which will become the second paragraph of Article III.

MR. ROSENNE: We agree to suppress paragraph 2. For the sake of record, we would like to repeat that [*sic*] we said at our previous meeting, that at a suitable occasion, we intend to discuss with the Lebanese Government the question of frontier rectifications.

COLONEL SALEM: We are discussing only clauses of an armistice here and the question of frontier modifications to be neither hinted at or mentioned.

MR. VIGIER: The Israeli delegation is not asking that the question should be discussed during these negotiations.

MR. HAMADE: The question is entirely separate from the Palestinian question.

COLONEL SALEM: I desire that it should not be mentioned in the summary record.

MR. ROSENNE: At the last meeting, we indicated to you that we were interested in proposing certain future rectifications. I would like to have it on record that this relatively minor problem exists. The proposal of the Lebanese delegation to remove paragraph 2 of Article IV is entirely acceptable.

MR. HAMADE: I would like to repeat once more that the question of frontier rectifications is outside of our present discussions and has nothing to do either with the armistice agreement or with the Palestinian question. There exists a well-known international procedure for such matters.

COLONEL SALEM: If we did not answer at the last meeting, it is because it was an unofficial meeting and one was free to say what one wished to say, but today we do not even want mention of it in the official summary record.

MR. VIGIER: Does Mr. Rosenne agree that the matter, which might later be discussed on governmental level, should not be mentioned in the official record?

MR. ROSENNE: I agree.

MR. VIGIER: It will accordingly not be mentioned in the official record.

Article V

MR. VIGIER: We have reached Article V. Maybe the Lebanese delegation could now hand over the texts it has drafted.

MR. HAMADE: I would like to recall that we prepared those texts in accordance with certain suggestions on Article V made by the Chairman at

our last meeting. Did the Israeli delegation give a thought to these suggestions and does it agree to them in principle?

MR. ROSENNE: I confirm what we said at our last meeting that we accept in principle that the armistice demarcation line should be the international frontier. However, we cannot agree to the implementation of that principle on account of the present situation on the Syrian part of the front. In our view, our northern frontier is a unity. As far as Lebanon and Israel are concerned, the international frontier should be the demarcation line. Though we accept the international frontier as the armistice demarcation line, we are reserving our right to make certain proposals in relation to this international frontier.

MR. VIGIER: The Israeli Government may make use of ordinary international procedure and present certain proposals to the Lebanese Government, outside of the present armistice negotiations. It has however been decided that this matter shall not be mentioned in the official record. The Government of Israel is ready to accept in principle that the demarcation line should be the international frontier. The principle being admitted, we must study its implementation, which raises certain difficulties. In the first place, the presence of certain non-Lebanese units side by side with Lebanese units. In this connection, the Lebanese delegation is ready to submit a text which may satisfy the Israeli delegation and get us nearer the application of the principle.

The other difficulty which concerns the relations between Israel and Syria, in particular the question whether there will be negotiations and an agreement for an armistice between these two countries, does not concern this Conference.

I suggest that the meeting should be adjourned till this afternoon.

Agreed. The meeting was adjourned at 13.30.

Second part (15.30 p.m.)

MR. VIGIER: It has been agreed in principle that the armistice demarcation line would be the international frontier and that the Lebanese delegation would submit the texts they have prepared with a view to solving the difficulty raised by the Israeli delegation concerning the presence of military units which, though under the military command of one Party, do not belong to its regular national forces. The problem is before all to avoid that along the frontier the units in question should enter into contact with the forces of the other Party.

COLONEL SALEM: Before presenting the texts we have prepared, we should like to know whether the Israeli delegation agrees that the demarcation line will be the present international frontier.

COLONEL MAKLEFF: We agreed in principle to the international frontier being the demarcation line, with a few obstacles which were discussed at our secret meeting.

COLONEL SALEM: Before giving the text to the Chairman in order that he should hand it over to the Israeli delegation, I should like to read it: "Military effective forces of both parties shall be reduced to defensive elements along the demarcation line, defined in Article V, according to the provisions contained in plan No.... annexed to this Agreement". It is understood that this text can be revised and drafting amendments made.

Our second proposal may give still greater assurances to the other Party. It reads as follows: "No warlike or hostile act shall be directed from the territory controlled by either parties against the other party." I am giving two copies of these texts to the Chairman.

COLONEL MAKLEFF: I feel that the object of the first proposal is a reduction of forces. As I understand it, it will affect first the third party troops which are in Lebanese territory.

MR. VIGIER: It has been provided that a plan must be attached to this text. It will indicate which defensive elements will remain along the frontier. It will be up to you to accept this plan or not, after it has been drafted.

COLONEL MAKLEFF: We accept in principle a plan for the reduction of forces. Will it affect mainly the alien or foreign part of the troops actually in Lebanon?

MR. VIGIER: The plan will determine which forces will be stationed in the sectors along the border. If the plan provides, for instance, for one battalion of the Lebanese Army in a certain sector, it will be a battalion of the Lebanese Army. The plan should be established by a military sub-committee, and I hope that General Riley may accept its chairmanship.

GENERAL RILEY: I would like to work with that sub-committee.

COLONEL SALEM: We might study the question of the composition of the sub-committee at our next meeting.

COLONEL MAKLEFF: Agreed.

GENERAL RILEY: Concerning this military sub-committee, the best way to proceed would be to go back to Annex III of the Egyptian—Israeli Armistice Agreement and work out a rough draft of what you think you should have in the way of forces along the frontier.

MR. ROSENNE: The text of the Egyptian—Israeli Agreement was based on a fairly large area. It will not be the case as I understand it here.

GENERAL RILEY: It will be based on your own frontiers. We will deal only with defensive forces along the frontier line and not with the internal security of your territory. We cannot reach the same agreement in this case as we did in the case of Egypt. You have your own national army inside your own borders. We can only play with frontier [?guard][3] and we may set a distance between the forces of both parties.

MR. VIGIER: All these questions must be examined very closely by the Military Sub-Committee. The two delegations are requested to give at the next meeting the names of their representatives on the Sub-Committee.

3. שיבוש במקור ("tuard").

COLONEL SALEM: In order that the Military Sub-Committee be well aware of the problems to be solved, I would suggest that it be composed of officers that have been present at our meetings.

GENERAL RILEY: I suggest the two chairmen of the delegations.

COLONEL MAKLEFF: I suggest that prisoners of war should be exchanged without waiting for the end of these negotiations. I am giving to the Chairman, in order he should pass it on to Colonel Salem, a list of the prisoners made by Israel.

COLONEL SALEM: We shall be in a position to tell you, at the next meeting, when the exchange of prisoners could take place — very likely before the end of next week.

MR. VIGIER: The United Nations Observers will be at the disposal of the Parties for this exchange of prisoners of war.

The next meeting will take place next Thursday, at 10 o'clock, at the "white house".

The meeting was closed at 15.55.

166

א. אבן אל ג'. רוס (ניו יורק)
A. Eban to J.C. Ross (New York)

העתק: 130.02/2414/22

New York, 8 March 1949

Dear Jack,

The situation on both armistice fronts at this moment gives rise to some anxiety. I am attaching a short memorandum on the subject.

Sincerely yours,

A.S.E.

נספח
APPENDIX

MEMORANDUM ON ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RAS EL-NAQURA AND AT RHODES

Israeli—Lebanese Armistice Talks

1. The main military problems affecting northern Palestine are:
   a) Question of Israeli forces in occupation of Lebanese border villages.

b) Presence of Syrian forces on Israeli territory at Mishmar Hayarden.

c) Presence in Lebanon of Syrian forces which took part in the invasion of Israel and whose presence is related directly to the Arab —Israeli war.

2. Problem (a) does not in itself constitute any insuperable difficulty and could be adjusted in any general settlement of the northern frontier. Indeed, some of these villages have already been evacuated unconditionally.[1] Problems (b) and (c), however, cannot be settled so long as the Syrian Government refuses to enter armistice negotiations.

3. It is obviously impossible for Israel to conclude agreements for the withdrawal and reduction of its forces with the Lebanese authorities, while Syrian forces are allowed to maintain themselves in full strength in positions threatening Israel's security. The principle of withdrawal and reduction laid down in the November 16th resolution must be applied to the whole area; otherwise any Government can secure the prospect of military dominance simply by refusing to comply with the November 16th resolution.

4. The November 16th resolution applies to Syria just as much as to any other of the States concerned. Syrian refusal to comply with that resolution is not only inadmissible in itself, but also has a disrupting effect on the negotiations between Israel and Lebanon, who are both clearly anxious to conclude an armistice.

5. The conclusion is that all available international influence should be brought to bear to induce Syria to enter negotiations in order that the dispositions of Syrian forces, like those of Israel and the Lebanon, should be governed by the principle of the November 16th resolution. It appears from his communication to the Security Council this morning that the Acting Mediator is making efforts in this direction.

Negotiations at Rhodes

6. A similar position prevails in the Israeli—Transjordan armistice negotiations. The central sector contains a large body of Iraqi troops. If Israel and Transjordan were each to accept the withdrawal and reduction required by the November 16th resolution, while Iraq were not bound by any such principle, the result would be to leave Iraqi forces in a dominant position at the very heart of Israel. No action agreed to by the Government of Transjordan could remove the threat to Israel security so long as Iraqi troops remain on Israeli territory a few miles distant from the coast and from the most densely populated centres of Jewish population.

7. There are contradictory reports of Iraq's intention to abide by any agreement signed by Transjordan. Reports of Iraq's willingness to this

166

1. ראה מס' 158 ונספח שם.

effect were published, later denied by General Riley, given renewed currency and later denied by the Iraqi Premier. The Transjordan delegation has now informed Dr. Bunche that they are now empowered to represent Iraq. It is obviously necessary, however, to have this undertaking from the Iraqi Government itself. Dr. Bunche has now invited the Iraqi Government to confirm officially that it will consider itself bound by any agreement signed by the Transjordan delegation. In the meantime, a discussion is proceeding on the armistice lines on other fronts.

8. The conclusion here is that unless Iraq, as well as Syria, complies directly, or through an accredited intermediary with the November 16th resolution, the prospects of an armistice with the Lebanon and Transjordan will be gravely impaired. Should it become necessary, Israel may have to ask the Security Council whether Syria or Iraq are justified in refusing to comply with the November 16th Resolution.

A.S.E.
New York, 8.3.1949

167

טיוטה להסכם שביתת־נשק בין ישראל ללבנון[1]
Draft Israeli—Lebanese General Armistice Agreement

130.02/2425/2

DRAFT ISRAELI—LEBANESE GENERAL ARMISTICE AGREEMENT. REVISED DRAFT PREPARED BY THE DRAFTING SUB-COMMITTEE 10TH OF MARCH, 1949, ENGLISH TEXT

Preamble

[As in Draft of 1 March].

Article I

[As in Draft of 1 March].

Article II[2]

With a specific view to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

167

1. הטיוטה הזאת הוכנה על־ידי ועדת ניסוח שהוקמה בישיבת שתי המשלחות ב־10 במארס (ראה פרוטוקול בתיק 130.02/2425/5), על בסיס טיוטת באנץ' מיום 1 במארס (מס' 160). בנוסח המודפס כאן הובאו רק הסעיפים שבהם יש הצעות ניסוח שונות מהקודמות. לגבי הסעיפים האחרים צוין בסוגריים מרובעים כי לא הוטלו בהם שינויים.
2. בשולי הגליון רשום כאן: "Draft English translation of French draft amendment proposed by the Lebanese delegation."

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.

2. It is also recognised that no provision of this agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question. The provisions of this agreement are dictated exclusively by military considerations and are valid only for the period of the armistice.

Article III

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or paramilitary forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or paramilitary forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party; or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article V of this Agreement; or enter into or pass through the air space of the other Party or through the waters within three miles of the coastline of the other Party.

3. [3]No warlike act or act of hostility shall be conducted from territory controlled by one of the Parties to this Agreement against the other Party.

Article IV

1. The line described in Article V of this Agreement shall be designated as the Armistice Demarcation Line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolution of the Security Council of 16 November 1948.

2. The basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move.

3. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the Armistice Demarcation Line defined in Article V.

Article V[4]

The Armistice Demarcation Line shall follow the international boundary between the Lebanon and Palestine.

3. בשולי הגליון נרשם כאן: "Draft proposed by the Lebanese Delegation."

4. בשולי הגליון נרשם כאן: "This article is under consideration by the military sub-committee."

Article [VI][5]

[As in Draft of 1 March].

Article VII

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of five members, of whom each Party to this Agreement shall designate two, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

[2-3. As in Draft of 1 March].[6]

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission to the extent possible shall be based on the principle of unanimity. In the absence of unanimity decisions shall be taken by majority vote of the members of the Commission present and voting.

[5-7. As in Draft of 1 March].

8. Where interpretation of the meaning of a particular provision of this Agreement, other than the Preamble and Articles I and II, is at issue, the Commission's interpretation shall prevail. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

[9-11. As in Draft of 1 March].

Article VIII [Article IX in Draft of 1 March].

[1-4. As in Draft of 1 March].[7]

5.[8] This Agreement supersedes the Lebanese—Israeli cease-fire agreement of 14 January 1949.

[6. As 5 in Draft of 1 March].

[Concluding paragraph. As in Draft of 1 March].

5. במקור כתוב בטעות: "Article IV". בשולי הגליון רשום כאן: "This article has not been discussed by the drafting sub-committee."

6. ליד פיסקה 2 רשום כאן בשולי הגליון: "Note: The location will be determined by the military sub-committee."

7. בפיסקה 3 הותאמו מספרי הסעיפים לטיוטה שלפנינו.

8. ליד פיסקה 5 נרשם בשולי הגליון: "This addition was agreed at the full conference of the 10 March 1949 but has not been considered by the drafting committee."

168

י. ידין אל ו. איתן
Y. Yadin to W. Eytan

מקור: 130.02/2425/5

[תל אביב], 11 במארס 1949

אישי.
לוולטר שלום,

הנידון: משא־ומתן עם הלבנון

לאחר שיחה עם מקלב היום נראה לי כי שליחי משרד־החוץ עדיין אינם מבינים את הבעיות הצבאיות של הגבול הצפוני כראוי.

אני מקווה שלאחר שיושלם הטקסט תתמוך אף אתה עד הסוף באי־חתימתו עד להסכם עם הסורים — אחרת נהיה במצב קשה. לידיעתך, אני הזהרתי את משה [שרת] בנקודה זו, והוא השתמט מלהתחייב, אם כי אמר שלעת־עתה עמדתו כעמדתי. כמו־כן נתתי הוראה למקלב שעליו להתעקש בכל מחיר ולא לוותר לדרישה הלבנונית בעניין נקורה (והם דורשים שנקורה שלנו תהיה מפורזת).

בסיום, אני חוזר שוב, טוב שתדריך את ג'וש [פלמון] ואת רוזן שלא יראו יותר מדי אי־סבלנות להמשך המשא־ומתן ושיבינו שהבעיות הצבאיות הן בעלות חשיבות ממדרגה ראשונה בנידון, ואילו הבעיה המדינית היא פחות חשובה יחסית, דבר שבעניין המצרי היה להפך.[1]

בברכת חברים, **יגאל ידין**

169

ש. רוזן אל א. ששון (פאריס)
S. Rosenne to E. Sasson (Paris)

העתק: 130.16/2950/1

תל אביב, י"ב באדר תש"ט
13 במארס 1949

אליאס היקר,

אני בטוח שיעניין אותך לקבל סיכום על השיחות בראש הנקרה.

אני מצרף כאן את הפרוטוקולים של שתי הישיבות הראשונות[1] וכמו־כן העתק

168

1. בתשובתו לידין מיום 14.3.1949 הבטיח איתן להורות "ברורות לנציגי משרד־החוץ לשמור ולהקפיד על אחדות ההופעה שלנו במשא־ומתן" ולהשאיר את "הוויכוח בחילוקי־הדעות שבין הצבא למשרד־החוץ לדיון במישרין אתך." (מברק בתיק 130.02/2425/5).

169

1. פרוטוקול הישיבה הראשונה בתיק 130.02/2425/5. הישיבה השנייה — ראה מס' 165.

מהצעה להסכם שהוגשה לנו על־ידי ויז׳ייה,[2] הממלא את מקומו של באנץ׳ בשיחות אלו. פרוטוקולים אלה יתנו לך מושג ברור על מהלך העניינים שם, אך מחובתי להוסיף אי־אלו מלים.

לדעתי יש שני הבדלים בין השיחות עם הלבנון ואלו עם מצרים. בשלב הראשון של השיחות עם מצרים כמעט שלא היה כל מגע ישיר בין המשלחות, דבר שגרם למצב קשה עד שחזרת אתה ויזמת מגע ישיר. עם הלבנון אין הדבר כך. אמנם ויז׳ייה וריילי משתתפים בכל השיחות, אך כמעט שאינם עושים יותר מלשבת ראש. אין אנחנו צריכים להתווכח ויכוח קשה עם נציגי או״ם לפני שדרישותינו נמסרות לצד שכנגד. להפך, לפני הישיבות המשותפות מתקיימת על־פי רוב ישיבה קצרה עם נציגי או״ם על־מנת להסביר את עמדתנו כעובדה ובלי משא־ומתן אתם. בישיבות עצמן, כפי שתראה מהפרוטוקולים, מתנהל ויכוח כמעט ישיר עם הצד שכנגד בלי התערבות מופרזת מטעם יושב־הראש. אמנם עלי לציין שלדעתי ויז׳ייה נוטה לצדד עם הלבנון יותר ממה שהוא מצדד אתנו, אך אין נטיות אלו באות להשפיע באופן יסודי על עיקרי הדיונים. תבין למה אני מתכוון כאשר תקבל את הפרוטוקול של הישיבה השלישית, בה דיברנו על החלפת שבויי־מלחמה.[3] את זה אשלח במשך השבוע.

ההבדל השני בין הישיבות נגרם על־ידי כך שהן מתנהלות לא בשטח ניטרלי כי אם על הגבול — דבר הגורם לכך שאחת המשלחות היא המארחת וצריכה להתנהג לפי המידות הטובות של הכנסת־אורחים. זה ממילא יוצר אווירה ידידותית ונעימה ונותן הזדמנות לשיחות חופשיות מאוד על כל מיני ענייני דיומא. ביחוד מנצל הזדמנות זו יהושע פלמן בגלל ידיעתו את השפה הערבית; כאשר הוא יכול לשוחח ארוכות בלי אוזן קשבת של או״ם.

אני נתרשמתי מהידיעות הכלליות של המשלחת הלבנונית על המתרחש בישראל והשאלות החודרות ששאלו. הערה זו מתייחסת לא רק למוחמד עלי חמדה ממשרד־החוץ בבירות, אלא גם לסגן־אלוף תופיק סלם, ראש המשלחת הלבנונית. ייתכן והלה אינו מזהיר בעניינים צבאיים, אך אין ספק שהוא קרא הרבה על ישראל וייתכן מאוד שהוא מקשיב לשידורים הערביים של קול ישראל. חמדה משתתף במשלחת

2. מס׳ 160.
3. הישיבה התקיימה ב־10 במארס לפני־הצהריים (פרוטוקול בתיק 130.02/2425/5). בישיבה דנו בשאלת החלפתם של שבויי המלחמה והמשיכו לדון בניסוח סעיפים VI, IX של הסכם שביתת־הנשק. גם סוכם הרכבן של הוועדה הצבאית וּועדת הניסוח.
בנושא שבויי המלחמה התגלעה מחלוקת לגבי חמישה חברי חוליית סיור של ה״הגנה״ שנעצרו בשטח לבנון באוקטובר 1947 ונשפטו שם לשתיים ושלוש שנות מאסר. ישראל דרשה להכיר בהם כבשבויי מלחמה ולשחררם יחד עם שלושת השבויים הישראלים האחרים שהיו בידי לבנון. נציגי לבנון סירבו להכיר בהם כבשבויי מלחמה, בטענה שנתפסו כשעדיין לא שרר מצב מלחמה. הם הסכימו לשחררם 24 שעות לאחר חתימת הסכם שביתת־הנשק, אך ביקשו לנהוג בהם בהתאם לנוהל המשפטי הנהוג בארצם במקרים דומים. נציגי ישראל טענו כי בשיחות מוקדמות על הנושא הסכימו הלבנונים להחלפת כל השבויים עוד לפני חתימת ההסכם; הם הודיעו כי ישראל לא תשחרר את 38 השבויים הלבנונים שבידיה אלא תמורת כל שמונת השבויים הישראלים. הלבנונים סירבו לקבל את הטיעון הישראלי, ואף ששני הצדדים ביקשו לעגן את טענותיהם בחוק הבינלאומי, הסתיים הדיון ללא תוצאות. ויז׳ייה הציע לצדדים להיפגש עם נציגי הצלב האדום, שנכחו במקום, ולנסות להגיע באמצעותם להסדר החלפת שבויים עוד לפני חתימת ההסכם. על התרככות־מה בעמדת הלבנונים בנושא זה ראה מס׳ 170 והערה 5 שם; על ההסדר שהושג לבסוף ראה מס׳ 177.

כיועץ משפטי, אך למעשה יש לו משרה יותר גבוהה במשרד־החוץ שלהם. יש אומרים שהוא אפילו המקביל של איתן. מכל מקום הוא טיפוס לגמרי אחר ממוסה המצרי ויודע לא רק חוק כי אם גם דברים אחרים.

בשיחות אלו המתווך חזר על משגהו ברודוס בזה שהציע הצעת הסכם מבלי לדעת מראש מה תהיינה התגובות של שני הצדדים. כוונתי היא לסעיף 5 של ההצעה. על־ידי זה נהדפנו למצב דומה מאוד למצבנו ברודוס אחרי שהמתווך הגיש את הצעותיו לפשרה באמצע הדיונים. כשם שאז היו המצרים מוכנים לחתום ואנחנו היינו המורדים, כן גם עתה היו הלבנונים מוכנים לחתום ואנחנו היינו נאלצים להתעקש.

אני סבור שכיום הלבנונים מבינים שלא נחתום על כל חוזה אתם כל זמן שלא נשיג את השטח הארצישראלי המוחזק כעת על־ידי הסורים. אנו מבינים שמטעמי פרסטיז'ה הלבנונים לא יחתמו על כל הסכם המקנה לנו איזו זכות שהיא להחזיק בשטחיהם אפילו לזמן המצומצם ביותר. ייתכן איפוא שכדי לצאת ממצב זה תוכן הטיוטה של ההסכם, אלא שהחתימה תידחה עד שיוברר המצב בנוגע לסוריה.

בדרך־כלל אני יכול לאמר שנתחזקתי בדעתי, כתוצאה מנסיונותינו ברודוס, שאין שיטת התיווך מסוגלת ביותר להשכין שלום בינינו לבין שכנינו. אני מוכן לגמור את ההלל לכבודו של באנץ', אך רק עם הסתייגות פנימית גדולה. יש לשבח את או"ם על זה שכתוצאה מפעולות מועצת־הביטחון (ובעזרת צבא ההגנה לישראל) שני הצדדים הסכימו לשבת אל שולחן אחד, אך מוזר מאוד שגם ברודוס וגם בראש הנקרה יש להודות בסופו של דבר לשיחות הישירות ולא למאמצי המתווכים עבור כל הצלחה שבאה. נדמה לי כי זהו הלקח שאנחנו צריכים ללמוד מכל הפרשה של שביתת־הנשק ולייחס אותו למסיבות הוועדה המפשרת.

יעניינך לדעת שגם הלבנונים מעמידים פנים כאילו אינם ערבים ושנסחבו להרפתקה שלא מרצונם. מטעמים פנימיים, כך הם טוענים, אינם יכולים להודות בגלוי על שנאתם לסורים ועל אי־השלמתם עם הימצאות צבא סורי בתוך גבולותיהם, אך הם הם הממהרים להציע ולהכניס לתוך ההסכם הוראות מתאימות הבאות לכבול את חופש התנועה של הצבא הסורי לכל הפחות[?][4] לגבי דידן. אני סבור שבהזדמנות הנוחה הראשונה הם יציעו את חידוש קשרי המסחר אתנו. רמז על כך אתה רואה בהצעתם שבראש הנקרה נקים רק תחנת גבול רגילה ושהצבא ממש ייסוג כמה קילומטרים.

בברכה, שלך

ש. רוזן

4. במקור כתוב "לכה"ס", וכנראה יש לקרוא "לכה"פ".

170

ש. רוזן אל מ. שרת (ניו יורק)[1]
S. Rosenne to M. Sharett (New York)

מקור: 93.03/67/5

תל אביב, ט"ו באדר תש"ט
16 במארס 1949

שלום לך משה,

הנה הסיפור של המשא־ומתן אתמול בראש הנקרה.

במסגרת הוראותיך האחרונות להמשיך בשיחות עם הלבנון מתוך הנחה שדעתנו בעניין הגבול עם סוריה תתקבל, ולקבוע את חתימת ההסכם לאחר חתימת ההסכם עם סוריה,[2] ראינו לפנינו אפשרות מסוכנת והיא — שאחרי סיום הכנת ההסכם יבוא עלינו לחץ חזק מגורמים חיצוניים לחתום עליו מבלי לחכות להסכם כל שהוא עם סוריה. חשבנו שלא מספיק יהיה להישען על דברים שיהיו רשומים בפרוטוקול של הישיבות ושרצוי כי יהיה בהסכם עצמו סעיף שיגדיר באופן מפורט מתי ניסוג לגבול. היינו סבורים שלא יזיק אם פעם נתעקש, הואיל ואין לנו כל סימן ברור שהמתווך יהיה מוכן ללחוץ בכיוון דומה נגד הסורים במקרה שאלה לא יסכימו לסגת לגבולם. מתוך שיקולים תכסיסיים אלו ניסחנו סעיף 5 של ההסכם מחדש, ואני מצרף העתק מהצעתנו.[3]

כאשר הגענו אתמול לראש הנקרה הלבנונית קרא לנו ריילי לשיחה פרטית אתו. התחיל מדבר על הבעיה של הימצאות כוחות סוריים בתוך הלבנון והציע הצעות להרחקת כוחות אלה, שהן בעצם הצעות צבאיות ולכן לא אטרידך בהן. אחר־כך עברנו להצעתנו. עמדתו היתה שאסור לנו להכניס להסכם כל זכר לצד שלישי. הוא לא ראה כל גזירה שווה מהמצב בדרום וההסכם המצרי, אך אחרי דברים ממושכים הסכים למסור את הצעתנו לצד שכנגד, על אף חששותיו שדבר זה עלול לפוצץ את המשא־ומתן. אחר־כך השתתף גם ויז'ייה בדיון פרטי זה. עמדתו היתה קשה עד למידה מופרזת. האשים אותנו בהפרת הבטחתנו הקודמת להכין את הטיוטה ולדחות את החתימה, ולא רצה לשמוע את טענתנו כי אם נעשה כך, לא נוכל להתגונן נגד לחץ חזק מהאו"ם או ממדינות אחרות. איים עלינו בכל מיני פורענויות, אך עמדנו על שלנו שלדעתנו צריך להיות ברור גם לאו"ם וגם לצד שכנגד שלא נחתום על כל הסכם המתעלם מהמציאות שאין שביתת־נשק כנה עם סוריה. תגובתו היתה שאם זאת היא עמדתנו, אין כל תועלת בהמשכת המשא־ומתן והיה מוכן לסגור את הוועידה על המקום. אך ריילי הציע שיחה פרטית עם הצד שכנגד בלי השתתפותם של המתווכים. שיחה זו התנהלה בערבית, דבר שמנע את הצורך במתורגמן. עמדתו של סלם היתה

170

1. שרת יצא לניו יורק באמצע מארס וחזר לישראל באמצע אפריל.
2. ראה שרת אל מקלף, 9.3.1949, 130.16/2950/1.
3. ראה נספח להלן.

קשה, אך חמדה ריכך מאוד את המתיחות והיה מוכן לשמוע את עמדתנו ולמסרה לממשלתו, בתנאי שאנו נמסור את עמדתם לממשלתנו — שהם לא יחתמו על כל הסכם המרשה את הישארותם של חיילים ישראליים על אדמות הלבנון.

שתי המשלחות הסכימו להתכנס שוב ביום רביעי הבא, 23.3.49, והודיעו על החלטתם זו למתווכים, שהיו נאלצים לקבלה בדלית ברירה. אחר־כך באה שיחה פרטית בין פלמן ובין חמדה וההוא הציע נקודה חדשה, שבעינינו היא חשובה עד למאוד והיא — שרצוי מכל הבחינות שכאשר תיפתח ועידת מדינות ערב ב־21 במרץ[4] לא תהיה מצרים המדינה הערבית היחידה שחתמה על הסכם אתנו, ולכן שאל אם נהיה מוכנים להתכנס לפני התאריך שנקבע כדי לגמור את ההסכם עם הלבנון. להצעה זו ענינו בחיוב. יתר הפרטים על השיחה תמצא במברקי אליך מהיום[5] ולא אחזור עליהם כאן.

בדרך־כלל אפשר לאמר שהפגישה הזאת היתה יותר ידידותית מהקודמת, כאשר היחס היבש של הלבנון לבעיית שבויי־מלחמה הרעיל במידת־מה את האווירה.[6] יש לי הרושם כי ממשלת הלבנון מעוניינת מאוד לבוא לידי הסכם אתנו, ועל אף סיסמותיהם לגבי חיילי ישראל על אדמות הלבנון נדמה לי שהם ישתדלו לצעוד לקראתנו בנקודה השנויה במחלוקת, כשם שהם השתדלו לספק אותנו בעניין הכוחות הסוריים הנמצאים כעת בשטחם.

אבקשך להראות את המכתב הזה לאבא [אבן] וליעקב [רובינסון].

בברכה, שלך

ש. רוזן

נספח
APPENDIX

New Article V Proposed by Israeli Delegation, 15.3.49.

1. The Armistice Demarcation Line shall follow the international frontier between the Lebanon and Palestine.

2. It is recognised by the Parties hereto that in certain sectors of the proposed armistice demarcation line the proximity of the forces of a third party not covered by this Agreement makes impractical the full application of the principle of paragraph 1 of this Article to such sectors. For this reason alone, therefore, and pending the conclusion of an armistice agree-

4. הוועידה כונסה בבירות על־ידי ועדת הפיוס לדיון בבעיית הפליטים הערבים. השתתפו בה ראשי ממשלות ירדן וסוריה, שרי־החוץ של מצרים ולבנון ונציגים מעיראק וערב הסעודית.

5. מברק מיום 16.3.1949, שעה 10.30, 130.02/2425/5. רוזן הסיק משיחת פלמן — חמדה כי חל שיפור ביחס הלבנונים לבעיות שבויי המלחמה, תיקוני גבול ופירוז שטחים לאורך הגבול. הוא הוסיף כי ״ייתכן ותגובתו היותר מתונה של ריילי מסמנת הבדל בגישה הצרפתית והאמריקנית. מכל מקום עלינו להתכונן ללחץ חזק בימים הקרובים, עלינו לנצלם על־ידי לחץ מכסימום על בירות — שתצעד לקראתנו, ועל דמשק — שתבהיר עמדתה, תתחיל שיחות ישירות או באמצעות המתווך אם מצבה הפנימי מקשה על השתתפותה בשיחות שביתת־הנשק.״ רוזן שלח באותו יום מברק זהה אל א. אבן (IN70, 130.09/2329/3).

6. ראה מס׳ 169, הערה 3.

ment with that third Party in accordance with the intent of the Resolution of the Security Council of 16 November 1948, the withdrawal of the respective forces of the Parties hereto to the Armistice Demarcation Line shall take place as follows:

a) In the sector from Ras el-Nakura (MR 16022778) to Malkieh (MR 19582784) the withdrawal shall take place within two weeks of the signing of this Agreement.

b) In the remainder of the Armistice Demarcation Line the withdrawal shall take place within two weeks of the coming into force of an armistice agreement with such third party.

3. The road from the Frontier Post north of Metulla (MR 20302986) to Misgav Am (MR 20172950) shall be open to Israeli civilian traffic at all times for a period of twelve months from the signing hereof or for such lesser period as may be required for the construction of a new road connecting Misgav Am with the main Metulla—Rosh Pina highway. Arrangements for the use of this road by Jewish civilian traffic shall be made by the Mixed Armistice Commission set up by Article VII of this Agreement.

Note: As an integral part of this proposal it is suggested that the headquarters of the Mixed Armistice Commission shall be maintained at the Frontier Post north of Metulla (MR 20302986).

171

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 16.3 (שעה 19.15)
נוסח יוצא: 130.02/2454/10
נוסח נכנס: 130.02/2425/5

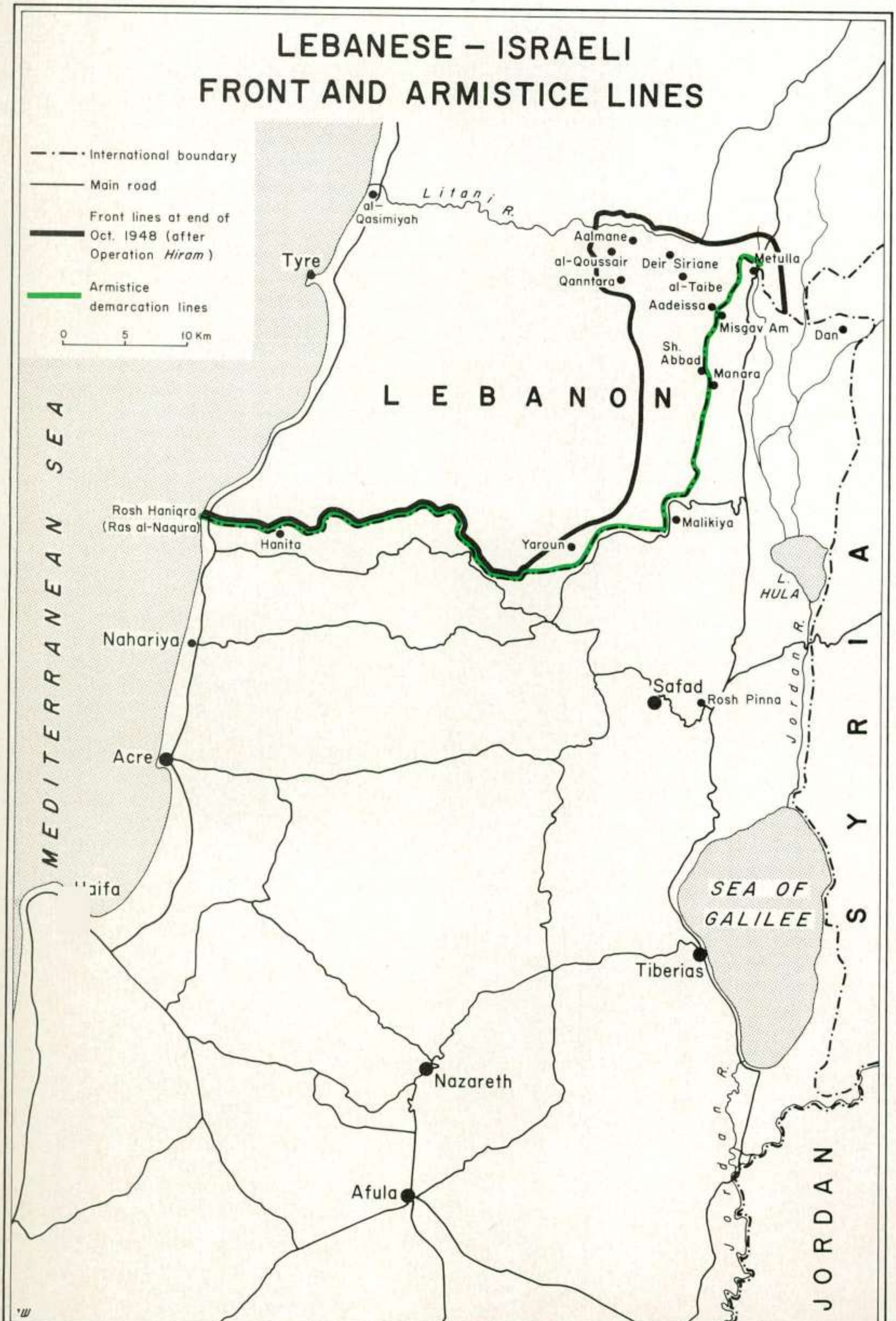
[רודוס], 16 במארס 1949 (שעה 17.30)

בהול.

א) באנץ' הזמינני בעניין הלבנון. אינו יכול להצדיק עקשנותנו להתנות הביצוע בהסכם עם הסורים. טוען כי בסוף שבוע זה ייאלץ להגיש למועצת־הביטחון דו"ח על מהלך שיחות שביתת־הנשק ויצטרך להטיל עלינו האחריות לכשלון השיחות עם הלבנון.[1] חוזר ומדגיש הודעתו של ראש־הממשלה כי נפנה הכפרים עם שביתת־הנשק. הוא מפציר בנו לבחון עמדתנו מחדש ולא לאלצו להטיל עלינו אשמה;

171

1. ראה מס' 175.

LEBANESE – ISRAELI
FRONT AND ARMISTICE LINES
International boundary
Main road
Front lines at end of Oct. 1948 (after Operation *Hiram*)
Armistice demarcation lines
0 5 10 Km
Litani R.
al-Qasimiyah
Tyre
Aalmane
al-Qoussair
Deir Siriane
Qanntara
al-Taibe
Metulla
Aadeissa
Misgav Am
Dan
Sh. Abbad
Manara
LEBANON
MEDITERRANEAN SEA
Rosh Haniqra (Ras al-Naqura)
Hanita
Yaroun
Malikiya
L. HULA
Nahariya
Safad
Rosh Pinna
Jordan R.
Acre
SYRIA
SEA OF GALILEE
Tiberias
Nazareth
Afula
JORDAN

ב) בעניין התגבורת הבריטית בעקבה[2] הוא טוען כי התלונה הראשונה בעניין זה הוגשה בשעתו על־ידי אבן למועצת־הביטחון ולמעשה עודנה על סדר־יומה של המועצה. משום כך הוא מציע שתלונתנו החדשה אף היא תוגש על־ידי אבן למועצה;
ג) שוחחנו גם על המשולש. סיפרתי לו כי משה [דיין] נוסע לפגישה בעניין זה והוא מחייב מאוד התכנית;[3]
ד) דעתי האישית כי בוויכוחים העלולים להתקיים בקרוב במועצת־הביטחון יחזק מעמדנו אם נחתום על הסכם עם הלבנון;[4]
נא הודיעני עמדת הממשלה לגבי שיחות הלבנון בהקדם.[5]

172

א. ששון אל ו. איתן
E. Sasson to W. Eytan

העתק: 93.03/87/24

Paris, 18 March 1949

Dear Walter,

[.....][1]

4. Three days ago, Tuvia [Arazi] and I were received by the Lebanese Minister in Paris, Ahmad Daouk, in his home, and we had a two-hour conversation with him. We explained to him — in a simple and friendly manner — the reasons for which we were delaying the signature of the armistice agreement with the Lebanon and were insisting on the participation of Syria. Our conversation touched on other subjects also — some of

2. תגבורת צבאית בריטית נשלחה לעקבה בעקבות מבצע "עובדה" (ראה הערת־עורך, עמ' 372); הודעה על כך מסר שר־המלחמה הבריטי ב־12 במארס. התגבורת נועדה לחזק את הכוח הבריטי (כאלף חיילים) שנשלח לאיזור בינואר, בעיצומם של הקרבות בין ישראל ומצרים באיזור רפיח. משרד־החוץ הבריטי הודיע ב־8 בינואר כי הכוח נשלח בהתאם לחוזה ההגנה בין בריטניה ועבר־הירדן. בדברים שלפנינו משיב שילוח על מברק של איתן מה־15 במארס 1949 (שעה 17.00, 130.16/2948/1). איתן דיווח על מברק של אבן, שבו טען כי אין לעבור בשתיקה על תגבור הכוחות הבריטיים בעקבה, הנוגד את החלטות ההפוגה של מועצת־הביטחון. אבן הציע לשאול את באנץ' בפומבי אם העברת הכוח נעשתה בידיעתו או בהסכמתו. (ראה אבן אל איתן, מברק 1414, 14.3.1949, 93.03/79/9).
3. ראה מס' 241 והערה 2 שם.
4. איתן הבריק לששון את תוכנו של החלק הראשון של המברק שלפנינו והוסיף: "ראובן ממליץ חתימה. בן־גוריון מסכים, אבל הצבא מתנגד." (מברק מיום 17.3.1949, 14.00, 130.02/2425/5).
5. איתן הבריק לשילוח כעבור יומיים: "אמור לבאנץ' כי נחתום עם הלבנון. יסדרו נא האו"ם פגישה בראש הנקרה בהקדם האפשרי." (מברק מיום 18.3.1949, שעה 08.45, 130.02/2425/5). ראה גם מס' 173; מס' 234 והערה 4 שם.

172
1. החלק הראשון של המכתב לא הודפס כאן.

interest to the Arab world in general, others of particular interest to the Lebanon — and proved to him that, from every point of view, it was to the interest of the Lebanon to conclude with us not simply any armistice agreement but a full peace alliance. Mr. Daouk wrote a long report to his Government about our conversation. This report was drafted in a neutral spirit. Daouk himself spoke very little, but in the little he said he expressed his astonishment at our behaviour with regard to the armistice agreement with the Lebanon. I believe he is not the only Lebanese who feels astonishment. This feeling is prevalent in Lebanese Government circles. As far as I am concerned, I cabled to you today,[2] recommending to sign the armistice agreement with the Lebanon immediately, even if Syria persists in its refusal to participate in the negotiations. I understand very well the reasons for which the military object to the above, but I am afraid that we are only creating ourselves a precedent which will cost us dearly when we enter into political negotiations to conclude a peace treaty. We are pushing the Lebanon into the waiting arms of Syria and giving the Lebanese an argument for refusing in the future any proposal we may make, without their securing the previous agreement of Syria. I hope that Mr. Ben-Gurion will review our position and will decide upon a change of attitude.[3] With regard to the Syrians, I have no doubt they will be forced, sooner or later, to enter into negotiations with us, and the evacuation of Lebanese villages by us will give us the right to demand the evacuation of our territory by the Syrians.

With best regards, I am, Cordially yours,

E.S.

173

ו. איתן אל מ. מקלף
W. Eytan to M. Makleff

העתק: 130.16/2950/2

תל אביב, י״ז באדר תש״ט
18 במארס 1949

בישיבה שהתנהלה אמש בראשות ראש־הממשלה[1] הוחלט על ההוראות הבאות למשלחת הישראלית לשיחות שביתת־הנשק עם הלבנון:

2. ראה נוסח המברק במזכר מהמחלקה המדינית אל איתן, 20.3.1949, 130.02/2425/5.
3. ראה מס׳ 173.

173

1. בישיבה השתתפו: בן־גוריון, ידין, דיין, איתן, רוזן ושמעוני. ביומנו מביא בן־גוריון את

1. המשלחת הישראלית תפגוש את המשלחת הלבנונית בהקדם האפשרי לחתימת הסכם שביתת־נשק.

2. משלחת ישראל תסכים לפינוי כל הכפרים שעל אדמת הלבנון מכוחות ישראל. בפינוי זה יוחל או עם חתימת החוזה או בכל מועד שיוחלט עליו לאחר חתימה.

3. יש לחתום על ההסכם רק אם תסכים המשלחת הלבנונית לכלול סעיף אשר יבטיח את הוצאת כל הכוחות הסוריים המצויים עתה בשטח לבנוני. אם אפשר, יש להשלים הוצאה זו לא מאוחר מהמועד בו ישלים צבא ההגנה לישראל את פינוי הכפרים הלבנוניים.

4. משלחת ישראל תעשה כמיטב יכולתה למען יסכימו הלבנונים כי תנועה אזרחית ישראלית תשתמש, למשך זמן מסוים, בדרך ממטולה למשגב עם, אולם במקרה שהלבנונים יסרבו לסידור זה, אין לראות זאת כסיבה לאי־חתימת החוזה.[2]

5. כל שטח ישראלי אשר כוחות לבנוניים מצויים בו כעת (למשל: ראש הנקרה) יפונה עם החתימה.[3]

בכל הנקודות האחרות עומדות בתוקפן ההוראות שניתנו לך מכבר. הודעתי למר ויז'ייה שמשלחת ישראל תהא נכונה לפגוש את משלחת הלבנון ביום שבת, 19 במארס, או ביום הראשון, 20 במארס, 1949, בראש הנקרה, בשעה שתהיה נוחה לכל הנוגעים בדבר.

השיקולים שהניעו אותו לשנות את ההוראות למשלחת: "1) הסכם זה יבצר מעמדנו באילת; 2) יחזק עמדותינו בדיונים עם עבר־הירדן; 3) יקל עלינו הפעולה במשולש אם נצטרך לפעול. הוא יחזק תביעותינו מהסורים. גם לא רצוי לנו לקשר מדינות ערב אחת בשנייה." (יומן בן־גוריון, 17.3.1949, ארכיון בן־גוריון).

2. השווה מס' 176 והערה 3 שם.

3. מקלף הגיב על המסמך שלפנינו במכתב אל הרמטכ"ל מיום 19.3.1949, ארכיון צה"ל 922.75/1055. הוא התרעם על כי החלטה בדבר שינוי ההנחיות למשלחת נפלה מבלי שניתנה למחליטים הזדמנות לשמוע את דבריו, וביקש לאפשר לו להסביר בעל־פה את עמדתו "על מנת שנשנה, אם אפשר, את התוצאות." הוא ציין כי בפגישה האחרונה הסתמנה אצל הלבנונים נטייה לשנות את עמדתם, וניתן היה להשיג מהם ויתורים מהותיים בפגישה הבאה; ספק אם הדבר יהיה אפשרי לאור ההנחיות החדשות.

בעניין הצבא הסורי בלבנון כתב מקלף כי אין טעם לתבוע את החזרתו לסוריה, מפני שכל זמן שאין הסכם אתה, עלולה תביעה זו לחזק את הצבא הסורי בחטיבה אחת. לעומת זאת, מוכנה המשלחת הלבנונית להכניס סעיף להסכם שלפיו תערוב ממשלת לבנון כי אדמתה לא תשמש בסיס להתקפה על ישראל.

מקלף טען כי יש לתבוע בתוקף זכות שימוש בדרך מטולה — משגב עם עד שתיסלל דרך חדשה למקום, ולדרוש תיקוני גבול חיוניים לישראל בגזרת מלכיה ומנרה, שלא יהיו כרוכים בהחזקת כפרים לבנונים.

לדעתו, חתימת ההסכם תכביד על ניהול המשא־ומתן עם סוריה משום שישראל תאבד את אמצעי הלחץ שהיו ברשותה, "ואם לא תיעשה פעולה צבאית, אינני יודע כיצד נשיג תנאים מינימליים הנחוצים לנו בגליל העליון." בסיכומו של דבר יעניק ההסכם המוצע יתרונות לצד הלבנוני בלבד וישראל לא תשיג מאומה. מקלף ביקש שלא יוטל עליו ניהול המשא־ומתן עם סוריה.

174

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 18.3 (שעה 20.00)
נוסח יוצא: 130.16/2950/2
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 18 במארס 1949 (שעה 17.00)

בהול.

מסרתי לבאנץ׳ הסכמתנו לחתימה עם הלבנון.[1] שמח מאוד, הבריק מיד למזכיר הכללי. בדבר המועד יתקשר עם ויז׳ייה ויודיע לנו. ביקש למסור הערכתו לראש־הממשלה.

מסר כי הוא מחכה תוך יום־יומיים לתשובה חיובית מהסורים ורמז כי יעמוד לימיננו בתביעתנו מהסורים שיפנו איזורים המוחזקים על־ידם בתוך תחומנו. שאל מה לפי דעתנו המקום הרצוי ביותר לשיחות אלו, האם אנו יכולים להציע מקום על הגבול כדוגמת נקורה.

[.....][2]

175

א. אבן אל ו. איתן
A. Eban to W. Eytan

מברק מוצפן X250. התקבל: 19.3
נוסח יוצא: 93.01/2180/34
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 18 March 1949

Secretary-General formally conveyed concern prospects Lebanese negotiations, transmitting Bunche's cable containing threat report Security Council, blaming us breakdown.[1] Bunche's message "unless Israeli position changed within few days, will seriously consider withdrawing not only from Lebanese but Transjordan negotiations."[2]

174

1. ראה מס׳ 171, הערה 5.
2. החלק האחרון של המברק, העוסק במשא־ומתן עם ירדן, לא הודפס כאן.

175

1. הדברים נמסרו באמצעות עוזר המזכיר הכללי, א. קורדייר, שנפגש עם אבן ב־17 במארס. (ראה מס׳ 314).
2. ראה מס׳ 171.

In discussions yesterday, Moshe [Sharett] present, following conclusions emerged: 1) Moshe agrees B[en]-G[urion], Reuven [Shiloah], yourself, should sign. 2) Insistence our remaining Lebanon is difficult task argue Council. We virtually committed include evacuation in armistice agreement. Lebanon enjoys greater sympathy U.S.A. than any Arab State. France, which supports us most issues, is here definitely engaged Lebanon side. Military considerations would have to be genuinely overwhelming order counterbalance these unfavourable political factors. 3) We suggest our delegation signs agreement, endeavouring secure safeguarding clause binding Lebanon not intervene if hostilities break out between Israel and third party. Bunche indicates they may be willing pledge their territory unusable for warlike acts against Israel. Simultaneously we express to Secretary-General our surprise at ultimatum tactics and tone Bunche's communications, pointing out we don't make frivolous difficulties, but questions vitally affect our security.[3]

Eban

176

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 19.3 (שעה 04.30)
נוסח יוצא: 130.02/2425/5
נוסח נכנס: 130.16/2950/2

[רודוס], 19 במארס 1949 (שעה 00.30)

בהול.

באנץ׳ קיבל זה עתה מברק מוויז׳ייה[1] המוסר תוכן מכתבך או מברקך[2] בו אתה מתנה החתימה, נוסף על הפינוי של נקורה, בהסכמת הלבנון לשימושנו בכביש מטולה — משגב עם ובשינויי גבולות קלים באיזור מלכיה. ויז׳ייה כותב כי תנאים אלה עושים לאל כל מאמציו להביא הלבנונים לחתימה. אנא שלח לי יותר פרטים לשיחה וויכוח עם באנץ׳.[3] אני מצטער שלא הודעת לי התנאים לפני שהודעתי לו על הסכמתנו.

3. ראה אבן אל לי, 18.3.1949, 130.02/2425/5.

176

1. מברק מיום 18.3.1949, שעה 21.50, ארכיון צה״ל 922.75/1055.
2. לא נמצא. תוכנו מובא במברק המוזכר בהערה 1 לעיל.
3. בתשובתו הבהיר איתן: א. בראש הנקרה יושבים הלבנונים על אדמת ישראל, ואם תפנה ישראל את הכפרים, חייבים הלבנונים לפנות את נקורה; ב. המעבר בכביש מטולה — משגב עם נועד

177

ש. רוזן אל מ. שרת (ניו יורק), א. ששון (פאריס) ור. שילוח (רודוס)

S. Rosenne to M. Sharett (New York), E Sasson (Paris) and R. Shiloah (Rhodes)

מקור: 130.02/2425/5

תל אביב, כ׳ באדר תש״ט
21 במארס 1949

הנני למסור בזה את התיאור של הימים האחרונים של המשא־ומתן עם הלבנון.

כידוע לכם, אחרי הישיבה הקודמת[1] הוחלט על־ידי ראש־הממשלה לגמור בהקדם האפשרי את ההסכם על יסוד נסיגתנו לגבול. תנאי בל־יעבור היה הוצאת הכוחות הסוריים משטח הלבנון, ותנאים אחרים שהיינו צריכים להשתדל להשיג היו קשורים באי־אילו תיקונים בגבול ובשימוש בכביש למשגב עם.[2] אחרי שהודענו לבאנץ׳ על רצוננו לגמור את ההסכם בהקדם האפשרי[3] נשלחה טלגרמה שנייה, שהזכירה את הדברים שהיו עומדים ותלויים מהישיבה הקודמת ובתוך אלו עניין הכביש והתיקונים.[4] כאשר התיישבו שתי המשלחות אתמול, היו אנשי המתווך רותחים וטענו שהתנאים שהעמדנו הופכים את הכול למשחק ושאין כל תועלת להמשיך בוועידה. בשלב הראשון ישבנו עם הלבנונים לבד. ברור היה שהם לא היו מוכנים לדבר כלל וכלל על תיקוני גבול, אך לחצנו עליהם בעניין הכביש למשגב עם. בנידון זה סידר אתנו ריילי על אף רתיחתו, ואחרי דין־ודברים הוסכם שהואיל והלבנונים הם רגישים מאוד לגבי ריבונותם, העניין לא יוגדר בהסכם שביתת־הנשק כי אם על־ידי חליפת־מכתבים בין ריילי לבין ממשלת הלבנון (לא לפרסום), אשר תבטיח את השימוש בכביש במשך שלושים יום, מיום חתימת ההסכם, תחת פיקוח ועדת שביתת־הנשק.[5]

לשימוש אזרחי בלבד וישמש עד שתיסלל דרך חדשה. בהוראות למשלחת נאמר במפורש כי דרישה זו אינה תנאי בל יעבור, אך ישראל מקווה שלבנון תסכים לה; ג. יש הכרח, בגלל שיקולים איסטרטגיים, בביצוע תיקוני גבול קלים באיזור מלכיה — שיך עבבאד. איתן הוסיף כי ״יש לומר לבאנץ׳ שכל התנאים מאוד מתקבלים על הדעת ובשיחות הפרטיות ללא השתתפות [או״ם] מתברר שהלבנונים נוטים לקבלם.״ הוא מתח ביקורת על התערבותו של ויז׳ייה והבהיר כי ״אלו התנאים המינימליים שהצבא מעמיד.״ (השווה מס׳ 173, הערה 3).

במברק תשובה דיווח שילוח כי הסביר לבאנץ׳ את עמדת ישראל וכי באנץ׳ ״מציע שנעשה מאמץ להסדיר בעיית הכביש והשינויים באיזור מלכיה בשיחות ישירות עם הלבנון ולא להתנות החתימה בהסדר. הוא מצדו מוכן להורות לוויז׳ייה לעודד הלבנונים להיענות לתביעותנו.״ (ראה איתן אל שילוח, 19.3.1949, שעה 12.00, 130.16/2950/2; שילוח אל איתן, 19.3.1949, שעה 19.00, 130.02/2425/5).

177

1. ראה מס׳ 170.
2. ראה מס׳ 173.
3. מס׳ 174.
4. ראה מס׳ 176 והערות 1 — 3 שם.
5. ראה חליפת מכתבים מיום 21.3.1949 בין ריילי לט. סאלם על הסדר שיאפשר מעבר לרכב ישראלי בכביש מטולה — עדיסה; ומכתב מיום 24.3.1949 ממקלף אל ריילי, המאשר את הסכמת ישראל להסדר. (130.16/2950/2).

ריילי כנראה יהיה מוכן להשתדל אחר־כך להמשיך בסידור זה עד שנוכל לגמור את הכביש החדש שלנו, וייתכן מאוד שממשלת הלבנון לא תתנגד, כך רמז לי היועץ המשפטי שלהם חמדה.

אחרי ישיבה זו ואחרי שהרגענו את אנשי המתווך על־ידי הגדרה ברורה של התנאי בל־יעבור, כלומר, הוצאת הכוחות הסוריים ויתר דרישותינו, נתכנסנו לישיבה משותפת רשמית ואשלח לכם את הפרוטוקול[6] במשך ימים אחדים. קודם הוכנס לפרוטוקול משהו על הכביש, אחר־כך עברנו לעניין הכוחות הסוריים. בגלל רגישותם לגבי ריבונותם לא רצינו לפגוע בלבנונים יותר מדי והסברנו לריילי שיותר מעניין אותנו התוכן מהצורה. ריילי אמר שהוא יודע שהלבנון רוצה להשתחרר מהצבא הסורי החונה בגבולותיה, אך אינה מוכנה לכתוב כל תנאי בנידון זה בתוך ההסכם. ראינו שנצטרך להסתפק בסידורים שייעשו בין ריילי ובין ממשלת הלבנון ואשר רמז עליהם יוכנס לפרוטוקול.

בישיבה הרשמית הציע ריילי שתי הצעות:

א) שממשלת הלבנון תסכים אתו להוציא את כל הצבא הסורי מתוך גבולותיה.

ב) אם הצעה זו אינה ניתנת לביצוע, להסכים להרחיק את הצבא הסורי לקו טריפולי — חלב ולהשתמש בצבא זה לאורך הגבול הצפוני של המדינה.

סלם רמז, אחרי ויכוח קשה, מפוזר ודי סוער, שיסכים להצעה זו, אשר רמז עליה נכלל בפרוטוקול.

נדמה לי שאין זה הסידור אשר קיווינו לו, אך הואיל והוחלט, ולדעתי בצדק, לגמור את ההסכם לפני היום — ועוד באמצע הישיבה קיבלנו הוראות נוספות מטעם ראש־הממשלה לגמור באותו יום בכל מחיר[7] — באנו לידי מסקנה שלמעשה על־ידי סידור זה נבוא על סיפוקנו. במשך היום התקשר מקלף עם הרמטכ״ל וקיבל ממנו אישור, כנראה מטעם ראש־הממשלה, על הקו שלנו.

גמרנו את העבודה הזאת ב־2 בערך וישבנו לארוחת־צהריים. עם גמר הסעודה נתפלגה הוועידה שוב לשתי ועדות־משנה: אחת לשם גמירת העבודה הצבאית, היינו, את ניסוח ההגדרה של הכוחות ההגנתיים, והשנייה לשם גמירת ניסוח ההסכם כולו. עבודה זו נמשכה כשעתיים וחצי, הואיל ועל אף שאני הכינותי את הנוסח האנגלי לפי המוסכם בישיבות הקודמות, אף אחד לא טיפל ברצינות בנוסח הצרפתי והיינו צריכים להשקיע הרבה מאמצים בתרגומים פשוטים ובהתאמת שתי הנוסחאות.

אז התחיל משחק הפורים. אמרנו ללבנונים שאנחנו רוצים לחתום את ההסכם בו ביום, אך מובן היה שמבחינה טכנית אין הדבר ניתן להיעשות ולכן דרשנו לחתום בראשי־תיבות ולקבוע ישיבה לטקס החתימה הרשמית. על זה היו צריכים לקבל אישור משר־החוץ שלהם. דרשנו שהוועידה תפרסם הודעה רשמית בעיתונות, שתסביר את קורות היום ותודיע על קביעת המועד לחתימה הסופית. על זה היו צריכים לקבל אישור משר־החוץ שלהם. מסביב לשתי נקודות אלו התעורר ויכוח

6. הפרוטוקול בתיק 130.02/2425/5. הישיבה התקיימה בשעה 13.00.

7. ראה מסר שנשלח באמצעותו של ה. ביילין אל מקלף ורוזן ב־20 במארס בשעה 13.00, 130.16/2950/2. נאמר בו כי ראש־הממשלה מבקש שהמשא־ומתן על הסכם שביתת־הנשק יסתיים במהירות ככל האפשר; אם ניתן — שיוסכם על הכול עוד באותו ערב והחתימה תתבצע בהקדם האפשרי.

סוער והיינו צריכים אפילו להשתמש באיומים עד שהשגנו את הדבר. לבסוף, בשעה שש וחצי בערך, נגמרה העבודה וכל ראשי־התיבות שורטטו.

בסופו של דבר אין השינויים רבים ממה שהציע לנו לראשונה ויז׳ייה. בכל־זאת אני רוצה לציין אי־אילו נקודות מעניינות. בדרך־כלל אני יכול לאמר שהרגש האסתטי שלי לא נפגע באותה המידה שנפגע על־ידי ההסכם המצרי. הסיבה כמובן היא בזה שהיועץ המשפטי של המשלחת הלבנונית הוא בעל מקצוע, מה שלא היה כן בדרום. השינוי בפיסקה האחרונה של ההקדמה, המזכיר את חליפת יפויי־הכוח המלאים של שתי המשלחות, מחזק את טענותינו האפשריות שעל־ידי חתימת ההסכם הכירה הלבנון בישראל. סעיף 2 של ההסכם ממזג ומקצר את הסעיף 4, פסקה 1 וסעיף 11 של ההסכם עם מצרים עם השמטות חשובות מאוד, כי הוצא כל רמז לזכויות מיוחדות של הלבנון באיזה שטח שהוא של ארץ־ישראל ונשארו להם רק ההצהרות הכלליות. לדעתי שינוי נוסח זה עלול להיות חשוב במקרה שתתעורר שוב בעיית הגליל המערבי. סעיף 3, פסקה 3, מרחיב את עצם שביתת־הנשק על־ידי כך שהוא כולל לא רק את הכוחות הלבנונים באשר הם שם, כי אם גם את כל השטח של הלבנון, ולא אכפת בידי מי השטח מוחזק. סעיף 4 מוציא לפי דרישתה של הלבנון פסקה דומה לסעיף 5, פסקה 2 של ההסכם עם מצרים. במלים אחרות, יש להביט על קו שביתת־הנשק, שהוא אמנם הגבול הקודם, כעל גבול מדיני, בניגוד לתנאי עם המצרים. מן הנספח ברור שדרומה מהקו אל־קסמיה — נבטיה — [את־] תחתה — חצבייה לא יימצאו כל כוחות שאינם שייכים לצבא הלאומי הלבנוני, זאת אומרת שיורחקו לפי ההסכם הכוחות הסוריים מאיזור זה ולמעשה, כפי שהסברתי, יצפינו (ילכו צפונה). נוסף על זה יש אי־אילו עניינים שדובר עליהם בישיבות ואשר הסתפקנו בהסברים שקיבלנו. סעיף 3 ימנע את ההסגר הימי במידה שהלבנון השתתפה בו. לגבי סעיף 6 יש הבנה שחמשת הבחורים אינם למעשה במובן הטכני שבויי־מלחמה,[8] אך יוחלפו כִאילו היו שבויי־מלחמה. זה יהיה תקדים טוב כאשר נבוא לדון עם הסורים.

שבתאי רוזן
ש. רוזן
היועץ השפטי

8. ראה מס׳ 169, הערה 3.

178

פגישת משלחות ישראל ולבנון (ב־23 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Lebanon (23 March 1949)

130.02/2425/5

ISRAELI—LEBANESE NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE FIFTH MEETING HELD AT RAS NAKOURA ON 23 MARCH 1949 AT 11.15 HOURS.

Present:

Israeli Delegation:

Lt. Col. Makleff, Chief of Staff Northern Sector, Chief of Delegation
Mr. Pellmann, Ministry for Foreign Affairs
Mr. Rosenne, Ministry for Foreign Affairs, Legal Adviser
Major Shnurman, Liaison Officer, Haifa

Lebanese Delegation.

Lt. Col. Toufic Salem, Chief of Delegation
Commandant Joseph Harb
Mr. Mohamed Ali Hamade, Legal Adviser
Mr. Munah Racy, Interpreter

United Nations:

Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff
Capitaine de Vaisseau Ballande, Sunmo Beirut
Lt. Col. Hansoul, Belgian Air Force, Beirut
Lt. Col. Fargo, Sunmo Haifa
Captain Ratard, French Army, Haifa
Mr. Makovsky, Interpreter
Miss Lalande, Secretary

1. *Signing of the Agreement*

MR. VIGIER: The reproduction of the texts of the Armistice Agreement has necessitated so many hours of work that it has been impossible to prepare for today the record of the last meeting. It will be sent to the two delegations.

I would now ask the delegations to sign the Armistice Agreement. Do they want the texts to be read aloud?

The two delegations answer in the negative and sign the Agreement.

2. *Closing of the Conference*

MR. VIGIER: One month ago, almost to the day, the Armistice Agreement was signed between Israel and Egypt at Rhodes. Today 23 March, an Armistice Agreement is signed between Israel and the Lebanon. These two events are of importance. The Palestinian conflict has thus entered into a peaceful solution under the direction of the United Nations and following the appeals made to the Parties by the Security Council. The statesmen who accepted to put an end to hostilities have shown courage. It is difficult to make public opinion accept the necessity of a peaceful and realistic solution when it has been persuaded that a conflict can only be settled by the use of force.

I would like also to express my great appreciation to the two delegations which co-operated in the effort that, as representatives of the Acting Mediator, we undertook here. We had to try to understand as exactly as possible the position of the two Parties, with a view to bring them closer in order to reach a reasonable solution.

I would like to thank the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation, General Riley, who has given his precious collaboration, the United Nations Observers represented by those who are among us today, the chiefs of the Belgian and the French Missions, the Senior Observers and other United Nations Observers from Beyrouth and Haifa. The latter, especially Colonel Kimpton, who is not here today, and Captain Ballande, prepared these negotiations during the meetings held in January with the two delegations. I would like also to thank all members of the United Nations staff.

COLONEL MAKLEFF: I would like to express our satisfaction on the occasion of the signing of the Armistice Agreement and for the fact that each Party found it possible to understand the point of view of the other Party and to come to an arrangement satisfactory to both. There has never been any quarrel between Israel and the Lebanon in the past and I see no reason for any quarrel in the future. The Agreement signed this morning closes a very unhappy chapter. Personally — and I am speaking for all the members of my delegation — I express my great appreciation for the part played by the Acting Mediator, Dr. Bunche, from his headquarters at Rhodes, and by Mr. Vigier, his personal representative, as well as General Riley and his staff, which helped to bring these negotiations to a satisfactory conclusion.

I also greatly appreciate the personal relationship established between Colonel Salem and myself and between the members of the two delegations. I am sure that it means well for the future.

The Israeli Government believes that this Agreement is an honourable one and is determined to do its utmost that it be satisfactorily carried out in accordance with its spirit.

It is only by mutual understanding and honest co-operation that we can insure peace and happiness in this part of the world.

COLONEL SALEM: I thank the Israeli delegation, in particular for its spirit of comprehension shown during the negotiations. They have taken place under the direction of the United Nations, which has contributed much to reach a satisfactory agreement. The Armistice Agreement signed today will be executed if there is comprehension and goodwill on both sides. I thank Colonel Makleff and the members of the Israeli delegation, as well as Mr. Vigier and General Riley.

MR. VIGIER: I thank both delegations for their declarations which mean well for the future.

The meeting was closed at 11.45 hours.

179

ש. רוזן אל ד. בן־גוריון, מ. שרת (ניו יורק) ואחרים[1]
S. Rosenne to D. Ben-Gurion, M. Sharett (New York) and others

מקור: 130.02/2425/5

תל אביב, כ"ג באדר תש"ט
24 במארס 1949

עם גמר חתימת החוזה עם הלבנון אתמול התקיימה שיחה ארוכה בלתי־רשמית ביני ומר פלמן ובין מוחמד עלי חמדה, חבר המשלחת הלבנונית ופקיד גבוה במשרד־החוץ שלהם. אחרי שהחלפנו דברים על כמה עניינים מקצועיים משותפים והסכמנו על חליפת חומר משפטי עברנו לעניינים פוליטיים. חמדה מסר שהודיע לממשלה הסורית שהמשלחת הישראלית לשיחות עם הלבנון היתה מורכבת מאנשים רציניים ומתונים ומוטב שהממשלה הסורית תשלח אף היא אנשים רציניים במשלחתה. יש לי הרושם שחמדה (באופן אישי, מה שאינו מתקבל כל־כך על הדעת), או הממשלה הלבנונית, רוצה לתווך בינינו לבין הסורים.

חמדה שאל אם דברי מקלף, אשר העתק מהם מצורף,[2] היו כנים. ענינו בחיוב והסברנו שממשלת ישראל שואפת לקיים יחסים תקינים בינה לבין הלבנון. משום כך אנו מקווים שממשלת הלבנון לא תמשיך להתנגד להצטרפותנו למוסדות בינלאומיים, כגון זה המטפל בחיטה,[3] למרות שאין אנו רוצים לפגוע בזכותה של ממשלת הלבנון

179
1. נשלח גם אל ו. איתן, ר. שילוח, א. ששון, א. אבן, י. ידין.
2. ראה במס' 178.
3. ראה מס' 154, הערה 1.

להתנגד לכניסתנו למוסדות פוליטיים, כמו או״ם. ציינו שהיחס של הלבנון להצטרפותנו לוועידה הדיפלומטית של הצלב האדום יהיה מעין מבחן בנידון זה. בתשובה הסביר חמדה שכל זמן שבעיית הפליטים עומדת ותלויה וממשלת ישראל אינה מראה יחס יותר רך, קשה לדבר על שיפור היחסים בכללותם. אך לגבי עניינים כגון זה אמר שיהיה מוכן לשוחח באורח בלתי־רשמי עם פלמן ואתי כדי להשתדל להבין את עמדתנו, כי נוכח לדעת ממה שקרה בוועידה על שביתת־הנשק שהדרך המובילה ביותר להבנה הן שיחות ישירות ואפילו בלתי־רשמיות.

בארוחת־הצהריים עם ויז׳ייה ורײלי דיברנו על הבעיה הסורית. אין ספק שהמשא־ומתן יהיה קשה ואינני משוכנע שהמתווך יעמוד לצדנו בכל תוקף בעניין הנסיגה הסורית לגבול. גם ויז׳ייה וגם רײלי הטעימו שההתחלה של השיחות תהיה קשה ואיטית ומוטב לא לצפות לתוצאות מהירות. ויז׳ייה הביע את רצונו לא לשבת ראש בוועידה זו ואמר שישתדל לשכנע את באנץ׳ שישב ראש.

רײלי מסר שהוא סבור כי יוכל להאריך את הסידור בעניין הכביש למשגב עם לעוד חודשים מספר אחרי תום התקופה הנזכרת בחליפת־המכתבים בינו ובין הקולונל סלם.[4]

שבתאי רוזן
היועץ המשפטי

4. ראה מס׳ 177, הערה 5.

ירדן
JORDAN

180

שיחת א. ששון — ע. אל־תל (בירושלים, ב־11 בדצמבר 1948)
Meeting: E. Sasson — A. al-Tall (Jerusalem , 11 December 1948)

דין־וחשבון: א׳/130.15/3738/8

ירושלים, 11 בדצמבר 1948

שיחה עם עבדאללה אל־תל

בבואי לירושלים כתבתי מכתב אל המלך עבדאללה,[1] בו הודעתי לו על שובי מפאריס ועל רצוני להיפגש עם אחד מאנשיו הנאמנים והמוסמכים. המכתב הועבר אל המלך דרך מפקד הלגיון בירושלים עבדאללה אל־תל.

היום התקשר אל־תל עם מ. דיין וביקש לראות את כותב המכתב כדי למסור לו את תשובת המלך. הפגישה עם אל־תל נמשכה כ־25 רגעים ונתקיימה בעמידה באחד ממקומות ההפקר. נוכח גם מ. דיין. השיחה התנהלה בערבית.

בראשית דבריו מסר לי אל־תל דרישת־שלום חמה מהמלך. בירך אותי לשובי לארץ בשלום ואיחל לי הצלחה במאמצי. אחר־כך אמר: ״המלך מוכן לשיחות על שלום, אולם איננו יכול להתחיל בשיחות האלה אלא כעבור עשרה ימים. הוא רוצה להתחיל בהן בגלוי ולא בחשאי. הוא בא בדברים על כך עם ראשי השלטון בארצות ערב ומקווה כי יצליח במאמציו. אם לא יצליח — יתחיל בשיחות על דעת עצמו בלבד. אולם ברצונו לדעת אם אנו מתכוונים ברצינות לפתוח במשא־ומתן נפרד אתו.״

להערתי כי המלך יכול להיות בטוח בכוונותינו הטובות — אמר אל־תל: ״אני שמח לשמוע זאת. בכלל המלך סומך עליך ומעריך מאוד את ידידותך.״ אחרי זה אמר: ״המלך היה רוצה לשלוח אליך לשיחה זאת את מיניסטר־החוץ שלו ואת ד״ר שווכת אל־סאטי, אולם שניהם אינם בזמן הזה ברבת עמון.״ בינתיים המלך מבקש להודיע כי ברצונו לשוחח אתנו על הנושאים הבאים: יפו, רמלה, לוד, בית שאן וירושלים. וכן גם על הנגב והחלק הדרומי של ארץ־ישראל.

להערתי כי המלך רשאי לדבר אתנו על כל הנושאים המעניינים אותו — ענה אל־תל כי הוא מוסר לי מלה במלה את דבריו של המלך. אין הוא יודע מהן טענותיו של המלך על כל נושא ונושא.

להערתי כי אני מבין את שיקוליו של המלך לנוכח המסיבות כיום בעולם הערבי — אמר שהמלך הסביר לו שאני אבין את מצב[ו] ולא אקשה עליו ביותר.

להערתי כי אנו נהיה מוכנים לחכות, אם יש צורך בכך, עשרה ימים ואולי יותר, אלא שהיינו רוצים לדעת אם המלך מוכן לשביתת־נשק כללית — אמר אל־תל: הרי קיימת שביתת־נשק.

אמרתי: אין זו שביתת־נשק כי אם הפוגה, וכוונתנו לשביתת־נשק רשמית.

אמר: הוא מוכן לשאול את המלך על כך.

180

1. לא נמצא.

אמרתי: כן הייתי רוצה לדעת אם המלך ישמור על נייטרליותו במקרה של התנגשות בינינו לבין צבא אחת המדינות הערביות האחרות — עיראק, למשל.

אמר: עד כמה שהוא יודע, גם הצבא העיראקי מעוניין בשביתת־נשק. הוסיף שהמלך אמר לו כי העיראקים יודעים על קשריו אתנו ומסכימים להם. אולם היה רצוי שלא תהיה כל פגיעה מצדנו בהם במשך עשרת הימים הבאים.

אמרתי: מ. דיין קיבל הוראות מאת ראש־הממשלה להודיע בפגישה של מחר, המשותפת עם אנשי או״ם, כי אין אנו מעוניינים בהמשכת השיחות האלה.[2] כן להודיע כי אין אנו מעוניינים בהפוגה אלא בשביתת־נשק רשמית ובשיחות על שלום. הדבר היחידי שמר דיין יסכים אליו: מתן מעבר לנוצרים לנסוע לבית לחם בחג המולד.

אמר: אולי נבטל את הפגישה של מחר עם אנשי או״ם.

דיין אמר: לא, נקיים את הפגישה ואומר את הדברים שנצטוויתי לאמר.

אל־תל אמר: מתי אתה חושב לנסוע בחזרה לצרפת?

אמרתי: בעוד עשרה ימים. אולם אהיה מוכן לדחות את נסיעתי לעוד כמה ימים אם אדע שיש נכונות רצינית מצד המלך להיכנס אתנו בשיחות רשמיות על השלום.

אמר: הוא יסע אל המלך ויביא לי תשובה סופית ביום שני אחר־הצהריים. הוא יביא תשובה הן על שאלת שביתת־הנשק והן על השיחות לשלום.[3]

אמרתי: אני אחכה ברצון עד יום שני לתשובה הסופית.

אמר: נתבקשתי להודיע לך כי המלך אומר לבצע את החלטות ועידת יריחו,[4] והיה רוצה לשמוע את חוות־דעתי על כך.

אמרתי: אינני יכול לענות על שאלה כה רצינית על רגל אחת. הייתי רוצה להבין את כל הפרטים ולדעת את כל האמצעים שהמלך אומר לנקוט בהם לביצוע ההחלטות.

אמר: אמסור את דבריך למלך ואשתדל להביא תשובה.

אמרתי: ברצוני להודיע למלך כי אני נמצא במגע עם אנשים מהמדינות השכנות,[5] וגם לאלו יש תביעות על דברים שהמלך חושב שהם אולי שייכים לו. לכן רצוי לי שאפתח בשיחות עם עבר־הירדן בטרם שאסיים את שיחותי עם האחרים.

אמר: המלך יודע על שיחותיך אלו ומבקש להודיעך שאל תרחיק לכת, כדי לא לסבך את הדברים יותר.

בסוף השיחה נדברנו להיפגש שנית ביום ה׳ הבא. אולם הוא חזר והזכיר את רצונו של המלך לכלול את החזית העיראקית בהסכם של ההפוגה. אך הוא חזר בו ואמר ״על שביתת־נשק״ כשהעירותי לו על כך.

2. דיין ותל נפגשו פעמים אחדות בסוף נובמבר ובמהלך חודש דצמבר. הפגישות התקיימו בהשתתפות נציגי ועדת ההפוגה הקונסולרית ומטה או״ם בירושלים. ב־30 בנובמבר נחתם הסכם הפסקת־אש בירושלים (״הסכם ההפוגה הכנה״) [ראה נספח ד, עמ׳ 686]. במהלך השיחות גם נדונה שורת הצעות להסדרים טריטוריאליים בין ירדן לישראל ונושאים שונים הקשורים בביצוע ההפוגה.

בפגישת דיין — תל ב־12 בדצמבר מסר דיין את עמדת בן־גוריון והודיע כי אין טעם בהמשך הפגישות ללא הסכמה ירדנית רשמית לפתוח בשיחות על שביתת־נשק. (ראה מס׳ 181 — 184).

3. ראה מס׳ 181.

4. ראה הערת־עורך עמ׳ 331.

5. על שיחות ששון עם אישים ממדינות ערב בעת כינוסה של עצרת האו״ם בפאריס ראה כרך 2.

הערת־עורך
Editorial Note

ועידת יריחו ("הכינוס הפלסטיני השני") התקיימה בראשית דצמבר 1948. השתתפו בה משלחות ממרבית הערים והכפרים הערביים בשטחי ארץ־ישראל שבשליטת ירדן, נציגי השלטונות הצבאיים, קציני הלגיון הערבי ומושלים צבאיים, אנשי המועצה המוסלמית העליונה ומשלחות אורחות מירדן, סוריה ולבנון. הוועידה קראה לאיחוד פלסטין וירדן כצעד לקראת איחוד לאומי ערבי מלא, והכריזה על עבדאללה כמלך כל פלסטין. בה בעת קראה הוועידה למדינות ערב להמשיך במערכה להצלת פלסטין והכריזה כי פלסטין היא יחידה שלמה, שאינה ניתנת לחלוקה וכי כל פתרון הנוגד מצב זה לא ייחשב כפתרון סופי.

המלך עבדאללה סירב לקבל את הנוסח שאושר, וועדת ניסוח מקרב חברי הוועידה נאלצה לחזור ולנסח את ההחלטות ברוח דרישותיו של המלך.

בהחלטות החדשות, שפורסמו ב־2 בדצמבר, הובע אי־אמון בוועד הערבי העליון ובממשלת עזה ונקבע איחוד ירדן ופלסטין כ"ממלכה הערבית ההאשמית." עבדאללה הוכר כמלך הממלכה והוחלט על צרוף נציגים פלסטינאים לפרלמנט הירדני. עבדאללה קיבל יפוי־כוח לפתור את בעיות פלסטין לפי ראות עיניו. ב־7 בדצמבר אישרה ממשלת ירדן את החלטות ועידת יריחו וב־13 בחודש אישר אותן הפרלמנט.

התנגדות להחלטות אלו הביעו מנהיגי ממשלת עזה, המלך פארוק, מזכיר הליגה הערבית, סוריה, לבנון וסעודיה.

181

שיחת טלפון: א. ששון — ע. אל־תל (בירושלים, ב־13 בדצמבר 1948)
Telephone Conversation: E. Sasson — A. al-Tall (Jerusalem, 13 December 1948)

דין־וחשבון: א׳130.15/3738/8

ירושלים, 14 בדצמבר 1948

כמוס.

שיחה טלפונית עם עבדאללה אל־תל

ביום ב׳, 13 לח"ז, ב־3 אחר־הצהריים, נקראתי לשיחה טלפונית, שנמשכה כחצי שעה, עם מפקד הלגיון הערבי בירושלים עבדאללה אל־תל. איש־שיחי פתח בברכות ובדרישות־שלום. נדמה היה כאילו מכירים אנו איש את רעהו משנים רבות. אחרי זה אמר שהוא ביקר ביום א׳ אצל המלך, מסר לו דו"ח על פגישתו הרשמית עם מ. דיין,[1] סיפר לו על שיחתו הראשונה אתי וביקש הוראות.[2] הביקור שלו אצל המלך ארך כשלוש שעות. ביום ב׳ בבוקר הוזמן אל המלך ונתבקש להעביר אלי את הדברים הבאים:

א) המלך מסכים לשתי הדרישות: לשביתת־נשק כללית ולשיחות לשלום. אולם קשה לו ברגע זה לקבוע מועדים. הוא יהיה מוכן לתת תשובה סופית תוך שבוע ימים.

181

1. ראה מס׳ 180, הערה 2.
2. ראה מס׳ 180.

ב) המלך דורש שהות של שבוע ימים לשתי מטרות:

1. כדי לבוא בדברים על כך עם העוצר העיראקי, הנסיך עבד אל־אילאה, ולקבל את הסכמתו.

2. כדי לבוא בדברים על כך עם ראש־הממשלה שלו, תופיק אבו אל־הודה, ולבדוק אם יהיה מוכן לקבל עליו את ביצוע הדבר. אם אבו אל־הודה יסרב, ידרוש המלך ממנו לפנות את מקומו לאיש אמיץ אחר.

ג) המלך מבקש כי לא אעזוב את הארץ במשך השבוע הזה ואחכה לתשובתו הסופית, שתספק אותנו, לדעתו, ללא כל ספק.

אחרי הדברים האלה ביקש עבדאללה אל־תל, בשם המלך, לדעת את יחסי הפרטי לצעדים שעבר־הירדן נוקטת בהם בימים אלה לביצוע ההחלטות של ועידת יריחו. איש־שיחי הוסיף שהמלך מעוניין מאוד לשמוע את חוות־דעתי ומצטער שאיננו יכול להזמינני לביקור אצלו בזמן הזה. עניתי:

א) אם מנוי וגמור עם המלך לבצע את החלטות ועידת יריחו, הרי רצוי, לדעתי, לעשות זאת בהקדם, כדי שיעמיד את מתנגדיו ויריביו בפני עובדה.

ב) במקרה שהמלך יחליט לבצע את החלטות ועידת יריחו, בקשה אחת לי אליו: לא לדבר על הצד היהודי בכלל — לא לרעה ולא לטובה. הוא יכול לומר כי הוא ניגש לביצוע הדבר כדי להציל את הניתן להצלה ולהבטיח לערביי ארץ־ישראל את השקט, השלום והאושר.

ג) בבואו לבצע את החלטות ועידת יריחו רצוי מאוד שהמלך לא יקבע עמדה סופית ביחס לגורלה של ירושלים — החדשה והעתיקה כאחד. האומות המאוחדות החליטו לפני כמה ימים על האינטרנציונליזציה של ירושלים,[3] אולם נדמה לי כי גורל זה איננו לא לטובת היהודים ולא לטובת הערבים. רצוי, לדעתי, לדון על גורלה של ירושלים במשותף ולהגיע לפתרון שיספק את רצונם של שני הצדדים.

הערה: כאן הפסיקני איש־שיחי ושאל: "התסכימו לחלוקת העיר בינינו לביניכם, האין זה פתרון אידיאלי?"

עניתי: "נניח את הדיבור על כך למשא־ומתן. לפי שעה בקשתי אל המלך שלא ימהר ויקבע עמדה סופית, כדי למנוע סיבוכים נוספים."

ד) אני מייעץ למלך להקדים ולתת את הסכמתו לשביתת־נשק כללית לפני שיגש לבצע את החלטות ועידת יריחו. הסכמה כזאת תאפשר לו להוציא את הצבא שלו מכל החזיתות הארצישראליות ולהשתמש בו בשעת הצורך בחזיתות אחרות: הסורית, המצרית ועוד. אם המסיבות הנוכחיות בעולם הערבי אינן מאפשרות לו להכריז רשמית על שביתת־נשק, הרי אפשר, לדעתי, לחתום על שביתת־נשק ולשמור את הדבר למשך איזה זמן בסוד.

הערה: כאן הפסיקני איש־שיחי שנית ושאל: "כלום סבור אתה שצפויה לעבר־הירדן איזו התקפה מצד סוריה או מצרים?"

אמרתי: הכול אפשרי. מחובתכם להיות מוכנים לכל דבר.

ה) אני מייעץ למלך לעשות כל מה שביכולתו כדי להוציא בהקדם את הכוחות העיראקיים מגבולות ארץ־ישראל, ביחוד מ"המשולש", ולרכז במקומם כוחות

3. בהחלטת העצרת הכללית מיום 11 בדצמבר 1948 על כינון ועדת הפיוס לארץ־ישראל נכלל סעיף מיוחד בדבר בינאום ירושלים ופירוזה.

משטרה עבר־ירדניים לשמירת הביטחון הפנימי בלבד. במקרה שהמלך יסכים לעשות זאת, נהא מוכנים, לדעתי, להבטיח לו כי נכבד את גבולות ה"משולש" הנוכחיים עד סיום המשא־ומתן אתו על השלום. אך במקרה שהכוחות העיראקיים יישארו בעמדותיהם הנוכחיות, הרי לא מן הנמנע שנתנגש אתם וננסה להוציאם בכוח — דבר שאיננו רוצים בו כלל.

הערה: כאן הפסיקני איש־שיחי בשלישית וחזר על בקשתו של המלך "שנימנע עד כמה שאפשר מכל התנגשות עם העיראקים במשך הימים הקרובים." הוסיף כי המלך מבטיח לקחת דברים על כל העניין עם העוצר עבד אל־אילאה. לשאלתי — "מה יהיה יחסה של עבר־הירדן למקרה של התנגשות חדשה בינינו לבין המצרים בדרום?" ענה: "תכו במצרים כמה שתוכלו. יחסנו יהיה נייטרלי בהחלט."

ו) אני מייעץ למלך להשתדל עד כמה שאפשר לא להשתמש בתיווכם של זרים בסידור העניינים, הצבאיים והפוליטיים, שבינינו לבינו ולהעדיף, כמונו, משא־ומתן ישיר.

הערה: לשאלת איש־שיחי, "אם בעצתי זאת מתכוון אני גם לוועדת הפישור החדשה" — עניתי: כן.

ז) אם המלך יתן את הסכמתו לשש הנקודות הנ"ל, ביכולתי להבטיח לו שאנו נפעיל את מנגנון התעמולה שלנו בחוץ־לארץ לטובתו, כדי לרכוש לו את אהדת העולם הנאור לצעדיו בקשר להחלטות ועידת יריחו ולהחליש את התנגדות יריביו.

הערה: איש־שיחי העיר שהמלך מעוניין יותר מהכול באהדתן של ארצות־הברית. כן ביקש איש־שיחי שבתחנות־השידור שלנו, ביחוד בחלקן הערבי, ננקוט בקו נייטרלי בהחלט.

בסוף השיחה הודעתי לאיש־שיחי שאני נוסע לכמה ימים לתל אביב, לדיון עם ממשלתי על כמה דברים וכן למסור דין־וחשבון על שיחותי אתו.[4] הוספתי כי ביכולתו בשעת הצורך להתקשר אתי דרך מ. דיין ולהזמינני לירושלים אם יהיה הכרח בכך. הוא חזר וביקש שלא אסע לחוץ־לארץ בלי שאודיע לו קודם. כן חזר וביקש שלא "ארחיק לכת בשיחותי עם יתר המדינות הערביות."

הערה: בעצתי למלך — "למהר ולבצע את החלטות ועידת יריחו" — התכוונתי לעודד אותו לקראת כל קרע או סכסוך בינו לבין "הליגה הערבית", וליצור אצלו את הרושם כי הוא יכול לסמוך על ידידותנו.

א.ש.

4. ששון דיווח לממשלה ב־15 בדצמבר על מגעיו עם נציגי מדינות ערב בעת כינוס עצרת האו"ם בפאריס. ב־18 בדצמבר התקיימה התייעצות פנימית בתל אביב בהשתתפות בן־גוריון, דיין, ששון ואחרים, שבה המליץ ששון על פתיחת שיחות עם עבדאללה (ראה ישיבת הממשלה הזמנית, 15.12.1949; מברקי ששון אל שרתוק, 17.12.1948, 19.12.1948, 130.09/2344/1; מ. דיין, אבני דרך, עמ' 82).

למחרת נערך דיון מדיני בישיבת הממשלה. הדיון נסב על חידוש המערכה בנגב, על אפשרות לפעולה צבאית במשולש, על שאלת מעמדה המדיני של ירושלים ושאלת היחסים עם עבדאללה. נדונה השאלה אם יש לפתוח בשיחות שלום עם עבדאללה ואילו תנאים יש להציג. שרי הממשלה הביעו דעות שונות ובסיומו של הדיון לא התקבלה החלטה. בן־גוריון סיכם במלים אלה: "לפי שעה אין משנים הסטטוס של ירושלים, מנסים לסיים עניין הנגב, נכנסים לשיחות עם עבדאללה. אם השיחות יביאו לנקודת־מפנה, יובא העניין לממשלה והיא תחליט על השינויים." (ראה ישיבת הממשלה הזמנית, 19.12.1948).

182

ר. שילוח אל ד. בן־גוריון ומ. שרת
R. Shiloah to D. Ben-Gurion and M. Sharett

מקור: א׳130.15/3738/8

[תל אביב], כ״ד בכסלו תש״[ט][1]
26 בדצמבר 1948

כמוס.

1. לפי הוראותיו של ראש־הממשלה התייעצתי עם מנהל משרד־החוץ ועם מר א. ששון, והוסכם בינינו כי לפגישה עם נציגיו של מלך עבר־הירדן, שנועדה למוצאי־שבת, 25.12.48, אסע אני.

2. הפגישה התקיימה בשעה 18.30 בשטח ההפקר אשר בין בתי טאנוס ושער יפו. את עבדאללה ייצגו ד״ר שווכת, רופאו ונאמנו, אשר שימש תקופה ממושכת מקשר סודי בין המלך לבין ששון, וקולונל עבדאללה תל. מצדנו השתתף בפגישה, מלבדי, סגן־אלוף משה דיין. השיחה נמשכה ארבעים רגע.

3. ד״ר שווכת פתח בשאלה לסיבת העדרו של א. ששון, כי הביא אתו דברי ברכה ושלום מהמלך לידידו. הסברתי כי מטעמי בריאות לא יכול היה א. ששון לבוא לפגישה וכי נתבקשתי על־ידו למסור ברכותיו האישיות להוד־מלכותו. ד״ר שווכת הוסיף והצהיר בשם המלך כי הוא שואף בכל לבו להגיע לידי שלום של קיימא ופתרון רצוי של הסכסוך. לשם כך הסכים לשיחות אלו, ורצונו עז שההפוגה אשר הושגה בירושלים[2] תאריך ימים. השבתי כי ממשלתי אף היא שואפת לשלום בר קיימא, אולם איננו מאמינים כי הפוגה בלבד יכולה להביא לידי שלום. הפוגה איננה אלא שלב במלחמה, וכדי להגיע לשלום מוכרחים להתחיל בשביתת־נשק, ואני מוסמך בשם ממשלתי להתחיל בשיחות על שביתת־נשק. ד״ר שווכת אמר כי אף הוא מוסמך להתחיל אתנו בדיונים על שביתת־נשק, אולם לרגל מצבו העדין של מלכו בעולם הערבי, רצוי שהשיחות והדיונים יישמרו בסוד. אמרתי כי אנו מעריכים את הקושי שהמלך נתון בו, ואין בדעתנו להחמיר את מצבו על־ידי פרסום בלתי־מחושב של פגישותינו ותוכנן; אולם סודיות זו יכולה להיות רק זמנית, במוקדם או במאוחר נצטרך להסכים על פרסום דבר הפגישות. ד״ר שווכת ענה כי הוא מקבל את דעתי, אלא שיש להתחשב במצבו של המלך ולשקול היטב מתי ובאיזו צורה לפרסם.

4. בנקודה זו הרחיב את הדיבור על המתיחות ביחסי המלך עם מדינות ערב וציין כי היחסים החריפו עד כדי כך שהמלך נאלץ לערוך את כוחותיו מחדש על־מנת להיות מוכן להתנגשות עם סוריה ואולי גם עם מצרים. ניצלתי הזדמנות זו וחזרתי על הידיעה שהעברנו לעבדאללה תל על־ידי משה דיין שעות אחדות לפני פגישתנו כי ממקורות

182

1. במקור כתוב בטעות: ״תש״ח״.
2. ראה נספח ד, עמ׳ 686.

מוסמכים נודע לנו שהמצרים מתכוונים לתקוף מהאוויר מרכזים של הלגיון וצבאות ערביים אחרים ולהעליל כי התקפות אלו בוצעו על־ידי כוחות ישראל, ועל־ידי כך לסבך גם את המדינות הערביות האחרות בקרבות (בשעה שמסר דיין לעבדאללה תל את הידיעה הנ"ל אמר תל כי אף הם שיערו כי הפצצת שונה בוצעה על־ידי המצרים במטרה פרובוקטיבית).

5. ד"ר שווכת הוסיף ואמר כי המלך ציווה עליו להציג לפנינו את השאלה, אם אנו מוכנים לדון בהחזרת יפו, לוד ורמלה לערבים, וביחוד לאפשר למספר ערבים פליטים לחזור לערים אלה. אם נענה לבקשה זו, יתבצר מעמדו של עבדאללה בעולם הערבי, ויקל עליו להגיע אתנו לידי הסדר של שלום. אין ד"ר שווכת תובע ממני תשובה במקום, ורק מבקש בשם המלך שממשלתנו תעיין בהצעתו באהדה. עניתי כי אעביר את ההצעה לממשלתי, אולם הוספתי ואמרתי כי נראה לי שהדרך שנקט בה המלך במשא־ומתן זה לא תשיג את המטרה. אין להוציא בעיה אחת ממסגרת המשא־ומתן ולדון בה בנפרד. הבעיות כולם שלובות וקשורות זו בזו, ועל כן רצוי שנקיים בהקדם פגישה במסיבות יותר נוחות, אשר בה נשב עם מפות וכו', נמנה את כל הבעיות הטעונות בירור, ורק אז אפשר יהיה לדון בדברים בצורה יעילה. הוספתי גם כי למרות רצוננו לסייע למלך במצבו העדין, אין אנו רואים את עצמנו חייבים בג'סטה כל שהיא. לא אנו התקפנו את הערבים, ולא אנו נוצחנו במלחמה זו. אנו מוכנים לשבת במשא־ומתן ולעיין בכובד־ראש בכל הצעה. הבטחתי להעביר את הצעת המלך לממשלתי.

6. ד"ר שווכת ענה כי הוא מבין את עמדתנו ולא התכוון ללחוץ עלינו, רק מבקש שממשלתנו תבין לקושי שהמלך נתון בו. גם הוא מקבל כי השיחות אינן יכולות להתנהל יותר בצורה שהתנהלו עד עתה, וכי יש להמשיך בשיחות במסיבות ובתנאים יותר נוחים. עבדאללה תל התערב בנקודה זו ואמר כי לפי דעתו אפשר יהיה לקיים את השיחות בעתיד לסירוגין בשונה ובאיזור היהודי. הוא מוכן לעשות סידורי ביטחון וסודיות מתאימים. אמרתי כי נראית לי הצעתו.

7. לפני תום השיחה הצגתי שתי שאלות:

א) האם יש יסוד לשמועות על חילוקי־דעות בין המלך לבין ראש־ממשלתו, והאם ידוע לראש־הממשלה על המגע בינינו?

ד"ר שווכת אמר כי ידוע לראש־הממשלה על המגע, אם כי לא כל הפרטים. אולם הוסיף ואמר: "אין לזה כל חשיבות — אצלנו בעבר־הירדן המלך הוא העם, הוא הממשלה והוא הפרלמנט, ודברו יקום."

ב) שאלתי השנייה היתה, אם השיחות הללו מתנהלות בידיעת ובעצת הבריטים. אמרתי כי אינני תובע תשובה מידית, אבל רצוי לנו לדעת את המצב בנקודה זו בהקדם.

הבטיחו תשובתם בהזדמנות קרובה.

8. ד"ר שווכת מצדו ביקש לפני גמר השיחה להתנצל בפני מר א. **ששון על שלא** השיב למכתבו האחרון,[3] והוסיף ואמר כי נתבקש על־ידי המלך לחזור ולהצהיר כי המלך נאמן לידידותו ולאמונתו בשיתוף־פעולה בינינו לבינו, וכי מה שקרה בשבועות האחרונים מחזק את תקוותו להסדר שלום. ביקש לאחל לאליאס ששון החלמה מהירה.

3. לא נמצא.

לפני שנפרדנו ציינתי מחדש כי אנו רואים בשיחה זו התחלה של שיחות על שביתת־נשק. ד"ר שווכת הסכים להגדרה זו, והוסכם בינינו כי לאחר שהם ימסרו דין־וחשבון למלך, יבוא עבדאללה תל בדברים עם משה דיין לשם קביעת מועד ומקום לפגישה שנייה.[4]

ראובן שילוח

183

פגישת ר. שילוח, מ. דיין — ע. אל־תל (בירושלים, ב־30 בדצמבר 1948)
Meeting: R. Shiloah, M. Dayan — A. al-Tall (Jerusalem, 30 December 1948)

דין־וחשבון: 130.15/3738/8

[ירושלים], 31 בדצמבר 1948

כמוס ביותר.

1. לפי המוסכם בפגישה שהתקיימה עם תל ב־25 לחודש זה,[1] נפגשנו אמש בשעה 18.30 בשטח ההפקר בין עמדותינו ועמדות הערבים על־יד שער יפו ומשם עברנו את הקווים הערביים והגענו לחדר קטן בחומת ירושלים, חדר המשמש, כנראה, משרד לאחד מקציני הלגיון. מצד ישראל השתתפו בשיחה ראובן שילוח, משה דיין, ושלישו של דיין, ברוידה, שימש מזכיר. מצד הערבים הופיע רק תל, אשר חזר והדגיש פעמים אחדות כי השתתפותו בשיחות אלו צריכה להישאר סוד כמוס.

2. ר. ש[ילוח] פתח בהצעה לחילופי כתבי־הרשאה מצד שתי הממשלות. תל השיב כי בשלב הנוכחי יוכל להביא כתב־הרשאה רק מהמלך ולא מהממשלה. לאחר שיושג הסכם בין שני הצדדים, יביא המלך את ההסכם בפני ממשלתו לאישור, ואם הממשלה תסרב לאשר — תודח , ותמונה אחרת במקומה. הוסכם כי לפגישה הבאה יביאו שני הצדדים את כתבי־ההרשאה.

3. ר. ש[ילוח] הציע גם שיירשם פרטי־כל של השיחות, אשר ייחתם בשתי העתקות על־ידי שני הצדדים. הוסכם כי במקום פרטי־כל יכינו שני הצדדים סיכום בכתב של כל שיחה אשר תיחתם על־ידי שני הצדדים.

4. התפתחה שיחה על שיטת המשא־ומתן. נציגי ישראל הציעו להתחיל בעריכת רשימת הבעיות העומדות לדיון. תל הסכים להצעה, אולם עורר קודם־כול שאלה אחת יסודית והיא — הבסיס שמדינת ישראל רוצה לנהל עליו את המשא־ומתן. האם כוונתנו לשוחח על יסוד החלטת האו"ם ב־29 לנובמבר 1947, או על יסוד תכנית ברנאדוט?[2] המלך מתכוון לנהל את המשא־ומתן על בסיס מזיגה של שתי התכניות.

4. ראה מס' 183.

183

1. ראה מס' 182.
2. ראה כרך I, הערת־עורך, עמ' 612.

ר. ש[ילוח] השיב כי לעת־עתה אנו מוכנים לשוחח על בסיס המציאות הצבאית הקיימת. דיין שאל בנקודה זו אם תל מתכוון להרחיב את השיחות גם על איזורים שמחוץ לגבול שבין ישראל ללגיון הערבי.

עבדאללה תל השיב כי כוונת המלך לדון בשאלת ארץ־ישראל בכללה. יש להגיע להסכם כולל בין ישראל לעבדאללה, כי הגורמים הערביים האחרים — מצרים, סוריה, עיראק וכו׳, סופם שיפנו את הארץ.

ר. ש[ילוח] ציין כי בשלב זה אנו מוכנים לדון רק על הבעיות אשר בינינו לבין המלך. כדי לדון על הבעיה הכללית, עלינו לדעת אם המלך מוסמך לדבר בשם מדינות ערב כולן. לזה השיב תל כי המלך סבור שעד שתגיע ועדת הפיוס לארץ, ישיג הוא סמכות לדבר בשם כל מדינות ערב.

5. דיין העיר שהמצרים, ואולי גם האחרים, אמנם יפנו את השטחים שהם מחזיקים בהם, אולם יש לזכור כי את מקומם אנחנו תופשים. לזה ענה תל כי לפי דעתו של המלך צריכים השטחים הערביים אשר יפונו על־ידי המצרים לעבור לרשות הערבים. דין עזה צריך להיות כדינן של לוד ורמלה. ש[ילוח] העיר כי לעת־עתה אנו דנים בתחום המציאות הצבאית, אולם אנו מוכנים לכלול ברשימת הבעיות העומדות לדיון גם את הבעיות הטריטוריאליות השונות שרוצה המלך להעמיד. תל הסביר כי המלך רוצה לדון בפתרון הבעיה לפי כ״ט בנובמבר ותכנית ברנאדוט. כשנתבקש להבהיר את כוונתו, אמר כי אחת הבעיות העיקריות העומדת בפני המלך היא בעיית הנגב, ואותה יש לפתור על יסוד חלוקת הנגב בינינו לבין עבדאללה.

6. דיין הציע שננסה להפריד בין השאלות אשר בינינו לבין המלך, לבין השאלות אשר בינינו לבין מדינות ערב האחרות. תל הסכים, ור. ש[ילוח] התחיל מונה את הבעיות אשר בינינו לבין המלך:

1. קו הגבול בין ישראל ועבר־הירדן בשטח אשר בין אילת וים המלח. לפי דעת ישראל יש לקבל את הגבול של ארץ־ישראל המנדטורית ועבר־הירדן כגבול קבע.

על זה העיר תל כי הצעה זו למעשה קובעת את גורל הנגב, ועל כן הוא מציע להשאיר נקודה זו לדיון הכללי.

2. חידוש העבודה בדרום ים המלח.
3. גורל רכוש חברת האשלג בצפון ים המלח ובית הערבה.
4. ירושלים.

כאן העיר תל כי המלך חושב על פתרון בדרך של חלוקת העיר בינו לבינינו. השטחים הערביים לו, והיהודיים לנו.

בתשובה לשאלות הסביר תל כי המלך מבין שקשה לחלק חלוקה אידיאלית, וכי עלולים להישאר כיסים ערביים בחלק היהודי וכיסים יהודיים בחלק הערבי, וכי בעיה זו ניתנת לפתרון על־ידי חליפין או על־ידי סידורי מעבר חופשי לכיסים האלה. בדרך משל ציין, כי הם מוכנים להסכים למעבר לאוניברסיטה, אם על־ידי כביש מיוחד או דרך שייך ג׳ראח. לתת לנו רציפות טריטוריאלית עם האוניברסיטה לא יוכלו כי זה מנתק אותם מרמאללה. תל הוסיף גם שכדי לפצות את העולם יש להסכים לשטח מסוים תחת פיקוח בינלאומי, שיפריד בינינו לבין הערבים.

לא הצלחנו להבהיר על־ידי שאלות בדיוק למה הוא מתכוון. כמו־כן לא

השיב לשאלה אם המלך מוכן לחשוב את העיר העתיקה כאיזור בינלאומי.

5. רכבת לירושלים.

6. לטרון.

7. הגבול בין ישראל לערבים במשולש.

ש[ילוח] ציין כי אף־על־פי שהמשולש איננו בשלטון הלגיון, אנו רואים לחובה לציין כי הגבול הצבאי הקיים לא יתקבל על דעתנו כגבול קבע וכי יהיה הכרח להכניס בו שינויים.

8. מפעל נהריים.

9. גורל השטח הערבי של הארץ. ישראל המערבית.[3]

ש[ילוח] ציין כי בראשית השיחה הזכיר תל, דרך אגב, כי המלך רואה כמובן מאליו את סיפוח החלקים הערביים של הארץ לעבר־הירדן. אנו איננו מקבלים הנחה זו. ממשלת ישראל לא הסכימה לכך, ואף עצרת האו״ם לא קיבלה הצעה זו כשהובאה לפניה במושב האחרון.

10. שבויים ופיצויים.

11. יחסי גומלין מדיניים וכלכליים.

7. עבדאללה תל הציג את הבעיות דלקמן:

1. הגבולות בין איזור שלטונו של עבדאללה לבינינו, כולל גם השטח אשר בשלטון העיראקים עד הים האדום.

לשאלת ר. ש[ילוח] אם הוא מוסמך לדבר גם בשם העיראקים, השיב בחיוב והוסיף כי לאחר השיחה האחרונה עם ששון[4] התחיל המלך במאמצים להוציא את הצבאות העיראקיים מהמשולש, והוא מקווה שהמטרה תושג. כמו־כן השפיע המלך על העוצר[5] לא להילחם ולא לתקוף את היהודים. דיין שאל אם תל יוכל להביא כתב־הרשאה גם מטעם ממשלת עיראק. לזה השיב תל כי איננו בטוח, הוא יתייעץ על זה עם המלך.

2. ירושלים.

3. לוד ורמלה.

בתשובה לשאלות הסביר תל כי שאיפתו של המלך שהגבול בינו לבינינו יועתק על־מנת לכלול את לוד ורמלה בארצו.

4. יפו.

יש להשאיר את יפו כעיר ערבית בתוך ישראל, עם סידורי מעבר חופשי לערבים עד יפו, כדוגמת המסדרון בין ישראל לירושלים.

8. דיין עורר את בעיית הפליטים ושאל אם המלך מוכן לעיין בפתרון הבעיה על־ידי יישובם של הפליטים בעבר־הירדן או בחלק הערבי של ארץ־ישראל במקרה שיוסכם מצדנו על סיפוח.

תל אמר כי בדרך־כלל הם סבורים שיש לשאול את פי הפליטים ולהרשות לאלה שרוצים בכך לחזור למקומם, אולם לפי ידיעותיהם הרוב של הפליטים אינו רוצה לשוב לישראל, והמלך מוכן לעיין בתכנית של קליטתם במקום שבו הם נמצאים;

3. כך במקור. כנראה יש לקרוא: ״של ארץ־ישראל המערבית.״

4. ראה מס׳ 181.

5. עבד אל־אילאה.

אולם חזר והדגיש כי הם גורסים שמי שרוצה לחזור — צריך להרשות לו, ומי שאינו רוצה — צריך לתת לו פיצויים על הרכוש שנטש.

9. בסוף השיחה שאל ר. ש[ילוח], מתוך הדגשה שאין לפרש שאלה זו כהסכמה מצדנו, מה מתאר לו המלך — צריך להיות הפתרון בנגב.

לזה השיב תל כי המלך מוכן להסכים להשאיר חלקים של הנגב בידי ישראל, אולם שני דברים הם בשבילו הכרחיים ובלעדם לא ייתכן כל פתרון:

א) מעבר הכביש לערבים בכביש באר שבע — עזה.

ב) כלילת רצועת החוף אשר בין עזה וגבול מצרים בתחום שלטונו של המלך.

10. ר. ש[ילוח] חזר על השאלה ששאל בשיחה הקודמת — אם ידוע לבריטים דבר המגע בינינו.

תל השיב כי עוד אין בפיו תשובה, אולם מה זה אכפת לנו? אם המלך מוכן לפעול נגד דעתם ורצונם של כל מושלי ערב, על אחת כמה וכמה שעמדת הבריטים לא תפריע לו.

11. לפני שנפרדנו הודענו כי מכיוון שהתחלנו בשיחות על שביתת־נשק, אנו מסכימים להרחיב את הסכם "ההפוגה הכנה והיעילה"[6] צפונה עד איזור פעילותם של העיראקים ודרומה עד חברון ויותר; אולם אנו רוצים להוציא מכלל התחייבותנו את המצרים אשר באיזור בית לחם וחברון.

תל טען כי הוצאת המצרים מהסכם ההפוגה תקשה מאוד על המלך. יתר על כן, הוא אחראי למצרים בדיוק באותה מידה שהוא אחראי ללגיון. הם אינם פעילים ולא יפעלו.

אמרנו כי זוהי ההוראה שקיבלנו מממשלתנו. על כך ביקש שהות להביא הדברים בפני המלך. הוא גם ביקש מאוד שלא נפגע בעיראקים. הדגשנו כי אנו מבחינים בין העיראקים לבין הלגיון, וכי לגבי העיראקים קיימת ההפוגה הכללית ואין אנו מוכנים לכלול אותם בהסכם ההפוגה המיוחד.

12. השיחה נמשכה שעתיים ורבע והוחלט להיפגש שנית, הפעם בטריטוריה ישראלית, ביום הרביעי הבא.[7] הפרטים ייקבעו בין דיין לתל.

6. ההסכם בעניין הפסקת־אש באיזור ירושלים מ־30.11.1948 — ראה נספח ד, עמ' 686.
7. ראה מס' 184.

184

ר. שילוח אל ד. בן־גוריון ומ. שרת
R. Shiloah to D. Ben-Gurion and M. Sharett

דין־וחשבון: 130.15/3738/8

6 בינואר 1949

כמוס ביותר.

פגישה שלישית בין נציגי ישראל ונציגו של מלך עבר־הירדן

1. הפגישה התקיימה ביום ד׳, 5 לינואר 1949, בשעה 19.00 בערב, בתחום הישראלי על־יד שער מנדלבאום. מצד ישראל השתתפו, כבשיחה הקודמת,[1] ר. שילוח וסגן־אלוף משה דיין ורב־סרן א. ברוידה. מצד עבר־הירדן השתתף בפגישה קולונל עבדאללה תל. השיחה נמשכה שעתיים וחצי.

2. לפי שהוסכם בשיחה הקודמת, נפתחה הפגישה במסירת כתבי־ההרשאה. נציגי ישראל הביאו אתם כתבי־הרשאה כתובים עברית, אנגלית וערבית וחתומים על־ידי ראש־הממשלה ושר־החוץ, המייפים את כוחם של ר. שילוח וסגן־אלוף משה דיין ״לשאת ולתת ולכרות הסכם עם ה.מ. המלך של ממלכת עבר־הירדן ההאשמית לשם סיום פעולות האיבה ולשם הקמת יחסי שלום בין מדינת ישראל לבין ממלכת עבר־הירדן.״[2]

עבדאללה תל מצדו הביא מכתב כתוב בכתב־ידו של המלך כדלקמן:

ידידי מר עבדאללה תל, בתוקף מכתבי זה האישי אליך תנהל משא־ומתן עם הצד הישראלי, אשר דרש ממך כתב־הרשאה כתוב, בתנאי שהם יראו לך כתב־הרשאה מצדם. עליך לפעול על יסוד של דיון בבעיה הכללית. אנו באים על החתום מתוך הסתמכות על אלוהים, 7 לחודש ינואר שנת הנביא 1368. חתום — עבדאללה.[3]

אמרנו לעבדאללה תל כי כתב־הרשאה זה איננו מספק אותנו, ודרשנו שלפגישה הבאה יביא כתב־הרשאה יותר רשמי, בנוסח דומה לכתב־ההרשאה שנמסר על־ידנו. תל הבטיח.

3. כמוסכם בפגישה הקודמת, הקראנו בפני תל תרגום אנגלי של פרטי־כל אותה שיחה. מחוץ לשינויים קלי־ערך, אישר תל את הנוסח שלנו, וסוכם כי בפגישה הבאה יחתמו שני הצדדים על פרטי־כל זה.

4. תל פתח את השיחה בהודעה שנתבקש על־ידי המלך למסור לנו כדלקמן: המלך איננו רואה שיחות אלה כשיחות של שביתת־נשק שלאחר מלחמה. הוא

184

1. מס׳ 183.
2. העתק כתב־ההרשאה בתיק 130.15/3738/8.
3. המקור שם.

אינו מתייחס למה שקרה בינינו בחודשים האחרונים כלמלחמה. זו היתה רק "פתנה" (סכסוך מצער). המלך זוכר את השיחות שנתקיימו בינו לבינינו לפני ה"פתנה",[4] את השיחות והמגע בימי ה"פתנה" בפאריס,[5] ומתייחס לשיחות הנוכחיות כהמשך ישר לאותו המגע הקיים בינינו שנים.

ר. ש[ילוח] השיב כי גם אנו איננו מתעלמים מהמגע שהיה קיים בינינו כל השנים, אולם איננו יכולים גם להתעלם ממה שקרה בינתיים, בין אם מכנים זאת מלחמה או "פתנה". העובדה היא שהותקפנו, שנשפך דם ושנוצרה מציאות צבאית ומדינית מסוימת.

עבדאללה תל השיב כי אף הוא איננו מתעלם מן המציאות.

5. מכאן עברנו לבירור הצעותיו של המלך. אמרנו כי מבלי לקבוע עמדה בשאלת הסיפוח, אנו מבקשים לדעת בדיוק למה מתכוון המלך בדברו על פתרון שיש בו מזיגה של החלטת כ"ט בנובמבר ותכנית ברנאדוט.

עבדאללה תל השיב כי המלך מבין שלמדינת ישראל ישנם אינטרסים מסוימים בנגב, והוא מוכן לספק אינטרסים אלה. בתשובה לשאלה הסביר תל כי לפי הנחתם, האינטרס העיקרי של ישראל בנגב הוא נפט, ועבדאללה מוכן שאיזורי הנפט יימסרו לישראל. פה ציין במפה את האיזור בדרום-מערב ים המלח.

אמרנו לתל כי גישה זו רחוקה מאוד מן המציאות. עניינה של ישראל בנגב איננו בנפט. לא ברור עוד אם ישראל תשמח או תצטער באם יתגלה נפט בשטח המדינה. רבים האינטרסים של ישראל בנגב — שטח מוצא לים סוף, קשר לים המלח, קרקע להתיישבות ועוד ועוד.

שאלנו מה העניינים שיש למלך בנגב. בשיחה הקודמת ציין תל שני עניינים שבלעדם לא ייתכן פתרון. רצוי שנשמע יותר פירושים ודברים ברורים בנידון.

תל השיב כי האינטרסים של המלך בנגב שלושה הם: 1) דרך למצרים; 2) 100,000 בדואים היושבים בנגב; 3) צרכים אסטרטגיים. תל צחק והשתמט מתשובה כשנשאל אם הכוונה לצרכים אסטרטגיים של עבר-הירדן או צרכים אסטרטגיים של בני-בריתו של המלך — לזאת העיר כי אם נגיע להסכם, הרי נהיה אנו, הישראלים, בעלי-בריתו של המלך והוסיף: "נביא בחשבון את האינטרסים של שני הצדדים ומתוך רצון טוב נגיע להסכם המספק את שניהם."

אמרנו כי רצוי שיבהיר את דבריו, על-מנת שממשלתנו תדע ביתר דיוק מה כוונתו המעשית של המלך.

תשובתו היתה כי בשלב זה כל מה שבאפשרותו לאשר הוא שהמלך מבין כי יש להתחשב באינטרסים של שני הצדדים. הבטיח להשתדל להביא לישיבה הבאה יתר פירוט.

6. מכאן עברנו לבירור בעיית ירושלים. הזכרנו לתל כי בשיחה הקודמת אמר כי לדעת המלך יש לחלק את ירושלים בין יהודים לערבים ולהשאיר חלק מסוים תחת פיקוח בינלאומי. ביקשנו שיבהיר לנו בדיוק כיצד הוא מתאר לו חלוקה זו.

תל השיב כי לפי דעת המלך יש למסור את העיר העתיקה, את קטמון, המושבה הגרמנית וכל השכונות אשר בדרום העיר — לערבים, ואת השאר — ליהודים. בחלק

4. ראה תעודות, דצמבר 1947 — מאי 1948, הערת-עורך, עמ' 44; שם, מס' 31, 105, 506.
5. ראה כרך I, מס' 416; מס' 428 והערה 1 שם. ראה גם מס' 461, 488, 499, 522.

הערבי יש לכלול גם את תלפיות ורמת רחל תמורת ליפתה ורוממה הערבית, אשר תישארנה באיזור היהודי. בין החלק הערבי והחלק היהודי יחצה רחוב אשר כולל את מלון המלך דוד וימק"א, אשר יהיה נתון לשלטון בינלאומי.

משה דיין השיב לתל כי גישתו אין לה כל יסוד במציאות; גם ליפתה, גם רוממה וגם קטמון ושאר השכונות בדרום העיר הן כולן ברשותנו, והצעתו של תל היא לקחת דברים אשר הם ברשותנו ולהציע לנו תמורה אשר אף היא ברשותנו.

תל העיר כי הרכוש והקרקעות בליפתה וכו' שייכים לערבים.

בתשובה הסברנו לו את ההבדל בין זכויות על רכוש לבין סידור פוליטי טריטוריאלי. דיין ציין כי יש הגיון לדבר על חילופי חלקים בדרום העיר תמורת שיח ג'ראח וסביבותיה, על־מנת שתינתן לנו רציפות טריטוריאלית לאוניברסיטה.

לזה השיב תל כי סידור כזה איננו בא בחשבון משום שיביא לידי ניתוק בין ירושלים הערבית לרמאללה. כל מה שהערבים יוכלו להסכים הוא סידור של כביש מיוחד בין ירושלים העברית להר הצופים.

לזה השיב דיין כי תמורת כביש נוכל לדבר רק על כביש לבית לחם ולא על מסירת שטחים בדרום העיר לערבים.

לגבי האיזור שיימסר לפיקוח בינלאומי הדגשנו כי הצעתו של תל אין בה כדי לספק את דעת־הקהל בעולם. עניינו של העולם בירושלים מתרכז במקומות הקדושים אשר בעיר העתיקה. מלון המלך דוד וימק"א אינם מעניינים את העולם. לפי דעתנו יש לדבר על מסירת העיר העתיקה, על המקומות הקדושים שבה, לפיקוח בינלאומי.

תל השיב כי הנוצרים יסכימו שהעיר העתיקה תישאר בידי הערבים.

ענינו כי ייתכן שבעלי־בריתו הנוצרים של עבדאללה מסכימים לכך, אבל אין הם יכולים להיחשב כנציגי העולם הנוצרי. חזרנו והדגשנו כי לפי דעתנו יש לחתור לפתרון בכיוון של שלטון בינלאומי בעיר העתיקה.

לשאלה, מה יהיה לפי תכניתו של עבדאללה גורלו של הרובע היהודי בעיר העתיקה, השיב תל כי הם מוכנים למסור אותו לנו ולאפשר לנו מעבר לרובע זה.

בנקודה זו הפסקנו את הבירור והסכמנו להמשיכו בשבוע הבא, בתאריך שייקבע בין דיין ותל.

לפני סיום השיחה הזכיר תל כי בשיחה הקודמת שאלנוהו אם הבריטים יודעים על המגע והמשא־ומתן המתנהל בינינו. התשובה היא חיובית. הבריטים יודעים על קיום השיחות ומחייבים אותן. הם רוצים בפתרון של שלום.

185

מ. שרת אל א. אילת (ואשינגטון)
M. Sharett to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן IW10
נוסח יוצא: 130.09/2308/2
נוסח נכנס: 93.01/2180/32

Tel Aviv, 18 January 1949

1) King having invited our representatives, Sasson [and] Dayan visited him 16th January Shuneh, escorted by Tell strictest, secrecy, ostensible purpose assure us Tell has his confidence further negotiations.

2) King declared has no use for Arab League, determined act alone, denies right any other Arab State have say fate Palestine, which matter only for "Israel" and Transjordan.

3) Our representatives challenged King on invitation Britain land troops Aqaba.[1]

4) King most emphatically disclaimed any responsibility or initiative this regard, assured Sasson he had been faced with landing as accomplished fact, had been told nothing beforehand, but after event was requested declare he asked for it and perforce had to do so.

5) He implored us not provoke British, use restraint coming fortnight in hope armistice with Egypt will materialise.

6) Regarding latter, urged us not cede Gaza strip; he would prefer see that strip go to Israel or Satan rather than Egypt.

7) We offered stabilise respective positions Araba Valley, provided we free move behind our line throughout area down to Eylat. This he refused, producing plan previously disclosed by Tell: Palestine share gulf to be annexed Transjordan, which would allow us free access same as we would allow them in Haifa.

8) King stated will be ready enter formal armistice talks soon as Rhodes conference ends successfully, but does not see why go Rhodes, prefers Palestine.

9) Interview otherwise inconclusive, replete with protestations friendship by His Majesty, greetings Weizmann, myself, etc.

Talks with Tell will continue first instance regarding release prisoners Mafrak,[2] possibly free access Scopus. Transmit fourth sentence above to President and Lovett[3] strictest confidence for personal edification, vouch

185

1. ראה מס׳ 171, הערה 2.
2. ראה מס׳ 188, הערה 1.
3. רוברט א. לווט, סגן מזכיר־המדינה של ארצות־הברית עד 20 בינואר 1949.

for authenticity, explain official use this information will produce denials London, Amman, and let us down in our direct relations. Inform Eban enjoining utmost secrecy even fact meeting.[4]

Shertok

186

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

דין־וחשבון: א׳130.15/3738/8

תל אביב, ב׳ בשבט תש״ט
1 בפברואר 1949

סודי.

הנידון: ביקור אצל המלך עבדאללה

ב־30 בינואר, ב־7.30 בערב, ביקרנו — מ. דיין והח״מ — את המלך עבדאללה בארמון החורף שלו באל־שונה. הביקור נמשך שעתיים וחצי. בהמשכו היתה ארוחת־ערב. מצד עבר־הירדן נוכחו: רופאו הפרטי של המלך, ד״ר שווכת אל־סאטי, והמושל הצבאי של ירושלים הערבית, הקולונל עבדאללה אל־תל. להלן תמצית השיחה:

א. בראשית השיחה מסר המלך כי כל המדינות הערביות, לרבות תימן וערב הסעודית, החליטו לשלוח שליחים לאי רודוס לשם משא־ומתן על שביתת־נשק עם ישראל. עבר־הירדן החליטה להצטרף להחלטה הזאת. אולם אין הוא יודע אם המשא־ומתן יתנהל במשותף עם כל מדינות ערב בבת אחת, או בנפרד, עם כל מדינה לחוד. הוא היה מעדיף משא־ומתן נפרד כדי לא להיות תלוי באחרים — לא בכשלון המשא־ומתן ולא בהצלחתו. הדבר יתברר לאחר קבלת ההזמנה שצריכה להגיע לרבת עמון וליתר בירות ערב במשך עשרים וארבע השעות הבאות.[1]

ב. אין המלך יודע מי יהיו השליחים של עבר־הירדן לשיחות רודוס. הדבר הוא בסמכות ממשלתו. אולם אין ספק שהקולונל עבדאללה אל־תל יהיה בין חברי המשלחת, אם לא הראש שלה. המלך יקדם בברכה שני דברים:

(א) כל נסיון מצד שני המפקדים — דיין ותל — לבוא ביניהם לידי הבנה והסכם על כל הנקודות העיקריות לפני לכתם לרודוס, כדי להבטיח את הצלחת המשא־ומתן הרשמי. וכאן פנה המלך אל תל ונתן לו הוראה על כך.

4. דבר השיחה עם עבדאללה ותוכנה הגיע למחלקת־המדינה באמצעות השגרירות האמריקאית בלונדון. (ראה FRUS, 1949, VI, pp. 684—5).

186

1. ראה מס׳ 74.

(ב) כל קשר בלתי־רשמי בין חברי שתי המשלחות, הירדנית והישראלית, ברודוס למען הצלחת המשא־ומתן. הוא ידאג לכך שאנשי המשלחת הירדנית יקבלו הוראות על כך. גם כאן פנה המלך אל תל ונתן לו הוראה בעניין זה.

ג. אין המלך יודע אם המשלחת של עבר־הירדן תהיה מורכבת כולה מעבר־ירדנים או יהיו בתוכה גם עיראקים. ממשלתו מבררת את הדבר. באלה הימים עומדים לבקר אצלו שני מפקדים עיראקיים גבוהים כדי לדון ולהחליט על עמדה עיראקית — ירדנית אחידה בשיחות רודוס. אולם בין אם העיראקים יופיעו ברודוס או לא יופיעו, הרי עבר־הירדן מוכנה לקבל עליה את מלוא האחריות לכל חייל עיראקי שנמצא בעבר־הירדן או בגבולות ארץ־ישראל. "קיים תקיים עבר־הירדן בכל הנאמנות כל התחייבות צבאית שתקבל עליה ברודוס."

ד. אין המלך יכול, בימים אלה, לדרוש מאת הצבא העיראקי שנמצא בגבולות ארץ־ישראל לחזור לארצו או לסגת לעבר־הירדן, ומבקש מאתנו לא ללחוץ עליו בכיוון זה. הוא יעשה זאת לאחר שיכרות אתנו ברית של שלום. אולם קרוב לוודאי שהוא יצליח לסדר עם העיראקים שיפנו את העמדות הקדמיות שלהם הגובלות אתנו, כדי למנוע כל סכסוך בינינו לביניהם, ובמקומם תבוא משטרה עבר־ירדנית, שתשמור על הביטחון הפנימי. הודענו לו כי אנו מבינים את מצבו ולוקחים את דבריו לתשומת־לב, אולם רוצים אנו שיהיה ברור לו כי במשא־ומתן ברודוס נעורר את השאלה ונעמוד בתוקף עליה. הוספנו כי לא רק לגבי העיראקים נעשה זאת אלא גם לגבי הכוחות הסוריים הנמצאים בלבנון.

ה. המלך רוצה לפתוח אתנו במשא־ומתן מדיני על כריתת ברית של שלום מיד לאחר החתימה על שביתת־הנשק. במקרה זה רוצה הוא במשא־ומתן ישיר, ולא באמצעות או"ם. בירושלים ולא ברודוס, בפומבי ולא בחשאי. את ישיבת הפתיחה למשא־ומתן זה רצונו לקיים בראשותו בארמון החורפי שלו באל־שונה. הוא יקדם בברכה את השתתפותם במשא־ומתן זה של ה"ה מ. שרתוק, א. ששון ומ. דיין. שני הראשונים נמנים על ידידיו הוותיקים האישיים. הוא ישמח לצרף את השלישי לרשימת ידידיו.

ו. המלך הביא את רצונו זה — לפתוח אתנו במשא־ומתן מדיני — לידיעת ארצות ערב. עד היום יש לו הסכמת שלוש מדינות: ערב הסעודית, תימן ועיראק. תשובת הלבנון נמצאת בדרך וקרוב לוודאי שהיא חיובית. אשר לסוריה ולמצרים — הן מעמידות פנים של מתנגדות, אך לדעתו לא תהיה להן ברירה אלא להסכים ולהודות בזכותה של עבר־הירדן לצרף אליה את החלקים הערביים של ארץ־ישראל.

ז. המלך דיבר על כך גם עם בני־בריתו הבריטים, ושמח הוא להודיענו כי קיבל את הסכמתם המלאה. הם לא יתערבו לא בפרוצדורה שיחליט עליה, לא בטקטיקה שינקוט בה ולא בכל דבר אחר. הם רק יעצו לו לעמוד במשא־ומתן על כמה דברים חיוניים, שברצונו לשמור אותם לפי שעה בסוד[2] ואין בהם, לדעתו, כדי להכשיל את המשא־ומתן או לעורר אצלנו חשדות כלשהם.

ח. המלך שמח לשמוע על הכרת אנגליה בנו.[3] הוא מברך אותנו על כך ומקווה כי צעד זה יסלול את הדרך לחידוש היחסים הידידותיים בינינו לבין אנגליה ולשקט

2. השווה מס' 191.
3. ב־29 בינואר 1949.

מוחלט בכל המזרח התיכון. כאן הוא הרחיב את הדיבור על "כוונותיה הטובות" של אנגליה כלפינו וחזר על מה שאמר לנו בפגישה הקודמת בעניין זה. תשובתנו היתה: הימים הבאים יוכיחו.

ט. בחלק זה של השיחה הבאנו לפניו את דרישתו של מר בן־גוריון ביחס לתנועה חופשית בנגב עד מפרץ עקבה והסברנו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שאין להעלות על הדעת שאנו נוותר על בעלותנו על החלק הזה. בתשובה לכך אמר המלך בקול מתון: "מר בן־גוריון איש חכם ורחב־לב. חכמתו מתבטאת בזה שהוא רואה את הנולד. אימרו לו כי מוקדם עדיין לדבר על זה. הוא יבוא על סיפוקו בזמן מאוחר יותר." להלן הרחיב המלך את הדיבור על "התועלת הרבה, המדינית ולא המדינית", שתצמח בעתיד לישראל ולעבר־הירדן מכל הבנה, הסכם ושיתוף־פעולה ביניהן. הוא סיים את דבריו במלים אלו: "תמתינו ותראו."

י. בהמשך השיחה שאל המלך למהלך המשא־ומתן בינינו לבין המצרים ברודוס, ואמר כי הוא מקווה שאנו לא ניתן להם להישאר בעזה ובכל מקום אחר בגבולות ארץ־ישראל. לכשהסברתי לו כי לא מן הנמנע שקביעת קווי שביתת־הנשק תביא לידי כך שהמצרים ישאירו כוחות משטרה בעזה לשמירת הביטחון הפנימי עד ההסדר הסופי, אמר כי רצוי שגם סידור כזה לא יהיה. אין למצרים, המשיך, מה לעשות בעזה, כשם שאין לסורים מה לעשות בגליל העליון. בהוצאתם מעזה וסביבתה יחוסלו שתי פרשיות בעת בעונה אחת: (א) הכיבוש המצרי; (ב) ממשלת המופתי.[4]

יא. בחלק זה של השיחה ביקש המלך למסור לבן־גוריון כי עבר־הירדן רואה בעזה את המוצא היחידי שלה לים התיכון. הוא מבין שקשה לדרוש את יפו בחזרה. אך לא כן את עזה. הוא יעמוד על כך בכל תוקף ורצונו לקוות כי ימצא אצלנו הבנה מלאה לעמדתו. בתשובתנו נסינו להרגיעו ולנטוע בלבו שמץ של תקווה. אמרנו לו כי בן־גוריון, בכל שיחותיו אתנו, מביא בחשבון את זיקתה של עבר־הירדן למוצא לים וקרוב לוודאי שיימצא סידור ביחס לעזה, שיספק אותה.

יב. בסוף השיחה עוררנו מחדש את שאלת השבויים ותבענו את מילוי ההבטחה.[5] המלך השתומם ופנה אל עבדאללה אל־תל בשאלה — מדוע לא מילא את ההבטחה עד כה. "אני מצווה עליך", אמר לתל, "להחזיר להם את כל השבויים בהקדם האפשרי." ולנו אמר: "חלילה לי לחזור בי מהבטחתי." בדרך חזרה לירושלים קבעו ביניהם דיין ותל את הסידורים הטכניים הדרושים בעניין זה.

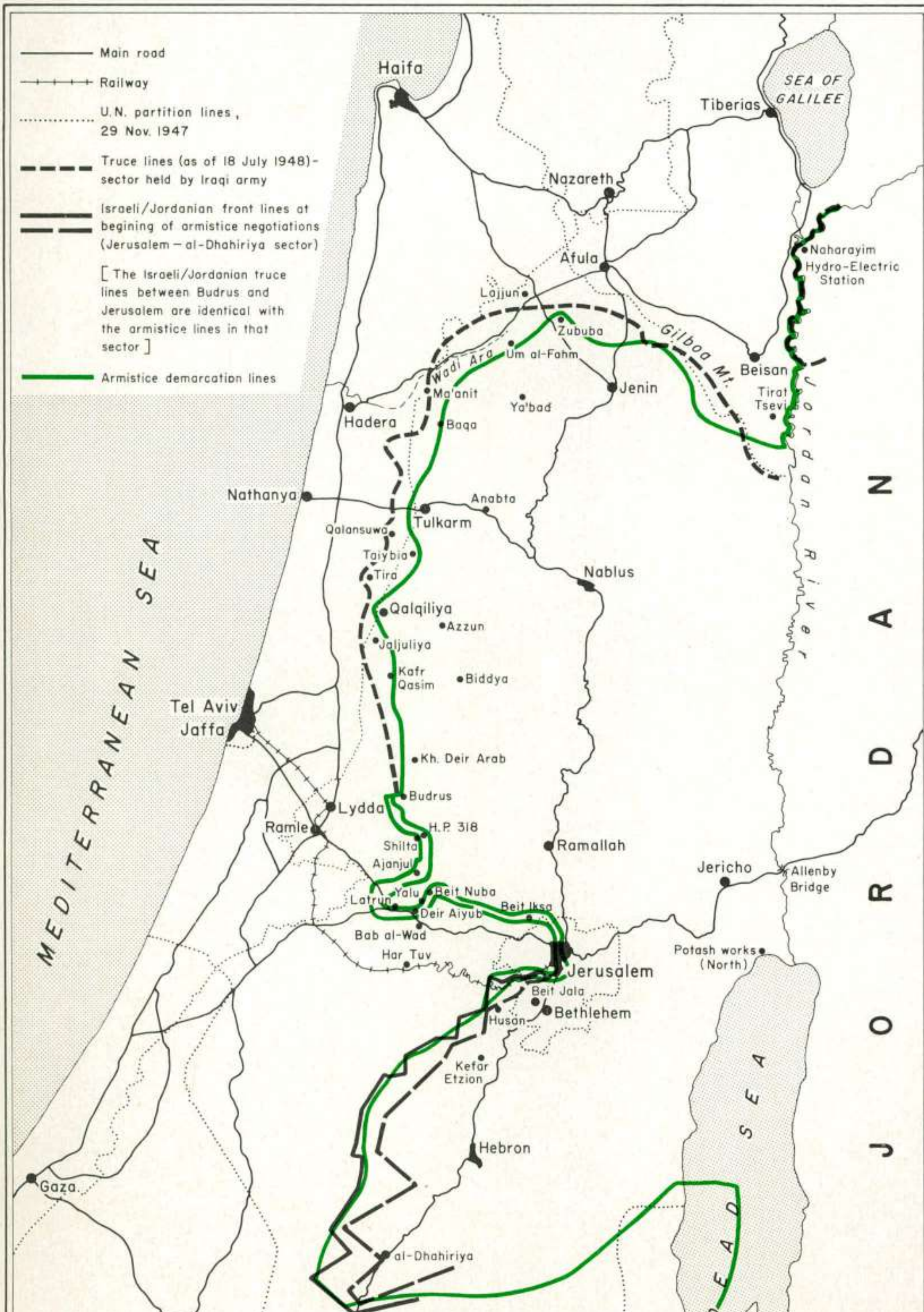
*

בשעת ארוחת־הערב נסבה השיחה על הנשמע בעולם בכלל: על המצב בצרפת, ברוסיה ובמקומות אחרים. סיפרנו לו על הבחירות אצלנו ועל הלקח שלהן מבחינה מדינית. נגענו בהופעה הערבית בעצרת האומות המאוחדות בפאריס וסיפרנו לו על

4. "ממשלת עזה" הוקמה על־ידי הוועד הערבי העליון בקיץ 1948 כממשלה מייצגת של ערביי ארץ־ישראל. ממשלות ערב, להוציא את ממשלת ירדן, הכירו ב"ממשלת עזה", אך למעשה אף מצרים לא נתנה בידי נציגיה סמכויות של ממש באיזור רצועת עזה, והיא חדלה להתקיים ב־1952.

5. ראה מס׳ 188 והערה 1 שם.

JORDANIAN-ISRAELI FRONT AND ARMISTICE LINES (NORTH)

עמדתו הבלתי־ידידותית של נציג פקיסטן כלפי עבר־הירדן. כן נסינו לעקור מלבו את הרושם הרע שנוצר אצלו על הגב׳ ג. מאירסון בעקבות שיחתה האחרונה אתו.[6] בשעת הפרידה ביקש לדרוש בשלום ד״ר וייצמן, בן־גוריון ושרתוק והביע את תקוותו להתראות את כולם באחד הימים הבאים.[7]

187

ו. איתן אל מ. שרת, ד. בן־גוריון וי. דורי
W. Eytan to M. Sharett, D. Ben-Gurion and Y. Dori

מברק מוצפן. התקבל: 9.2 (שעה 17.00)
נוסח יוצא: 130.02/2453/16
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 9 בפברואר 1949 (שעה 14.45)

מידי.

באנץ׳ אמר לי כי עבר־הירדן רוצה ששיחות שביתת־הנשק תתנהלנה בירושלים.[1] אם בירושלים, הוא בעצמו לא ישתתף, באשר חשש להסתבך עם ועדת הפשרה וּועדת הקונסולים[2] ישלול ממנו חופש פעולה [כך]. במקרה זה יהיה עלינו לפנות לאחת הוועדות הנ״ל למנות יושב־ראש מטעם או״ם. אמרתי לבאנץ׳ כי אנו נעדיף את רודוס בהרבה.

הנני מציע שמשה דיין יודיע לעבדאללה תל כי אנו מעדיפים את רודוס, באשר כאן לא תהיה אלא השפעה מצומצמת לגורמים אחרים. ששון בטוח כי המלך יסכים אם נעמוד על כך.

6. במאי 1948 — ראה תעודות, דצמבר 1947 — מאי 1948, מס׳ 506 והערה 1 שם.
7. שרת הבריק את תוכן השיחה עם עבדאללה אל אבן והוסיף כי הוא ועמיתיו נוטים לראות במגעים אלה חלק מיחסי הציבור של המלך מאחר שהלה אינו שליט על עמדת בריטניה ועל עמדת ממשלתו. שרת ציין כי ללא גישה חופשית לאילת וצירוף הר הצופים לירושלים היהודית ספק אם תושג שביתת־נשק קבועה. הוא מסר על תוכן השיחה לשגריר ארצות־הברית בישראל במגמה להוכיח שישראל אינה מחמיצה שום פתח לשלום. (שרת אל אבן, Y85, 2.2.1949, 130.09/2329/3. ראה גם *FRUS*, 1949, VI, pp. 721—2).

187

1. ראה מס׳ 186.
2. ועדת ההפוגה של מועצת־הביטחון (״ועדת הקונסולים״), שחבריה היו הקונסולים של ארצות־הברית, צרפת ובלגיה בירושלים, הוקמה באפריל 1948 בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מיום 23.4.1948. תפקידה היה לפקח על ביצוע ההפוגה בארץ־ישראל, אך תחום פעילותה, שבפועל היה מוגבל מלכתחילה לירושלים, הצטמצם בהדרגה עם מינויו של המתווך וכינונו של צוות הפיקוח של האו״ם. הוועדה המשיכה להתקיים פורמלית גם בראשית 1949, אך ללא סמכויות של ממש.

188

מ. דיין אל י. דורי ומ. שרת
M. Dayan to Y. Dori and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 11.2 (שעה 12.40)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[ירושלים], 11 בפברואר 1949 (שעה 09.00)

דחוף.

וילהלם התקשר ומסר כי עניין השבויים סודר סופית לאחר לחץ רב שלו. הזמין למחר 4 מכונות־משא והבטיח כי כ־100 שבויינו יגיעו בהם ביום א׳ 13/2 בשעת הצהריים. אחריהם ישוחררו השאר בקבוצות [ד]ומות. הוא יתן לי רשימה של ערבים מבין השבויים המקומיים ואנו נשחררם ונמסרם לו.[1] התאונן כי 15 חיילינו עברו ב־7/2 את גבול עבר־הירדן דרומה מים המלח ושדדו 5 כבשים. מסר כי הוא לא יסע לרודוס היות וּועדת הפיוס דרשה שהשיחות בעניין ירושלים ביני ובינו תימשכנה בהשתתפות ועדת הפיוס. המפייסים אמרו לו שאנו מסכימים להשתתפותם ולהמשך דיוני (רודוס?) כאן ורוצים להפריד בעיית ירושלים מהכללית. לשאלתי ענה כי העיראקים הסכימו עקרונית למסור לעבר־הירדן שטח המשולש וכן ייצוגם ברודוס. משלחת עבר־הירדן לרודוס תהיה 4 או 5 קצינים ו־2 יועצים אזרחיים. הם יעסקו רק בקביעת הקווים ובגלל ריחוקם מן המלך לא יהיו עצמאיים.

188

1. בידי ישראל היו פחות מתריסר חיילי לגיון שבויים ו־4000 שבויים ערביים מקומיים. בידי ירדן היו 670 שבויים ישראליים, רובם מגוש עציון ומהרובע היהודי בירושלים, וגם חמישה אסירים פוליטיים. בהסדר דיין — תל נקבע כי בתמורה לשבויים הישראליים ישוחרר חלק מהשבויים המקומיים, לפי רשימות שתגיש ירדן. ביצוע ההסכם התעכב בגלל התנגדות הצלב האדום ל״הסדרים פרטיים״. החלפת השבויים התחילה ב־20 בפברואר והסתיימה ב־3 במארס.
במהלך החילופים דרש דיין שלא יעוכב שחרורם של השבויים הערביים שדרשה ירדן, וייעשה כל מאמץ לסיים את החילופים לפני פתיחתן של שיחות רודוס עם ירדן. הוא חשש שעיכוב בשחרור יגרור דרישה ירדנית לשחרור כל ארבעת־אלפים השבויים הערבים (ראה חילופי מברקים בין דיין והרמטכ״ל, 27.2.1949 — 12, 130.16/2948/1; מ. דיין, אבני דרך, עמ׳ 81).

189

מ. דיין אל י. דורי ומ. שרת (?)[1]
M. Dayan to Y. Dori and M. Sharett (?)

מברק מוצפן. התקבל: 12.2 (שעה 15.40/15.10)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[ירושלים], 12 בפברואר 1949 (שעה 15.00/13.40)

מידי.

וילהלם מסביר כי הוא עתה בתפקיד אזרחי וחדל לשרת בלגיון. שאל אם ששון כאן, כי הדוקטור[2] רוצה להיפגש עמו מחר. אם הדוקטור ירצה להיפגש עם אחד מאנשינו, יודיעני. הודעתיו כי נסרב לנהל שיחות מקבילות ברודוס וירושלים בענייני ירושלים ושאר גבולות ישראל — עבר־הירדן, ומציעים לכן השתתפותו הוא בשיחות [ה]כוללות כל השאלות המשותפות. היום עלתה שיירה להר הצופים ונגרמו קשיים ועיכובים מאת הערבים. בכלל ניכרת קשיחות יתרה בימים האחרונים בהסדרת דברים קלים, והקשיים נובעים מהפיקוד הבריטי. מצטיין בכך מיור מילר [ה]אנגלי. וילהלם חיכה היום לביקור גלאב וקיווה להסדיר עמו את העניינים. ועדת הפיוס רותחת מכעס על שרתוק ועמדתו הבלתי־פשרנית בדבר ויתורים לערבים לקראת הסכם שלום, ומשתדלים להבאיש האוויר סביבנו בין העיתונאים הזרים והקונסולים.

190

י. שמעוני[1] אל ד. בן־גוריון ומ. שרת
Y. Shimoni to D. Ben-Gurion and M. Sharett

דין־וחשבון: 130.15/2569/12

תל אביב, ט״ו בשבט תש״ט
14 בפברואר 1949

סודי ביותר.

פגישה עם נציגי המלך עבדאללה

ביום 13 בפברואר נפגשתי, יחד עם סגן־אלוף משה דיין, עם נציגי המלך עבדאללה, הקולונל עבדאללה תל וד״ר שווכת אל־סאטי, רופאו ויועצו של המלך

189
1. שמות המכותבים אינם רשומים על טופס המברק והם נקבעו על־פי מברק באותה סדרת משלוח (ראה דיין אל דורי ושרת, 12.2.1949, שעה 13.45, 130.16/2948/1).
2. ד״ר שאוכת עזיז אל־סאטי, ראה מס׳ 190.

190
1. יעקב שמעוני, סגן מנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד־החוץ.

(ומי שקיים את הקשר אתנו מאז מותו של מוחמד אונסי ב־1945 ועד המלחמה). האטמוספירה היתה לבבית וידידותית. הד״ר גילה שמחה גדולה, אמיתית או מבוימת, משראה אותי עם צאתו מהמכונית — לא נפגשנו כשנה (חיבק אותי והלך אתי שלוב זרוע וכו׳).

אם כי לא השתתפתי בשיחות הקודמות ואין כל הפרטים ידועים לי, יש לי רושם שהשיחה לא חידשה שום דבר ונסבה, סחור־סחור, על אותם העניינים שכבר נדונו בשיחות הקודמות. דברי המלך מצטיינים גם הפעם באי־בהירות ואי־דיוק, ושליחיו אינם מוסמכים לפרשם בצורה יותר בהירה ומדויקת.

ד״ר סאטי קרא לפנינו איגרת שהוא רשם מפי המלך, כמנהגו. להלן תרגומה (חלוקתה לסעיפים ומספרים — משלי; המלך נוהג לכתוב בהמשך אחד):

הוראות לידי הד״ר שוכת, לפגישתך עם ששון אפנדי ועבדאללה בכּ ודיין אפנדי:

1. רצוני שיתנו אימון בהחלטתנו הנאמנה להביא לידי שביתת־הנשק הממושכת בתנאים שיאפשרו לשני הצדדים ולדעת־הקהל אשר מאחוריהם להאמין בפתרון של כבוד שיערוב לשלום ממושך. על כן תקוותי היא עמוקה שזה יביא לידי אושר איתן בארץ־ישראל.

2. הצבאות ישארו עתה כל אחד בעמדותיו אלא באותן הנקודות וההערות אשר הוועדה הצבאית (המשותפת, לשביתת־הנשק — י.ש.) תעורר אותן לגבי העמדות בירושלים.

3. הדבר החשוב ביותר הוא שנגיע ללוד ולרמלה ונחזיר את תושביהן אליהן תחת פיקוחנו ותחת אחריות כוחות קלים.

4. מלבד זאת: החזית העיראקית גם היא אנו אחראים לה.

5. אשר נוגע לעזה ולנגב, הרי יש הכרח לעבר־הירדן בשני המקומות הללו. הגבולות המדויקים ייקבעו בעתיד.

6. האינטרסים הערביים העבר־ירדניים במה שנוגע לקשר עם חיפה, והתקוות היהודיות במה שנוגע לקשר עם מפרץ עקבה — הדיון בהן נדחה אל שיחות השלום.

7. מה שנוגע למפעל ים המלח בדרום ובצפון ולקשר עם מפעל רוטנברג, הרי מעתה ניתנת התחייבות מוחלטת. הקשר ותנועת השיירות יובטחו כמו שהתנהלו בעבר ויותר טוב מכך — זוהי המטרה.

8. הודע נא לשני בעלי שיחתך שזהו הציר עליו תיסוב העבודה לעתיד, ושאני תקווה שלא אתקל בשום קושי מצדם.

9. משטר בינלאומי לירושלים — אין אנו רוצים בו. תהיה נא ירושלים הערבית — ערבית, והיהודית — יהודית.

10. אם נכין את עצמנו לקבל את העקרונות הללו, התוצאה תהיה טובה ומוחשית והיא תגרור גם אחרים, חוץ משני הצדדים שלנו, ותניח דעת כולם.

11. ברכותי למר בן־גוריון, למר שרתוק ולנשיא וייצמן.

12. (תוספת): החשוב מכל עתה הוא המשלחת הצבאית לשיחות שביתת־הנשק. אני רואה מחובת שני הצדדים להשלים את עבודת המשלחות האלו תוך כדי ישיבה אחת, שכן לא נשאר לדיוניהן אלא לאשר שכל אחד מן הצדדים נשאר במקום בו הוא נמצא לכל ימי שביתת־הנשק, בתנאי שלא יובן מכך שזהו

הגבול הסופי לשלום, אלא הגבולות האלה ייקבעו בעתיד בשיחות שלום. זהו מה שאני רואה מן הצורך לעשותו. הזכרתי לעיל את בעיית לוד ורמלה וחזרת תושביהן אליהן. אם יבוצע הדבר הזה, הרי כל הבעיות והמכשולים יוסרו מלפני שני הצדדים.

*

בשיחה שהתפתחה אחרי קריאת אגרתו של המלך, סעיף־סעיף, עמדנו בראשונה על הסתירה שבין סעיף 2 ובין סעיף 3: אם קובע המלך שלפי שביתת־הנשק יישארו שני הצדדים בקוויהם הנוכחיים — פרט לירושלים — (ודבר זה כולל גם את הנגב הדרומי, ששם טוען עבדאללה תל שכוחות עבר־הירדן ובני־בריתם הבריטיים מחזיקים את השטח המיועד למדינת ישראל, עד גבול מצרים, עד קו העובר הרחק פנימה לתוך הנגב) — כיצד הוא יכול לתבוע את מה שתובע בסעיף 3. שכן מניסוחו של סעיף זה מסתבר שאין הוא מבקש רק להחזיר מספר פליטים, או אף את כל תושבי לוד ורמלה, אל שתי הערים הנשארות תחת שלטון ישראל, אלא הוא מבקש לשלוח את הפליטים האלה בלווית כוחות צבאיים משלו — אם כי "קלים" — ופירוש הדבר שהוא מבקש מאתנו למסור את לוד ורמלה לשלטונו ולהסיג את קווינו אל מאחורי לוד ורמלה. שני בני־שיחנו לא היתה להם סמכות לפרש את דברי המלך פירוש מוסמך, אולם שניהם אישרו שלדעתם מתקבל על הדעת שזהו פירוש נכון לסעיף 3. כאן אמרנו להם בבירור שאם כי גם לנו אין סמכות לתת תשובות מוחלטות בשם ממשלת ישראל, הרי באופן פרטי ברור לנו: על החזרת מספר פליטים ללוד ורמלה, כחלק מתכנית כלכלית וחברתית להקלת הסבל והמצוקה, ייתכן ותהיה אפשרות לדון בשיחות שביתת־הנשק, אולם אם הכוונה לעורר בשעת משא־ומתן על שביתת־הנשק תביעה למסור את שתי הערים לשלטון המלך ולסגת באותה סביבה, הרינו בטוחים שממשלתנו לא תסכים לדבר כזה.

הד"ר רשם לעצמו את תשובתנו זו לבירור נוסף עם המלך.

בנוגע לקביעת הקווים הנוכחיים כקווי שביתת־הנשק ציין מ. דיין שכתנאי ראשון לכך עליהם להודיע לנו באופן מדויק ועם ציון במפה היכן הם, לפי טענתם, קוויהם בדרום הנגב. כן שאל מ. דיין אם ברור לצד השני שהסכם שביתת־נשק על סמך הקווים הנוכחיים פירושו שמאחורי הקווים יהיה לשני הצדדים חופש תנועה מוחלט. שני בני־שיחנו אישרו את שאלתו האחרונה מבלי לרשמה לבירור נוסף עם המלך. את ציורי המפות המפות על הקווים בנגב הבטיח עבדאללה תל להביא לישיבה הראשונה של ועדת שביתת־הנשק.

אשר לשינויים בירושלים שאל מ. דיין האם ברור הוא שאותם השינויים שייעשו עוד בשעת משא־ומתן על שביתת־הנשק, ייעשו בכיוון לפתרון סופי של חלוקת ירושלים בין שני הצדדים, ואם ברור לצד השני שכיוון כזה עלול להתנגד לרצונה של ועדת הפישור ושעל כן יש להניח ששיחות שביתת־הנשק יתנהלו שלא באמצעות הוועדה הזאת. תל אישר שגם לדעתו הוועדה תוכל להשתתף בשיחות רק במידה שהיא תסכים לעקרונות ששני הצדדים כבר הסכימו עליהם. אולם דעתו היא שהוועדה תסכים לכל מה שיוסכם בין שני הצדדים. כן שאל מ. דיין, בנוגע לירושלים, אם לצד השני יש כבר הצעות מסוימות לשינויי קו. תל ענה שאין עדיין הצעות מסוימות;

הצעות כאלו יבואו לשיחות הרשמיות, אלא שהמלך רוצה לקבוע מראש עקרונות מסוכמים.

אשר לסעיף העיראקי (סעיף 4) שאלנו: האפשר להבין את "קבלת האחריות" לחזית העיראקית כהתחייבות לאחת משתיים: או שבשיחות שביתת־הנשק ישתתפו קצינים עיראקיים המצוידים ביפוי־כוח מתאים מטעם ממשלתם, או שאנשי עבר־הירדן יופיעו לשיחות עם יפוי־כוח רשמי ומלא מצד ממשלת עיראק. שני בני־שיחנו אמרו שאין בידם סמכות לאשר שהמלך יהיה חייב באחת משתי הברירות הללו. אולם לדעתם זהו דבר הגיוני. אין הם יודעים ברורות איזו משתי הברירות תבוצע, אולם לדעתם הוא יבחר בשנייה. הד"ר רשם לעצמו את השאלה לבירור.

כן שאלנו בנוגע לחזית העיראקית: האפשר להבין את "קבלת האחריות" על־ידי המלך כעדות שהעיראקים מפנים את שטח כיבושם ומוסרים אותו ללגיון, או כעדות שהם יעמדו מעתה תחת הוראות הלגיון; תל ענה שיש להבין זאת לפי האפשרות השנייה, אם כי גם כאן אין לו סמכות רשמית להודיע על כך. הוא, מכל מקום, רואה את הצבא העיראקי בארץ כאילו חלק מן הלגיון הוא.

מאחר שלא יכול היה לקבוע אם העיראקים מסרו למלך יפוי־כוח רשמי, או חתמו על הסכם פורמלי בנידון זה, ינסה לברר זאת.

אשר לסעיף על עזה והנגב (סעיף 5): שאלנו מה פירוש המלה "נגב" ולמה בדיוק מתכוון המלך. לא קיבלנו תשובה על שאלתנו. המלך רוצה רק לקבל הסכמה עקרונית שעל שאלה זו נהיה מוכנים לדון בשעת משא־ומתן. בנידון זה הדגשנו שני דברים:

א. יש להבדיל אם הכוונה לחשיבותה של עזה כנמל לעבר־הירדן, הנותן סיפוק לצרכים הכלכליים וכו'. בכיוון זה, אמרנו, תהיה ממשלתנו בוודאי מוכנה לכל סידור המתקבל על הדעת וזאת אף במקומות אחרים. אולם אם הכוונה להישגים טריטוריאליים, ובעיקר לקבלת פרוזדור המקשר את עזה עם עבר־הירדן — הרי אנו, אם כי אין לנו סמכות וכו', מטילים ספק באפשרות הסכמתה של ממשלתנו.

ב. כל שאלת עזה והנגב איננה שייכת בשום אופן לשיחות שביתת־הנשק (חוץ מקביעת הקו בדרום, בסביבת עקבה). זוהי שאלה של שיחות השלום. בהתאם לעיקרון שהוא עצמו קבע אותו בסעיף 2 של אגרתו, הרינו מייעצים לו שלא לעורר את שאלת עזה בשיחות שביתת־הנשק. (הזכרנו גם כי ייתכן ועזה תישאר לימי שביתת־הנשק בידי המצרים).

אשר לענייני ים המלח וחברת החשמל (סעיף 7): שאלנו אם אפשר להבין את דברי המלך כהבטחה שאנו נוכל, מיד עם חתימת שביתת־הנשק, או מיד עם התחלת השיחות על שביתת־הנשק, או אפילו לפני כן, לחדש את העבודה במקומות האלה. הד"ר רשם את השאלה לבירור, אולם הוסיף כי "דעתו הפרטית" היא שעל כך אפשר יהיה לדבר כאשר המלך יבוא על סיפוקו ויראה ג'סטה ידידותית מצדנו בעניין לוד ורמלה. הוא רשם לעצמו, לבירור עם המלך, גם את שאלתנו וגם את תשובתו הפרטית הזאת.

בסוף השיחה ראיתי שהד"ר רשם לעצמו לבירור עם המלך רק שלוש שאלות: עניין לוד ורמלה; יפוי־הכוח מצד העיראקים; חידוש העבודה בים המלח ובחברת החשמל. מאחר שאני מכיר את הד"ר, ביקשתיו לרשום בדיוק גם את שאר הנקודות שנשארו לבירור עם המלך ולא לסמוך על זכרונו בלבד. אז הוא רשם גם את דעתנו כי שאלת עזה והנגב (פרט לקו בדרום) היא שאלה לשיחות השלום ולא לשיחות שביתת־

הנשק. כן רשם לעצמו את ההבחנה בין עזה כמקום נמל חופשי וכיו״ב ובין עזה כמקום אחיזה טריטוריאלית עם פרוזדור.

בסיום השיחה הציע מ. דיין שאם רוצים אנו בהתקדמות מהירה יותר לקראת השיחות הרשמיות, הרי שתיים הן השאלות העיקריות שעליהן חייבים בני שיחנו להביא בהקדם תשובה ברורה מאת המלך:

א. רישום מדויק של קו החזית בדרום הנגב.

ב. יפוי־כוח מצד ממשלת עיראק לדבר בשמה.

בני שיחנו הזכירו לנו שאנו מצדנו חייבים להביא תשובה ברורה ורשמית על העקרונות שהציע המלך, ובעיקר על תביעותינו [כך] בעניין לוד ורמלה.

י.ש.

191

מ. שרת אל ו. איתן וא. ששון (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan and E. Sasson (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 15.2 (שעה 15.50)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[תל אביב], 15 בפברואר 1949 (שעה 11.40)

בהול.

הרופא ביקש פגישה בשליחות אדוניו. נפגשו עמו דיין ושמעוני בנוכחות וילהלם.[1] מסר שמוכנים ללכת לרודוס בכל שעה, אלא המפייסים[2] לוחצים להוציא ירושלים מכלל רודוס ולנהל עליה משא־ומתן לחוד בירושלים בשיתופם. הודיעום שהסכמנו לכך.

אנשינו הכחישו וקבעו עמדתנו בעד משא־ומתן מקיף ברודוס, לרבות ירושלים ובלי המפייסים. הרופא סבר שאף המאיר[3] יעדיף נוהל זה, ועל־כל־פנים רצוי לו משא־ומתן מוקדם וישיר על שביתת־נשק לגבי ירושלים ושאר גזרות על־מנת לקצר במשא־ומתן הרשמי ולעשותו עניין של חתימה גרידא.

אשר לתנאים הציע: א) קיום הקווים הקיימים במגמה שיהיו קווי שלום, בכלל זה קו שיחסום בפנינו חלקו הדרומי של טריז הנגב, לרבות אילת. ב) חלוקת ירושלים ללא דריסה לאו״ם. ג) השארת העיראקים באשר הם על־מנת שעבר־הירדן תהא אחראית. ד) ויתור־מה מצדנו לגבי לוד ורמלה על־ידי החזרת קצת פליטים. דיין התרשם שאין דלת תנאי כל יעבור. בהפליגו לדון על השלום מסר שהכוונה היא ראשית — להחזיק באילת כנגד החזקתנו בחיפה, ושנית — להשתלט על עזה ורצועתה ויהי מה. הדגיש

191

1. ראה דיווח מלא במס׳ 190.
2. חברי ועדת הפיוס.
3. המלך עבדאללה.

לגבי עזה שסיפוחה לעבר־הירדן הכרחי ואין מנוס ממנו. היה ברור שזוהי אחת הדרישות הבריטיות שנרמזו בסעודה.[4] שוב הדגיש רצון המאיר לעבור למשא־ומתן [ל]שלום מיד לחתימת שביתת־נשק. הוסיף שמיד לחתימת שביתת־נשק יינתן חופש גישה לסדום ולנהריים ולא יופרע חידוש העבודה. עד כאן תמצית השיחה.

שיקולינו כדלקמן: 1) לא נסכים למחסום בנגב אפילו לגבי שביתת־נשק. 2) אין לסכל מזימה זו אלא באחיזה ממש מצדנו בדרום בואכה אילת. 3) נוכל לגשת למבצע זה[5] רק לאחר חתימה עם המצרים כשאגפנו הימני מובטח, ובזה נימוק נוסף להחשת החתימה. 4) טכסיס זה מחייב רווח זמן בין חתימה עם מצרים ובין התחלת משא־ומתן רשמי עם עבר־הירדן. 5) לפיכך אנו מעוניינים לסחוב העניין במשא־ומתן ישיר מוקדם. 6) הן לשם חיפוי על הטכסיס, הן לגוף העניין והן לקימוץ זמן, רצוי בתכלית שמיד לאחר ההסכם המצרי נפתח במשא־ומתן עם הלבנון וסוריה, בהנחה שכוונתם למשא־ומתן משותף, ועם הלבנון לחוד אם אין כוונתם כזו. 7) הקדמת המשא־ומתן עם הצפוניים למשא־ומתן עם אלה שבאמצע חשובה גם מבחינת ביצור אגפינו ולחץ על המרכז. 8) מיד לאחר החתימה יש לפתוח בהתקפת שביתת־נשק על הלבנון באמצעות מקלף והמשקיף[6] מזה ובאנץ׳ מזה: מקלף יטען שלאחר חתימת המצרים ניטל תירוץ מהלבנון לדחות המשא־ומתן, ואם אינם למשא־ומתן, נעיין מחדש בשאלת חמשת הכפרים,[7] ואילו אתם תציגו העניין לבאנץ׳ באופן שתמצאוהו לנאות.

ידין ושילוח יחזרו ביום דלת, אך ראיתי להריץ דלעיל בלי עיכוב להדרכת מחשבותיכם והכנותיכם.

192

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 16.2 (שעה 06.00)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

רודוס, 15 בפברואר 1949 (שעה 17.30)

בהול.

קיבלתי את שדרך המפורט בנוגע לעבר־הירדן.[1] התאריך המוצע של 24 בפברואר

4. ראה מס׳ 186.
5. מבצע "עובדה" — ראה הערת־עורך, עמ׳ 372.
6. כנראה לייטנאנט־קולונל קימפטון, ראש משקיפי או"ם בטבריה.
7. ראה מס׳ 158 (נספח).

192
1. מס׳ 191.

הותנה באישורך[2] והנני מבין כי הוא מוקדם מדי. באנץ' לא יודיע לעבר־הירדן על תאריך זה או אחר ללא אישורנו. אם עבר־הירדן מעוניינת באמת במשא־ומתן מוקדם בירושלים, מדוע הודיעו לבאנץ' שמשלחתם מוכנה לבוא לרודוס בכל מועד לאחר 17 בפברואר ושאין ברצונם לדחות את התחלת המשא־ומתן ברודוס יותר מאשר עד השבוע הבא? הדרך הטובה ביותר להשיג דחייה תהיה להתחיל מיד בשיחות עם עבר־הירדן בירושלים, על־מנת שהיא בעצמה תודיע לבאנץ' על רצונה לדחות את התחלת השיחות ברודוס. הקושי של הקדמת המשא־ומתן עם סוריה והלבנון טמון בכך ששתיהן לא נענו באופן פורמלי להזמנתו של באנץ'. הנני מציע שטוביה [ארזי][3] יודיע מיד לריאד אס־סולח, באמצעות הצירות הלבנונית בפאריס, כי אנו מוכנים לפנות את הכפרים שנשארו בידינו בתנאי שישלח מיד את נציגיו לרודוס. סוריה הנה ספר חתום. אלחץ על באנץ' לדחות את המשא־ומתן עם עבר־הירדן ולהקדים את סוריה והלבנון, אולם בידיו הקלף של קבלת הזמנתו על־ידי עבר־הירדן ומסופקני אם אצליח

193

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 16.2 (שעה 09.30)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 15 בפברואר 1949 (שעה 21.30)

מידי.

אני מציע להודיע ברורות לווילהלם כי לא נפתח אתם בשיחות, לא בירושלים ולא ברודוס, כל עוד הם יעמדו על דרישתם ביחס לנגב הדרומי ולא יסכימו לעמדתנו.[1] אפשר להודיע זאת גם לבאנץ'. גם אם יובא הדבר למועצת־הביטחון, היא לא תוכל להכריח אותנו לוותר על זכותנו בחלק הזה, שהוכרה על־ידי העצרת. הזמן עם עבר־הירדן הוא לטובתנו. הרושם שלי שבסכסוכנו עם מאיר הסימפטיה של העולם הערבי תהיה לצדנו.

2. במברק קודם מאותו יום הגדיע איתן לשרת כי "עבר־הירדן לוחצת על התחלת השיחות אתה ברודוס בהקדם האפשרי ובאנץ' אינו יכול לדחותה עוד." איתן הסכים לפתוח בשיחות ב־24 בפברואר וביקש את אישורו של שרת למועד הזה. (מברק מיום 15.2.1949, שעה 13.40, 130.16/2948/1).

3. טוביה ארזי, איש מחלקת המזרח התיכון במשרד־החוץ. באותם הימים שהה בפאריס וסייע לששון במגעיו עם ערבים.

193

1. ראה מס' 190, 191.

194

ו. איתן אל מ. שרת
W. Eytan to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 16.2 (שעה 20.30)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2454/3

[רודוס], 16 בפברואר 1949 (שעה 10.30)

מידי.

מנסיוננו כאן למדנו שבמשא־ומתן מסוג זה נודעת חשיבות מכרעת לניסוח ברור של שורת דרישות, אפילו מוגזמות, למען העמידן אל מול דרישות הצד שכנגד. זה נחוץ למיקוח עצמו וישאיר מקום לוויתורים, אשר חשיבותם רבה במשא־ומתן. על־כן אבקשך מאוד לנסח שורת דרישות בהן נבוא אל הירדנים, והנני מציע את הבאות: 1) נסיגת כל כוחות האויב מכפר קאסם, קלקיליה, תל כרם, בקה, אל מזרחה לבדיה, עזון, ענבתא, יעבד. כן נסיגה מוואדי ערה, לג׳ון והגלבוע אל מדרום לג׳נין. כפר קאסם, קלקיליה, תל כרם, בקה וג׳נין להוות חלק של מדינת ישראל. 2) נסיגת כל הכוחות מלטרון עד לרמאללה. 3) מעבר חופשי למכוניות ישראליות דרך ירושלים, עמאן, מעאן, עד לעקבה שבעבר־הירדן. עקבה תהיה נמל חופשי. 4) מעבר חופשי למכוניות ישראליות להר הצופים, הר הזיתים ולצפון ים המלח. תנועה חופשית לסירות ישראליות בים המלח. 5) באר שבע, דוגמת הערים הנזכרות ב־1, להוות חלק ממדינת ישראל. 6) ואדי חסי, המספק מים לסדום, להוות חלק ממדינת ישראל. 7) פינוי כוחות עבר־הירדן מעין ויבה, גמר, גרנדל, אום רשרש וכל מקום אחר התפוש על ידם בוואדי ערבה בפנים גבולותינו. 8) הצהרת עבר־הירדן שלא תפעיל את החוזה עם בריטניה[1] נגד ישראל בתקופת ההסכם. 9) הצהרת עבר־הירדן שהחוזה שלה עם בריטניה אינו מעניק לבריטים כל זכויות ממערב לירדן.

הנני מבטיחך שרשימה זו אינה מוגזמת כלל. אי־אפשר להגזים בשאלות אלה. הלוואי והיתה לנו רשימה מעין זו לסייענו במשא־ומתן עם המצרים, וחושבני כי עלינו ללמוד מן הנסיון שהיה לנו כאן.

הערת־עורך
Editorial Note

איתן הבריק בתשובה על מס׳ 195 כי רצוי ששון יישאר ברודוס עד חתימת ההסכם עם מצרים וכי הם מציעים לענות לתל שאם המלך עומד על השתתפותו של ששון בפגישה, יש לדחותה ל־24 או ל־25 בפברואר. איתן הוסיף שיש להסביר למלך ״כי פגישות מקריות, כמו בעבר, אין בהן תועלת, וחשוב שהפגישה הבאה ישתתפו בה גם נציגי הממשלה [ו]שתהיה

194

1. חוזה הברית בין בריטניה לעבר־הירדן ממארס 1948. החוזה חייב את שני הצדדים לבוא זה לעזרת זה אם אחד מהם ייקלע למצב מלחמה עם צד שלישי, בכפיפות לזכויות ולחובות של הצדדים בהתאם למגילת האו״ם והסכמים בינלאומיים אחרים.

התחלה לשורת פגישות רצופות לשם נסיון רציני להידברות." למחרת הציע ששון לשרת לבטל את הפגישה עם המלך או לקיימה בלעדיו משום שביקש לצאת לפאריס להמשך מגעיו עם אישים ערביים שם. (איתן אל שרת, 19.2.1949, שעה 13.40, 130.02/2454/3; ששון אל שרת, 20.2.1949, שעה 17.50, 130.02/2453/6).

בימים הבאים נפגש דיין ברציפות עם תל כדי להסדיר את מועד הפגישה עם המלך ומועד פתיחתן של שיחות רודוס. הירדנים חזרו והיתנו את קיום הפגישה בהשתתפותו של ששון ולבסוף סוכם שהיא תיערך ב־27 בפברואר, אולם ששון המשיך להחזיק בעמדתו שעליו לצאת מיד לפאריס והציע לבטל את הפגישה ולקיימה בשלב מאוחר יותר "במקרה של קשיים או משברים ברודוס." הפגישה בשלב זה, טען, עלולה "לעודד את המלך בדרישותיו הקיצוניות" ולהכביד על השיחות הרשמיות. (איתן אל שרת, 22.2.1949, שעה 12.00, 130.02/2454/3).

בסופו של דבר התקבלה עמדתו של ששון והפגישה עם המלך בוטלה. שיחות רודוס עם ירדן נפתחו ב־28 בפברואר. (ראה חילופי מברקים בין דיין, הרמטכ"ל ושרת ובין איתן ושרת, 21־23.2.1949, 130.02/2454/3, 130.02/2453/17, 130.16/2948/1).

195

מ. שרת אל ו. איתן (רודוס)
M. Sharett to W. Eytan (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 19.2 (שעה 12.45)
נוסח יוצא: 130.02/2453/17
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[תל אביב], 19 בפברואר 1949 (שעה 11.10)

בהול.

בתגובה לתמיהת דיין על הזדרזותם ללכת לרודוס בניגוד למשאלתם הקודמת להידבר תחילה,[1] הודיע הבוקר וילהלם על רצון שולחו להיפגש שוב עם ששון ודיין על־מנת להגיע להסכם לפני המשא־ומתן הרשמי.[2] דיין העיר כי ששון באי ובואו יחייב דחייה לימים אחדים. תגובת וילהלם היתה שאין זה נורא ועל־כל־פנים לא תהיה פגישה בלי ששון. לדעתי יש להיאחז בהצעה לשם ביצוע התכנית שנדברנו עליה בבית דיין[3] ולכן על אליאס לשוב, אלא אם ראייתכם את העניין אחרת לאור המסיבות הנהירות לכם יותר. [העניין דחוף ביותר. ענו נא מיד.][4]

195

1. ראה מס' 192, הערה 2; מברק דיין אל הרמטכ"ל, 15.2.1949, שעה 20.25, 130.16/2948/1.
2. ראה דיין אל הרמטכ"ל, 19.2.1949, שעה 09.45, שם.
3. הכוונה, מן הסתם, למבצע "עובדה" לכיבוש הנגב הדרומי (ראה הערת־עורך, עמ' 372).
4. המשפט בסוגריים מרובעים נמצא רק בנוסח הנכנס.

196

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X225. התקבל: 24.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/33
נוסח נכנס: 130.09/2329/5

New York, 23 February 1949

American delegation view Transjordan talks should avoid political aspects, aim at speedy armistice on military level, leaving wider issues to peace talks with [Conciliation] Commission officiating. On conclusion Transjordan talks [Security] Council will relieve Bunche and confirm armistice agreements. Robinson believes essential Rhodes agreement should immediately be made hard fast by Council action, otherwise Transjordan may regard Negev questions open, previous Council resolutions still valid. Would welcome Shabtai [Rosenne]'s view as Americans and [United Nations] Secretariat probably be discussing this with us.[1]

Eban

197

הוראות למשלחת ישראל למשא־ומתן על שביתת־נשק עם ירדן (טיוטה)[1]
Instructions to the Israeli Delegation to the Armistice Negotiations with Jordan (Draft)

130.16/2948/1

28 בפברואר 1949

1. מיהות הצד שכנגד

על המשלחת להצהיר בפתח המשא־ומתן כי היא מוסמכת לשאת ולתת עם משלחת עבר־הירדן אך ורק בשאלות שבין ישראל לעבר־הירדן, זאת אומרת בין צבא ההגנה לישראל לבין הלגיון הערבי. אין לה סמכות לשאת ולתת עם משלחת עבר־הירדן בשאלות הנוגעות לצבא העיראקי ולשטחים שבשליטתו. עליה לדחות את טענת משלחת עבר־הירדן שיש לראות אותה כמייצגת גם את עיראק. אם תגיש

196

1. רוזן השיב כי אמנם רצוי שמועצת־הביטחון תאשר כי הסכם שביתת־הנשק עם מצרים מבטל את החלטת ה־4 בנובמבר, שאינה נוגעת לירדן, אך הוא מתקשה להבין את טיעונו של רובינסון שאישור ההסכם יביא להסדרת שאלת הנגב במגזר הירדני, מאחר שלפי ההסכם עם מצרים נשארת פתוחה שאלת הנגב המזרחי. (מברק Y112, 27.2.1949, 130.09/2329/3).

משלחת עבר־הירדן כתב־הרשאה רשמי מטעם ממשלת עיראק, תודיע המשלחת הישראלית כי עליה למסור על כך דין־וחשבון לממשלתה ולבקש הוראות.

2. קווי שביתת־הנשק

א) ואדי ערה

על המשלחת לדרוש העתקת קו החזית הקיים לפאת דרומית־מזרחית מוואדי ערה על־מנת שכביש חדרה — עפולה יהא נתון כולו בתחום שליטת ישראל.[2]

ב) חזית השרון

על המשלחת לדרוש את העתקת הקו מזרחה על־מנת לכלול בתחום שליטתנו את הכפרים קלנסוה וטירה. נמסר לראות עינה של המשלחת אם לפתוח בפרק זה בתביעה לפינוי הכפר קלקיליה על־ידי הצד שכנגד.[3]

ג) לטרון

על המשלחת לדרוש את פינויה של בליטת לטרון ולסמן את קו שביתת־הנשק צפונית־מזרחית ללטרון בהתאם לשיקולים צבאיים.

הערה: את הדרישות בכל שלושת הסעיפים האלה יש לנמק בשיקולי ביטחון, בצורכי תחבורה ובחשיבותה של יציבות קווי שביתת־הנשק. אין לטעון לריבונות טריטוריאלית על השטחים הנוגעים בדבר ואין להסתמך על החלטת כ״ט בנובמבר גם במקום שההסתמכות מסייעת לתביעתנו.

ד) נחל הערבה ואילת

על המשלחת לתבוע את קביעת קו שביתת־הנשק לאורך גבול ארץ־ישראל ועבר־הירדן, מקצהו הדרומי של ים המלח עד קצהו הצפוני של מפרץ אילת. סטיות קלות מקו הגבול אינן צריכות לשמש מניעה להסכם, אך על המשלחת לדרוש את פינויה של עין ויבה על־ידי הלגיון הערבי וכן פינוין של עמדות אחרות ממערב לגבול אשר יתברר כי הלגיון מחזיק בהן. בשום פנים לא תסכים המשלחת לוויתור על חופש גישתנו לאילת (אום רשרש). אם יטען הצד שכנגד לקו שביתת־נשק החוצה את חלקו הדרומי של משולש הנגב ומשאיר את אילת מדרום לו, תאיים המשלחת בהגשת העניין למועצת־הביטחון.

3. ירושלים

א) הר הצופים

המשלחת תדרוש חופש תנועה גמור, ברכב וברגל, בין השטח הישראלי של ירושלים לבין המוסדות על הר הצופים. תמורת זה תציע חופש תנועה מקביל

197

1. בישיבת הממשלה שנערכה ב־27 בפברואר, ערב צאתה של המשלחת לרודוס, נדונו ההוראות שתינתנה למשלחת. שרת הביא בפני הממשלה חלק גדול מן ההוראות הכלולות במסמך שלפנינו. השרים הציגו שאלות והציעו כמה הנחיות נוספות, שנסבו, בין היתר, על בעיית מסילת־הברזל לירושלים והגישה לכותל המערבי ולהר הזיתים. שרת הכין כנראה את מסמך ההנחיות על סמך הדיון באותה ישיבה והעבירו לידי בן־גוריון, שנעדר מישיבת הממשלה מפאת מחלה. נראה שבן־גוריון הוא שהעיר את ההערות הרשומות על המסמך (ראה הערות 2, 3 להלן).
הממשלה לא שבה לדון בנושא, ויש להניח שההנחיות נמסרו למשלחת ללא שינוי.

2. בסוגריים נוספה כאן ההערה הבאה בכתב־יד: ״הן זה בתחום צבא עיראק — ואם עיראק לא מסרה הרשאה רשמית, כיצד נפנה דרישה זו לעבר־הירדן?״

3. כאן רשום בכתב־יד בסוגריים: ״כנ״ל״.

בין החלק הערבי של ירושלים לבין בית לחם. נמסר לראות עינה של המשלחת אם לפתוח פרק זה בתביעה לרציפות שטח הר הצופים עם שטחה הכללי של ירושלים אשר בשליטתנו, תמורת רציפות כזאת לצד שכנגד בדרום העיר.

ב) הר הזיתים

על המשלחת לדרוש חופש מעבר ללוויות יהודיות בהר הזיתים.

ג) הכותל המערבי

על המשלחת לדרוש חופש גישה לכותל המערבי בשביל מתפללים ומבקרים יהודיים.

ד) מסילת־הברזל

על המשלחת לדרוש סימון קו שביתת־הנשק באופן שתובטח כלילת קו הרכבת כולו בתחום שליטתנו.

4. זכיונות

א) חברת החשמל

על המשלחת לדרוש חופש גישה לנהרים ואפשרות הפעלת המפעל, על בית־הכוח והסכרים. יש לפתוח בדרישת פינוי השטח כולו מכוחות הצד שכנגד במגמה להשיג לפחות את אפשרות חידוש העבודה במפעל עצמו.

ב) חברת האשלג

על המשלחת לדרוש חידוש אספקת המים למפעל סדום, חופש מעבר לכלי־שיט של החברה בים המלח ואפשרות הובלת התוצרת בשיירות רכב ישראליות מצפון ים המלח לירושלים. כן תדרוש המשלחת אפשרות של מספר ביקורים בצפון ים המלח כדי לעמוד על מצב המפעל שם ולברר אפשרות חידושו לעתיד לבוא.

5. יחסי עבר־הירדן — בריטניה

על המשלחת לדרוש:

א) התחייבות מצד עבר־הירדן לא להפעיל נגד ישראל בתקופת שביתת־הנשק את החוזה שבינה לבין הממלכה המאוחדת.

ב) הצהרה שהחוזה הנ״ל איננו מעניק לממלכה המאוחדת כל זכות שהיא ממערב לירדן.

6. מעמד עבר־הירדן ממערב לירדן

על המשלחת לדרוש שיפורש בהסכם כי אין הוא מעניק לממשלת עבר־הירדן כל זכות של ריבונות על־פני שטחים שממערב לירדן וכי אין בכריתת ההסכם משום הודיה מצד ממשלת ישראל בזכויות ריבונות כאלו.

7. תגמולים

אם תמורת ויתוריה בסעיפים הקודמים תדרוש משלחת עבר־הירדן תגמולים מצדנו, אם על־ידי ויתור על שטחים שבשליטתנו או הסכמה להחזרת פליטים, לא תתחייב משלחת ישראל על שום תגמול כזה מבלי לקבל הוראות מפורשות על כך.

198

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מקור: ארכיון צה"ל 922.75/1057

רודוס, 3 במארס 1949

משה היקר,

היום ניפגש כנראה לשיחה בלתי־רשמית ראשונה עם ראשי המשלחת העבר־ירדנית ונוכל לעמוד קצת על טיבם. עד עתה התנהלה העבודה בעצלתיים. נפגשנו פעמים אחדות עם באנץ' ושוחחנו על דרכי העבודה, נוהל, סדר־היום וכו'.[1] יש לי הרושם כי באנץ' עוד לא החליט סופית על אופן הנהלת שיחות אלו ומחכה לגילוי יוזמה מאחד הצדדים. המשלחת העבר־ירדנית זהירה מאוד ועד עתה לא גילו קלפיהם. לפי באנץ', הם מקשיבים רב קשב לדבריו, מודים בנימוס, אך אינם מגיבים. הם מעבירים כל הצעה לבירתם ומחכים להוראות על כל דבר קטן וגדול. לא ברור אם התנהגותם זו נובעת מחוסר סמכות או מתוך רצון להשהות עד שנגלה אנו את קלפינו.

כפי שכבר הודעתיך בשדר,[2] הכין באנץ' הצעה לסדר־היום. הערבים העבירו ההצעה לעמאן ומחכים לאישור — אנו הסכמנו להצעה, פרט להוספת סעיף מיוחד על בדיקת כתבי־ההרשאה.[3] תבענו שאנשי עבר־הירדן יציינו בבהירות ובכתב מה האיזור שהם מוסמכים לדון עליו. אם יודיעו כי הם מוסמכים לדון גם על המשולש, נדרוש שיביאו יפוי־כוח והרשאה מטעם הממשלה העיראקית. גם אנו סבורים כמוך[4] כי מטעמי מיקוח וחליפין נוח לנו שהמשא־ומתן יכלול גם את החזית העיראקית.

לכתחילה היה בדעתנו להוסיף עוד סעיפים ספציפיים לסדר־היום, אולם החלטנו כי נוכל לתבוע דיון בבעיות אלו גם בתחומי סדר־היום המוצע. כבר מניתי בשדר[5] את הסעיפים הללו — לטרון, גישה לכותל המערבי וחופש תנועה להר הצופים וכו'. קיבלנו הוראותיך בעניין לטרון ונוהג לפיהן,[6] אם כי גם למשה [דיין] וגם לי נראה כי מוטב להפריד בין בעיית חופש התנועה בכביש זה לבין התביעה לפינוי לטרון.

198

1. ראה דיווחים על הפגישות במברקי שילוח לשרת, 1.3.1949 (שעה 20.00), 2.3.1949 (שעה 16.20), 3.3.1949 (שעה 17.00), בתיק 130.02/2431/1.
2. מברק מיום 1.3.1949 — ראה הערה 1 לעיל.
3. ראה סדר־יום מאושר במס' 201 (נספח II) והשווה טיוטה לסדר־יום מ־28.2.1949 בתיק 130.02/2442/9.
4. ראה שרת אל שילוח, 2.3.1949, שעה 13.45, 130.02/2431/1.
5. ראה הערה 2 לעיל.
6. שרת התנגד להצעת שילוח ודיין כי נציגי ישראל ידרשו בפתיחת השיחות חופש תנועה בכביש לטרון, כתנאי לחתימה על הסכם הפסקת־אש, ואילו את פינוי השטח יתבעו רק בשלב הדיונים על שביתת־נשק. שרת הורה למשלחת לנהוג בהתאם להנחיות שקיבלה, היינו, לדרוש לאלתר את פינוי השטח ויישור הקו (ראה מס' 197, סעיף 3ג). שרת נימק את דרישתו בטענה "שההגיון נותן שמוטב לפתוח בדרישה מרחיקה ולסגת בלית ברירה מלהיפך." (ראה שרת אל שילוח, 2.3.1949, שעה 23.00, 130.16/2948/1).

בהשקיפנו אחורנית אנו מגיעים לכלל מסקנה כי טעינו בשעה שדחינו הצעת תל לפני חודשים אחדים לחדש התנועה בכביש ירושלים ותלינו אז חידוש התנועה בפינוי לטרון.[7] בשעתו סברנו כי עמדה זו תהווה לחץ על העבר־ירדנים ותכריח אותם לחשוב בטרמינים של פינוי וחילופי שטח מפחד חידוש המלחמה. סברתנו זו נתבדתה, וכל מה שקרה הוא שחודשים אחדים ויתרנו למעשה על זכותנו לשימוש בכביש זה, נסענו בכביש הגבורה על כל ההפסד במכוניות ודלק והקשיים המרובים הכרוכים בנסיעה זו. נראה לנו כי אילו נסענו בכביש זה כל החודשים האלה, היה מעמדנו יותר איתן כיום לגבי התביעה לפינוי לטרון. אין ברצוננו להיות חכמים לאחר מעשה, אולם יש ללמוד מנסיון. לדעתנו עלינו להציג כעובדה שאין לערער עליה חופש תנועתנו בכביש זה עוד בראשית השיחות, כתנאי מוקדם לחתימת הסכם הפסקת־אש וכמסקנה הגיונית מזכות זו להציג בהמשך השיחות תביעה לפינוי לטרון.[8] כמובן שאם לא נקבל הסכמתך לעמדה זו, נפעל לפי ההוראות ששלחת לנו.[9]

כבר הודעתי לך שבאנץ' מסר לנו טיוטת הסכם הפסקת־אש.[10] טיוטה זו מסתמכת על הסכם הפסקת־האש שנחתם בין משה לתל,[11] אלא שבטיוטה החדשה מקיף ההסכם את כל החזית שבינינו ללגיון. עמדתנו לעת־עתה כי אין צורך בהסכם על הפסקת־אש. אם יעמוד על הסכם זה, נציע שינויים בניסוחו ונעמוד בכל תוקף על בירור בעיות ירושלמיות שונות לפני חתימת ההסכם. הזכרנו לבאנץ' כי גם את ההסכם הירושלמי לא חתמנו אלא לאחר שהגענו לידי הסכם בעניין שיירות להר הצופים.

לפי בקשת איתן דנתי עם באנץ' בבעיית ההסגר המצרי על ספינות הסוחר שלנו[12] והוא הבטיח להסדיר העניין עם המצרים. אני מקווה כי היום או לכל המאוחר מחר נקבל תשובתו.

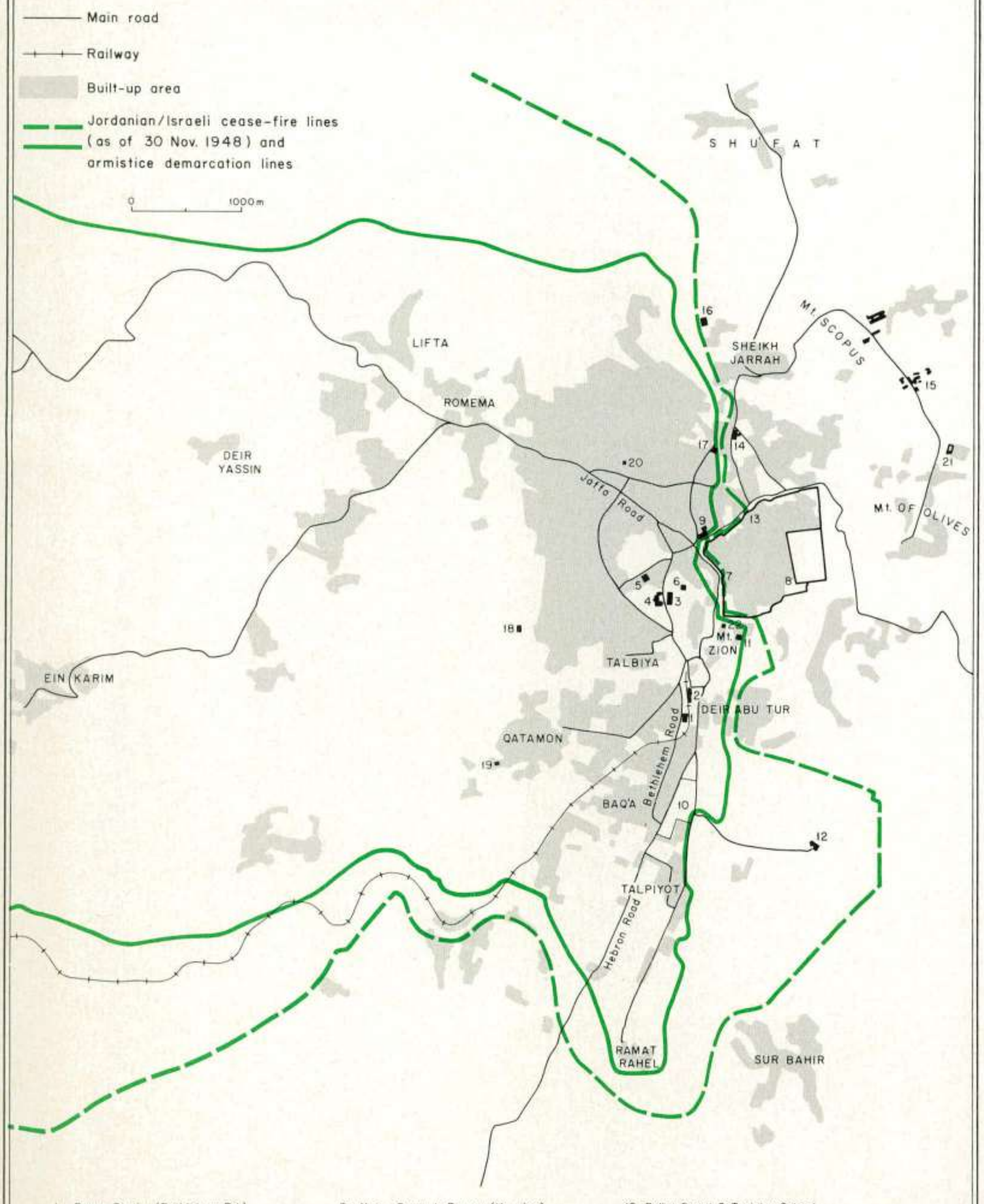
אסתפק הפעם בשורות אלו. כבר ציינתי כי השיחות מתנהלות לעת־עתה בכבדות ואנו מצדנו לא נעשה דבר להחיש הקצב עד שנדע כי תכניות מסוימות הפכו לעובדה.[13]

כל חברי המשלחת שולחים לך ברכותיהם.

ראובן

7. מברקי שילוח אל שרת, F11, F16, 30.11.1948, 5.12.1948, 130.02/2344/1 — ראה כרך 2.
8. ראה גם דיין ושילוח אל שרת, 3.3.1949, שעה 11.15, 130.16/2948/1.
9. ראה תשובת שרת במס' 200 והערה 1 שם.
10. ראה טיוטה מ־28.2.1949, נמסרה למשלחת ישראל ב־1.3.1949, בשעה 15.30, בתיק 130.02/2442/9.
11. ראה נספח ד, עמ' 686.
12. עם פרוץ המלחמה, הטילה מצרים הגבלות בנמליה על הספנות לישראל. היא החרימה סחורות שנשלחו לישראל ומנעה מאניות שהיו בדרכן לארץ להגיע ליעדן. ההגבלות נמשכו כל עת המלחמה ולאחריה, ולא בוטלו גם לאחר חתימת הסכם שביתת־הנשק. ישראל טענה כי ההסכם יצר מצב חדש, המחייב את ביטולן של ההגבלות, נדרשה מבאנץ' לפעול לביטולן. ראה גם מס' 256, הערה 1.
13. שילוח רומז למבצע "עובדה" לכיבוש הנגב הדרומי, שהחל באותם ימים. ראה הערת־עורך, עמ' 372.

JERUSALEM
CEASE-FIRE AND ARMISTICE LINES

1. Power Station (Bethlehem Rd.)
2. Railway Station
3. King David Hotel
4. Y.M.C.A.
5. American Consulate
6. French Consulate
7. Jaffa Gate
8. Wailing Wall
9. Notre Dame de France (Hospice)
10. Allenby Barracks
11. Nabi Dawud
12. Government House
13. Damascus Gate
14. St. George Cathedral
15. Hebrew University
16. Police Depot & Training School
17. Mandelbaum Gate
18. Greek Monastery of the Cross (Deir Musalaba)
19. St. Simeon Monastery (Deir Qadis Sam'an)
20. al-Sahabi Ukashah
21. Augusta Victoria
22. Ch. of the Dormition

199

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 4.3 (שעה 01.00)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 3 במארס 1949 (שעה 23.15)

מידי.

בשיחה הערב עם באנץ׳ מסר לנו:

א) הירדנים מסכימים לסדר־היום המוצע על ידו וכן לטיוטת הסכם הפסקת־אש שהכין.[1] הסכם זה בדרך־כלל דומה להסכם הפסקת־האש שחתמנו בשעתו עם המצרים.[2]

ב) ג׳ונדי הודיע בכתב לבאנץ׳ כי משלחתו מוסמכת לנהל משא־ומתן ולחתום על הסכם שביתת־נשק גם בשם צבא עיראק. באנץ׳ יפנה טלגרפית לממשלת עיראק ויבקש אישור בכתב כי המשלחת הירדנית מוסמכת לנהל משא־ומתן על הסכם מחייב בשמה.[3]

הברק הוראותיך אם להסתפק באישור כזה או לתבוע בכל תוקף שתבוא הנה משלחת עיראקית.[4] לנו נראה כי לא נוכל להכתיב לממשלת עיראק מי ומי יהיו שליחיה. מחר תתקיים בחדרו של באנץ׳ פגישה בלתי־רשמית ראשונה בין שתי המשלחות. בדעתנו לפתוח בתביעה שהלגיון יפנה עמדות אחדות בירושלים שתפש בניגוד להסכם החתום בין משה [דיין] לתל.[5]

199

1. ראה מס׳ 198, הערות 3, 10; כאן מדובר בטיוטה נוספת להסכם הפסקת־אש מיום 3.3.1949, שנמסרה למשלחת ישראל באותו ערב, בשעה 21.00 (130.02/2442/9).
2. ראה מס׳ 48.
3. ראה העתק מכתב באנץ׳ אל שר־החוץ העיראקי, 3.3.1949, 130.16/2948/3.
4. ראה תשובת שרת במס׳ 200.
5. נספח ד, עמ׳ 686.

200

מ. שרת אל ר. שילוח (רודוס)
M. Sharett to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 4.3 (שעה 16.00)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 4 במארס 1949 (שעה 13.05)

א. איננו סבורים שיש להציג פתיחת כביש לטרון כתנאי להסכם הפסקת־האש.[1] כל עוד הלגיון בלטרון ממילא לא נשתמש בו, גם אם יסכים לפתיחתו. נמצא שקבלת תנאי זה מצדו משוללת ערך ממשי. לעומת זה הסכמת עבר־הירדן לדרישתנו זו תיחשב כוויתור מצדם ותירשם כנקודה לזכותם ולחובתנו.[2]

ב. הסכם כולל על הפסקת־אש בא בחשבון רק לאחר שתוברר סמכותם לגבי החזית העיראקית וכן לאחר שתובררנה עובדות ההחזקה בערבה ובאילת. נוכח התכניות, אנו מעונינים להשהות הסכם הפסקת־האש והצגת שתי השאלות הנ"ל היא פתחון־פה, היא אמצעי נוח לכך מלבד ההגיון שבטענות עצמן.

ג. מסכימים לדרישת פינוי עמדות בירושלים כהצעתכם.[3]

ד. לגבי סמכותם להופיע בשם עיראק[4] יש להקפיד שבאישור שיבוא מבגדאד ייאמר בפירוש שמשלחת עבר־הירדן הנמצאת ברודוס מוסמכת לשאת ולתת בשמם ולחתום על הסכם המחייב אותם. אין להסתפק בהודעה סתמית על יפוי־כוח לממשלת עבר־הירדן.

ה. בעניין הלבנון יש להוסיף לבאנץ'[5] כי בשום פנים לא נחתום שביתת־נשק עם סוריה על יסוד הקו הקיים, ומאשר להשאיר אותו קו פתוח לסכנת חידוש קרבות, מוטב לעשות מאמץ נמרץ להכניס סוריה למשא־ומתן.

200

1. ראה מס' 198 והערה 6 שם. שרת משיב על מברק שילוח ודיין מיום 3 במארס, שעה 19.00, 130.16/2948/1.
2. ידין הבריק לשילוח באותו בוקר את אותם הנימוקים נגד הצעת שילוח ודיין. (130.16/2948/1).
3. ראה מס' 199.
4. שם.
5. ראה מס' 163.

201

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־4 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (4 March 1949)

130.02/2442/9

FIRST JOINT FORMAL MEETING
ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS
RHODES, 4 MARCH 1949, 4:30P.M.

Present:
Israeli Delegation
Mr. Reuven Shiloah
Sgan Alouf Moshe Dayan
Sgan Alouf Dan Loehner
Rav Seren Shaul Ramati
Rav Seren Yehoshafat Harkabi

Delegation of Transjordan
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Ma-ayta
Major Radi Bey Hindawi
Captain Ali Bey [Abu][1] Nowar

United Nations
Dr. Ralph Bunche (Chairman)
Colonel Thomas Conlin
Mr. Saleh Mahmoud
Commandant Albert Durre
Mr. M.A. Shamsee

DR. BUNCHE: I now open the first joint formal meeting of the Israeli—Transjordan Armistice Negotiations.

You have before you a draft agenda,[2] which will remain a draft agenda until adopted by this meeting. As you will notice, the first order of business on the draft agenda is the selection of the Chairman of these negotiations. I open the floor to the delegations in order that they may indicate their desire as regards the Chairman of the negotiations. The Chief of the Delegation of Transjordan has the floor.

201
1. בפרוטוקולים הרשמיים של השיחות נרשם בטעות: Alm.
2. מיום 4.3.1949 (130.02/2442/9).

COLONEL SUDKI BEY EL-JUNDI: The Transjordan delegation proposes the choice of Dr. Bunche as Chairman.

MR. SHILOAH: I support the motion.

DR. BUNCHE: I hear no other motions — so I presume I am trapped! Thank you very much for this consideration.

I would like to take this opportunity to extend to both delegations a formal welcome to this pleasant and hospitable island of Rhodes. It is fitting that in the quiet dignity of this community you should conduct negotiations designed to restore peace to Palestine. You could find no better atmosphere for it and no people more neutral and tolerant in their attitudes or more hospitable to strangers in their midst.

On last Thursday morning, 24 February, a General Armistice Agreement between Egypt and Israel was signed. This was the first armistice concluded in compliance with the request of the Security Council in its resolution of 16 November 1948. The negotiations leading to that Agreement took exactly six weeks. Rich experience was gained in the course of those negotiations, and I see no reason why the negotiations in which you are now engaged should not be successfully concluded in a much shorter time.

The greatest lesson which was learned by all concerned with the previous negotiations was that agreement can be obtained only if both of the negotiating parties are intent upon finding the road to peace and are willing to negotiate with good will, mutual trustfulness, reciprocal respect, and a spirit of give and take.

You two Parties have already taken a voluntary first step toward peace in the form of the cease-fire agreement in the Jerusalem area which you voluntarily negotiated and entered into on 30 November 1948.[3] You have also, through direct negotiations, arranged for and carried out an exchange of prisoners of war.[4] The step you are now called upon to take, the conclusion of an armistice agreement, is a much bigger one, but the direction is the same.

I recognise that both parties to these negotiations have vital interests at stake. Yet I doubt that any of these interests is as vital to either party as the achievement of peace in Palestine.

These negotiations are entirely in your hands. All decisions are yours to make. I am here as a representative of the United Nations to afford you every possible assistance in reaching agreement. My entire staff, civilian and military alike, is at your disposal. I may assure you that the United Nations hopes and expects that you will reach agreement. If that agreement cannot be quickly found, then we will take the time necessary to find it. But find it we must.

3. ראה נספח ד, עמ' 686.
4. ראה מס' 188, הערה 1.

The credentials of the two delegations, issued by their Governments, have been handed to me. These credentials entitle the delegations to negotiate and sign an armistice agreement. The authority of the Transjordan delegation to negotiate on behalf of Iraq is being clarified by means of communications now in process. The letters of credential which have been handed to me by the two delegations, will be formally entered in the record of this meeting.[5]

The next item of business is the adoption of the agenda for the negotiations. This agenda, which is before you in the copies placed on the table, has been informally discussed and informally approved by each delegation. The scope of the agenda, in terms of the authority of the Transjordan delegation as regards Iraq, is something which will be clarified in the communications to which I previously made reference. If I hear no objection from either side, I will consider the agenda — the draft agenda before you — as formally approved, and will have it so entered in the record of this meeting.[6]

COLONEL SUDKI BEY EL-JUNDI: It is approved.

MR. SHILOAH: No objection.

DR. BUNCHE: There being no objection, it is so ordered.

Is there any further business before the meeting which either delegation may wish to bring up?

COLONEL SUDKI BEY EL-JUNDI: Nothing from our side.

MR. SHILOAH: No.

DR. BUNCHE: There being no further business before this meeting, I now propose to adjourn.

The next joint formal meeting will be called by the Chairman after consultation with both delegations. The procedure I propose to follow is that born of experience in the previous negotiations. I will meet separately with each delegation on the various points, and afterwards try to bring the delegations together in a spirit of conciliation and goodwill, in order to employ every possible effort to reach agreement in the shortest possible time. I am sure that both delegations at this table, having gone to the trouble of coming this distance — having taken the serious step of coming to Rhodes to negotiate an agreement — will enter into the negotiations with a spirit of determination to reach agreement and to meet each other as often as is necessary, in a conciliatory spirit, towards the end of achieving prompt agreement.

There being no further business, I now adjourn the first formal joint meeting of the Israeli—Transjordan armistice negotiations.

5. ראה נספח I להלן.

6. ראה נספח II להלן.

ANNEX I(a)

(LETTERS OF CREDENTIAL)

STATE OF ISRAEL
MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS

FA/195/49 Hakirya, 28th February 1949

Dr. Ralph J. Bunche,
Acting Mediator,
United Nations,
Rhodes

Sir,

I have the honour to refer to your letter to Dr. Eytan of 30th January, 1949,[7] extending a formal invitation to the Government of Israel to enter into negotiations with the Arab States other than Egypt concerning the implementation of the Resolution of the Security Council of the 16th November, 1948, and to inform you that a delegation consisting of the following gentlemen has been empowered to represent the Government of Israel at the Rhodes armistice conference with Transjordan and to negotiate and conclude an armistice agreement not subject to ratification:

1) Mr. Reuven Shiloah, Adviser on Special Affairs, Ministry for Foreign Affairs, Head of the Delegation.
2) Sgan Alouf Moshe Dayan, Israel Defence Army, Chief Military Spokesman for the Delegation.
3) Sgan Alouf Dan Loehner, Israel Defence Army.
4) Mr. Shabtai Rosenne, Legal Adviser, Ministry for Foreign Affairs.

The Government of Israel would be grateful for all facilities which the United Nations authorities may extend to this delegation in the discharge of its duties.

Yours faithfully,

Moshe Shertok
Minister for Foreign Affairs

7. מס' 74.

ANNEX I(b)

(LETTERS OF CREDENTIAL)

We delegate according to this

Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi, Head of the Transjordan Delegation to Rhodes Negotiations,

and Lt. Colonel Mohammed Bey Maayta, Member of the Delegation, to negotiate together with the members of the delegation on behalf of the Transjordan Government with the Israeli delegates in Rhodes through the United Nations Mediator on the subject of establishing an Armistice in Palestine following the decision of the Security Council dated 16th, November 1948.

Discussions will be limited to military problems and the a/m are authorised to sign any agreement they may arrive at on this subject within the written instructions addressed to the delegation, and they should refer to the Government to take its views on any agreement they arrive at before signing it finally.

Issued at Amman on Saturday, 26th February, 1949.

T. Abulhudy
Prime Minister and Minister of Foreign Affairs

ANNEX II

APPROVED AGENDA FOR ISRAELI—TRANSJORDAN NEGOTIATIONS

1. Selection of Chairman
2. Credentials of Delegations
3. Adoption of Agenda
4. Signing of formal cease-fire agreement
5. Implementation of the Security Council resolution of 16 November 1948
6. Consideration of draft armistice agreement
7. Signing of armistice agreement

202

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 4.3 (שעה 19.07)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 4 במארס 1949 (שעה 17.15)

מידי.
בארבע וחצי נתקיימה הפגישה הרשמית הראשונה.[1]
לפני הפגישה הוסכם על־ידי באנץ' עם שני הצדדים שבכניסתנו לאולם יציג את שני ראשי המשלחות זה לזה, ועם הייצוג ואחר־כך את חבריהם [כך].
בניגוד למוסכם, מצאנו בכניסתנו לאולם את המשלחת הירדנית יושבת.
באנץ' ניגש לראש המשלחת הירדנית ובקשו לקום על־מנת להציגנו אחד לשני, והלה סירב.
החלטתי לא להגיב במקום, אולם מיד לאחר הישיבה הודעתי לבאנץ' שאם ימשיכו הירדנים להתנהג בצורה זו, לא אראה כל אפשרות להמשיך בשיחה.
אני מתכונן גם לכתוב לו מכתב בלתי־רשמי על נושא זה.[2]
אבוא מחר לביקור קצר, ולא אתפלא אם זה יתפרש כמשבר.[3]

202

1. ראה מס' 201.
2. שילוח כנראה הסתפק בהסבר בעל־פה שנתן לו באנץ' ובמכתב התנצלות ששיגר לו לאחר מכן. במכתבו הביע באנץ' הערכה לתגובתו המאופקת של שילוח והבטיח לעשות הכול לתיקון הנזק שנגרם. (4.3.1949, 130.16/2948/3).
3. שרת הבריק בתשובה "תודיע לבאנץ' שאם יוסיפו להתנהג כפראי אדם, נפסיק המשא־ומתן ונפרסם שנחדשו רק לאחר שנשתכנע כי בינתיים למדו פרק בהלכות נימוס ראשוני, אלמנטרי..." (4.3.1949, 130.16/2948/1). שילוח הודיע כי באנץ' נקט עמדה תקיפה והבריק לעמאן ולמזכיר האו"ם. בפגישה נוספת באותו ערב התנצל ראש המשלחת הירדנית וטען שהיתה אי־הבנה וכי ציפו שהצגת המשלחות תיעשה רק בסוף הישיבה. שילוח ודיין התרשמו "שבאמת היתה אי־הבנה." (שילוח אל שרת, 4.3.1949, שעה 23.00, 130.16/2948/1).

203

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

העתק: 130.15/3749/2

פאריס, 7 במארס 1949

למשה היקר,

עם קבלת מברקו של ראובן [שילוח] מס' 078/72,[1] המסביר את המצב ברודוס, העברתי למלך באמצעות הצירות העבר־ירדנית כאן את המברק הערבי הרצוף בזה, שתרגומו ניתן להלן:

אל הוד־מלכותו (במברק)

קיבלתי היום מראש המשלחת הישראלית ברודוס את הדברים דלהלן:

1. המשלחת העבר־ירדנית מורכבת מאישים מחוסרי סמכויות מספיקות, אשר אינם יכולים להביע את דעתם בנקודות השונות של המשא־ומתן, חשובות ולא חשובות כאחד, מבלי לפנות לממשלה בעמאן ולבקש את הוראותיה.

2. המשלחת העבר־ירדנית בהרכבה הנוכחי אינה רואה את עצמה אלא חוליה מקשרת בין עמאן ורודוס ולא כמשלחת בעלת סמכויות למשא־ומתן, דיונים וקביעת דברים.

3. אישי המשלחת העבר־ירדנית, הצבאיים והאזרחיים כאחד, הם נמוכים ומדרגה שנייה ושלישית מבין אנשי עבר־הירדן, וכל מגע ישיר או בלתי־ישיר אתם לא יוכל להביא לתוצאות הטובות והמשביעות־רצון, וכל מאמץ בכיוון זה הוא לשווא.

4. אם ממשלת עבר־הירדן שואפת באמת למשא־ומתן רציני ורוצה להגיע בהקדם האפשרי לחתימת שביתת־נשק צבאית, עליה:

ראשית: למנות למשלחתה ברודוס אישים צבאיים ואזרחיים מדרגה ראשונה, דוגמת עבדאללה אל־תל וסמיר אל־רפאעי.[2]

שנית: להעניק לאישים אלה סמכויות מספיקות, הניתנות בדרך־כלל לחברי משלחת מסוג זה.

אלה הם הדברים שהגיעוני מאת ראש המשלחת הישראלית.

בקשתי להוד־מלכותו שיעשה בעניין בהקדם האפשרי ברוב חכמתו וראייתו הרחוקה ושיואיל להורות לתיקון העניינים לפני עבור המועד, וכל זה למען האינטרסים המשותפים. נא לקבל את רגשי הוקרתי וברכותי.

203

1. מיום 6.3.1949, 130.09/2344/2. שילוח מתח ביקורת על הרכבה וסמכויותיה של המשלחת הירדנית ועמד על הצורך בהחלפת חברי המשלחת. את עיקרי דבריו שלח ששון למלך במברק המובא להלן.
2. מדינאי ירדני מנאמני המלך. כיהן בתקופות שונות כראש ממשלת ירדן וכשר־החוץ שלה.

אני מקווה שהמברק יעשה את שלו ואודיעך על התוצאות.[3] אגב, הצירות העבר־ירדנית כאן, שקיבלה הוראות מהמלך, מקבלת אותנו יפה ושמחה על כך "שנתנו לה עבודה."

כל טוב לך, שלך

א.ש.

הערת־עורך
Editorial Note

מבצע "עובדה" להשתלטות על הנגב הדרומי, והמבצע המקביל לתפיסת חוף ים המלח מסדום ועד עין גדי (מבצע "ייצוב"), נערכו בימים 5 — 10 במארס.

לפי תכנית החלוקה של 1947 נועד הנגב, ברובו, להיות בתחום מדינת ישראל, אולם גורלו היה תלוי בהחזקה הצבאית הממשית בו, ומצד הירדנים הושמעו תביעות לחלוקת הנגב בינם לבין ישראל.

מבצע "עובדה" נערך תוך מגבלות צבאיות ומדיניות חמורות בגלל המצב המדיני העדין שישראל היתה נתונה בו באותם ימים. על־פי תכנית המבצע היו יחידות צה"ל אמורות לנוע אל עבר מפרץ אילת ממזרח לקו באר־שבע — עקבה מפני שמערבה ממנו הורשתה ישראל, מכוח הסכם שביתת־הנשק עם מצרים, להחזיק כוחות הגנה בלבד.

המבצע נערך בשתי זרועות: האחת (חטיבת הנגב), שחצתה את הר הנגב לעבר מפרץ אילת, והשנייה (חטיבת גולני), שנעה דרומה דרך נחל הערבה לאורך הגבול הירדני. הכוח הראשון לא נתקל בהתנגדות כלשהי, ואילו חטיבת גולני נתקלה ביחידות ירדניות שניסו למנוע את התקדמותה.

ההיתקלות החמורה ביותר אירעה באיזור ע׳רנדל. (ראה מס׳ 210, הערה 4). כוחות ירדניים גם תפסו עמדות באיזור ראס אל־נקב, שעל גבול ישראל — מצרים, ובאום רשרש (אילת). אולם על־פי הוראת מפקד הלגיון פינו הכוחות את הנקודות הללו בלילה שבין ה־9 ל־10 במארס ובאותו יום הגיעו כוחות צה"ל לאום רשרש.

במהלך המבצע ניסו הירדנים למנוע את השלמתו באמצעים דיפלומטיים, הן על־ידי הגשת תלונות לבאנץ׳ (ראה מס׳ 207 והערה 1 שם; מס׳ 210), הן באמצעות שדרים אישיים ששיגר המלך עבדאללה לשרת (ראה מס׳ 204, 208, 209, 211, 215) והן באמצעות ממשלת בריטניה, שהפנתה את תלונות ירדן אל ממשלת ישראל ואף איימה בפתיחת אש על כוחות צה"ל אם הללו יתקפו כוחות בריטיים בעקבה או אם יחצו את הגבול באיזור זה (ראה מס׳ 215 והערה 6 שם).

לאחר השלמת המבצע נחתם הסכם הפסקת־אש בין ישראל לירדן (ראה מס׳ 214). משקיפי או"ם נשלחו לאום רשרש כדי לבדוק את המצב לאשורו (ראה מס׳ 213 והערה 3 שם), ובדין־וחשבון שחיבר באנץ׳ על סמך חקירה של משקיפיו, ושנשלח אל מועצת־הביטחון ב־22 במארס, נקבעה עובדת שליטתו של צה"ל באיזור. (דו"ח באנץ׳ בתיק 130.16/2948/3).

3. בתשובה הבריק המלך עבדאללה לששון: א. המלך הורה לחברי המשלחת הירדנית לגלות עמדה גמישה יותר; ב. קולונל ג׳ונדי עבד בשירותו של המלך זמן רב יותר מאשר ע. אל־תל, שלמעשה כפוף לו; ג. המגעים ברודוס הם בעלי אופי צבאי מובהק והמלך אינו רואה שום סיבה לשלוח לשם נציגים בדרג מדיני, כגון רפאעי. רפאעי יצטרף לשיחות המדיניות בשלב מאוחר יותר; ד. המלך הביע נכונות לסייע ולהתערב בשיחות כל אימת שמשלחת ישראל תיתקל בקשיים בניהול המשא־ומתן. (נוסח המברק כלול במכתב ששון אל איתן, 9.3.1949, 93.03/87/24).

204

מ. שרת אל ר. שילוח (רודוס)
M. Sharett to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 9.3 (שעה 13.42)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 9 במארס 1949 (שעה 10.00)

וילי מסר לנבו[1] בשם המלך כי כוחותינו 35 ק"מ מעקבה ועלולים לבוא במגע עם כוחותיו שם בכל רגע. הוא מבקש להפסיק התקדמות נוספת עד להסדר על־ידי משא־ומתן. אין המלך מבין משמעות מכתבו הנאה של ששון מפאריס לאור פעולותינו בכיוון עקבה. מבקש תשובת ממשלתנו. הוריתי לענות כדלקמן: אין אנו מבינים פשר דאגתו. האם הנחתו היא שכוחותינו עברו באיזה מקום שהוא את הגבול או שיש בכוונתם לעשות זאת? אם כן, הננו להבטיחו בכל לשון של הבטחה כי כדבר הזה לא היה ולא יהיה. איננו רואים כל סתירה בין מכתבו של מר ששון לבין העובדה שכוחותינו מתנועעים כמקודם בתחום מדינת ישראל. אם הוד־מלכותו יתן מצדו הוראות לכוחותיו לא לחרוג מתחום ארצם, לא תישאר כל סיבה לחשוש להתנגשות כלשהי. הננו מקווים נאמנה כי מבחינה זו יוכתר המשא־ומתן על שביתת־הנשק בהצלחה על יסוד השלמות הטריטוריאלית של שתי הארצות השכנות. עד כאן. שאלתי ששון מה כתב.[2] הוריתי לששון לחדול מגילויי־דעת בעיתונות.[3]

205

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מקור: ארכיון צה"ל 922.75/1057

רודוס, 9 במארס 1949

משה היקר,

חזרתי לרודוס ביום ב׳ בצהריים. בימי היעדרי לא התחדש דבר. שליח המשלחת הירדנית לעמאן אף הוא חזר רק ביום ב׳. בשיחות שהיו לנו עם באנץ׳ מאז שובי

204

1. רב־סרן יוסף נבו, קצין המבצעים של חטיבה 6 (עציוני).
2. באותו יום הבריק שרת לששון את תוכן הודעת המלך המובאת לעיל וביקש פרטים על מכתבו של ששון אל המלך (מברק 080/70 בתיק 130.09/2344/2). תשובת ששון — ראה במס׳ 208.
3. ראה מברק שרת אל ששון, 082/51, 9.3.1949, 130.09/2344/2. שרת מתח ביקורת במיוחד על גילוי־דעת של ששון בדבר אפשרות התפשטות של ישראל מזרחה אם תיחסם בדרום. את הידיעה פרסם כתב "יונייטד פרס" ברודוס. ששון הסביר כי שוחח עם הכתב שיחת רקע שלא לפרסום והביע צער על שהדברים פורסמו. (ששון אל איתן, 11.3.1949, 93.03/87/24).

נתברר, כפי שכבר הודעתי לך במברק,[1] כי הירדנים ינסו להשיג שביתת־נשק שתתבסס על הקווים הצבאיים הקיימים. הם יימנעו מדיונים על שינויים מרחיקי־לכת בקווים אלה. בשיחותיהם עם באנץ' הם חוזרים וטוענים כי לדעתם אין כל סיבה שהשיחות תימשכנה זמן רב — הקווים הצבאיים ברורים וכל מה שיש לעשות הוא לאשר אותם ולחתום על הסכם שביתת־נשק לפי קווים אלה. הם מסכימים שיכולים להכניס תיקונים קלים פה ושם.

ההרשאה המקווה של ממשלת עיראק למשלחת הירדנית לחתום על שביתת־נשק גם בשמה לא הגיעה עדיין ויש להניח כי גם לא תגיע. אמש סיפר לי באנץ' כי הירדנים הודיעו לו באופן פרטי שהעיראקים עומדים לפנות בימים הקרובים את המשולש ולמסור את השטח לכוחות הלגיון. כפי הנראה שצדקו המצרים שאמרו לאליאס [ששון][2] כי עיראק מתכוונת להופיע בעולם הערבי כמדינה הערבית האחת שנלחמה בישראל, כבשה חלק מהארץ, מסרה אותו לפיקוח ערבי ולא "טימאה" את עצמה במשא־ומתן ושביתת־נשק עם יהודים. אינני יודע אם יש בידנו למנוע מסירת השטח ללגיון. עד כמה שידוע לי אין בכל החלטות מועצת־הביטחון ופסקי ההלכות לגבי ההפוגה וכו' כל אחיזה להתנגדותנו. אף־על־פי־כן אני מציע לעיין אם אין זו הזדמנות נוחה לנו לתבוע בכל תוקף שינוי הגבול במשולש.

באופן רשמי מחכה עדיין באנץ' לתשובת ממשלת עיראק. עד שתגיע התשובה, נדחה הדיון בהצעה לחתום על הסכם הפסקת־אש[3] ועברנו לדיון בקווי שביתת־הנשק בחזית הלגיון.[4] הצענו שדיון זה ייעשה שלבים־שלבים והתחלנו בקטע החזית בין בודרוס לירושלים. הסכמנו לקבל הקווים הצבאיים הקיימים כנקודת מוצא ותבענו לעת־עתה שני שינויים בקו: פינוי העמדה 318 אשר מול שילתא, מתוך הנחה שאנו לא ניכנס לעמדה זו, ומסירת לטרון וסביבותיה לכוחותינו. הסברנו כי הלגיון מחזיק בעמדות אלו אך ורק כבסיס להתקפה. אין כל ערך הגנתי ללטרון בשביל הלגיון.

המטרה העיקרית של הסכם שביתת־נשק היא לטהר את האווירה ולהסיר כל גורמי חיכוך העלולים להביא לחידוש הקרבות. זכותנו לתנועה חופשית בכביש לטרון — ירושלים הוכרה על־ידי הכול, אפילו עבדאללה תל בשיחותיו אתנו הציע לנו חידוש התנועה בכביש, אולם אנו סירבנו לעשות זאת כל עוד לא נמסרו לנו העמדות החולשות על הכביש, מחשש שמא תארע תקלה אשר תביא לחידוש המלחמה. אם עבר־הירדן באמת מתכוונת לשביתת־נשק, עליה להבין כי בלי סידור המתקבל על הדעת בלטרון — וסידור כזה פירושו אך ורק מסירת השטח לשליטתנו הגמורה — לא תיתכן שביתת־נשק יעילה. באנץ' שאל אם נעמוד בתוקף על הכנסת כוחותינו לעמדות שתפונינה על־ידי הלגיון, שמא נסתפק בפיקוח האו"ם על איזור זה. הסברנו בלשון שאינה משתמעת לשני פנים כי לא נסכים לפיקוח האו"ם — פיצוץ מכון המים

205

1. מ־7 במארס, שעה 21.15, 130.02/2431/1.
2. ראה מס' 154.
3. ראה מס' 198.
4. הדיון נערך בפגישה עם באנץ' ב־8 במארס. ראה דיווח במברק מאותו יום משילוח אל ידין ושרת, שעה 20.40, 130.02/2431/1.

והפגיעה בשיירה האחרונה אירעו תחת פיקוח האו"ם.[5] באנץ' הוסיף ושאל שמא נסתפק בהכנסת כוחות משטרה בלבד לעמדות הלגיון. לעת־עתה נמנענו מהגבה על הצעה זו.

בשיחה עם הירדנים הביא לפניהם באנץ' את הצעותינו ותגובתם היתה כי הם מוכנים לעיין בתביעה זו, אולם יתבעו תמורה בירושלים. מה תהיה תביעתם לא ברור לנו. היום אחר־הצהריים ניפגש עמם לשיחה בלתי־רשמית בחדרו של באנץ' לדיון משותף בבעיות לטרון וירושלים.[6]

אמש הוזמנה משלחתנו על־ידי באנץ' לסעודה חגיגית עם חבר עובדי המתווך. האווירה היתה נעימה וידידותית. לא הושמעו כל נאומים, פרט לכוס שהרים באנץ' לכבוד נשיאה הראשון של ישראל.[7] בדברים קצרים וחמים הביע את הערצתו לד"ר וייצמן, שזכה לראות את מפעל חייו מתגשם.

שלום רב לך מכל חברי המשלחת.

ראובן

206

ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין
R. Shiloah to M. Sharett and Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 9.3 (שעה 24.00)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 9 במארס 1949 (שעה 19.45)

מידי.

מארבע וחצי עד שבע ישיבה משותפת בלתי־רשמית עם המשלחת הירדנית.[1] על הפרק בעיית הקו בודרוס — לטרון וירושלים, כולל משלט 318, פינוי לטרון, גישה להר הצופים, הפעלת מסילת־הברזל לירושלים וגישה למקומות הקדושים, כולל הר הזיתים. הערבים העמידו לדיון פינוי נבי דאוד, דיר אבו טור, תלפיות ורמת רחל עד ממערב למסילת־הברזל, העמדת מסילת־הברזל תחת פיקוח והנהלת האו"ם. כמו־כן עוררו שאלת עמדותינו ב־15251420,[2] אשר לדעתם תפשנו בימי ההפוגה. הסברנו כי

5. המדובר בפיצוץ תחנת השאיבה בלטרון ב־12 באוגוסט 1948 (ראה כרך I, הערת־עורך, עמ' 518) ובהתקפת הלגיון בלטרון, ב־22 בספטמבר, על שיירה שהיתה בדרכה לירושלים. בהתקפה נהרגו ארבעה אנשים.
6. ראה מס' 206 והערה 1 שם.
7. ב־10 בפברואר בחרה הכנסת בחיים וייצמן לנשיא הראשון של מדינת ישראל.

206

1. פרוטוקול בתיק 130.02/2442/9.
2. בסמוך לכפר הערבי בית נובה.

פינוי 318 ולטרון, סידור יעיל של קשר בין ירושלים העברית והר הצופים, והפעלת המסילה הם תנאים הכרחיים לשביתת־נשק ממשית. הערבים הודיעו כי הם מבינים עמדתנו, ומאותו טעם הם תובעים פינוי השטח בדרום ירושלים לשם יצירת קשר תקין עם בית לחם. לגבי המסילה הסבירו כי לא יתנגדו להפעלתה, בתנאי שתועמד תחת פיקוח והנהלת האו"ם עד לפתרון הסופי של בעיית ארץ־ישראל, על־מנת להבטיח שלא ישתמשו במסילה למטרות צבאיות, וכמו־כן להבטיח מעתה את זכויות הערבים במסילה, שהנה רכוש כל תושבי הארץ ולא רכוש יהודי בלבד. הסברנו כי אין לערבב סידורים זמניים לפי שביתת־נשק בפתרון בעיות פוליטיות. גם לפי הסכם שביתת־נשק יוכלו לעורר שני הצדדים כל תביעות שיש להם במשא־ומתן על שלום. לגבי כביש בית לחם אמרנו כי יש לפתור בעיה זו לפי אותם העקרונות שתיפתר בעיית הגישה להר הצופים. הוסכם כי מחר ב־17.00 תתקיים פגישה נוספת, בה יפרשו שני הצדדים את עמדותיהם. בהמשך השיחה התעוררה בעיית הקווים הצבאיים מדרום לחוסאן, ומהיעדר מפות מוסכמות הוחלט כי המשקיפים בלווית קציני־קשר של שני הצדדים יבדקו ויסמנו על המפה את הקווים מחוסאן דרומה עד לים המלח.

207

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 9.3 (שעה 23.55)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 9 במארס 1949 (שעה 21.15)

בהול.

הלילה פנה ג'ונדי לבאנץ' בתלונה חדשה[1] על הפרת ההפוגה מצדנו על־ידי תנועת כוחותינו באוויר בסביבות ביר מלחן. לפי דבריו מתקדמת בריגדה משוריינת שלנו למפרץ אילת. הירדנים חוששים שמא יגיעו הדברים לידי התנגשויות וממילא יחבלו בשיחות. הם מציעים לפרק המתיחות על־ידי חתימה מידית על הסכם הפסקת־אש בכל חזית הלגיון החל מבודרוס דרומה. הסברתי המצב ברוח תשובת שרת למלך,[2] ציינתי כי עוד בשיחותינו עם תל[3] הודענו כי הקו שלנו בערבה הוא לאורך הגבול

207

1. תלונה קודמת מה־8 במארס הועברה דרך באנץ' אל שילוח בבוקר ה־9 במארס ונשלחה לשרת באותו יום (130.16/2948/1). ג'ונדי העביר את תלונת ממשלתו על חציית כוח ממונע של צה"ל, בסיוע אווירי, את הגבול הירדני, בבוקר ה־7 במארס, מערבית לביר אבן אודה. ירדן דרשה מישראל להחזיר את כוחותיה. ישראל הכחישה את התלונה הירדנית והעמידה את באנץ' על העובדה שהמקום המצוין בתלונה הירדנית נמצא בתחום ישראל וכוחות ירדניים הם שחצו את הגבול לישראל. ישראל דרשה מירדן להחזיר את כוחותיה. (ראה איתן אל שילוח, 9.3.1949, שעה 18.30, 130.16/2948/1).
2. מס' 204.
3. מס' 183, 184.

הארצישראלי — ירדני עד המפרץ. אם יקבלו הירדנים קו זה, אהיה מוכן לחתום מיד על הסכם הפסקת־אש; יתר על כן, אני גם מוכן להקדים השיחות על קו זה ולדחות לעת־עתה השיחות על ירושלים. מחר בבוקר יפגישני באנץ׳ לשיחה מיוחדת עם ג׳ונדי על בעיות הערבה.

208

א. ששון אל מ. שרת
E. Sasson to M. Sharett

העתק: 130.15/3749/2

[פאריס], 10 במארס 1949

למשה היקר שלום,

עם קבלת מברקך מספר 080/70[1] שלחתי מיד למלך דרך הצירות העבר־ירדנית בפאריס את המברק הרצוף לזה בערבית, שתרגומו המילולי ניתן להלן:

א. תנועת הצבא הישראלי בנגב אינה צריכה להדאיג את הוד־מלכותך או לעורר חששות וחשדות אצל הבריטים. הצבא הישראלי מתנועע בטריטוריה ישראלית ואין לו כל כוונה לעבור את גבול עבר־הירדן או לתקוף את הלגיון הערבי או להתנגש עם הכוחות הבריטיים שנמצאים בטריטוריה עבר־ירדנית או בערבה העבר־ירדנית. כוחות אלה צריכים להבין זאת ולהימנע מכל התגרות בכוחות שלנו, כדי שלא יתרחשו דברים שיפריעו ליחסים הטובים שבינינו לבין הוד־מלכותך.

ב. כל נסיון מצד הבריטים לשלול מאתנו את הנגב לא יוכל לא להיתקל מצד ישראל בהתנגדות חזקה. בעבר הפניתי את תשומת־לב הוד־מלכותך לכך וביקשתי בשם האינטרס הכללי והמשותף להתערב ולשכנע את הבריטים כי טועים הם בהשקפתם וכי כל מאמציהם בכיוון זה — לשווא. כעת חוזר אני על בקשתי בעניין זה.

ג. אפשרי יהיה להגיע כעת להסכם על שביתת־נשק צבאית ואחר־כך לסידור סופי אם עבר־הירדן, ואתה גם בריטניה, תכירנה בזכויות ישראל בנגב. אחרת עשוי הסכסוך להימשך זמן רב — דבר שאיננו לא לרצון הוד־מלכותך ולא לרצוננו. בו בזמן איננו לטובת השלום. בקשתי אל הוד־מלכותך כי תעשה בעניין זה ברוב חכמתך.

וכן שלחתי אליך את המברק הבא מספר 034/30:[2]

שלך מספר 080/70, לא כתבתי כל מכתב למלך. שלחתי לו רק כמה מברקים דרך הצירות שלו בפאריס. במברקי אליו היום חיזקתי את עמדתך והסברתיה. כן ביקשתי לרסן את הבריטים.

208
1. ראה מס׳ 204, הערה 2.
2. המברק בתיק 130.09/2344/5.

אשר להערתו של המלך — "כי התנהגות הצבא שלנו עומדת בסתירה עם ההבטחות היפות שלי" — אין בה כדי להפליא. המלך מתהלך כל הזמן בהרגשה כי בבוא זמן המשא־ומתן בינינו לבינו לא יהיה קשה לשני "הידידים" למצוא שפה משותפת. הוא איננו מתאר לעצמו כי המשא־ומתן עם ארצו יהיה קשה ומסובך יותר מאשר עם כל ארץ ערבית אחרת. לעתים הוא שוכח את "בני־בריתו" ואת מזימותיהם. אבקש, איפוא, להתנהג אתו לפנים משורת הדין, להיות סבלנים כלפיו ולהשתדל להסביר לו את הדברים בלשון של ידידים הרוצים בטובתו ובטובת האינטרס המשותף ולא בלשון של מדינאים העומדים רק על זכותם הם. כך הרגלנו אותו כל הזמן וכך יש, לדעתי, להמשיך אתו עד הסוף, ואין לי ספק כי השג נשיג את שלנו.

כל טוב לך, שלך

אליאס

209

י. נבו אל י. דורי ומ. שרת
Y. Nevo to Y. Dori and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 10.3 (שעה 14.15)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[ירושלים], 10 במארס 1949 (שעה 12.00)

מידי.

בפגישתי עם וילי הבוקר הדגשתי שוב תוכן מברקו של שר־החוץ[1] וכי אין כוונתנ[נ]ו לתקוף את הלגיון בנגב. הטעמתי שלא נוותר על חופש תנועה בגבולותינו שם, והזכרתי שכאשר הוא העלה הצעה להקפאת קווים בנגב כדוגמת ירושלים, בשיחותינו בירושלים לפני חודשיים,[2] ענינו בשלילה, במידה שתשלול מאתנו אפשרות תנועה חופשית בגבולותינו. התרשמתי שמצדו אין כוונה להתרחבויות נוספות בנגב במידה שבעלי־בריתו בעקבה לא יפעלו. וילי מסר לי בשמחה שהלגיון עומד לקבל את המשולש מהעיראקים. אשר למתיחות במשולש העיראקי,[3] חושב שהיו פרובוקציות מצדנו. עניתי בשלילה, כי ממשלתי רואה ברצינות המשך פעולות העיראקים. שאלתיו על נסיעתו לרודוס, ענה שעמאן קבעה אותו לטיפול וקשר עם ועדת הפיוס. שאל על נציגנו לקשר עם ועדת הפיוס והתפלא על מינוי אזרחים בלבד. עניתי שלדעתי הפרטית ממשלתי קבעה שהבעיות הצבאיות תיפתרנה ברודוס. התרשמותי הכללית: בניגוד לעצבנותו שלשום ואתמול בטלפון, כאשר שוחחנו בעניין הנגב, היה נוח מאוד בפגישה היום.

209

1. מס' 204.
2. מס' 183, 184.
3. מדובר בהסתננויות, בצליפות ובמעשי שוד של ערבים מהמשולש באיזור השרון והשומרון.

210

ר. באנץ' אל ר. שילוח (רודוס)
R. Bunche to R. Shiloah (Rhodes)

נמסר: 10.3 (שעה 15.35)
מקור: 130.16/2948/3

Rhodes, 10 March 1949

In pursuance of our conversation of last evening,[1] another note on the same subject has been handed to me this morning by Colonel Jundi. The text of the note reads as follows:

> In continuation of my previous protest[2] and of my conversation with you yesterday evening, I beg to give hereunder the text of a cable received from my Government this morning:
>
> > Military operations against Arab Legion in Wadi Araba continue. Israeli forces attacking Arab Legion positions with tanks and armoured cars. You will make a strong protest forthwith to Dr. Bunche and ask him to stop the Israeli attacks while negotiations are in progress.
>
> Such aggressive action by Israel, while we are meeting for restoring peace in the Holy Land, do[es] not coincide with the purpose we are here for. The continuation of this state of aggression renders the negotiations turbid and may lead to their interruption. I therefore strongly protest and request you to kindly take up decisive action for the stoppage of such operations by Israel and the withdrawal of their forces to their original positions. I shall be glad if you will inform me as soon as possible of the action taken so that I may inform my Government, who are impatiently [a]waiting the reply.

I also enclose a copy of a directive which I have sent today to the Truce Supervision Organization[3] in a serious effort to get to the bottom of this situation.

Do you have any information as to any recent clashes between your forces and those of the Arab Legion in this sector?[4]

210

1. ראה מס' 207.
2. ראה מס' 207, הערה 1.
3. המברק בתיק 130.16/2948/3.
4. עוד באותו לילה מסר שילוח לבאנץ' את תשובת איתן על התלונה: א. כוחות ישראל לא חרגו בשום מקום מתחום ישראל דרומית לים המלח; ב. שום כוח ישראלי לא תקף עמדה או סיור ירדני כלשהו; ג. התקרית היחידה שאירעה היתה ב־8 במארס, שעה שכוח ישראלי נתקל במשמר ירדני נייד בקרבת ע'רנדל. שני הכוחות היו בתחום ישראל. הכוח הירדני ירה על הכוח הישראלי, אך נסוג מיד. הכוח הישראלי לא השיב אש. (ראה מכתב שילוח אל באנץ', 10.3.1949, נמסר בשעה 23.45, 130.16/2948/3; שרת אל שילוח, 10.3.1949, שעה 20.30, 130.16/2948/1).

In my view it will be useful for you and Colonel Jundi to discuss this situation today. He is willing.

I also feel that it now becomes important to have the cease-fire agreement signed without further delay and I hope you will be in position to do so today. Colonel Jundi is prepared to do so.[5]

211

המלך עבדאללה אל מ. שרת
King Abdallah to M. Sharett

תרגום מקורי מערבית: 130.15/2569/12

[עמאן], 10 במארס 1949

אל האדון שרתוק מהוד־מלכותו המלך עבדאללה.[1]

אני מצטער מאוד על מה שקרה ומה שעלול לקרות באיזור הנגב, ואדי ערבה וסביבות עקבה.[2] אנחנו שלחנו את אנשינו לרודוס מתוך רצון למצוא אותה רוח טובה אצלכם. הישנות המקרים האלה מקשה על מאמצי השואפים לישוב המחלוקת על־ידי שמירת הזכויות הברורות, ואז אין לצפות לתוצאות טובות.

הנני מקווה שתגיע התשובה המספקת כי תימנעו מכל מגע אשר יגרום לקרבות, ולו גם חלקיים, שאין בהם תועלת.[3]

212

ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין
R. Shiloah to M. Sharett and Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 10.3 (שעה 23.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 10 במארס 1949 (שעה 22.00)

בהול.

בהמשך למברקי מס' 101535:[1] ישבנו אחר־הצהריים תחילה עם באנץ' עצמו ואחר־כך עם המשלחת הירדנית. באנץ' תובע חתימה מידית על הסכם הפסקת־אש.

5. ראה מס' 212.

211

1. את ההודעה שלפנינו מסר ע. אל־תל ב־10 במארס ליוסף נבו בירושלים וזה העבירה טלפונית למשרד־החוץ באותו יום. (נבו אל הרמטכ"ל, 10.3.1949, שעה 16.00, 130.02/2431/1).
2. ראה הערת־עורך, עמ' 372; מס' 204, 207, 210.
3. ראה תשובת שרת במס' 215.

212

1. מס' 210. המכתב של באנץ' נמסר למשלחת ישראל בשעה 15.35 ונשלח כמברק לשרת באותו יום בשעה 16.00 (130.16/2948/3).

להצעתי שיוגדרו במפורש הקווים בערבה, טען באנץ' כי בבעיית הקווים ידונו בשעת הדיון על שביתת־הנשק. הירדנים טוענים כי לפי ידיעותיהם החלו קרבות בדרום הנגב וכי לא ייתכן משא־ומתן באווירה של קרבות. הם אינם מקבלים הגדרתנו לגבי הקווים ומציעים שנמסור הבדיקה למשקיפים, אולם בל נעכב החתימה. לאחר ויכוח מתוח וממושך הבטחתי תשובה עוד הלילה או לכל המאוחר לפני 110900 אם נסכים לחתום. הברירות המוצעות: 1) הסכם כדוגמת ההסכם המצרי — ישראלי להפסקת־אש[2] לאורך כל חזית הלגיון. 2) הסכם כנ"ל, בתוספת נספח האומר שעד לבירור העמדות של שני הצדדים באיזור אשר מדרום לים המלח הם מתחייבים להימנע מכל תנועות ופעולות צבאיות אשר מטרתן לשפר המצב הצבאי של צד אחד על חשבון חברו.[3] בינתיים כבר שלח באנץ' משקיפים לנגב וכן פנה רשמית אלינו ולירדנים, במעמדו כמתווך בפועל, להעביר לממשלותינו דרישה להפסיק מיד כל סיורים, תגבורות, ותנועות צבאיות.[4] בשיחות היום גילה באנץ' עצבנות ונכונות לדון אותנו לכף חובה על סירובנו לחתום הסכם הפסקת־אש מיד. רמז שיביא העניין למועצת־הביטחון. אנו ממליצים שתרשו לנו לחתום גם אם לא יפורשו הקווים, בייחוד לאחר שעמדתנו הובהרה למדי בשעת הוויכוח. אנו מעדיפים ההסכם בלי הנספח. השיבו בהולות לפני 110900.[5]

213

ר. שילוח אל מ. שרת וי. ידין
R. Shiloah to M. Sharett and Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 11.3 (שעה 06.45)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 11 במארס 1949 (שעה 01.15)

בהול.
לשלך 102340[1] ו־110100.[2] הודעתי לבאנץ' כי מפאת היעדרו של ראש־הממשלה

2. מס' 48.
3. ראה שתי טיוטות לנספח או לסעיף נוסף, שבאנץ' הכין במהלך הישיבה של ה־10 במארס אחר־הצהריים. בתיק 130.02/2442/9 מצורפות הטיוטות האלה לטיוטת ההסכם שמסר באנץ' באותה ישיבה.
4. ראה מכתב באנץ' אל שילוח, 10.3.1949, נמסר בישיבת שתי המשלחות בשעה 17.00, 130.16/2948/1.
5. שרת הבריק בתשובה: "ראש־הממשלה בטבריה ולא אוכל לענות בלי התייעצות אתו כי הוא עמד בכל תוקף על קביעת הקו במפורש. אענה מחר. שוב ושוב: אין כל קרבות בנגב, כל דיבוריהם שקר וכזב. אדרבא, יבואו המשקיפים ויעידו." (מברק מיום 10.3.1949, שעה 24.00, 130.16/2948/1).

213
1. מס' 212, הערה 5.
2. 130.16/2948/1 (נוסח יוצא. השעה שם: 00.30). שרת הבריק: "ייתכן שאצטרך לקבל עלי האחריות לענות מחר בבוקר על דעת עצמי ולכן ענני מיד: א. האם תחול החתימה ממילא גם על

מתל אביב אין לחכות לתשובתך לפני 111100.[3] לשאלותיך: א) ההסכם כולל רק החזית מבודרום דרומה, לכשיימסר המשולש לירדנים נדון בדבר הסכם הפסקת־אש מיוחד לאותה חזית. ב) כבר הצעתי בצורה בלתי־מחייבת שאמסור הודעה בעל־פה על גרסתנו, ועל כך הודיעו הירדנים כי אף הם ימסרו הודעה דומה. לאחר שיקול הגענו כולנו למסקנה כי מוטב להסתפק בבירור שהתקיים היום מאשר להוסיף הצהרות של שני הצדדים. ג) אני מניח שהירדנים בוודאי יאשימונו; כיצד יפסוק באנץ׳ — לא אוכל להתנבא. אשר למשקיפים, הם מתכוונים להגיע עד הקצה הדרומי. כנראה שמוהן יוצא מחר לעקבה לייעץ למשקיפים.

הערת־עורך
Editorial Note

ההסכם שלפנינו נחתם בישיבה רשמית של משלחות ישראל וירדן ב־11 במארס, בשעה 13.30 (פרוטוקול בתיק 130.02/2442/9), לאחר שהנוסח הסופי סוכם בישיבה בלתי־רשמית ביום הקודם (ראה מס׳ 212).

לנוסח הסופי קדמו שלוש טיוטות שהגיש באנץ׳ למשלחות ב־1, 3 ו־10 במארס (130.02/2442/9). ראה גם מס׳ 198.

214

הסכם הפסקת־אש כללית בין ישראל לירדן
Israel—Jordan General Cease-fire Agreement

130.02/2442/9

Rhodes, 11 March 1949

ISRAELI—TRANSJORDAN GENERAL CEASE-FIRE AGREEMENT

We, the undersigned, on behalf of our respective Governments, do hereby agree that:

1. A general cease-fire between the armed forces of the two Parties shall be effective as of the date of the signing of this Agreement.

המשולש במקרה אם יתחלפו העיראקים בירדנים, כפי שמודיע וילי, או שאפשר לפרש שההסכם חל רק מבודרום דרומה? ב. התוכל ללוות חתימתך בהודעה בעל־פה כי אנו גורסים הקו בדרום כגבול, כאשר הודעת קודם, והיחתמו הירדנים נוכח הודעה כזאת? ג. אם לאחר החתימה יחולו שינויים בהיערכותנו בקצה הדרומי, האם יאשימונו בהפרת הסכם הפסקת־אש? ד. המוכנים המשקיפים להגיע עד הקצה הדרומי... ?״

3. במברק מאותו בוקר הורה שרת לשילוח לחתום על ההסכם בלי הנספח ולדרוש שיגור צוות משקיפים קבוע לאום רשרש. את ההחלטה קיבל בהתייעצות עם הרמטכ״ל, ראש אג״ם, המנהל הכללי של משרד־החוץ ומבלי להטריד את ראש־הממשלה (ראה מברקיו אל שילוח, 11.3.1949, שעה 10.10, 10.15, 130.16/2948/1).

2. The general cease-fire shall be complete and enduring and shall apply to all elements of the military or para-military forces under the command of the Parties signatory — land, sea and air — wherever located, and shall extend to all sectors in which the armed forces of the two Parties are found in proximity to each other, beginning in the North at Kh[irbet] Deir Arab (MR 1510-1574).

3. No element of the ground or air forces of either Party shall advance beyond or pass over the lines or positions now held by the foremost elements of its ground forces, and no element of air or naval forces of either Party shall enter into or pass over the waters adjacent to the coastline now held by the other Party for any purposes whatsoever.

4. Complete supervision of the truce by the United Nations Observers shall be allowed and facilitated.

5. Movements of civilians shall not occur from one side to the other except by mutual agreement of the Parties.

6. This General Cease-fire Agreement shall be without prejudice to the rights, claims, interests and positions of either Party signatory hereto as regards specific matters which may relate to the armistice negotiations now in progress or to the ultimate peaceful settlement of all outstanding issues between the Parties.

Done and signed in quadruplicate at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the eleventh day of March 1949, in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine.[1]

Signed:
Reuven Shiloah
For and on behalf of the
Government of Israel

Signed:
Col. Moshe Dayan
For and on behalf of the
Government of Israel

Signed:
Col. Ahmed Sudki El Jundi
For and on behalf of the
Government of Transjordan

Signed:
Col. Mohammed Bey Mouaita
For and on behalf of the
Government of Transjordan

1. שמות החותמים אינם מופיעים בעותק שבתיק והם נרשמו על־פי מסמך או"ם S/1284 מיום 11.3.1949.

215

מ. שרת אל המלך עבדאללה (עמאן)
M. Sharett to King Abdallah (Amman)

נוסח עברי מקורי:[1] 130.16/2948/1

[תל אביב], 11 במארס 1949

אל הוד־מלכותו המלך עבדאללה,

הנני מעריך מאוד את פנייתו האישית של הוד־מלכותו אלי.[2]

כבר הבטחתי את הוד־מלכותו[3] והנני חוזר ומבטיחו כי כוחות ישראל לא חדרו בשום מקום לתחום עבר־הירדן וגם להבא לא יחרגו כחוט השערה מגבולות ארצנו.

הוד־מלכותו יודע היטב כי השטח שבין עבר־הירדן ובין מצרים הוא עכשיו בריבונות ישראל, ולכן אם יש תנועות צבא ישראל בשטח ההוא, לרבות חוף המפרץ שבין החוף הירדני לבין החוף המצרי, הרי אלו תנועות חוקיות בהחלט ואין לראות בהן שום כוונה תוקפנית כלפי המדינה השכנה.

אין ידוע לנו על שום התנגשות בין כוחותינו לבין כוחות הלגיון הערבי. אנו מכחישים בכל תוקף את טענת משלחת הוד־מלכותו ברודוס שכאילו כוחותינו התקיפו את עמדות הלגיון. לא היתה התקפה כזאת בשום מקום. המקרה היחיד שקרה הוא יריות משמרת של הלגיון ביחידה שלנו כמה קילומטרים ממערב לגרנדל, שנורו מצדה מבלי שהיתה התגרות כלשהי מצדנו. בשעת היריות היתה המשמרת שלא כדין בתחום מדינת ישראל ומיד אחרי־כן הסתלקה בעצמה אל מעבר לגבול לתחום עבר־הירדן. שום מקרה אחר לא קרה וגם במקרה זה לא היתה כל התנפלות מצדנו.[4]

הוד־מלכותו מזכיר מקרים שקרו בקרבת נקב,[5] בנחל הערבה ובסביבות עקבה. אשר למקום הראשון, אל־נקב, הרי הוא על גבול ישראל ומצרים ואם כי אני מבין היטב את התעניינות הוד־מלכותו בכל המתרחש בשטח ההוא בכללו, קשה לי לראות איך יוכל מקום זה לשמש נושא לדיון בינינו לבין ממשלת עבר־הירדן, או איזו זכות יש לממשלת עבר־הירדן עליו. אשר לנחל הערבה, הרי הגבול בין ארצותינו עובר באמצעיתו וכוחותינו נשמרים מאוד בתנועותיהם שלא לעבור את הגבול. ואשר לסביבות עקבה, זאת אומרת לשטח הסמוך למפרץ והנמצא בתחום עבר־הירדן, הרי כבר אמרתי וחזרתי ואמרתי שאין לנו כל כוונה לחדור לתוכו.

215

1. טיוטה של המכתב בכתב־יד של שרת עם תרגומן של חלק מהמלים לערבית ותרגום המכתב כולו לערבית נמצאים בתיק. בנוסח הערבי מופיעות בתחילת המכתב ובסיומו כמה מלות ברכה ונימוס.
2. מס' 211.
3. מס' 204.
4. ראה גם מס' 210, הערה 4.
5. בנוסח הערבי של הודעת המלך נאמר "איזור אל־נקב", ובנוסח העברי שהוכן באותו זמן תורגם: "איזור הנגב" (ראה מס' 211). אך מתברר ששרת היה סבור כי המלך מתכוון לאיזור ראס אל־נקב, שעל גבול ישראל — מצרים (ראה הערת־עורך, עמ' 372).

אני מסכים בהחלט להוד־מלכותו שיש להגיע להסדר על יסוד שמירת הזכויות הברורות. זכויות ברורות אלו מכילות את זכותנו לשטח שציינתי לעיל ואין הוא כלול במסגרת הזכויות הברורות של עבר־הירדן. לבי סמוך ובטוח שהוד־מלכותו לא ירצה להביא לידי האשמת ממשלתו בפני מוסדות או"ם שצבאותיה נמצאים בשטח של מדינה ריבונית אחרת. רק על יסוד כיבוד כל מדינה את ריבונות שכנתה ייתכן הסכם המביא לידי שלום, ואני אמונה כי הסכם כזה יושג בינינו במהרה.

מכיוון שהממשלה הבריטית הודיעה לממשלתנו על התלונה שקיבלה מאת ממשלת עבר־הירדן[6] בדבר פעולות תוקפניות שכאילו נעשו מצד ממשלת ישראל, הודעתי לממשלה הבריטית את המצב לאמיתו ואת תוכן תשובתי זו להוד־מלכותו.[7]

216

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־12 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (12 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

FOURTH JOINT INFORMAL MEETING* OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES 11.30 A.M., 12 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel Moshe Dayan
Lt. Colonel Dan Loehner
Major Shaul Ramati
Mr. Shimoni

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Lieutenant Fathi Yassin

* No record was kept of the Third Joint Informal Meeting held at 4:30 p.m. on 10 March 1949

6. ראה איתן אל שילוח, 10.3.1949, שעה 18.20, 130.02/2431/1.
7. ראה שרת אל אבן, LS/288, 12.3.1949, 130.02/2328/6.

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. C. Stavropoulos
Mr. John Reedman
Mr. Saleh Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Lt. Colonel Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

DR. BUNCHE asked whether the delegations had prepared maps,[1] or more precise oral explanations of their points of view, or both, as a basis for discussion at the meeting. Each delegation announced that it had prepared a map showing how, in its opinion, the line should run, and it was decided that Colonel Dayan would begin with the presentation of his delegation's plan.

COLONEL DAYAN produced his map, explaining that his delegation was open to suggestion or advice on the plan, and by no means felt that it was the best or only solution. He had drawn a green line to represent the present Israeli position, and a red one to indicate the Transjordan line. Beginning at the southernmost portion, he explained that although his delegation felt it impossible for their forces to withdraw to west of the railroad, as requested by the Transjordan delegation, they would be quite willing to permit the Transjordan forces to advance so as to be in full command of Deir Abu Tur. It was his opinion that the road should not be left in no man's land, but should be under control and looked after by one side or the other; he recommended a Transjordan advance so as to leave in a neutral zone only that area where the two roads crossed.

The Israelis feel that Mount Zion should be left in their hands, although it is not their intention again to use it as a military position as they did previously.

They were willing that Nabi Daoud be given to the Moslems, and that free access be provided to everyone for religious visits.

As there is only one road between the Jaffa Gate and Mount Zion, they did not feel able to allow it to be under the control of the other party, since they must use it themselves; they felt a reasonable solution would be to leave the road in their hands with the understanding that both parties be permitted equal use of it.

North of the Jaffa Gate, he said, the road would be completely under Arab control, as the Israelis do not require its use due to their having another line of communication. They were, therefore, willing to withdraw from the area, leaving the road completely under Arab command.

216

1. לקביעת קו שביתת־הנשק בירושלים.

He felt it was impossible to withdraw from Notre Dame.

Up to the Damascus Gate, he said, they wished to change the line so the position would be handed completely over to the Israelis, as they envisaged handing over Deir Abu Tur to the other party. They would have a neutral zone where the roads (Israeli road to the University and Mount Scopus, and the Transjordan road to Ramallah) would cross.

He spoke of the Arab wish regarding the electric power station for supply to the Old City.[2] He said this could be arranged from Deir Abu Tur and that assurances could be given that the staff employed there would not be molested.

Assurances would be given also, he said, regarding free access to Mount Zion from any gate the Arabs found convenient.

In addition, he said, the whole of certain places — like Nabi Daoud — would be handed over to the interested parties, and free access guaranteed for all who wished to visit. The same would apply for the Israelis in connection with the Jewish Quarter of the Old City, the Synagogues and the Wailing Wall, and the Mount of Olives. He said they did not ask for any building of a Jewish Quarter there, but only that their people be permitted to go there freely for a certain period of each day. He said that when a permanent peace is attained, another arrangement could surely be worked out.

He spoke of the Israeli dislike of having any area called no man's land, and said such areas should be cancelled by division among the two sides. This would not imply any military advance by either one, but only that each side would control part of the area. He pointed on the map to such a division in the area adjacent to Shafat.

In the south, he said, this change in line creates another Israeli pocket — which is inconvenient, but better than that the Israelis have control of the Bethlehem road.

Regarding the railroad, he felt that a mere 8 kilometres did not warrant the establishment of a complicated system of mutual partnership. He said that although it would be necessary to work out some economic solutions on things where there was partnership — the Potash Company, etc., this question of the railroad did not fall within the same category at all.

MR. SHIMONI: (verbatim) When we sta[r]ted what the Chairman called our "homework", we tried to put before ourselves two lists of demands and necessities — ours, and the other side's. We tried to avoid considering our own needs without considering theirs. This seems to us to be a compromise scheme. The list before us was approximately this: our vital necessities are a) Latrun, b) the railroad, c) a territorial link to the University and Mount Scopus area, d) free access to the Old City and the Mount of Olives. Their

2. תחנת הכוח הירושלמית, ליד אבו־טור, היתה בשטח שבשליטת ישראל.

vital necessities are: free use of the road from Jerusalem to Bethlehem, and to link that road with the northern part of the Arab area at Damascus Gate. They say that their problem could be solved by a complete retreat by us from the area east of the Bethlehem road. We do not think this should be done because we do not consider it feasible for military reasons, as Colonel Dayan explained, and because of a slightly sentimental reason, which is that we have a number of settlements there. We have Ramat Rahel and Talpiot, and another area between, which we have marked for development and which is very important to Jerusalem's future. To give up a settlement after thirty or forty years of labour have been invested there is very important [*sic*]. There is another reason too — if we give up this area by complete retreat, it would mean that by the principle of reciprocity, the same would apply to our problem in the Mount Scopus area. Our retreat would mean that we must ask for the same action from them in regard to Mount Scopus, which would mean that the road to Ramallah would be cut off for them. Considering their needs also, we think it not acceptable to undertake such a retreat.

We tried to elaborate a system by which the road to Bethlehem is completely under their control up to north of Deir Abu Tur. From there to Jaffa Gate, there would be a certain area not under their control, but it would be completely free for movement by them under some arrangement which could be found acceptable to both sides. From Jaffa Gate to Damascus Gate, we would be happy to let them have complete control.

On the other hand, we demand the same thing in the north in our link with the Mount Scopus area.

We had to take into consideration that we cannot logically ask for a territorial link with Mount Scopus because it would cut the road to Ramallah, and, of course, they could not agree to this. We tried to leave the Ramallah and Bethlehem roads completely under their control, except for the one point of intersection on each.

The railroad is not a military question. We should like to leave its use free, in our hands.

DR. BUNCHE inquired if this involved no change in lines.

COLONEL DAYAN replied that there would be no change in position on either side, but changes in the area of control, including the railroad completely under Israeli control. He suggested the cutting in half of the no man's land, so that the railroad would fall completely in Israeli territory.

DR. BUNCHE said that it would be helpful if Colonel Dayan would indicate again just where in his scheme either withdrawal or advance of positions was envisaged.

COLONEL DAYAN said that perhaps no advance of military forces would take place at all. So far as he could judge, the Transjordan forces would advance a little to the top of Deir Abu Tur, while the rest of the area would be controlled by their forces but perhaps without an advance of the military

positions. Control might be by some sort of policing and it would be unnecessary to change the lines or have forces advanced.

DR. BUNCHE asked him to distinguish between "military advances" and putting areas under "policing".

COLONEL DAYAN continued, saying they would remain north of Talpiot, but withdraw from the police depot. The Israelis would have two new pockets in addition to the old ones, at Talpiot—Ramat Rahel, and at Mount Zion. In order to avoid misunderstandings, he said, he wished to clarify that the road from Jaffa Gate to Deir Abu Tur should be used freely by either party. This does not mean that it would be controlled by a third party and restrict the Israeli use of Mount Zion. The Israelis still consider Mount Zion their military position. They are ready to reduce forces there as everywhere else but do not consider it a neutral place.

DR. BUNCHE asked what connection there would be between the Bethlehem and Ramallah roads.

COLONEL DAYAN replied that one would first pass over the road controlled by the Arabs, then pass the neutral point, then along the road in the Israeli area towards Jaffa Gate, continuing along the wall to Damascus Gate under Arab control. From Damascus Gate, we would continue to use the road to another neutral point.

MAJOR HINDAWI approached the map and asked Colonel Dayan if it was his intention to have military positions at certain points (indicating on the map). The reply was that there could be a decision later as to whether there would be military positions, or police stationed there. The Major then asked if these positions, either police or military, would be at the edge of the road from Bethlehem to Ramallah. Colonel Dayan replied in the affirmative.

Major Hindawi then asked how Colonel Dayan could reconcile the fact that the Israeli delegation asked for a withdrawal by the Transjordan[ian]s from the police depot, when the Israelis themselves refuse to withdraw from Mount Zion or Notre Dame. The Colonel replied that they intended to withdraw from Deir Abu Tur, and Major Hindawi asked if he considered that position as important as was the police depot to the Transjordan[ian]s. Colonel Dayan replied that he did.

Major Hindawi asked then about Mount Zion commanding Deir Abu Tur, and Colonel Dayan told him he considered that Deir Abu Tur had not lost all its military importance because the Arabs still held part of it. Major Hindawi again asked if the Israelis consider the positions from which they propose to withdraw of equal importance with the police depot, and he received an affirmative answer.

COLONEL MOUAITA: (Verbatim)

Note: Colonel Mouaita spoke, indicating the places mentioned on the map. He began on the most southerly point under discussion, and worked upwards.

I shall not commit myself as to whether we accept this proposal, but will make some remarks because I know the area.

The Jewish withdrawal from this triangle is not workable because it is still controlled on both sides.

If the strategic points remain the same, at any time the road is still threatened by the Jewish forces because Talpiot and Ramat Rahel are still in Jewish hands.

The same principle applies to the pocket, because the Jewish forces are still at Nabi Daoud and the railroad station.

Any Arab forces which may be placed in this pocket would not be in a position to hold it in the case of any operation which might take place in the area.

Since in fact all this portion of the road is still Jewish controlled, the whole road is inoperative for the Arabs, in addition to the placing of this junction under Jewish control.

The same principle applies to Notre Dame. The presence of Jewish forces there still threatens the road.

Colonel Dayan asked that the Transjordan forces withdraw from this triangle in order that the Israelis might have a connection with Mount Scopus. Their withdrawal would put the road under Jewish command.

The linking of Mount Scopus with the rest of the Jewish controlled area places the entire Transjordan forces in this area under the threat of the Jewish forces — and it would be advisable in this case for the Arabs to withdraw completely.

(South again) The same principle applies to the southern neutral zone. If the neutral zone is divided, and Government House given to the Jews, and they are permitted to remain on the strategic hill, this will threaten the Arab road to Jericho, and all the Arab forces here will be threatened.

COLONEL DAYAN interposed that he had not said that Government House would be included. It would be left under United Nations control.

COLONEL MOUAITA: Even if Government House remains under United Nations control, it does not change the picture regarding the placing of Jewish forces in the area.

The whole plan presented by Colonel Dayan would create more difficulties than the present situation.

DR. BUNCHE asked Colonel Dayan if he had any comment to make.

COLONEL DAYAN: I understand that they have a plan also, so I shall make a few remarks now, and then perhaps we can hear their plan.

I agree that our plan is not good. Perhaps it does even make things more complicated than at present by having these neutral positions. I am ready to accept any better plan to solve the question. However, I do not agree with the arguments of Colonel Mouaita.

On the question of roads, it is not so bad as he says. Even without our being there, we could cover by fire all the Ramallah Road and they could

cover the road to Bethixa. This applies to every road to Jerusalem. The only solution to have the roads completely free of threat from either side would be the complete withdrawal of one party from Jerusalem. Even the withdrawal they have suggested would not prevent us from cutting the roads. Notre Dame was not mentioned by them before. Because of Jerusalem's situation every road could be covered by fire from surrounding hills.

They say Abu Tur will be in an impossible position. They held it before — although they did not then have the entire position. Now we shall give them more. This doesn't make it more impossible.

He implied that we must give up Mount Scopus altogether. Everyone knows that for us Mount Scopus represents a University and Hospital. It is impossible for us to leave it.

If they suggest minor modifications of these lines, then we can accept, but if they want us to be at such a distance from all their roads that we cannot cover them with fire, this would mean that we must withdraw from Jerusalem altogether.

We are ready now to hear and accept any better plan.

COLONEL EL-JUNDI: More than once I have expressed the feeling that in coming here we sought a preliminary understanding with the other party. We welcome all discussion.

The five points presented by the Israeli delegation were very important to them, and if we were in the same place, we would ask for the same things. On the other hand, the points for which we asked are very important to us, and the Jews in our place would no doubt ask for the same arrangement.

No doubt both delegations are glad about the agreement reached yesterday.[3] As time goes on, and the point of full agreement approaches, the happier will we be.

Among the points presented by the Israeli delegation was that of the railroad. The Transjordan delegation understands the importance of this railroad, and how vital it is for the traffic between Jerusalem and Tel Aviv. We have agreed to consider the use of this railway, but we came here to speak of armistice and not to bargain. We would agree for the Jews to use this railroad on the condition that it would be put on record that when the final agreement is reached, the rights of the Arabs would be considered.

Against this condition the Transjordan delegation would ask for the withdrawal from Nabi Daoud, Abu Tur, Talpiot and Ramat Rahel of the Israelis. We came here in good faith and if the area is evacuated, not one of our soldiers will advance.

Another condition of ours was that the trains moving from Jerusalem not be used for military purposes. In permitting the resumption of the railroad traffic we will be lifting one of the burdens of the Jews in traffic through Bab el-Wad.

3. מס' 214, ראה גם הערת־עורך שם.

As for Mount Scopus, we understand very well the need of the Jews to have a direct link with the hospital and the university. We have no objection to the Jews' using these humanitarian buildings, but on the other hand, we cannot accept that they be placed on this hill and threaten our positions. You can appreciate that we cannot accept that our road which leads to Ramallah and Nablus be between two Jewish strongholds.

The difficulty can be overcome by the placing of police stations, whose locations will be indicated now by Colonel Mouaita.

The United Nations would guarantee that Mount Scopus will not be used for military purposes.

As to the Latrun road, we know very well that this road is very important to the Israelis and we are prepared to permit them free use of it.

On the other hand, the Jews should realize that the Arab part of the road is very crowded with Arab villages and refugees, and the Transjordan forces are entrusted with their defence. We are, however, prepared to reduce our forces and to have a joint police station at Bab el-Wad.

As to Point 318,[4] we were asked to withdraw from here on the ground that it is high and commands Israeli positions. The withdrawal of our forces from this point would give rise to very long discussion between us on similar points now occupied by Israeli forces and which command Transjordan positions.

Regarding the holy places we realize, of course, that it is important for the Jews to go there, and we have no objection to such visits. Although we are willing to reach agreement here, we are afraid that the people would misunderstand the scope of such an agreement, and if the two populations came together it might create trouble. We suggest that an agreement regarding this be reached by Colonel Dayan and Colonel Tell on the spot, instead of here, regarding visits to be permitted on certains days, perhaps.

COLONEL DAYAN: And people must die on certain days? I mentioned the Mount of Olives.

DR. BUNCHE: Yes, there is the question of the burial ground there.

COLONEL EL-JUNDI: This problem is quite complicated for both of us because we have certain shrines too which are now under Jewish control, such as Nabi Daoud, al-Sahabi Akasha, Deir Mission, Deir Mussalaba, Deir Kaddis Sama'an.

MAJOR HINDAWI: I believe that Mr. Shimoni mentioned something which I should like to bring up again. He asked how we can expect him to withdraw from Talpiot and Ramat Rahel for military reasons, and because of the long time they have expended on the settlements there. I agree with him — but how can they ask us to withdraw from Bab el-Wad? They must compare our situation with theirs.

One point I should like to discuss with Colonel Loehner is that of Point

4. ראה מס' 205.

318. Do you have settlements just under 318 or not? Do you have a main road to your settlements just under Point 318? If they have, we will discuss the thing again.

COLONEL LOEHNER: Point 318 is on a lower level than our positions and it does not command our position. We wanted to avoid any clashes in this area. It is the only position in which we can keep contact with the enemy in case of any fighting. It is not a command position in the area, but there has been a lot of trouble in that sector.

MAJOR HINDAWI: But we have signed a cease-fire yesterday, and intend to sign an armistice. This means, of course, that we will bind elements in our command to keep from fighting. He says this is on lower ground, therefore I ask why they want us to withdraw. I have asked Colonel Dayan if he would withdraw from Mount Zion. The two points are similar. There is no reason to fear clashes if we are going to sign an armistice.

DR. BUNCHE: I would suggest that we adjourn now for lunch. At what hour this afternoon should we resume? I understand, Colonel el-Jundi, that you have a map with which we might begin our discussion at the next meeting. What hour would be mutually convenient?

COLONEL DAYAN: I should like first to clarify two questions. I think I did not understand very well about Mount Scopus and Latrun. I suggest that United Nations will guarantee that Mount Scopus itself would not be used for military purposes. Does this not answer the question about traffic?

You said, I think, that you have nothing against our people going there, but I think you want to be sure that it will not be used for military purposes and you want United Nations to take care of this. Supposing we do this, how do you think we can go to and from there. It is just the problem of access.

I don't understand about Latrun. You say you cannot withdraw from there because of the villages and that you wish to have a police station at Bab el-Wad. This is not at Latrun. Perhaps you call them by some other name. But what is your suggestion exactly about this? Where exactly would the police force be placed? Do you wish all your points combined together, or as I heard the Colonel say, supposing we leave the question of the railroad and the withdrawal aside for the moment, are you willing to go on and discuss the rest of the questions, or does it all go together in your opinion?

MAJOR HINDAWI: You mean leave the railroad and Bethlehem road?

COLONEL DAYAN: If we say that we will not use the railroad, would you then be willing to discuss the rest of the question or do you want to combine all the Jerusalem questions together?

MAJOR HINDAWI: We will discuss all the other points after lunchtime, as Dr. Bunche has suggested.

MAJOR RAMATI: The question[s] of the police station and Mount Scopus are not very clear.

DR. BUNCHE: As I understand it, there are two questions in Colonel Dayan's mind: What do you have in mind regarding the arrangement you mentioned for the Latrun and Bab el-Wad area — the suggestion of a mixed police force — and secondly, in connection with the points raised on Jerusalem particularly involving reciprocal arrangements relating to the railroad and withdrawal of Israeli forces west of the railroad — whether these points could be taken up independently of each other, or whether you think that every question on Jerusalem must be lumped with all other points.

COLONEL MOUAITA: We wish to leave this until after lunch, at the next meeting.

DR. BUNCHE: All right, then, shall we meet again at 5:00 p.m.

It was agreed to reconvene at 5:00 p.m. and the meeting adjourned at 1:15 p.m.

217

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־12 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (12 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

FIFTH JOINT INFORMAL MEETING OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES, 5:00 P.M., 12 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Col. Moshe Dayan
Mr. Shimoni
Lt. Col. Dan Loehner
Major Shaul Ramati

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Lt. Fathi Yassin

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Brig. Gen. William E. Riley
Mr. C. Stavropoulos
Mr. John Reedman
Mr. S. Mahmoud
Mr. M. A. Shamsee
Lt. Col. Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

DR. BUNCHE: I believe it was agreed at the morning meeting[1] that at the beginning of this meeting the Transjordan delegation would discuss its suggestions as to how this problem might be approached, with the assistance, I think, of a map; so, Colonel el-Jundi, would you care to speak?

COLONEL MOUAITA: A glance at Jerusalem shows that it is a Holy City to all religions. The entire world has its eyes on the city, asking for peace. As a sign of good faith on the part of both of us, we must bring such peace to the holy places. This requires some sacrifices and understanding from both sides.

The first point in reaching such a peace is to avoid any direct contact between the peoples of both sides. To achieve this, there must be no intermingled pockets until a final settlement is reached.

One of the first demands of the Transjordan delegation, as opposed to the demands of the Israelis, was the withdrawal of Israeli troops from Nabi Dawoud, Deir Abu Tur, Talpiot and Ramat Rahel, to a line west of the green line.[2]

The reason for asking this withdrawal was to avoid any contact between the civilians and the extremist groups, which might very easily give rise to incidents of a type both parties wish to avoid.

For the time being, the Transjordan demand for the withdrawal beyond this line equals in importance the use by the other party of the railroad.

The Transjordan delegation does not look for any military gain from this demand, and will not ask for any advance by their troops.

If the Jewish troops move beyond this green line, they will not lose too much on military grounds. The line occupied by them is about the same.

In comparison between this demand and that this morning of Col. Dayan, it is clear that this present one would remove any causes of friction. However, the Israeli demand would cause friction because it would place Jewish forces on both sides.

217

1. ראה מס' 216.
2. קו העמדות הישראליות — ראה מס' 216 (עמ' 391 — 392).

At the beginning of the war, the Transjordan troops had no military operations against Mount Scopus because they realized the buildings were of a humanitarian purpose, and in obedience to United Nations orders.

The Israeli delegation may ask what is the price for their giving up this part. The Transjordan delegation would answer that they never attacked Mount Scopus and there are now many Arab places in the Jerusalem sector which are under Jewish control — like Katamon. Lifta, Deir Yassin, Ain Karim and others. In the final settlement, none of these places must be overlooked.

As I pointed out this morning, there could be a road going to Hadassah Hospital and the Hebrew University, and Jama Labiya. This portion of the road would be free and this junction would be under a joint or mixed police control, as well as this other junction.

This portion of the road would be under Transjordan control, but the main forces would be kept away from the road, at a reasonable distance. From this junction to the Hebrew University the road would be free. All these arrangements would be under United Nations supervision.

DR. BUNCHE: May I ask what would be the situation on the part of the road leading into Mount Scopus which would be under Arab Legion control but from which the main Arab forces would be removed? How would free traffic be regulated over that?

COLONEL MOUAITA: The traffic would be under Transjordan control.

DR. BUNCHE: Where would be the mixed control?

COLONEL MOUAITA: (Pointing to map) This junction, this one at Sheik Jarrah Mosque and at the junction of the Ramallah Road and the Hadassah Road.

DR. BUNCHE: Then there would be two controls over that part of the road — an Arab Legion one and a mixed one?

COLONEL MOUAITA: No, both would be mixed control.

DR. BUNCHE: But the traffic goes over one part of the road, which would be just Arab Legion — what would be the function of the mixed control at the junctions?

COLONEL MOUAITA: The function of these would be the control of traffic — to see that it is not used for military purposes and to avoid any clashes with the population.

COLONEL DAYAN: There is one thing I wish to ask, which I don't understand. The area evacuated by us — will it be inhabited by Arab population or left without any at all?

COLONEL MOUAITA: Until the final settlement. To mix the people now would be a source of friction.

COLONEL DAYAN: So no one will live there for the time being?

DR. BUNCHE: What is the situation now — is the area occupied?

COLONEL MOUAITA: No.

COLONEL DAYAN: If we stay here very long, all of it will be inhabited. As

soon as the firing stops, the people move in. Accommodation is scarce in Palestine.

DR. BUNCHE: May I ask two questions: In the southern area from which, in your proposal, the Israeli forces would be withdrawn, but your forces would not advance, — how would this area be policed, and by whom?

COLONEL MOUAITA: We could put a number of civilian police there as we have in Hadassah.

DR. BUNCHE: There were two other points raised by Colonel Dayan upon which I don't believe you touched this afternoon. One had to do with the question of access to the holy places of interest to the Jews, that is the Wailing Wall, and the burial ground at the Mount of Olives. What would be your views as to how this problem could be dealt with?

COLONEL MOUAITA: I think that is very difficult. We also have many villages within the Jerusalem area. The same thing applies to them. We hope that in the future, when there is a final settlement and peace, it will be possible to arrange this easily. I think it best to leave this now.

MAJOR HINDAWI: We might discuss the question of these places later, but I should like to remind you that the same thing applies to ours. We have many points — churches, monasteries, and a lot of places to which we would like to have access. I should prefer to leave this until tomorrow or the next day.

DR. BUNCHE: That is the question of access to holy places. Is that agreeable to you, Colonel Dayan?

COLONEL DAYAN: There have been many years of waiting at the Wailing Wall. Yes.

DR. BUNCHE: All right — it is agreed by both sides that the question of access to the holy places and Jerusalem will be deferred until a later discussion which would devote itself to these particular questions.

COLONEL DAYAN: I have another two questions. The first is the arrangement about Latrun; I didn't catch what sort of arrangement they suggest for this area. The other is that of dividing the no man's land into the control of two parties. I should like to know their reaction.

DR. BUNCHE: Anywhere — not just the railroad?

COLONEL DAYAN: Yes, anywhere. Where great areas are involved and people are just inclined to go casually, and there are sometimes villages or communication lines and no control — I expressed my opinion this morning. There is no need to repeat it.

MAJOR HINDAWI: About the no man's land — I think that you agree that if we are going to divide this again, we shall come to trouble once more. If we send two parties to check positions, and they meet, there will again be a clash between us. Therefore, if we have a no man's land, and it is guaranteed that neither party will pass through it, I think it would be much safer. We must leave it unoccupied.

COLONEL DAYAN: By civilians as well?

DR. BUNCHE: (to Colonel Dayan) Were you speaking of military arrangements?

COLONEL DAYAN: No, I speak of control. No movement is allowed there — civilian or military. Would you suggest that the same condition prevail in the future too?

MAJOR HINDAWI: One point here is that we have cars passing to Bethlehem. We are asking for their safe passage here, but we forbid passage to civilians. We must emphasize that they are going only on the road to Bethlehem. But all other people must be forbidden to pass through the area.

COLONEL DAYAN: But anywhere else — there are many places where the no man's land is a large area, like between Shafat and Jerusalem. The civilian population would like to go there, and there is always trouble.

MAJOR HINDAWI: We must prevent them from getting into the area.

COLONEL DAYAN: I don't want to prevent them. If we divide the area in two, we could allow them to go there.

MAJOR HINDAWI: If we divide it, then we have the right to advance — and you have the right to advance — and there we are, clashing again.

COLONEL DAYAN: Can we only be controlled by civilian police? We shall agree not to advance and the area will be divided in two, with each controlling the civilians in his own side. What is happening now is that anyone entering the no man's land is being shot at by both sides.

MAJOR RAMATI: What is envisaged is a clear line of demarcation.

DR. BUNCHE: In your conception this division of no man's land would be on a basis which would exclude the troops of either side from the no man's land but would permit normal civilian activities subject to the control of civilian police? Is that correct?

COLONEL DAYAN: Yes. I don't want any land under such conditions that no civilian may live there. I think we can avoid troubles by dividing the area, and saying "Here is a clear line." I am ready to agree that we shall not advance anywhere.

MAJOR HINDAWI: Regarding the other questions which may be asked now about the police station at Bab el-Wad, I think it is all right to have one police station there with the Jewish and Arab mixed police under United Nations observer control.

COLONEL DAYAN: What is going to be in Latrun? You are going to evacuate Latrun?

MAJOR HINDAWI: We are staying.

DR. BUNCHE: I promised the other day to have a check made on just what the situation is at Latrun as regards the military position. I have a report from the Senior United Nations Observer at Jerusalem. This road was checked on the 10th of March, the day before yesterday. His report states that Arab Legion positions are on the north side of the road only; however, Arab fire power controls the use of the road.

COLONEL MOUAITA: We agreed, under the United Nations, to allow them to use the road. It is still under our fire control.

MAJOR HINDAWI: Did they not put the distance between the road and the former positions?

DR. BUNCHE: No, that is all that I was sent. It means that you dominate that part of the road. I think there has never been any question of that.

COLONEL DAYAN: There is no question that this piece of road between Latrun and Ramallah is commanded by the hill commanded by the Arab Legion; and therefore we didn't use it. But their map indicates that the road in this sector is not in no man's land [? but] entirely in their area, which is not true. I am happy to have this confirmed by observers. There is a road going between Tel Aviv and Jerusalem and there is a position held here by the Arab Legion. So far as we can judge, the intention of this line was only to cut the water pipeline to Jerusalem, which they did for many months. Now that we are approaching a peace settlement, we thought they didn't need it any more and would evacuate it altogether and have their line here. There is no need at all for them to remain here unless they want again to cut the water pipeline. We didn't intend to have military operations in the area, but must have at least police control, so we may go there. Under the truce ordered by the United Nations and agreed to by the Arab Legion, convoys could not move safely and the pumping machinery was blown up. It was said that this was done by irregulars. Even if we accept their assurances that they would take care of the area, we cannot agree, because they were taking care of it before and still the pumping station was permitted to be destroyed. That is the whole question of Latrun — the road and the water pipeline.

They suggest that at Bab el-Wad we have a mixed police party. I don't know what it would be doing there. I don't know where any Arab traffic would have to go in this area. If their only intention is to have a mixed party — then let us have one — but we can control the road very well ourselves.

I just want to say that in the past questions like Latrun, which put one side in an impossible position, would only have provoked that side to use force. That is not a suggestion for peacetime.

They ask that this be discussed at the same time as Jerusalem. We were ready to discuss it today when they spoke of Jerusalem.

DR. BUNCHE: Before you leave the map, Colonel, would you review briefly what your original proposal for Latrun involved? You requested that the Arab Legion withdraw, but what was the situation regarding the advance of your army?

COLONEL DAYAN: We didn't intend any military advance, but just want control of the road and the water pipeline.

DR. BUNCHE: Control in what sense — police or military?

COLONEL DAYAN: It might be police. It depends on the situation in the area. If everything were quiet, just a couple of policemen would do.

MAJOR HINDAWI: One question: shall we understand that you are going to occupy the police station at Latrun if we withdraw?

COLONEL DAYAN: Yes.

DR. BUNCHE: Militarily? Would there be in your proposition an advance of your military position from your present lines by establishing a military position at the police station and the pumping station, or would your military positions stay where they are now and some arrangement for adequate policing of that section of the road satisfy your needs?

COLONEL DAYAN: Yes.

DR. BUNCHE: That policing could be one-sided — or mixed — or three-cornered.

COLONEL DAYAN: I thought that if this area is evacuated by the Arab Legion, perhaps we shall not have any forces anywhere here at all.

DR. BUNCHE: How far, in your view, would the Arab Legion have to withdraw in order to give you reassurance regarding use of the road?

COLONEL DAYAN: It is not a question of dominating the road by fire power, because this can be done from almost anywhere in Palestine. But if I were them, I should have my line straight here — if my intention were not to cut the road. It depends of course on their reason for being here.

DR. BUNCHE: On that, it would work both ways, would it not, Colonel? The same question could be raised with regard to your salient here (indicating map).

COLONEL DAYAN: Their road here goes as far as Latrun. There is no other object for them. It does not connect two places at all. It serves as supply for their troops as far as Latrun only. After their evacuation it would not be important.

DR. BUNCHE: How many villages are there in that salient?

COLONEL DAYAN: Two I think — and I think they are absolutely empty.

COLONEL MOUAITA: There are more: Beit Nova (?), Deir Ayoub, Yalla... and...[3] Four villages.

COLONEL DAYAN: I know about Deir Ayoub. It is absolutely empty. If it is just a question of a village or two, I think it can be solved. As soon as this question is solved, we can withdraw from Beit Nova (?) and allow normal life to begin again.

Now to go back to Jerusalem — I think there are some changes which took place during lunch time. In the morning they did not ask us to withdraw from Notre Dame. They have now modified their proposal. I can't understand, though, why we are asked to withdraw from all this area to go to the other side of the railroad. There is not only the road between Bethlehem and Jerusalem; there is a town here with 100,000 population, which must have some sort of defence line. If the Arabs don't want to

3. הנקודות וסימני־השאלה בפיסקה זו ובפיסקה הבאה — במקור. המקומות המוזכרים הם: בית נובה, דיר איוב, יאלו.

accept and use the road even in such a proposal as ours, when most of it would be under their control, I don't know what they think will happen to their towns at present under our control.

I don't think enlarging the no man's land sounds like going towards peace... it is like a preparation for war. I don't think we should turn part of Jerusalem into a desert — there is no reason for doing this.

COLONEL EL-JUNDI: As to the points raised by Colonel Dayan on the Latrun—Jerusalem road, we are prepared to take steps for the safeguarding of traffic and I shall now give these steps: the first — we are prepared to evacuate all non-military personnel in this area who are armed (irregulars). In this case we would be in a position to have full control of our military elements in the area, so that any incidents to traffic on the roads could be avoided. If the Jewish delegation is disturbed about a mixed police station at Bab el-Wad, we are prepared to cancel it on the condition that a U.N. Observer would guarantee the supervision of traffic.

COLONEL MOUAITA: Colonel Dayan this morning proposed the establishment of a line which would divide the no man's land into two parts — areas where civilians may move. We wish to avoid having the civilian populations in contact. The establishment of such division brings the lines closer to one another — we wish to keep them as far apart as possible.

COLONEL DAYAN: But with withdrawal of the lines and troop withdrawal on both sides. Dividing the no man's land and letting civilians use the area — do they consider this dangerous even if troops withdraw?

DR. BUNCHE: That is what I have been thinking as I listened to the discussion, only I was going a bit beyond it. The problem is difficult, but it does not seem to me insuperable. There are security interests on both sides. Two big problems relate to 1) the freeing of two roads — the Bethlehem road running up to the Ramallah road, and the road to Mount Scopus, and 2) the freeing of the railroad. A third problem is the freeing of the road in the Latrun sector to Jerusalem. Those are the three major problems in this area. The first two are tied up with what each side regards as its security interests. I should like to call the attention of both sides to the fact that the Security Council of the United Nations as long ago as last May — reiterated in July and August, and again in October — called upon both parties in the Jerusalem area to take steps looking toward the demilitarization of Jerusalem.[4] As you know, there have been some ineffectual talks. We have encountered obstacles which are well-known here.

4. בהחלטות מועצת־הביטחון להפסקת־אש בארץ־ישראל מ־22 ו־29 במאי 1948 נכללה קריאה לצדדים לשמור על הפסקת־אש בירושלים ולמנוע פגיעה בעיר; בהחלטת המועצה מ־15 ביולי 1948 היתה הוראה מיוחדת למתווך מטעם האו"ם להמשיך במאמציו להביא לפירוזה של ירושלים. בהחלטות ה־19 באוגוסט וה־19 באוקטובר חזרה המועצה וקראה לצדדים לכבד את החלטותיה הקודמות (ראה כרך I, נספחים ד—ז, וכן, *Yearbook of the United Nations, 1948—49*, p. 177).

From the standpoint of the United Nations the most feasible approach to problems of this kind is always to separate as widely as possible the forces involved. I think this problem needs the same thinking. I would hope that both delegations will be willing to undertake that thinking in these terms:

What possibility is there a) for an effective reciprocal withdrawal from both sides of these roads at issue, and if necessary, although that seems less difficult to handle, from the railroad area, in such a way as not to leave a barren no man's land in which trouble might arise as a result of incidents, but with a clear-cut scheme for policing the area on civilian levels, and b) to widen the area between the lines in such a way that there could be a reasonable normal use of that area by the civilian population.

There is no reason why the civilian population should continue to suffer on either side once an armistice liquidating the war on the military level is achieved.

If you could eliminate any possibility of military friction by widening the area between the military forces on each side of the roads at issue with an effective arrangement for policing, which I am certain could be worked out on a joint basis, or one involving United Nations participation, we might be finding the best possible approach in terms of the application of an armistice agreement in this difficult area.

I am not prepared to make any proposals, but it would seem to me that it would be worthwhile for both delegations to give this some thinking — to see if this approach would offer a possible solution. With the knowledge of the city which is found in these two delegations and with the aid of maps, it might well be that if both sides would give some thinking overnight to this possibility, a considerable step towards closing the gap between the two proposals of today might be made.

I think the difficulty in the proposals made today is that they are thinking too much in terms of military positions — each side maintaining lines which are at least as good as those maintained presently — with a tendency for the burden of withdrawal to be placed on the other side.

I think, Colonel Dayan, that is true of some of the proposals you made this morning — I must confess I have some concern about your "pocket" arrangement. This is likely to create areas of friction, as you indicated. It is not an entirely happy solution.

In the Transjordan proposal this afternoon the difficulty is of course that one side is asked to withdraw and the other remains pretty much where it is. That is fine if the other side is willing to withdraw. In a situation of this kind, where there are two equal partners — I hope they will be partners — the normal procedure is to take the existing lines in working out an armistice, but we hope to get an agreement which would be much better than would be obtained by maintaining the existing lines because, from experience, we see potential trouble in the existing lines.

Would it not in the case of each delegation be worthwhile to give some

thought to a somewhat different approach than either delegation has made, to an arrangement which would involve mutual withdrawal from the traffic arteries — from the roads which are the main difficulty in the definition of armistice lines in Jerusalem? If that would be considered worthwhile, I hope each delegation will think it over and in the meantime my staff will be giving some thought to it, and we can have a discussion tomorrow to see if there is anything worth exploring in this direction.

COLONEL DAYAN: You talk of withdrawal of forces, not of inhabitants?

DR. BUNCHE: I was speaking strictly of military lines and forces.

COLONEL DAYAN: Meaning that all the people living in the area under our command may stay there?

DR. BUNCHE: No reason at all to punish further the civilian population. In the area between the lines work out an arrangement for policing by both sides, which would in a military sense neutralize the area between the lines but would not leave a vacuum from the standpoint of civilian life and would not be an irritant as a result of incidents.

MAJOR HINDAWI: You mention widening the space. Do you think we can get use from the space?

DR. BUNCHE: Once we agree on creating an area between the lines, then a part of that agreement would be on normal civilian activity and on what form of policing would be undertaken in the area in order to reduce to the barest minimum any possibility of incidents even in the civilian activity which might cause friction. I don't think that is impossible. The agreement would define what could be done in the area. It would depend on the nature of the area. It is better to have this sort of thing regulated by agreement. It could be worked out in the greatest detail. A vacuum would be more troublesome — there would be trouble in a no man's land with no arrangements made.

COLONEL DAYAN: You have to realize that the line in Jerusalem is not only dividing the forces but marking the line between the civilian population. You suggest that the line dividing the civilians shall remain as it is.

DR. BUNCHE: I take as the key to the problem that of the roads. That simplifies it.

COLONEL DAYAN: I think the question of demilitarizing Jerusalem is not very difficult if both sides agree. I suggested our withdrawal from Abu Tur because it is occupied mainly by troops. After our withdrawal we shall not be able to offer it, because as we move away civilians move in.

DR. BUNCHE: It is wide open for each delegation to take into account all of these factors. I am certain that the two proposals you presented today are by no means the only approaches which can be made to the problem. I think these two meetings have given plenty of stimulus for thought and it would be worthwhile to concentrate on this aspect of the problem and see what may come out.

General Riley is here — an old Jerusalem hand. You have listened to this, Bill, do you have any opinion?

GENERAL RILEY: I think there is a possibility of getting either a joint or two separate police forces, so that your military lines can be widened materially. If you get your military separated, the reduction of forces accompanies such a separation. It is a question of not separating people from houses which are [?is] absolutely essential.

The Arabs have always spoken of the question of humanitarian principles. The evacuation of housing in no man's land continues to be a source of trouble. This line of thought is the key to your problem in Jerusalem. There must be a withdrawal or separation of your military forces, which in turn means reduction. I think you have the solution in your hands if you will give thought to it from this point of view.

DR. BUNCHE: I would suggest now that we adjourn until 11:00 o'clock tomorrow.

The meeting was adjourned at 7:00 p.m.

218

י. שמעוני אל ד. בן־גוריון וו. איתן
Y. Shimoni to D. Ben-Gurion and W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 12.3 (שעה 23.45)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 12 במארס 1949 (שעה 20.30)

מידי.
בישיבת הבוקר[1] הצענו טנטטיווית: דיר אבו טור ומחצית מחנות אלנבי ועלמיין עם כביש בית לחם משני צדדיו וכן חופש מעבר עד שער דמשק — להם, נקודת הצטלבות למעברנו לתלפיות. תמורת זאת לנו: דֶפוֹט המשטרה עם קשר רצוף לסקוֹפּוּס דרך הצטלבות על כביש רמאללה, שימוש ופיקוח על מסילת־הברזל משני צדדיה, נסיגתם מלטרון, גישה לכותל המערבי ולקברות הר הזיתים. (ראובן [שילוח] יודע פרטי התכנית והמפה.) הם לא הביעו עמדה סופית, אך היקשו מאוד, הדגישו היות כבישיהם לבית לחם ולרמאללה תחת שליטתנו. אחרי־הצהריים הביאו הם תכנית נגדית:[2] נסיגתנו בדרום עד ממערב לקו המסילה ועד אחרי נוטרדאם, תמורת

218
1. ראה מס' 216.
2. ראה מס' 217.

חופש מעבר לסקופוס תחת פיקוח מעורב או או״ם, ואותו חופש מעבר עם פיקוח בלטרון, ששם יישארו הם, וכן שימוש במסילת־הברזל. דחינו התכנית בתוקף. אחרי ויכוח עקר הציע באנץ׳ לגשת לבעיה מבחינת דמיליטריזציה והסגת קווים צבאיים של שני הצדדים תוך קיום פיקוח משטרתי. שני הצדדים יחשבו על הצעתו עד ישיבת מחר 131100.[3] אנו נוטים להביע הסכמה עקרונית להצעת הסגת קווי הצבא של שני הצדדים, בתנאי שלא תביא עמה שום פיקוח משותף או בינלאומי או החזרת תושבים קודמים בשטח שלנו שייווצר בין שני הקווים הצבאיים החדשים.[4] נדון בתכנית רק אם תבטיח פיקוח משטרתי מלא שלנו לפי קו פיזי ברור המפריד האוכלוסייתיים, נאפשר מעבר בכביש בית לחם. הפרדה זו או (א) לפי הקווים הנוכחיים בדיוק (ואז חופש מעבר לנו לסקופוס בשטח שתחת פיקוחם המשטרתי) או (ב) לפי תכנית דיין הנ״ל, שאז כביש בית לחם תחת פיקוחם, כביש לסקופוס תחת פיקוחנו. הבריקו נא עד 131000 אישור או איסור עם הוראות.[5]

219

מ. דיין אל י. ידין
M. Dayan to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 13.3 (שעה 00.25)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 12 במארס 1949 (שעה 20.50)

חסרונה העיקרי של המשלחת הירדנית הוא הרכבה הדֶגִי. הם כבולים להוראות ואינם רשאים לסטות. נוסף לכך הם גם מתקשים בהבנה. לאחר יומיים דיון בלטרון, הציעו היום משטרה מעורבת בשער הגיא כתוספת לכוחותיהם המחזיקים בלטרון.[1] בגלל חוסר עצמאותם אין עניין לפי שעה להקים מגע ישיר אתם. הרושם הוא כי באנץ׳ ורײלי ינסו לקדם החלטות או״ם בעניין ירושלים[2] על חשבון חילוקי־הדעות בין הירדנים ובינינו. יש להבטיח ישוב אבו טור, תלפיות ושאר שכונות הספר הריקות

3. ראה מס׳ 221.
4. ראה גם מס׳ 219 והערה 4 שם.
5. איתן ענה כי מפאת היעדרו של ראש־הממשלה תתקיים התייעצות רק ביום המחרת ואז ישיבו דבר. (מברק אל שמעוני, 13.3.1949, שעה 11.30, 130.16/2948/1).

219

1. השווה מס׳ 217; מס׳ 218.
2. ראה מס׳ 217, הערה 4.

מתושבים.[3] לדעתנו אין להתנגד עקרונית לתביעת פירוז ירושלים,[4] אך להשאיר התכנון והיוזמה לאו"ם ולבחון הצעתם המעשית. בפגישת היום אמרתי כי אי־הסדרת עניין כלטרון מביא לקרבות. הערבים לא הבינו ובאנץ' לא הגיב.

220

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־13 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (13 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

SIXTH JOINT INFORMAL MEETING OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES
11.00 A.M., 13 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel Moshe Dayan
Lt. Colonel Dan Loehner
Major Shaul Ramati
Mr. Shimoni

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Captain Ali Bey [Abu] Nowar

3. במברק נוסף אל ידין חזר דיין על הצעתו והוסיף את ההסבר הבא: "אם תצא איזו ועדה מעורבת למקום ותמצאנו ריק מאזרחים, יהיה לחץ או"ם לפינוי השטח כדי להשאיר דרך בית לחם נייטרלית בגבול הגזרות. בהשתלשלות כזו אין תקווה לקבל תגמול מתאים." ידין השיב כי הוא מברר את הנושא עם הנוגעים בדבר, אך הנימוק אינו נראה לו משכנע. (דיין אל ידין, 15.3.1949, שעה 09.30, 130.02/2431/1; ידין אל דיין, 16.3.1949, שעה 10.40, 130.16/2948/1).

4. במברק נוסף אל ידין הסביר דיין: "באנץ' ורניילי מציעים פירוז לא כפתרון אלא כשלב לשלום. הצעתם: הרחקת עמדות הצבא והחלפתן במשטרה. מעשית אין לנו הבדל כי השינוי יהיה רק בצבע הכובעים. מכל מקום, אין לטעון כי הגיע הזמן לסידורי שלום ולכן לדרוש החזרת החיים למסלולם בהר הצופים ובשימוש ברכבת ולהתנגד בו בזמן למפרע להחלפת הצבא במשטרה. יש רק להיזהר ממזימתם בדבר ירושלים יהודית וערבית מאוחדת, הנפרדת בסידוריה ממדינת ישראל." (מברק מיום 13.3.1949, שעה 11.00, 130.16/2948/1).

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. John Reedman
Mr. Saleh Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Lt. Colonel Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

DR. BUNCHE inquired whether either delegation had produced any new thoughts overnight.

COLONEL DAYAN: The problem is one of positions and access rather than reduction of forces. We have no objection to reduction of forces, but the only thing is, I don't think it would help the question. If we sign an armistice, we will gladly reduce forces, but now this makes no difference to the basic problem. I would suggest, as it was your desire, that perhaps you will provide us with a plan of how you think the forces should be posted now.

DR. BUNCHE: If the delegations should wish me to do so, I should be happy to comply. I always hesitate to put in a scheme of my own — to throw another proposal into the list — simply because I am a third party here — a neutral party. No one is negotiating with me — I have nothing to offer. Heretofore, I have never introduced a compromise proposal until it appeared that there was no real possibility of the two parties closing the gap between them on the basis of their own propositions. In the Egyptian negotiations on several occasions I put in compromise proposals which were a sort of midway ground between the positions taken by the two parties. At a later stage in those negotiations, when even that did not work, I would suggest an arrangement for a particular problem which might be something new.

You can understand my own hesitation to do that, unless the parties themselves feel that it would be helpful. The understanding always is that whenever I or my staff would put forth a proposal it would have no effect other than to afford both of you a basis for consideration. It would not be with the design of trying to sell something to either side. It would simply be an effort to see if a new approach could provide a *modus vivendi* for getting the two views closer together, protecting the interests of each.

If both of you think that might be helpful, I am willing to try it and to see about putting something on paper and on a map, in a purely tentative way, to see what would be your reactions.

Before that, I should like to ask a few questions. The first would relate to Colonel Dayan's original proposal, and your discussion of it. For my use particularly, Colonel Dayan, I should like you to review again briefly where you consider to be the vital interests as regards security in the Jerusalem area. I think particularly with reference to the situation in the

southern part of Jerusalem, and your indication of the elementary security needs as you see them — and then I shall ask the Transjordan delegation to do the same, thinking entirely of security.

COLONEL DAYAN: There are two kinds of security, that of the town as a whole, and the second of commanding the lines of communication.

Regarding the town, the Bethlehem road is in a valley here (pointing to the map). The line of defence from the east is this group of hills (indicating Mount Zion, Talpiot, Ramat Rahel, Deir Abu Tur).

Taking the town from the south, there are two lines. The best one is here (pointing to Beit Jala) which is much higher than the town itself. Because of its distance, small arms cannot be used however in an effective way. There is another group of hills to the south which is closer and perhaps could be called the actual line of defence.

From the north, you have Shafat, which faces the town.

Although Jerusalem is on a hill, on each side it has a valley which in turn is followed by small hills where you can easily cover the city by fire.

We now hold only this line of hills (Mount Zion, Deir Abu Tur, etc.).

DR. BUNCHE: May I ask about your line from the north. That is on high ground?

COLONEL DAYAN: No, it is on land which slopes down. They are on a higher level than our position here. For small arms this position is not very effective.

DR. BUNCHE: The problem is more severe then in the south and south-east than in the north?

COLONEL DAYAN: No, as it stands now, the problem is almost the same in both instances. Although they have the best positions around the town in the south and the north, they are at quite a distance and could be used only by guns but not small arms.

The suggestion that we withdraw from this line (Mount Zion, Deir Abu Tur, etc.) would not only leave the city exposed, it would put us where we would have their positions on both sides of us.

DR. BUNCHE: From the standpoint of the vital arteries — the roads — I recognize the difficulties from looking at the map, because of the fact that the roads run through the city. What are the practical possibilities in terms of distance for withdrawing forces from both sides of the Bethlehem road, and Ramallah road in the north, and the road to Mount Scopus; that is, for creating a neutral belt through which the road runs? What are the practical possibilities in terms of distance for mutual withdrawal?

COLONEL DAYAN: I should say you would have to divide the road into three zones. The middle one inside town. There you cannot withdraw very far. Any withdrawal would mean loss of control. That is why we cannot withdraw from Notre Dame. Even in their suggestion, the withdrawal was just fifty yards.

DR. BUNCHE: The withdrawal would still leave the road under small arms fire?

COLONEL DAYAN: Yes. I said there were two different questions of security — one of the town and one of the roads. I see no possibility of having any road completely under the command of one side. You must recognize that many lines of communication could be equally commanded by both sides. For example, the Jordan Valley which serves as a border. That is commanded by both sides. As soon as war starts, all this valley is under fire from both parties. We must therefore rely on peace.

The same thing applies to the railroad. In order to have it completely under our command, we must have Beit Jala, or the mountain above it. But still, we don't ask for Beit Jala to use this railroad. As you can see, we can cover the Ramallah road by fire and also the road to Tel Aviv.

To have the safe belt for the road for control, that perhaps could be done — but not in the middle part, unless you measure by yards. To leave the road clear it would mean that our forces would have to go to the eastern side, which would again make a pocket. The only other solution is complete withdrawal in order to leave the road out of our command altogether.

Here to the north the road is really the border between the two zones — the two communities — here there could be a withdrawal to leave it in a neutral zone. But if you speak of withdrawal it would mean you must have all the buildings around it evacuated, or you must have some sort of effective policing. We must realize that this is a town with many thousands of inhabitants and it is impossible to leave a no man's land in the centre of such a place.

Practically, I see no way to solve this question of lines of communication for each party by having them left in a desert — but just by trusting each other that there will not be any open firing.

It is not only a question of the lines of communication, but even during the last three months since Colonel el-Tell and I signed this agreement,[1] the people in the two communities live so close to the line that if war should resume, there would be catastrophe all over the town.

DR. BUNCHE: You mentioned once that the road divides into three parts — the Ramallah road in the north, the Bethlehem road in the south, and the part running through the centre of the town. In the northern part of the road you say you have a dividing line between the two communities and the possibility of creating a belt there would be more feasible, but in the southern part it is less feasible. What is the situation as regards the middle part of the road?

COLONEL DAYAN: In the middle part — from the Jaffa Gate to Sheik Jarrah — it still goes along the border of the two communities, but because of its position in the middle of the town the belt must be very narrow, consisting perhaps only of yards. In the north and the south too, this belt

220

1. ראה נספח ד, עמ' 686.

must be crossed by both parties in many places: to the Wailing Wall, and Mount Scopus and the Mount of Olives for us, and to the electric power station and their shrines for them; unless we leave completely Mount Scopus and the Mount of Olives and the Wailing Wall, and everything east of the road.

DR. BUNCHE: Your security needs would then fall into three categories: 1) the protection of the new city against attack from them, from the north, east, south, and south-east; 2) free access to the city from the south, which of course involves also the section of the Tel Aviv—Jerusalem road under Arab Legion fire power at Latrun; and 3) the cross roads running east to points of concern to you not militarily, but primarily for religious reasons east of the Bethlehem road.

These are the three. Two of these are security considerations and the third is humanitarian.

COLONEL DAYAN: I wouldn't say that only two reasons are security. This one is security for everyday life too. We have here a good quarter of our city on the southern part of the Bethlehem road.

DR. BUNCHE: That is the crossroads?

COLONEL DAYAN: Yes — Talpiot, Ramat Rahel, and all of these. Mount Scopus is not just religious either. We can limit the visits for religious purposes, but certainly there is the question of trucks and supplies and building materials to Mount Scopus, as well as people.

DR. BUNCHE: Colonel el-Jundi, could you help us by giving a similar brief account of the security picture from the point of view of the Arab needs in the Jerusalem area?

COLONEL EL-JUNDI: I dealt with the points related to Nabi Daoud and Ramat Rahel in connection with the demands of the Israeli delegation, and against these demands we asked for a free road between the Old City and Bethlehem. Although this road is not of primary importance to us, nevertheless we asked for it against their demands.

My delegation is quite content with its present position, but if the Jewish delegation considers it difficult to withdraw from the point we mentioned,[2] the only thing left for us is to accept an armistice within the present lines. Or — an alternative would be to consider the draft agreement which you, Dr. Bunche, might present.

MAJOR HINDAWI: "Discuss" it — not "consider" it!

COLONEL DAYAN: May I ask a question? When you think of an armistice within the present lines, does that mean no one shall be using Bethlehem Road, and that we shall not be able to go to the Mount of Olives and there will be no changes about Mount Scopus?

COLONEL EL-JUNDI: The agreement arrived at between Colonel Dayan

2. ראה מס' 221.

and Abdullah el-Tell is being implemented. As far as access to the Hebrew University and Hadassah Hospital is concerned, all facilities will be given. If there are other points arrived at between you two, they will be implemented also. However we feel all other points should be left for the final settlement. The Transjordan delegation here will not deal with the points of discussion between Colonel Dayan and Colonel Tell.

COLONEL DAYAN: That is a very funny situation. We worked out a plan covering all these questions — both of us agreed — but when it came to the final form, Colonel Tell said it was under the authority of the delegation at Rhodes. This was just before I left for Rhodes. Now we have discussed this for a few days, and you ask me to go to Colonel Tell about it. It was the Bethlehem Road, and Mount Scopus, and the electric station and everything.

COLONEL EL-JUNDI: We prefer to hold up discussion of this until we hear Dr. Bunche's proposal.

DR. BUNCHE: All right. If that is agreed, then I should propose to do this: not to have any other meeting today — unless I hear violent objection from either side. I and my staff would then study carefully the record which has been kept of the discussions we have had in here on this problem. We would see that proposals might be devised. I am not in a position to say now whether we will offer one or alternative schemes in a purely tentative way as a new basis for discussion; whether we would offer an overall scheme or whether it would be designed to deal with particular problems raised by one side or the other.

Frankly, I had not planned to throw in anything at this stage. It was my hope that perhaps each delegation would have some new ideas itself this morning, because it was agreed by both that there were many different ways of approaching the problem. I can understand, however, that each delegation, having put forth its position, may be somewhat reticent about putting forth a new one until all possibility of having its original one accepted is exhausted.

I am quite willing to do that. I hope that neither delegation will expect too much. We are dealing with the Holy Land, but it has been a long time since miracles occurred, even in the Holy Land.

We are here to get agreement, whenever — however — possible, and so we will go to work on it. We will need the rest of the day in order to get our thinking caps straight. I propose then that we have a meeting tomorrow, and I will give both of you a call about 10:30 or 11:00 a.m. to indicate the exact time, and see what we can produce. Is that satisfactory? I want to make it clear that anything we may put forth is purely tentative and only for each delegation to give such consideration to as the idea would merit. I must also say in advance that we are members of the Secretariat — and are quite accustomed to having our ideas thrown unceremoniously out of the window. We have no pride of authorship and no sensitivity left whatsoever

as regards authorship. Horrible things have happened to papers we have produced in various places.

COLONEL DAYAN: This scheme will include Latrun and the railroad?

DR. BUNCHE: Yes — all problems of defence and access to the city. These are the basic problems; and arrangements which would permit the maximum of return to daily life. These, as I see them, are the fundamental problems in Jerusalem.

As a peace-loving man, I should like to say, "Settle it by completely demilitarizing the place," and then there is no problem; but I realize that things cannot be done so simply.

It was tried, I am afraid, half-heartedly, and in a jerky way. I never have had a really clear picture as to what did transpire as regards the efforts to demilitarize Jerusalem. I remember back in August we had talks with Arab representatives in Beirut and Israeli representatives in Tel Aviv,[3] and at the time I thought there was some sort of real possibility — and Bernadotte did too. However, hitches were encountered, and I never have been clear about just how the effort bogged down so completely. What was it?

COLONEL DAYAN: Oh — there were just maps and schemes. I think the latest was Neuville's — and then they came to the conclusion that all the schemes were no good and Neuville suggested more or less dividing Jerusalem up into an Arab Zone and a Jewish Zone, and then they gave up the scheme of internationalizing Jerusalem and having a unified town.

DR. BUNCHE: The demilitarization scheme immediately merged into the political questions?

COLONEL DAYAN: Yes. On the border of every state it is necessary to have some kind of defence line. There would be the questions of customs and taxes and everything else, as it is the border of a state. You cannot leave policemen with clubs, especially as we haven't signed a peace yet. The other thing is that you call Jerusalem an international city and have a defence line somewhere else but everyone gave this scheme up, as I understand it.

DR. BUNCHE: All right. I think there is no use in prolonging this meeting. We will adjourn then, and you will be called sometime before lunch tomorrow.

The meeting adjourned at 12:05 p.m.

3. ראה כרך I, מס' 424, 476, 477, 507.

221

י. שמעוני אל. ד. בן־גוריון וו. איתן
Y. Shimoni to D. Ben-Gurion and W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 13.3 (שעה 15.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 13 במארס 1949 (שעה 12.35)

מידי.

1) בישיבת הבוקר[1] נשארנו בלתי־מתחייבים לגבי הצעת באנץ׳ על הסגת קווים צבאיים.[2] הצד הנגדי לא הגיב עליה בכלל. דיין הרצה מחדש לפי בקשת באנץ׳ על צרכינו האסטרטגיים בירושלים. 2) ג׳ונדי הודיע שאם לא נסכים לפינוי תלפיות וכו׳, יסכימו הם לחתום על שביתת־נשק ללא כל שינויי קווים, תוך השארת סידורי מעבר מקומיים לפי הסכם דיין — תל, שאין המשלחת יכולה להיכנס לפרטיו או לשנותו. 3) הוסכם שבאנץ׳ ועובדיו יעבדו עד מחר 141100 תכנית מדויקת של הסגת קווים.[3]

222

מ. דיין אל י. ידין
M. Dayan to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 13.3 (שעה 20.15)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 13 במארס 1949 (שעה 16.35)

בהול.

נכנסתי אל באנץ׳ ומצאתיו קודר ועל שולחנו מברקים מ[לייק] סאכסס החוקרים בעניין עובדה.[1] לדבריו, האנגלים רוצים לעשות עסק פוליטי מזה. הוא צופה אפשרות של הסתבכות פוליטית עבורו מעניין זה עד שייאלץ להתפטר מהנהלת שיחות רודוס. וכן כי העניין יגיע למועצת־הביטחון. הערבים יכולים לטעון כי תוך השיחות הסכים

221

1. ראה מס׳ 220.
2. ראה מס׳ 218; 219 והערה 4 שם.
3. ראה מס׳ 228 והערה 1 שם.

222

1. ראה הערת־עורך, עמ׳ 372.

להתקדמותנו בדרום, בניגוד להפוגה, ואז ייאלץ לתבוע מאתנו לסגת, וכשנסרב, ייטלטל מתביעות צד למשנהו ויצטרך להתפטר. טענתי: 1) לא היתה התקדמות אלא הצבת כוחות במקום שליטה בסיורים. לזאת ענה באנץ' כי פרלמן הודיע בפגישת עיתונאים, בשם ממשלת ישראל, כי "תפסנו חמישה קילומטר חוף באילת". 2) אמרתי לו כי לא היו כוחות לגיון בשטח וממילא אין זו התקדמות על חשבון ולרעת הצד השני. לזאת ענה כי כל התקדמות אסורה, אף כי כמובן אי־התנגשות ואי־פריצת קווים מקלים המצב. 3) אמרתי כי ב־10.3 חתמו הערבים על הפסקת־אש מן התאריך הנ"ל.[2] ענה כי זה לא ימנע מן האנגלים לצעוק בלייק סאכסס, ומן המשלחת לצעוק כאן כשיקבלו הוראות לכך. לדבריו, היו כבר הירדנים חמוצים אליו היום ושאלו מדוע לא עשינו התקדמותנו לאילת לפני התחלת השיחות עם הירדנים. עודדתיו והשאתי לו עצות טובות, והסברתי לו, בתקווה שיעביר ההסברה לירדנים, כי אם הם רוצים לקבל המשולש מן העיראקים, עליהם לקבל הסכמתנו לכך ועליהם להסתדר אתנו, לא להתקוטט.

מסר לי תלונה שקיבל מן המשקיף שלו עם המצרים, קולונל סומה, ואשר הוגשה על־ידי צדקי פאשה.[3] בתלונה נאמר כי שלוש מכוניות שלנו עם 6 אנשים עברו ב־8.3 הגבול המצרי ליד ואדי רדדי 138893 ולקחו שבויים: 8 גברים, אשה ושלושה ילדים. בסיום, באנץ' דואג ללחץ עליו מ[לייק] סאכסס בעניין הדרום ומן ההאשמות האנגליות כנגדו ואינו נתון לעניין ירושלים.

אגב רמז לי אם אני מוכן לדבר עם ג'ונדי בעניין זה. אינני נוטה לכך היות וג'ונדי אינו עצמאי. אפשר אולי לאמר לג'ונדי כי אם יבלבלו המוח, לא נשתף אתם פעולה בקבלת המשולש על ידם. רידמן אומר כי עבדאללה המלך מפקד כל הצבא ההאשמי ולכן החילופין ליגליים, אך באנץ' אינו מקבל הנוסחה ואומר כי אפשר להתנגד לכך עקרונית כי יש בזאת הפרת הפוגה. האם אתה חושב כי כדאי לאיים על ג'ונדי בעניין המשולש או אפשר לסמוך על באנץ' כי יסתדר עם האנגלים?[4]

2. ראה מס' 214. למעשה נחתם ההסכם ב־11 במארס.
3. כך במקור. הכוונה ככל הנראה לגנרל צאדק, מפקד הכוחות המצריים בארץ־ישראל.
4. ידין ענה כי הוחלט להתנגד לחילופים במשולש. אשר לטענה שישראל הפרה את ההפוגה, הציע ידין להזכיר לבאנץ' את הודעתם האחרונה של האנגלים על תגבור כוחותיהם (ראה מס' 171, הערה 2) ולומר לו כי הדבר מהווה הפרת ההפוגה "בדיוק כמו תנועתנו בנגב." בעניין התלונה המצרית ביקש למסור לבאנץ' כי הנושא נבדק על־ידי ועדת שביתת־הנשק "ואין לו לחשוש." (ידין אל דיין, 14.3.1949, שעה 10.00, 130.16/2948/1).

223

ו. איתן אל פ. מוהן (תל אביב)
W. Eytan to P. Mohn (Tel Aviv)

העתק: 130.16/2948/3

Tel Aviv, 13 March 1949

Dear Dr. Mohn:

I shall be obliged if you will please transmit the following communication to the Acting Mediator:

Mr. Reuven Shiloah, Head of the Israeli Delegation at the armistice talks with Transjordan now being held at Rhodes, has informed this Government that the Governments of Transjordan and Iraq are contemplating certain troop dispositions on the Iraqi front, the effect of which will be that Transjordan troops will take over forward positions, Iraqi troops in consequence retiring to the rear positions in the sector.[1] This, in the view of the Government of Israel, is a movement of troops of the nature prohibited in Paragraph 6, sub-paragraph 5, of the Mediator's note dated 7 June 1948,[2] the principles of which have governed the truce ordered by the Security Council in its resolution of 15 July 1948.[3]

The carrying out of such redeployment confers obvious advantage on the other side, in violation of the resolution of the Security Council of 19 August 1948.[4]

The Government of Israel is obliged to protest most strongly at this violation of the truce and to state that it will be unable to recognise any legal consequences which might be alleged to flow from this redeployment. It reserves all its existing rights in the present situation.[5]

Yours truly,

Walter Eytan
Director-General

223

1. בידיעה מודיעינית מן ה־11 במארס נמסר על ישיבה שהתקיימה בעמאן ביום הקודם ובה הוחלט שהלגיון יקבל לידיו את החזית העיראקית החל מה־12 במארס. ההעברה תסתיים בתוך חמישה־עשר יום. העיראקים יתרכזו באיזור שכם — טובאס — יריחו ואילו הכוחות המקומיים יועמדו תחת פיקוד הלגיון ומשכורות אנשיהם תשולמנה על־ידי העיראקים. ההחלטה היתה טעונה אישור ממשלת עיראק. (ראה שירות מודיעין אחד אל י. הרכבי, 11.3.1949, שעה 16.45, 130.16/2948/1).
2. ראה כרך I, מס' 156, והערה 1 שם.
3. ראה כרך I, נספח ו.
4. ראה כרך I, נספח ז.
5. באנץ' ענה כי הוא אינו יכול לפסוק בשאלה זו כל עוד הפרטים אינם ידועים לו. הוא הדגיש שדחיית הכרעתו אין פירושה שהוא מקבל את הטיעונים הישראליים. (ראה מוהן אל איתן, 16.3.1949, 130.16/2948/1).

224

מ. דיין אל ו. איתן
M. Dayan to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 14.3 (שעה 19.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 14 במארס 1949 (שעה 12.00)

מידי.

של ידין 131950[1] הגיעני רק עתה ועם המקופחים הסליחה. שלכם 132310,[2] סעיף שניים, לא ברור מי המבקש — עמאן או משלחתם. הזכרתי לבאנץ' תביעותי הקודמות כי הסכם הפסקת־האש ילווה מפות מאושרות על־ידי הצדדים, ושאלתיו מה יהיה בשטח דרומה מים המלח. תבעתי הכללת שטח זה בסידור שנקבע בהסכמת הצדדים לשטח הלגיון מן 164126 עד 143084 ומשם עד ים המלח. באנץ' ענה כי כבר הורה משקיפיו לסייר השטחים הנ"ל וכי הוא מקווה לרפורט מהם תוך יומיים אודות כל הקווים שלנו ושל הלגיון מירושלים ועד עקבה. הוא הורה משקיפיו להחתים המפקדים המקומיים על נכונות המפות. כשיקבל הרפורט, יקריאו בנוכחות שתי המשלחות ויקבע שתיקה כהודיה. אם יהיו ערעורים, יצאו המשקיפים לבדוק המצב בשטחי המחלוקת. לדעתו, צירוף של הסכם הפסקת־האש עם דו"ח קווים על־ידי המשקיפים, אשר הוקרא באזני שתי המשלחות ולא עורער, משמש מסמך מספיק. לשל ידין 141000:[3] באנץ' ציטט עמדתנו בעניין התגבורות האנגליות ואמר כי צדקנו והסתמך על מחאותינו. עניתי כי יש הבדל רב בין תנועת יחידה צבאית בארצה ובין כוח זר הבא לארץ אחרת ומסתמך על פנייה לעזרה כנגד סכנה המרחפת כביכול. הישיבה בעניין ירושלים לא תתקיים היום, כי תכניתו טרם מוכנה.[4] הוא עסוק, כלשונו, ברעש סביב blooming עקבה. הבנתי כי הוא מבשל הצעה לירושלים שתכיל: 1) הרחקת הצבאות והחלפתם במשטרות. 2) הדרכים והמקומות הקדושים המשותפים — בשמירת יחידות מעורבות בפיקוח האו"ם או או"ם נקי. 3) ועדה מורכבת משלנו, שלהם ושל באנץ' לקביעת פרטי התכנית. עיתונאים שאלו באנץ' היום אם קבע שתנועותינו בנגב היו הפרות להפוגה, והוא הכחיש. אנו צופים בהנאה התפתלויותיו בעניין עקבה, מאחלים לו כל טוב ומוכנים לעזור לו מוסרית וטכססית. אגב, באנץ' רמז כי ישובים אזרחיים שלנו בדרום יועילו מאוד למעמדנו וכן איננו חושב שהאנגלים יעיזו לעבור לגבולנו.

224

1. בתיק 130.16/2948/1. ידין הורה לדיין להפנות מברקיו לשר־החוץ עם העתקים לראש־הממשלה, לרמטכ"ל ואליו.
2. לא נמצא.
3. ראה מס' 222, הערה 4.
4. ראה מס' 220, 228.

225

המלך עבדאללה אל מ. שרת
King Abdallah to M. Sharett

תרגום מקורי מערבית: 130.16/2948/1

[עמאן], 14 במארס 1949

קיבלתי את איגרתכם[1] בעל־פה ומצאו חן בעיני ניסוחה, שלמות מתינותה ודברי הכבוד וההבטחות הכלולים בה. אלא שאעלה על הכתב כאן כי לא פניתי אליכם בעל־פה, אלא בסמכי עליכם ועל סמך היסודות שקדמו. וכעת, כששתי המשלחות ברודוס, מהחכמה וישוב־הדעת להימנע מכל תנועה והתגרות על־ידי שני הצדדים. מה שדנתם בו, הן בעניין הדרום והן בעניין ואדי ערבה, הרי כל זאת יועלה לדיון בשעת ההסדר: וכלל דבר, כל זמן שהכוונה טובה, יש מקום לשינוי ותיקון. כבר נפוץ כאן כי אתם הצהרתם שיחידה צבאית ישראלית הגיעה אל חוף מפרץ עקבה בשטחים שנחשבו לכלולים בארץ־ישראל, וזה אמת. אחר־כך נאמר כי בהצהרה זו אמרתם כי כל חלק מארץ־ישראל שיסתלק ממנו הצבא העיראקי ייכבש, לשם ייצוב הביטחון, על־ידי הכוחות הישראליים. האם זה נכון? וכי, לפי מה שנאמר, יחידה ישראלית נמצאת עתה במקום מסוים בוואדי ערבה ואחרת במקום פלוני, למרות מה שנאמר בתשובתכם הקודמת בעל־פה?[2]

226

ו. איתן אל המלך עבדאללה (עמאן)
W. Eytan to King Abdallah (Amman)

נוסח עברי מקורי:[1] 130.16/2948/1

[תל אביב], 15 במארס 1949

הנני מתכבד להודיע להוד־מלכותו כי שר־החוץ משה שרת נסע לחוץ־לארץ ולפיכך אני ממלא את מקומו ולי הכבוד להודות בשמו על מכתבכם האדיב, שנתקבל אמש,[2] ולענות עליו את התשובה הבאה:

225

1. מס' 215.
2: ראה מס' 204.

226

1. תרגום מקורי לערבית בתיק.
2. מס' 225.

אנו שמחים שהמצב בנגב כולו שקט ולא היה כל אינצידנט בינינו ובין כוחות הוד־מלכותו. עד כמה שהדבר נוגע לנו, המצב יימשך להיות כן, ואני יכול להבטיחכם נאמנה שאין כל שחר לשמועות שפלשנו או שבדעתנו לפלוש לתוך תחום עבר־הירדן. כל זמן ששני הצדדים מכבדים את הריבונות של כל אחד מהם, אין מקום לחששות ואינצידנטים מצערים, ואפילו הקלים ביותר; וכפי שידוע לכם, רצוננו לחיות עמכם בשלום ובידידות.

אשר להסתלקות הכוחות העיראקיים מהשטח שהם מחזיקים בו עכשיו וכניסת כוחות הלגיון במקומם, הרי כבר הודענו למתווך בפועל שאנו רואים בצעד זה הפרה גלויה של ההפוגה ולא נכיר בו כל עוד לא תושג הסכמתנו לו.[3] אולם אין אנו מתכוננים לכבוש שטח זה או לאיים על האוכלוסיה הערבית, כי ברצוננו להגיע להסדר של שלום גם בשטח זה. אנו סוברים שעל בסיס של הבנה הדדית אפשר יהיה להגיע להסדר והסכמה שיאפשרו כמה וכמה סידורים הגיוניים בשטח.

לפי דעתנו אין הדיון הזה שייך לשיחות שביתת־הנשק ברודוס, אבל אנחנו מוכנים לקרוא חזרה את הקולונל משה דיין מרודוס לשם שיחה עם נציג המלך בירושלים על הסידורים הרצויים לשני הצדדים בשטח שממנו יסוגו הכוחות העיראקיים.

נהיה אסירי־תודה למעלתכם אם תודיעו לנו אם ברצונכם שנזמין את קולונל דיין לשיחה כזו בירושלים.[4] אנחנו בטוחים שלהוד־מלכותכם ייראה הדבר, שהרי אתם, לא פחות מאתנו, תעדיפו פתרון בדרכי שלום.

227

מ. דיין אל ו. איתן
M. Dayan to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 15.3 (שעה 15.00)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 15 במארס 1949 (שעה 13.25)

מידי.

היום הוצגה בפגישה המפה עם קווי שני הצדדים כפי שבוקרה וסומנה על־ידי המשקיפים ונחתמה על־ידי המפקדים המקומיים.[1] המפה כוללת השטח מדרום לירושלים עם עין גדי. הערבים טוענים כי רוב הקו שלנו נתפס על ידינו בימים האחרונים, ומסמנים קו מקביל לו במרחק כמה קילומטרים מן הנוכחי כקוונו הנכון. עניין זה יסודר בעזרת הבאנצ׳יזם והתעקשותנו. הקושי העיקרי הוא בקו שבין עין גדי

3. ראה מס׳ 223.
4. המלך השיב בחיוב להצעה בדבר הזמנת דיין. (נבו אל הרמטכ״ל, 16.3.1949, שעה 09.20, 130.16/2948/1). תשובת המלך למכתב שלפנינו — ראה מס׳ 240.

227
1. ראה פרוטוקול הישיבה בתיק 130.02/2442/9.

ונקודתנו 152085. המשקיפים, הערבים ובאנץ' טוענים כי שתי הנקודות רחוקות אחת מהשנייה מכדי להוות קו אשר עתיד לשמש קו שביתת־נשק. אין אפשרות לחזק קו זה על־ידי תוספת עמדות בו, היות ומפקדנו חתם כי אין לנו יותר עמדות מן המסומנות באותו תאריך. אני מציע לפחות לדאוג שקו האספקה שלנו יקשר שתי הנקודות הנ"ל.

הערבים טוענים כי הם שולטים בשטח על־ידי פטרולים וכי קו האספקה שלנו הוא דרך הים. הערבים טוענים כי הקו הנתון לפיקוח הוא צפון מ־090 והמציב את עין גדי כאי בתוך שטחם. באנץ' אמנם טוען לאי־חוקיות שיטת הפטרולים, אך תומך בהם, והקו 090 נראה לו כקו מתאים לשביתת־הנשק. אנו עומדים על הגובה, כלומר על עין גדי.[2]

228

הצעת ר. באנץ' בעניין ירושלים
R. Bunche: Tentative Proposal for Jerusalem

130.02/2442/9

[Rhodes], 15 March 1949

CHAIRMAN'S SUGGESTIONS FOR AN ALTERNATIVE APPROACH TO THE PROBLEM OF ARMISTICE LINES IN THE JERUSALEM AREA[1]

I. INTRODUCTION

1. The suggestions set forth in this paper are in response to the request made by both delegations in the fifth Joint Informal Meeting on 13 March 1949[2] that the Chairman formulate an alternative proposal on the Jerusalem lines for consideration by the delegations. The ideas advanced herein are purely tentative and are designed primarily to afford a possible new basis for discussion. It is not intended here to offer a detailed blueprint of a plan.

2. If the delegations should consider this suggested approach worthy of consideration, I would then recommend that each delegation designate one of its members well acquainted with Jerusalem to collaborate with me in working out the details.

2. ידין הסכים לקביעת קו הרוחב 090 כקו שביתת־הנשק "עד הגיעו לקו אורך 180 ומשם ישר לעין גדי." (ידין אל דיין, 16.3.1949, שעה 09.35, 130.16/2948/1).

228

1. ר. באנץ' הציג את המסמך בישיבה המשותפת של משלחות ישראל וירדן ב־15 במארס אחר־הצהריים (ראה מס' 229). שני חלקי המסמך צורפו כשני נספחים לפרוטוקול הישיבה (ראה בתיק).

2. ראה מס' 220. זוהי הישיבה השישית ולא החמישית, כפי שרשום כאן בטעות.

3. In my view any plan for armistice lines in the Jerusalem sector should aim at the following basic objectives:

a. reasonable security for both Arab and Jewish communities;
b. substantial reduction of the armed forces on both sides in order to remove any threat of offensive action;
c. withdrawal of forces wherever feasible, but without reciprocal advance;
d. a large degree of demilitarization in pursuance of the request of the Security Council;[3]
e. temporary neutralization of the most controversial places;
f. maximum feasible substitution of civilian policing, which may be joint where desirable, for military policing;
g. widening the areas between the armed forces wherever possible;
h. free access by each side, particularly for non-military traffic, to those roads which are most essential to it;
i. resumption of normal civilian movement to the fullest extent practicable;
j. reciprocal access to Holy Places;
k. reciprocal use of essential public services; and
l. safeguarding the rights, claims and positions of both Parties as regards the final settlement.

4. The armistice will be of temporary duration, but it will signal the end of the war on the military level and the next step would be the final peace. Arrangements made under the armistice, therefore, should look toward peace and should avoid, wherever possible, the prolongation of conditions of war. This is particularly important in an urban community such as Jerusalem where any prolongation of conditions of war imposes unnecessary hardship upon a large civilian population. The duration of the armistice, though temporary, is indefinite, and it should therefore attempt to ensure that civilian life would be again on a normal basis, in the fullest possible degree.

5. Safeguarding clauses can and should be written into the armistice agreement in order to ensure that any arrangements made under the armistice, for humanitarian or other reasons, would not in any way prejudice the rights, claims, interests and positions which either Party may wish to assert in the final settlement.

II. OUTLINE OF THE PROPOSAL

1. Jerusalem shall be demilitarized in the sense that no forces equipped with armament and mechanised equipment which may be defined by mutual agreement between the parties as suitable primarily for offensive

3. ראה מס' 217 והערה 4 שם.

rather than defensive military action shall be permitted within a radius of miles of the City. (Radius to be defined.) Within the area to be defined as the Jerusalem area, defensive forces only shall be maintained by either Party, in such limited strength and with such limited defensive armament as may be mutually agreed upon. The line around Jerusalem delimiting the area within which defensive forces and armament only may be maintained shall be known as the demilitarization line. The demilitarization line should be of sufficient distance from Jerusalem to allay any fear of surprise attack by either side.

2. Offensive forces and armament of both Parties shall be withdrawn from Jerusalem to positions beyond the demilitarization line.

3. The armistice demarcation lines in the Jerusalem area shall be the lines set forth in the Cease-Fire Agreement of 30 November 1948, with such exceptions as are noted below. The military positions and forces to be maintained by either Party along its armistice line shall be of such nature and in such limited strength as to permit of defensive action only, and shall be employed for no other purpose.

4. The Israeli forces in the south-east (Government House) sector shall be withdrawn to positions at a sufficient distance west of the Bethlehem Road as to ensure that there shall be no military interference with traffic on that road. Arab Legion positions in the same area shall nowhere be advanced nor shall Arab Legion forces advance beyond those positions for any purpose whatsoever. The Arab Legion positions shall be reduced in strength and number. The Government House area shall remain under United Nations supervision as at present. For the period of the armistice, civilians now in the area from which Israeli forces would withdraw may remain there under the protection of civilian police.

5. The Bethlehem Road in the south-east sector, including the Hebron Road from the Jaffa Gate to its juncture with the Bethlehem Road, shall fall within a temporary neutral zone comprising the road and a strip of territory on each side to be determined. This neutral zone shall be under United Nations supervision and shall be policed by a mixed Arab—Jewish police force under the direction of United Nations Observers. The movement of military forces and munitions over this sector of the road shall be prohibited. Civilian traffic moving east or west may cross the road at a controlled point of intersection to be determined.

6. An area to be determined, but including in any case the YMCA, the King David Hotel, and the American and French Consulates, owing to present United Nations activities and responsibilities, shall be temporarily defined as a United Nations zone from which all military forces shall be excluded.

7. An Israeli defence position of limited strength may be maintained on Mount Zion subject to the condition that a United Nations Observer post shall also be maintained there.

8. With regard to the Ramallah Road, from the Mandelbaum Gate to a point north of its juncture with the road to Mount Scopus, the military line of the Arab Legion forces shall be so adjusted as to permit this section of the road to fall within a neutral belt similar to that proposed in paragraph 5 for the Bethlehem Road and under a similar policing arrangement. The Israeli line in this sector shall also be withdrawn somewhat to the west so as to be further removed from this road than at present. Israeli traffic of a non-military character and destined for the Hebrew University and Hadassah Hospital shall be entitled to move freely over this road and over the road to Mount Scopus, which shall remain temporarily under United Nations supervision.

9. The stretch of the railroad south of Jerusalem which at present is inoperative because under the fire-power of both military lines, shall be operated by the Israelis under United Nations supervision, subject to the condition that no military traffic shall be carried into or out of Jerusalem on this road. It shall be protected in the sector in which it runs through the no man's land by Israeli police under United Nations direction. This temporary arrangement shall be without prejudice to Arab claims regarding the railroad as an asset of Palestine.

10. The stretch of the Jerusalem road at Latrun now unused because it falls under the fire-power of both military lines shall be temporarily neutralized under United Nations supervision and shall be policed by an Arab-Jewish civilian police force under United Nations direction. The existing military lines of both sides in this area shall be adjusted in such manner as to lessen their proximity to the road. This sector of the road shall be free to all traffic other than military traffic.

11. The Latrun pumping station shall also be neutralized under United Nations supervision and shall be operated by the Israelis, who shall be entitled to maintain there a civilian police force of such size as may be determined to be necessary for the protection of the plant.

12. Each Party shall assume responsibility for disarming all non-military personnel in this area and for the removal of any irregular forces there or in the vicinity thereof.

13. The principle of free access to the Holy Places and to cultural institutions on a reciprocal basis shall be accepted subject to such reasonable regulation and restriction as may be necessary to ensure the safety of the visitors.

14. Electricity shall be ensured for the Old City.

15. A joint expert Committee, composed at Rhodes of designated members of the two delegations participating in the Rhodes negotiations and under United Nations chairmanship, shall be established as a continuing committee to work out the details of the armistice lines and arrangements in the Jerusalem area, and to keep the application of the armistice agreement under constant review with a view to

recommendations to the two Parties of desirable modifications of its provisions. This Committee, whose membership may be later altered, among other things, shall undertake to arrive at mutually acceptable arrangements for such problems as normal civilian activity in no man's land areas, access to the Holy Places, the organization of mixed police forces and the definition of their responsibilities, the definition of defensive forces and armaments, the precise definition of armistice lines, and the provision of electricity for the Old City.

229

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־15 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (15 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

EIGHTH INFORMAL JOINT MEETING OF THE ISRAELI–TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES
6:00 P.M., 15 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Mr. Reuven Shiloah
Lt. Colonel Moshe Dayan
Lt. Colonel Dan Loehner
Major Shaul Ramati
Mr. Shimoni

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Captain Ali Bey [Abu] Nowar

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. C. Stavropoulos
Mr. J. Reedman
Mr. S. Mahmoud
Mr. M. Shamsee
Lt. Colonel T. Conlin
Commandant A. Durre

DR. BUNCHE: I think I need hardly tell you that the task you suggested we might undertake was not an easy one. I cannot say that I am in any sense satisfied with the results of our thinking thus far on the question. Our thinking became concentrated only yesterday. We have tried to think through the problem as intensively as possible. I find in my own family — my staff — as much difference of opinion as there was between the two delegations, and if the truth were known, as much perhaps as between the different members of each delegation. The night before last we were arguing over it until 5:00 a.m., and this morning until 4:00. I cannot say there has been a full meeting of the minds in my staff on the question yet. I do not present what I will have to suggest this afternoon with any great firmness, but only as tentative ideas on which it would be interesting to have your reactions.

For that reason, I shall present our suggestions in two parts.[1] One is an introductory statement of two pages on general principles, which in my view, should govern any attempt to reach a solution of the problem of lines in the Jerusalem area, and the second is an outline of the proposal which I will, this afternoon, give to you orally.

I think at the beginning we might circulate Part I — the introductory part. My views on this portion are much more crystallized than on the second part, as you will see.

The crux of the situation, as I view it, is that the existing lines and positions are well defined and known in this area, and that each side is entitled to remain where it is.

The lines are stabilized — and have been for some time — and they have been cemented, in a sense, by the existence of a voluntary agreement between the two parties, signed by them, and to which a map is attached indicating these lines.[2] As regards the existing lines, therefore, there is no controversy.

On the other hand, I think, taking into account the total situation, there would be some basis for concern as to whether an armistice agreement based on these lines precisely as they are at the moment, would be as effective as all of us here would desire such an armistice agreement to be. That would be because of the fact that there are obvious points of friction and of frustration as regards both parties, which have come out very clearly in our discussions here on your proposals.

It is equally true that no agreement on any basis other than the existing lines is possible unless both parties are willing to make some concession in the interests of a more workable and more lasting agreement.

229

1. ראה מס' 228 והערה 1 שם.
2. ההסכם מיום 30.11.1948 (ראה נספח ד, עמ' 686).

If we wish to improve the situation as regards the workability of the agreement, it is clear that each side, in some places, would have to give where it hurts.

Now, in the discussions we have had thus far, I think my understanding is that the emphasis has been placed on the following (there have been other things brought up, and I do not mean they are unimportant, but the burden of discussion has rested on these points): secure use by the Jews of the road from the Latrun sector; secure use by the Arabs of the Bethlehem road; secure use by the Jews of the Mount Scopus road, over and above the present arrangement, which is a convoy arrangement and not fully secure or free; and the question of the operation of the railroad.

There are other points — access to holy places, etc. — which also constitute problems, but which are not in the same major category as these.

Another point, of course, is that brought up by Colonel Dayan about no man's lands.

I realize, and have been concerned about the fact that new proposals put forth by me might serve only to encourage each side to take the position that probably the existing lines would be the best arrangement. In our thinking on the problem, we saw the desirability of a simple scheme — if it were possible to have a simple scheme in so complicated a situation. However, the difficulty about a simple scheme is to be found in the very nature of the Jerusalem problem, which is one of two communities actually, and which is also complicated by the fact that underlying any consideration of armistice lines is the anticipation by both sides of what may be the final arrangement in Jerusalem, which would involve territorial questions.

Of course, in thinking of the Jerusalem arrangement, one cannot help but feel that it is ridiculous that we should talk of armistice lines in a city. One speaks of armistice lines outside of a city, but it is very unusual to have to figure on fixing lines between forces inside an urban community. It is thought of in Jerusalem, obviously, only because of the fact that the thinking in Jerusalem runs along channels of two communities there.

Now, if it were possible to have a simple solution — which I am afraid is not possible — obviously the best approach would be complete demilitarization of the city. That would eliminate lines. It would satisfy the Security Concil's demand. It would simplify the entire problem very greatly. I realize fully, however, that conditions in Jerusalem today would probably render any such scheme impracticable and unacceptable by one or the other side, or by both. That is because there are irregular elements and terrorist elements, and a disparity in the size of the two populations, Arab and Jewish, which would probably make such an approach entirely unacceptable to one of the two communities. If it could be done, that would indeed be a very happy solution.

The difficulty remaining, of course, would be that the removal of

organized armed forces would not necessarily mean complete demilitarization of the city, because of the fact that the civilian populations themselves might remain armed and capable of fighting unless there were some very effective system of policing.

I understand that there has been some talk in Jerusalem of a plan which would involve some alterations of the existing lines. (Dr. Bunche approaches the map.) I do not have the details of this, but I believe that one suggestion was made that in order to deal with this problem here (indicating a spot on the map), involving withdrawal of Jewish lines west of the Bethlehem Road, if not west of the railroad, to compensate for the loss of Jewish defensive positions here, an alteration in the lines south of the city should be made which would mean moving the Arab line back and the Jewish line down. That would be compensation for the dissolution of the Jewish line in the Government House area. I do not know how much discussion there has been on that suggestion. I mention it merely to indicate that I was aware of it, in its general outlines, in thinking of my own suggestions.

In our thinking, also, we had felt that a desirable arrangement would be to explore whether there would be any possibility of creating a reasonable temporary neutral belt which would act as a buffer between the two forces, and, at the same time, permit complete freedom of movement in the area. There are difficulties there, because in this area the Arab positions are made inflexible because of the wall, and also because of the very strong attachment of the Israeli forces to maintaining at least a defensive position on Mount Zion.

Consideration of the possibility of a neutral belt through the town as a buffer would, of course, be made much more simple if it were not for the Israeli insistence on sitting on this hill, which is in part, I presume, dictated by the fact that Arab positions at the Wall could not be altered in any effective way, so long as defensive positions of any kind were left in a Jerusalem which was not completely demilitarized.

With that as an introduction, and having in mind the broad principles which you will find in this paper I have circulated, I should like to take up, point by point, the details of one possible approach which may or may not have any merit, either in its entirety or in part, in your views.

The suggestion which I shall now discuss is, I recognize, unfortunately complicated. It is not put forth in any sense as a detailed plan. I have taken up specific problems in an attempt to determine whether each one of them might be handled in a particular way. The whole purpose is to get your reactions. What I most have in mind in these suggestions is to start what may be called "pump-priming", the purpose being this: at the present time in Jerusalem, where only a few months ago you were both fighting very bitterly, you have lines which are close together, and although there is much less tension than formerly, there is still tension. There is the inevitable

mistrust which is an immediate by-product of any fighting between two forces. There has not yet been time for mutual trust to develop fully. My feeling, therefore, is that if you can get an arrangement started which is by no means perfect in its beginning, but connected with that, as an integral part of the arrangement, some machinery of a joint nature, which will make possible gradual and regular change as conditions improve, as indeed they have improved particularly since November 30 in Jerusalem, then you can start in motion a process which will, even during the period of the armistice, lead to a considerable advancement over the present unsatisfactory situation — just as the present situation is an advancement over what the situation was in November, prior to the agreement of the 30th. By setting up machinery as I will suggest, a process can be started, it seems to me, which could hold real promise for a substantial improvement in a relatively short time, and that even before the final stage of settlement is reached in negotiations between the two parties.

The last item in the suggestions I shall make is an item of that kind — providing for the establishment of machinery for joint action to improve the situation on the basis of its day to day, week to week operation.

Now, as Mr. Shiloah suggests, we might pause long enough to permit you to read through Part I of the paper. Before I start on Part II, which would be the substance of my suggestions, if you have any questions on Part I, I should be glad to answer them, or to give any elaboration of points made there which you might like.

(The delegates read Part I, and during the course of their reading Mr. Shiloah and Colonel el-Jundi each ask Dr. Bunche for an explanation of one point.

See Annexes for references to papers mentioned hereafter in this record.[3]*)*

DR. BUNCHE: I have had two queries about Part I — the introduction. The Transjordan delegation wishes some explanation of the meaning of Point "c" under Paragraph 3, and Mr. Shiloah has asked for an explanation of the meaning of Point "e" in the same paragraph.

I shall take up Point "c" first: the principle of withdrawal referred to here is that whereas, for example, it was suggested by the Transjordan delegation that the Israeli line might be withdrawn west — wherever you would have a withdrawal of any line, this would never be accompanied by a moving up of the opposite line. That is, in order to work out an effective arrangement, if it is found desirable to suggest that one line move back for some particular purpose, that should never be accompanied by an advance on the part of the other line. Some arrangement should be made for dealing with the territory in between so that it is not turned into a vacuum or waste land. The advantage of withdrawal, from the standpoint of peace, which is

3. ראה מס' 228.

always aided by separation of lines, would be lost if the opposite line also moved up at that time.

As you will recall, one of my points of criticism of Colonel Dayan's original scheme was that it called not only for a withdrawal of the Israeli line but also for an advance of the Arab line.

We have always operated, as far as United Nations thinking is concerned, on the principle that wherever it is possible to get the lines separated, we should do it. Wherever it is possible to have a line withdrawn, that is good. But, withdrawal and advance by the other side leads to no improvement in the situation.

In my view, that would be a desirable principle — in no case would withdrawal of one line be followed by the advance of the other.

With regard to the question of Mr. Shiloah, which has to do with Point "e" of Paragraph 3, the term "neutralization" is, of course, capable of many interpretations, but as I outline for you my suggestions, I am using it in a very simple sense. Here it really means an area from which all military forces are removed, and in which there may, or may not be, according to the need, the establishment of a mixed police force for a particular purpose. Wherever I have used it, I have kept it on that basis deliberately. To give it a wider connotation would inevitably give it a political substance which we wish to avoid. In its broadest sense it would involve complete exclusion of all military forces and a joint police force; it is narrowest sense, it would involve only exclusion of military forces.

MR. SHILOAH: That is quite clear. As you indicated, it could be many things, and I wanted to know what you meant by this particularly.

DR. BUNCHE: Are there any more questions on the introductory part before we proceed? I won't ask you at this stage, since you have just received the paper, what the degree of agreement might be with the general objectives outlined there. I realize that would require some time to think over. This is the sort of framework which I should like to see as a basis for agreement. I think an approach on this basis would provide a foundation for the most effective agreement. Whether you are ready for it yet remains to be seen.

Now I would like to say one other thing which I think you should know is a factor in our thinking. If it could be worked out now — perhaps it is premature, perhaps you would never think it desirable — but it would seem to me that taking into account the present difficulties, and difficulties which will exist for some time in Jerusalem because of the fact that there are two communities, it would be worthwhile to consider the possibility of creating a belt of joint control, the width to be determined, to run from Mount Scopus in the north to at least Government House in the south. The purpose of that would be to make possible on the broadest basis a solution of the problem of north-south movement from the Old City and Bethlehem and of cross traffic to Scopus in the north, as well as to Israeli-occupied

areas in the south. It would involve changes, of course, in the present military lines. It would, in a general sense, require an Israeli withdrawal south of the Old City, and a Transjordan withdrawal in the northern sector. The security interests of both sides would be protected by the very fact of joint control. Of course, any such scheme would be limited to areas involving the use of roads or sectors of roads where there would be a common interest in their use, or where a sector of the road would be contiguous to a party which is not directly interested in its use. There will be some elements of this implicit in what I am now going to outline. As a general idea, I should be interested in your reaction as to whether there is a practical value in thinking in terms of the temporary creation of a belt of joint control.

(References hereafter are to Annex II.)[4]

Now, for my specific points, I would start out (I shall read slowly, and comment as I go along) with a general proposal for a partial demilitarization of Jerusalem. I would define that demilitarization in these terms: (Dr. Bunche begins to read Paragraph 1).

That would be determined by expert consideration and agreement. In other words, draw a line around the city at so many miles from it in each direction, and inside that line there would be no offensive forces. Jerusalem would be defined as a defensive zone only. Offensive weapons and armament would be excluded from inside the perimeter of that line, which I would call a demilitarization line.

I would certainly hope that if anything was done along this line, there would be mutual agreement upon a severe limitation of the armament that could be maintained even in the defensive area.

As I mentioned in my general statement, if it were not for these factors of disparity in the size of the two populations, of fear on the part of each side of unrestrained activity by irregular elements, or terrorist elements, and of course if there were complete mutual trust on each side, it might be possible to think in terms of complete demilitarization, so that there would be not even defensive forces in position. But I am quite ready to accept that this would not be feasible at the present time, and so I suggest a limited demilitarization which has as its design to give each side a reasonable security in a dual sense as regards defence, a) by the fact that each side would be permitted and entitled to maintain its defensive positions, and b) that offensive armaments and weapons of either side would be removed to a safe distance from the city. (Reads Paragraph 2.)

I do not suggest where the line should be. I simply throw out the idea that if there were any interest in it, it would be very easy to get military minds together to figure out what would be a safe distance from the city for the establishment of such a line. (Reads Paragraph 3.)

4. ראה מס' 228 עמ' (420 — 423).

Now I leave the limited demilitarization idea. There are these thoughts in my mind: the general basis for the armistice lines in the Jerusalem sector shall be the existing fighting lines; where the existing fighting lines result in a condition which is quite unsatisfactory, then modification of the existing fighting lines is suggested.

MR. SHILOAH: Unsatisfactory in what sense?

DR. BUNCHE: In the sense of creating points of frustration and friction — frustration as regards the needs of one party, and friction because of the proximity.

Where such modifications would be suggested, they would be treated as special exceptions to the basic principle that the existing fighting lines would be the basis for the armistice lines.

The third point in that paragraph is that while military positions would be maintained in the Jerusalem area, they would be maintained in a limited and purely defensive strength on both sides, with the basic purpose being to secure the position of each side.

Now I come to the first exception to maintaining the existing lines, which is no surprise since we have discussed it enough, and I am afraid that my solution is not particularly novel.

(Dr. Bunche reads Paragraph 4.)

In other words, this line should be moved westward. The general contour of the line would be maintained. That is for the duration of the armistice, or until by mutual agreement of the parties, new arrangements would be devised as the agreement operates.

I said that because I simply cannot find a basis whereby in an armistice agreement one can deal with exchanges of population, movements of civilians and so on, because immediately this raises territorial and political issues of burning intensity, and these are obviously questions which will have to be dealt with in any final settlement, and it would be best not to tackle them in the armistice agreement.

But any arrangement made in the armistice agreement should be covered by a strong clause, as I suggest in Part I of the paper, which would fully safeguard the rights, interests and claims of each party for any future settlement.

That does not disturb me in terms of what effect such modifications might have on the final settlement. (Pointing to map.) If we take this area for example — if we take as the armistice lines the existing lines, the situation remains just as it is, and when the final settlement is reached, discussions would begin on the basis of this situation as it is now. If while the Israeli line is moved west and the civilian population stays here and a clause is put into the agreement that this arrangement or any other arrangement does not prejudice the situation as regards the settlement, there is no change except that the removal of this line would permit the use of this road. If the line is not removed, the use of the road is more difficult, obviously.

If it is not, but the civilian population remains, the road can be used but not as favourably as the Arabs who use it might wish, or if the road were embraced on each side by an area in which there are no people, or just Arabs. Certainly in a final settlement, it would not be worse than this present situation with the Israeli line where it appears.

(Dr. Bunche reads Point 5.)

As I understand it, the Bethlehem Road is really part of the Hebron Road, which runs to the Jaffa Gate.

MR. SHILOAH: You said something about a juncture?

DR. BUNCHE: Well, at one point on the map, the Bethlehem Road becomes the Hebron Road. It is not really a juncture, but one road with two names.

In other words, the purpose of the arrangement is to free the road and provide for its policing by a joint force.

(Dr. Bunche reads Points 6, 7, 8, 9 and 10.)

I have in mind there the fact that neither side has positions on the road but positions in such proximity to the road that it is under their fire power.

This arrangement of course, would be under the general provision that it does not affect any claims or interests of either side in the settlement.

(Dr. Bunche then reads the paper through Point 15.)

That sums up my thinking thus far on the problem. As I say, I have not chosen to present to you at this stage a formal detailed plan because I would myself have preferred more discussion and further indications of what reaction there may be to this sort of probing before I would feel in a position to put forth a firm proposal, which I could defend with more vigour than the ideas I put forth this afternoon.

We had a couple of days discussion only. I am not a Jerusalem expert — so I have a certain timidity, which I frankly confess. If, as we go along, we bog down on specific points on Jerusalem, I would certainly suggest something more firmly than I am doing now. But this is exploratory, to see whether in the thinking to this extent there is anything which merits further attention as an approach.

COLONEL DAYAN: You said Mount Scopus would be for the time being under United Nations supervision — their supervision would be to maintain certain relations there?

DR. BUNCHE: The main purpose is to keep it as a non-military neutral zone. I mean to keep it a completely neutralized or demilitarized area. Institutions there would have their normal functions.

COLONEL DAYAN: And about Latrun?

DR. BUNCHE: I will review it. (He reads Point 10 again.) I put it that way because that would be a matter of mutual discussion as to adjustment. I am not under any illusion that it would be possible to move lines in the area so that neither line could fire on the road. As I say, this sector of the road shall be free to all traffic other than military.

MAJOR HINDAWI: You mentioned something about areas here (pointing to the map).

DR. BUNCHE: Yes. The purpose here as I say in Point 5 — this road from the Jaffa Gate all the way down to Bethlehem actually — what I intended was that this section running from here to the Arab lines would fall within a temporary neutral zone which would comprise the road and a narrow strip of territory on each side, whose width would be determined.

Now, I wanted to say also why I have not seen fit to distribute this to you in writing, although I have it roughly written out. That is because whenever I give the delegations something in writing, I know that no matter what I say to you here, it becomes a formal "Bunche proposal" and assumes an exaggerated importance. And immediately after the meeting, I am besieged by correspondents. When they come to me now, I will be able to tell them I have not made a proposal, yet; I have discussed with the delegations orally only my preliminary views on a proposal.

Both delegations agreed that this procedure would be followed by them also in case of interrogation by the press. They agreed also that they would like now to have time to study Dr. Bunche's suggestions, and he assured them that he and his staff would be very glad to elaborate more fully any of the points they might question. The time for the next meeting was set for 11:00 a.m., March 16th. The meeting rose at 7:30 p.m.

230

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 15.3 (שעה 21.44)
נוסח יוצא ונכנס: 130.16/2948/1

[תל אביב], 15 במארס 1949 (שעה 19.30)

מידי.

1) כתבנו למלך[1] לפי מה שהוסכם בינינו הבוקר. במיוחד הצעתי שאנו מוכנים לשגר דיין לירושלים לשם שיחה על הסדר הגיוני במשולש בדרכי שלום. ראש־הממשלה אישר תוכן המכתב. בינתיים נתקבל אחר־הצהריים מכתב נוסף מהמלך,[2] בו מציע שנשגר מישהו לשם שיחה על הפסקת־אש במשולש בזמן החילופין. אין בדעתי לענות למכתב זה, בהנחה שהוא יענה מחר למכתבי הראשון ויקבל הצעתנו לגבי דיין.[3] ברור לנו שהכוונות שלנו ושל המלך הפוכות. הוא כביכול מניח שחילופי

230

1. מס' 226.
2. ראה תרגום עברי של המכתב, מיום 15.3.1949, בתיק 130.16/2948/1.
3. ראה מס' 226, הערה 4.

העיראקים בלגיון רצויים לנו. בכל זאת כדאי יהיה שדיין יבוא, ושמעתה יהיה מוכן ויחכה לקריאתנו.

2) האם הגיב באנץ' למחאתנו נגד החילופין במשולש?[4] האם הוא נוטה לאסור חילופין אלו? חשוב לנו מאוד לדעת עמדתו.

3) אבן מבריק בתשובה למברקנו מאמש:[5] "סבורני שלפעולת המשולש יהיו תוצאות רציניות ביותר אלא אם כן הזמן והמסיבות יסודרו בקפדנות."

231

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־16 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (16 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

TENTH JOINT INFORMAL MEETING OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES, 5:30 P.M., 16 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Mr. Reuven Shiloah
Lt. Colonel Moshe Dayan
Lt. Colonel Dan Loehner
Major Shaul Ramati
Mr. Shimoni

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Lt. Fathi Yassin

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. C. Stavropoulos
Mr. John Reedman
Mr. Saleh Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Lt. Colonel Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

4. ראה מס' 223 והערה 5 שם.
5. ראה אבן אל איתן, X243, 14.3.1949, 93.01/2180/34; איתן אל אבן, Y125, 14.3.1949, 130.09/2329/12. איתן מסר לאבן על תכנית ישראלית לפעולה צבאית ליישור הקו במשולש וביקש את הערכתו על התגובה הצפויה של מועצת־הביטחון ואת עצתו בדבר טקטיקה מתאימה לריכוך התגובה.

DR. BUNCHE: We were to revert to the Jerusalem problem this afternoon. Before I ask for your views, I do want to make one amendment — or add one new possible proposition to the outline presented yesterday.[1] That has to do with this problem of Mount Scopus. The Mount Scopus problem is obviously one of the most difficult because of the fact that the Arabs regard very seriously their main artery, the Ramallah road, as the Jews regard very seriously the Mount Scopus area which is, in a sense, their most important cultural centre in the whole of Palestine.

The whole problem is of access to this, which under the present arrangement involves crossing the main nerve centre of traffic on the Arab side.

As I understand it, the present arrangement is bad from the Jewish standpoint not only because it is a convoy arrangement and limited, but even with free access under present conditions it could not be too happy because the route now used goes through Mandelbaum Gate, and a considerable sector of the road goes through Arab populated areas.

It would seem clear that if that could be avoided and the same access be given, a much happier arrangement could be arrived at.

We have therefore, on another map, played with another possibility, informally mentioned once or twice by Colonel Dayan, of trying to get to Mount Scopus in connection with this route up here (pointing to map). The Jerusalem observers looked over that last night, and we will try that also for reactions. This would mean that it would eliminate the present Mandelbaum Gate route and take the road through territory which is sparsely populated, and would possibly involve less friction under any conditions. It would also not necessitate any shift of the lines in this sector, unless both sides find it advisable to do so.

I don't know exactly how to proceed this afternoon — whether each side would like to make comments or whether you would want to see these ideas more graphically produced. We have worked them out on a map roughly, just to see how they would look.

MR. SHILOAH: I would suggest, if this is agreeable to the Transjordan delegation, that perhaps we devote a certain time to discussion of some of the principles involved in the scheme before going into a study of the map.

COLONEL EL-JUNDI: Dr. Bunche has suggested the demilitarization of the City and the establishment of a corridor. I agree that this is a vital and important suggestion, but feel it requires much time for study. I would therefore ask if it would not be preferable to postpone consideration of this until the final settlement is reached. However, if this must be pressed now, I shall ask for some time to examine it further. We agree on this point.

The second point suggested by Dr. Bunche was that the striking forces of the two sides be withdrawn outside the corridor. This is intimately connected with the first point, in my view.

231

1. ראה מס' 228, 229.

Dr. Bunche's third point is that the armistice demarcation line be considered that of the 30th November, and that the forces be reduced to the strength of defensive forces. We agree with this.

Dr. Bunche suggested in his fourth point that the Israeli forces in the Government House Sector be withdrawn west of the Bethlehem road, and that our forces not be permitted to advance in the area. Government House then would be under United Nations control. It was understood that civilians in the area from which the Israelis would withdraw, would remain under the protection of the civilian police. We accept this proposal provided that the Israeli forces withdraw to a point west of the railroad and at a sufficient distance to enable civilians to take up the homes evacuated, especially in the quarter of Katamon.

We accept Dr. Bunche's fifth point, dealing with the Hebron road, with the provision that Israeli forces evacuate Nabi Dawud on its east and west sides, and that the Israeli military line be removed west of the railroad station, right of movement to be assured. A mixed civilian police force, under United Nations control, will be established and a specific point indicated from which the caravans will move from east to west.

We accept the suggestion regarding the establishment of a neutral zone. We prefer that it be the area in the vicinity of the King David Hotel and the YMCA.

The 7th point related to the Jewish position at Nabi Dawud. When we sign the peace, we shall aim at avoiding any incidents which might be regretted by either of us, and therefore we ask for the removal of this Israeli position. A holy place itself, Nabi Dawud lies in an Arab area and is very close to other Arab holy places.

As to the suggestion concerning the road from Damascus Gate to Sheik Jarrah being neutral under United Nations supervision, up to St. George, this road is unused by the Jewish caravans because of the existence of a byroad.

We suggest that a mixed police force be established at the juncture of the Arab—Jewish lines at St. George to Sheik Jarrah. The portion of the road from Sheik Jarrah to Hadassah should be placed under Arab police under United Nations supervision.

Regarding the suggestion about the railroad, we agree, provided that in the final settlement Arab rights be considered and a share be given to them from the profits.

On the use of the Latrun road by Jewish caravans, we accept the reduction of forces of both parties but not the withdrawal of these forces. The road should be placed under United Nations control.

We accept Dr. Bunche's suggestion regarding the water pumping station.

On the disarming of irregulars, and their evacuation, we accept this proposal.

With regard to the holy places, we realize their importance to both of us. However, in order to avoid the mixing of the population, which might give rise to conflict, we prefer to postpone this question until a final settlement is reached, unless certain considerations arise for which special arrangements can be reached between the local commanders.

We accept Dr. Bunche's suggestion regarding electricity for the Old City. We accept also, his proposal for the establishment of a joint expert committee.

Notre Dame was not mentioned. We feel the presence of Jewish forces there constitutes a menace to the safety of our caravans on the road. I draw to your attention, and that of the other delegation, that for their own security, our caravans must avoid use of this road.

DR. BUNCHE: I gather, Mr. Shiloah, that you have some points to make on general principles?

MR. SHILOAH: Yes. I have a few remarks to make on your approach to the problem, and later I shall confine myself to replying to those of Colonel el-Jundi.

Perhaps this will sound ungracious, after the effort you obviously made in producing your scheme, but we feel the general approach is a bit premature. On this point, I agree with Colonel el-Jundi. We all know the final status of Jerusalem is under discussion somewhere else. We do not know whether the parties concerned will agree to the idea of internationalization or what degree or form of internationalization there should be. What you have suggested is a step towards this.

The business of introducing more and more international supervision — I shall not say it is not acceptable in principle — but we are not here to decide the ultimate fate of Jerusalem. We will studiously avoid any arrangement which might prejudice the deliberations now taking place about it. I am sure your intention was to burden the United Nations additionally only in order to bring about more normal conditions in Jerusalem, but we are apprehensive that a solution in that direction might have the opposite effect of what is intended.

We feel it would be a mistake at this moment to try to solve it that way. We prefer settlements which do not involve any third party supervision. I take it that also is the desire of the United Nations supervision authorities. I think our aim should be to arrive at a solution dependent on the two parties concerned only. The introduction of a third party, even with the best intentions, might lead to confusion, unless it is accepted as a permanent regime.

That is by way of a general remark to the underlying principles and methods of your plan. I feel somewhat uneasy about rejecting a suggestion to which a great deal of effort has been devoted, but we do feel that these principles are not timely. If it were accepted by all concerned that the way to solution would be demilitarization and international supervision, then your suggestion would be a step in the right direction.

DR. BUNCHE: We did not see this as a step towards internationalization at all. Quite the contrary. We felt that in those places where you might have policing of the road, U.N. participation or intervention would be necessary only if direct joint control were premature. In our thinking, it was only if at this stage the two parties did not feel it possible to agree themselves on a joint policing of a road, etc. because they felt the step was premature, then only would United Nations assistance be required. In other words, it would be merely a temporary step until the two parties were willing to deal with it themselves. That was based on past experience in Jerusalem where hot spots occurred. The only way they could be dealt with was to remove them from the dangerous situation by United Nations intervention. This was considered only a temporary stopgap arrangement until the two parties could arrange something better. In that sense only have we suggested United Nations participation. The next step would be a reduction of it precisely as the parties themselves could agree to take it over jointly without our assistance.

MR. SHILOAH: This may have been your intention. The practical result might be some form of perpetuation of a machine. I want to make it quite clear that it is not scoffing at United Nations and its institutions, but we should aim at solutions which allow us to walk on our own feet. I think we should try to find solutions to each of the specific difficulties which do not require any third party. That is our general approach.

Regarding Colonel el-Jundi's suggestions, he has not in any of his specific points taken into consideration our requirements at all. Anyone who does not know the past and conditions in Jerusalem, listening to the plan as outlined by Colonel el-Jundi, would think we were a group of people in a very difficult way, who have asked to advance, and Colonel el-Jundi has said "No, you may not advance." The position is just the opposite. We are controlling the Bethlehem Road. We are holding the entire area he wants us to evacuate. We are perfectly happy. Colonel el-Jundi suggests that his requirements all be granted and makes no slightest effort, as I understand his plan, to take into consideration our problems. Why should I accept his plan when what I have now is much better?

DR. BUNCHE: There are two exceptions, I think — the railroad and the pumping station.

MR. SHILOAH: No, they are not exceptions either, because let me reveal a great secret: We are not dependent where the railroad is concerned upon the agreement of the Transjordan delegation. If we run the railroad only up to the point under our control, it can serve our purpose. It is not controlled anywhere by them completely.

Anyway, this is a theoretical problem — that of the railroad. It is not in a position to begin running right away, and I should be perfectly happy to leave it for a later stage.

The operation of the pumping station should have been renewed a long

time ago. The suggestion of its operation under United Nations control is a very old one, and if it has not been operated until now, it is partly the fault of the United Nations.

DR. BUNCHE: On that station — are you quite clear as to the proposition? It was not United Nations control. It was that the area there should be neutralized that would be under U.N. supervision. But it should be operated by the Israelis, who should be entitled to maintain a civilian police force there of a size necessary for the operation of the plant.

MR. SHILOAH: I want to say quite clearly that we are not talking theoretically. We all know the terrain, not only on the map, but on the spot. Unless you have complete security control of an area, we do not regard it as a practical proposition. We know that police guards or whatever you have within the pumping station, unless you have similar authority in the neighbouring area, are insufficient control. It was blown up when United Nations guards were inside it.

DR. BUNCHE: No.

MR. SHILOAH: When they were in control.

DR. BUNCHE: No.

MR. SHILOAH: Well — it could have been.

DR. BUNCHE: No. It was never actually under United Nations control.

MR. SHILOAH: Colonel el-Jundi suggests that we evacuate our positions in the south of Jerusalem. He suggests also that we evacuate all the line to Mount Zion — denuding our defenses in the south. He is extremely generous about the King David and the YMCA, which he is willing to hand over to the United Nations. I have not heard of one point — one line — one building — now held by Arabs which he suggests should be handed over to us or to the United Nations authorities.

I want to say in general that there are three methods of discussing Jerusalem in the present conferences: 1) Adopting a new approach, which Dr. Bunche attempted; 2) accepting existing arrangements and allowing them to continue in the hope that in time further small adjustments will be made through direct contact between local commanders; 3) trying to solve problems in a much more radical manner on a quid pro quo basis. However, the approach of the Transjordan delegation, to put it mildly, seems to us very far away from the actual state of affairs. I don't feel it could serve as a basis for discussion.

When we opened our discussion on Jerusalem, we suggested that both sides submit a plan, taking into consideration the problems of the other side. Here we see no such attempt.

I want to ask, I was not present, but I learned from Colonel Dayan that at an earlier meeting Colonel el-Jundi suggested that we leave Jerusalem, and that we agree to maintain the present arrangements and solve problems later by direct local contact. Does the Transjordan delegation still adhere to that point of view? Can we work out an armistice agreement which

would say that where Jerusalem is concerned the line is that of 30 November, the arrangements are those at present in force, and all other problems should be gradually solved by local arrangements?

COLONEL EL-JUNDI: My remarks dealt only with the suggestions made yesterday by Dr. Bunche, and did not refer to Mr. Shiloah's demands. However, if he considers that his last suggestion would bring tranquillity to Jerusalem, we are quite willing to accept it.

DR. BUNCHE: It seems that my suggestions of yesterday are producing the result I anticipated — they induce both parties to accept the present situation. Our position in these negotiations is that anything which will please the two parties is more than good enough for us. If this could be the basis for agreement in the Jerusalem area, that is fine. We will then have made very great progress toward a final agreement, and we can move on to the next problem.

MR. SHILOAH: May I add one remark? As the armistice arrangement includes the element of reduction of forces, therefore even if we accept the existing arrangements and lines in Jerusalem, we will also have made some progress in an armistice agreement because it would lead to reduction of forces. If the present arrangement has endured so far almost without friction, we may be sure that this arrangement with reduction of forces would lead to even less friction than until now.

DR. BUNCHE: Well, it seems to me that our efforts served a very useful purpose. On the basis of what seems to be an informal agreement of both parties, that part of the demarcation of armistice lines in the proposed armistice agreement which relates to the Jerusalem area, would be based on existing lines — which means those of 30 November. And all existing arrangements — which means those at present covering Mount Scopus and Government House area — would be the basis for that part of the draft agreement relating to the Jerusalem area.

This would take a big obstacle out of our way, and I must say in a relatively short time, considering how these things go.

Is that an accurate statement of the views — both parties have said they would be agreeable to proceeding on this basis? That is understood and correct?

COLONEL DAYAN: After hearing that it is agreed, I should like to say a few words about other things in Jerusalem. One is why we could not accept all these proposals asking one side to withdraw in order to permit the other to have a line of communication completely under its command; this was because relations between Transjordan and the Israelis are very complicated, and in many cases we must work in very close contact. For instance, in the case of the Potash Company — you cannot always expect one side to go away in order to clear the road for the other. In Jerusalem itself, we shall have to go to the Wailing Wall — we will not ask them to withdraw completely for that. We must go to the Mount of Olives and Mount Scopus

and we must cross the Ramallah Road — there are many points where we must work together.

I hope I rightly understood Colonel el-Jundi the other day, when he said we might take the permanent lines in Jerusalem as the armistice lines and leave questions there for settlement by the local commander.

DR. BUNCHE: I think our discussions here on these problems will prove very helpful. I think, while the present situation is obviously unsatisfactory from certain aspects for both sides, that that very fact, once you have signed an armistice agreement and can work in its new atmosphere with reduction of forces, would accelerate the peace and the revision of arrangements so as to accommodate both your needs. Until the danger of fighting is over, you always have the threatening spectre of United Nations stepping in if you do not agree — which has now been proved as an excellent means of assuring that you do reach agreement.

MR. SHILOAH: I believe our discussions here have revealed to both of us the worries of the other side, so we shall be better equipped to take them into consideration in the presentation of any future plan.

DR. BUNCHE: Now, as to our procedure at tomorrow's meeting. Before this happy accord was achieved, we had envisaged discussion on the basis of what appeared to be a very formidable list of problems for both parties, which list is now greatly reduced. It might be useful to take a few minutes to see what each side might think those remaining problems are.

MR. SHILOAH suggested that he list them without comment from either delegation.

DR. BUNCHE mentioned the problems of Point 318, raised by the Israeli delegation, asking for withdrawal of the Arab Legion forces, although this is part of their established line, and that of Ajanjul, raised by the Transjordan delegation, involving a contested advance of Israeli forces beyond the truce line during the truce.

MR. SHILOAH recalled that the problem of Latrun had been raised by his delegation earlier, then, at the suggestion of the Transjordan delegation, it had been left for discussion with the Jerusalem questions; however, he said now that agreement had been reached on leaving existing arrangements standing in the Jerusalem area, his delegation wished to revert to its original position and bring up the point of Latrun for discussion.

DR. BUNCHE said he had thought the agreement just reached on Jerusalem took in this point; otherwise it might lead to each side picking out points in which it had a special interest. He said the Arab Legion's position at Latrun had no strategic importance in military terms, in fact it was a liability because it was a cul-de-sac, but that it did have value in terms of bargaining. He said this salient has been included, as agreed, in all discussions on Jerusalem, and did not see how it was possible to interpret it otherwise than as included in the agreement just reached.

MR. SHILOAH gave a chronological summary of the discussions involv-

ing Latrun, concluding again that it represents a different sector from the Jerusalem question, and should be raised on its own merit, irrespective of any arrangements reached for Jerusalem.

COLONEL DAYAN gave his opinion that the inclusion of Latrun in the points to be discussed could bring no harm, since at a later stage something might arise in exchange for which the Transjordan delegation would be happy to come to an agreement on Latrun. In reply to Major Hindawi's question, he said the Israeli proposal for Latrun consisted of a complete Arab Legion withdrawal, and that the Jews would have policemen controlling the road and water pipeline. If the local inhabitants required Arab police, that could be arranged.

DR. BUNCHE said that these three points would be listed. The next two outstanding questions came in the sector from the terminal point of the 30th November line down to the Hebron area and east to the Dead Sea. They consisted of whether the existing fighting lines, as certified by United Nations observers, would be the basis for demarcation of the armistice lines, and the question of five contested positions against which complaints have been made by the Arab Legion or Egyptian commanders or both.

COLONEL DAYAN said that if the validity of positions now held in terms of the dates of their establishment was going to be questioned by the Transjordan delegation, then his own delegation would surely wish to make inquiries on the same ground in connection with present Arab Legion positions.

DR. BUNCHE reminded both sides that virtually every position — Arab and Jewish — in the Hebron area, was outside what was understood to be the truce lines, at the time of their establishment. Unless both sides wished to retire to the previous truce lines, which would inevitably be ordered as the result of any investigation by the Chief of Staff, it would be to their advantage to agree quickly as to what the armistice lines should be, rather than set in motion any inquiry as to dates of establishment of these positions.

MR. SHILOAH suggested that if a list of the points still to be raised for discussion could be given to each delegation as soon as possible, and a two-day adjournment called afterwards so they might have an opportunity to get instructions from their respective governments, it would be most helpful. He added that an exchange of views on reduction of forces should be most helpful at this stage also.

It was agreed that the next meeting would be at 11:00 a.m. March 17th, on the subject of reduction of forces. The meeting rose at 7:50 p.m.

232

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 16.3 (שעה 22.15)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 16 במארס 1949 (שעה 20.30)

בהול.

היום נתקיימו שתי ישיבות משותפות, בבוקר על בעיות הקווים באיזור חברון ואחר־הצהריים בשאלת ירושלים.[1] לגבי איזור חברון תבעו הערבים שקו שביתת־הנשק יכלול איזור הסיורים של הערבים ולא קו העמדות. עמדנו בכל תוקף, ובאנץ' תמך בנו, כי רק קווי העמדות המאושרים על־ידי המשקיפים ישמשו בסיס לקווי שביתת־הנשק. בשיחה על ירושלים נתבררה הצעת באנץ',[2] המיוסדת על פירוז בקנה־מידה גדול ועל פיקוח מעורב בהשתתפות משקיפי או"ם של כבישי לטרון, צופים ובית לחם ומסילת־הברזל. דחינו ההצעה בלשון שאינה משתמעת לשני פנים. ג'ונדי חזר על הצעותיו הידועות. בתגובה הצענו שבשלב זה לא נכניס כל שינויים בהסדר הקיים בירושלים ונשאיר לשני המפקדים במקום המשך המשא־ומתן. הירדנים הסכימו. כפי שיסביר משה [דיין], הגענו למסקנה כי ברודוס לא נוכל להסדיר כל בעיות רציניות וכי כדאי להסתפק בשלב זה בשביתת־נשק לפי הקווים הקיימים מבודרוס עד אילת, אשר תכלול רק קווים והפחתת כוחות. כל בעיות אחרות להשאיר לדיון בשלב יותר מאוחר. אם יגיע משה להסכם עם מאיר בשאלת המשולש, אפשר יהיה לכלול גם הקווים באיזור זה בהסכם.

232

1. פרוטוקול הישיבה הראשונה בתיק 130.02/2442/9; פרוטוקול הישיבה השנייה — ראה מס 231.
2. ראה מס' 228.

233

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־17 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (17 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

ELEVENTH JOINT INFORMAL MEETING OF THE ISRAELI–TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES, 11.00 A.M., 17 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation
Mr. Reuven Shiloah
Lt. Col. Dan Loehner
Mr. Shimoni

Transjordan Delegation
Col. Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Col. Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Lt. Fathi Yassin

United Nations
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. C. Stavropoulos
Mr. John Reedman
Mr. S. Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Col. Thomas Conlin
Commandant Albert Durre
Capt. Paternotte

DR. BUNCHE: This morning it was agreed that we would have the first discussion on the question of reduction of forces. I will say just a word in explanation of that problem. In the Security Council resolution of 16 November there were three main points that were agreed to concerning the governments involved in the Palestine dispute. In calling upon them to negotiate an armistice, it was provided in the resolution that in those negotiations on the terms of an armistice, provisions should be included, among other things, for armistice demarcation lines beyond the northern parts, should advise a withdrawal and reduction of forces.[1] The purpose of

233
1. המשפט משובש במקור.

those provisions was to insure the maximum possibility that, under armistice, conditions could be reached which would eliminate any possibility of resumption of the war. In other words, the purpose of the armistice was to do away with the war, leaving only the problems relative to refugees, war claims, etc., for final settlement, but the armistice was to liquidate and do away with the war on the military level and to create conditions to insure that there would be no possibility of it being resumed. In order to do that, the best way is to first get the two forces as separated as possible and to get them reduced as much as possible. It is understood that until the final settlement, each party wants to protect its interest. Therefore, under an armistice, it would be difficult to get a complete reduction of forces, although this would be ideal, and existing conditions in Palestine are not conducive to it. If lines have to be maintained, then the purpose should be to make those lines completely defensive in purpose and in their potentiality, so that neither side would be in a position to start [of]fensive[2] warfare. The importance of this is that each side will realize that the other side is [un]likely to do this and they would feel more secure. There would be a gradual returning to thinking and psychology in terms of peace. So, the reduction of forces is a very important factor in the armistice. If done on a substantive basis, it means maximum reassurance for each side as to the future; the very reduction itself is evidence of peaceful intentions of each side. This is a pledge actually that each side is not going to attack the other.

As you recall, that was pretty well worked out in the Egyptian Agreement.[3] Article 7 of that agreement has a provision for reduction of forces and Annex 3 gives a definition of defensive forces, which would be the only kind of forces that either side could maintain within the area of each side of the line which was defined as defensive. In fact, the Egyptian—Israeli Agreement would have gone even further on the reduction of forces on the southern front if it had not been for the fact that in that front there were three parties involved rather than two. You (Transjordan) were involved in the eastern front, and since you were not governed and bound by the Egyptian agreement, the Israelis took the position that until the negotiations on an armistice were undertaken with you, there would be a limit on how far they could reduce in the east, although they were willing to reduce in the west as far as the Egyptians, in that defensive area. This area roughly as defined in the Egyptian Agreement is on the Egyptian side of the line and a line in Palestine running from al-Faluja, Beersheba, straight down the centre of Palestine, midway to the Transjordan—Egyptian border. On the west side of that line was the defensive area for Israel. In those defensive areas a definition of forces that each side could maintain was provided.

2. במקור כתוב בטעות: defensive.
3. ראה נספח ו, עמ' 692 — 693; 700 — 701.

They could maintain in the whole area a total of just about a brigade, and from that area each side pledged itself to exclude what would be defined as offensive weapons. You will see in the Annex a definition of what could be included in the negotiations of defensive weapons and forces that each side could maintain in the defensive areas.

(Dr. Bunche reads from Annex of Egyptian—Israeli Armistice Agreement).

It provides that in the area in which defensive forces only would be maintained, that reduction would be completed within four weeks, from the date of signing. Actually, in working up that arrangement at first it was agreed that reduction of forces would be completed in two weeks, but the day before the agreement was signed, after a conference with Sadek Bey,[4] who advised the Egyptians that it would take at least 4 weeks, it was changed at the last minute to four weeks instead of two weeks.

I do not mean that arrangements made in the Egyptian Agreement is an arrangement which could be applied automatically to your situation. Your situation is more complicated, as you have Jerusalem to settle. However, you don't have the complication in the southern part that the Egyptians had, but the same situation prevails in the northern part because you have still the Iraqi[s], who are not yet covered by an agreement that has been negotiated here. Because of the Jerusalem situation, your definition of defensive forces and arrangements may be somewhat less simple than was the case in the Egyptian agreement, but the general trend of that agreement is sound as regards reduction of forces.

Just a final word — when we started those negotiations (Egyptian—Israeli) and I began to investigate the problems that were ahead, I had supposed that the problem of reduction of forces would extend to many days of negotiations and discussion and that the military men would practically fight the war over again for several weeks. As it turned out, the problem of reduction of forces was the easiest problem in the negotiations. Each side said they would reduce just as much as the other side. The only problem was to get one side to say how much they would reduce. The problem of the amount of reduction was settled in half an hour.

MR. SHILOAH: We are ready to make it as easy in this case too; we say to Col. Jundi that we are ready to reduce as much as he will.

COL. JUNDI: We are ready to do the same.

DR. BUNCHE: I think it would be useful if we followed the procedure we used in the Egyptian negotiations. That is, the top military man of each delegation sat down with General Riley one afternoon and they began to define armament in terms of defensive possibilities and they reached an

4. גנרל אחמד פואד צאדק, מפקד הכוחות המצריים בארץ־ישראל מנובמבר 1948.

agreement on purely technical military level. Each side was willing to accept what the other side would accept.

We have made a very good start. We have just heard each side say they are willing to reduce armament to the extent the other side will. That is all I have to say on this subject as an introduction.

MR. SHILOAH: I would like to make one general remark. We spent some time last night studying the problem. What occurred to us in defining both the type of defensive force and their size, one ought to differentiate between the three types of situations to be covered in this armistice. They are: the line from the northern front to the 30 November line; then there is the Jerusalem area; and then there is the sector from the terminal of the 30 November line to the Dead Sea, which has to be treated the same as the northern front and the area of the Negev. Jerusalem is the unique problem, it being the city and being a Holy City, where it has to be treated in an entirely different category. The south is distinguished by its size and by the fluid method of defence where you do not have a line but rather a mobile control; and there, I think, we would have to decide on the total size of the force and of the type of arms allowed to be retained. That is the only general remark I wanted to make.

DR. BUNCHE: The three aspects of the problem will require special treatment: 1) Budrus to 30 November line in the north, together with the 30 November line in the south to the Dead Sea; 2) Jerusalem; 3) area from the Dead Sea south to the Gulf of Aqaba.

Col. Jundi, do you have any general comments to make?

COL. JUNDI: I would agree to that treatment.

DR. BUNCHE: We have two general agreements already. One, which is a substantive matter, that each side would agree on the extent of reduction that the other side will accept, and, two, regarding procedure, that the problem will be dealt with in three separate aspects. The immediate question of procedure is how to go about tackling this problem. I would suggest that it might, as a start, be useful for each delegation to designate a military representative or representatives to form a sub-committee which will deal with the technical aspects of this problem and work out something which should be put on paper and presented to each delegation, and then we could have a meeting on it.

MR. SHILOAH: I think that is alright. We will designate Col. Loehner for this Committee. There was only one general remark I would like to make here. In view of the uneven positions, the line in this sector is not a very straight line — there are many salients. That would inevitably reduce the distance of withdrawal and reduction. While in the Egyptian agreement we dealt with quite a large space and straight lines and you could easily agree and accept a withdrawal of a considerable distance. The radius of withdrawal here would therefore have to be much smaller. I am mentioning

that so that we should not take the Egyptian pattern as a bible that must be adhered to implicitly.

Who would be the chair for this military meeting?

DR. BUNCHE: I would suggest that it be run very informally and Col. Conlin will represent me.

COL. JUNDI: Col. Mouaita will represent me.

DR. BUNCHE: If more than one from each delegation wanted to participate, that is alright.

Since we have nothing definite before us, I suggest that this be dealt with on the expert level at this stage and this military sub-committee meet sometime this afternoon.

MR. SHILOAH: I wonder if the Transjordan delegation has had an opportunity of studying the Annex to the Egyptian Agreement?

DR. BUNCHE: (To Transjordanians) You have the agreement?

COL. JUNDI: Yes.

DR. BUNCHE: Any other business?

MR. SHILOAH: I would like to raise a question. It is [a] legal problem relating to the reduction of forces, although it is not a political matter. I refer to the problem of the forces belonging to the third party in the territory of Transjordan. Of course I am referring to the British forces in Aqaba. This makes, in my opinion, the problem of reduction and the problem of creating a spirit of reassurance quite complicated; whether those forces will be taken into account when you discuss reduction. Obviously, whatever decision we come to with regard to the forces of both parties, we cannot close your eyes to the fact that there are other forces there.

DR. BUNCHE: May I ask — do you speak of these other forces in terms of their defensive potentialities, or their offensive potentialities?

MR. SHILOAH: Both. We have seen an interesting thing lately. Perhaps, without authority, we don't know, but forces have arrived lately for reinforcement purposes in Transjordan. We want to know are they under the authority of the Transjordan Government or do they come by the orders of some third party? In which case, whatever agreement we make here may not be effective.

DR. BUNCHE: From the standpoint of the United Nations, I want to make this clear. The United Nations has been given the firmest assurance by the British that those forces are there in accordance with a treaty engagement, which raises a political question, and that those forces will under no conditions cross over into Palestine territory. As you know, when we were in difficult going in the Egyptian Agreement, I did communicate with Lake Success regarding this, with a view to determining whether to ease the crisis in the Egyptian negotiations, the British would indicate whether there was any possibility of their withdrawing from that territory, and if they would reaffirm in the clearest terms what their purpose was in

being there. Mr. Reedman, on behalf of Mr. Lie, had some discussions with the British on this subject. You (Mr. Reedman) might summarize the results of that interview.

MR. REEDMAN: I laid the problem before the United Kingdom representative at Lake Success, who said that it was his firm understanding that those forces would in no circumstances be used for offensive purposes in Palestine; they would not cross the border; they would take no offensive action, as they were there for defensive purposes only. He said he would cable his government so that we would be reassured on this point. He did this and within two days we received a firm and definite written assurance that these forces would in no circumstances be used for offensive purposes and would in no circumstances be used in Palestine.

DR. BUNCHE: I bring this up because it is a matter in which the United Nations has been involved.

MR. SHILOAH: I would like to ask the Transjordan delegation one or two questions to reply to or consider: 1) Is it very likely that British forces came without the request of the Transjordan authorities? 2) Whether, if it will be decided by mutual agreement that the size of the defensive forces should be stationed on both sides of the armistice line,[5] in case the size is smaller than the size of the British forces at present in that region, would it be possible for the Transjordan Government to reduce the British forces in the region to the limit of the size agreed mutually? These are the two questions I would like to ask now. In other words, if we come to an agreement about the size of the forces, whether we can be assured that this agreement can be kept or whether it is dependent on an outside body not a part of our present negotiations?

COL. JUNDI: As to the first question. It is not within the scope of the terms of reference of the Transjordan delegation to deal with this question, but the presence of British troops in Transjordan are [*sic*] in the scope of a treaty between the British and Transjordan. The British reinforcements which arrived recently are in accordance with the stipulations of this treaty. As to the second question — the presence of the British troops on Transjordan territory is in accordance with this treaty, and they receive their orders directly from the British. The British troops in Aqaba under this treaty are in the foremost point of Transjordan territory in Aqaba. However, as to the interference of the presence of these troops with the present negotiations, the recent evidence in the Negev proves that they have no bearing on the agreement which will be made between Transjordan and Israel.

MR. SHILOAH: It is not our intention to interfere and to express an opinion on whatever relations Transjordan may have with any friendly government. We are not here to discuss Transjordan treaties, but we are interested only in our forces in the vicinity of whatever armistice line will be

5. החלק הראשון של המשפט משובש במקור.

agreed upon here, and the matter is of great importance to us. If we decide on a defensive force on both sides of the armistice line accepted by both sides. the presence in the immediate vicinity of the armisitce line of an outside force, in addition to the forces of Transjordan, is obviously of great concern to us. We want to know if we are likely to have any surprises.

If we decided to have two battalions in that area, would the British forces stationed there be included in those two battalions, or would we have two battalions of Transjordans and an extra British force. I am not talking about British forces away from the vicinity of the armistice lines.

COL. JUNDI: The problem facing the two delegations concerns the Jews and Transjordan forces only, and therefore discussion should be limited to these two forces.

The British forces are stationed within the Transjordan border, but if in the agreement it refers to two battalions, these two battalions will be Transjordan and not British forces. The reduction or withdrawal of forces will not refer to British forces which are now on Transjordan soil and may not tomorrow be on Transjordan territory.

MAJOR HINDAWI: In the evaluation of the forces only the Transjordan forces should be taken into account and not the British forces too.

MR. SHILOAH: I don't see why. We are not raising the issue of British forces being in Transjordan. I am interested in one thing only; that is, in the immediate vicinity of the armistice lines, and there I cannot ignore the fact that there is another force there. If you put them in Mafrak or anywhere else, I don't care. That is your own internal business. But an armistice line is an armistice line, and if it will be agreed upon, within the radius of this line we want to know that at least we will have an equality of forces on both sides of the line. That will be the principle which we have adopted. The aim of reduction of forces is to give each other reassurances.

COL. JUNDI: This problem is too political for army men. However, the same problem existed during the Egyptian—Israeli negotiations and I ask whether Mr. Shiloah raised this problem on the question of British troops in the Canal Zone.

MR. SHILOAH: There were no British troops in Egypt in the vicinity of the armistice line. As I said before, if it had been a problem of British forces in Mafrak or elsewhere in Transjordan away from our lines, we would not have raised it. Where Egypt is concerned, we did raise it in regard to the possible transit in Egyptian territory. There was a specific clause in the Egyptian agreement which makes it clear that British forces cannot go into certain areas.

DR. BUNCHE: It was raised by Israel and said in effect that no third party should use Egyptian territory for the purpose of attacking Palestine. That was unacceptable to the Egyptian delegation and the proposal was finally dropped. The question was discussed much along the same lines as now, but I must say not very productively.

MR. SHILOAH: Nowhere did we have in the Egyptian negotiations a situation where there was the likelihood of a third party being stationed in the immediate vicinity of the armistice lines.

DR. BUNCHE: It came up in the course of that discussion because the incident of the planes had come up. In a sense the context was pretty much the same.

COL. JUNDI: Whether the British troops are in Mafrak, Aqaba or where, they could not consider them as stationed on Transjordan territory and they are in Transjordan in accordance with a Transjordan—British treaty.

MR. SHILOAH: But as a soldier, Col. Jundi, you know the difference between two battalions and four battalions, and it is not a political problem. We have raised a question here as to whether we could reach an agreement between the military on both delegations, that in a given area of both sides of the armistice lines, there should be no more than two battalions to each party. It should be assumed that such an agreement would be adhered to, or is there always the possibility that in addition to the two battalions agreed upon, one, two or three battalions of an outside country would be in that territory? We do not like to deal with unknown factors.

We have only recently had occasion where we were discussing a similar armistice agreement with another state, and there were also forces of a third party stationed in that State — that is Lebanon — and there it was made quite clear, and the Lebanese admitted that no third party forces should be stationed in the vicinity of the armistice lines.

Again I would like to make it clear that I do not want to touch on any treaty between Transjordan and Britain. All I want to know is whether if you come to an agreement with us about the size of the forces allowed to be stationed in a certain distance from the armistice line, whether that size would be adhered to.

COL. JUNDI: I mentioned several times, and these statements are on record, that as a representative of Transjordan I stated that the agreement will be between the Israeli and Transjordan governments only. As to the situation in the Lebanon, the principle is differen[t] and should not be taken as a basis for the present negotiations. In Lebanon there are Arab forces who went there for fighting. Here the problem is different because it is between Transjordan forces and Jewish forces, and with the exclusion of all British forces who are now in Aqaba. I consider that my recorded statements are sufficient to show our will and our aim to reach an armistice agreement on the point under consideration. Concerning the British troops, it should be understood that each party will abide by its agreement and shall implement the agreement that will be arrived at.

MR. SHILOAH: I do not want to press the point any further at this moment. I suggest that the sub-committee appointed will continue to work. But, I ask the Transjordan delegation to bear in mind our remarks and see whether they cannot find a suitable solution to this obvious difficulty.

COL. JUNDI: The evaluation of forces within the truce line will be in accordance with the forces of the other party. The British troops are not under Transjordan command and will be excluded. I repeat again my hope for the exclusion of this point from the agenda, with the understanding that what we agree on will not refer to this third party.

DR. BUNCHE: For purposes of clarification, I don't find myself clear as to what Mr. Shiloah is driving at. The situation seems to me to be this. The British forces are there and have been there since January and are not under the command of Transjordan. They have given assurances that they are there for one purpose only and that is to prevent any intrusion on Transjordan territory, and these assurances have been given to United Nations that they will not cross over into Palestine territory. If they have have had [*sic*] designs on Palestine, they would have been in that area of Palestine long before now. The question of proximity does not seem to me to have much importance. If one assumes that their assurances are not sound, then in my mind it makes not one bit of difference whether they are in Aqaba or Amman. If on the other hand the discussion is put on the basis as to whether their presence at Aqaba strengthens the military position at [?of] Transjordan, then actually it does not matter whether they are in Aqaba, Amman or where. If they are in Transjordan for the purpose of augmenting Transjordan defense against any possibility of outside attack, thus they would be releasing Arab Legion forces for utility in other localities. If British forces are concentrated in Amman, then it means that if Transjordan feels it needs a defence set up, then Arab Legion forces are released in Amman for use in Aqaba. There is only one basis on which the presence of British troops in Aqaba in proximity to Palestine is to be interpreted in terms of an offensive threat in Palestine. The discussion in my mind is meaningless.

MR. SHILOAH: I am sorry to have to differ with you, Dr. Bunche. We are not discussing the simple problem of maintaining in certain areas only defensive forces. The principle which we have adopted, and which now there seems to be an attempt to upset, is the principle of equality of defensive forces of both sides.

DR. BUNCHE: Under their command.

MR. SHILOAH: Not under their command.

You may suggest a new principle and that we will consider, but the principle on which we have operated so far is equality of defensive forces at an agreed distance on both sides of the armistice line.

DR. BUNCHE: What I am saying is that the very presence of British forces anywhere in Transjordan in effect strengthens the Transjordan forces.

MR. SHILOAH: I do not suggest that the Transjordanians break their treaty with Great Britain in order to satisfy us. I only put forward a simple principle, namely, that wherever we agree on armistice lines and wherever

we agree on the size of defensive forces to be retained there, then it should take into account whatever defensive forces are in that area.

DR. BUNCHE: I don't agree. The forces and the party involved in these negotiations are the forces and parties participating in the hostilities in Palestine. The reason for the defensive forces arrangement is that these forces, having participated in hostilities, maintain defensive forces in an area because they have not reached a stage in which they trust each other. As regards a third party who might have a treaty engagement with one of the parties, the fulfilment of those treaty arrangements by a party who has not participated in hostilities in Palestine, is a factor which it seems to me does not fall within the negotiations. For that reason it is purely academic anyway.

MR. SHILOAH: All we know is that British forces came to Transjordan at the request of the Transjordan government. They may not be under the command of Transjordan, but they came at the request of Transjordan Government.

DR. BUNCHE: The point is, if those forces came at the request of Transjordan, does it specify the size of the forces?

MR. SHILOAH: I do not want to interfere in any arrangements between Transjordan and Great Britain, but I must be very much on the alert where our interests are concerned. You talked of suspicion, and I think I am not revealing a great secret in saying that no matter what the world thinks, it is not just suspicion that relations between Great Britain and us are not the best. It is not as if this is a force with which we have never had any relations and with whom we should not feel uneasy. We know where we stand with the Arab Legion; we don't know where we stand with the third party. They are in proximity with us and they play a defensive role, and the moment we discuss defensive forces we cannot but take them into consideration.

DR. BUNCHE: The reason I intervened was that you were not present for the entire Egyptian negotiations and we spent hours on this same subject, and quite unproductively, for the simple reason that when it works out in any specific form, it results in a situation in which one of the parties to the armistice agreement will find itself in a position where it could be charged with violation of the terms of the agreement on the basis of action taken by a third party, over whom it actually has no control. Obviously, no party wants to sign something which will put them in that predicament. The subject is academic for the reason in any of these agreements, if the British decide to go on the loose with regard to Palestine, no agreement you may have will have any effect on them. These are the realities of the situation.

MR. SHILOAH: I am less suspicious of the British than you are, Dr. Bunche, and I don't anticipate any attack by the British on Palestine. We have heard public statements both by the British government and by the government of Transjordan that British forces came to Transjordan at the request of the Transjordan authorities. Therefore, if an agreement is

reached by which only limited forces should be stationed in certain areas, I am sure that it can be arranged beforehand that the British should also accommodate themselves to such stipulations. If we don't raise it here and sign an agreement without mentioning the possibility, they will rightly be able to say to us, "This does not bind us." What I suggest is that the Transjordan delegation ask their government to take it up with the British representatives in Transjordan.

DR. BUNCHE: It is not that simple. If you put it on this basis of British forces, you could take a technical position; this includes not only land forces, but air forces and sea forces as well. You could technically hold up an agreement with Transjordan until you mention their naval forces in Aqaba.

MR. SHILOAH: If we limit forces, it should be a general limitation of forces.

DR. BUNCHE: A better solution still — both sides agree to remove their forces entirely from that area, and I am sure the British can be induced to leave.

MR. SHILOAH: You just said whatever agreement we made would not apply to Britain.

DR. BUNCHE: The moment I could get an agreement here, I would put it to the British at Lake Success that I have been instructed by both delegations at Rhodes to inquire whether if all forces are removed from all sectors of the line, would the British remove their forces?

MR. SHILOAH: I do not suggest that we hold up in any way our military technical discussions, but I would like that [?the] Transjordan delegation to put the problem to their government to produce a formula which would satisfy us.

DR. BUNCHE: Any further discussion? Any further business? When would you like the military committee to meet? At 4:00 p.m.?

It was agreed.
Adjournment at 12:50 p.m.

234

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 17.3 (שעה 16.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 17 במארס 1949 (שעה 14.00)

בהול.

הבוקר שיחה ראשונה בעניין הפחתת הכוחות.[1] ועדת משנה צבאית תבחון הפרטים. הוסכם עקרונית להבחין בין א) בעיות הקו מבודרוס עד ירושלים והקו מדרום לירושלים עד ים המלח; ב) בעיות ירושלים העיר; ג) ובעיות הנגב עד אילת. התעורר ויכוח חריף בשאלת הכוחות הבריטיים בעקבה. אמרנו כי בהנחה שהגבול הירדני — ארצישראלי ישמש כקו שביתת־נשק, נדרוש שהכוחות הבריטיים בעקבה ייכללו בחשבון הכללי של כוחות הגנתיים. הירדנים טענו כי אין הם מוסמכים ומוכנים לכלול גורל הכוחות הבריטיים בדיון. באנץ׳ תמך בעמדת הירדנים. אני מציע שמשה [דיין] יעורר הבעיה בשיחתו עם מאיר. מציע גם שאבן יעורר השאלה עם קאדוגן וידרוש ממנו כי כל הסכם לגבי הפחתת כוחות שייחתם עם הירדנים, יכבדוהו גם הבריטים.[2] בקש מידין להעביר בהקדם הוראות לדן [לנר] לגבי טיב וגודל הכוחות הרצויים לנו.[3] הודיעני אם לדעתך רצוי להמשיך הוויכוח בעניין הכוחות הבריטיים ולבסוף החש נא תשובתך בעניין הלבנון.[4] באנץ׳ מוסיף ללחוץ שנשנה עמדתנו ונחתום על הסכם עם הלבנונים.

234

1. ראה מס׳ 233.
2. ראה איתן אל אבן, Y137, 17.3.1949, 130.09/2329/3.
3. את תשובת ידין ראה במס׳ 238, הערה 1.
4. איתן הבריק בתשובה כי באותו ערב תתקיים ישיבה אצל ראש־הממשלה, שבה יוחלט סופית על חתימת הסכם עם לבנון — ראה מס׳ 171 והערה 5 שם. (מברק מיום 17.3.1949, שעה 19.00, 130.16/2948/1).

235

ר. שילוח אל י. ידין
R. Shiloah to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 17.3 (שעה 20.40)
נוסח יוצא:[1] 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 17 במארס 1949 (שעה 18.50)

בהול.

בוועדת־המשנה הצבאית דנו אחר־הצהריים בשאלת הפחתת הכוחות והגיעו להסכם דלקמן, הטעון אישור המטות הראשיים של שני הצדדים: א) כל הכוחות, פרט לכוחות דפנסיביים, יורחקו עשרה קילומטר לכל צד מקווי שביתת־הנשק. ב) כוחות דפנסיביים הוגדרו לפי המוסכם בינינו לבין המצרים. ג) החזית חולקה לארבע גזרות: (1) מבודרוס עד הנקודה הצפונית של קו שלושים בנובמבר, בה יישאר גדוד אחד; (2) קו שלושים בנובמבר, בו יישארו שני גדודים; (3) הגזרה אשר מהנקודה הדרומית של קו שלושים בנובמבר עד ים המלח, בה יישאר גדוד אחד; (4) איזור הערבה עד אילת. על גזרה זו סרבו הירדנים לדון לעת־עתה. ד) בכל אחת משלוש הגזרות הנ״ל יורשו רק ארבעה תותחים אנטי־אוויריים. ה) לפי דרישת הירדנים הוסכם גם שכל סוגי ארטילריה, מלבד המפורט לעיל, יורחקו 14 ק״מ לכל צד מקווי שביתת־הנשק. ו) דן [לנר] עורר מחדש בעיית לטרון, המאיימת על תחבורתנו, ויתבע פינויה. ציין כי אם לא יסכימו הירדנים, ניאלץ להחזיק כוח רזרבי בהרטוב, אף־על־פי שהיא בתוך תחומי איזור ההפחתה. הירדנים יעיינו בתביעה. ז) לידין: אנא החש הערותיך לנ״ל.[2]

236

מ. דיין אל ו. איתן
M. Dayan to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 18.3 (שעה 18.00)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

ירושלים, 18 במארס 1949 (שעה 12.30)

מידי.

מסרתי לווילי בבהירות השקפתנו בעניין המשולש. קבעתי אתו למחר, 19 לחודש, שעה 1830, פגישה, בה יביא הוא תשובה עקרונית מן המלך ואני אביא מפה המראה העמדות העיראקיות הנוכחיות והשינויים הנדרשים על־ידינו. כן הבטחתי להביא אתי

235

1. בעותק הנוסח היוצא חסר החלק האחרון של המברק. המברק הושלם על־פי הנוסח הנכנס.
2. את תשובת ידין ראה במס׳ 238, הערה 1.

לפגישה דובר ערבית צחה, כי ייתכן והמלך יבקש כי נבוא אליו. וילי אמר כי בגלל דעת־הקהל שלהם, תגובת העיראקים לדבר, אינו חושב שיוכלו לקבל קו אחר מן הנוכחי. אמרתי כי אם כך, תיתכנה שתי דרכים: האחת — לבל יקבלו הקווים מן העיראקים, והשנייה — להגיע אתנו להסכם אשר יוגשם בהדרגה כדי לא להפגין השינויים בקו. הצעה זו, אשר הוא קרא לה "הסכם סודי", נראית בעיניו, היות ולדבריו אנחנו חתמנו הסכם סודי גם עם המצרים.

אבקשך שיגיע לירושלים עד מחר, שעה 1800, דובר ערבית צחה לקראת אפשרות נסיעה למלך, ומפת הקווים העיראקיים ומשאלותינו. יש לזכור כי את המפה אראה לווילי.

איני מציע להציע משאלותינו בשיטת "בקש הר כדי לקבל עכבר."

237

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 18.3 (שעה 19.15)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 18 במארס 1949 (שעה 16.30)

בהול.

הבוקר הוזמנתי לשיחה פרטית עם ריאד מופלח, הנחשב שליחו המיוחד ואיש סודו של המלך במשלחת זו. הנושא המרכזי בשיחה — גורל המשולש. עיקר דבריו: נורי סעיד לא יוכל להשתתף בשיחות שביתת־נשק מחשש שמא ירצחוהו נפש, בכלל אין לממשלת עיראק כל שליטה בעם, המוצא היחיד מסירת המשולש לירדנים. הירדנים יהיו מוכנים לתיקונים קלים בקו מיד ולתיקונים יותר יסודיים במשא־ומתן על שלום. אם יסכימו לתיקונים מרחיקי־לכת בשלב זה, יאשימו את המלך בבגידה. רמז כי איומינו כלפי המשולש דוחים תהליך החליפין. ביקש שאציע לו התיקונים ההכרחיים לנו מיד, ויסע למלכו לקבל אישור עליהם, ואז נוכל לכלול בהסכם שביתת־הנשק ברודוס גם הגזרה העיראקית לפי הקו המתוקן. הודיעוני מיד אם ללכת בדרך זו או לחכות לתוצאות בירוריו של משה דיין.[1] אני עצמי סבור כי כדאי ללכת בשני הדרכים ומבקש לדעת מה התביעות המינימליות במשולש שתבעתם על־ידי דיין.

נגענו גם בבעיית הכוחות הבריטיים. הירדנים יכולים להתחייב שהבריטים לא יעברו את גבולות עבר־הירדן. אשר לאילת, לא יוכלו להתחייב על הקטנת הכוחות הבריטיים שם, אולם הוא יודע כי אילו לא התקדמנו לאילת, לא היו כוחות בריטיים

237

1. ראה מס׳ 236. איתן השיב לשילוח כי לדעתו עדיף להשאיר את הטיפול בשאלת המשולש "לנו ולדיין" ולחכות לתוצאות פגישתו של דיין עם תל. (מברק מיום 18.3.1949, שעה 20.20, 130.16/2948/1).

נוספים באים לעקבה; להפך, גם הכוחות שחנו שם עמדו לצאת. הוא משוכנע כי עם חתימת ההסכם יפונו רוב הכוחות הבריטיים מעקבה. מתוך דבריו קיבלתי רושם ברור כי הירדנים יסכימו לקו הגבול עד אילת כקו שביתת־הנשק. זהו גם הרושם של באנץ׳.

לגבי ההסכם בכללו סבור מופלח כי מוטב להסתפק בהסכם על קווים והפחתת כוחות ולהשאיר כל הבעיות הכלכליות והמדיניות וכל ההסדרים המעשיים הזמניים לדיון בירושלים. בסוף דבריו הזהירני נגד גילוי־לב מופרז בשיחות עם ג׳ונדי וחבריו. ג׳ונדי אמנם נאמן למלך, אולם אינו בין אנשי סודו.

238

ר. שילוח אל י. ידין
R. Shiloah to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 18.3 (שעה 20.25)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[רודוס], 18 במארס 1949 (שעה 17.15)

בהול.

לשלך 180945 ו־181300.[1] א) קשה לדרוש שלושה גדודים בירושלים. גם הירדנים וגם אנשי מטה האו״ם ערערו קשות אפילו נגד שני הגדודים המוצעים על־ידינו. לעומת זאת דרש דן [לנר] להחזיק גדוד בגזרת הרטוב — קסלה, לדעתו מבטיח סידור זה את הפרוזדור. ב) לגבי הגזרה השלישית, דהיינו מדרום לקו 30 נובמבר, מציע דן לדרוש נוסף לגדוד עוד שנים־עשר משוריינים לשם שמירה ניידת. מה דעתך? ג) לגבי דרום הנגב נפעל לפי הוראותיך, אולם אני חושש כי הירדנים לא יוכלו להבטיח כלילת הבריטים בחשבון הכוחות הדפנסיביים, ועליכם לשלוח לנו הוראות ברורות למקרה זה.[2]

238

1. המברקים בתיק 130.02/2431/1. בשניהם משיב ידין על תכנית הפחתת הכוחות המובאת במס׳ 234 ו־235. במברק הראשון רשם הערות מוקדמות להצעה ובשני הביא את עמדת אג״ם/מבצעים. תשובתו ערוכה על־פי אותה חלוקה לגזרות וזה עיקרה: א. הסכמה לכוח המוצע בגזרה הראשונה; ב. דרישה לתוספת של גדוד אחד לכוח המוצע בגזרה השנייה, ״אחרת יתבטא הדבר למעשה בפירוז ירושלים והקטנת הכוחות בפרוזדור מעל המידה״; ג. הסכמה לגודל הכוח המוצע בגזרה השלישית, אך בשלב מאוחר יותר, ״עם שינוי מצב הביטחון באיזור״, מאחר שלפי ״המצב כיום, אין אפשרות להחזיק את אותם המוצבים שתפסנו בכוח של גדוד אחד״; ד. הסכמה לקביעת העיקרון של החזקת כוחות הגנה במרחק של עשרה ק״מ מקווי שביתת־הנשק רק עד לקו הרוחב [0]97, והתנגדות להפעלתו דרומה מקו זה (דהיינו, בנגב הדרומי) משום שהשטח הזה ״מאפשר לכוחות עבר־הירדן ומצרים בסיסים קרובים, עם איום קבוע של ניתוק כל האיזור.״ כמו־כן דרישה ״להתחשב בנוכחות הכוחות הבריטיים באיזור ולכללם בחשבון כוחות האויב.״
2. ידין השיב בשני מברקים. בראשון חזר והבהיר כי אינו משנה את דרישותיו הקודמות (ראה הערה 1) והסכים להצעתו של לנר בעניין המשוריינים (מברק מיום 18.3.1949, שעה 23.30, 130.16/2948/1). את תוכן מברקו השני ראה במס׳ 239.

239

י. ידין אל ר. שילוח (רודוס)
Y. Yadin to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 19.3 (שעה 13.50)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 19 במארס 1949 (שעה 12.00)

מידי.
שלך 181715.[1] אמור לבאנץ׳ שעקרון 10 ק״מ במסדרון והגבלת הכוח לשני גדודים, פירושם שלנו אסור יהיה להחזיק כוחות התקפה אלא בסביבת רמלה, כלומר — הפקרת ירושלים. עבור באנץ׳ זה צעד לפירוז, ולזאת איננו מסכימים. לכן האפשרות — או הגדלת הכוח, או הקטנת השוליים ל־4 ק״מ. אברר הפרטים עם דן [לנר].

240

המלך עבדאללה אל ו. איתן
King Abdallah to W. Eytan

תרגום מקורי מערבית: 130.16/2948/1

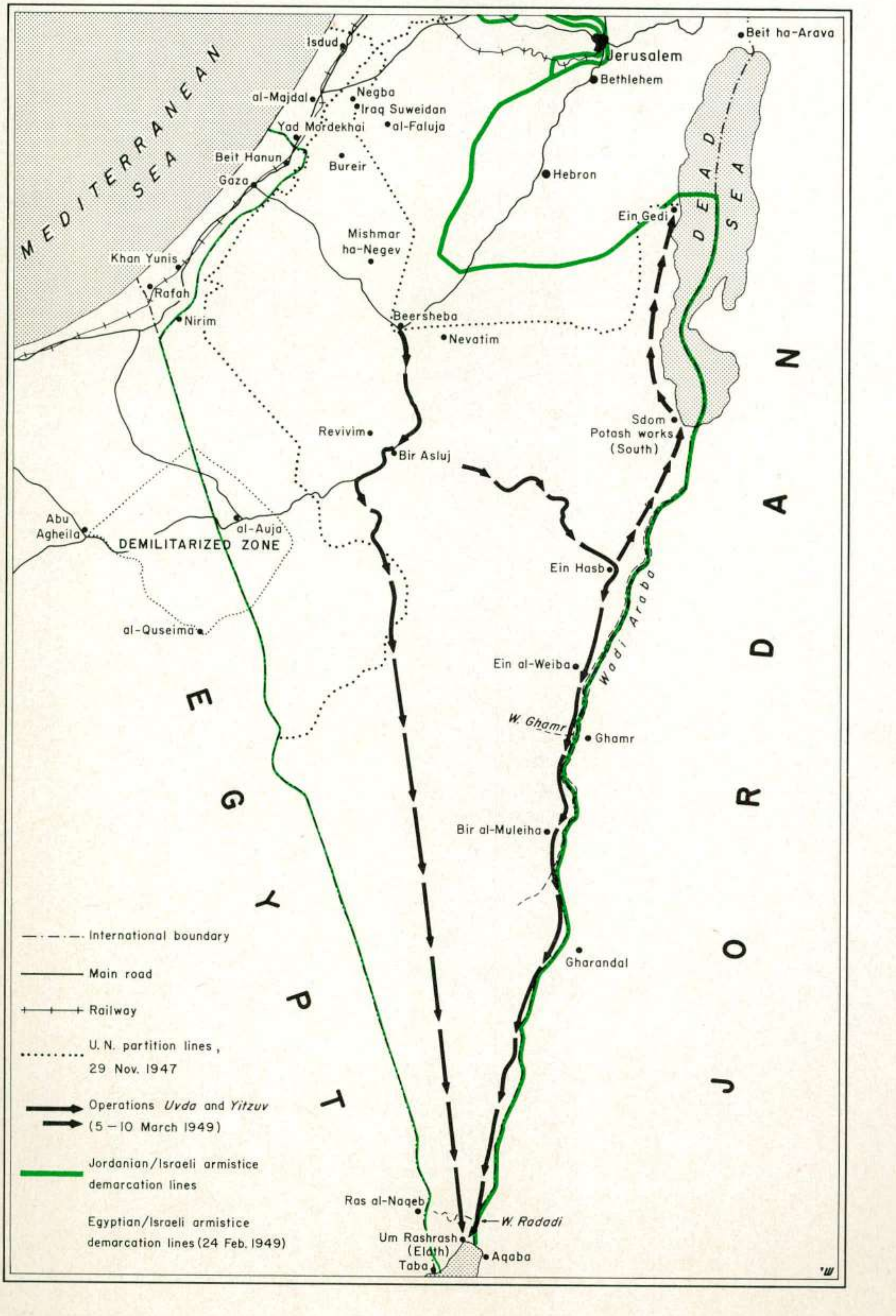
[עמאן], 19 במארס 1949

אל כבוד ד״ר איתן הנכבד באמצעות קולונל דיין הנכבד,
תשובתכם[1] שמחה אותי ונודע לי דבר נסיעת מר שרת לאמריקה. מר ששון עומד בקשר עם עומר זאכי[2] וייתכן שהימצאותו כאן תעזור הרבה להתגבר על כמה קשיים. הנגב יישאר שקט בלי שסיבוכים יארעו בו אם ינהגו תוך כוונה טובה ורוח שלום. הנני בטוח — כמו שאמרתם — שתחיו בצדנו בשלום, והנני מתמיד ברצוני להגיע לתוצאה רצויה זו.

239
1. מס׳ 238.

240
1. מס׳ 226.
2. עומר זאכי אל־אפיוני, ציר ירדן בפאריס. ששון ניהל תכתובת שוטפת עם המלך באמצעות הצירות הירדנית בפאריס, במקביל לתכתובת ולמגעים של משרד־החוץ בתל אביב. הוא דיווח לאיתן באורח שוטף על פעילותו ושלח לו את נוסח המכתבים והמברקים ששיגר למלך ושקיבל ממנו.

OPERATIONS *UVDA* AND *YITZUV* AND JORDANIAN/ISRAELI ARMISTICE LINES (SOUTH)

יודע אני שתסכימו אתי לשאלת תפיסתנו את החזית העיראקית והדבר הוסק מהשיחה האחרונה שביני ובין מר ששון וקולונל דיין,[3] בה ציינו את המעשים הברבריים של הצבא העיראקי, ואמרתי להם שהנני ערב לצבא העיראקי, אך קשה לעיראקים במצבם הנוכחי שימסרו לי את זכויותיהם בכתב ולהפסיק את האש, אך אוכל לעשות זאת למעשה ואהיה אחראי לכך. וכאשר לא נחה דעתכם מזאת, דיברתי בעצמי עם אנשי עיראק בנסיעתי אל H3[4] ושכנעתי אותם שאתפוס את החזית כולה כדי להקל על משאלותיכם ביחס להפסקת מעשי הברבריות, והנני מצפה לביקורכם לאחר שתציעו את זה בפני ממשלתכם ותבואו עם ההסכמה, בלי שדברי יופר בפני העיראקים, שהסכימו בדחייה באשר לתפיסתנו את מקומם, ואיננו סבורים שהצד הישראלי יסב לי צרות הן עם הערבים והן עם הישראלים. ואם כבודכם יוכל לפגשני — הריני מקווה שזה יביא למה שכולנו משתוקקים אליו, שהרי לנו דרישות צודקות ולכם דרישות צודקות, שאפשר למלאותן יחדיו בעזרת ה׳, ואין כלל נזק בדבר מהימצאותנו בעמדות העיראקים בצדכם או מולכם. תנו אמון בדברי אלה.

241

ו. איתן אל המלך עבדאללה (עמאן)
W. Eytan to King Abdallah (Amman)

נוסח עברי מקורי: 130.16/2948/1

[תל אביב], 20 במארס 1949

שמחתי מאוד בקבלי את אגרתכם הנעלה[1] ואני מודה לכם על היחס היפה שלכם כלפי המשלחת שנסעה לראותכם שלשום ועל רוח הידידות והרצון להתפשרות שאתם מראים. אשמח מאוד להיענות להצעתכם לבקרכם והדבר ייחשב לי לכבוד גדול, אולם רצוני לשאול אם עודכם מייחסים חשיבות לביקורי אחרי הדיון שהיה ביניכם ובין קולונל דיין בביקורו אצלכם.[2]

אנחנו שמחים מאוד על ההבנה העקרונית שהושגה ביניכם ובין קולונל דיין ואנו רואים בזה צעד גדול קדימה להסדר המקווה של השלום. אלא שאנו חוששים שהשאלות הקטנות שנשארו פתוחות יכולות לעכב הדיונים. מנסיוננו נוכחנו שהמשא־ומתן ברודוס הוא אטי מאוד, והיינו רוצים להחישו ואנו שמחים שזו גם דעתכם הכבודה. ואפילו אם ישנו הסכם בכללים, עובר זמן רב עד שמעבדים את הפרטים, ופעמים קורה שהקטנות שמתעוררות מקלקלות את השורה. ומתוך הכוונה הטובה של החזרת השלום בארץ על כנו בכלל והחשת קיום הסכמכם עם העיראקים

3. ראה מס׳ 186.
4. שדה־תעופה צבאי במערב עיראק (חבניה).

241

1. מס׳ 240.
2. דיין והרכבי נפגשו עם המלך עבדאללה ב־18 במארס. פרטים על הפגישה ועל ההסכמה העקרונית שהושגה בה בנוגע למשולש ראה במס׳ 242, 248.

בפרט, אני מתכבד להציע שנורה את משלחותינו בכל הפרטים הדרושים להם להשלטת ההסכם ונמנע מהם טביעה בגלי המיקוח ולא ניתן לבעיות הקטנות להאפיל על העיקר.

אנו מסכימים בכל לב לאשר אמרתם — שלכם דרישות צודקות והכרחיות, שאנו מביאים אותן בחשבון, ולנו דרישות כאלו, שאתם מביאים אותן בחשבון. אנו כל הזמן התחשבנו בהכרחי לכם ואנו מבינים את ההכרחי לכם ואת עניין ההסכם שלכם עם העיראקים. כל זמן ששני הצדדים יתחשבו בדרישות הצודקות, הרי זו ערובה לסידור סופי. ולשלב הנוכחי של המשא־ומתן, הרינו בטוחים שתרצו למלא את הדרישות הצודקות שלנו של תחימת קו הגבול הידוע ממפרץ עקבה לים המלח וקו העמדות באיזור ים המלח — חברון עד בודרוס, כפי שמצאום ואשרום המשקיפים בחתימתם; התיקונים בקווים העיראקיים עם נסיגתם ועזיבתם את הארץ; עניין לטרון, שהוא רק מכשול לנו ולכם אין לו כל חשיבות.

הודענו למעלת משה שרת על המתנהל בינינו, והוא שמח מאוד ושולח לכם את ברכותיו ודרישת־שלומו. וכן מעלת בן־גוריון שולח לכם את דרישת־שלומו החמה.

ואני שמח שכבר הגענו למה שהגענו מהסכם והבנה הדדית, והרי העיקר בעניין שאנו רוצים בשלום ומכירים בחשיבות יצירת יחסי שכנות טובים בינינו וביניכם, שהרי הגורמים החיצוניים באים והולכים להם לכעומת שבאו, אך אנו יהיה עלינו לשבת כאן יחדיו, וביחוד שהרי אנו ואתם מעדיפים הסדרים של שלום ורוצים להתרחק מהשימוש בכוח ואלימות.

242

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 20.3 (שעה 13.50)
נוסח יוצא: 130.16/2948/1
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 20 במארס 1949 (שעה 12.40)

מידי.

המלך הסכים:[1] ואדי ערה והמשלטים מדרום וכן הרכס הראשון השולט לאורך שפלת החוף, פרט לטול כרם וקלקליה — לנו. משלחתו ברודוס תחתום קו זה, אלא שעם החילופים יתפסו הקו הנוכחי ויפנו בהדרגה. החילופין לא יצאו לפועל אלא לאחר חתימת שביתת־הנשק. איננו רוצה שממשלתו תדע שניהל משא־ומתן ישיר אתנו ולכן יסדר שהוראה למשלחת תבוא מגלוב וראש־הממשלה. שמור על העניין הזה בסוד מבאנץ׳. בשום אופן אין אפילו לרמוז לו או לעבר־הירדנים אלא חכה עד שדיין יביא הפרטים.

242
1. בפגישה עם דיין והרכבי. ראה מס׳ 241, 248.

243

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 20.3 (שעה 21.10)
נוסח יוצא: 130.09/2329/3
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 20 במארס 1949 (שעה 18.00)

מידי.
בהתייעצות ראש־הממשלה, רמטכ״ל, ידין הוחלט לקבל ההצעות באשר למשולש.[1] משה [דיין] יפגוש וילי מחר בערב ויברר עמו פרטים נוספים. יודיעו התנגדותנו לריכוז העיראקים בעורף וידרוש החשת תקופת המעבר למסירת שטחי הקו המתוקן. יודיעו שלא נחתום אם לא יקבלו קו אילת — ים המלח.
בישיבה באג״ם בוררה עמדתנו לטרון, הפחתת כוחות. פרטים קיבל דיין מידין. חוזר חשיבות שמירת עניין המשולש מבאנץ׳ והמשלחת הירדנית.

244

מ. דיין אל ו. איתן
M. Dayan to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 24.3 (שעה 04.00)
נוסח נכנס: 130.16/2948/1

[ירושלים], 20 במארס 1949 (שעה 23.30)

מידי.
איני בטוח כי יזדמן לי לפני חזירתי לרודוס לברר עם הקובעים בדבר את עמדתנו בעניין הכוחות הבריטיים בעקבה.[1] ולכן אביע דעתי בפרוטרוט במברק. לדעתי אין לתבוע כלילת הכוחות הבריטיים בחשבון הכוחות הירדניים, בגלל: א) אין לתבוע מג׳ונדי לחתום בשם האימפריה הבריטית. ב) חתימת עבר־הירדן על שביתת־נשק אתנו מונעת מהאנגלים אפשרות תירוץ הימצאות כוחותיהם בעבר־הירדן כעזרה מפנינו. ג) יש לאנגלים בסיסים ואינטרסים במזרח המצדיקים הורדת והחזקת צבא

243
1. ראה מס׳ 242.

244
1. ראה מס׳ 238, הערה 1.

בעקבה אשר אינו נועד לשימוש נגדנו. ד) עמידתנו על תנאי (?) כלילת הכוחות הבריטיים בחשבון כוחות ההגנה הירדניים עלולה להביא למבוא סתום ואשר במקרה הטוב ביותר ישאיר שטח מסוים בדרום הנגב כפרצה בחוזה שביתת־הנשק בינינו ובין עבר־הירדן. המעצורים המונעים לבריטניה לכבוש בכוח את אילת בעקבה[2] מדיניים ולא צבאיים. שביתת־הנשק עם עבר־הירדן תחזק המעצורים המדיניים ולהפר (ולהפך ?) ו)[3] גם אם נשאיר את שטח אילת — עקבה ללא הפחתת כוחות, לא נביא לאילת כוח מקביל לנמצא בעקבה עם כל אומה[4] או יחידה צבאית אנגלית נוספת שם. התעקשותנו לכלול הכוחות האנגליים בחשבון והגבלתם יתפרשו כרצון להגביל את תנועת הצבא האנגלי בעבר־הירדן. נראה לי כי כוונתנו להסתה בניטרליות[5] מוחלטת של ישראל עצמה. מניעת השימוש במעבר היבשה ממצרים לעבר־הירדן דרך ישראל היא צעד מכביד מאוד. יש לתת לו להתעכל. ח) אני מציע לכן לקבוע כוח ניכר שלנו באילת ולהסכים כי גם הירדנים יחזיקו כוח מקביל לו בעקבה ולא לרתום לאילת החלשה את הבעיה הכבדה של הכוחות הבריטיים.

245

א. ששון אל ו. איתן
E. Sasson to W. Eytan

העתק: 93.03/87/24

Paris, 21 March 1949

Dear Walter,

I am hereby confirming my letter to you dated March 20.[1]

A. I received today through the mail a letter in Arabic from Dr. Chawkat el-Satti, the private doctor of the King, translation of which follows:

1. The King was very disappointed about your trip to Paris. He always thought that when negotiations with his country started, you would be a member of Israel's delegation, so as to contribute to the progress of these negotiations and bring them to a successful conclusion. As for me, I join my regrets to the King's.

2. The cease-fire was signed today in Rhodes[2] and we hope that an armistice agreement will be signed shortly. Afterwards, political negotiations for a final solution will have to be considered. The King

2. כך במקור.
3. מיספור הסעיפים כאן ובסעיף הבא פגום במקור.
4. כך במקור. אולי צ״ל: ״אניה״.
5. כך במקור.

245

1. לא נמצא.
2. ראה מס׳ 214.

hopes that by the time political negotiations start, you will be back and will participate in them. You know that the King relies on you and trusts you fully.

3. The King gave the necessary instructions to his delegate in Paris, Omar Zaki, to get in touch with you and send your messages to him and transmit his to you.

4. The King sent a message to Mr. Shertok concerning the situation in the Negev.[3] The King believed that what you did in the Negev — and in particular the occupation of Um Rashrash — was superfluous, as he always intended to recognize your rights to this place at the time of the final political negotiations.

5. The King wants to point out to you that he needs an outlet to the Mediterranean — Gaza or Jaffa for instance — and he begs you to take this into consideration. An outlet to the sea for Transjordan is the guarantee of a durable peace between Transjordan and Israel.

B. Today, I also received a telegram from the King, through the Transjordan Legation in Paris. Translation of this telegram follows:

1. Like you, we also want to protect our rights in Jerusalem, and we are ready to discuss directly the rights of both sides. (The King means thereby that he is ready to reject any proposal which Dr. Bunche may make to create demilitarized zones under the U.N. supervision, in case we reach an agreement with him.)

2. We are ready to meet you halfway with regard to your requests to rectify the lines in the Triangle, in case you agree that Transjordan forces take over this region from the Iraqis. (In his telegram the King recalls the promise he made to me in this respect when I last visited him with Dayan.[4] At that time, the King explained to us that the present Government of Iraq could not enter into direct negotiations with us and preferred to give its positions to Transjordan. Otherwise, the Government would fall and the life of its members would be endangered.)

3. The King begs us not to make mistakes and to be patient in order not to complicate matters further and give him time to deal with the matters in his way, so that he can convince both the Arabs and the British to adopt his point of view.

With best regards to you, I am, cordially yours,

E.S.

3. מס' 211.
4. ראה מס' 186.

246

א. ששון אל ו. איתן
E. Sasson to W. Eytan

מקור: 130.15/2565/4

Paris, 22 March 1949

Dear Walter,

As usual, here first is confirmation of my previous letter to you — this one dated March 21.[1]

1. The Transjordan Minister in Paris, Omar Zaki, received yesterday evening a message from the King informing him that the King hoped that the Iraqis would furnish him, within two days, with full powers to negotiate in their name with Israel for armistice lines in the Triangle. The King added that the Israelis were complicating his task when they should, in his opinion, be doing the opposite.

On my side, I sent today the following telegram to the King:

> 1. I beg your Majesty to assure my Government that it is within your power to guarantee that the Anglo-Transjordan Treaty will not be applied — either now or in the future — to the Arab areas of Palestine which you control at present, or which you may control in the future following their evacuation by the Iraqis. Such a guarantee will allay our fears concerning your attitude, and will encourage us to reduce our demands.
>
> 2. I beg your Majesty to assure my Government also that you are ready to accept the recognized political frontier between our two countries from the Dead Sea down to Eilat. This frontier was fixed by the United Nations on November 29 and my Government can never give up the territory thus included in the State of Israel.
>
> 3. The successive statements of Tewfic Abu el-Huda[2] asserting that the Transjordan Government actually appealed to the British troops for help, give rise to doubt and suspicion in my Government concerning the military and political attitude of Transjordan. It is therefore necessary to avoid such declarations.
>
> 4. I received from my Government a detailed report on Mr. Dayan's visit to your Majesty in Shuneh[3] and I believe that direct contacts between us are useful to avoid misunderstandings between our two countries.

246

1. מס' 245.
2. ראש־ממשלת ירדן.
3. מברק איתן אל ששון, 21.3.1949, 130.09/2344/2. פרטים על הפגישה ראה במס' 242, 248.

I have the impression that if we persist in our present attitude of toughness with regard to our rights and demands, we will manage to obtain everything we want from Transjordan. It seems to me that the King is anxious to conclude an armistice with us at any cost and that the British are not giving him much backing. I believe that all the information about Britain's intentions to interfere militarily is merely camouflage to win the confidence of other Arab countries — and encourage them to sign treaties with Britain.

2. The ex-Mufti of Jerusalem, Haj Amin el Husseini, has apparently not yet made up his mind to go to Beirut to meet the Conciliation Commission, as his initiative in this matter was frowned upon by the Arab States, particularly by Transjordan, which threatened to stay away from the Beirut conference if the Mufti participated in it. On the other hand, the Mufti sent a memorandum to all the Arab governments in the name of the "Gaza Government".[4] In it, he accused them of betraying the Palestine cause and threatened not to respect the armistice agreements signed by them with Israel. From the political point of view, little importance should be attached to the Mufti's threat. But it should be taken into consideration from the security point of view. It is quite possible that the Mufti will organize gangs along the frontiers of Israel in order to keep the situation unsettled and disturbed. I believe that we should strike back with great strength if any such gangs tried to cross our border and create disturbances. For if we showed any restraint or patience in such a case, these gangs would be encouraged and reinforced.

3. During a visit I paid to the Egyptian Embassy, I heard some complaints about our behaviour towards the civilians in Faluja. We are being accused of persecuting them intentionally and forcing them to evacuate the city. I don't know if the Egyptian Embassy here was asked by the Egyptian Government to talk to me about this, or if the complaints originated from news items about it in the Arab press. In either case, the Egyptians are apparently furious with us and very disappointed with our behaviour in Faluja, and we are thereby jeopardizing whatever confidence we managed to win at Rhodes.[5] I would be very glad if you sent me a denial, or at least

4. ראה מס׳ 186, הערה 4.

5. בראשית מארס הוגשו למנגנון האו״ם מספר תלונות על פגיעות של חיילי צה״ל באוכלוסיה האזרחית שנותרה בפאלוג׳ה, ובכלל זה ירי ללא הבחנה, שכתוצאה מהם ביקשו 2400 תושבים את חסות האו״ם וביקשו להעבירם לחברון. באנץ׳ שלח מכתב בנושא זה אל שילוח, שבו היפנה את תשומת־לבו להתחייבות שנטלה עליה ישראל במסגרת הסכם שביתת־הנשק עם מצרים ביחס לבטחונם של תושבי המקום.
בעקבות פנייה זו פנה שר־החוץ אל הרמטכ״ל והדגיש בפניו את התוצאות החמורות העלולות לנבוע ממעשים אלה. הוא הגדיר את העניין כחמור ביותר וביקש להורות לחיילי צה״ל לנהוג על־פי ההסכם ולהימנע מכל פגיעה בתושבי האיזור. בתשובה הודיע הרמטכ״ל כי ניתנו הוראות מתאימות למפקדים במקום. (ראה באנץ׳ אל שילוח, 4.3.1949, 130.16/2948/3; חילופי מכתבים בין שרת והרמטכ״ל, 6.3.1949, 15.3.1949, בתיק 130.02/2425/7).

some explanation which would justify our behaviour, so that I could transmit it to the Egyptians and try to dispel their resentment.

4. I welcomed with joy Syria's decision to enter into negotiations with us.[6] It seems that the Americans exerted strong pressure on the Syrians in this respect. All the information which reaches here from Syria shows that the present Prime Minister, Khaled el-Azm, wants to normalize the sitution in his country from every point of view, even if he has to use force to achieve his purpose. As far as we are concerned, we managed by various means, during the past ten days, to bring to the knowledge of the Syrian Government the information that hostilities would be resumed between our two countries if the Syrians persisted in their refusal to negotiate. We also managed to bring to their knowledge the fact that it was to the interest of Syria to enter into military and political negotiations with us as soon as possible, for the sake of the security of its frontiers and its regime. We insinuated that Transjordan was ready to start political negotiations with us to settle the fate of the Arab areas of Palestine and the future of the Greater Syria plan. We also managed to get many stories about this published in Beirut and Damascus papers. With regard to the news originating from the United States that Britain is now trying to constitute a Greater Syria composed of Iraq, Syria and the Lebanon, this seems to me somewhat fantastic and far from reality. But it should not be completely ignored either. In a conversation I had with a usually well-informed Syrian, I was told that there was talk about a federation of these three countries, with a coordinated foreign policy.

5. Now that Syria has accepted to start military negotiations with us and that Iraq has empowered Transjordan to negotiate in its name for an armistice in the Triangle,[7] we can safely predict that within five or six weeks, we will have concluded armistice agreements with all our neighbours. We will thus have brought the war to an end and covered the first stage on the road to peace. The second stage is the one leading to peace itself. I believe that the time has now come for us to draw up a carefully considered plan to achieve this purpose. Such a plan would have two parts: 1) our aims; 2) their execution. I would therefore suggest that we form immediately a committee to undertake this job. This committee would include politicians, economists and military men. Some of them would draw up the plans and others would execute them. The members of this committee would be freed from any other work in Hakirya and would devote all their time and efforts to the cause of peace. Finally, the members of this committee would henceforth constitute the Israeli delegation that would negotiate with the Arab States. It is not to our interest to continue to

6. ראה מס׳ 270.
7. ראה שר־החוץ העיראקי (מוחמד פאדיל ג׳מאלי) אל באנץ׳, 20.3.1949. לוט במכתב באנץ׳ אל שילוח מיום 21.3.1949, בתיק 130.16/2948/3.

deal with such matters — especially when peace with the Arabs is involved — in a haphazard way and without a carefully established plan, particularly now that the international situation is so troubled, that the big powers are trying to bring the Middle Eastern States into some pact or other, and that the Conciliation Commission has started working and does not see things as we do, but is only concerned in promoting the interests of the great powers. I entreat you therefore to submit this proposal to Mr. Ben-Gurion and to do your utmost to have the committee formed as rapidly as possible.

With best regards, I am, Cordially yours,

Elias Sasson

247

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 23.3 (שעה 22.50)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 23 במארס 1949 (שעה 21.30)

מידי.

לשלך 231620.[1] אין לי כל רצון לבוא בטענות, אולם עלי לחזור ולהדגיש כי אי־אפשר לשחק כאן במחבואים. באנץ' יודע כי מתקיימות פגישות עם וילהלם, והירדנים, לפחות אחדים מהם, גם הם יודעים או משערים. באנץ' שאלני ברורות אם אני מוכן לחדש השיחות, והשתמטתי מתשובה. לפי הידיעות שהביאו דן [לנר] ושמעוני, אין לי כל מושג כיצד לנהוג. הודעתך כי דיין יבוא בהזדמנות הראשונה לגמרי אינה מספקת. בלי שאדע דברים ברורים מתי יבוא משה [דיין], מתי אפשר לחדש השיחות, מה הסעיפים שעליהם כבר מותר לדבר וכו' לא אוכל להמשיך לשבת כאן. אבקש תשובות והוראות ברורות עד יום חמישי בערב. אם לא אקבל, אחזור הביתה ביום השישי. להמשיך במשחק ההשתמטות לא אוכל, ואין זה לכבודי ולכבוד הממשלה שאופיע בפני באנץ' כאידיוט.[2]

247

1. בתיק 130.16/2948/3. איתן ענה על מברק קודם של שילוח מאותו יום (שעה 14.25, שם), שבו התלונן על חוסר מידע והוראות ברורות למשלחת ברודוס, והודיע כי במצב כזה לא יוכל לחדש את השיחות משום "שנעשה עצמנו לצחוק בעיני באנץ' והירדנים." איתן כתב כי הוא מבין את מצבו של שילוח, "אך בגלל התנאים הבלתי־רגילים נבצר מאתנו למסור הדברים במברק." הוא ביקש משילוח להתאזר בסבלנות עד שובו של דיין.
2. תשובת איתן — ראה מס' 250.

248

ו. איתן אל מ. שרת (ניו יורק)
W. Eytan to M. Sharett (New York)

מקור: 93.03/64/1

Tel Aviv, 23—24 March 1949

Dear Moshe,

The time has come to give you a coherent account of the events of the past few days.

After a preliminary meeting between Moshe Dayan and Abdullah Tell on Thursday of last week, Dayan was invited to visit the King on Saturday night and to bring with him someone who spoke good literary Arabic. I sent Fati [Harkabi], whose Arabic proved to be fully equal to the occasion. On their arrival in Shuneh, they found that the King was busy with visitors, and so they were taken to the doctor's[1] house, where they were given an all but royal meal. After dinner the King telephoned and asked them to come over. I shall not attempt to recount the conversation in detail (it was full of "Zionism" on the King's side). The main point that emerged was that the King was willing, in return for our consent to the Arab Legion's taking over from the Iraqis, to give us Wadi Ara and the ridge to the south-east of it, as well as the first line of hills running south from Maanit as far as Budrus. In return for this he wanted the agreement to be kept secret and to include a clause for face-saving purposes in case the agreement ever leaked out, to the effect that Israel had handed over to Transjordan comparable areas elsewhere. The original understanding that he would be willing to have this arrangement included in the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes turned out to be wrong. Dayan indicated that in general lines the idea propounded by the King seemed to be sound, and it was arranged that on the following day Abdullah Tell was to obtain the consent of Glubb and also to fly to Beirut to inform the Prime Minister and the Foreign Minister (busy there with the Conciliation Commission) of the King's decision. Abdullah Tell was to give Dayan the final word of approval by 6:00 p.m. on Monday, March 21st, after consulting with all these parties.

I should mention at this point that the King found himself in a difficult position as regards the Iraqi front, as, according to his statement, Elias [Sasson] had visited him about two or three months ago[2] and urged him to persuade the Iraqis to leave, with a view to the Arab Legion's taking over in

248

1. ד"ר שאוכת עזיז אל־סאטי, רופאו ויועצו של המלך עבדאללה.
2. ראה מס' 186.

their place. The King had specially journeyed to H3 in the middle of the desert, at considerable trouble and discomfort, to meet the Regent of Iraq and press him to withdraw the Iraqis. He had succeeded in this, and now we come along again, protest to Bunche (in Transjordan pronounced "Ponch") that the proposed change-over constitutes a violation of the truce,[3] and inform the King himself that we cannot possibly agree to it — at least, not if it is based on the present lines.[4] The British communication which we know was addressed to the King,[5] telling him that Great Britain did not regard her treaty obligations to Transjordan as extending to anything that might happen outside the borders of Transjordan herself, did not make things any easier for Abdullah. He began to prevaricate with the Iraqi Ambassador in Amman[6] and the Iraqi Commander in Chief,[7] putting off the evil day of the change-over in spite of their daily protests and urgings to him to get on with the business. All these factors taken together, as well as the rumours of planned military action by Israel in the Triangle, contributed to putting the King into a receptive frame of mind.

On Monday night, a good deal later than 6:00 p.m., Abdullah Tell informed Dayan that everyone on his side was willing to sign an agreement on the basis that had been outlined two evenings earlier at Shuneh, and asked that an Israeli delegation appear in the no man's land near Mandelbaum at 7:00 p.m. the following evening, Tuesday, March 22nd. It was accordingly arranged that Yadin and I, accompanied by Fati and (for a linguistic emergency) Shaul Bar-Haim,[8] should proceed to Jerusalem. The matter was kept, and is being kept, a close secret in the office, where only those people whose knowledge of the matter was essential were informed of what was happening. These are, apart from those mentioned above, only Shabtai [Rosenne] and Sally [Horowitz].[9] It is urgently requested that you observe similar secrecy at your end.

Yesterday evening at seven o'clock, the four of us (Shaul waited in an adjoining room) met His Excellency Falah el-Madadha, Transjordan Minister of Justice and Acting Minister of Defence, Hussein Siraj, Under Secretary of State for Foreign Affairs, and Abdullah Tell. His Excellency opened the proceedings with a "Zionist" speech after the King's manner, using many Arabic sayings, such as that your neighbour who is near is dearer to you than your brother who is far away, and similar words of proverbial wisdom. After I had (I hope suitably) replied, we got down to business, which lasted for six hours. His Excellency, who asked to be

3. ראה מס׳ 223.
4. ראה מס׳ 226.
5. ראה מברק שילוח אל איתן, 18.3.1949, שעה 15.30, 130.02/2431/1.
6. ג׳מיל אל־ראוי.
7. צאלח צאיב אל־ג׳בורי.
8. מנהל מחלקת השידורים הערביים ב״קול ישראל״.
9. מזכירה במשרד־החוץ.

remembered to various Jewish acquaintances of his (mainly of the trading class), and the Under Secretary of State, who told me that he had once been basketball champion of Amman, took no very active part in the proceedings, which centred chiefly around the line that had to be drawn on a map. I will not go into detail, except to say that by 1:00 a.m. we had agreed on a line and on a draft text for the agreement.

It was finally arranged that the map and the draft text should be taken to Amman today for the King's final approval, as according to Abdullah Tell the King had never realised that he would have to give up so large a tract of territory. (As a matter of fact, it has been stressed throughout, beginning from Dayan's visit to Shuneh on Saturday night, that the King is not so much concerned about territory as about villages, i.e., the potential increase in the number of refugees. It appears that the line finally agreed upon by us last night leaves some 30 villages, including a number of large ones, in our area, and Abdullah Tell thought that the King might be rather appalled when he saw this.) Abdullah Tell was to telephone by 2:00 p.m. this afternoon to inform us of the King's acceptance or rejection of the scheme — we had made it quite clear that we would negotiate no further and that it was now a question of take it or leave it. He duly telephoned about two hours ago and told us that the King agreed, inviting us to Shuneh this evening to feast and sign. We have to leave in a few minutes, and therefore I shall leave the rest of the story, including the details of the agreement, until our return tomorrow morning.

24th March 1949

Yesterday evening Yadin, Dayan, Fati and I proceeded to Shuneh as planned. I feel I can write a small book about this experience, about the queerness of passing through Jericho and over Allenby Bridge in these days, about sitting down at the King's table with a British officer (Glubb's Chief of Staff), and other similar things.
[.....][10]

We reached Shuneh at about 8:00 p.m., bringing the King a present consisting of two silver candlesticks and a badly printed *Tanach* [Bible] encased in a heavy silver binding. In return I received a murderous looking dagger. We stood around in the drawing room smoking, while someone kept a lookout for the King's approach — the signal for putting out cigarettes quickly. [.....][11] After we had been introduced and said a few polite things, the King led us in to dinner, at which I sat on his right and Yadin on his left. The dinner was excellent, as we had all expected. Conversation was a little difficult, but whenever it failed, the King put things right by extending his hands and grasping Yadin and me by the arm,

10. שאר הפיסקה לא הודפס כאן.
11. משפט אחד לא הודפס כאן.

apparently as a silent gesture of friendship. After dinner we all went back into the reception room, the King sat down at one end, with the Acting Prime Minister sitting opposite and the rest of us grouped in between. The King then started a long speech about friendship between our two countries, the past (including Deir Yassin[12]), the future (naturally not so specific), his relations with Britain and the United States, as well as many other things, including what he thought of the Mufti and solicitous inquiries after the health of Mr. Ben-Gurion, Mr. Sharett, Mrs. Myerson ("Saida Golda"), Mr. Sasson and Mr. Rutenberg.[13] In the end, after the King had gone (saying he usually went to bed at nine o'clock — it was by this time nearly eleven), we got down to business. The agreement was finally signed at 2:00 a.m., as were the maps which go with it, and we left Shuneh at 2:30 a.m., reaching Tel Aviv just over three hours later.

A copy of the agreement itself is attached to this letter. I have already told you by cable[14] of how the new line runs and the only additional thing worth saying about it is that Glubb's Chief of Staff helped to draw it and finally signed the maps together with the members of the Transjordan delegation. At first, when Abdullah Tell told us on the way to Shuneh that a British officer would be present, we raised objections, but Abdullah Tell said that the members of the delegation and the various Ministers at Shuneh had no more idea of map-reading than the King had, and that it was essential for a military man to be present and see to this side of things. As all the good Transjordanian officers were away at Rhodes, they had asked Lt. Col. Coaker to help them. In the end both Yadin and Dayan thought it was a good thing that this officer was present and certified the line, as this would make it impossible for the Transjordanians afterwards to say that we had tricked them. Col. Coaker's presence means of course that the British know about the arrangement and presumably give it their blessing.

Article 4 of the agreement[15] was inserted simply as a matter of form and to help the Hashimite Jordan Kingdom to save face. We have in fact made no "similar changes... in other areas."

Articles 6 and 7, which were drafted for us by Shabtai in advance, are designed to relate the agreement closely to the Armistice Agreement which will be signed at Rhodes. Our delegation at Rhodes will have to see to it that a form of words corresponding to that used in these Articles is included in the final text of the Armistice Agreement.

In Article 10 we suggested the inclusion of a Chairman appointed by the U.N. Chief of Staff, though this obviously defeats the Transjordanians'

12. ראה תעודות, דצמבר 1947 — מאי 1948, הערת־עורך, עמ' 625.
13. אברהם רוטנברג, מנהל חברת החשמל לארץ־ישראל.
14. ראה מברק איתן אל שרת, 24.3.1949, 93.01/2180/34, ומס' 243.
15. ראה להלן (נספח).

insistence on keeping the whole agreement secret. They do not seem to realise this implication, though perhaps they are all as cynical and disillusioned as Abdullah Tell and do not really believe that an agreement of this kind can be kept secret for long.

They insisted upon the inclusion of the whole of Article 11, though one might think that its second part was our idea.

In a sense, this agreement is too good to be true, and I shall not believe in its reality completely until I see what happens when the time comes for it to be implemented. It gives us in respect of territory — nearly all of it highly strategic — far more than we should ever have contemplated taking by military action.

In conclusion I should like to emphasise once again the need for secrecy. We have guaranteed, under Article 11, not to publish the agreement, and it is obviously in our interest to get its provisions implemented before they become generally known in the Arab world, where they would be sure to produce an outcry, perhaps on a scale that might make their execution impossible. All the cables I have sent you on this subject have been ciphered by Efrat[16] himself, so that even in the code room the matter is not known.

Yours ever,

W.E.

נספח

APPENDIX

AGREEMENT BETWEEN THE HASHIMITE JORDAN KINGDOM AND THE STATE OF ISRAEL[17]

The undersigned duly authorised by their respective Governments have reached the following agreement:

1. Israel agrees to the taking over by the Arab Legion of the Iraqi front.
2. The demarcation line between the armed forces of the parties to this agreement shall be as marked on the map annexed hereto.[18]
3. Establishment of the line described in Article 2 shall be effected in accordance with the following timetable:

   a) In the area west of the road from Baqa to Jaljulia and from there to the east of Kafr Qasim: within five weeks of the signature of the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes between Israel and the Hashimite Jordan Kingdom.

   b) In the area of Wadi Ara north of the line from Baqa to Zububa:

16. יצחק אפרת, האחראי למברקה במשרד־החוץ.
17. ראה גם תיקונים להסכם — מס׳ 265.
18. בתיק 130.02/2431/3.

within seven weeks of the signature of the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes between Israel and the Hashimite Jordan Kingdom.

c) In all other areas: within fifteen weeks of the signature of the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes between Israel and the Hashimite Jordan Kingdom.

4. Israel, for its part, has made similar changes for the benefit of the Hashimite Jordan Kingdom in other areas.
5. The Hashimite Jordan Kingdom agrees that the substitution of Iraqi troops by the Arab Legion in the sectors at present held by the former shall not take place until after the signing of the General Armistice Agreement now under negotiation at Rhodes. The Hashimite Jordan Kingdom guarantees for all Iraqi forces in Palestine and agrees that their numbers shall be included in any formula governing the reduction of forces provided for in the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes as if they were forces of the Arab Legion.
6. It is agreed between the Parties that the armistice demarcation line to be inserted in the General Armistice Agreement now under negotiation at Rhodes shall be based on the positions held on the date of the cease-fire agreement concluded at Rhodes as certified by the observers of the United Nations Truce Supervision Organisation. The General Armistice Agreement concluded at Rhodes shall provide that the armistice demarcation line shall be subject to local rectifications which have been or may be agreed upon by the parties hereto, such rectifications having the same force and effect as if they had been incorporated in full in the General Armistice Agreement.
7. The parties hereby agree that the General Armistice Agreement now under negotiation at Rhodes shall contain provisions for its revision by mutual consent at any time, and therefore that immediately after the signature of the General Armistice Agreement the present Agreement shall take effect as if it were a revision to the General Armistice Agreement.
8. In the case of villages affected by the terms of this agreement, their inhabitants shall be entitled to their full rights of residence, property and freedom. If such villagers decide to leave, they shall be entitled to take with them their livestock and other movable property and to receive without delay full compensation for their land which they leave behind.
9. Israel will pay to the Hashimite Jordan Kingdom the cost of building twenty kilometres of first-class road in compensation for the road between Tulkarem and Qalqiliya.
10. The Parties to this agreement shall establish a mixed commission which shall peg out the demarcation line provided for in Article 2 above. This commission shall consist of not less than two representatives of each Party and of a chairman appointed by the United Nations Chief of Staff.

11. This Agreement shall not be published except with the consent of both Parties, nor shall it in any way prejudice an ultimate political settlement between the Parties.
12. This Agreement is subject to ratification by the Prime Minister of the Hashimite Jordan Kingdom, such ratification to be communicated to the Government of Israel in writing not later than 30th March 1949. Failing such notification, this Agreement shall be null and void, and of no force or effect.

In faith whereof the undersigned representatives of the High Contracting Parties have signed hereunder.

Done at Shuneh, on the twenty-third day of March one thousand nine hundred and forty-nine.

For the Hashimite Jordan Kingdom	*For the State of Israel*
Falah el-Madadha	Walter Eytan
Hussein Siraj	Yigael Yadin
	Moshe Dayan

249

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 24.3 (שעה 17.40)
נוסח יוצא: 130.16/2948/3
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 24 במארס 1949 (שעה 14.40)

בהול.

שלך 231820.[1] עמוד על קו הגבול מסדום לאילת בלי השארת ספק בהסכם שזהו הקו המוסכם. תנסה להוציא ויתורים מכסימליים באשר לנהריים. הוויתור המכסימלי הוא מסירת השטח לצבאנו. הדרישה המינימלית — מתן אפשרות להפעלת המפעל מיד אחר החתימה.[2]

249

1. בתיק 130.02/2431/1. שילוח חזר וביקש הנחיות מפורטות להמשך המשא־ומתן, ובמיוחד שאל לאיזה קו עליו להסכים בחזית העיראקית והאם לתבוע שינויים כלשהם. כמו כן מסר על שיחה שהיתה לו עם ריאד מופלח. הלה הראה לו הוראות למשלחת הירדנית מהמלך עבדאללה להסכים שקו שביתת־הנשק יחפוף את הגבול בערבה, וסיפר לו על דבר ההסכם בין ישראל לירדן בנוגע למשולש.

בעניין לטרון נשאיר הדבר לשיקולכם בהיועצותכם דיין ואתה. דיין קיבל הוראות מידין. אדמה שאין להשיג נסיגתם הגמורה מלטרון.

ראוי שדן [לנר] ימשיך בעניין הפחתת הכוחות לפי ההוראות שקיבל מיגאל [ידין].[3] אל תטיל מעמסת הבריטים בעקבה על הירדנים, אלא תנסה להכניס הסעיף שבגלל נוכחות כוח שלישי בשטח, לנו מותר להחזיק יותר כוחות בשיעור שתקבע עם דיין.[4]

אשר להסכם שסיפר לך מופלח, דיין יביא פרטים מלאים,[5] והדבר לידיעתך האישית בלבד.

250

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 24.3 (שעה 18.30)
נוסח יוצא: 130.16/2948/3
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 24 במארס 1949 (שעה 14.50)

בהול.

שלך 232130.[1] ידין ואני חזרנו עכשיו לתל אביב ונדאג להוראות ברורות ושוטפות. דאג שלהסכם שביתת־הנשק יוכנס סעיף האומר שקו שביתת־הנשק יהיה נתון לשינויים מקומיים אשר הוסכם או יוסכם עליהם על־ידי הצדדים, ושלשינויים כאלה יהיה אותו תוקף כאילו נכללו במלואם בנוסח ההסכם עצמו, וכן סעיף, שאפשר להכניס שינויים בהסכם בכל זמן, בהסכמה הדדית של הצדדים.

בחזית העיראקית תחתמו על הקו הנוכחי כקו שביתת־הנשק. על־מנת שהדבר יהיה יותר ברור לך, מוטב שתשאיר הטיפול בזאת עד בוא משה [דיין] ותטפל בעניינים שבמברקי הקודם[2] והנוכחי.

המשך בלחצך על באנץ׳ שיאלץ הבריטים לעזוב עקבה. לדבר אין אמנם קשר ישיר להסכם, אך לו חשיבות פוליטית כללית.

שרת שוחח עם אצ׳יסון שלשום על נושא זה, אך אין לי עדיין הפרטים.[3] רוזן יבוא עם דיין.

2. ראה מס׳ 256 והערה 1 שם; איתן אל שילוח, 23.3.1949, שעה 16.10, 130.16/2948/3.
3. ראה מס׳ 238, הערה 1.
4. ראה מס׳ 244.
5. ראה מס׳ 248 (נספח).

250

1. מס׳ 247.
2. מס׳ 249.
3. לפרטי השיחה שהתקיימה ב־22 במארס ראה: FRUS, 1949, VI, pp. 853—6; אילת אל איתן, W172, 25.3.1949, 130.09/2308/8.

251

מ. דיין אל ו. איתן
M. Dayan to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 24.3 (שעה 20.30)
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[ירושלים], 24 במארס 1949 (שעה 16.00)

מידי.

לאחר מחשבה שנייה אני מציע לספר לבאנץ' על ההסכם עם הירדנים[1] ולהראותו לו, כמובן לאחר שיאושר סופית. יש לעשות זאת בגלל: לפי ההסכם ישב בראש ועדת־הביצוע שליחו של האו"ם וממילא לא יהיה הדבר סוד בפניו. כן יש להבטיח תיאום בין נוסחת הסכם שביתת־הנשק ובין ההסכם הקודם, וזאת בידי באנץ'. אין להעמיד את באנץ' בפני הפתעה ולדרוש ממנו שבא־כוחו יגשים ההסכם שלנו, בעיקר שהסכם זה שונה מהסכם שביתת־הנשק, אשר גם בו תתמנה ועדה בראשות או"ם.

אבקש הוראות בנידון זה.

252

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־24 במארס 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (24 March 1949)

פרוטוקול: 130.02/2442/9

TWELFTH JOINT INFORMAL MEETING OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN
ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES
4:00 P.M., 24 MARCH 1949

Present:

Israeli Delegation:
Mr. Reuven Shiloah
Lt. Col. Dan Loehner
Mr. Shimoni

251
1. מס' 248, נספח.

Transjordan Delegation:
Col. Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Col. Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Capt. Ali Bey [Abu] Nowar

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Mr. C. Stavropoulos
Mr. John Reedman
Mr. S. Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Colonel Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

DR. BUNCHE: We have had a long vacation and everyone should be rested. When we adjourned the discussions on Friday [18 March], the intention was to resume them on Monday, but then the weather interfered with the planes, and it is now Thursday. The time has not been wasted; we have had informal discussions with members of both delegations in this interval. Now, we come to what I hope will prove to be the last lap; which means clearing up a relatively short list of points outstanding. I am not saying that some of these points are not vital, but the number of such points is small. These points must be considered.

You recall that on 18 March this list was distributed in connection with demarcation of armistice lines.[1] There were three main headings: 1) Budrus to Jerusalem sector, 2) the Hebron and Dead Sea sector, and 3) the sector south of the Dead Sea, to the Gulf of Aqaba.

(Dr. Bunche reads from list of points of difference.)

One question to be cleared up is that of accepting existing certified military positions in the Hebron area as the basis of the armistice lines — taking that acceptance as an acceptance in principle. Secondly, there is the Transjordan complaint about the recently acquired Israeli positions in the Hebron and Dead Sea area.[2] This has been held up while the Observers have been investigating these complaints, but we have now received a final report. We have received additional information which I am communicating to the delegations today.[3]

252

1. המסמך בתיק 130.02/2442/9.
2. את התלונות הירדניות ראה במכתבי באנץ' אל שילוח, 17, 18, 23, 24 במארס, 130.16/2948/3. וראה גם דברי ג'ונדי להלן, ומס' 253.
3. ראה מכתב באנץ' אל שילוח מ־24 במארס (הערה 2). במכתב סוכמו תלונות הירדנים והובאו מסקנות המשקיפים.

The third major point was the basis to be employed in determining the armistice line in the area south of the Dead Sea to the Gulf of Aqaba. This third point, which is actually the fourth part of the armistice lines, has yet to be discussed here. On this we have had no discussion at all. On the other sectors of the lines we know fairly well where we are because we have had discussions and we know what the problems are. On this fourth sector we don't have a clear idea as to what the problems may be.

It is for the delegations to determine in what order these problems will be discussed. It might be practicable to have some exchange of views on the southern sector so that we could tidy up our situation as regards knowing just what problems we have to solve in order to find agreement. My hope is that we can get that agreement quickly. I invite the views of the two delegations as to where they wish to start the discussions on this list.

MR. SHILOAH: The procedure suggested by Dr. Bunche seems quite acceptable to us. I think that if we come to more or less clear understanding of the armistice lines in the sectors outlined, we might move on to the armistice lines in the northern part of the frontier, which we have not touched yet. As you remember, at the beginning of these negotiations there was some doubt as to whether the Transjordan delegation also were authorized to represent the Iraqi Government or not. We have since been informed by Dr. Bunche that he had received official notification from the Iraqi Foreign Minister[4] to that effect and we might perhaps take up the problem of the lines in that sector. Before we move to that sector, I agree that it will be helpful to try to clear up whatever outstanding points of difference on the lines we have discussed already. Before we move to that, I want to say that it would be useful to continue discussion on the subject of reduction of forces. We have had agreement that there should be equality of forces on both sides, and the military sub-committee has worked out a general description of what these forces ought to be. I learned from Col. Loehner today that there was one point of difference left in the military discussion which has not been decided. I think it was in regard to a unit being stationed in the Ajjur area. This point has not been clarified.

I think that before we can do any drafting, it will be useful not to leave any point not clear. If this is agreeable, I am ready to begin and see what our views are on the lines in the southern sector. I think I made that clear on a number of occasions; saying that without prejudicing in any way whatever final territorial or political settlement that might be reached in later peace negotiations, it is our suggestion that it would help to remove a great deal of tension if we adopted what is known as the international frontier between Palestine and Transjordan as the armistice lines in the present agreement. We have had a few precedents in the past in armistice agreements in using international frontier lines as the armistice lines, and these do not in any

4. ראה מס' 246, הערה 7.

way prejudge the final frontiers. They do not in any way serve as a precedent. Instead of wasting a great deal of time in trying to examine suitable hills and positions, I think if we accept the frontier as an armistice line, it might be much easier and to the interest of both parties. I think if we could hear the views of Transjordan on that, it might be helpful.

COLONEL JUNDI: We are not prepared to discuss the sector south of the Dead Sea today. Since we have already begun to discuss the sector from Budrus down, we prefer to wait about discussing the southern sector.

MR. SHILOAH: I don't mind waiting to discuss the southern sector. When we adjourned, we had agreed on a list of differences. This was definitely mentioned in that list. Therefore, on resuming the discussions, I assumed that it was perfectly legitimate to discuss that problem. If, however, you prefer to start from Budrus, it is all right with us. I suggest that we start from the south because I hoped that this way we might progress. We are not entirely prepared yet to discuss the Iraqi sector. We thought we would not waste time if we began with the south. By the time we get up to Budrus, we will be prepared to discuss the Iraqi sector too, and we thought it would be logical to begin from the south. But it is all right with us if you wish to start with Budrus.

COLONEL JUNDI: We wish to start now with the reduction of forces.

MR. SHILOAH: This was not mentioned in the list read by Dr. Bunche, but as I say, we are entirely agreeable to any order of discussion.

DR. BUNCHE: I should make it clear that the list I circulated on 18 March was not an exhaustive list but had to do only with questions outstanding with regard to armistice lines. The question of reduction of forces is itself a major question. This list had only to do with lines.

COLONEL JUNDI: Referring to Point 318 — the Israeli delegation said that this point is considered a threat to some of their positions. There are many similar Jewish positions which constitute threats to our positions. Since we are seeking an armistice, we don't see any reason for evacuating this point.

As to the Ajanjul sector, it was occupied by the Israeli forces during the Truce, and I would like to know Mr. Shiloah's idea of whether they are willing to withdraw from this sector or not.

As to the Latrun sector and the freedom of movement on the road through this point, this question was discussed on several occasions in connection with the problems relating to Jerusalem. Later Mr. Shiloah agreed that the present fighting lines became the armistice lines. Since it has been agreed that the fighting lines become the armistice lines, the problem should be dropped.

It is now 25 days since the two delegations came to Rhodes and we have held around ten meetings. We have signed a cease-fire agreement[5] in

5. ראה מס' 214.

respect to Security Council orders and we are seeking peace in the interest of both sides. This period of 25 days was spent in discussing the sector from Budrus to Jerusalem. While at the same time many incidents took place in other sectors, during which inhabitants were thrown out, burned, etc. While the attention of the Transjordan delegation was directed on the Latrun road and Point 318, in other sectors many villages were attacked and sometimes destroyed. My colleagues and myself are very happy that we are abiding by Security Council orders and did not take any action that would be interpreted as against peace. Our aim in coming to Rhodes is to reach an armistice and with good will on both sides, this aim should have been reached within one week.

With regard to the position of the Transjordan delegation from south of Jerusalem to the Dead Sea, our position is to return to the situation prior to the arrival at Rhodes. If there is a no man's land in that area, it could be divided between the two parties and each party should re-occupy the positions it held before in the sector south of Jerusalem to the Dead Sea. If this should be constituted as no man's land, it should be divided between the two parties or both parties go back to the previous positions occupied when we came to Rhodes.

Since Mr. Shiloah asked to discuss the sector from south of the Dead Sea to Aqaba, I would like to remind him of my protest presented to the Acting Mediator relating to the violations to the Transjordan line extending 90 kilometres.[6] The Transjordan delegation maintains its stand on this problem, but in order to save time, we have no objections to accepting the boundary as the armistice line, with the understanding that the Transjordan claims will be taken into consideration in the final settlement.

MR. SHILOAH: First, I want to say a word of appreciation of the frank and outright manner in which Colonel Jundi has reproached us about certain things and I am glad he did it. I prefer that when we reach the final stage of the negotiations, that we will have said what is on our minds and sign without any mental reservations. The complaints of Colonel Jundi with regard to the Hebron sector are considerable. I admit I am not in a position at this moment to give a satisfactory reply. I have only received as we came into this meeting a statement of complaints and the results of several investigations, which I will transmit after the meeting to my government,[7] and I hope to be able when we meet again to give you a satisfactory reply. However, I want to make one general statement with regard to the line there. I believe that in the light of the findings of the U.N. Observers, it should not be beyond us to be able to find a suitable and acceptable line to both sides. If what I suggest is agreeable to the Transjordan delegation, we will try to prepare on a map a suggested armistice line and we will transmit

6. איזור הערבה הדרומי.
7. ראה מס' 253 והערה 3 שם.

it to you through Dr. Bunche and see whether we cannot jointly agree to such a line with regard to this main point.

I also want to say that there was an implication in the words of Colonel Jundi that the delay here was solely our blame. That I think I have to refute, as we all know that a considerable time passed at the beginning of the conferences in waiting to find out whether the Transjordan delegation was authorized to speak on behalf of the Iraqi Government, and that entailed considerable delay which cannot be attributed to us. At any rate we are not keen to prolong the negotiations and we want to expedite our work. If for any reasons beyond our control we have caused delay in the negotiations, I am as sorry as the Transjordan delegation.

I want to revert now to the views under discussion on the Budrus—Jerusalem sector. First, a word on the Latrun salient. It is not entirely correct to say we have agreed to drop the subject of Latrun when we deferred the discussions about Jerusalem. I think at the last meeting I brought up that point and I reminded the Transjordan delegation that originally we put our ideas in regard to Latrun irrespective of Jerusalem. It was at the suggestion of Transjordan that we postponed discussion of Latrun and included it in the special conferences we had on Jerusalem. However, the moment we decided not to discuss Jerusalem and to accept the 30 November line as the armistice line, we had to revert to the discussion of Latrun because we do not regard Latrun only as a Jerusalem problem. It is not a new subject put on the list today. I will say a few words about the substance later on.

I want to dwell for a moment on Point 318 and Ajanjul. Both of these points may not be of major military importance. Our approach from the outset has been to remove as much as possible points of conflict. One of the methods we wanted to use was the withdrawal wherever possible by both parties from positions which can be only offensive; which do not serve the defensive needs of either party. The position at Point 318 seemed to us to be of such a nature. When we raised the problem of 318, we actually mentioned that if there is somewhere an Israeli position which the Transjordan delegation regards to be entirely unnecessary to us from a defensive point of view, we would be willing to consider a withdrawal from there. However, in order to facilitate our discussions, if it is acceptable to the Transjordan delegation, I would suggest that we drop the two points altogether. Ajanjul is not of any great importance. Accepting the approach of Colonel Jundi, that once we sign an armistice which we intend to keep, then even though theoretically these points are important, I suggest we drop these two points. However, I cannot make the same suggestion with regard to the Latrun salient. The reasons are quite obvious, but I am still ready to reiterate them. If Point 318 has no real significance, the Latrun salient is not only a theoretical threat, it actually interferes with traffic and transportation and facilities concerning a very large population. Where the Arab Legion lines

are concerned, these positions don't serve defensive purposes and actually they are a burden to the Arab Legion. They are a long line of communications, which are not only unessential but not necessary to the Arab Legion forces if there is no prospect of hostilities being resumed. It is only if we think in terms of the renewal of hostilities that the Arab Legion should regard it worthwhile to keep positions and forces there. We know, however, that there are certain external factors that might lead to misinterpretation of the withdrawal of Arab Legion forces from the salient. We would like, in order to make the discussion easier, to revert to the suggestion which was once made by one of the Transjordan representatives in other discussions. I think it was mentioned by Colonel Dayan in previous conversations — the withdrawal of the Arab Legion force with some agreed form of policing of the area to be formulated. Either a mixed police force or some such policing arrangement as might be acceptable to both parties and which would make the traffic and movement in that sector safe. I think that would tally with the principle Dr. Bunche has suggested on other occasions — withdrawal by one party and no advance by the other party. It was discussed in Jerusalem a few months ago, just prior to the signing of the 30 November line.[8] I suggest that if the Transjordan delegation would consider this scheme, we might find a manner of solving the Latrun salient in a satisfactory manner to both.

One word on the southern sector south of the Dead Sea. I think Colonel Jundi has made a real contribution to the progress of our discussion by the statement he made on that sector. I think his reservation that the claims of the Government of Transjordan in that particular sector, as well as in any other sector, should not be prejudiced is a perfectly legitimate one, and I suggest that we might have a special clause in the agreement which would cover such contingencies. I think this would be helpful to us. We will have quite a number of claims and Transjordan will have claims in this sector, and we should have a general safeguarding clause that would say that nothing in this agreement should prejudice any claims that either party might have. I think that should meet the point raised by Colonel Jundi.

We might have some practical proposals from Budrus southward. 1) The cancelling out of each other by Ajanjul and Point 318. 2) The consideration of a formula in regard to Latrun which would provide for a withdrawal of forces; no advance of our forces; and a suitable policing arrangement to be worked out separately by the two delegations. It might be we could ask one officer of each delegation together with Colonel Conlin to find such a formula. 3) With regard to Jerusalem — to accept the 30 November lines, and 4) with regard to the Hebron sector, that we would prepare and submit for your consideration a suggestion with regard to a line or lines based on the principle mentioned by Colonel Jundi, the findings of the United

8. ראה מס' 180, הערה 2.

Nations Observers. With regard to the southern sector south of the Dead Sea, I am glad to see that we are in agreement and we also accept the idea of a safeguarding clause with regard to any possible claims that either party might have.

COLONEL JUNDI: Mr. Shiloah had asked that the question of a free passage on the Latrun road be considered. In my view this could be achieved if we took special measures on the road and in a circle around Latrun road. In this sector would be maintained regular forces, and these forces would respect a signed agreement. This question was discussed in connection with Jerusalem and at that time I asked for the Transjordan delegation the same free access on the Bethlehem road. If Mr. Shiloah is in a position to secure this free access on the Bethlehem road for the civilians, I will be prepared to discuss the Latrun road.

MR. SHILOAH: At first when we discussed, before the Rhodes Conference, the opening of the Latrun road, around 30 November, it was not made in any way dependent, by the Transjordan delegation at that time, on Bethlehem road. At that time the Bethlehem road was discussed in a different context. It was discussed in connection with Mt. Scopus road and the Jerusalem problem. However, now that Colonel Jundi has raised the subject, I would not want to reject it. I want to defer my reply until the next meeting. The problem of making it interdependent — I am not in a position to reply on this point.

I wonder whether Colonel Jundi has any remarks on the other suggestions I have tried to make?

COLONEL JUNDI: As to the other points raised by Mr. Shiloah, I suggest that the Israeli delegation might prepare a map of the Hebron area, which might be discussed by the two delegations at the next meeting.

As to Point 318, I suggest that this question be dropped.

As to Latrun, I ask that this question will be answered at the next meeting.

As to Ajanjul, this advance took place during the Truce and there is no connection between the question of 318 and advance in Ajanjul.

MR. SHILOAH: May I say one word. I accept the suggestion that we take up the Hebron sector and the Latrun salient again, and we will try and have a map ready. I want to say one word about Ajanjul. Since it was first brought up here by Colonel Jundi in one of our earlier meetings, I have had an opportunity to look at the voluminous correspondence that took place on that subject, and if you have copies of this correspondence, it was a tri-party correspondence at that time, you will find that this was never definitely established as being occupied after the Truce.[9] There was quite a heated and prolonged argument about it. If we take up Ajanjul, I think we will all have to take up scores of such disputed positions on all fronts and by

9. ראה תכתובת בנושא זה בתיק 130.02/2426/11.

all parties, and particularly now that this is not a position of military major importance. If it were, I would suggest that we study the entire correspondence and have more investigations and abide by whatever ruling is given. As this is not the case, as it is a position of no great importance, and in order to ease our discussions, I suggest that we treat Ajanjul in the same manner as the withdrawal from 318. The military position is that the Transjordan delegation feels that our presence in Ajanjul is in some way interfering with their defensive position. We feel the same way with regard to 318. It can be solved in one or two ways: either we leave Ajanjul and they leave 318, or in the spirit of hope that both sides will follow faithfully the agreement, leave the positions in the hands of both parties. If we want to make a study of Ajanjul, I shall be in a position to raise a number of similar problems. I think it will be more advisable if we try and treat the two points in the same manner.

COLONEL JUNDI: Let us discuss it at the next meeting.

MR. SHILOAH: If you have with you a copy of the correspondence at that time, 6 or 7 months ago—

CAPT. NOWAR: I remember the story, as I was in that sector at the time.

DR. BUNCHE: Was there a Truce decision rendered on the matter?

MR. SHILOAH: Not a very clear decision, because it has been reconsidered a number of times. If the Captain remembers the details, the whole story began two or three days after the Truce.

CAPT. NOWAR: Five days after the Truce, when the complaint was submitted.

MR. SHILOAH: There was a great doubt at the time. Things were quite unstable at that time — just a short time before the pumping station was blown up.

CAPT. NOWAR: It took place five days after the Truce; the pumping station was a long time afterwards.

DR. BUNCHE: I assume that the Truce lines being where they are, that the positions are where the lines are, but I am not familiar with the Ajanjul case. Are there more points to take up?

MR. SHILOAH: I suggest that the point of reduction of forces be completed either sometime today or sometime tomorrow, if the sub-committee can meet again. If that committee can agree on a formula, then we should not need to take it up here.

DR. BUNCHE: I was going to ask Colonel Conlin to call a meeting of the military sub-committee and work out this remaining point of difference, so we can get the question of reduction of forces in the committee out of the way.

I think this has been a productive meeting and good progress has been made. As I follow the discussion, at the next meeting the following points will be taken up:

1) The Israeli delegation is to prepare a map indicating its views as to the

lines in the Hebron—Dead Sea sector and that map will be produced and discussed by the Transjordan delegation.

MR. SHILOAH: I would like to make one remark: we are going to prepare the map, but as Colonel Dayan is coming tomorrow, we would like him to see the map before it is discussed in a meeting. There would be a delay of two or three hours involved, but we want him to see it first, as he is the senior military man.

DR. BUNCHE: The second point to be taken up would be a further discussion on Latrun salient and the possibility of opening the Bethlehem road to civilian traffic. That would then leave us to the two other topics to discuss: the possibility of extending the agreement to the central and northern frontier (Iraqi), and the final point of reduction of forces.

This has been [a] very interesting session in more ways than one. This has indeed been a bartering session. It was suggested that Latrun salient and Bethlehem road be discussed together in terms of a reciprocal arrangement. It was also suggested that one possibility would be to group Point 318 and Ajanjul and both sides withdraw from each point. I wonder if in view of the very generous approach to the southern sector made by Colonel Jundi, Mr. Shiloah would be able in a short time to give us a favourable answer with regard to moving forward on the Iraqi front in terms of Mr. Jamali's message of Sunday.[10]

MR. SHILOAH: I can say that we will be willing to consider the extension of the agreement under discussion to that front, but of course it will still require discussion here.

DR. BUNCHE: There was the basic question outstanding as to whether you were satisfied with the power of attorney given by Iraq.

MR. SHILOAH: We were waiting on you to inform us whether you were satisfied that they have a power of attorney. Colonel Jundi himself was for a few days in doubt as to what their standing was on the subject of the Iraqi frontier. Now it has been clarified. There is no objection on our part to extend the scope of discussion.

DR. BUNCHE: The Transjordan delegation was authorized to negotiate for the Iraqi armies in Palestine by Mr. Jamali's note.

MR. SHILOAH: We shall be willing to take it up.

DR. BUNCHE: When should be the next meeting? Would it be better to make it in the afternoon when Colonel Dayan will be back?

MR. SHILOAH: I think it would be a good idea; the map will be ready then too.

DR. BUNCHE: At what time? 4:00 p.m.?

Agreed.

The meeting adjourned at 5:45 p.m.

10. ראה מס' 246, הערה 7.

253

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 24.3 (שעה 20.15)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 24 במארס 1949 (שעה 19.00)

בהול.

אחר־הצהריים חודשו השיחות.[1] הירדנים הסכימו שהגבול הבינלאומי ישמש קו שביתת־נשק מים המלח עד אילת. הם תבעו שייזכר בהסכם כי הסכמתם אינה קובעת גורל תביעותיהם באיזור זה. הצעתי שיסתפקו בסעיף הכללי בהסכם המבטיח זכויותיהם של שני הצדדים לעמוד על תביעותיהם בהסדר הסופי, וקיבלו. לגבי איזור חברון קיבלנו על עצמנו להגיש מפת הקווים לאור מסקנות המשקיפים. דן [לנר] יכין המפה לפי המוסכם בינו לידין. בנקודה זו האשימונו הירדנים קשות בהפרת הסכם הפסקת־האש, כיבוש כפרים ועמדות לאחר החתימה, גירוש אוכלוסיה ועוד. גם באנץ׳ כתב אלינו מכתב נוסף בעניין זה,[2] אשר יגיע אליך מחר. הרושם שלי כי אחדות מתלונות הירדנים מבוססות ועלינו לתקן המעוות. נסיוני להרגיע באנץ׳ לפי מברקו של ידין[3] לא היה משכנע. לגבי לטרון סירבו הירדנים להפריד הדיון בה מהדיון בשאלות ירושלים. אם נעמוד בכל תוקף, יתבעו הם פתיחת כביש בית לחם. בשאלת הפחתת הכוחות ידונו מחר בוועדת־משנה צבאית. המשך השיחות לאחר בואו של דיין. בעניין הכוחות הבריטיים שוחחתי אמש שוב עם באנץ׳. הוא סיפר כי לפי דרישתו פנה המזכיר הכללי לבריטים, אך עדיין לא קיבל תשובה.

253

1. ראה מס׳ 252.
2. ראה מס׳ 252, הערה 3.
3. ידין אל שילוח, 24.3.1949, שעה 11.10, 130.16/2948/3. ידין השיב על מברק של שילוח אל איתן (23.3.1949, שעה 21.15, שם), שמסר את תוכנו של מכתב באנץ׳ מיום 23.3.1949 (ראה מס׳ 252, הערה 2). באנץ׳ כתב כי משקיפי או״ם אישרו שכוחות ישראליים התקדמו בגזרת בית לחם — חברון — ים המלח וגירשו את תושביהם של שני כפרים. הוא ציין כי מעשים אלה ״לא זו בלבד שהם בגדר הפרות של ההפוגה, הם גם מסכנים את כל מאמצינו לכונן שלום בארץ־ישראל בהקדם.״ ידין הבריק בתשובה כי ״לא ידוע לנו על גירושים״ והוא ביקש להרגיע את באנץ׳ ״שניתנו הוראות ברורות בנידון ולא היו מקרי הפרת הפסקת־אש.״

254

מ. דיין אל י. ידין
M. Dayan to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 25.3 (שעה 21.45)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 25 במארס 1949 (שעה 20.00)

מידי.

התקיימה פגישה בלא מתווכים עם הירדנים, לנר ואנוכי בעניין קו חברון — עין גדי והפחתת הכוחות. טרם הגענו להסכם, אך הירדנים מתקשים ביותר להשתוות אתנו בהצבת הכוחות המופחתים. ברצונם להחזיק בשתי חטיבות את הקו מעקבה ועד בית שאן. נראה לי כי נצטרך להפחית מכוחותינו ואני מציע לירושלים שניים במקום שלושה. נימוקנו לשלושה בירושלים היה ריתוקם והכבדה לקבלתם את המשולש, אך אם נסכים לקבלתם את המשולש, נוכל להפחית בירושלים. גם אז תהיינה בערך חמש חטיבות שלנו כנגד שתיים שלהם. ג׳ונדי אמר כי הוא מבכר פגישות מכינות בלי מתווכים, שתקדמנה לפגישות הרשמיות.

255

מ. דיין אל י. ידין
M. Dayan to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 26.3 (שעה 13.20)
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 26 במארס 1949 (שעה 10.30)

מידי.

שקלתי שוב שאלת הפחתת הכוחות ומציע לבחון דרישותינו מחדש. השאלה הראשונה היא — כמה חטיבות נחזיק באמת בקו הלגיון, כולל המשולש, לאחר שביתת־הנשק. אני משער כי עד 4. שניים, האם יהיה לנו עניין ברושם מוגזם על כוחותינו בקו? לדעתי; לא. המגמה לרתקם בדרום, כדי להכביד עליהם קבלת המשולש, תתבטל; ומאידך, הגזמה ולחץ, בצירוף נסיונם אודות התנהגותנו, יחשידו ויגרמו לתביעתם מן האנגלים והעיראקים לבוא לעזרתם. הימצאות העיראקים בארץ גם תכביד עליהם הגשמת הסכם 23.3.[1] פרט לנגב, אין העורף רחוק מן החזית, ונוכל

255

1. מס׳ 248 (נספח).

להגביר כוחותינו בשעת הצורך. אילת שונה משאר הקו, היות ובה קיים גורם בלתי־ידוע ואשר הירדנים אינם יכולים לערוב לכוחותיו והתנהגותו. בסיכום אני מציע לקו הלגיון, כולל המשולש, כ־4 חטיבות, אשר אחת תהיה בקו ים המלח — אילת.[2]

256

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן.
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 26 במארס 1949 (שעה 20..00)

מידי.

שלך 261600.[1] אלחץ על באנץ׳: א) בעניין מעבר הספינות. ב) בעניין גילוי ההסכם לבאנץ׳: אין לדעתי לעשות זאת עתה, אולם כדי להבטיח שיתוף־פעולה מצדו, מצד ריילי ומצד יושב־ראש ועדת שביתת־הנשק בביצוע ההסכם נצטרך בשלב מסוים להכניסו לסוד העניין. לכשנגיע לשלב זה, נבקש הסכמתכם. ג) בעניין נהריים נוכל כמובן להתעקש, אולם זה יעמוד בסתירה לקו שהסכמנו עליו עם הירדנים, דהיינו דחיית הדיון בכל הבעיות פרט לקווים והפחתת הכוחות לאחר החתימה. הירדנים יהיו זקוקים לרשות מיוחדת מממשלתם לדון בעניין זה. חבל שלא כללתם הדבר [ב]משא־

2. ידין התנגד להצעת דיין וטען כי ״אין צורך לוותר בנקודה זו״ משום שוויתור יצריך עקיפת ההסכם אחר־כך — ״דבר שיש למנעו.״ על כך השיבו דיין כי אמנם אין המשלחת לחוצה ואין הכרח לוותר, אך לדעתו לא רצוי להפריז ברושם הכוחות אם צה״ל אינו מתכוון להחזיק בפועל חמש חטיבות בקו החזית הירדנית. (ידין אל דיין, 26.3.1949, שעה 14.10, 130.16/2948/3; דיין אל ידין, 26.3.1949, שעה 18.20, 130.02/2431/1).

256

1. בתיק 130.16/2948/3. איתן השיב על מברק של שילוח מיום 25 במארס (שעה 20.10, 130.16/2948/3) בנושאים הבאים: א. הוא דחה הצעה של שילוח כי ששון יכתוב לעבד אל־מונעם מוצטפה בעניין ההסגר שהטילו המצרים על מעבר ספינות ישראליות בתעלת סואץ (ראה מס׳ 198, הערה 12), וטען כי פעולת מצרים מהווה הפרה גסה של הסכם שביתת־הנשק ומחובתו של באנץ׳ לתבוע ביטולו של ההסגר לאלתר. ב. בתשובה להצעת שילוח לרמוז לבאנץ׳ על דבר ההסכם עם הירדנים, הודיעו איתן כי בן־גוריון מתנגד לכך, אך הוא, איתן, נוטה לדעתו של דיין בזכות גילוי ההסכם (ראה מס׳ 251). ג. איתן ביקש ללחוץ על הירדנים בעניין הפעלת מפעל החשמל בנהריים (ראה מס׳ 249), והציע לשכנע את באנץ׳ ״שהחשמל דרוש לחקלאות.״ הוא כתב כי בן־גוריון מעוניין מאוד בנושא זה וכי לדעת רוטנברג הפעלת המפעל חיונית לכלכלת ישראל במחצית השנה הקרובה. ד. בתשובה על מברק אחר של שילוח (24.3.1949, שעה 15.30, 130.16/2948/3) בדבר תלונת באנץ׳ על הפרעות מצד ישראל לתנועת משקיפי האו״ם, השיב איתן כי התלונות נבדקות, אך הוסיף כי משקיפי האו״ם מרבים ״לבקש לבקר בכפרים לחקור גירוש מסתננים ערביים״ ויש לבקש מבאנץ׳ או מריילי שיפסיקו זאת, משום שהדבר ״חורג מסמכותם.״

ומתן שניהלתם אתם. ד) אפנה לריילי בדבר ביקורי המשקיפים בכפרים. ה) הסורים מציעים מתולה ומרג' עיון כמקום לשיחות. מה דעתכם? ו) התייעצתי עם באנץ' בדבר עניין יהודי עיראק.[2] אינו יכול לעשות הרבה, אם כי מוכן לכתוב לשר־החוץ העיראקי. מבקש חומר עובדתי. הוא מייעץ שנגיש תלונה מיוחדת לעצרת. סבור כי לאחר ההחלטה על גנוסייד[3] עלולה תלונה כזו להשפיע. ז) התוכלו להתקשר עם נבו שילחץ על וילהלם להחיש התשובה?[4]

257

ר. באנץ' אל ר. שילוח (רודוס)
R. Bunche to R. Shiloah (Rhodes)

מקור: 130.16/2948/3

Rhodes, 27 March 1949

1. I have been reviewing the status of the negotiations and have come to the following conclusions:

a. The two delegations are not far apart on any of the few outstanding issues and agreement on them should be quickly reached.

b. It should be possible to complete the negotiations and sign the agreement during this week.

2. In my view, approaches to the outstanding questions along the following lines would facilitate and provide a reasonable basis for quick agreement:

a. In all sectors the existing fighting lines and positions be taken as the basis for the armistice lines, subject only to such modifications in particular cases as may be agreed upon.

b. In the sector Budrus to the 30 November lines in the Jerusalem area the existing fighting line be taken as the armistice line, and all proposed modifications of the line in this sector be dropped.

c. In the Jerusalem sector, as informally agreed upon, the 30 November line be the armistice line, with no exceptions.

d. In the Hebron—Dead Sea sector the armistice line be based on the certified military positions as set forth in the survey made by United Nations Observers at the request of the two delegations and that all previous lines be disregarded.

2. ששון ביקש כי תידון שאלת גורלם של יהודי עיראק בעת המשא־ומתן על עתיד המשולש. (מברק ששון אל שילוח 24.3.1949, 93.02/182/8; ראה גם איתן אל שילוח, 25.3.1949, שעה 15.30, 130.16/2948/3).

3. הכוונה ל"אמנה בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם", שאושרה פה־אחד על־ידי העצרת הכללית של האו"ם ב־9 בדצמבר 1948.

4. את תשובת ע. אל־תל ראה במס' 259.

e. In the southern sector, i.e. south of the Dead Sea, the armistice line follow the international frontier as informally agreed upon.

f. As regards the Iraqi front sector, the message of 20 March from Mr. Jamali[1] authorising the Transjordan delegation to negotiate for the Iraqi forces in Palestine should be accepted as satisfactory and discussion of the armistice line in this sector should be undertaken promptly on the basis of paragraph 2a above. (The Senior U.N.Observer at Baghdad, at my request, has obtained from the Government of Iraq the signed original of Mr. Jamali's cable message and it is being sent to me.)

g. The armistice agreement should include a specific safeguard clause to the effect that the armistice lines agreed upon in any sector would be without prejudice in any way to ultimate territorial settlements or to boundary lines.

h. The armistice agreement should include a provision stating that it is agreed in principle that: (1) traffic should be entitled to move freely on the Bethlehem road and through the Latrun sector of the Jerusalem road; (2) free access should be had to the cultural institutions on Mount Scopus; (3) free access should be had to all the Holy Places; (4) the Latrun pumping station should be placed in operation; (5) electricity should be provided for the Old City; and (6) the railroad to Jerusalem should be put in operation. The agreement should further provide for the creation of a mixed committee or commission to undertake immediately after the signing of the armistice to formulate agreed plans and arrangements for the effective implementation of these provisions as agreed in principle. It should be made specific that any such arrangements under the armistice would be without prejudice to ultimate settlement and to the question of claims on the assets of Palestine.

i. Reduction of forces should be on such basis as to bring about a substantial reduction on each side in every sector.

3. I will appreciate the early reaction of the head of each delegation to the approach above suggested. The necessary discussions between the delegations on the remaining points might be undertaken directly or in joint meetings under my chairmanship. These discussions should not take long and it should be reasonable to expect that a draft agreement could be formulated and ready for consideration by Wednesday or Thursday.

Ralph J. Bunche

257

1. מס' 246, הערה 7.

258

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 27.3 (שעה 22.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 27 במארס 1949 (שעה 19.40)

בשני הימים האחרונים בירורים בין קצינינו לקצינים הירדניים, בלי אנשי או"ם, בשאלת הקווים והפחתת כוחות. הירדנים מקבלים הצעתנו לגבי הקו באיזור חברון עד עין גדי, אך מערערים על עוצמת הכוחות המוצעת על ידינו כדלקמן: בודרום עד 30 בנובמבר גדוד אחד, קו שלושים בנובמבר שניים, משם עד עין גדי אחד ומשם עד אילת ארבעה. מופלח בשיחה פרטית מפציר שנסתפק בגזרה הדרומית בשני גדודים. טוען כי למעשה יחזיקו שם פחות משני גדודים. חזרתי על טענותינו בעניין הבריטים[1] והצעתי סעיף בהסכם שיאפשר לאחר תקופה מסוימת בחינה מחדש של העוצמה והפחתה נוספת בהסכמת שני הצדדים. הפציר שנסכים להפחתה יותר גדולה מיד. נראה לי שיסכים לשלושה גדודים בגזרת עין גדי — אילת. מה דעתכם?[2]

בבירור בלתי־מחייב לגבי הגזרה העיראקית תבע דיין שבעה גדודים. הירדנים נבהלו והציעו הקטנה עד לחטיבה אחת.

באנץ' תובע במכתב אלי ואל ג'ונדי[3] חידוש השיחות. מציין כי שליחו בבגדד קיבל אישור חתום על־ידי שר־החוץ המיפה כוח הירדנים לנהל משא־ומתן לגבי הגזרה העיראקית. הוא מציע שנתחיל מיד במשא־ומתן גם על גזרה זו. קשה לנו להשתמט יותר. כבר מיציתי כל האמתלאות האפשריות.[4] אנא חדשו הלחץ על וילהלם להחשת התשובה.[5]

258

1. ראה מס' 244, 249.
2. ידין השיב כי הוא מסכים לשלושה גדודים ומשוריינים בגזרה זו. (מברק מיום 28.3.1949, שעה 08.55, 130.16/2948/3).
3. מס' 257.
4. איתן הורה לשילוח להוסיף להשתמט מדיון בקו העיראקי, ואם יש צורך, להודיע לבאנץ' כי קיבל הוראה מפורשת מהממשלה "לדחות עניין המשולש." (מברק מיום 28.3.1949, שעה 09.30, 130.16/2948/3).
5. ראה מס' 259.

259

י. הרכבי אל ר. שילוח (רודוס)
Y. Harkabi to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 130.16/2948/3

27 במארס 1949 (שעה 23.10)

וילי הודיע לנבו שתופיק מסכים עקרונית, אך רוצה לערוך עוד פגישה והציע שמשני הצדדים יהיו נוכחים ראשי־הממשלה ושרים. נסעתי להיפגש עם וילי ולברר בדיוק דרישותיהם. נוכח נבו. מבקשים: א) ההסכם שיהיה גלוי; ב) העברת השטחים לנו תהיה מידית עם מסירתם ללגיון. שינויים בקווים, אינני יודע הפרטים. הדיון הנוסף בקו הגבול יידחה לדיוני השלום, שיתחילו מיד לאחר חתימת שביתת־הנשק. ההנמקה: אחרת תיאלץ הממשלה, בגלל דעת הציבור, ליפול. חתימת ההסכם או אצלם או ברודוס ולכן מציעים לקרוא לדיין ולג׳ונדי שיהיו נוכחים בפגישה. מציעים לערוך הפגישה ביום ה׳ אצל מאיר למטה, אבל שיציין המקום כירושלים. הודענו להם שלא׳ וב׳ הממשלה לא תתנגד. אין הממשלה יכולה לזוז מהקו שהוסכם, שפירוש הדרישה החדשה שבירת העניין. לא בא בחשבון שראש־הממשלה יסע. יסעו רק אם תהיינה התביעות ברורות לגמרי. וילי ענה שאם כך, ייתכן שתופיק יתרצה אם תינתן תמורה. השיבונו שאין לנו תמורה זולתי מה שהצענו. דרש שבכל זאת נביא הדבר לממשלה ושניתן התשובה הסופית מחר עד הצהריים.[1]

260

ו. איתן אל ר. שילוח (רודוס)
W. Eytan to R. Shiloah (Rhodes)

מברק מוצפן. התקבל: 28.3 (שעה 15.35)
נוסח יוצא: 130.16/2948/3
נוסח נכנס: 130.02/2431/1

[תל אביב], 28 במארס 1949 (שעה 10.30)

מידי.

אחר היוועצות עם ראש־הממשלה נשלחו לנבו ההוראות:[1] ״מסור לחבר שהממשלה אינה מוכנה לפתוח בדיונים לשינוי הקו. מקבלים פרסום וביצוע מידי

259

1. ראה מס׳ 260.

260

1. ראה איתן אל נבו, 28.3.1949, שעה 10.20, 130.16/2948/3.

ושינוי המקום לירושלים. אם הם ימשיכו לעמוד על הזמנתם, נבין שמקבלים העיקרון שהקו המוסכם יישאר. אם יודיע לך על כך בחיוב, תוכל לומר לו שה[משלחת][2] שלנו תוכל לבוא ביום רביעי לגמור אתו על הסידורים. חזור והודיעו שאנו מבכרים שהפגישה תהיה בירושלים."

261

י. נבו אל י. ידין וו. איתן
Y. Nevo to Y. Yadin and W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 29.3 (שעה 07.25)
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[ירושלים], 28 במארס 1949 (שעה 19.15)

מידי.

תשובת וילהלם לאחר התייעצות עם ממשלתו:[1] מזמין לפגישה ביום רביעי. מסכים עקרונית על הקו שהוסכם. רוצים שהפגישה תתקיים אצלם, כי המלך רוצה להיות בקרבת מקום, ליישר הדורים ולהסדיר מכשולים. מבקשים שמשה דיין יבוא. הם יביאו את קולונל ג'ונדי. ב־301845 יפגשו משלחתנו ליד מנדלבוים ויסיעום לפגישה. הבטחתי להודיעם תשובתנו מחר.[2] הרושם שלי משיחה עם וילהלם, בלתי־רשמית, כי המיניסטרים ינסו בכל זאת לבקש פיצוי במקום אחר על־מנת להקל קבלת תנאינו.

262

מ. דיין אל י. ידין
M. Dayan to Y. Yadin

מברק מוצפן. התקבל: 29.3 (שעה 03.55)
נוסח יוצא: 130.16/2948/3
נוסח נכנס: ארכיון צה"ל 922.75/1055

[רודוס], 29 במארס 1949 (שעה 01.15)

מידי.

יש לנו עניין רב לגמור מחר בבוקר את הדיון בקו בודרוס — אילת ולהסכים עליו. גם אם לא יחתמו סופית על שביתת־הנשק, הרי הידיעה כי פרק זה מסוים תאפשר לנו

2. במקור כתוב בטעות "הממשלה". תוקן על־פי הנוסח הנכנס והמברק הנ"ל אל נבו.

261

1. ראה מס' 259, 260.
2. איתן הורה לנבו להסכים למועד המוצע. (מברק מיום 28.3.1949, שעה 22.05, 130.16/2948/3). על הפגישה ותוצאותיה ראה מס' 267.

ללחוץ יותר בעניין המשולש. הקטע עין גדי — חברון הוא היחיד שטרם הסכמנו עליו. אבקשך לכן לשלוח הוראותיך בנידון[1] לפני שעה 0900, ואז אולי נוכל להגיע להסכם מחר בישיבת הבוקר[2] ונביא הסכם ומפה מוסכמת על־ידי הצדדים ובאנץ׳.

263

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 29.3 (שעה 15.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/2
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 29 במארס 1949 (שעה 14.00)

בהול.

הבוקר התקיימה ישיבה משותפת של שתי המשלחות ובאנץ׳.[1] התבררה הצעת הסכם[2] ומפת קווים שהוכנו על־ידי באנץ׳. ההצעה והמפה בדרך־כלל מניחות את הדעת.

שליחי שתי המשלחות יוצאים לבירותיהם והשיחות ייפסקו לימים אחדים.

אני חוזר עם דיין, ומביא ההצעה והמפה. אשוב לחידוש השיחות, או קודם אם יהיה צורך.

262

1. במברק קודם ביקש דיין אישור להסדר הפחתת כוחות כדלקמן: גזרת בודרוס — ירושלים — גדוד אחד; ירושלים — שני גדודים; ירושלים — עין גדי — גדוד אחד; עין גדי — אילת — שלושה גדודים ויחידה של 13 משוריינים קלים. ידין אישר את ההסדר. (דיין אל ידין, 28.3.1949, שעה 17.50, 130.16/2948/3; ידין אל דיין, 29.3.1949, שעה 09.25, שם).
2. ראה מס׳ 263.

263

1. פרוטוקול בתיק 130.02/2442/9.
2. ראה טיוטה להסכם שביתת־הנשק בין ישראל לירדן, שם.

264

א. ששון אל ו. איתן
E. Sasson to W. Eytan

העתק: 93.03/87/24

Paris, 30 March 1949

Dear Walter,

I am hereby confirming my letter to you dated March 27.[1]

1. Upon receipt of your telegram No. 102,[2] I sent the following message to the King via the Transjordan Minister in Paris:

1. The request which Abdullah Tell transmitted to our representative Sunday evening concerning a new rectification of the lines in the Triangle,[3] in spite of the fact that a few days had only elapsed since the signing of the special treaty covering these lines, caused considerable worry to my Government and weakened their confidence in Transjordan's readiness to fulfil its obligations under the treaty. I beg Your Majesty to instruct Abdullah Tell to withdraw his request.

2. The British and American press are beginning to speak about the Shuneh conversations, and that is to the interest of nobody. I beg you therefore to limit as much as possible the frequency of the Shuneh conversations and to be satisfied for the time being with conversations in Jerusalem.

3. I beg Your Majesty to postpone all political activities and negotiations until after the signature of the armistice agreement in Rhodes and not to mix the two things. I can promise Your Majesty that I will return to Israel very soon in order to promote, and lay the groundwork for, political negotiations between Israel and Transjordan. But above all, I would like you to do your best to get the armistice agreement signed as soon as possible.

Following the despatch of this message to the King, I received your telegram No. 104[4] informing me that the King had accepted your point of view. I trust that your visit achieved satisfactory results.

2. [....][5]

With best regards, I am, Cordially yours,

E.S.

264

1. לא נמצא.
2. ראה מברק ללא תאריך בתיק 93.02/182/6. איתן שלח לששון את המידע המופיע במברק מס' 259, וביקש ממנו להודיע למלך עבדאללה שבמהלכים האחרונים לשינוי ההסכם הוא מערער את האימון שניתן בו.
3. בעניין הפגישה ראה מס' 259. הצעות הירדנים — ראה מס' 267.
4. לא נמצא.
5. שתי פיסקאות, שעניינן שונה, לא הודפסו כאן.

265

הסכם בין ירדן לישראל (נחתם בשונה ב־31 במארס 1949)
Agreement between Jordan and Israel (Signed in Shuneh on 31 March 1949)

93.03/64/1

סודי ביותר.

AGREEMENT BETWEEN THE HASHIMITE JORDAN KINGDOM AND THE STATE OF ISRAEL[1]

1. It is agreed between the undersigned, duly authorized by their respective Governments, that the Agreement between the Hashimite Jordan Kingdom and the State of Israel of 23rd March 1949 shall[2] be amended as follows:

A. Article 4 is hereby amended to read as follows:
"Israel, for its part, has made similar changes for the benefit of the Hashimite Jordan Kingdom in the Hebron area, as delineated in blue ink on the map annexed hereto."[3]

B. Article 7 is hereby deleted.

C. Article 8 is hereby amended by the inclusion of the following provisions after the first sentence:
"Neither Israeli nor Transjordan forces shall enter or be stationed in such villages, in which local Arab police shall be organised for internal security purposes."

D. Article 11 is hereby amended to read as follows:
"This Agreement shall not in any way prejudice an ultimate political settlement between the Parties."

E. Article 12 is hereby deleted.

2. The present Agreement and the Agreement of 23rd March 1949 as amended by the present Agreement are to be interpreted and executed as instructions binding upon the Delegations of the State of Israel and the Hashimite Jordan Kingdom now negotiating a General Armistice Agreement at Rhodes, and their provisions are to be incorporated into the General Armistice Agreement as a condition of its signature by the representatives of the Parties.

3. The present Agreement and the Agreement of 23rd March 1949 shall be considered void upon the signature of the General Armistice Agreement

265
1. על המהלכים שקדמו לחתימת ההסכם שלפנינו ראה מס׳ 267.
2. ראה מס׳ 248 (נספח).
3. בתיק 130.02/2431/3.

referred to in paragraph 2 above, and their existence as documents will not be made public by either Party.

In faith whereof the undersigned representtives of the High Contracting Parties have signed hereunder on the thirtieth day of March one thousand nine hundred and forty-nine.

For the Hashimite Jordan Kingdom
Fawzi Mulki
A. Sudki el-Jundi

For the State of Israel
Walter Eytan
Yigael Yadin
Reuven Shiloah

266

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 3.4 (שעה 04.30)
נוסח יוצא: 130.02/2431/1
נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 3 באפריל 1949 (שעה 01.00)

מידי.
ג׳ונדי הגיע היום ולאחר התייעצות בינינו הלכנו שנינו אל באנץ׳ ומסרנו לו העתק ההוראות שקיבלנו.[1] צירפנו גם העתק המפות המוסכמות. על סמך הנ״ל הכין באנץ׳ הצעת הסכם.[2] ההצעה כוללת הסעיפים המוסכמים החדשים ורוב התיקונים שהוצעו על־ידינו לגבי הטיוטה הקודמת שהכין.[3] אם יסכימו הירדנים להצעה ואם נסתדר אתם בעניין התיקונים בסעיף הקטנת הכוחות המוצעים על־ידינו (עיין מברק דיין לידין),[4] ייחתם ההסכם מחר בערב. נשלח לכם הנוסח בדואר מחר.

266

1. בהוראות נמסר נוסח ההסכם שנחתם בין ישראל וירדן ב־23 במארס והתיקונים שהוכנסו בו לאחר מכן (ראה מס׳ 248, נספח; ומס׳ 265). טיוטות של המסמך שהוגש לבאנץ׳ ראה בתיק 130.02/2442/9.
2. ראה הצעת הסכם לוטה במכתב של באנץ׳ אל שילוח מיום 3.4.1949, שם.
3. הטיוטה והתיקונים שם.
4. מברק מיום 3.4.1949, שעה 00.30, 130.16/2948/3. דיין דיווח על התנגדות המשלחת הירדנית לתיקונים שהציעה ישראל לנספח ב להסכם שביתת־הנשק, שבו הוגדרו כוחות ההגנה (ראה מס׳ 268, והערת־עורך, עמ׳ 500), והציע להתקשר עם ע. אל־תל כדי להבטיח ״הוראה מהירה וחיובית למשלחתם״ אם תחליט לפנות ישירות לעמאן.

267

ו. איתן אל מ. שרת (ניו יורק)
W. Eytan to M. Sharett (New York)

מקור: 93.03/64/1

Tel Aviv, 3 April 1949

Dear Moshe,

You will recall that the agreement we signed at Shuneh on March 23rd[1] required ratification by the Prime Minister of Transjordan, who at the time of its conclusion was away in Beirut. Abdullah Tell was delegated to call upon the Prime Minister at Beirut and obtain his confirmation.

A few days before March 30th, the day by which the Prime Minister's ratification was to have been handed to us, we were informed by Abdullah Tell that the Prime Minister approved the agreement in principle, but that the King would like us to come again to Shuneh to discuss a number of points that had arisen.[2] He stated, specifically, that instead of the provisions of the agreement remaining secret, the King now wished them to be included in the General Armistice Agreement now being negotiated at Rhodes, that the timetable which governed the handing over of territory in the original agreement might now be deleted and all the territory handed over as soon as the Iraqis evacuated it, and that certain changes in the line would be suggested. We replied that we were willing to come to Shuneh, but only on condition that no changes in the line were proposed or discussed. This condition was accepted, and we duly proceeded to Shuneh on the evening of Wednesday, March 30th. Our party consisted of the same four that went on the previous occasion, together with Reuven Shiloah, whom we thought it wise to take because Colonel Jundi, the head of the Transjordan delegation at Rhodes, was going to attend, and because in any case the provisions of the secret agreement were now to be incorporated in the General Armistice Agreement which Shiloah was negotiating at Rhodes.

On arrival at Shuneh we found that with the exception of Abdullah Tell and Colonel Coaker all the dramatis personae on the Transjordan side had been changed and given way to new characters. The protagonists on this occasion were Tewfik Pasha Abul Huda, the Prime Minister, and Fawzi Mulki, Minister of Defence. This represented a distinct rise in level, as far as both personal rank and individual ability were concerned. The King on this occasion did not go to bed when the actual proceedings began, but stayed up till four o'clock in the morning, in the company of a ravishing black-

267

1. מס' 248 (נספח).
2. ראה מס' 259.

haired Sheikh, sitting on the terrace of his house, until he was sure that agreement had been reached and that he could safely see us off the premises.

I have already informed you by cable[3] of the details of the new agreement, but I may as well briefly recapitulate them here.[4] The new line remains unaltered, in spite of a most determined effort by the Transjordanians, supported by the King's most winning smiles. It is to be incorporated into the Rhodes agreement. Neither Israeli nor Transjordan troops are to enter or be stationed in the villages which lie in the area evacuated by the Iraqis. Yadin felt able to make this concession as he is not interested in the villages anyway, but concerned only to place his men at strategic points in the hills. We have guaranteed that the fact of our meetings at Shuneh and the existence of these two agreements is to be kept absolutely secret, though of course the gist of the agreements will appear as soon as the armistice is signed at Rhodes.

This is a very bald statement of what occurred. The argument went on right through the night, and we did not get away till 4:00 a.m. As there was no English typewriter in the place, the agreement was written down by hand. We kept the copy written by me, the Transjordanians that written by Shiloah. Throughout the proceedings coffee, orange juice, cigarettes and chocolates were handed round at intervals to fortify the negotiators, and on this occasion they were really needed as Fawzi Mulki, eloquently supported by the Prime Minister's secretary, proved to be a really tough customer.

I should like here to add a little piece by way of personal reaction, which as far as I am concerned qualifies somewhat the "tremendous diplomatic victory" you speak of in your cable of April 1st.[5] I do not know how Shiloah and Dayan felt about this, but certainly Yadin and I had qualms, and if you like moral scruples, about what we were doing. Although the Transjordanians had agreed that there would be no further discussion of the new line, we discovered soon after we got to Shuneh that they in fact wanted to change the line to the extent of leaving on their side of it the largest villages in the area to be evacuated by the Iraqis — for example Umm el-Fahm, Baqa Gharbiya and Taibiya. We resisted this claim for all we were worth, and resisted it successfully. But both Yadin and I were acutely conscious of the Transjordanians' right to take up the position they did. We were, after all, discussing the future of villages which were wholly Arab in population and situated in territory under Arab control. They were not villages we possessed, but villages we would possess if the deal between us and the Transjordanians went through. In spite of all guarantees and fine phrases, it was as clear to the Transjordanians as to us that the people

3. מברק Y167 מיום 31.3.1949, 93.01/2180/34.
4. ההסכם המלא — ראה מס' 265.
5. מברק X261, 93.01/2180/35. שרת כתב: "Am thrilled by tremendous diplomatic victory re triangle lines and immensely proud this achieved in my absence"

of these villages were likely to become refugees as soon as the Iraqis withdrew, and possibly even before. (It was reported to me yesterday evening that Mr. Etthridge had stated in Beirut that the mere rumour of impending changes had already made 32,000 Arabs leave their homes on the rim of the Triangle. I do not think this is true, but it is an indication of things to come.) The people who are letting these Arab villagers down are of course the Transjordanians, but that does not make it any more agreeable for us. We are partners to this deal, and it is we and not the Transjordanians who will be blamed for its results.

For the sake of record I shall add here a few lines about the conversation we had with Abdullah Tell in the car which took us from Shuneh to Jerusalem in the early hours of March 31st. Abdullah Tell began by saying that he hoped to be the first Transjordanian officer to enter Syria, and that in any case he was due to go to Damascus in a day or two to carry the King's good wishes to Colonel Hossni Zaim.[6] He asked what our attitude would be if the King marched to Damascus and hinted that our air force might play a useful part. Nothing would be easier than to paint our aircraft with the colours and markings of Transjordan. If we were interested, he would be able to let us know in two or three days time whether the King intended to carry out his plans. This provided for the unification of Syria and Transjordan under a single Government, whose seat would be at Damascus. The King would rule from Damascus, while the Prince Talal would remain at Amman as Prince of Transjordan. He hoped we would not take advantage of the King while he was engaged with the bulk of his forces elsewhere, and asked point blank what our attitude would be, to which we replied that we should not interfere. Abdullah Tell said that even if marching into Syria meant killing fellow-Arabs, the King would not hesitate. He was anxious to rid himself of the British, and this provided a golden opportunity.

Yours ever,

W.E.

הערת־עורך
Editorial Note

מס׳ 268 עוסק בתיקונים שביקשה ישראל להכניס בנספח ב של הסכם שביתת־הנשק עם ירדן, שקבע ״הגדרה של כוחות הגנה״. כבסיס למסמך שימש נספח ג להסכם שביתת־הנשק עם מצרים (ראה נספח ו, עמ׳ 700 — 701, והשווה טיוטה לנספח שהגיש באנץ׳ לצדדים ב־3 באפריל 1949, בתיק 130.02/2442/9). ישראל דרשה להכניס בנספח את התיקונים הבאים:

א) השמטת סעיף א(4) בטיוטה, שאסר הקמת בסיסים ימיים באיזורי הפחתת הכוחות וכניסת אניות מלחמה למים טריטוריאליים הסמוכים לאיזורים האלה.

ב) השמטת האיסור על שימוש במכוניות משוריינות באיזורי הפחתת הכוחות (סעיף א [2,א]).

6. ראה מס׳ 273, הערה 2.

ג) מתן היתר לחימושן בתותחים של המכוניות המשוריינות ששני הצדדים הורשו להחזיק בגזרת עין גדי — אילת (סעיף ב[4], וראה מס׳ 262, הערה 1).

ערב חתימת ההסכם עוד נדונו שאלות אלה בין הצדדים. משלחת ירדן התנגדה להכנסת התיקונים, טענה שאין לה סמכות להחליט וביקשה להעביר את ההחלטה לממשלת ירדן. על־פי הצעת דיין (ראה מס׳ 266, הערה 4), נפגש י. נבו בבוקר ה־3 באפריל עם ע. אל־תל והעביר לו את דרישות ישראל. משלחת ישראל קיבלה הוראה לעכב את חתימת ההסכם, שנועדה לאותו יום. (ראה הרכבי אל שילוח, 3.4.1949, שעה 07.30, 130.02/2431/1; נבו אל ידין, 3.4 1949, שעה 12.40, 130.16/2948/3).

268

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 3.4 (שעה 16.15)

נוסח יוצא: 130.02/2431/1

נוסח נכנס: 130.16/2948/3

[רודוס], 3 באפריל 1949 (שעה 14.30)

בהול.

שאלת מחיקת הסעיף האוסר הקמת בסיסים ימיים ותנועות אניות מלחמה במים הטריטוריאליים אשר בתחומי איזור הפחתת הכוחות הועברה על־ידי הירדנים לממשלתם. הם מחכים לתשובה תוך שעתיים. בשאלת הזחלים יקבלו כנראה עמדתנו. בשאלת הנשק המותר במשוריינים יעבירו ההחלטה לוועדת שביתת־הנשק.

אני חושש מאוד לדחיית החתימה. עכשיו, לאחר שההסכם כבר הועתק ונמצא בידיים רבות, יש חשש לנזילה, ואם תושהה החתימה, עלולה לקום סערה בעולם הערבי, אשר תכריח המלך לחזור בו. אני מציע שאורשה לחתום גם אם יתעקשו הירדנים בעניין האיסור על בסיסים ימיים. הברק דעתך בהולות.[1]

268

1. איתן הורה לשילוח לעכב את חתימת ההסכם עד לקבלת תשובתו החיובית הצפויה של ע. אל־תל, שנסע באותו בוקר לעמאן (ראה הערת־עורך לעיל). למקרה שתינתן תשובה שלילית, הציע להשאיר גם את שאלת הבסיסים הימיים לטיפולה של ועדת שביתת־הנשק. בן־גוריון הבריק לאיתן "לא לעשות עיכובים בחתימה בגלל עניין הבסיס הימי." (איתן אל שילוח, 3.4.1949, שעה 17.25, 130.16/2948/3; בן־גוריון אל איתן, 3.4.1949, שעה 18.00, שם). בסופו של דבר קיבלו הירדנים את הצעות התיקון של ישראל בשאלת הסעיף הימי. בשאלת חימושן של המכוניות המשוריינות בגזרת עין גדי — אילת סוכם שוועדת שביתת־הנשק המעורבת תקבע אילו כלי נשק הן תהיינה רשאיות לשאת. ההסכם נחתם באותו יום בשעה 19.30 (שילוח אל איתן, 3.4.1949, 20.05, 130.16/2948/3, ומס׳ 269).

269

פגישת משלחות ישראל וירדן (ב־3 באפריל 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Jordan (3 April 1949)

פרוטוקול: ארכיון צה"ל 922.75/1057

THIRD JOINT FORMAL MEETING OF THE ISRAELI—TRANSJORDAN ARMISTICE NEGOTIATIONS AT RHODES, 7:30 P.M., 3 APRIL 1949

Present:

Israeli Delegation:
Mr. Reuven Shiloah
Mr. I. Shimoni
Mr. Shabtai Rosenne
Lt. Colonel Moshe Dayan
Lt. Colonel Dan Loehner

Transjordan Delegation:
Colonel Ahmed Sudki Bey el-Jundi
Lt. Colonel Mohammed Bey Mouaita
Major Radi Bey Hindawi
Captain Ali Bey [Abu] Nowar
Lieutenant Fathi Yassin

United Nations:
Dr. Ralph J. Bunche (Chairman)
Brigradier General William E. Riley
Mr. Henri Vigier
Mr. John Reedman
Mr. Saleh Mahmoud
Mr. M.A. Shamsee
Lt. Colonel Thomas Conlin
Commandant Albert Durre

DR. BUNCHE: I now call to order this third and final joint formal meeting of the Israeli—Transjordan armistice negotiations, for the purpose of inviting the delegations of the Hashemite Jordan Kingdom and Israel to sign the general armistice agreement which is the product of arduous endeavour here over the past month.

This agreement, which has already had your informal approval, is now ready for your formal approval and signing. In order that the official

records of these negotiations be complete and fully accurate, I will first read the agreement, and then call for its formal approval.

(The Chairman reads the text of the agreement).

The agreement has two annexes. Annex I is titled: "Maps Delineating Armistice Demarcation Lines." The heads of the two delegations have before them copies of these maps. The annexes are still being bound, but are exact duplicates of the copies here.

(The Chairman reads Annex II, which is titled: "Definition of Defensive Forces".)

That now completes the reading of the agreement, and I shall call upon each delegation to signify its formal approval of the agreement just read. Does the delegation of the Hashemite Jordan Kingdom approve this general armistice agreement without reservation?

COLONEL EL-JUNDI: Approved.

DR. BUNCHE: It shall be so recorded. Does the delegation of Israel approve this general armistice agreement without reservation?

MR. SHILOAH: Approved.

DR. BUNCHE: It shall be so recorded. Both delegations having signified their approval of the agreement, official copies of it will be passed to the two delegations for signing. In this regard, I would call the attention of the delegations to the fact that Article XII of the agreement provides that it shall be signed in quintuplicate. However, I am asking the delegations to sign six copies, in order that the Chief of the United Nations Truce Supervision Organisation, who has a task to perform with the Mixed Armistice Commission, shall have an official copy for official use. The copies will now be passed to the two delegations for signature.

I have just been handed the first copy of Volume II — the annexes — which has been bound similarly. This contains Annex I — the maps — and Annex II. There is no provision for formal signature of these volumes, but I think it would make them more official if, when we get all of the copies tonight, I could get the chairmen of the delegations, or their senior military members, as they see fit, to initial the two maps in each of the six volumes, so that these maps would be in the volumes as officially initialled by the delegations. Having only one volume here at this time, I will not make that a part of this formal meeting.

In accordance with Article XII of the agreement, I now present one signed copy of the agreement to the delegations.

I congratulate both delegations and the governments which they represent for the successful conclusion of these difficult negotiations. In affixing your signatures here today to this General Armistice Agreement you have ensured the return of peace to Palestine. You have used pens not swords. You have applied reason, not force. And you have reached agreement. This is, indeed, an historic occasion, and I believe that I take little risk when I predict that history will be ever grateful to those of you now around this table.

The Agreement you have just signed is even now in effect. It requires no ratification. It is a highly significant agreement in many ways. It signals the end of hostilities between two of the most important adversaries in this conflict. It is really two agreements in one, since it covers not only the sectors occupied by Transjordan forces but the Iraqi sector as well. It covers a combined front which extends over the greater part of Palestine. It commits Israel and the Hashemite Jordan Kingdom to a virtual non-aggression pact. It sets up machinery whereby the two Parties can, and I am sure, will, continue to work out their differences amicably and constructively and by direct consultations. It is an agreement achieved by the voluntary action of the two Governments and represents a full understanding by each Party of the needs and the motivations of the other Party.

This is the third Armistice Agreement to be signed in the past three months, and these three agreements cover all but one of the States engaged in the fighting in Palestine. Armistice negotiations between that one remaining State, Syria, and Israel are to begin on Tuesday morning, the fifth of April. I earnestly hope they will be quickly concluded, and concluded as happily as yours have been.

I rejoice at these Armistice Agreements, not merely because they go far toward fulfilling the determination of the United Nations that peace shall be restored to Palestine, but because they hold forth a promise for the long suffering peoples of Palestine, and, indeed of the Near East. I think particularly of the Palestinian Arabs, who by and large have been the innocent victims of this dispute.

The direction toward full peace has now been clearly charted. It is my hope, and in fact my anticipation, that in a very short time the two Parties will again sit down together, with or without United Nations assistance, and set about resolving all of their outstanding differences, political and economic as well as military.

On behalf of the United Nations, then, I wish to thank you and your Governments for this solid contribution to peace in Palestine. I am happy to have been associated with you in this work for peace. I appreciate your patience, your earnest endeavour, and your fine spirit of conciliation without which this agreement, and indeed this meeting, could not have been possible. May you be well rewarded.

Is there any further business? Do the Chairmen of the delegations have anything to say before I adjourn this meeting?

COLONEL EL-JUNDI: The agreement between Transjordan and Israel having been signed, allow me to express to you, Dr. Bunche, to the Chief of Staff, General Riley, and to all the members of the United Nations staff, our deep thanks for the endeavours which you have so untiringly displayed for the conclusion of this agreement, which I hope will restore permanent peace to Palestine.

DR. BUNCHE: Thank you, Colonel el-Jundi. Does the Head of the Israeli Delegation have anything to say?

MR. SHILOAH: It is exactly a month since we gathered here and started the negotiations which have led to the present agreement. There were many who had grave doubts as to the possible results of these negotiations, at least, whose forecasts were that they would be very long and arduous. In fact, there were moments when, in the course of our work, it looked as though the views of both parties were irreconcilable. It has been largely due to your untiring efforts, Dr. Bunche, that these negotiations were successful. As previously, you have encouraged in these negotiations direct contacts. You have encouraged us to meet, face to face, and to try to discuss our difficulties openly and in a straight manner. It has long been our contention that the only way to solve our problems in the Middle East is to bring the two sides together for frank discussion. The agreement which we have just signed is a vindication of this theory. Before sitting down, I want to thank you, Dr. Bunche, General Riley, and all of the staff and officers of the United Nations for the assistance you have rendered us. I also want to extend my appreciation to our friends of the Transjordan delegation for their personal friendliness and for their sincere desire to reach a peaceful settlement.

As we are probably all leaving Rhodes shortly, I wish to take this opportunity to express our thanks and appreciation to the Government of Greece, His Excellency the Governor of the Dodecanese Islands, the Mayor and people of Rhodes and the management and staff of the Hotel des Roses for their kindness, hospitality and services which they have extended to us during these past weeks. The Island of Rhodes will be remembered in the future not only as a beautiful island of roses but also as the calm island of peace.

DR. BUNCHE: Thank you, Mr. Shiloah.

Before I adjourn this final meeting, I am asking that there be distributed to each member of the delegations a small token of my appreciation, and also a memory of Rhodes — a piece of Rhodes pottery especially made for you. They are small bowls. They will not be large enough to hold the rewards you will reap for your fine work here, but they will serve as a memento of this work, and of the spirit of hospitality and quiet dignity of this historic island of Rhodes. I have always felt that we could not have picked a better place for the labours of peace than this island, and I think it is a tribute to the island that our work here has produced effective results.

As there are no further items of business on the agenda, I now conclude this final and happy meeting of the armistice negotiations between the Hashemite Jordan Kingdom and the State of Israel.

(8:30 p.m.)

סוריה
SYRIA

270

ר. שילוח אל ו. איתן
R. Shiloah to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 20.3 (שעה 19.50)
נוסח יוצא: 130.02/2454/10
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

[רודוס], 20 במארס 1949 (שעה 18.45)

מידי.
שלחתי גלויות מכתבו של באנץ' המודיעני הסכמת הסורים להתחיל בשיחות.[1] באנץ' מוסר כי פריד זין אדדין,[2] שהביא אמש תשובת ממשלתו, הסביר כי עכשיו, שממשלתו הסכימה להתחיל בשיחות, היא מעוניינת להחישן. יתר־על־כן, היא גם מעוניינת להיות בין הראשונות למשא־ומתן של שלום. באנץ' הודיע כי לא יוכל להתחיל בשיחות הסוריות לפני סיום השיחות הלבנוניות.[3] באנץ' גם ניצל לדבריו את ההזדמנות להכשיר לב זין אל־דין להכרח פינוי עמדות הסורים בארץ.[4] גם הסורים מבכרים שהשיחות תתקיימנה על הגבול ולא באי.

271

י. שמעוני אל ו. איתן
Y. Shimoni to W. Eytan

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 130.02/2454/10

[רודוס], 30 במארס 1949 (שעה 12.00)

בהול.
באנץ' רצה להודיעך הבוקר באמצעות מוהן, והמברק לא השיג את מוהן; לכן באנץ' מבקשני להעביר אליך: הסורים מוכנים להתחיל במשא־ומתן בראשון באפריל.

270

1. ראה מכתב באנץ' אל שילוח, 20.3.1949, 130.02/2454/10. על טופס המכתב המקורי רשום נוסח המברק ששלח שילוח אל איתן באותו יום בשעה 18.40.
2. פריד זין אל־דין, מזכיר כללי בפועל של משרד־החוץ הסורי.
3. המשא־ומתן עם לבנון הסתיים ב־23 במארס, ראה מס' 178.
4. הסורים החזיקו בראש־גשר גדול באיזור משמר הירדן, עם שלוחה צפונית בין הגבול הבינלאומי והחולה. כמו כן החזיקו בגדה המזרחית של הירדן מדרום לראש־הגשר של משמר הירדן ובראש־גשר קטן ממערב לשפך הירדן. בגזרה הדרומית החזיקו הסורים בשטח שבין הגבול הבינלאומי והכנרת מדרום לעין גב, ובגזרה הצפונית — בשטח קטן ממערב לגבול הבינלאומי באיזור שבין באניאס לדן.

הם מציעים מרג׳ עיון כמרכזם, מטולה כמרכזנו, בית־המכס הלבנוני בגבול כמפגש. הם מבקשים לחתום על הפסקת־אש לפני כניסה למשא־ומתן על שביתת־נשק. באנץ׳ מזמיננו רשמית להתחיל במשא־ומתן ביום שישי, אחד באפריל. על משלחתנו להיות במטולה ביום שישי בבוקר. יש לפנות כביש מטולה — בית־מכס — מרג׳ עיון ממוקשים. באנץ׳ מבקש דחופות באמצעותנו: 1) הודעה על הרכב משלחתנו; 2) תשובה על הזמנתו למשא־ומתן; 3) הבטחה על פינוי מוקשים מהכביש במידה שהוא עובר בשטחנו. במכתבו איננו מבקש תגובה על בקשת הסורים להקדים הפסקת־אש להתחלת המשא־ומתן, לשיקולכם אם תרצו שיחד עם התשובה על שאלותיו אמסור לו תגובה גם על זה.

272

ש. רוזן אל ו. איתן
S. Rosenne to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 30.3 (שעה 19.10)
נוסח יוצא: 130.02/2425/6
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

[רודוס], 30 במארס 1949 (שעה 17.25)

מידי.

שמעוני ואני שוחחנו ארוכות עם באנץ׳ על סוריה. הוא מבקש אישור מידי על הסכמתנו בעניין המקום והמועד, דהיינו, תחילת השבוע הבא, יחד עם הרכב משלחתנו. הסברנו את עמדתנו בעניין קו שביתת־הנשק, אמר שאינו מוכן להציע הגבול, אלא לאחר חליפת דעות עם הסורים. שאל על תגובתנו אם יוצע נסיגה סורית לגבול, אך בלי התקדמותנו, תוך יצירת איזור מפורז. הבענו התנגדות עקרונית, מבלי לדעת עמדת הצבא. אמר שלא יציע פירוז בעצמו, אך עלינו להתכונן להצעה סורית. לגבי שבויים שאינם שבויי מלחמה, כגון אלו שנידונו עבור חלקם בהעפלה,[1] המליץ לא לקשור אותם לשבויי מלחמה ממש והבטיח לטפל בעצמו. נא למסור לי פרטים מלאים לגבי הצעת הפסקת־אש.

272

1. המדובר ביהודים שניסו להגיע ארצה דרך סוריה, נאסרו ועמדו להישלח חזרה לארצות מוצאם. בעייתם לא נפתרה עד תום שיחות שביתת־הנשק והיא הועלתה בישיבת ועדת־משנה לשבויים ונעדרים שליד ועדת שביתת־הנשק ב־19 באוגוסט 1949 (דו״ח הישיבה בתיק 130.02/2433/4).

273

ש. רוזן אל ו. איתן, ר. שילוח, י. ידין ומ. מקלף
S. Rosenne to W. Eytan, R. Shiloah, Y. Yadin and M. Makleff

העתק: 130.16/2953/3

תל אביב, א׳ בניסן תש״ט
31 במארס 1949

פרטים על שיחה עם ד״ר באנץ׳ מ־30.3.49[1]

1. סוריה. באנץ׳ מסר שלפי ידיעות שקיבל מדמשק, השליטים החדשים בסוריה[2] הודיעו שהם רוצים להמשיך במשא־ומתן על שביתת־נשק עם ישראל לפי התכנית, אלא מבקשים דחייה קצרה להתחלת השבוע הבא. מסרתי לבאנץ׳ שממשלת ישראל מבקשת לדעת את המועד החדש וכי היא מסכימה למקום המוצע, היינו, מתולה. הודעתי כמו־כן שאותה המשלחת שייצגה את ישראל בשיחות עם הלבנון תייצג אותה גם בשיחות עם סוריה. את הודעתי זו ליוויתי בהסתייגות — שאם יתברר שאף ממשלה אחת לא הכירה בממשלת סוריה החדשה, ייתכן וגם ממשלת ישראל תצטרך לדחות את המשא־ומתן, כי היא לא תוכל להיכנס למצב שרק היא הכירה בממשלה המהפכנית.

לגבי הדרישה הסורית שלפני המשא־ומתן על שביתת־נשק ייחתם הסכם על הפסקת־האש,[3] אמר באנץ׳ שהוא לא ילחץ על זה, אבל אם הסורים ידרשוהו, הוא סבור שנצטרך להסכים כדי ליצור אווירה נוחה למשא־ומתן. מסרתי לבאנץ׳ שהעניין העיקרי בשבילנו תהיה הנסיגה הסורית לגבול הבינלאומי[4] והסתמכתי על הנימוקים הבאים:

א) אחדות גבולנו הצפוני גם מבחינה פוליטית וגם מבחינה צבאית.

ב) למעשה אין הסורים יכולים לטעון שדווקא בשטח אשר בו הם יושבים הם באים להגן על האוכלוסיה הערבית, ולכן אין להשוות את מצבם בצפון עם מצבם של המצרים באיזור עזה — רפיח.

ג) אין קשר בין דרישתנו זו ובין החלטת העצרת מ־29 בנובמבר. אם יש דרישות נגדנו לגבי הגליל, הן יכולות להתייחס אך ורק לגליל המערבי, ובנידון זה ההסכם עם הלבנון מכריע.

ד) כל זמן שהסורים יושבים לאורך הגבול, ואפילו אם יפנו את משמר הירדן, הם יאיימו על בטחון ישובינו, לרבות עין גב.

273

1. רוזן הבריק את תוכן השיחה לאיתן ב־30 במארס, שעה 17.25 (130.02/2425/6).
2. ב־30 במארס אירעה הפיכה צבאית בסוריה. בראש ההפיכה עמד הרמטכ״ל קולונל חוסני אל־זעים. זעים הדיח את הנשיא והממשלה ופיזר את הפרלמנט. הוא מינה את עצמו למשרות נשיא המדינה, ראש־הממשלה, שר־החוץ, ושר־הפנים.
3. ראה מס׳ 271.
4. ראה מס׳ 270, הערה 4.

באנץ׳ שאל אם נסכים לנסיגה סורית מבלי התקדמות ישראלית. עניתי בשלילה. שאלתי את באנץ׳ אם יגיש הצעת הסכם שתכלול סעיף דומה לסעיף 5 בהסכם הלבנוני.[5] אמר שבשלב זה אינו מוכן לעשות כך לפני שישמע את עמדת הצד שכנגד ויכשיר את הקרקע. הוא ימסור באמצעות ריילי וויז׳ייה את עמדתנו לסורים לפני התחלת השיחות. הוא הוסיף שכאשר לפני ימים אחדים הסביר את גישתנו זו לבא־כוח סוריה, ההוא ״לא התעלף.״ הוא יעץ שבישיבות הראשונות לא נצפה לתוצאות מהירות, ועלינו להתחשב עם ההתרסנות הפסיכולוגית של הסורים. ויז׳ייה כנראה ישב ראש בהשתתפות ריילי, ובאנץ׳ ידחה את נסיעתו לניו יורק עד שהשיחות תיכנסנה למסלולן.

לבסוף עוררתי את עניין היהודים שנאסרו לפי זמן מה על־ידי השלטונות הסוריים ונענשו עבור חלקם בעלייה. עמדתו של באנץ׳ היתה כי הואיל ואין אלה שבויי מלחמה, מוטב לא לעורר את בעייתם במישרין עם הסורים, כי אם לפנות אליו על־מנת שהוא ישתדל אצל הממשלה הסורית עבורם. בהתחשב עם נסיוננו עם הלבנונים הסכמתי לכך והבטחתי למסור לו פרטים בהקדם האפשרי. בתור שבויי מלחמה ייחשבו אלה שנתפסו על־ידי הכוחות הסוריים בעת פלישתם.

[.....][6]

שבתאי רוזן
היועץ המשפטי

274

א. ששון אל ו. איתן
E. Sasson to W. Eytan

MA164 מברק
130.02/2454/10 :נוסח נכנס

Paris, 31 March 1949

Difficult to presume that Syrian *coup d'état*[1] did not have foreign backing. Equally difficult to presume that it will last. Still too early to draw conclusions. Suggest postpone armistice negotiations in order not to be first to recognize new regime. Suggest we demand immediate evacuation our territory.

Sasson

5. ראה נספח ז, עמ׳ 707.
6. סעיפים 2 ו־3 של המכתב, העוסקים בנושאים אחרים, לא הודפסו כאן.

274
1. ראה מס׳ 273 הערה 2.

הצעת סוריה להסכם הפסקת־אש
Syrian Proposal for Cease-fire Agreement

130.16/2953/3

Draft

[3 April 1949 (?)][1]

CEASE-FIRE AGREEMENT

We, the undersigned, have agreed to the following:

1. As of the date of the signing of this Agreement, the cease-fire provided for by the Security Council resolution of 15 July 1948, shall remain in effect as a complete and enduring measure between all elements of our military and para-military forces — land, sea and air.

2. No element of the ground or naval forces of either party shall, for any reason or purpose whatsoever, advance beyond the lines and positions or the waters adjacent to the coastal areas, held by that party, and the air forces of either party shall not, for any reason or purpose whatsoever, fly beyond the lines and positions or the waters adjacent to the coastal areas, held by that party.

3. No destructive action of any sort shall be undertaken by either party against the personnel and equipment, or against the population and the public and personal property of the other party.

4. This Agreement shall be without prejudice to the rights, claims and interests of either party signatory hereto.

5. Complete supervision of the cease-fire by the United Nations Observers shall be allowed and facilitated.

Done and signed in quadruplicate at
on the day of April 1949, in the presence of the Personal Deputy of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation.

For the Israeli Forces *For the Syrian Forces*

275

1 התאריך המשוער — על־פי הנאמר במס' 276.

276

ש. רוזן אל ו. איתן
S. Rosenne to W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 3.4 (שעה 22.35)
נוסח נכנס: 130.02/2454/10

[רודוס], 3 באפריל 1949 (שעה 20.50)

מידי.

ויז'ייה נתן לי הצעה סורית להפסקת־אש מפורטת.[1] ההצעה למעשה כמוה כשביתת־נשק, אך לחתימה בשם הכוחות הצבאיים ולא בשם הממשלות.

אי־אפשר לקבלה. ההרשאה על נייר משרד־החוץ, וחתומה על־ידי זעים, כמפקד הראשי של הכוחות הסוריים[2] — ולכן אינה כשורה. מציע שנסרב לחתום על הפסקת־האש ונסתייג לגבי סמכותם.

הברק הוראות ישר למקלף. הכן הרשאתנו דוגמת זו עבור הלבנון.[3]

277

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־5 באפריל 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (5 April 1949)

פרוטוקול: 130.02/2454/10

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS

SUMMARY RECORD OF THE FIRST MEETING HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 5 APRIL 1949 AT 11:10 HOURS

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel M. Makleff, Head of the Delegation
Mr. Y. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. S. Rosenne, Legal Adviser
Major Shnurman
Major Gilaad

276
1. ראה מס' 275.
2. ראה נוסח ההרשאה והדיון עליה במס' 277.
3. ראה מס' 159.

Syrian Delegation:
Lt. Colonel Selo Fozi, Head of Delegation
Commandant Mohamed Nasser
Capitaine Bizri Afif
Mr. Salah Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of Acting Mediator
General W. E. Riley, Chief of Staff
Major Fallon, SUNMO Damascus
Lt. Colonel Fargo, SUNMO Haifa
Colonel Gauthier-Villars
Captain Ratard
A. Lalande, Secretary

MR. VIGIER: The meeting is open. I shall read aloud the letters empowering the two delegations to carry on these talks. The first letter, dated 1 April 1949, was addressed to me by the Commander in Chief of the Syrian armed forces and reads as follows: (Translation from the French original)

> Following our preceding conversations, I have the honour to inform you that the Commander in Chief of the Syrian Forces has designated:
>
> Lt. Col. Selo Fozi
> Commander Mohamed Nasser
> Captain Bizri Afif
>
> with full powers to negotiate and conclude a cease-fire agreement and an armistice agreement in conformity with the resolution of the Security Council of 16 November 1948.
>
> Mr. Salah Tarazi has been appointed as legal adviser to the Delegation. The negotiations will be limited to questions of a military character.
>
> The Commander in Chief of the Syrian Armed Forces
> (Sgd.) Husni el-Za'im

The second letter dated 4 April 1949, was addressed to Dr. Bunche, the Acting Mediator. It reads as follows:

> I have the honour to inform you that a delegation consisting of the following gentlemen has been empowered to represent the Government of Israel at the armistice conference with Syria and to negotiate and conclude an armistice agreement not subject to ratification:
>
> 1) Sgan Alouf Mordechai Makleff, Israel Defence Army, Head of the Delegation.
>
> 2) Mr. Yehoshua Pelman, Ministry for Foreign Affairs.

3) Mr. Shabtai Rosenne, Legal Adviser, Ministry for Foreign Affairs.

The Government of Israel would be grateful for all facilities which the United Nations authorities may extend to this delegation in the discharge of its duties.

Yours faithfully,

(Sgd.) Walter Eytan
Director General

I assume the two delegations will want to elect a Chairman, who will not only preside their meetings but also hold separate conversations with each of them.

COLONEL MAKLEFF: I propose Mr. Vigier.

COLONEL SELO: I also propose Mr. Vigier.

MR. VIGIER: I thank the two delegations and I will do my utmost to fulfil this task to the best of my ability.

After this first meeting, which has permitted to the delegations to come into contact, it might be useful if I held separate talks with each of the delegations with a view to the conclusion of a cease-fire agreement. In the preceding negotiations for the conclusion of armistice between Israel and her neighbours, the armistice agreement has been preceded by a cease-fire agreement,[1] which has permitted to carry on the negotiations in a quiet atmosphere. If both delegations agree, I shall adjourn this meeting and start private talks immediately.

COLONEL MAKLEFF: I would like to raise the question of credentials and I would ask Mr. Rosenne to give his legal opinion about it.

MR. ROSENNE: I am sorry, Mr. Chairman, to have to introduce this element so early in these conversations. The Government of Israel reserves its position as regards the credentials of the Syrian delegation. I think it has been customary in all these armistice negotiations, and it is the object of the Security Council resolution of 16 November, that they are being conducted on governmental level. In each case the letters of credentials have emanated from the Foreign Ministry and have been signed by the Foreign Minister himself. The basic question is whether the Syrian delegation has authority to negotiate in the name of the Government of Syria or in the name of the Syrian armed forces. The Government of Israel is not in a position at the present moment to know whether it is possible to recognise any Government of Syria and so to be able to conclude any kind of agreement on governmental level with that country. We would therefore appreciate very much if the Syrian delegation could clarify the situation in this regard.

MR. VIGIER: Does the Syrian delegation want to give its answer now?

277

1. ראה מס' 48, 214.

Mr. Rosenne said that he must reserve the position of his Government concerning the full powers issued on 1 April by the Commander in Chief of the Syrian armed forces. If the Syrian delegation does not want to give explanations now, this meeting might be adjourned.

MR. ROSENNE: I agree, Mr. Chairman, I don't want to press for an explanation at this particular meeting. It is clear that if we are to conclude any kind of agreement on governmental level, we have to know before any documents are signed whether or not the Syrian delegation has authority to negotiate in the name of the Government of Syria.

MR. VIGIER: When the time for signing an armistice agreement draws near, both delegations must be in a position to bind their respective Governments.

MR. ROSENNE: I would appreciate if the Syrian delegation could transmit to us through the Chairman any relevant decrees constituting the actual regime that the Syrian delegation represents here.

MR. VIGIER: Does the Syrian delegation want to make a statement now or does it prefer to send me a written declaration that I might transmit to the Israeli delegation?

COLONEL SELO: I thought that we had agreed that the only purpose of this first meeting would be to bring the two delegations together. It would be better not to deal with the question just raised.

MR. VIGIER: It was necessary that each delegation should, at the first meeting, know the credentials which the other had received. The Israeli delegation has agreed not to discuss the question of credentials at this meeting. It has asked for explanations which may be transmitted through me.

MR. TARAZI: As regards the reservation just made, the Syrian delegation could also make a reservation concerning the full powers of the Israeli delegation. It results from the letter of credentials that the Israeli delegation has not been empowered to sign a cease-fire agreement, whereas the Syrian military authorities have, in good faith, duly authorised their representatives to sign such an agreement.

As for the explanations asked for by the Israeli delegation, I would like to recall that an armistice agreement is always of a military character. We reserve our right to answer through the Chairman when we get the necessary information.

MR. ROSENNE: I agree with Mr. Tarazi that the full powers of the Israeli delegation do not explicitly refer to a cease-fire agreement. We are negotiating an armistice in accordance with the Security Council resolution of 16 November, which calls upon the Governments, not upon the armed forces. No full powers as regards the signing of a cease-fire agreement were called for in Dr. Bunche's original invitation to these talks.[2] The powers of

.2 מס' 74.

this delegation are substantially in the same form as those given to the preceding three delegations and no difficulty was found with those full powers in the three preceding occasions.

MR. VIGIER: The Israeli delegation is certainly empowered to sign a cease-fire agreement.

MR. ROSENNE: Mr. Tarazi said that in the view of his Government, an armistice agreement is of a purely military character. I agree so far as its substance is concerned. It is quite clear from the Security Council resolution and from the general international law regarding armistices, that such agreements are reached on governmental level.

MR. VIGIER: The two delegations agree that the armistice agreement will deal with military questions only. As regards the full powers which are to be issued to the persons who will sign the Agreement, they must, according to Mr. Rosenne, be given by the Governments.

MR. TARAZI: Without prejudicing the future, I do believe that the Syrian delegation has received credentials which permit the starting of negotiations.

MR. ROSENNE: The Israeli delegation sees no reason why the talks should not be commenced on the understanding that before any document is signed, the Syrian delegation will produce the full powers which authorise it to sign on governmental level. In taking this attitude, we wish to make it clear that this is purely for the convenience of these conversations and it is not to be implied that we are prejudicing in any way the power of the Government of Israel to recognise any new Government of Syria. The situation of the present Government is very obscure; apparently, no Government, neither of the Arab States nor from the outside world, has up to now recognised it. Yesterday, in the House of Commons, the British Government was not yet able to make any statement as regards the situation in Syria. The Government of Israel takes the same view.

MR. TARAZI: This discussion is completely outside the present cease-fire and armistice negotiations, since the Syrian Government's position has nothing to do with them. The Syrian delegation reserves its right to answer later the remarks submitted by the Israeli delegation, and I think we can start the negotiations immediately. We cannot accept that the internal situation of our Government be discussed during these preliminary armistice negotiations. The fact that the Israeli delegation has accepted to enter into negotiations with us constitutes a recognition of the powers of our delegation. These questions have nothing to do with a purely military armistice convention. I must add that no question concerning public order in Syria should be discussed here.

MR. VIGIER: The Israeli delegation certainly shares this point of view that no question concerning the internal situation in Syria should be discussed here. We must on the other hand keep in mind that negotiations are beginning subject to a reservation made by the Israeli delegation

concerning the credentials which the Syrian delegation must possess to sign an agreement.

MR. ROSENNE: I quite agree. In raising this question, we did not intend to discuss the internal situation of Syria. The normal procedure at the opening of any international conference is that the full powers are exchanged and found to be in good order and proper form.

MR. VIGIER: I think that we should close this discussion and I will start at once separate talks with the delegations.

COLONEL MAKLEFF: Are we to have a combined meeting later? Before adjourning, we must decide on the place of the next meeting because this place is unsatisfactory.

MR. VIGIER: I shall also discuss this question with the two delegations. Then we could decide where and when the next meeting will be held.

MR. ROSENNE: I want to make it quite clear that the reservation we have made applies as well to the signing of a cease-fire agreement.

MR. VIGIER: This reservation has been noted and we shall discuss this question later on.

The meeting was closed at 11:45.

278

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק) וא. ששון (פאריס)
S. Rosenne to J. Robinson (New York) and E. Sasson (Paris)

העתק: 130.16/2953/3

תל אביב, ז׳ בניסן תש״ט
6 באפריל 1949

אתמול התחלנו בשיחות עם סוריה. מקום הפגישה, כפי שידוע לכם, הוא בין הקווים, בין מחניים ומשמר הירדן. פתחנו בהיכרות לפי הנוהג המקובל, כלומר, הצדעות ולחיצות־יד. חלק זה היה נוקשה ומלאכותי מאוד, למרות שריילי השתדל לרכך את הצד שכנגד. אחר־כך נכנסנו לישיבה הראשונה. ויז׳ייה נבחר ליושב־ראש ונכנסנו לדיון מסביב לסמכות המשלחת הסורית. בעוד ימים מספר אשלח לכם את הפרוטוקול[1] ולכן לא ארחיב את הדיבור כאן.

אחר־כך הישיבה ננעלה והתחלנו בדיון נפרד עם אנשי המתווך על הבעיה של הפסקת־האש. הבענו התנגדות חזקה שנחתום אתם הסכם על הפסקת־האש.[2] עמדנו

278

1. מס׳ 277.
2. ראה מס׳ 275, 276.

על ההבדל בין המצב בחזית זו והמצב לגבי יתר החזיתות. דרשנו שהסורים ייסוגו לגבול הבינלאומי כתנאי לחתימה על הפסקת־אש. הסברנו שאין הסורים כיתר עמי ערב ואין אנו יכולים לסמוך עליהם, ושאנו חושדים שאם נחתום על הפסקת־אש, הם יסתלקו מכל משא־ומתן נוסף ובכלל לא נגיע לשביתת־נשק אתם. הסברנו שמכל החזיתות זו היתה השקטה ביותר ואפשר להישען על החלטות ההפוגה של מועצת־הביטחון. ויז׳ייה טען שהתקדימים לחתום על הפסקת־אש הם חזקים, ושלמעשה הסביר לממשלה הסורית הקודמת שדבר ראשון על סדר־היום יהיה הפסקת־האש, ״דוגמת התקדים המצרי, כאשר ההסכם על הפסקת־אש נחתם שניים — שלושה ימים אחרי [? פתיחת] המשא־ומתן.״ התווכחנו אתו על זה וציינו שלא היו הדברים כך, כי המשא־ומתן התחיל ב־12 לינואר והפסקת־האש ב־23 לינואר,[3] כאשר המשא־ומתן עצמו נכנס לשלב של משבר רציני ואפשר היה לצפות לניתוק מלא. זה היה המצב שתיארתי במכתבי לד״ר רובינזון מ־10.2.49.[4]

ההוראות של המשלחת היו לסרב ככל האפשר לחתום על הפסקת־אש, אך לא לגרום לקלקול שמנו ומעמדנו לפני ההצבעה על כניסתנו לאו״ם.[5] הוויכוח על סמכויות המשלחת הסורית בא בעיקר על־מנת להרוויח זמן, עד שנדע גם על גורלנו באו״ם וגם על עתידה של הממשלה החדשה בסוריה, והבהרנו שלא נחתום אפילו על הפסקת־אש כל זמן שבעיית הסמכויות לא נפתרה.

הואיל והלחץ של המתווכים עלינו היה חזק ומלווה באיום כלפי מועצת־הביטחון, הצענו שבישיבה הבאה שני הצדדים יסכימו באורח חגיגי על הצהרה בדבר כוונות בלתי־תוקפניות, שהוא בעצם מהווה את הסעיף הראשון של כל הסכמי שביתת־הנשק שנחתמו עד כה. זה היה יותר קרוב לתקדים המצרי וויז׳ייה נאלץ היה להסכים למסור הצעה זו לצד שכנגד. אחרי התייעצות קצרה אתם, הודיע לנו מר ויז׳ייה שהסורים יביאו את תשובתם בפגישה הבאה, שנועדה ליום שישי, 8 באפריל.[6]

בברכה,

ש.ר.

היועץ המשפטי

3. ראה מס׳ 48.
4. ראה מס׳ 111, הערה 6.
5. ביום הקודם, 5 באפריל, נפתח המושב של העצרת הכללית של האו״ם, שבפניו הונחה המלצת מועצת־הביטחון (מן ה־3 במארס) על קבלת ישראל לאו״ם. לאחר שהוועדה המדינית סמכה את ידיה על המלצת המועצה, החליטה העצרת ב־11 במאי לקבל את ישראל כחברה בארגון. ההחלטה התקבלה ברוב של 37 נגד 12. (*Yearbook of the United Nations 1948—49*, pp. 395—405).
6. על גורלה של הישיבה שנועדה לאותו יום ראה מס׳ 283.

279

א. אבן אל ו. איתן
A. Eban to W. Eytan

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2205/4
נוסח נכנס: 130.02/2425/6

New York, 6 April 1949 (07.34)

Most immediate. Secretary-General called expressing grave concern our troop movements Syrian frontier,[1] urging communicate with Government immediately. Bunche certifies frontiers crossed. Moshe [Sharett] asks me add he utterly shocked irresponsibility, eagerly awaiting your full explanation and measures to correct.[2]

Eban

280

ו. איתן אל א. אבן (ניו יורק)
W. Eytan to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y185. התקבל: 6.4
נוסח יוצא: 130.02/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2180/35

Tel Aviv, 6 April 1949

Our forces occupied two points Syria yesterday[1], one unnoticed, other causing row referred my MH3893.[2] Bunche very excited, threatens return Rhodes, report Security Council, blaming us for any fighting that may ensue. No sign of fighting at present. McDonald and U.S.A. Military Attaché also on warpath.

Eytan

279

1. ראה מס' 280 והערה 1 שם.
2. ראה מס' 280, הערה 2.

280

1. מדובר בחדירה ישראלית לתחום סוריה באיזור הגבול הסמוך לקיבוץ שמיר.
2. איתן אל אבן, MH 3893, 6.4.1949, 130.09/2328/6. איתן הבריק נוסח מלא של חילופי מכתבים בינו לבין באנץ', שהועברו באמצעות מוהן (ראה חליפת מכתבים בין מוהן ואיתן, 6.4.1949 — 5., בארכיון צה"ל 922.75/1055).
באנץ' כתב כי הימצאותם של כוחות ישראליים בתחום סוריה מהווה הפרה חמורה של ההפוגה.

281

מ. שרת אל ו. איתן
M. Sharett to W. Eytan

מברק מוצפן X279. התקבל: 6.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/35
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 6 April 1949

Your Y185.[1] Cable immediately whether: 1) this was result authoritative decision; 2) you were consulted; 3) its damning effects here were realised; 4) it was absolutely necessary just this stage; 5) it can be mended immediately. Prepared relegate question admission[2] Greek Calends; other hand, if working for admission, cannot tolerate such self-defeating tactics. Am certainly not prepared carry on both.[3]

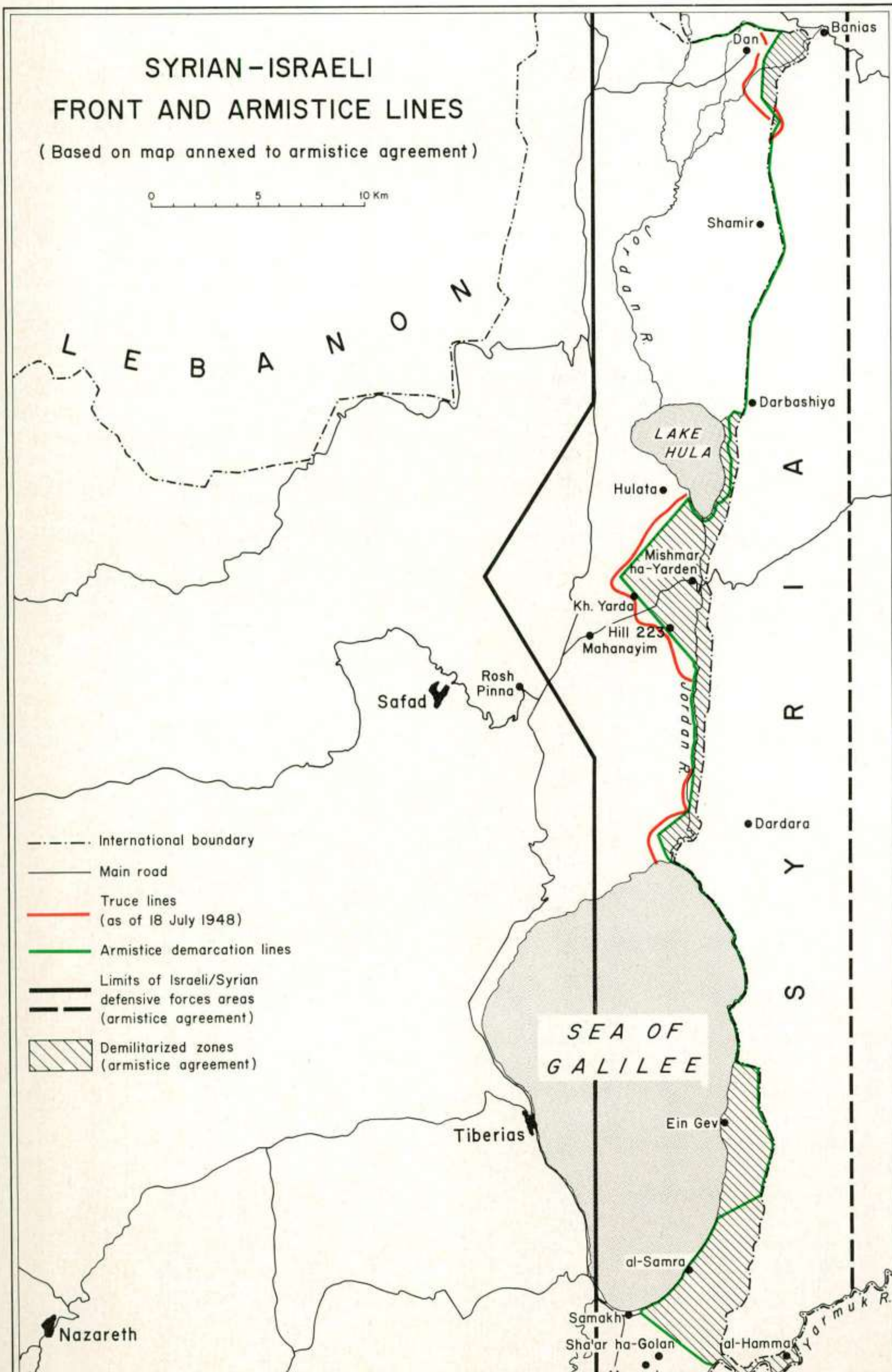
Sharett

ודרש כי הכוחות יוסגו לאלתר. איתן השיב כי אין כל בסיס להאשמות הסוריות, ודחה את טענת באנץ׳ בדבר הפרת ההפוגה. הוא כתב כי הפעולה נועדה להגביר את הפיקוח הצבאי על שטח ישראל והצטמצמה בריתוק המשמרות הניידים באיזור לעמדות קבועות וכי היא בוצעה במסגרת אמצעי זהירות שנקט הצבא בעקבות ההפיכה בסוריה. פעולות דומות נקטו גם מדינות אחרות הגובלות בסוריה.

איתן הודיע כי אף־על־פי שישראל רואה בפעולה זו צעד הגנתי גרידא, היא תסכים למלא אחר הוראת הנסיגה, אך רק בתנאי שגם הסורים יכבדו את החלטת ראש מטה משקיפי או״ם מ־22 באוקטובר 1948 בדבר פינוי משלט 223, הסמוך למשמר הירדן, שנכבש על־ידי הצבא הסורי בניגוד להסכם קווי ההפוגה מ־3 באוגוסט 1948. (ראה גם מס׳ 282).

281

1. מס׳ 280.
2. ראה מס׳ 278, הערה 5.
3. איתן הודיע למחרת כי העניין סודר באורח ידידותי וכי באנץ׳ הביע הערכה לעמדתה המועילה של ישראל והבטיח ללחוץ על הסורים לפנות את משלט 223. לדעת איתן היה כל העניין ״כסערה בכוס מים.״ (איתן אל שרת, Y189, 7.4.1949, 93.01/2180/35).

SYRIAN – ISRAELI
FRONT AND ARMISTICE LINES
(Based on map annexed to armistice agreement)
0
5
10 Km
LEBANON
SYRIA
Jordan R.
Yarmuk R.
LAKE HULA
SEA OF GALILEE
Dan
Banias
Shamir
Darbashiya
Hulata
Mishmar ha-Yarden
Kh. Yarda
Hill 223
Mahanayim
Rosh Pinna
Safad
Dardara
Tiberias
Ein Gev
al-Samra
Samakh
Sha'ar ha-Golan
Massada
al-Hamma
Nazareth
International boundary
Main road
Truce lines (as of 18 July 1948)
Armistice demarcation lines
Limits of Israeli/Syrian defensive forces areas (armistice agreement)
Demilitarized zones (armistice agreement)

282

ו. איתן אל א. אבן (ניו יורק)
W. Eytan to A. Eban (New York)

מברק MH3902. התקבל: 7.4
נוסח יוצא: 130.09/2328/6
נוסח נכנס: 93.01/2205/4

Tel Aviv, 7 April 1949 (13.00)

Further MH3893[1] received following from Bunche:[2]

> Cannot accept suggestion truce violation one side pairable with violation other side. If truce violation skeletons dragged out of closets, there will be much rattling in Tel Aviv as well as other places. This matter at issue between Israel and United Nations, not between Israel and Syria. Israeli forces 5 April crossed Syrian frontier, which flagrant violation truce, and I demanded forces be withdrawn. Must know whether your note interpretable as refusal by Israel Government withdraw forces from position not held before 6 April. Our position regarding Hill 223[3] decision unchanged and continue insist Syrian forces there illegally. If Israeli forces refuse withdraw, must appeal urgently Security Council and report armistice negotiations seriously jeopardized, with Israel assuming full responsibility if negotiations collapse.

Following my reply:[4]

> Order that Israel Government's attitude this matter and determination leave nothing undone to further armistice negotiations shall not be in doubt, orders been given for Israeli forces occupying position mentioned to withdraw, and this withdrawal carried out. But I must stress concern felt by Israel Government about situation on Syrian border and prospects for success armistice negotiations. Government fully reserves right take necessary precautionary measures in face possible military threats developing as result new regime Syria and desires particularly call your attention fact such measures taken by all Syria's other neighbours. Israel Government considers obstinate refusal Syrian Government in defiance United Nations Chief of Staff decision to withdraw forces Hill 223 seriously undermines prospects

282

1. ראה מס׳ 280, הערה 2.
2. ראה מוהן אל איתן, 6.4.1949, ארכיון צה״ל 922.75/1055.
3. ראה החלטה מס׳ 29 של ראש מטה משקיפי או״ם גנרל ריילי, מיום 22.10.1948, בתיק 130.02/2427/1.
4. התשובה נשלחה אל מוהן ב־7 באפריל. (העתק בארכיון צה״ל, תיק 922.75/1055).

successful outcome armistice negotiations. Israel Government ordered withdrawal not because considers breach truce committed but because of sincere personal confidence in your judgment and respect due to United Nations Chief of Staff decision. Israel Government hopes you will continue insist Syrian forces occupying Hill 223 illegally and must withdraw at once. If Syrian Government fails carry out obligations this respect, it may be necessary have recourse Security Council. Assure you again Israel anxious do everything possible reach armistice agreement Syria in spirit previous armistice negotiations successfully concluded, but must insist Syrian Government demonstrate good faith by withdrawing immediately unconditionally from Hill 223.

Eytan

283

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק) וא. ששון (פאריס)
S. Rosenne to J. Robinson (New York) and E. Sasson (Paris)

העתק: 130.16/2953/3

תל אביב, י"א בניסן תש"ט
10 באפריל 1949

כמו ילדים טובים וכאילו לא קרה כלום בימים האחרונים הגיעה משלחתנו לחרבת ירד[ה] במועד שנקבע לישיבה השנייה עם הסורים,[1] אך לתמהוננו הסורים לא באו, וקיימנו שיחה רק עם ויז'ייה וריילי. הנימוק הרשמי לאי־הופעתם של הסורים היה שבגלל המתיחות של הימים האחרונים ובגלל העובדה שבמשך לילות רצופים לא ישנו, היו עייפים מדי ולכן לא יכלו לבוא. כמובן לא קיבלנו נימוק זה, ואחרי חקירה התברר שלא באו כי לא ידעו אם סיימנו את הפינוי של המקומות שלפי דבריהם תפשנו בימים האחרונים, בהתאם להוראות הפינוי של ראש מטה או"ם.[2] אחרי דין־ודברים על נקודה זאת, הסכמנו להביט על האינצידנט כמחוסל ולהמשיך במשא־ומתן ביום שלישי הבא (12.4.49).

אחר־כך לחצו עלינו אנשי או"ם בדבר הפסקת־אש כנה. בעיניהם קורות הימים האחרונים הגבירו את הצורך בהסכם להפסקת־אש כתנאי מוקדם להמשך השיחות על שביתת־נשק. לזה התנגדנו בכל תוקף, אלא אם הסורים יהיו מוכנים לסגת לגבול הבינלאומי כתנאי לחתימה על הפסקת־אש. נימקנו את הדרישה הזאת בעצם בזה שאנו מפקפקים ברצונם הטוב של הסורים וכי טובה ציפור אחת ביד משתיים בשמיים.

283

1. ה־8 באפריל (ראה מס' 278).
2. ראה מס' 280, 282.

היה לנו ספק בסמכותה של המשלחת הסורית להטיל חובות על הממשלה החדשה, ואמרנו שהיינו מוכנים לחתום על הסכם מסוג זה על אף הספק בסמכות, כי הצבא הסורי היה בוודאי מבצע הסכם שהתחייב בו.

מזה עברנו לעצם שביתת־הנשק. הסברנו את עמדתנו שלמעשה המתיחות המלאכותית של הימים האחרונים הדגישה את הצורך הדחוף לא בהפסקת־אש כי אם בשביתת־נשק, ומוטב שאנשי או״ם יתמסרו לבעיה זו. עד עכשיו לא קיבלנו שום ידיעה על העמדה הסורית לדרישתנו שייסוגו לגבול. אם יסכימו לכך — מוטב, ואם לאו — לא נחתום. לא אמרנו את זאת בצורה כה גסה, כי רצינו למנוע מהמתווך דין־וחשבון לוהט למועצת־הביטחון לפני ההצבעה על כניסתנו לאו״ם,[3] ולכן הסתפקנו בזה שעד שנדע את העמדה הסורית מוקדם לדבר על פיצוץ השיחות. אחרי חקירה שתי וערב נרמז לנו שהעמדה הסורית היא כי קו[וי] שביתת־הנשק צריכים להיות קווי הלחימה הנוכחיים. כאשר נודע לנו על כך הצענו שוויז׳ייה ורײלי יבקרו בקריה ביום ראשון (היינו, היום), שבו תתקיים ישיבה משותפת עם המטכ״ל, משרד־החוץ והמשלחת.[4]

מבלי לקשור במישרין את בעיית העמדה 223 עם נסיגתנו מהעמדות שתפשנו לאחרונה, הבהרנו שאנו לא נופיע ביום שלישי אם הסורים לא יפנו עד אז את העמדה 223.

אני מוכרח לאמר שמכל המשא־ומתן עד כה נראה לי שזה יהיה הקשה ביותר והסיכויים לגמר טוב הם קלושים ביותר. הדרישה הסורית להפסקת־אש כתנאי מוקדם לשביתת־נשק, הנתמכת על־ידי באנץ׳, רק מכניסה סיבוך שאין לו כל הצדקה מעשית לאור התנאים השקטים ששררו בכל החזית הזאת במשך חודשים רבים. הנקודה היחידה בינינו לבין הסורים הוא הקו, ואינני רואה כל גשר בין שתי הגישות.

ש.ר.

היועץ המשפטי

284

ו. איתן אל מ. שרת (ניו יורק)
W. Eytan to M. Sharett (New York)

מברק מוצפן Y202. התקבל: 10.4
נוסח יוצא: 130.16/2953/3
נוסח נכנס: 93.01/2180/35

Tel Aviv, 10 April 1949 (20.30)

Held long discussion Vigier, Riley,[1] regarding Syrian demand sign formal cease-fire as prelude serious armistice negotiations. We refused accept premise implicit Bunche's attitude that our refusal sign cease-fire under-

3. ראה מס׳ 278, הערה 5.
4. ראה מס׳ 284.

284

1. הפגישה התקיימה בקריה בתל אביב, ביוזמתה של משלחת ישראל. (ראה מס׳ 283).

mines status truce, which rests on Security Council resolution 15/7, but objected sanctifying imposed truce by our signature because uncertainty of sincerity Syrian position. We made following proposals in order mollify Vigier and Syrians: 1) formally write letter reaffirming existing truce still binding on us; 2) sign cease-fire of limited duration and pending conclusion armistice talks; 3) sign cease-fire under which Syrians effect partial withdrawal international border as sign good faith. These proposals alternative or cumulative. We rejected Vigier's proposal, unsupported by Riley, to connect cease-fire with Syrian withdrawal Hill 223, which purely matter observance Chief of Staff decision,[2] unconnected with any negotiations. Explained unequivocally our only condition signing armistice with Syria, namely reestablishment frontier, and protested Vigier's attitude categorising our attitude as ultimatum. Next meeting Tuesday, as arranged, to discuss cease-fire proposals, but our participation conditional satisfactory assurances regarding Hill 223.[3]

Eytan

285

מ. מקלף אל י. ידין וו. איתן
M. Makleff to Y. Yadin and W. Eytan

מברק מוצפן. התקבל: 18.4 (שעה 15.52)
נוסח נכנס: 130.02/2454/10

18 באפריל 1949 (שעה 15.00)

מידי.

בפגישתנו הבלתי־רשמית היום,[1] הובהרה עמדתנו בצורה ברורה ונוקשה. דובר על אפשרות שיחות ישירות בין נציגינו וזעים. יעבירו התוכן לממשלתם ויודיעוני ביום עשרים ואחד לחודש זה.[2]

2. ראה מס׳ 282, הערה 3.
3. בישיבה בלתי־רשמית עם הסורים, ב־12 באפריל, הודיעו הסורים על הסכמתם לפנות את משלט 223 תוך עשרה ימים. באותה ישיבה הסכימו לחילופי אגרות במקום הסכם הפסקת־אש, אך ביקשו להמתין עד שיקבלו את אישור ממשלתם. (איתן אל שרת, Y208, 12.4.1949, 130.09/2329/3).

285

1. זו היתה פגישה בלתי־רשמית שנייה בין הנציגים הסורים לבין מקלף ופלמן. על הפגישה הראשונה, שהתקיימה בימים 15 ו־16 באפריל, רשם בן־גוריון ביומנו את הדברים הבאים: ״מקלף ופלמן שוחחו עם נציגי זעים בלי השתתפות או״ם. הסורים הציעו שלום נפרד עם ישראל, שיתוף פעולה וצבא משותף...אולם הם רוצים שינוי גבול, חצי ים כנרת...אמרתי להם שיודיעו לסורים בלשון ברורה שקודם כול חתימת שביתת־נשק על בסיס הקו הבינלאומי הקודם, ולאחר־כך — דיון על שלום וברית. אנו נהיה מוכנים לשיתוף פעולה מכסימלי.״
2. ראה מס׳ 286.

286

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־21 באפריל 1949)
Meeting of Delegations of Israel and Syria (21 April 1949)

פרוטוקול: 130.02/2454/10

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE THIRD MEETING HELD IN NO MAN'S LAND (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 21 APRIL 1949 AT 11:50 HOURS

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel M. Makleff, Head of Delegation
Mr. Y. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. S. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector
Major Gilaad

Syrian Delegation:
Lt. Colonel Fozi Selo, Head of Delegation
Major Mohamed Nasser
Captain Afif Bizri
Mr. Salah Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff
Major Fallon, SUNMO Damascus
Lt. Colonel Fargo, SUNMO Haifa
Colonel Gauthier-Villars
Captain Ratard
Mr. Makovsky, Interpreter
A. Lalande, Secretary

MR. VIGIER: It has been decided in the unofficial conversations that have just taken place that the agenda of our future meetings would be the following: 1) discussion of the question of armistice demarcation lines; 2) drafting of an armistice agreement; 3) signature of that agreement.

We shall today begin to consider the question of the armistice demarcation lines. I would like to recall in this connection that the resolution of the Security Council of 16 November 1948 provides not only for the delineation of permanent armistice demarcation lines, but also for such withdraw-

al and reduction of armed forces as will ensure the maintenance of the armistice during the transition to permanent peace in Palestine. When the three previous armistices were being negotiated, the difficulties encountered in the delineation of various armistice lines could be solved by the withdrawal of armed forces to certain positions or the reduction of forces to defensive elements only in certain sectors.

I shall close this introductory statement to the discussion of the problem of armistice lines in recalling that the resolution of the Security Council of 16 November 1948 provides for the conclusion of an armistice as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations. According to Article 40 of the Charter, such provisional measures shall be without prejudice to the rights, claims or position of the parties concerned.

I think that introductory statement was necessary in order to establish a framework for the future discussions. The two delegations are negotiating here with a view to establishing an armistice, and an armistice only.

COLONEL SELO: I would like that Mr. Tarazi, the legal adviser to our delegation, should speak on its behalf.

MR. TARAZI: In connection with what has just been said by the Chairman, I would like to express briefly the point of view of the Syrian delegation as regards the armistice. Armistice negotiations are not political negotiations. They are limited to the consideration of military questions, in conformity with the resolution of 16 November 1948 and with a view to implementing this and all previous resolutions adopted by the Security Council.

The purpose of the resolution of 16 November 1948 is a double one: first, the armistice will assist in creating mutual security between the forces of both sides; and secondly, by preventing all contacts between those forces, it will prevent incidents.

As regards the first goal, that is security, it can be obtained only by the submission of both parties to the resolution of the Security Council. This submission will prevent either of the parties from having at its disposal any means for threatening the other party. As to the second goal, which, in my opinion, is the most important, i.e. to leave no opportunity for contacts between the armed forces, it can be only attained [*sic*] by the drawing of armistice demarcation lines. Furthermore, the armistice convention and the armistice negotiations should ensure the supervision of the armistice demarcation lines by the United Nations observers.

MR. VIGIER: I agree with Mr. Tarazi and I think that the Israeli delegation will equally agree that the goal of the armistice agreement is to ensure mutual security and to prevent contacts between armed forces, in order to make a renewal of hostilities impossible. The resolution of the Security Council of 16 November 1948 calls upon the parties to establish an armistice in all sectors in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in

Palestine. Mr. Tarazi has mentioned the necessity to abide by the resolutions of the Security Council. I would like to recall that at the meeting held on 13 April, an exchange of letters took place, reaffirming the adherence of both parties to the resolution of 15 July 1948.[1] This exchange of letters is very important and has created a favourable atmosphere for the pursuance of these armistice talks.

MR. ROSENNE: I do not have very much to say on the statements just made by Mr. Vigier and Mr. Tarazi. As to the general indications of the purposes which we are pursuing here, we are in complete agreement. There are one or two minor points which will require further consideration. First, about the supervision by the United Nations: such supervision should be more by the parties with the assistance of the United Nations, rather than by the United Nations itself.

GENERAL RILEY: I am quite sure that the assistace rendered by the United Nations through a Mixed Armistice Commission will be satisfactory to both sides.

MR. VIGIER: I am sure there is agreement between the two delegations that they will follow the precedent which has been created by the previous armistice agreements with regard to the establishment of a system of supervision through a Mixed Armistice Commission. I suggest that the Conference now start the discussion of the principles which might lead to the establishment of armistice demarcation lines.

COLONEL SELO: The resolution of the Security Council has already allowed, since July 1948, the establishment of a de facto situation. Changes have occurred (naturally, when I speak of changes, I mean military changes) which have disrupted the equilibrium of forces in certain parts of the front. In other parts, however, the situation has not changed. The Syrian delegation has thus been able to conclude that the resolution of the Security Council has proved its wisdom. On the eastern Syrian front, only a few minor incidents have occurred, which we would call insignificant, though somewhat regrettable. However, they had no unfortunate consequences on the de facto situation and that part of the front has remained unchanged. The goal we are looking for is the consecration of the decision of the Security Council on 15 July 1948. The Syrian delegation accordingly believes that it is its duty to adhere to that decision in looking for an equitable solution from the military point of view.

COLONEL MAKLEFF: If I am correct, Colonel Selo mentioned the eastern Syrian front. I would like to know if he was referring to the eastern or western front.

286

1. את הנוסח המלא של האגרות ראה בפרוטוקול הישיבה מיום 13 באפריל בתיק 130.02/2454/10.

COLONEL SELO: I spoke first about the front in general, then about the eastern front, i.e. the Syrian front proper.

Following from what I have just stated, I allow myself to present to the Chairman the proposal of the Syrian delegation.

MR. VIGIER: I shall give the proposal to the Israeli delegation, in order that it be in a position to study it. It is a detailed proposal and a map is necessary to study it.

COLONEL SELO: The map to which we refer is the 1/50,000.

MR. VIGIER: As to the procedure which we could follow after the Syrian proposal has been submitted, I am in the hands of the Israeli delegation, that is we could either suspend the meeting in order to allow the Israeli delegation to study the proposal of the Syrian delegation, or we could ask the Israeli delegation, if it so desires, to state at once the principles which, in its opinion, should be followed by the Conference for the delineation of armistice demarcation lines.

MR. ROSENNE: It is possible to have a quick translation of the Syrian proposal?

MR. VIGIER: An oral translation will be made at once.

Proposal submitted by the Syrian delegation:[2]

1. Both parties agree that each of them shall return to the positions held by it on 17 July 1948 at 1800 hours.

The demarcation line in Galilee shall follow the no man's land previously fixed by the United Nations Observers.

2. The demarcation lines in the East shall be as follows:
   a) *Banias Front:* The line shall follow MR 212.
   b) *Huleh Front:* The line shall start from Lake of Huleh and follow MR 272,5 up to MR 206, which it shall follow up to its intersection with MR 265, which it shall follow up to the Jordan River.
      The line shall then follow the Jordan up to B[oundary] P[illar] No. 60, from where the line shall follow MR 258 up to its intersection with MR 207, which it shall follow up to Lake Tiberias.
   c) *Samakh Front:* The line shall start from Lake Tiberias and follow MR 244 up to its intersection with MR 212; it shall then follow MR 212 up to its intersection with MR 240; it shall follow MR 240 up to its intersection with MR 206; it shall follow MR 206 in the southern direction.

2. הנוסח הצרפתי המקורי של ההצעה נמצא בתיק. קו שביתת־הנשק שדרשו הסורים בפתיחת השיחות היה מבוסס על קו ההפוגה הסורי בגזרת הבניאס ובגזרת החולה (ראה מפה מול עמוד 522). בגזרת החולה, שכללה את המובלעת הסורית של משמר הירדן ואת השטח הכבוש בידי הסורים בשפך הירדן, יישרו הסורים את הקו לטובתם. בגזרת צמח תבעו הסורים את חלקו הדרום־מערבי של אגם הכנרת, להוציא את איזור עין גב.

COLONEL MAKLEFF: I would ask Mr. Rosenne to reply.

MR. ROSENNE: The thing I want to say is that in our view, while there might be some sort of political and historical connection between the various resolutions of the Security Council, there is no direct connection between our work here, which follows the resolution of the Security Council of 16 November 1948, and the resolution of 15 July 1948, which has been mentioned by the Syrian delegation. There were other resolutions even before the 15th of July, which might equally be valid and brought into consideration. We could refer to the resolution of 17 April 1948[3] which, of course, was never implemented by anybody, or to the resolution of the General Assembly of 29 November 1947. Therefore, while a few minutes ago I expressed my general agreement with what Mr. Tarazi said, I want to state most emphatically that we do not connect this conference with the resolution of 15 July 1948 and we have no intention of doing so. The armistice negotiations have been carried out within the framework and in order to implement the resolution of the Security Council of 16 November, confirmed by the General Assembly in its resolution of December 1948. We are concerned with that resolution alone.

I would like to state our views as to the principles which govern the delineation of armistice demarcation lines quite simply. The only criterion we admit for the establishment of armistice demarcation lines, except where special circumstances exist, is the re-establishment of the international frontier. In the three armistice agreements signed up to now, the principle of the international frontier, except where special circumstances exist, has been recognised. In the case of Egypt, there is a deviation from the international frontier occasioned partly by another resolution of the Security Council, which does not concern this front, and partly by the presence in that particular area of a substantial Arab population. Therefore, a deviation from the international frontier was partly made in delineating the armistice demarcation line with Egypt.

In the case of Transjordan, part of the length of its international frontier was in fact followed. A substantial deviation was made because of the Arab population and the military situation prevailing in that area.

In the case of Lebanon, the international frontier between what was formally the territory of Palestine and Lebanon was restored in its entirety. There has not even been any demand on the part of the Lebanese delegation for any deviation. On the contrary, the demand was put forward by our delegation for temporary deviation to our advantage. The Government of Israel, however, agreed to the complete re-establishment of the international frontier.

There is no possible criterion for the armistice demarcation line between the forces of Syria and Israel other than the re-establishment of the interna-

3. ראה תעודות, דצמבר 1947 — מאי 1948, הערת־עורך, עמ' 632.

tional frontier. I am unable to see how the Syrian delegation is following any equitable principle whatsoever when it puts forward a proposal which is not based on the principle of the international frontier. I cannot see what considerations of equity can be brought to justify a Syrian advance beyond the international frontier. The resolution of the Security Council of 16 November speaks of withdrawal and our understanding of the word withdrawal, unless there are exceptional criteria, is going back to the international frontier.

I would like to remind the Syrian delegation that the main purpose of an armistice, and that is how it differs from a truce, is the establishment of a permanent demarcation line. The international frontier is the only permanent line which has ever existed between Syria and Palestine so long as those two countries had a political existence, i.e. the frontier existing since the end of the first world war. There is no other line. When in November 1947 the General Assembly made its proposals regarding the future of Palestine, it based its proposals so far as this part of the country was concerned on the international frontier.

I am now going to make a statement which reflects the considered view of the Government of Israel. This was not decided upon before this series of talks began, it was conveyed to me yesterday. The Government of Israel gave this delegation firm instructions, from which it will not deviate at all. The only demarcation line which is to be inserted into an armistice agreement is the international frontier. That is to say that all forces of one country found to be over the international frontier as it was existing on 14 May 1948 are to be withdrawn to that international frontier. That being so and having regard to what has been discussed here during the recent weeks, my delegation feels that it would not serve any useful purpose in taking this proposal back to our Government in Tel Aviv. I would like to enquire whether the Syrian delegation is able to reconsider the proposal it has put forward at this meeting.

COLONEL MAKLEFF: I would like to point out that the position just stated by Mr. Rosenne is a rigid position. This is not a position for bargaining, it is the last word of the Israeli delegation.

MR. VIGIER: I do not know whether the Syrian delegation wishes to continue this discussion now. I have said, at the beginning of this meeting, that it would probably be necessary to alternate private talks with official meetings. Each party knows the position of the other party. Till the next meeting, I might have private talks with the parties and I do not exclude the possibility that they should also talk in private.

MR. TARAZI: I would like to make one observation concerning the statement just made by Mr. Rosenne. It is understood that the armistice negotiations that we are now holding are strictly limited to military questions. In military conversations there is no room for questions of international law or international frontiers. The demarcation of armistice lines is

based on military considerations and cannot depend on political considerations. When the Israeli delegation asks us to go back to the international frontier, it is because it considers that such a frontier must exist between us. Consequently, and since the resolution adopted by the General Assembly on 29 November 1947 has been quoted by Mr. Rosenne, it means that he wishes to take this resolution as a basis for discussions and that he considers that, in order to begin these armistice negotiations, it is necessary to take the partition plan as a starting point.

Consequently, I would like to ask two precise questions and I hope that Mr. Rosenne or Colonel Makleff will give the Syrian delegation answer[s] to both questions.

1) Does the Israeli delegation consider itself bound by the partition plan and is it because it is bound that it puts as a condition the return to the political frontier? If the Israeli delegation considers itself bound by the partition plan, we do not see why the Israeli forces are stationed in certain parts of Palestine, for instance Western Galilee, not to mention other sectors.

2) If the Israeli delegation does not consider itself bound by the partition plan, we do not see any connection between the reference which the Israeli delegation has just made to the political frontier and the armistice talks.

On the other hand, as Colonel Makleff said that the position stated by Mr. Rosenne was a rigid position which did not permit bargaining, it apparently results from that that the Israeli delegation does not wish to reconsider its position, and the situation as regards the armistice talks seems to be difficult.

MR. ROSENNE: The questions just asked are entirely irrelevant. Any question about the present validity of the partition resolution of 29 November 1947 might concern the relations of Israel with the General Assembly or the Security Council or be a matter of discussion with the Arabs of Palestine. It is not a matter of discussion for any foreign State *per se*; those questions have to be raised at the General Assembly. Therefore, I do not propose to go into any discussion concerning the resolution of 29 November 1947. I want to know on what right, moral, legal, political or otherwise, the Syrian forces have advanced beyond the international border of Syria. Whatever happened inside of Palestine does not give right to Syria to be across its border. If the Syrian delegation does not like the date of 29 November 1947, we can recall that of 15 May 1948 or even go further back, at the end of the European War in 1945.

If the Syrian delegation is quite serious in raising any question about Galilee, I would suggest that its correct addressee is not the Government of Israel but the Government of any Arab State which has come to an agreement with Israel concerning Galilee.

MR. VIGIER: Does the Syrian delegation wish to continue this discussion which seems to lead us far astray?

COLONEL SELO: The two questions raised by Mr. Tarazi were a reply to

that deviation from the military plan to the political. Our delegation is empowered to negotiate military matters only.

According to what had been agreed upon at our last meeting, each delegation was to present its proposal at today's meeting. The Syrian delegation has so acted. I would ask the Israeli delegation, if it is in a position to do so, to present its proposals.

MR. TARAZI: The concrete proposal made by the Syrian delegation is in conformity with the suggestion of the Chairman and with the purpose and intent of these talks, as well as with the resolution of 16 November 1948 and Article 40 of the Charter. We asked the Israeli delegation two questions only because it wished to add political considerations to military considerations. When two delegations are discussing military problems, no political question should be raised. I think that our negotiations can continue, but no delegation should take a rigid standpoint which proceeds from purely political considerations.

MR. ROSENNE: I think we somewhat misunderstood what had been decided at the end of our last meeting. We understood that the written proposals would consider more the procedure than any particular item. Therefore, we have a proposal which considers more the procedure and the basis of our future work. So, a formal proposal of our Government regarding armistice demarcation lines does not appear in our written document which will be put forward. It reads as follows: "Armistice demarcation lines shall follow the international boundary between Syria and Palestine." We regard the matter of the delineation of armistice demarcation lines as a military matter, and when an agreement is reached on the armistice demarcation line, it will be within the framework of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 and Article 40 of the Charter and as such, it will be a provisional measure. If our proposal regarding our future work is accepted, then stipulations to that effect will be included in the armistice agreement. The expression "international boundary" is a convenient form of shorthand and permits to refer to a line already drawn without referring to its co-ordinates. If the Syrian delegation objects to the use of the phrase "international boundary", the difficulty can be overcome. I want to make it quite clear, and I am speaking with the full authority of the Government of Israel, that this delegation will not sign an armistice agreement which leaves Syrian troops on the Palestine side of the border which formally existed between Palestine and Syria.

COLONEL SELO: We take note of what has been said, i.e. of the position of the Israeli delegation. We would like to study the Israeli proposal (see Annex) before making any statement on it.

MR. VIGIER: We can now adjourn this meeting. Each delegation knows the position of the other. Colonel Selo has pointed out that in order that negotiations be possible, positions should not be entirely rigid. It is necessary to bear in mind that the armistice agreement must be negotiated. While a

truce was imposed on 15 July, the two delegations must now endeavour to come to an agreement. They should also refrain, in future discussions, from referring to political questions for which this Conference is not competent and which may be discussed at Lausanne.

The next meeting was fixed to Tuesday, 26 April at 10:30. The meeting was closed at 13:30.

ANNEX

19 April 1949

From: Sgan Aluf M. Makleff
Head of Israeli Delegation
To: Mr. H. Vigier
Personal Representative of the Acting Mediator and Chairman of Israeli—Syrian Armistice Conference.

In accordance with the arrangements to which we agreed at our last meeting on Wednesday, April 13, 1949, I have pleasure in presenting you herewith the proposals of my delegation for the future conduct of the armistice conference.

In our view the text of the General Armistice Agreement between Israel and the Lebanon should serve as basis for further discussions for the elaboration of the General Armistice convention between Israel and Syria.

The Agenda for the future meetings, in our view, should be as follows:

1) Discussion of the problem of armistice demarcation line;
2) Drafting of the convention;
3) Signing of the convention.

The other problems which will arise, such as the exchange and repatriation of prisoners of war and the composition and functioning of the Mixed Armistice Commission, can best be discussed under item 2 of our proposed agenda, on the assumption that the text of the armistice convention between Israel and the Lebanon forms the basis of our work. The outstanding question of the credentials of the Syrian delegation, concerning which, as you will remember, we have entered a reservation, can be left until the end.

I shall be grateful if you will please communicate the contents of this letter to the Syrian delegation.

287

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X318. התקבל: 26.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/35
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 25 April 1949

Bunche telephoned on appeal from Vigier. They believe can get Syrians to withdraw entirely to frontier if we don't insist reoccupying all places they evacuate. Bunche strongly advocates accept this compromise, thus facilitating clear opening Lausanne.[1] Immediately after Syrian agreement, he will report Security Council, asking complete liquidation truce machinery and recalling observers. I promised convey this view. Please cable Syrian prospects.

Eban

288

ו. איתן אל פ. מוהן (תל אביב)
W. Eytan to P. Mohn (Tel Aviv)

העתק: 130.02/2425/6

Tel Aviv, 27 April 1949

Sir,

I should be much obliged if you would convey the following message from Mr. Sharett to Dr. Bunche and to the Chairman of the Palestine Conciliation Commission:

> The Government of Israel is much concerned at the course taken by the armistice negotiations with Syria. The delegations have now held four formal meetings,[1] apart from a number of conversations conducted informally, and it has unfortunately become clear that the Syrian Government is unwilling to agree to the withdrawal of its forces occupying Israeli territory. In the armistice negotiations with the

287

1. שיחות לוזאן עמדו להיפתח רשמית ב־27 באפריל.

288

1. פרוטוקולים של הישיבה הראשונה והשלישית ראה במס׳ 277, 286; על הישיבה השנייה ראה במס׳ 286 והערה 1 שם, ועל הישיבה הרביעית במס׳ 292 והערה 2 שם.

Lebanon, the Government of Israel accepted the principle that the political boundary should rank as the armistice demarcation line, although that line was not consistent with the military situation then existing, and consequently agreed to withdraw all its forces from Lebanese territory. This withdrawal was promptly carried out in accordance with the terms of the armistice agreement. The negotiations with Syria can make no progress unless the Syrian Government is prepared to accept the same principle. At the present moment the Syrian delegation appears to be using the armistice negotiations, and the fact that Syrian troops are on Israeli soil, as a means of bringing pressure on Israel to agree to what are liable to become permanent alterations in the frontier between the two countries. The Government of Israel cannot agree to anything which is calculated, in effect, to prejudge the issue in this vital respect and feels bound to insist upon the withdrawal of Syrian troops to their own territory as an essential condition for the conclusion of an armistice agreement. The Acting Mediator and his representatives gave strong support to this principle in the armistice negotiations betwen Israel and the Lebanon, when it happened to operate in the interests of the Lebanon, and the Government of Israel hopes that the principle will receive equally strong support now, although its application may not be convenient to the Government of Syria.

My Government has also been disturbed by press reports concerning the Syrian Government's declared intention of mobilising immediately 20,000 additional men to serve in the Syrian armed forces. This mobilisation is justified by the Syrian Premier on the ground that a dangerous situation exists on the frontier between Syria and Transjordan. My Government, however, inclines to the view that this may merely be a cover for new aggressive action contemplated against Israel, and takes a most serious view of the fact that a step of this kind should have been taken at a time when armistice negotiations are in progress and when a peace conference is about to begin. This mobilisation of 20,000 men is also, in my Government's view, a serious violation of the terms of the truce.

Under these circumstances the Government of Israel sees little profit in discussing a final settlement with the Syrian delegation at Lausanne. Although formally this has perhaps not been stated, it is nevertheless patent that the talks at Lausanne represent a post-armistice stage in the settlement of the Palestine problem. The Government of Israel is determined to explore every possibility of reaching a final peaceful settlement with the Governments of Egypt, Transjordan and the Lebanon, with which it has during recent months concluded armistice agreements. On the other hand, so long as no progress is made in the present armistice negotiations between Israel and Syria, owing to the

Syrian Government's refusal to accept the political boundary as the armistice demarcation line, the Israeli delegation to the Conference at Lausanne will be instructed not to enter into conversations, formal or informal, with the representatives of Syria.

My Government would greatly appreciate if you would use your good offices with the Syrian Government to move that Government to a speedy conclusion of the armistice negotiations, such as would bring about an amicable settlement of the question of armistice lines along that front and make possible the active inclusion of Syria in the conversations at Lausanne.[2]

Yours faithfully,

Walter Eytan
Director-General

289

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y130. התקבל: 27.4
נוסח יוצא: 130.09/2329/3
נוסח נכנס: 93.01/2180/35

Tel Aviv, 27 April 1949

Negotiations Syria reached virtual deadlock. Yesterday Syrians shifted from original stand only in sector from Huleh northwards, where they agreed restore international boundary, otherwise insisting waterline. Northern sector to include entirely demilitarised strip and zones for defensive forces only on other side. Our delegation agreed transmit Government latter proposal, provided extended entire front, but Syrians adamant, whereupon conference broke up, though next meeting fixed Friday. Syrians argue water is most natural line and conforms earlier Anglo-French commitments.[1] We reject such alleged commitments as irrelevant view patent facts international boundary. Syrians obviously trying alter boundary permanently, solidify their footholds Jordan, Kinnereth. Bunche proposal to you,[2] which according Reuven [Shiloah] is Bunche's own, not Vigier's, is unacceptable unless would mean settlers free return Mishmar

2. שרת הבריק לאבן את תוכן המכתב ב־27 באפריל (מברק LS 334, בתיק 130.09/2328/6).

289

1. ראה מס' 307, הערה 1.
2. ראה מס' 287.

[Hayarden] with police protection, and similar arrangement re police and no military prevails corresponding strip other side. Bunche must realize Mishmar is not merely military position but spot drenched with Jewish sweat consecrated by malaria victims generations. Syrian occupation north-eastern foreshore Kinnereth already caused pitched sea-battles with Syrian fishermen, this new brand pestilence must be liquidated. *Status quo ante* is only solution all along. Maximum pressure must be used make Zaim see reason. Regret this new most inopportune complication, but cannot help.

P.S. Makleff tells me Riley admitted in talk with him Syrians aiming permanent change frontier.

Sharett

290

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X328. התקבל: 29.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/35
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 28 April 1949

Your Y130.[1] Long talk Gideon [Rafael] and self with Bunche, who will instruct Vigier propose for both northern southern sectors demilitarised strip and zones for defensive forces only on either side. Also as Mishmar [Hayarden] thus falls into demilitarised area, settlers and police be allowed to return. In any case will press Syrians strongly evacuate Mishmar. He worried on results our immediate reoccupation Hill 223 evacuated by Syrians.[2] Cannot hill wait empty? Can always be occupied if necessary.[3] His views Jerusalem still strongly against internationalisation.

Eban

290

1. מס' 289.
2. הסורים השלימו את פינוי המשלט ב־27 באפריל.
3. זה נאמר על־ידי באנץ' — ראה מס' 295.

291

ג. רפאל אל מ. שרת
G. Rafael to M. Sharett

מברק מוצפן X330. התקבל: 29.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/35
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 28 April 1949

Discussed with Ross Bunche's Syrian compromise reported our X328.[1] Emphasized Bunche's authorship. Ross stated proposal reasonable, acceptable, but doubted whether Washington ready press Zaim so shortly after recognition.[2] Promised recommend [State] Department Bunche's proposal, stressing urgency conclude armistice.

Rafael

292

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק) וא. ששון (פאריס)
S. Rosenne to J. Robinson (New York) and E. Sasson (Paris)

העתק: 130.02/2425/6

תל אביב, כ"ט בניסן תש"ט
28 באפריל 1949

הנה הסיפור של הימים האחרונים של המשא־ומתן עם סוריה.

כמובן שר־החוץ אישר לפני יום שלישי (26.4.49), שאין כל שינוי בהוראות למשלחת ועמדתה צריכה להישאר כמו שהיתה בפגישה השלישית הרשמית.[1] לגבי טכסיסים החלטנו לעשות את הכול כדי לא לנתק את השיחות ביום השלישי. כאשר הגענו למחניים נכנסנו בשיחה פרטית עם ויז'ייה ורײלי, שהוא אגב שתק כל הזמן. ברור היה שלא חל כל שינוי בעמדת הסורים, אף־על־פי שוויז'ייה רמז שהוא סבור שייתכן כי בסופו של דבר הסורים יסכימו לסגת לגבול הבינלאומי אם נסכים לא להתקדם מעמדותינו הנוכחיות. דחינו את ההצעה הזאת, אבל לא בפה מלא, כי רצינו להתייעץ על כך עם הממשלה. מסרנו הודעה מפורשת לוויז'ייה, שעליו לזכור את התוצאות האפשריות של משבר במחניים על השיחות בלוזאן, כי המשלחת

291

1. מס' 290.
2. ארצות־הברית הכירה במשטרו של זעים ב־26 באפריל.

292

1. ראה מס' 286.

הישראלית בלוזאן תימנע מכל מגע, בין ישיר ובין עקיף, עם המשלחת הסורית כל זמן שאין הסכם על שביתת־נשק, כי בעינינו הסכם על שביתת־נשק הוא תנאי הכרחי להשתתפות בשיחות לוזאן. כדי להתגבר על המשבר הציע ויז׳ייה כי אנשי הצבא משתי המשלחות ישבו וישתדלו לשרטט את הקו על מפה כקו צבאי גרידא, מבלי להתחשב עם גורמים פוליטיים. הסכמנו להצעה זו בתנאי שהוועדה הצבאית הזאת תשב ברציפות ותגמור את מלאכתה עד סוף השבוע הזה, כדי שנדע, לפני ששיחות לוזאן תיכנסנה למסלולן, מה הם הסיכויים להשגת הסכם עם סוריה.

ויז׳ייה התייעץ אחר־כך עם המשלחת הסורית ואז כינס ישיבה רשמית,[2] בה הציע את הצעתו, שנתקבלה באורח רשמי. אני הצעתי שרק אנשי הצבא של המשלחות ישתתפו בדיונים הצבאיים האלה, בעיקר על־מנת להוציא את היועץ המשפטי הסורי, סאלח טרזי, שהיה בפאריס בימי העצרת, כי הוא איש שיחו של זיין אל־דין וגורם מפריע להמשך השיחות. אבל הואיל והוא הנציג היחידי של משרד־החוץ הסורי, לא ניתן הדבר לביצוע ולכן גם אני השתתפתי.

בדיונים הצבאיים האלה הסכמנו להתחיל את הדיון בפינה הצפונית של הגבול ולקבוע עיקרון צבאי בשרטוט הקו. התברר שמהצפון עד לחולה הגבול הבינלאומי משמש עיקרון מתקבל על הדעת. הסורים הציעו פס צר משני צדי הגבול שיהיה מפורז לגמרי, וסרט יותר רחב משני צדי הפס הזה, אשר בו אפשר יהיה להחזיק כוחות הגנתיים בלבד. אמרנו שנהיה מוכנים להעביר את ההצעה הזאת לממשלתנו, בתנאי שנוכל להעביר את ההצעה הסורית לגבי כל החזית. אחרי דין־ודברים ניגשו להסביר את עמדתם לגבי יתר חלקי החזית והתברר שלמעשה הם עומדים על הצעתם הקודמת — שבמקום הגבול הבינלאומי הם רוצים את קו המים, פרט לשטח מסביב לעין גב. הואיל ולא היה כל סימן של ויתור מצדם על קו זה, אמרנו שאין כל טעם בהמשך השיחות הצבאיות האלה, והישיבה ננעלה. בדיונים צבאיים אלה לא השתתפו ויז׳ייה ורײלי.

קבענו את הפגישה הבאה ליום שישי (29.4.49), אבל לא ברור כעת מה נעשה אז.

כשהשתדלנו להיוודע מה הוא היסוד של העמדה הסורית, התברר שהם מסתמכים על הסכם עתיק בין אנגליה וצרפת (נדמה לי הסכם סייקס — פיקו)[3] ומרמזים על כך שבקביעת הגבול אחר־כך הצליחו האנגלים לרמות את הצרפתים, כי הקו ההגיוני מוכרח להיות קו המים. את טענותינו תמצא בפרוטוקול של הישיבה השלישית של השיחות.

[.....][4]

כמו־כן מסרתי לרײלי מראובן [שילוח] ובשם ממשלת ישראל, כי ביחס למייג׳ור מרדם, שנידון בסוריה לתלייה באשמת מכירת נשק לציונים, לא היה כל מגע בין ממשלת ישראל והאיש ההוא. אין אנו רוצים להתערב בענייניה הפנימיים של סוריה ואין אנו יודעים אם לממשלה הסורית חשבונות אחרים עם האיש ההוא, אבל מחובתנו למסור את הידיעה הזאת לממשלה הסורית והעדפנו לעשות כך באמצעות רײלי ובלי פרסומת.

שבתאי רוזן

היועץ המשפטי

2. פרוטוקול הישיבה בתיק 130.16/2953/3.
3. משנת 1916. השווה מס׳ 307 וראה הערה 1 שם.
4. פיסקה אחת, הדנה בענייני ירושלים, לא הודפסה כאן.

293

ל. כהן אל מ. שרת
L. Kohn to M. Sharett

תזכיר: 130.02/2454/10

[Tel Aviv], 28 April 1949

Having just discussed the Syrian situation with Rosenne, I should like to suggest that you should instruct Eban to make an energetic *démarche* to Trygve Lie somewhat on the following lines:

He should explain to him that the Syrian obstinacy in refusing to withdraw to the international frontier is a piece of pure chicanery, inasmuch as such a withdrawal would not involve any significant strategical loss to Syria; that it is obviously prompted by Zaim's wish to strengthen his prestige among his own people and in the Arab world as being the only one who had not given way to Israel; that his massing of troops along the frontier, though presented as a move against Abdullah, is in fact designed to intimidate us and constitutes a breach of the truce; that after having acceded to the U.N. Acting Mediator's request for withdrawing our troops from the Lebanon to the pre-war frontier, the Government of Israel cannot allow the Syrians to remain within its territory without gravely jeopardising its position *vis-à-vis* the other Arab States, weakening its authority in the coming Peace Conference and exposing itself to the charge of weakness by the opposition within its State. If the Syrians remain obstinate in their refusal, the demand for military action to clear them out from Israel territory may become irresistible, a development which our Government would deeply regret, realizing that such military action may undermine the existing armistice agreements and jeopardise the prospects of the Lausanne conference. For all these reasons we would urge Lie to put the strongest possible pressure on the Syrian Government, mobilize American pressure to the same effect and despatch Bunche to conduct the negotiations with strong instructions to resist Syrian blackmail.

I feel very stongly that we must prevent military action at all cost.[1] If we start it before our admission to the U.N., it will clearly ruin our prospects of being admitted. If we do it immediately afterwards, it will be regarded as an act of very bad faith and stigmatise from the very beginning our entry to the U.N. It may also destroy the armistice agreements and ruin all prospects of reaching anything like an agreed settlement with the Arab world.

L.K.

293

1. באותם ימים נשקלה במערכת הביטחון אפשרות לפעולה צבאית נגד הסורים, אך היא נדחתה כעבור ימים ספורים בגלל שיקולים צבאיים ומדיניים (ראה יומן בן־גוריון לימים 27 ו־30 באפריל 1949).

I have discussed the above with Rosenne, who concurs.[2]

I would add to the Eban cable that you had instructed Rosenne to prevent a breakup of the Armistice Conference and to drag the negotiations out till next week.

294

מ. שרת אל א. אילת (ואשינגטון)
M. Sharett to E. Elath (Washington)

מברק מוצפן IW78
נוסח יוצא: 130.09/2308/3

Tel Aviv, 29 April 1949

We must turn tables on State Department view pressure Syria resolve deadlock. In past they were alerted against us slightest excuse, now is our turn. Recall particularly their alarm when fear arose we trying use armistice Lebanon for change frontier, this is exactly what Syria now doing. Apart design permanent foothold Kinnereth [Sea of Galilee], Jordan, Merom [Lake Hula], which vital change Anglo-French boundary,[1] Zaim also trying score prestige Arab world as only unyielding ruler, no reason why should be gratified. Having evacuated hundred per cent Lebanese area, we must insist same from Syria, not one per cent less. Sauce goose sauce gander. U.S.A. pressure on us former case obligates them present. Continuing deadlock bodes evil for peace that area and Lausanne. Convinced if U.S.A. tells Zaim plainest terms Syria will never be allowed keep that strip and unless he concludes armistice based evacuation, recognition be reconsidered, he will sign dotted line. We primed Mac [McDonald] these lines, he cabling. Please act accordingly, coordinate Eban. Cable.[2]

Sharett

2. שני המשפטים האחרונים נוספו בכתב־יד.

294

1. ראה מס' 307, הערה 1.
2. תשובת אילת — ראה מס' 297.

295

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X335. התקבל: 1.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/35
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 29 April 1949

Your Y136.[1] Should be clear we uncommitted accept Bunche compromise, sequence as follows: 1) Bunche suggested re Mishmar [Hayarden] sector Syrian withdrawal to frontier without our moving up to it. 2) You reacted your Y130.[2] 3) We outpointed Bunche this compromise unacceptable since it did not secure Syrian departure all Israeli territory nor allow reoccupation settlers Mishmar, which two conditions essential elements in proposal. 4) He reacted in accordance my 328 proposal,[3] involving in his conception entire absence Syrians all sectors Israeli territory. Now up to you react to this. Informed Ross today would have no hesitation meet Syrians in Moabit [Security Council] on this matter, since they have no leg stand on after Lebanese precedent and certification their Mishmar position as violation truce. My 328 penultimate sentence is Bunche not me.

Eban

296

ש. רוזן אל י. רובינסון (ניו יורק) ומשלחת ישראל בלוזאן
S. Rosenne to J. Robinson (New York) and the Israeli Delegation in Lausanne

העתק: 130.02/2425/6

תל אביב, ב׳ באייר תש״ט
1 במאי 1949

הנידון: ישיבה עם הסורים מ־29.4.49

לפני ישיבה זו החלטנו עם שר־החוץ לעשות את כל המאמצים כדי לא לשבור את

295

1. מברק מיום 29.4.1949, 130.09/2329/3. בתשובה על מס׳ 290 ו־291 הביע שרת חשש כי אבן נחפז מדי (בשיחתו עם רוס) להדגיש את הצעת הפשרה של באנץ׳, בשעה שתביעת ישראל להחזרת המצב הקודם מוצדקת לגמרי. הוא הפנה את אבן למברקו אל אילת (מס׳ 294) וחזר על כמה מן הטיעונים המובאים שם.
2. מס׳ 289.
3. מס׳ 290.

המשא־ומתן בישיבה זו, למרות שכפי שכתבתי במכתבי הקודם,[1] לא היה ברור לי מה נעשה בישיבה זו.

ישבנו בראשונה עם ויז׳ייה וריילי. ויז׳ייה התאמר שלא ראה את מכתבו של שר־החוץ לבאנץ׳ מ־27.4.49 (ראה טלגרמה לאבן מס׳ 334)[2] ולכן הראיתי לו העתק ממנה. תגובתו היתה שעד שיקבל תשובה מבאנץ׳, אין הוא רוצה להמשיך בשיחות. לזה הסכמנו. אחר־כך מי שהוא העלה את הרעיון שמוטב להשתדל לסדר פגישה בין חוסני אל־זעים ואחד מאישינו בזמן הקרוב ביותר. ויז׳ייה הסכים להשתדל לסדר את זאת, ואנחנו הבטחנו למסור לו את המועמדים לפגישה מצדנו. אחר־כך ויז׳ייה התייעץ עם המשלחת הסורית והודיע לנו שהם רוצים לקיים פגישה קצרה רשמית, שתפקידה יהיה רק לקבוע את הישיבה הבאה ל־6/5. קיימנו את הפגישה הקצרה הזאת.[3] אחר־כך ניהל פלמן שיחה פרטית עם המייג׳ור מוחמד נאצר, כנראה איש־שיחו של חוסני אל־זעים ולמעשה ראש המשלחת הסורית. משיחה זו (שאני מוסרה בשם אומרה ובהסתייגות הנובעת מהעובדה שלא השתתפתי בה) מסתבר שבתנאים מסוימים הממשלה הסורית תהיה מוכנה לנסיגה לגבול הבינלאומי, אבל אנו צריכים לעזור לה בהצלת פנים. אינם רוצים שיופיע שהצבא הסורי נכנע ליהודים. הדרך שמציעים היא שאיך שהוא ממשלת סוריה תוציא כרוז בדבר הגבול ושהנסיגה לקו זה תבוצע לאחר תקופת זמן מסוימת. בהסכם על שביתת־הנשק עצמו יופיע הקו הנוכחי. כנראה שהם לקחו לדוגמה את ההסכם עם עבר־הירדן. נאצר גם הביע את רצונו להשתדל לגרום לפגישה בין חוסני אל־זעים ובין אנשינו.

אתמול היתה התייעצות על המצב בכלל עם ראש־הממשלה.[4] אשר לפגישה עם חוסני אל־זעים, הוחלט להציע מצדנו את ראובן [שילוח] ואת יגאל ידין, כי אנו צריכים לקיים את הפגישה לפני יום שישי הבא. אם חוסני אל־זעים ירצה פגישה עם שר־החוץ או עם אליאס [ששון], נצטרך לדחותה לימים אחדים.[5]

ש.ר.

היועץ המשפטי

296

1. מס׳ 292.
2. מס׳ 288, וראה הערה 2 שם.
3. פרוטוקול הישיבה בתיק 130.16/2953/3..
4. ראה יומן בן־גוריון ל־30 באפריל. בהתייעצות השתתפו שרת, מקלף, שילוח, רוזן, שמעוני ופלמון. פלמון דיווח על פגישתו עם מ. נאצר, ונידונה האפשרות של פעולה צבאית נגד הסורים (ראה מס׳ 293, הערה 1).
5. על מועד הפגישה ותוצאותיה ראה מס׳ 298 והערה 2 שם.

297

א. אילת אל מ. שרת
E. Elath to M. Sharett

מברק מוצפן W209. התקבל: 3.5
נוסח נכנס: 130.09/2308/9

Washington, 3 May 1949

Following your IW78,[1] Heyd, myself, called today on Satterthwaite, Rockwell, took up again impasse negotiations Syria and requested U.S.A. bring pressure on Syria. They told us that following my conversation Satterthwaite April 28,[2] Bunche sent same day through Vigier both parties draft compromise solution,[3] but they yet uninformed Syrian and our reaction. Bunche proposals envisage armistice lines following truce lines, with certain modifications, and demilitarization Mishmar Hayarden area, in which we allowed establish civil administration and maintain police, while Syrians to withdraw their troops east Jordan. To their knowledge, Zaim interested reaching settlement, though anxious show his people some gain similar Egypt. I strongly underlined our demands complete Syrian evacuation Israeli territory, reminding them our evacuation Lebanon, and made clear we won't negotiate Lausanne with Syria until armistice signed. Continuation Syria's present intransigence would be responsible delay and failure negotiations.

[.....][4]

Elath

297

1. מס' 294.
2. באותה פגישה מסר אילת לסאטרתווייט העתק ממכתבו של שרת אל באנץ' ואל יושב־ראש ועדת הפיוס (מס' 288). [ראה מזכיר־המדינה אל הצירות בשוויץ, 28.4.1949, *FRUS*, 1949, VI, pp. 956—7].
3. ראה מס' 290.
4. הפיסקה האחרונה, המוסבת על שיחות לוזאן, לא הודפסה כאן.

298

תזכיר מאת ש. רוזן[1]
Memorandum by S. Rosenne

130.02/2454/10

תל אביב, ט׳ באייר תש״ט
8 במאי 1949

הנידון: שיחות עם סורים ביום שישי, 6.5.49

השיחות הסודיות של ה־5 במאי[2] נסתיימו בזה שהנציגים הסוריים הבטיחו להביא הצעות חדשות לישיבה הרשמית של ה־6 במאי.

כאשר הגענו למחניים ישבנו קודם עם ויז׳ייה ורײלי. הם הביעו את אכזבתם על אי־הצלחתם בשיחות של אתמול והשתדלו לתלות את הקולר בנו. כנראה שוויז׳ייה, בהזמינו את חוסני אל־זעים לשיחה, הציג את הדבר כיוזמתנו אנו, למרות שלפני שבוע הדגשנו בפירוש שאם יש ברצונו שהשיחות הפרטיות תצלחנה לשבור את הקיפאון, הכרחי שהוא יציע אותן בשמו. הוא היה מאוכזב ששר־החוץ לא ייצג את ישראל, אך יותר מכול האשים את נציגינו שהחמיצו הזדמנות בלתי־חוזרת לבוא לידי הסכם לאורך ימים עם הסורים על־ידי עקשנותם ביחס לגבול הבינלאומי כקו שביתת־הנשק במקום קו המים. הסברנו לוויז׳ייה ורײלי כי אין להציג את קו המים כתנאי הכרחי לשלום של קבע עם סוריה, כי אנו לא נסכים לזה, ולתלות את אי־קבלת התנאי הזה כהחמצת הזדמנות לשלום של קבע דומה לטענה שטענו בשנה שעברה — שלולא עמדנו על דעתנו והכרזנו על הקמת מדינת ישראל, לא היו מכריזים עלינו מלחמה.

ויז׳ייה לא ידע על ההצעות שהנציגים הסוריים הבטיחו להגיש ויצא להתייעץ אתם. כעבור שעה וחצי חזר אלינו והתחיל לדבר על ישיבה משותפת, שבה הסורים יגישו את הצעותיהם. הסברנו לו שאם ההצעות לא תכרנה בעיקרון של הגבול הבינלאומי, לא נוכל להעבירן לממשלתנו, ולכן מוטב לא לקיים ישיבה. הצענו לתת להם שהות נוספת על־מנת להכין הצעה שתוכל לשמש בסיס לשיחות נוספות ודרשנו לקיים את הפגישה הבאה ביום שלישי הבא, 10 במאי 1949,[3] וציינו שאם גם אז הסורים לא יכירו בעיקרון של הגבול הבינלאומי, ספק אם נוכל להמשיך בדיונים בכלל.

298

1. התזכיר נשלח אל שרת, שילוח, איתן, אבן ורובינסון. נוסח מקוצר הוברק באותו יום אל אבן (130.09/2329/12) ואל איתן בלוזאן (130.02/2442/7).
2. על הרקע לפגישה ראה מס׳ 296. ויז׳ייה ורײלי ארגנו את הפגישה, שהתקיימה בראש פנה בשעה 10.30. מצד הסורים השתתפו בה לייטנאנט־קולונל מ. נאצר וצ. טרזי, ומצד ישראל — ר. שילוח וי. ידין. (ראה חילופי מכתבים בין ויז׳ייה ורוזן, 2.5.1949 — 1, 130.16/2953/3; שרת אל אבן, Y138, 2.5.1949, 130.09/2329/12).
3. ראה מס׳ 301.

ויז׳ייה שאל מה היתה תגובתו של באנץ׳ למכתבו האחרון של שר־החוץ,[4] והדגיש שהוא לא קיבל כל תגובה ממנו. כאשר מסרנו לו את תגובתו של באנץ׳ לאבן, אמר שייתכן ואבן לא מסר את הדברים בדייקנות.[5]

ויז׳ייה מסר את הצעתנו למשלחת הסורית, ובסופו של דבר נפגשו ראשי שתי המשלחות והסכימו לקיים את הפגישה הבאה ביום שלישי הבא. לא ראינו את ההצעה הסורית החדשה, אבל מסתבר שמצפון לחולה הם מוכנים להכיר בגבול וכמו־כן הם מוכנים לסגת ממשמר הירדן.

אחרי ארוחה קלה, מקלב ואנוכי שוחחנו עם ריילי, שאלנוהו משום מה אין ממשלת ארצות־הברית פעילה נגד הסורים בעניין הגבול, ותשובתו היתה שקו המים הוא יותר הגיוני מבחינה צבאית ופוליטית מאשר הגבול הבינלאומי הנוכחי ולכן קשה לממשלת ארצות־הברית ללחוץ על הסורים בכיוון בלתי־הגיוני זה. הסברנו שאין זה רק עניין צבאי ופוליטי ולא סתם עקשנות עיוורת מטעם ממשלת ישראל, כי אם עניין כלכלי וחברתי יסודי בקשר עם השימוש במים. לחצנו על ריילי שהגיע הזמן שיגיש בעצמו הצעת פשרה. ישבנו עם מפה והוא ביקש מאתנו להסביר לו באיזה כיוון לחפש פשרה. נתנו את דעתנו כי הדבר הראשון מוכרח להיות נסיגה שלמה של הסורים לגבול הבינלאומי, ואם הם יסכימו לכך, אפשר יהיה לדבר על ויתורים מסוימים מצדנו. ייתכן וממשלת ישראל תוכל להסכים שכוחותיה הצבאיים לא יתקדמו לעבר הירדן, כדי ליצור שטח מפורז בין הירדן וים כנרת מצד אחד והגבול הבינלאומי מצד שני. פירוז זה לא ימנע בעד השימוש בשטח המפורז על־ידי אזרחים, כולל דייגים, בכל ים כנרת. אשר לגזרת משמר הירדן, ריילי היה סבור שכוחות צבאיים לא יוכלו להתקדם, אבל המתיישבים יוכלו לחזור למשמר הירדן ולהקים שם משטרה אזרחית ואפילו משמר אזרחי בצורה זו או אחרת. מבלי לקבוע עמדה סופית ביחס לזה, דרשנו את הזכות להושיב מספר מצומצם של חיילים ממש במשמר הירדן. נקטנו בעמדה דומה לגבי עין גב. שאל מה יהיה ביחס להצטלבות הרכבות בצמח. בתשובה אמרנו שאין אנו יודעים מה הוא העניין הסורי בצמח, אבל אם הם מתכוונים לפתיחת המסילה מחדש, מוטב להוציא את הדבר ממסגרת השיחות על שביתת־נשק ולהעבירו או ללוזאן או לשיחות מיוחדות בין המומחים של משרדי התחבורה.

ריילי התרשם מהרצאתנו וכינה אותה "ויתור ניכר". כשגמרנו את ההרצאה, נכנס ויז׳ייה והתחיל לוחץ עלינו להגישה בכתב. סירבנו לעשות זאת וטענו כי מוטב שנציגי או"ם יגישו את ההצעה.

ש.ר.

4. מס׳ 288.
5. אבן הבריק ב־2 במאי כי באנץ׳ אישר בפניו שנסיגה מלאה של סוריה משטח ישראל תיכלל בכל הצעה או פשרה שיגיש (מברק X336, בתיק 93.01/2180/37). בתגובה על הערתו של ויז׳ייה הבריק אבן לרוזן כי הוא מציע למחות נגד דבריו, משום שלפחות בשבע הזדמנויות שונות אמר לו באנץ׳, בנוכחותם של אנשים אחרים, שכל פשרה שיציע תבטיח את "העדרם של הסורים משטח ישראל." (מברק 1705 מיום 18.5.1949, 130.09/2328/5).

299

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק AE58. נשלח והתקבל: 10.5
נוסח יוצא: 93.01/2205/6
נוסח נכנס: 130.09/2328/5

New York, 9 May 1949[1]

Bunche will intervene in Syrian negotiations with compromise discussed by you with Riley[2] taking Syrian back to frontier. He urges not announce break if tomorrow's meeting[3] unfruitful, since he cannot contact Vigier in time. His message on meeting with Zaim[4] dispatched before news your talk with Riley. We indicated preference achieve success ordinary channels. Believe here Syrians unwilling reach accord next few days for fear assist our admission,[5] therefore no irrevocable step should be taken. Please convey this Riley, whom Bunche unable reach in time. Elath intervening tomorrow.[6]

Eban

299

1. תאריך חיבורו של המברק נקבע על־פי מס׳ 302 ואחד מעותקי הנוסח הנכנס.
2. מדובר מן־הסתם בהצעת הפשרה שנדונה בפגישת מקלף ורוזן עם ריילי ב־6 במאי; רוזן דיווח עליה לאבן ב־8 במאי. (ראה מס׳ 298 והערה 1 שם).
3. ראה מס׳ 301.
4. מס׳ 300, וראה הערה 1 שם.
5. ראה מס׳ 278, הערה 5.
6. אילת ויובל נפגשו ב־11 במאי עם דין ראסק, בהשתתפות סאטרתווייט ורוקוול. הפגישה התקיימה ביוזמתו של ראסק, שביקש לדון על בעיית הפליטים כדי להקל על הדיונים בלוזאן. אילת גם דיבר על שאלת המשא־ומתן עם סוריה והציג את דרישת ישראל להתערבות אמריקאית במשא־ומתן, בדומה להתערבותם במשא־ומתן עם לבנון. ראסק וסאטרתווייט ״הבטיחו לטפל מיד בשאלת הסורים.״ (ראה אילת אל שרת, WIA2, 11.5.1949, 130.09/2308/9).

300

פ. מוהן אל ד. בן־גוריון
P. Mohn to D. Ben-Gurion

130.02/2425/6 :העתק

Tel Aviv, 10 May 1949

Sir,

I have been directed by Dr. Ralph J. Bunche, Acting United Nations Mediator, to forward to you the following message:[1]

There is distressing lack of progress towards agreement in Israeli—Syrian armistice negotiations, which have been under way since 5th April. In order to safeguard notable progress toward peace in Palestine thus far made it is clearly imperative that Israeli—Syrian negotiations end successfully. In view of reports I have received of possibility that negotiations may collapse at meeting of 10th May, I feel it necessary in the interest of the United Nations concern for peace in Palestine to make an urgent appeal to the heads of both states involved in these negotiations. I believe that the stakes at issue in the success of these negotiations are so great that no effort should be spared. I appeal to you therefore to consent to consult with Colonel Zaim of Syria on the Israeli—Syrian frontier or at some other mutually agreeable place at an early date to discuss the armistice lines and any other matters relating to peace between your two countries that you may mutually agree to discuss.

The United Nations will give fullest assistance in arranging this meeting if you and Colonel Zaim accept in principle. Indeed, it is my understanding that Colonel Zaim has already signified his willingness to consult with you.

I earnestly hope that you will accept this appeal in the spirit in which it is made and will find it possible to make this contribution to our determined effort to achieve full peace in Palestine. I will appreciate an early response.[2] Please accept my highest regards.

Ralph Bunche, Acting Mediator

I am, Sir, Yours faithfully,

Paul Mohn
Personal Representative of the Acting Mediator

300

1. באנץ׳ כתב את המכתב ב־9 במאי ומסר העתק לאבן, שהבריק באותו יום לארץ את הנוסח המלא של המכתב. (המכתב והמברק בתיק 93.03/71/25).
2. ראה מס׳ 303.

301

(1949 פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־10 במאי

Meeting of the Delegations of Israel and Syria (10 May 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS

SUMMARY RECORD OF THE SIXTH MEETING HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON THE 10 MAY 1949, AT 10.40 HOURS.

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel M. Makleff, Head of Delegation
Mr. Y. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. S. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector
Major Gilaad
Major Shnurman

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Head of Delegation
Lt. Colonel M. Nasser
Captain Afif Bizri
Mr. Salah Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff
Major Fallon, SUNMO Damascus
Lt. Colonel Fargo, SUNMO Haifa
Colonel Gauthier-Villars
Mr. Makovsky, Interpreter
A. Lalande, Secretary

MR. VIGIER: I need not remind the two delegations of the situation now facing us. We know the difficulties which have been encountered and the efforts which have been made to overcome them. We must now make a greater effort. Unfortunately, we must also envisage a possible failure. In that case, I must recall that a report will be submitted to the Security Council by Dr. Bunche. I now call upon the Syrian delegation, who has a proposal to make.

COLONEL SELO: Following the promise made by the Supreme Com-

mander of the Syrian forces, the Syrian delegation has prepared a second proposal. In accordance with the spirit of the resolution of the Security Council,[1] the proposal takes into account several military considerations, whose aim, also according to the spirit of the resolution of the Security Council, was the establishment of a demarcation line which would prevent all contact between the forces of the two parties. A second consideration has been to respect the national feelings of both sides. As that demarcation line is to be established on purely military grounds, one more consideration has been taken into account, namely, to give all possible guarantees to the two parties for the safeguard of their respective rights, interests, claims and position. This proposal has accordingly been prepared taking into account the points which have just been mentioned and in order to conform to the spirit of the resolution of the Security Council and to enable us to proceed with our work in a favourable atmosphere and reach a successful settlement. Naturally, this proposal cannot be assessed as to its full value unless it is briefly commented.

Let us consider first the "*Situation on the various fronts*".

1. *Banias Front.* The present positions, as drawn by the United Nations Observers down to Derbashya, have not changed between last July and the date when this Conference began, in spite of local fluctuations. I would like to repeat that the rights, interests, claims and position of both parties shall not be prejudiced. Modifications in the Banias front would be to the benefit of neither party. I am commenting on the main points only. A mixed sub-commission might make a detailed study on the spot and decide if the maintenance of the situation would not be more advantageous to both parties. Further south, the areas between Lake Hula and the plain of Samakh constitute a no man's land defined as follows: Lake Hula, the Jordan River, Lake Tiberias and the plain of Samakh, which would be limited on the west by the Jordan and on the east by the track running along -98[2] and prolonged on both sides. In this sector also, since July the truce has worked out satisfactorily and both parties have only complained of insignificant, though sometimes regrettable incidents. The maintenance of this situation, supplemented by the no man's land, would separate the forces of the two parties and give them more than relative guarantees as to their security, since natural obstacles would keep them apart. This being the situation on the whole front, and with a view to ensuring that security, it is proposed that forces should be reduced on both sides. This question would be referred to the mixed sub-commission which would determine on the spot the strength of forces and the places where they would be stationed .

301

1. מ־16 בנובמבר 1948 (ראה נספח ג, עמ' 685).
2. קו גובה -98

A last point would be the demilitarisation of Western Galilee under United Nations supervision. The military occupation of this area constitutes, I shall not say a threat, but a rupture in the equilibrium between the forces of the two parties, and renders possible a concentration of troops, which the other party might consider as a possible threat to its security. As that area would be placed under United Nations supervision until a final peace settlement is concluded, there would, I think, be no prejudice to the rights of the party occupying it at present. I would like to repeat that the establishment of demarcation lines which would have to be delineated on the spot would be without prejudice to the rights, position, interests and claims of the parties.

Confident in the conciliatory spirit shown by the Israeli delegation up to now, I would allow myself to ask them to study our proposal before giving their opinion.

MR. VIGIER: It is obvious that we must give the Israeli delegation the time necessary to study this new Syrian proposal. It is even possible that the Israeli delegation might require new instructions. It is up to them to decide.

COLONEL MAKLEFF: I would like to ask the Syrian delegation to explain on the map sub-paragraph 2 of paragraph I of this suggestion.

(See Annex).

COLONEL SELO: The demarcation line starting at Derbashya, would go in a westerly direction towards Lake Hula, which would constitute a no man's land; then south, along the Jordan, which would also constitute a no man's land; from there to Lake Tiberias, also a no man's land, from which the line would reach the plain of Samakh. The Samakh area would be limited on the west by the Jordan and on the east by the track bordering -98, which would be extended on both sides.

COLONEL MAKLEFF: I would like to know where the demarcation line runs.

COLONEL SELO: It would be for the mixed sub-commission to draw the line on the spot. We propose the principle; the mixed sub-commission would apply it in detail.

COLONEL MAKLEFF: The object of this armistice Conference is to fix the demarcation line, not to leave it unsettled. I understand that the demarcation line north of Derbashya will stay as it is now. I would like to know what the demarcation line would be from Derbashya going south-west. It is not useful to leave such a question unsettled to a mixed commission.

MR. VIGIER: If I understand correctly the proposal made by the Syrian delegation, the demarcation line, in so far as is described in sub-paragraph 2 of paragraph I, would be a double line, on each side of the suggested no man's land.

COLONEL NASSER: Once the principle is admitted, it would be much easier to delineate the demarcation line. The Syrian delegation does not intend to propose two demarcation lines.

COLONEL MAKLEFF: May I ask General Riley what is his view on two demarcation lines.

GENERAL RILEY: I think you have a double line, for instance in the Mishmar Hayarden area, which leaves a no man's land between the forces.

COLONEL MAKLEFF: The demarcation line can be only one line separating the troops.

MR. ROSENNE: I would like to know what will exist in this no man's land? What is going to happen inside this no man's land? What does the Syrian delegation have in mind for the future of this no man's land?

COLONEL SELO: As the proposal, in particular sub-paragraph 2, has been studied and drawn up, taking into account the national feelings of both sides, and with a view to ensure the security of their respective forces through preventing all possible contact or friction, it would apply to both parties: the Mishmar Hayarden area would be evacuated and the Jordan would become part of the no man's land, which would thus be constituted by a natural obstacle; on the other hand, the plain of Samakh would be affected in a similar way by becoming also part of the no man's land. There would be thus no [? an] equitable compensation for both parties. As it is moreover proposed that areas should be defined where the forces would be reduced, there would still be more guarantees for the security of the forces of both parties.

MR. ROSENNE: I would like the Syrian delegation to clarify its proposal in order to help us to make up our mind. If I understand the proposal correctly, Mishmar Hayarden would be evacuated by the Syrian forces and the Jordan would become the dividing line between the two forces. That means that if people want to go back and live in Mishmar Hayarden, they will be entitled to do so.

Secondly, about Lake Tiberias, is my understanding correct that fishing rights and rights concerning transport would be reserved exclusively to Israeli civilians?

Thirdly, regarding the no man's land in Samakh area, what is going to happen? Are the Israelis going to be allowed to live and work there? Is it going to be opened to normal use?

I can summarize the three questions in one: Am I correct in my understanding of the Syrian proposal that, when the word no man's land is used, it relates only to military considerations and not to the normal civilian life inside these areas, as far as there is any? It would help us very much in assessing the Syrian proposal if these points could be clarified.

MR. VIGIER: I agree that it is necessary to clarify certain points. The phrase no man's land needs to be explained, specially when it is applied not only to land but also to lakes and a river. It is a military phrase, but it might be interpreted in different ways. The question must be studied closely.

COLONEL SELO: The questions asked by Mr. Rosenne go to some extent beyond the military aspect. We shall submit them to our Government in

order to obtain the clarification which has been requested and with a view to finding a common ground.

MR. ROSENNE: I agree that these questions are not military questions. but it would certainly help us very much if the Syrian delegation could give us some clarification. If we take this proposal to our Government, the first question that it is going to ask is "what is going to happen in this no man's land?" If we can assume that the expression "no man's land" is used in a purely military sense, then of course this will enable us to draw certain conclusions and therefore assist in coming to a decision on the Syrian proposal. I feel that it would be very helpful if the Syrian delegation could give us some indication on this point.

COLONEL SELO: The Syrian delegation will ask its Government to clarify this point. The general lines of the proposal are already drawn, and within these lines the details can be agreed to by the Parties. I would like to ask the Israeli delegation to explain further the question of fishing rights for civilians. What is meant by fishing rights? It seems that they are referring to laws which for us are foreign laws. It would also be necessary to determine which civilians. Which civilians in the plain of Samakh?

MR. ROSENNE: Unfortunately, I do not understand either of the questions put forward by the Syrian delegation. There were some points that we were trying to elucidate. It is not necessary to go into the laws governing the fishing on the lake. What we would like to know is who is going to have the right to fish in the lake.

MR. VIGIER: I think there is a slight misunderstanding. I have understood that the Syrian delegation wanted Mr. Rosenne to formulate the questions he had asked in order that it might consult its Government. In order to avoid any misunderstanding, the question might be put in writing.

COLONEL MAKLEFF: I would like to ask the Syrian delegation to mark on a map their proposal and then to adjourn for ten minutes to prepare my reply. I do not see how we can put questions in writing, as we are asking for clarification. The Syrian delegation prepared their proposal; they must have taken these questions into account, therefore they must have an answer.

MR. VIGIER: We shall now adjourn, as proposed by the Israeli delegation. I would ask the Syrian delegation to mark on a map the demarcation line or lines it contemplates in its proposal, with the understanding that the lines can be modified after a study on the spot, as proposed by the Syrian delegation.

The meeting adjourned at 11:45 a.m. till 12:05 p.m.

COLONEL MAKLEFF: I would like the Syrian delegation to point out the lines from Derbashya to the south.

COLONEL SELO: Two bridgeheads would be abandoned, one at Mishmar

Hayarden and the other where the Jordan flows into lake Tiberias.

Mr. Rosenne has mentioned fishing in Lake Tiberias. Of course, it is a question of vital importance for both parties. This will be kept in mind when submitting the question to our Government and in future discussions.

MR. ROSENNE: I deny that the question of fisheries on the Lake of Kinnereth is a vital question for Syria. I would like to know since when it is a vital question for the Syrians.

MR. TARAZI: This question will be discussed at a later stage and we will see then how it will be settled. The two parties have rights.

MR. VIGIER: Are those rights the result of international agreements?

MR. TARAZI: There are agreements.

MR. ROSENNE: Which one?

MR. TARAZI: Between the two High Commissioners.[3]

MR. ROSENNE: What is the date of the agreement in question?

MR. TARAZI: This question will be discussed later. I would like to ask Mr. Rosenne the following question: What is the fishing right he wanted to discuss?

MR. ROSENNE: The Syrian delegation made certain proposals, the scope of which we are trying to elucidate. We raised questions but received no answer. We were told that the fishing rights depended on an agreement between two High Commissioners, but we received no answer as to the date when such an agreement was signed. All the questions we put forward arose out of the Syrian proposal; we have not made any proposal. We were trying to clarify the Syrian proposal. I suggest that the question of fishing rights be dropped; obviously we will get nowhere at the present stage.

MR. VIGIER: I agree that it is impossible to discuss this question now. We could do it only if we had the texts on which those rights are based. Even then, as this Conference must draft an armistice convention which is a purely military convention, I would suggest merely to reserve these rights in the Armistice Convention.

COLONEL NASSER: We do not have on hand all the data required to give an immediate answer. However, we do not intend to prevent fishing.

COLONEL MAKLEFF: According to the line drawn by the Syrian delegation, what will happen to the villages of Dardara and Ein Gev?

COLONEL SELO: As I have said, a mixed sub-commission would fix on the spot the limits of the zones where reduced forces would be stationed. Of course, the phrase "no man's land" must be taken in its military sense. However, since Mr. Rosenne has raised certain questions, they will be kept in mind when consulting our Government.

MR. VIGIER: Are we to understand that the Syrian delegation wishes to

3. הסכם משנת 1926 — ראה מס' 307.

postpone its answer concerning the villages of Dardara and Ein Gev until it replies to the other questions asked by the Israeli delegation?

COLONEL SELO: As the question raised goes beyond military considerations, I would reserve our right to give an answer later, when we will be in a position to reply to all the questions put by the Israeli delegation.

COLONEL MAKLEFF: I cannot accept the answer given by Colonel Selo. According to the map, the two villages are east of the lines; so they intend to put them in Syrian territory.

COLONEL NASSER: Everything depends on what the Israeli delegation means by Syrian territory.

COLONEL SELO: We are only aiming at a temporary solution with a view to advancing towards final peace. The Syrian delegation took into account, when it drew up its proposal, several considerations of great consequence for both parties, in order to enable us to proceed with our work in the direction of a final peace. We are prepared to evacuate Mishmar Hayarden and the other bridgehead on the west bank of the Jordan without any discussion. This shows that we have no political aspirations. Besides political considerations do not concern the Syrian delegation, which is empowered to conduct military negotiations only.

MR. VIGIER: It is obvious that the international frontier cannot be changed by an armistice convention. Consequently, when Colonel Makleff observed that Dardara and Ein Gev would be placed in Syrian territory, I am sure that he did not imply that the Syrian delegation intended to incorporate those two villages into Syrian territory. The question is, it seems, what would be the future of Dardara and Ein Gev during the period of the armistice.

COLONEL MAKLEFF: I will put it more simple: Does the Syrian delegation mean that for their withdrawal from Mishmar Hayarden and from the other bridgehead west of the Jordan it wants us to withdraw from Dardara and Ein Gev?

MR. VIGIER: There are other connected questions. If there is a withdrawal of forces, it is necessary to know what [is] contemplated after the withdrawal is carried out. Besides the question of armed forces there is that of civilians. All aspects must be considered. Has the Syrian delegation any comments to make regarding the future of Dardara and Ein Gev?

COLONEL SELO: As I said previously, the no man's land would be adjacent to a zone occupied by reduced forces. It is normal that both villages, as each of them is on a lake, should be included in that zone, unless the Israeli delegation has a proposal to make.

COLONEL MAKLEFF: I asked a military question, I want a military reply: These two villages are located east of the demarcation line. I would like to know who will be in those two villages; will they be occupied by the Syrians?

COLONEL SELO: It would be a purely military occupation, or rather a

control by the reduced forces stationed in the zone adjacent to the no man's land, until a peaceful settlement and final peace is achieved. Our primary consideration in the preparation of this proposal has been to avoid all friction or contact between the forces of the two parties. As civilians only would be involved, the occupation of these two villages would be under the control of the Syrian reduced forces stationed in that zone.

COLONEL MAKLEFF: I will answer all this proposal now.

Colonel Selo said that the national feelings of both sides were taken into consideration in the establishment of this proposal and that the national feelings were combined with the military aspects. I understand that the national feelings of both sides were kept in mind, but the spirit of the proposal takes into consideration only one. When he suggests that Ein Gev and Dardara will come under Syrian rule, he does not take in mind the national spirit of the Israeli population. It is clear that this aspect does not govern this proposal at all.

Colonel Selo also said that the military aspects were kept in mind. National feelings and military aspects can never go side by side. National feelings demand something; military considerations demand other things.

As to the line itself, on the whole this proposal takes us back to the period where we were on our second meeting.[4] The Syrian delegation then agreed that the international frontier would be the demarcation line from Derbashya to the north. Now, this suggestion proposes that the present line will be frozen.

The no man's land in itself is a very interesting subject and the Israeli delegation is ready to consider it. But the no man's land in the way it was proposed cannot even come for discussion, because normally it affects both sides of the lines. In the Syrian proposal, the no man's land is only in Israeli territory and it includes at least ten Israeli villages which were not affected by this war. We do not understand why the Syrian delegation cannot include Tel Aviv in this no man's land. A no man's land in principle, should be applied on both sides of a line.

The only point that the Israeli delegation can accept is the reduction of forces and it will be ready to meet the Syrian delegation on any proposal and, of course, determine the areas where these defensive forces will be.

As regards Western Galilee, we do not see what it has to do here. This question has been settled when an armistice was signed between Israel and the Lebanon, as I previously said it. As to the influence that forces may have on a demarcation line, I think that forces stationed in Damascus or in Tel Aviv may have the same bearing on the demarcation line as the forces stationed in Western Galilee. I would ask the Syrian delegation to drop the matter altogether, because as I mentioned it before, it was settled when an armistice was concluded between Israel and the Lebanon.

4. ראה מס' 286.

Another point on which we agree is paragraph IV of the Syrian proposal stating that the demarcation line is without prejudice to the rights, position, interests and claims of the parties.

Therefore, I am very sorry to say that this proposal does not appear to serve any satisfactory basis for the drafting of an armistice agreement.

MR. VIGIER: Does the Syrian delegation wish to make any statement?

COLONEL SELO: No, Mr. Chairman. We take due notice of the suggestions made by Colonel Makleff and will submit them to our Government which will give us its instructions. Colonel Makleff declared that he was ready to discuss paragraph II of our proposal dealing with the reduction of forces on both sides. I would like to ask him to specify how, in his opinion, we can proceed with our work in connection with paragraph II.

MR. TARAZI: Colonel Makleff just stated, if I understood correctly, that paragraph II could be discussed on the basis of a reduction of forces. Then, the demarcation line would be established on that basis. Here is the question I would like to ask Colonel Makleff: What would this reduction of forces consist of and what would be the demarcation line based on that reduction?

COLONEL MAKLEFF: The reduction of forces has a bearing on the demarcation line and the demarcation line has a bearing on the reduction of forces. If you know where your line is, then you know how many forces you need. We agree in principle to the reduction of forces, but it has some bearing on the demarcation line. The Israeli delegation did not change its mind and it is the Israeli Government's opinion that the demarcation line between Israel and Syria should run along the international frontier.

MR. VIGIER: Following the statement made by Colonel Makleff, we are faced with the situation which I had contemplated at the beginning of this meeting. I do not see how we can conciliate the proposal made by the Syrian delegation and the Israeli point of view, according to which the demarcation line should be the international frontier. I think that both delegations will admit that this [is] a true picture of the situation. I informed Dr. Bunche, who is still the Acting Mediator designated by the Security Council, of the danger of a possible deadlock, and with his full approval I will submit proposals to the delegations. I would ask them not to discuss them now, but to transmit them to their respective Governments, and we might discuss them at our next meeting that would be held very shortly.

The proposals read as follows:

1. The permanent armistice demarcation lines shall be based on the general principle of following the existing truce lines, with such modifications as the Parties may find mutually agreeable.

2. As a general rule, there shall be no advance of the forces of either Party beyond the existing truce lines. Exceptions, if any, shall be expressly mentioned in the Armistice Agreement.

3. Neither side shall maintain forces along the permanent armistice demarcation lines, with possibly a few exceptions where defensive needs may make it imperative.

4. On each side of the permanent armistice demarcation lines, there shall be a zone in which no forces may be maintained, except in defined outposts for forces in defensive strength only. The limits of the zone on each side — Israeli and Syrian — shall be defined in the Armistice Agreement. It is proposed that the zone on the Syrian side extend to the international boundary between Syria and Palestine. In this case, unless the Parties decide otherwise, there shall be no zone where a permanent armistice demarcation line follows the international boundary.

5. No military activities shall take place on Lake Tiberias or on Lake Hula.

The next meeting will take place on Friday, 13 May at 10:00 hours (11:00 Israeli summer time).

The meeting was adjourned at 13:00 hours.

Hill 272, 6 May 1949

ANNEX

SYRIAN PROPOSAL

I. *Situation on the various fronts:*
 1. *Banias:* the present positions as delineated by United Nations observers down to Derbashya shall be maintained.
 2. *Hula and Samakh:* no man's land consisting of Lake Hula, the Jordan River, Lake Tiberias and the plain of Samakh, limited to the west by the Jordan and to the east by the track bordering -98, prolonged on both sides.

II. Reduction of forces on both sides.

III. Demilitarisation of the western part of Galilee under United Nations supervision.

IV. The demarcation lines are without prejudice to the rights, position, interests and claims of the parties.

302

א. אבן אל ר. באנץ' (לייק סאכסס)
A. Eban to R. Bunche (Lake Success)

העתק: 130.16/2953/3

[New York], 10 May 1949

Dear Ralph,

In accordance with our conversation last night, with the participation of Mr. Gideon Rafael, I cabled immediately to Tel Aviv,[1] urging that if no agreement were to be reached at this morning's meeting, there should be no break, but that a further meeting should be fixed for later in the week in order to enable you to intervene.

I have now received a cable from Mr. Rosenne[2] informing us that the meeting ended this morning without results, but that a further meeting has been fixed for Friday.[3]

At this morning's meeting, M. Vigier submitted a proposal in your name,[4] the details of which I communicated to you by telephone. The effects of this proposal would be to create between the present truce line and the international boundary not a demilitarised zone, as we discussed last night, but a "zone with no forces *except defined outposts for defensive strength only.*" You will see that this exception is crucial. Instead of the Syrian forces going back to the frontier as would have been required by a genuine demilitarised zone, they would, under this plan, remain in defensive strength. If this is a correct interpretation, then the plan put forward appears to fulfil neither of the conditions which, you have stated to me, are to be sought in any compromise proposal. There is neither real withdrawal of Syrian forces to the frontier, nor facilities for the return of civilians with suitable protection to any villages or settlements in the demilitarised zone.

It is clear that our delegation is prepared, provided these two principles are maintained, to be quite flexible and lenient with regard to the technical procedure. Of one thing, however, I have certain knowledge: that any scheme which does not take Syrian forces back to the frontier, irrespective of where the armistice line is deemed to be, will not furnish the basis for an armistice agreement. You will recall the insistence of the mediation staff during the Israeli—Lebanese negotiations on the immediate and uncondi-

302

1. ראה מס' 299.
2. מברק MH 4266 מיום 10.5.1949, 130.02/2425/6.
3. ראה מס' 301.
4. ראה שם, עמ' 559 — 560.

tional restoration of the frontier. We remain as convinced as ever that this would be the only just and equitable solution in this case, a solution simple and clear-cut, and easily understood by public opinion everywhere.

In the proposals that we have discussed together an element of concession and compromise is involved on our side to the extent that we accept certain limitations of movement and freedom on purely Israeli territory. I hope, therefore, that your efforts will succeed in evincing a spirit of compromise on the Syrian side. I have no doubt at all that a strong case can be made in the Security Council against any Syrian refusal to accept a proposal along these lines. We should, however, infinitely prefer to have a settlement arrived at by agreement.

Sincerely yours,

A.S.E.

303

ר. שילוח אל ר. באנץ' (לייק סאכסס)
R. Shiloah to R. Bunche (Lake Success)

העתק: 130.16/2953/3

Tel Aviv, 12 May 1949

Dear Dr. Bunche,

I am directed by the Prime Minister to transmit to you the following reply to the message dated 10th May which you sent him through Dr. Mohn:[1]

> I fully agree that the absence of progress in the negotiations with the Syrian representatives is depressing, but I have to add that I particularly deplore the fact that the representatives of the United Nations did not in this case act with the same energy as during the armistice negotiations between the Lebanon and ourselves. The preposterous suggestion made by the Syrian representatives in buttressing up their refusal to withdraw to the international frontier and their effort to utilise those negotiations for obtaining control of Israeli territory was not discouraged by your representatives. Just as you — rightly — insisted that the forces of Israel must withdraw to the international frontier between Israel and the Lebanon, so it seems to me it was the duty of your representatives to insist on the withdrawal

303

1. מס' 300.

of the Syrian forces to the international frontier on the Syrian border. I fear that without such withdrawal there will be no progress in the armistice negotiations. In the interests of peace, which as you know is very close to my heart, I have to emphasise that unless the Syrians agree to withdraw from any part of our territory which they seized during their wilful aggression against our country, the chances for peace are not hopeful. I am quite prepared to meet Colonel Zaim in order to promote peace between the two countries, but I see no purpose in any such meeting as long as the representatives of Syria in the armistice negotiations do not declare in an unequivocal manner that their forces are prepared to withdraw to their pre-war territory. Here assuredly is a case where the United Nations representatives should insist on absolute equality between the two sides to the dispute.

I should like to take this opportunity of conveying to you once more my deep and sincere appreciation of your devoted and patient efforts in your capacity as Acting Mediator, particularly during the negotiations at Rhodes. We and mankind generally will never forget your effort, which represents the most significant contribution so far made by the United Nations to the peace of the world, and I only regret that circumstances have prevented you from taking an active part in the armistice negotiations with Syria.[2]

With sincerest regards,

D. Ben-Gurion

Yours sincerely,

Reuven Shiloah

304

מ. שרת אל ד. בן־גוריון
M. Sharett to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן X348. נשלח: 16.5, התקבל: 17.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 13 May 1949

If Bunche proposed complete Syrian withdrawal as promised[1] and they refuse, believe best course we appeal Moabit [Security Council] view

2. שילוח הבריק לשרת באותו יום את הנוסח המלא של המכתב. (מברק LS411, בתיק 130.02/2425/6).

304

1. ראה הצעת באנץ' במס' 301 (עמ' 559 — 560), והשווה מס' 302, 303.

endorsement Bunche line. If Syrians defy Moabit, drastic measures then takeable in best political circumstances. Premature action might impair entire armistice system, involve us in trouble Washington, Lake Success, Lausanne, out of proportion to objective. Course suggested uninvolves long delay.

Sharett

305

מ. שרת אל ש. רוזן ור. שילוח[1]
M. Sharett to S. Rosenne and R. Shiloah

מברק מוצפן X346. התקבל: 15.5 (שעה 19.30)
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.02/2442/7

New York, 14 May 1949 (10:13)

Saw Bunche with Abba [Eban], Gideon [Rafael], found him hopeful basis Vigier's latest report, *pilpulised* re differences twixt cases Syria, Lebanon. Emphatically agreed they must withdraw completely, no outpost monkey-tricks, and our civilians must return *cum* police. Undertook instruct Vigier accordingly. Hedged strongly re *peruse* [demilitarization] other side, which didn't gather first instance was among our conditions, found most difficult now add it. Pressed me whether this *sine qua non*. I finally stated if they cleared out to last hoof and our settlers return, we shall not wreck armistice over lack reciprocal *peruse,* but warned this last compromise and we shall maintain *peruse* claim till first two conditions accepted. Bunche's own flight Syria out question as undergoing cure long overdue.

Sharett

305

1. המברק שלפנינו נשלח בנפרד אל ו. איתן בלוזאן (מברק NA2, בתיק 93.01/2180/37).

306

ש. רוזן אל ד. בן־גוריון (תל אביב) ומ. שרת (ניו יורק)[1]
S. Rosenne to D. Ben-Gurion (Tel Aviv) and M. Sharett (New York)

העתק: 130.16/2953/3

תל אביב, ט"ז באייר תש"ט
15 במאי 1949

הנידון: שיחות עם סוריה

הקדשנו את הישיבה של יום שישי שעבר (13.5.49)[2] לבירור אי־אילו נקודות של הצעת המתווך:[3]

א) האם ההצעה מבטיחה נסיגה סורית לגבול הבינלאומי? תשובת ויז'ייה היתה שההצעה אמנם גוררת נסיגה כזו, אך היא מכירה במקרים יוצאים מהכלל, לפי שהצדדים יסכימו, בהשארת "עמדות־חלוץ" (outposts). ויז'ייה היה סבור שבגלל הדרישות הסוריות לעמדות כאלו הוועידה תיכשל.

ב) החיים האזרחיים באיזור המפורז. אני חולק על ניסוח של אבן, השואל האם ההצעה מכירה בזכותם של האזרחים לשוב למושבותיהם,[4] וניסחתי "האם כוונת ההצעה היא להבטיח חיים אזרחיים רגילים (normal civilian life) באיזור המפורז?" והסברתי לוויז'ייה שלפי הידיעות שקיבלנו, כך היתה כוונתו של באנץ'. תשובתו היתה שבהצעה דבר זה נשאר פתוח והסדרו יהיה טעון הסכם בין הצדדים. הוא התלונן על הקושי לנסח סעיף שיבטיח דבר זה.

ג) אשר להקמת איזור מפורז בשטח הסורי שעל־יד הגבול, אמר ויז'ייה שאין ההצעה כוללת דבר זה, אך אינה שוללת אותו אם הצדדים יסכימו על כך.

ד) איסור פעולות צבאיות בחולה ובים כנרת. התנגדנו לזה ששני השטחים הללו הוזכרו בפירוש בהצעה ודרשנו שההסדר שיחול עליהם ייקבע לא על־ידי העובדה שהם שטחי מים הטעונים הסדר מיוחד, כי אם על־ידי ההסדר שיחול על האיזור בו הם יימצאו אחרי שרטוט הקווים. לדרישה זו הסכים ויז'ייה.

כנראה שהסורים לא הבהירו שום נקודה אתו והם היו מוכנים לישיבה מידית.[5] הסברנו להם שמשלחתנו טרם החליטה, ונקבעה ישיבה ליום שלישי (17.5.49).[6]

הוסכם בין הצדדים שאם התשובות של שתי המשלחות תהיינה חיוביות ביחס להצעתו של באנץ', נשב בשבוע הבא ברציפות על־מנת לגמור את ההסכם. הסברנו לוויז'ייה ולריילי שבשום־פנים ממשלת ישראל לא תסכים לעמדות־חלוץ סוריות

306

1. המסמך נשלח גם אל י. רובינסון בניו יורק ואל ו. איתן בלוזאן.
2. פגישת משלחת ישראל עם ריילי וויז'ייה.
3. ראה מס' 301 (עמ' 559 — 560).
4. ראה אבן אל רוזן, מברק 1674, 10.5.1949, 93.03/74/19.
5. הישיבה התקיימה בצהרי אותו יום וארכה חמש דקות בלבד. (פרוטוקול בתיק 130.16/2953/3).
6. ראה מס' 309.

בתוך השטח של ארץ־ישראל, וכמו־כן שהממשלה לא תוכל לקבל את ההצעה כבסיס לדיונים נוספים אם כוונתה אינה החזרת החיים האזרחיים למסלולם.

ש.ר.
היועץ המשפטי

307

ש. רוזן אל ו. איתן (לוזאן)
S. Rosenne to W. Eytan (Lausanne)

מקור: 130.02/2425/6

Tel Aviv, 15 May 1949

Dear Walter,

In connection with the discussions relating to the boundary with Syria, I am enclosing for your information a copy of an extract from the Franco-British Convention of December 23, 1920, together with a copy of an Exchange of Notes dated March 7, 1923. The Convention, you will note, establishes the general principles according to which the frontier was to be drawn (and can be said to have taken the place of the Sykes-Picot agreement in this respect), while the Exchange of Notes deals with the actual delineation of the frontier.[1] In the armistice talks the Syrian delegation have consistently hinted, though without being specific, that between 1920 and 1923 the British succeeded in deceiving the French about the frontier, so that the Syrians are unable to recognise as valid the frontier as delineated in the Exchange of Notes, preferring to rely on that outlined in the 1920 Convention. Against such a contention it is hardly necessary to put up any serious legal argument. The two points, which immediately occurred to me, however, are:

1) International law, as opposed to municipal law, does not recognise duress or deception as a ground for vitiating an international treaty. Nor can it be argued that the 1923 Exchange of Notes represented in any way a diktat imposed by a strong nation on its vanquished enemy. It is true that the Franco-British relations in the Levant in that period were highly

307

1. בהסכם האנגלו־צרפתי משנת 1920 נקבע שקו הגבול בין סוריה וארץ־ישראל יחצה את הכנרת מצמח בדרום ועד שפך ואדי מסדיה בצפון, משם יפנה בכיוון צפון־מזרח עד סמוך לקוניטרה ומשם בכיוון צפון־מערב, עד בניאס. קו הגבול הזה שונה ב־1923, כשנקבע סופית הגבול הבינלאומי. בחילופי אגרות בין ממשלות בריטניה וצרפת נקבע שהגבול יעבור ממזרח לכנרת וימשיך צפונה במקביל לירדן וממזרח לו. (העתקי המסמכים בתיק 130.02/2425/6. נוסח ההסכם של 1923 ראה גם Cmd. 1910).

strained, but the fact that France might have made some concessions to Britain in the Levant in order to obtain some advantage from Britain in Europe (we are dealing with the pre-Locarno period), not only would not affect in any way the validity of the 1923 Exchange of Notes, but might even be usable as an argument to strengthen it.

2) The partition proposal of November 29, 1947 was based on the then existing international frontiers of Palestine which included, of course, that laid down in the 1923 Exchange of Notes. The proposal to set up an independent Arab State by implication excludes the right of any other state to effect changes in the international frontiers of Palestine. In other words, the starting-point was that the Jewish and Arab States between them were to occupy the whole of the territory included in the international borders of Palestine, and that no other states would be given any rights at all. This does not exclude the possibility of third states coming to agreement with either the Jewish or the Arab State regarding a change in any common frontier with that third state. There is a regular international procedure for change of frontier by agreement in time of peace, a procedure which in the ultimate resort can include a recourse to the United Nations, but before an agreement on change of frontiers can be broached, the existing international frontiers must exist.

Another problem which has arisen with the Syrians concerns fishing rights in the Huleh and Lake Tiberias. You will see from the Exchange of Notes of 1923, that "Any existing rights over the use of the waters of Jordan by the inhabitants of Syria shall be maintained unimpaired." Also "The inhabitants of Syria and of the Lebanon shall have the same fishing and navigation rights on Lakes Huleh and Tiberias and on the River Jordan between the said lakes as the inhabitants of Palestine, but the Government of Palestine shall be responsible for the policing of the lakes". On February 2, 1926, a *bon voisinage* agreement was signed between the two High Commissioners. This agreement included some minor frontier adjustments and contained the following clause:

> All rights derived from local laws or customs concerning the use of the waters, streams, canals and lakes for the purposes of irrigation or supply of water to the inhabitants shall remain as at present. The same rule shall apply to village rights over communal properties.
>
> The provisions of the agreement of the 3rd February, 1922, reserving fishing and navigation rights in the Lakes of Tiberias and Huleh and the Jordan shall be extended to all the water courses in the ceded area.

The effect of all this seems to be a nominal preservation of the fishing and water rights of the Syrian inhabitants as they were in 1923, together with a grant of equal status with Palestinians thereafter. I have not yet been able to complete my research into what these rights were, and will have to write you further. But my understanding of the factual position is that during the

Mandate fishing etc. was regulated by laws issued by the Mandatory Government, according to which a system of licensing was introduced, and that in practice licences were not normally granted to inhabitants of Syria. I am not aware of any complaints by the French or Syrian Governments about this practice, and it may be that they have acquiesced in it. In this connection it may be pointed out that *The Survey of Palestine*, Vol. I, p. 436, makes no reference to any Syrian fishing right, or to any complaints by the Syrians. In fact I have been informed by the Director of the Fishing Division of the Ministry of Agriculture (I. Hamburger)[2] that if in fact Syrians used to work now and then on the lakes, they did so as employees of Palestinian contractors and for a short season, without licence from the Palestine Government and with a nod from the Police. There also exists a private partnership between a Jew named Goldzweig and a Syrian named Shehadeh el-Khouri for the exploitation of fishing in Lake Tiberias for the benefit of Palestine and not of Syria. This partnership employed many Syrians. I assume that any arrangements which might be reached with the Syrians regarding the frontier will not affect such a private contract.

As far as the Huleh is concerned, fishing rights are included in the PICA concession and have been leased by them to the inhabitants of Hulata and perhaps to other Jewish villages. There was, apparently, some dispute between PICA and the Government of Palestine as to the precise area of the concession, but even the disputed zone was included entirely within the frontiers of Palestine. Therefore, in practice the Syrians have no rights on the Huleh, whatever the theoretical position might be.

Since I started dictating this letter I have received by telegram from London the text of agreement between Britain and France relating to el-Hamma, and I am enclosing a copy thereof.[3] I have not yet had time to study this document.

For your information, the "thalweg" (the word seems to have caused difficulty to the telegraph company) is a line drawn down the middle of a water obstacle which forms an international frontier. In other words, the frontier itself follows the middle of the waterway.

Shabtai
Legal Adviser

2. ראה מכתבו אל רוזן, 12.5.1949, 130.16/2953/3.
3. הסכם מיום 31.10.1931, ראה העתק בתיק 130.02/2425/6.

308

י. הרכבי אל א. אבן (ניו יורק)
Y. Harkabi to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y156. התקבל: 15.5
נוסח נכנס: 93.01/2180/37

Tel Aviv, 15 May 1949

B[en]-G[urion] instructed delegation break negotiations Tuesday meeting[1] unless Syrians accept principle complete withdrawal inter[national] frontier.

Harkabi

309

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־17 במאי 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (17 May 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE EIGHTH MEETING HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 17 MAY 1949 AT 10:30 HOURS

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel M. Makleff, Head of Delegation
Mr. Y. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. S. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector
Major Gilaad
Major Shnurman

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Head of Delegation
Lt. Colonel M. Nasser
Captain Afif Bizri
Mr. Salah Tarazi, Legal Adviser

308
1. ראה מס' 309.

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff
Major Fallon, SUNMO Damascus
Lt. Colonel Fargo, SUNMO Haifa
Colonel Gauthier-Villars
Mr. Makovsky, Interpreter
A. Lalande, Secretary

MR. VIGIER: The two delegations are no doubt in a position to tell us today whether they can start the debate on the general basis of the proposals I submitted on 10 May[1] in full agreement with Dr. Bunche. Does either of the delegations wish to speak on this subject?

COLONEL SELO: Could we hear the reply which the Israeli delegation had promised to give?

MR. VIGIER: It is necessary to hear the reply of both delegations today.

COLONEL SELO: Has the Israeli delegation received a reply from its Government?

MR. VIGIER: Could the Israeli delegation give a general reply without entering into details?

COLONEL MAKLEFF: At our last meeting, we wanted some clarification from Mr. Vigier.[2] I will give my reply later.

MR. VIGIER: Is the Syrian delegation ready to open the debate?

MR. TARAZI: Will the Israeli delegation give its reply later during this meeting or during a subsequent meeting?

COLONEL MAKLEFF: We will give our reply at today's meeting.

COLONEL SELO: As the Syrian delegation has already made a proposal[3] and as a reply has to be given now to the proposal submitted subsequently by the Chairman, I will ask that the reply of the Israeli delegation be given now.

COLONEL MAKLEFF: I cannot see what sort of bearing the Syrian proposal has on Dr. Bunche's proposal. We made a proposal;[4] then we rejected the Syrian proposal. After that, Mr. Vigier presented proposals on behalf of Dr. Bunche to the two delegations and not only to the Syrian delegation.

COLONEL SELO: It was decided during our last meeting to adjourn till today the replies to be given to the proposal submitted by the Chairman. The Syrian de.egation would be glad to know whether that proposal, or the principle of that proposal, has been accepted or not by the Israeli delegation in order to enable us to start the negotiations.

309

1. ראה מס' 301, עמ' 559 — 560.
2. ראה מס' 306.
3. ראה מס' 301 ונספח שם, וראה גם הצעה קודמת שהגישו הסורים — במס' 286.
4. ראה מס' 286 עמ' 531 — 532, 534, ונספח.

COLONEL MAKLEFF: The Israeli delegation would also be glad to know if the principle has been accepted by the Syrian delegation.

MR. VIGIER: I shall ask both delegations to say whether they accept the principle of the proposal.

COLONEL NASER: If we recapitulate the facts since the beginning, we will find that after the signature of the cease-fire agreement[5] each delegation made a proposal. These proposals were rejected. In order to show its goodwill, the Syrian delegation submitted a second proposal, the greater part of which was rejected by the Israeli delegation. The Chairman then communicated to the delegations a proposal on behalf of Dr. Bunche. Consequently I believe that it would be natural now that the Israeli delegation give its point of view first, and we will give ours immediately afterwards.

MR. VIGIER: Would it be possible for the delegations to reply by yes or no to the question whether they accept the proposals which I have submitted as a basis for discussion? They would then be discussed paragraph by paragraph.

There is another possibility, that is that we examine the proposals paragraph by paragraph. We would register the opinion of each delegation on the successive paragraphs. Then we would see whether it may be considered that there is acceptance of the proposals as a basis for discussion or not.

MR. ROSENNE: I am not sure whether the recapitulation of what happened in our previous meetings was entirely accurate, because as far as I can remember, we have never yet been explicitly told whether our proposal had been rejected or not. We have never been explicitly told what were the reasons for its rejection.

There is a second thing I want to say. At our last meeting, the Syrian delegation was apparently ready for a formal meeting. I understood the purpose was that it was going to make some statement. Therefore, I suggest that the Syrian delegation make the statement it intended to make at the last meeting.

MR. TARAZI: It was not decided at our last meeting[6] that the Syrian delegation would take the floor in order to make a statement. According to the record, neither delegation asked for the floor. The Chairman only stated that the Israeli delegation should be given time to contact its Government and that he himself was at the disposal of the Syrian delegation for any explanation it would like to ask. Consequently the Syrian delegation has no intention of making a statement first.

MR. ROSENNE: We were not referring to what happened in the formal session, but to the private conversations held before it. We were given to

5. ראה מס' 284, הערה 3.
6. ראה מס' 306, הערה 5.

understand that the Syrian delegation was ready to give its reply to the Mediator's proposals in a formal meeting. Then, when it heard that we had not received instructions from our Government, the whole thing was postponed.[7]

COLONEL SELO: I propose, in order to find a way out of this deadlock, to accept the Chairman's proposal and to reply by yes or no. If neither delegation wishes to give its reply now, they might be given to the Chairman in writing.

COLONEL MAKLEFF: I would like to clarify how we got stuck in the beginning of these conversations. We used to come before the meeting and discuss the matter with the President in order he should be guided in the conduct of these meetings by knowing what is going to happen. Up to now the Syrian delegation never told the President what their position was, and the Israeli delegation kept telling him what was going to happen. We feel it is a complete disadvantage on our part and it puts the President in an awkward position.

MR. VIGIER: I must say that the Syrian delegation also has shown co-operative spirit and has often informed me of its position. As far as the present case is concerned, I do not know the position of either delegation on the proposals submitted to them.

In order to find a way out of this deadlock, Colonel Selo has proposed a method according to which a reply would be given to me in writing by yes or no. I would not like to limit the reply to yes or no.

COLONEL MAKLEFF: I suggest that the President get the view of each delegation separately and then decide which way to conduct the meeting.

COLONEL SELO: I have proposed to reply in writing by yes or no to the question whether the principle of the proposal submitted by the Chairman has been accepted. The Chairman might then have a private talk with each Party.

COLONEL MAKLEFF: I do not think the reply can be given by a yes or no. We are not school boys. The reply covers several paragraphs. One paragraph can be acceptable to one delegation and rejected by the other. I cannot understand why the Syrian delegation cannot give its reply first.

MR. TARAZI: I agree that school has nothing to do here, but I consider that in international or diplomatic conferences it is customary, when a proposal or draft is to be discussed, to undertake a general study of it. As far as the Chairman's proposal is concerned, this general study has been undertaken by each delegation separately. Each delegation must have a reply now and will be allowed to comment on it when it makes its statement. I do not see why the Syrian delegation should reply first. I propose therefore that each delegation meet the Chairman separately and give him a

7. ראה שם.

reply as to the acceptance or not of the principle. The Chairman might then read to the Conference the statement of each delegation.

MR. VIGIER: Nobody will, I think, object if in the private talks which I will hold with the delegation I also ask other questions.

COLONEL SELO: We have no objection, Mr. Chairman.

COLONEL NASER: I must add, Mr. Chairman, that until now the Syrian delegation has replied clearly any time you have put questions to it. It has never wanted to avoid questions asked by the Chairman.

MR. VIGIER: I hope that the two delegations will continue to give me their confidence and I will endeavour to deserve it. We must decide with whom I will have the first talk.

MR. ROSENNE: As it is a Syrian proposal, the first conversation should be with the Syrian delegation.

COLONEL SELO: A Syrian proposal? It is a proposal by the Chairman.

Private talks with the Syrian and Israeli delegations from 11:00 to 12:15.

MR. VIGIER: I give the floor to Colonel Makleff.

COLONEL MAKLEFF: The Israeli delegation finds it can accept the proposal as a basis for further discussions. But it does so on the clear understanding that the implementation of the proposal carries with it a complete withdrawal of all Syrian forces from the non-Syrian territory which they occupy. Also, as far as the no man's land is concerned, on the understanding that the proposal guarantees complete restoration of normal civilian life and activities under Israeli civil authorities. As regards the no man's land area, the opinion of the Israeli delegation is that it would be inequitable for the entire zone to be on the Israeli territory. Therefore we demand that a part of the zone be on the Syrian side of the border.

As far as the individual paragraphs are concerned,[8] I have to make the following comments.

Paragraph 1. Amendments to the present fighting lines are, in our opinion, necessary.

Paragraph 3. In line with my general statement, I must make it clear that we cannot agree to any Syrian outpost on this side of the border and we do not intend to maintain any Israeli outposts on the other side of the border.

Paragraph 5. I think there is no need whatsoever for paragraph 5. This might be covered in the article of the Armistice convention dealing with defensive forces.

COLONEL SELO: I see from the statement of Colonel Makleff that the acceptance of the proposal submitted by the Chairman is based, and based only, on a conditional basis. The Syrian delegation states that it accepts the principle of the proposal made by the Chairman as a basis for discussion.

8. ראה מס' 301, עמ' 559 — 560.

The complete withdrawal of troops mentioned by Colonel Makleff, when he spoke of different paragraphs of the proposals, destroys the proposal. As to the return to civilian life in the no man's land, the Syrian delegation states that it could accept a discussion on the question. For the rest, we will leave the reply to Chairman, who knows the position of the Syrian delegation.

COLONEL MAKLEFF: I stated all my questions and I do not see that there are conditions. I expressed all I had to say and I want to hear all the Syrian delegation has to say from the delegation itself.

MR. ROSENNE: We have received no answer to the first question and only a partial answer to the second one.

COLONEL SELO: In the statement which I have made, I have declared that the Syrian delegation accepted the principle of the proposal submitted by the Chairman as a basis for discussion, whereas the acceptance by the Israeli delegation is subjected to a complete withdrawal. This is contrary to the spirit and to the letter of the Chairman's proposal.

COLONEL MAKLEFF: What I said is that in our understanding this is the spirit and the letter of the proposal. Article 4 says "It is proposed that the zone on the Syrian side extend to the international boundary between Syria and Palestine." Is that acceptable to the Syrians or not?

COLONEL SELO: In order to accept this paragraph, which is a continuation of the other paragraphs, one has to accept already one or several preceeding paragraphs.

COLONEL MAKLEFF: I would like to know what is it the position of the Syrian delegation. Do the Syrians understand that in accordance with the proposal, they have to withdraw their troops to the international border?

COLONEL SELO: According to paragraph 4?

COLONEL MAKLEFF: What is their understanding of the whole proposal?

COLONEL SELO: In paragraph 4, defensive forces and a demilitarized zone are mentioned, whereas Colonel Makleff sets as a first condition the complete withdrawal to the political border. Paragraph 4 in its general lines refers to the maintenance of defensive forces and the establishment of demilitarized zones on both sides. That paragraph is however based on the principle stated in paragraph 1.

COLONEL MAKLEFF: It says in the proposal that "on each side of the permanent armistice demarcation lines there shall be a zone in which no forces may be maintained." It is clear that on the Syrian side that zone will extend between the permanent armistice demarcation line and the international frontier. My question is: Will there be any Syrian soldiers between the demarcation line and the international border between Syria and Palestine?

COLONEL SELO: I think that paragraph 4 is clear: "On each side of the permanent armistice demarcation lines there shall be a zone in which no

forces may be maintained, except in defined outposts for forces in defensive strength only." This means, in my opinion, that there will be reduced forces in outposts in that zone on each side of the permanent armistice demarcation line. I would like to ask General Riley whether he wishes to give us his opinion from the military standpoint.

MR. ROSENNE: It is difficult to discuss such a proposal paragraph by paragraph at this stage and to state that this paragraph or the other one is covered by a preceding one. The whole this [*sic*] has to be taken in its entirety. It is not correct to state that the Israeli delegation has set any conditions whatsoever in its acceptance of these proposals. What we are trying to do is to eliminate any doubts on the interpretation of the proposal, and the Israeli delegation has given quite clearly its understanding of what the situation will be after these proposals have been translated into the language of an armistice agreement. We are trying to find out if our understanding is identical to the understanding of the Syrian delegation. In the particular question of the maintenance of Syrian troops on this side of the frontier, we would like to know if the Syrian delegation wants to maintain troops in the area west of the frontier. Our understanding is that no troops will be maintained west of the frontier. Does the Syrian delegation understand, as we do, that all troops will be withdrawn to beyond the frontier? This is a question that can be answered by yes or no.

COLONEL SELO: Paragraph 1 of the proposal submitted by the Chairman states that "the permanent armistice demarcation lines shall be based on the general principle of following the existing truce lines." The border is not mentioned in this paragraph. The political border is not mentioned, but only permanent armistice demarcation lines.

MR. ROSENNE: I am afraid that we are not talking about the same thing. I am not talking about permanent armistice demarcation lines. I am asking whether the Syrian troops are going to be found west of the international frontier or not. I am talking about paragraph 4 and not about paragraph 1. Paragraph 4 states "that the zone on the Syrian side extend to the international boundary between Syria and Palestine."

MR. TARAZI: Mr. Rosenne stated that the proposal should not be discussed paragraph by paragraph. The Syrian delegation has no such intention. Its answer to the proposal submitted to the two delegations is clear and precise, and if we refer to paragraph 1, it is because this paragraph contains the general principle on which the proposal is based. Therefore, Mr. Chairman, your proposal is based, to speak clearly, simply and objectively, on the fact that "the permanent armistice demarcation lines shall be based on the general principle of following the existing truce lines." With regard to paragraph 4, we cannot discuss it when replying to a clear question, namely: Do we accept or not your proposal as a whole? Divergences on certain points may be smoothed out in the course of further discussions.

MR. ROSENNE: I am afraid again that we are not talking about the same thing. We are trying to find out what the actual situation will be when the discussion is complete and an armistice agreement signed. Does the Syrian Government intend to press for the maintenance of Syrian troops west of the international frontier or does it intend to withdraw its troops?

COLONEL SELO: Paragraph 3 of the proposal states: "Neither side shall maintain forces along the permanent armistice demarcation lines, with possibly a few exceptions where defensive needs may make it imperative." This refers to permanent armistice demarcation lines based on the general principle of following the existing truce lines. Along these lines, neither side shall maintain forces with certain exceptions, and paragraph 4 states "that there shall be, on each side of the permanent armistice demarcation lines, a zone in which no forces may be maintained, except in defensive strength only."

COLONEL MAKLEFF: Would it be correct to understand that the Syrian delegation will maintain some forces on our side of the international border?

COLONEL SELO: I think we understand this proposal in slightly a different manner. May I ask the Chairman to bring us, within possibilities, to a better mutual understanding?

MR. VIGIER: Paragraph 4 of the proposal starts by establishing the following principle: "On each side of the permanent armistice demarcation lines there shall be a zone in which no forces may be maintained." This being the principle, there follows an exception: "except in defined outposts for forces in defensive strength only." The maintenance of defined outposts for forces in defensive strength is possible only if both parties agree. The convention must stipulate that both parties have agreed to such an outpost at such or such a point. Whether and to what extent this exception shall be made use of depends on agreement. As for the limits of the zone, it is proposed that on the Syrian side the zone should extend to the international border; an agreement should also be reached as to its extension on the Israeli side. I should like to add that in the proposal the principle should be considered as prevailing over the exception.

COLONEL SELO: What I have understood is that the zone with reduced forces would extend to the political border. This is the eastern limit, since it is the political border and the western limit would have to be defined. As regards the western limit, I believe it is the permanent armistice demarcation lines based on the general principle of following the existing truce lines, according to the principle of the proposal.

COLONEL MAKLEFF: Colonel Selo said that, in his opinion, the zone between the demarcation line and the international border should be a defensive zone and not a no man's land. In our understanding, it is a no man's land; therefore there will be no troops. Could I get his exact opinion about it?

COLONEL SELO: Of the existing truce lines there is one on the Syrian side and another on the Israeli side. This line becomes the permanent armistice demarcation line. According to paragraph 4, there shall be a zone on each side of the armistice demarcation lines and the armistice agreement shall define the limits of that zone on the Israeli and on the Syrian side. In this zone a certain number of exceptions will be possible, for imperative defensive needs, that is to say reduced defensive forces. This is what we understand, the Israeli delegation may understand this point differently. I think the zone may be called a demilitarized zone, as the only forces stationed there will be greatly reduced forces of a defensive character.

MR. ROSENNE: The proposal itself does not use the expression "demilitarized zone." It brings quite new confusion to use the term "demilitarized zone." Paragraph 4 mentions "a zone in which no forces will be maintained." The basic question we would like to ask is whether the Syrian delegation intend to press for the inclusion of that exception in the armistice agreement? We suggest to delete the words "except in defined outposts for forces in defensive strength only", and then we will know where we stand.

COLONEL SELO: We have admitted the principle of the proposal and we think that the first sentence of paragraph 4 is entirely based on that principle.

MR. ROSENNE: It results from this discussion that it is the intention of the Syrian Government to secure our agreement to maintain Syrian troops west of the international frontier, and it does not matter what the strength of these forces will be. In our estimation of the situation, there is no reason why the exception should be brought into use and it is a thing which our Government is unable to agree to.

COLONEL NASSER: Even during the armistice?

MR. ROSENNE: Even during the armistice.

COLONEL NASSER: Mr. Rosenne has said that according to Colonel Selo's statement the Syrian Government's intentions were this or that. The Syrian Government's intentions are not being discussed; what is being discussed is the acceptance of the proposal by the Chairman. We have accepted the principle of the proposal. Mr. Rosenne's statement, according to which the Government of Israel would be unable to agree to an armistice convention which would leave Syrian forces, in any strength, during the armistice, west of the international border, completely ruins the proposal.

COLONEL MAKLEFF: The Chairman said that the principle prevails over the exception, the exception being to maintain forces in defensive strength only.

COLONEL SELO: Allow me to say the words "except in" have nothing in common with the words in paragraph 1 "with such modifications as the Parties may find mutually agreeable." This is a reservation, not an exception. Paragraph 2 states "exceptions to this rule, if any, shall be expressly

mentioned in the Armistice Convention." This is clear and precise: if the Parties agree, exceptions are possible. In paragraph 3, there is also an exception to the principle: "Neither side shall maintain forces along the permanent armistice demarcation lines, with possibly a few exceptions." In paragraph 4 the words "except in" do not mean "subject to." They mean that defensive forces only in reduced strength will remain in that zone during the armistice. This is how we understand the words "except in" of paragraph 4, in accordance with the first sentence of paragraph 2, which states that "there shall be no advance of the forces of either Party beyond the existing truce lines." These forces may accordingly reach the truce lines. I do not think I am mistaken in making the comparison I made just now in order to clarify the meaning of the words "except in", which do not affect in any way the principle stated in the first part of the first sentence of paragraph 4.

COLONEL MAKLEFF: There could be another meaning. I think that defensive forces are required to protect the civil population in the area, and we believe the civil population should return; therefore we think those defensive forces should be Israeli.

COLONEL SELO: Unless the Syrians adopt it. Since the zone is attributed to a party, the defensive forces must belong to that party. Forces of the two parties cannot be side by side. Since the beginning of our negotiations we are trying to separate them.

MR. TARAZI: I should like to make a statement to reinforce the statement Colonel Selo has just made. There is an armistice line foreseen in paragraph 1. This line is based on the principle of the truce line. Therefore the present truce lines shall be the armistice demarcation lines. Such is the principle. It is a general principle strengthened by another principle which is purely military and practical and which is mentioned in paragraph 2. It is the application of the first principle. "There shall be no advance of the forces of either Party beyond the existing truce lines." Therefore there may be forces up to the truce lines, which is in accordance with paragraph 3. We then come to paragraph 4, which is an exception to paragraph 2. Paragraph 4 mentions that in a zone on each side of the armistice lines no forces may be maintained, except in defensive strength only. This is how we understand the proposal.

MR. ROSENNE: If I understand correctly, and this might show how to solve the problem, Colonel Selo just stated that, in his understanding, the defensive forces which can be maintained in this no man's land zone will belong to the country to which the zone itself belongs to. Is this correct?

COLONEL SELO: Armistice lines separate the forces in presence. The latter remain on each side in the zone occupied by reduced defensive forces. Paragraph 2 states that "there shall be no advance of the forces of either party beyond the existing truce lines," that is beyond the permanent

armistice demarcation lines. I fail to see anything ambiguous in the words: zones assigned by purely defensive forces.

MR. ROSENNE: We are not talking about the zones where forces will be maintained, we are talking about the zones where no forces will be maintained, with a few exceptions, but the exceptions are not the principle. According to the principle, no forces should be maintained in that zone.

I want to make it absolutely clear. Paragraph 4 says that a zone will be created in which no forces may be maintained. I wish to state that the Israeli Government will not sign an armistice agreement with the representatives of the Government of Syria which will admit of exceptions in which Syrian outposts will be maintained west of the international border. I would like to know if the understanding of the Syrian delegation is identical to our understanding.

MR. TARAZI: I want to clarify a few points. In the first place, as far as the international border is concerned, there is no such border between Israel and Syria. There was a political border between Syria and Palestine. In the second place, the principle stated in paragraph 2 is not understood by the Syrian delegation as it is by the Israeli delegation. We have to sign an armistice convention not on the basis of any political border, but on the basis of a demarcation line.

MR. VIGIER: If I understand the situation correctly, it may be summarized as follows: The first sentence of paragraph 4 provides for the possibility of certain exceptions to the principle that no forces may be maintained in the zone to be created. Mr. Rosenne has just said that the Government of Israel would not sign an agreement which would contain such exceptions as regards the zone between the armistice demarcation lines and the international boundary between Syria and Palestine. The situation is clear. Exceptions are possible only if both Parties agree. Mr. Rosenne has stated that his Government could not agree to an exception. What is the point of view of the Syrian delegation?

COLONEL SELO: Paragraph 4, in which this exception is mentioned, speaks of "defined outposts." Defined outposts can only be defined by agreement and understanding between the two delegations. Naturally we should like to discuss this question and try to come to an agreement, but we are to understand that paragraph 1 has already been accepted by the Israeli delegation?

MR. TARAZI: If we want to reach a positive result, we must first agree on the delineation of the armistice demarcation lines. The Syrian delegation was right when it stated that paragraph 1 asserts the principle which should be included in the future armistice agreement. This principle is based on the maintenance of the existing truce lines. Does the Israeli delegation accept that the truce lines should become the armistice demarcation lines?

MR. ROSENNE: To avoid any misunderstanding and miscomprehension, I will repeat what Colonel Makleff said at the beginning of this meeting.

The Israeli delegation accepts the proposal as a basis for further discussions. We want to make it absolutely clear that, within the scope of these proposals, the Israeli Government is not able to sign an armistice agreement which will leave Syrian defined outposts or troops west of the international frontier. Colonel Makleff raised two other points, but it is useless to discuss them now because the Syrian delegation is fully aware that the Israeli delegation will not sign any agreement if Syrian troops are to be maintained west of the international frontier. The question boils down to this: Does the Syrian delegation accept this understanding of the Israeli delegation, so as to permit our work to proceed?

MR. TARAZI: I would like to say that the proposal has been rejected. It cannot be divided. The Israeli delegation aims at dividing it in order to come back to its own proposal. Consequently, the proposal submitted by the Chairman on behalf of Dr. Bunche has been, in my opinion, entirely rejected, as the delineation of the armistice lines will not be based on the general principle of following the existing truce lines.

COLONEL MAKLEFF: I am not dividing the proposal and I am saying that the principle is the withdrawal of the Syrian troops to the international border; only by exception there should be outposts. We do not accept the exception and this exception should be admitted by mutual agreement. I would like to add that the acceptance or the rejection of this proposal is also based upon the mutual agreement of both parties. And if Mr. Tarazi takes this attitude, we can use it against the Syrian delegation and say that the Syrian delegation has rejected the proposal.

MR. TARAZI: One cannot say that it is the Syrian delegation which has rejected the proposal. The latter is based on the principle of the maintenance of existing truce lines. In any text of the national or international law, the first part defines the contents of a text. Consequently, if we are to study the proposal, we must start with the maintenance of the principle of existing truce lines. Therefore, the Syrian delegation has not rejected the proposal and it would not allow itself to do it, because the proposal has been submitted by Dr. Bunche, who is the Acting Mediator of the United Nations. I wish to add that Mr. Vigier has submitted the proposal with reference to the resolution of the Security Council of 16 November 1948. This resolution provides that the armistice negotiations should be based on the principle that neither of the Parties should keep an advantage acquired in violation of the truce ordered by the Security Council in its resolution of 15 July 1948. If we refer to all the armistice agreements signed with other Arab States, in particular to the agreement between the Lebanon and Israel, which the Israeli delegation has submitted to us during the meeting of 21 April, we see that Article II is based on the following principle that neither of the Parties should keep an advantage acquired during the truce ordered by the Security Council. Therefore, Dr. Bunche, in setting this condition, has only reaffirmed the resolution of the Security Council. This

resolution is based in fact on a principle of a military nature, and the Syrian forces did not occupy this part of the territory of Palestine in violation of the truce. This is why we maintain that paragraph 1 of the proposal contains an essential principle on which the entire proposal is based.

MR. VIGIER: I do not think that it is useful to proceed with this discussion. If both delegations agree, I will inform Dr. Bunche of the present situation. I will submit to him the different points of view which have been stated here. I will tell him that both delegations accept that the negotiations be suspended until he is in a position to send new instructions from New York. I would like him to study the situation as a whole and see whether there is a possibility of finding a way out. I therefore suggest that no date should be fixed for the next meeting. I will inform the delegations of the results of the consultations which I shall have with Dr. Bunche, and the date of our next meeting might be agreed to by telegram. Is this suggestion accepted by the delegations?

COLONEL MAKLEFF: We accept this proposal.

COLONEL SELO: Could you tell us, Mr. Chairman, how much time this would take?

MR. VIGIER: It could take very little time.

COLONEL SELO: We accept, Mr. Chairman.

COLONEL NASSER: Before closing, Mr. Chairman, I would like to stress the principle stated in paragraph 2: "There shall be no advance of the forces of either Party beyond the existing truce lines." I feel that I have the duty to stress this principle, contained in Dr. Bunche's proposal.

The meeting stands adjourned at 2:20 p.m.

310

ש. רוזן אל ד. בן־גוריון ומ. שרת[1]
S. Rosenne to D. Ben-Gurion and M. Sharett

מקור: 130.02/2454/10

תל אביב, י"ט באייר תש"ט
18 במאי 1949

אחרי סיום הישיבה אתמול עם הסורים[2] קראני הצדה גנרל ריילי לשיחה סודית וסירב לתת גם לאנשינו וגם לאנשיו להתקרב. מסר לי שדבריו הם פרטיים, אך מבוססים על ידיעות שרכש ממקורות בלתי־רשמיים.

310

1. המכתב נשלח גם אל אבן בניו יורק ואל איתן בלוזאן. את תוכנו הבריק רוזן באותו יום לשניהם. (מברק Y158, בתיק 130.09/2329/12, ומברק LS27, בתיק 130.02/2442/7).
2. מס' 309.

לפי דבריו, חוסני אל־זעים רוצה לפתור את הבעיה הסורית — ישראלית בדרכי כבוד ובדרכי שלום, על־מנת להתמסר כולו למטרותיו של תחיית סוריה וקימומה. מאידך גיסא הוא מפחד שבאחד הימים תבוא הפיכה בסוריה שתחזיר את הפוליטיקאים לכס השלטון, ואלו יעבירו תחת שבט הביקורת את פעולותיו של זעים, לרבות בקשר למשא־ומתן עם ישראל. הוא דואג איפוא שנעזור לו למצוא דרך לצאת בכבוד מן המיצר. לכן ביקש ריילי לדעת איך תגיב ממשלת ישראל על הצעה כזו:

במסגרת של השיחות בלוזאן תסכים סוריה לקבל וליישב בתוך גבולותיה 300,000 פליטים ערביים. כמו־כן במסגרת של אותה ועידה תמצא בעיית הגבולות את פתרונה, וריילי סבור, רק בלי ביטחון גמור, שלא תהיה לוועדת הפיוס כל ברירה אלא ללחוץ על סוריה כדי לסגת לגבול הבינלאומי שהיה קיים לפני הפלישה. תמורת זה תִּכרת עתה שביתת־נשק בין ישראל וסוריה על הבסיס של קווי הלחימה הנוכחיים ועם הוראות ברורות ביחס להפחתת הכוחות של שני הצדדים, כדי לפזר את הפחד והחשד ההדדיים השוררים כעת בין שתי הארצות. הסכם זה יישאר בתוקף לא יותר משלושה חודשים ויכלול סעיף שירמוז על כך שממשלת ישראל עומדת בכל תוקף על דרישותיה לנסיגת סוריה לגבול הבינלאומי הקודם.

מתוך השקלא וטריא ביני ובין ריילי הוכנסו אי־אילו שינויים להצעה זו. החשובים שבהם הם שיוטל על ועדת שביתת־הנשק, שתוקם על־ידי ההסכם, התפקיד להציע שינויים בקווי הלחימה הנוכחיים, שינויים שיגררו אחריהם נסיגה סורית בכיוון הגבול. שנית, תהיה התחייבות ברורה מטעם חוסני אל־זעים ומטעם הפוליטיקאים העתידים לשלוט בסוריה, שתפרש כי, תהיינה תוצאות לוזאן אשר תהיינה, נסיגת הסורים לגבול הבינלאומי תסתיים לאחר שלושה חודשים.

תגובתי על דברי ריילי היתה שלילית. אם כי אינני מפחד להעביר את ההצעה לראש־הממשלה, לא היו לי ספיקות רציניים על תגובתו. א) לפי ההצעה אין כל ביטחון שוועדת הפיוס תצליח לאלץ את הסורים לקבל את הגבול הבינלאומי הקודם. להפך, הכישלון בשיחות מחניים עלול להקשות על ועדת הפיוס. ב) כתגובה עלול ראש־הממשלה לשאול באיזו זכות פונה ריילי אלינו עם הצעה כזו עתה, כאשר לפני שלושה חודשים לחץ עלינו להכיר בגבול הבינלאומי בזמן השיחות עם הלבנון. ג) אין לנו ביטחון שהסורים יקיימו התחייבות סודית כזאת, כי ידוע לנו על שאיפותיהם לשינויים יסודיים בגבול הבינלאומי. ד) אין אנו רגילים לעבוד לפי צרכי הפרסטיז׳ה, וביחס לצורת הדברים נהיה מוכנים למצוא דרך שתעזור לחוסני אל־זעים. אך כאן אין כל שאלה של פרסטיז׳ה אלא שאלה יסודית. אנו משוכנעים שדרישותינו לגבי הגבול הקודם מוצדקות והגיוניות, בו בזמן שאין כל הגיון, לא צבאי ולא כלכלי, בעמדתם העקשנית של הסורים. כמו־כן הסברתי שעליו להבין שהצורך לחתום על הסכם שביתת־נשק עם סוריה אינו לוחץ עלינו, ביחוד הסכם כפי שהוא מציע. התוצאה מהעדר הסכם תהיה שלנו יהיו הסדרים עם שלושה מתוך ארבעה משכנינו, ועם הרביעי יהיה מצב של תיקו, עם כל הכרוך בזה במה שנוגע ליציבות המזרח התיכון ותכניות הפיתוח. להפך, נדמה לנו שהצורך בהסכם בין ישראל וסוריה לוחץ יותר על הסורים, כי אצלם כל הגבולות כעת במצב של אי־יציבות.

כמו־כן אין אנחנו מפחדים מהתגובה האפשרית של מועצת־הביטחון. נתתי את דעתי שהגיעה עכשיו העת בשביל לחץ נמרץ מטעם או״ם על הסורים, וציטטתי את

דבריהם בסוף הישיבה — שהם אינם יכולים לדחות הצעה שבאה מאישיות כה נכבדה כמו המתווך.

היום מסרתי את הדברים לראש־הממשלה, ותגובתו להצעת ריילי היתה שלילית, אך קבע שיוחלט סופית על הדבר לאחר שובו של שר־החוץ.[3]

שבתאי רוזן
היועץ המשפטי

311

א. אבן אל ש. רוזן
A. Eban to S. Rosenne

מברק 1704. התקבל: 19.5
נוסח יוצא: 93.01/2205/6
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 18 May 1949 (14.08)

Your 4391.[1] Spoke to Bunche.[2] On point one[3] he confirms "demilitarised zone between frontier and truce line must be entirely, repeat entirely, without troops." Am frankly mystified constant divergencies between Bunche attitude here and Vigier attitude there. Suggest you tell Vigier so. Bunche now promises clarify this point once for all.

Eban

3. שרת עמד לשוב לישראל מביקור בארצות־הברית.

311

1. מברק מיום 18.5.1949, 130.09/2328/6. רוזן דיווח לאבן על הפגישה עם הסורים ב־17 במאי (ראה מס׳ 309).
2. אבן נפגש עם באנץ׳ באותו בוקר.
3. במברק אל אבן (ראה הערה 1 לעיל) פירט רוזן את התנאים שהציגה ישראל להסכמתה לקבל את הצעת באנץ׳ כבסיס לדיון. התנאי הראשון: נסיגה מלאה של הסורים לגבול הבינלאומי. (ראה הצעת באנץ׳ במס׳ 301 [עמ׳ 559 — 560] והוויכוח עליה — במס׳ 309).

312

א. אבן אל ש. רוזן
A. Eban to S. Rosenne

מברק מוצפן NI31. התקבל: 19.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 18 May 1949

Your Y/158/203.[1] Would welcome further clarification why we unimpressed prospect Syria absorb 300,000. Fact he made proposal through Riley with consequent transmission Washington of Syrian readiness accept large-scale resettlement seems to me of great importance.[2]

Eban

313

א. אבן אל ש. רוזן
A. Eban to S. Rosenne

מברק מוצפן. התקבל: 21.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.06/2953/3

New York, 20 May 1949

Your Y159.[1] Hope you get main point, which is that once conciliators definitely ask Syrians retire and they refuse, almost everything we do politically or otherwise thereafter is strongly justified. Therefore extremely worthwhile commit U.N. to such request, whether carried out or not. Other hand, action without recourse Moabit [Security Council] politically perilous, with repercussions Lausanne, Lake Success, Washington, Paris, elsewhere. Please cable Moshe [Sharett]'s decision on return.[2]

Eban

312

1. מברק אל אבן מיום 18.5.1949 — ראה מס׳ 310, הערה 1.
2. רוזן הבריק בתשובה כי חולשתה הבסיסית של הצעת ריילי טמונה בחוסר הביטחון שחברי ועדת הפיוס אכן יצליחו לאלץ את הסורים לסגת לגבול הבינלאומי. הוא מסר שהחלטה סופית תיפול לאחר שובו של שרת מחוץ־לארץ. (רוזן אל אבן, Y159, 20.5.1949, 130.16/2953/3). את תשובת אבן ראה במס׳ 313.

313

1. ראה מס׳ 312, הערה 2.
2. ראה מס׳ 317.

314

א. אבן אל ט. לי (לייק סאכסס)[1]
A. Eban to T. Lie (Lake Success)

העתק: 130.16/2953/3

New York, 23 May 1949

Dear Mr. Lie,

Recalling your invaluable assistance in previous difficulties in armistice negotiations, I write to express my Government's concern at the delicate stage now reached in the armistice negotiations between Syria and Israel. The facts are as follows:

1. Between the Arab invasion of Palestine in May 1948 and the adoption of the Security Council's armistice resolution considerable fighting took place at various times in the north of Palestine. When the Security Council adopted its armistice resolution on November 16, 1948, the position was that Israel forces had occupied some fourteen villages on Lebanese territory, while Syrian forces were still in occupation of smaller areas on Israeli territory.

2. During the armistice negotiations between Lebanon and Israel, United Nations representatives strongly pressed for the evacuation of Lebanese territory by Israeli forces and the restoration of the international frontier as the armistice line. The principle was strongly supported by the Governments of the United States and France in special representations which they made to the Government of Israel. On March 17th, Mr. Andrew Cordier, acting on your behalf, showed me a communication from Dr. Bunche requiring the restoration of the international frontier in the most emphatic and vehement terms.[2]

3. Israeli troops completely evacuated all Lebanese villages, thus restoring the international frontier as the armistice line. After this unilateral concession, the armistice agreement between Israel and the Lebanese was duly signed and ratified. During these negotiations the Government of Israel frequently made it clear that it was accepting the principle of restoring the international frontier with Lebanon in the hope that the same principle would be followed during armistice negotiations with Syria. Indeed, my Government thought it logical at the time for negotiations to be held simultaneously with Syria and Lebanon leading to the simultaneous restoration of the international frontier in both cases. This would have

314
1. אבן שלח באותו יום העתק של המכתב אל ר. באנץ' ואל נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון (ראה בתיק 93.03/71/25).
2. ראה מס' 175.

involved a reciprocal concession with an Israeli withdrawal in one sector and an Arab withdrawal in another.

4. There have been other occasions on which the preservation of international frontiers has been presented to us as an important objective to be maintained in all circumstances, however fluid the position within Palestinian territory itself. Thus, when the fighting between Egyptian and Israeli forces carried the latter into Egyptian territory last December, both the United Nations and the United States representatives insisted that there should be an immediate correction of the position so as to restore the integrity of the international frontier. In the course of Israeli troop movements in southern Palestine, consequent upon the armistice agreement between Israel and Egypt, we were constantly exhorted, both by the United States and the United Kingdom, to avoid the slightest transgression of the international frontier between Israel and Transjordan.

5. In the light of these considerations, it cannot be doubted that the restoration of the frontier between Syria and Israel must be the guiding principle of any armistice agreement between the two countries. Principles cannot be selectively applied. The United Nations cannot be zealous in safeguarding the integrity of the frontiers of Arab States and indifferent whether the troops of Arab States remain on Israeli soil. In the cases mentioned above, this principle operated to the advantage of the Arab States. It cannot be abandoned here because it happens to redound to Israel's advantage. I should add that the territory on which Syrian troops still remain south of Lake Huleh and south-east of Lake Tiberias is not under any juridical doubt. The rights of the parties are defined by a long-established international frontier. In no part of the Near East do the positions occupied by Israeli forces or Israel's territorial claims involve any setting aside of an existing international frontier.

6. Apart from this clear juridical position, the area in question, though small, is vital for Israel since it commands important water resources essential both for the life of the Galilee and for the execution of irrigation schemes affecting the country as a whole. This territory has been reclaimed for cultivation by the exertions of Jewish pioneers, who gave their lives in great numbers to overcome the ravages of malaria.

7. The situation is aggravated still further by the circumstances that whereas all these Syrian positions were acquired by invasion in violation of Article 2, Paragraph 4, of the Charter,[3] some of them, notably at Mishmar Hayarden, were even acquired in certified violation of the truce. To sum up: *these are the only areas occupied by force of either side whose present occupation is not sanctioned by any resolution of the United Nations, or by any agreement concluded under the terms of the November 16th Resolution.* It

3. הסעיף הזה מחייב את חברות האו"ם להימנע מאיום בכוח או משימוש בו נגד שלמותה הטריטוריאלית או עצמאותה המדינית של כל מדינה שהיא.

is clear that by maintaining these positions the Syrian Government is acting against all the principles of the armistice and mediation efforts which have been so successful in other cases.

8. My Government is keenly disappointed that the new Syrian Government has not shown itself willing to act in harmony with the accepted principles and traditions of previous armistice negotiations; nor can we conceal our regret that the United Nations representatives have not advocated the integrity of the international frontier in this case as powerfully as they did in other cases, when Israeli adherence to this principle was successfully sought. My Government believes that a contributory cause to the failure of these negotiations had been the withdrawal from the scene of Dr. Bunche, whose skill as a negotiator is matched by the confidence and esteem with which he is regarded by all parties concerned. The Prime Minister and the Minister for Foreign Affairs in the Government of Israel have conveyed to Dr. Bunche[4] their considered judgment that his great personal prestige, utilised in support of principles which Israel and Arab States have acknowledged in other negotiations, could have given to these negotiations a more effective leadership than they enjoyed in his absence.

9. In recent conversations Dr. Bunche has discussed the possibility of a compromise proposal whereby the area of Israeli territory in question might be evacuated totally by Syrian troops without Israeli troops moving forward. According to this proposal, Israeli civilian activities, though not military activities, would be resumed in the area. On repeated occasions Dr. Bunche has emphasised that the effect of his proposal would be the total exclusion of Syrian troops from Israeli soil.[5] However, when this proposal was submitted by M. Vigier to the two delegations on Tuesday last,[6] the Syrians questioned whether it involved their withdrawal to the international frontier. M. Vigier apparently could not enlighten them as to Dr. Bunche's intentions in this respect. On the other hand, the Israeli delegation made it clear that the total exclusion of Syrian forces from Israeli territory and the resumption of civilian activities in that area are the essential condition of a fruitful discussion on any proposal. Since the Syrian interpretation implied their continued unwillingness to restore the international frontier, the conversations broke up inconclusively and have been adjourned *sine die*.

10. The Syrian attitude, if maintained as at present, has grave consequences. It constitutes the only remaining instance of territory in the Near East being held in military occupation without the sanction of an armistice agreement. It is the only territory belonging to an existing State which is in the military occupation of another State. It constitutes a violation of

4. ראה מס' 288, 303.
5. ראה מס' 298, הערה 5.
6. ראה מס' 309 (עמ' 576).

Article 2, Paragraph 4, of the Charter relating to the use of force against the territorial integrity of any State. It prevents the completion of the armistice system, and thereby endangers results already achieved. It precluded peace discussions between Syria and Israel at Lausanne, thereby weakening the prospects of the conference as a whole. It surely cannot be supposed that Syrian troops can remain indefinitely on Israeli territory without Israel's consent. For all these reasons this refusal by Syria to restore the international frontier should be regarded not as a mere local event but as a matter full of danger to the maintenance of international peace and security.

11. My Government feels that the same international influence which was used to secure the restoration of the Israeli—Lebanese frontier by Israeli withdrawals, should now be used to restore the Syrio-Israeli frontier. This step would crown the United Nations armistice efforts with final success and open the way to swifter progress towards a final peace settlement.

I am, Yours very sincerely,

Aubrey S. Eban
Permanent Representative of Israel
at the United Nations

315

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק 1724
נוסח יוצא: 93.01/2205/6
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 23 May 1949

Bunche informed me this morning: 1) Riley on way Lake Success from Damascus confer armistice; 2) Bunche preparing draft proposals to be sent Zaim and B[en]-G[urion], clarifying proposals discussed by delegations last Tuesday;[1] 3) his draft will "make it crystal clear to Syrians that demilitarised zone between truce line and frontier is one from which all troops are excluded, but civilian activity fully resumed, with appropriate security measures." He repeats our basic demand removal Syrian troops satisfied by his proposal, as never countenanced Syrian outposts on Israeli soil. I explained no such clarity ever given by Vigier. Principle complete exclusion Syrian troops Israeli soil is first fundamental condition any discussions. He promised show us draft before submission.

Eban

315

1. ראה מס' 309.

316

א. אבן אל ש. רוזן
A. Eban to S. Rosenne

מברק מוצפן X356. התקבל: 24.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 23 May 1949

Vigier cabled Bunche indicating that demilitarised zone, even securing total exclusion Syrian forces from Israeli territory and complete resumption our civilian activities, would be opposed by you. He points out no such impression received his talk with Sharett,[1] who insisted that demilitarised zone, if at all, must be completely demilitarised, with no nonsense about Syrian outposts. Please clarify.[2]

Eban

317

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y165. התקבל: 25.5
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2180/37

Tel Aviv, 25 May 1949

Have informed Vigier am ready meet Zaim soonest. For you: Intend try cut Gordian knot armistice and explore reality his alleged proposal resettle 300,000.[1] Attach tremendous importance latter point, was greatly impressed by it when first learned it Geneva. In talk with Zaim intend brandish stick Moabit [Security Council], must know Bunche's latest firm stand.[2] Believe our position inside U.N. can only be strengthened by this initiative my part. Cable.[3]

Sharett

316

1. ראה מס' 305.
2. בתשובה הודיע רוזן כי אם יובטח שהסורים לא ישארו בשטח ישראל ושתחודש הפעילות האזרחית הרגילה בשטח המפורז, ישראל לא תכשיל את המשא־ומתן בגלל תביעותיה האחרות. רוזן גם הביע ספק לגבי כישוריו של ויז'ייה לנהל את המשא־ומתן כראוי. (מברק Y166, 20.5.1949, 130.09/2329/12).

317

1. ראה מס' 310. 2. ראה מס' 315.
3. ראה מס' 318. (לוריא מילא את מקומו של אבן בזמן היעדרו מניו יורק).

318

א. לוריא אל מ. שרת
A. Lourie to M. Sharett

מברק מוצפן X358. התקבל: 27/29.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 26 May 1949 (05.30)

Saw Bunche: 1) He stated was about send detailed proposal both sides for acceptance or rejection when received Vigier cable proposed meeting yourself—Zaim,[1] thereupon decided not send, lest introduce complications. 2) His proposal included a) total military evacuation within ten weeks; b) return civilians under control Armistice Chief coinciding with military evacuation. 3) He unequivocally supports complete demilitarization zone. This connection I gave him Rosenne's explanation our X356.[2] 4) Bunche made his position clear regarding total military evacuation to Syrian representative here Tuesday, who undoubtedly reported home. 5) Bunche regretted B[en]-G[urion]'s failure meet Zaim,[3] anxious promote your meeting, will cable Vigier urging Zaim accept invitation and, if necessary for protocol, take along Foreign Minister. 6) Riley hopeful regarding Zaim.

319

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y169. התקבל: 27.5
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2180/37

Tel Aviv, 27 May 1949

Mohn informed Rosenne: One hand Vigier transmitted Syrian reply, Zaim prefers await Bunche's impending proposals before meeting me, other hand Bunche prefers await results my meetirg before formulating proposals. Neat deadlock. Suspect Vigier now venting his spleen account

318

1. ראה מס' 317.
2. ראה מס' 316, הערה 2.
3. ראה מס' 300, 303.

our non-compliance his original offer.[1] Myself don't particularly care which comes first, provided things move. Bunche anyhow must clear position with Vigier.

Sharett

320

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y174. התקבל: 30.5
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2180/37

Tel Aviv, 30 May 1949 (20.50)

Syrian mountain gave birth following mouse. Vigier informed us today "Syrian delegation" composed Foreign Under-Secretary Ibrahim Istouan, Lt. Col. Nasser and legal [adviser] Tarazi ready meet us Kuneitra 2 June. Vigier expressed hope myself will head our delegation. Replied Vigier matter apparently messed up, there was no question meeting of delegations. I offered meet Zaim personally. When reply came that Aadel[1] would come, I agreed. View new shift their part, I withdraw offer, await Bunche proposals.

Consider this form of studied retaliation as gross impertinence, moreover being manoeuvred into new meeting delegations on our initiative, where we would be expected make new proposals. This would completely distort picture.

Meanwhile Mohn yesterday told us would this morning transmit Bunche proposals, but nothing happened. Please inform Bunche facts and suggest he go ahead. Cable whether worthwhile our applying Moabit [Security Council] even without awaiting Bunche's new initiative.

Sharett

319

1. ראה מס' 301 (עמ' 559 — 560).

320

1. עאדל ארסלאן, סגן ראש־הממשלה ושר־החוץ הסורי.

321

ר. שילוח אל מ. שרת
R. Shiloah to M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 1.6
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 31 May 1949

Saw Riley, who returning Middle East via Lausanne tomorrow. Told him of Vigier's mishandling Zaim meeting.[1] He reiterated Zaim made three hundred thousand offer to him and regrets B[en]-G[urion] refused meet Zaim,[2] insists that only such meeting will produce results. Zaim being Head Staff, Head Government and Commander in Chief, believes should meet only Prime Minister. Riley against meeting anybody else, as no subordinate would dare commit government. Personally concur and recommend B[en] G[urion] should respond if Zaim renews offer.[3]

Shiloah

322

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X366. התקבל: 1.6
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 31 May 1949

Urgent.

Your IN75/69.[1] Spoke Ross, Cordier, Bunche, stating strongly Mediator must prove within few days whether he can secure Syrian departure which himself admits necessary. If not, new action must be considered necessarily

321

1. ראה מס' 319, 320.
2. ראה מס' 303.
3. את תגובת בן־גוריון להמלצת שילוח ראה במס' 325.

322

1. מברק IN75 מיום 31.5.1949, 130.09/2329/3. שרת ביקש מאבן ורפאל לפעול בכל דרך אפשרית כדי להפשיר לאלתר את הקיפאון במשא־ומתן עם סוריה. הוא הסביר כי בגלל הדחייה בהשגת ההסכם עוכב שחרור המגויסים והדבר עולה למדינה הון עתק בשעה של מצוקה כספית חמורה ביותר. הוא הציע לשקול אם ראוי לרמוז לנוגעים בדבר כי סבלנותה של ישראל איננה בלתי־מוגבלת.

involving Moabit [Security Council]. In letter to all members Moabit some days ago[2] I introduced note we cannot endure Syrian presence indefinitely. Tomorrow will know whether Bunche or U.S.A. contemplate serious action. Will then cable specific advice, including prospect if referred Moabit.

Eban

323

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X367. התקבל: 1.6
נוסח יוצא: 93.01/2180/37
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 31 May 1949

Phoned Bunche, protesting strongly Syrian farce, indicating if he cannot devise means getting Syrians out, we may go to Moabit [Security Council], telling whole story, including unedifying story mediation effort. He appeared shaken, confused, letting cat out of bag, namely, that Riley believes Zaim would reject Bunche compromise since it gets Syrians out of Israel completely. We believe this is why Vigier fights against official submission compromise and Bunche himself hesitates. Bunche agrees suggestion you meet suggested trio[1] is "preposterous". He showed tendency revive your meeting Arslan. I discouraged this, urging if he has proposals, should submit them. If Zaim rejects withdrawal, he must bear political and other responsibilities.

Eban

2. ראה מס' 314 והערה 1 שם.

323
1. ראה מס' 320.

324

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X368. התקבל: 2.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 1 June 1949

Reuven [Shiloah] and self saw Bunche, Riley, Reedman. They reported had submitted Bunche proposal to you and Zaim,[1] making clear to latter that total evacuation his forces Palestine territory required. Bunche said we probably dissatisfied with long duration evacuation period and consequent slowness restoring civilian activity, also that *peruz* [demilitarization] affecting us Ein Geb, not Syrians other side. Replying, we concentrated last point, assured him it would cause great difficulty, our negotiators would certainly demand at least complete equilibrium between military situation each side frontier at this sector. Replying, he said we should regard evacuation of Israel by Syrians as principle of his proposal, everything else is detail to be talked about and adjusted. Reuven and self both formed impression that your strong stand this issue could produce balance between military situation each side frontier. We believe this should not prevent entering discussions proposal, since U.N. commitment to Syrian withdrawal is valuable whatever happens politically or militarily from now on. Bunche, Riley, pessimistic prospect Zaim accept proposal but claim Americans and French now pressing him to retire frontier. Both latter and Zaim very unwilling bring matter Moabit [Security Council], but Bunche declares will do so unless success soon achieved.

Bunche, Riley, still believe Zaim—B[en]-G[urion] meeting could produce first peace treaty between Israel and Arab State. They would be prepared arrange meeting if we agree, on understanding this would be regarded as response to Zaim's original initiative. Please cable your views this point,[2] also general outline your reply Bunche.[3]

Eban

324

1. למעשה נמסרה ההצעה לצדדים רק ב־8 ביוני. (ראה מס' 329 וטיוטת מכתב, שלא נשלח, מאבן אל באנץ', 6.6.1949, 93.03/71/25).
2. שרת ענה כי בן־גוריון מוכן לפגוש את זעים רק אם יובטח לו שהסורים יודעים כי הם חייבים לסגת משטח ישראל (מברק S168, מיום 4.6.1949, 130.09/2335/12).
3. ראה מס' 325.

325

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן IN78
נוסח יוצא: 130.09/2329/3
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 2 June 1949 (17.30)

Mohn transmitted new proposal: Aadil ready meet me but afraid face me unprepared, hence would Eytan first meet their Under-Secretary[1] fix agenda. We declined, explaining we offered personal meeting, not elaborate negotiations. Shiloah's cable W235,[2] B[en]-G[urion] against meeting Zaim before Bunche moved. Please inform Bunche far as we concerned he should go ahead, we do not concur any proceedings as justifying delay submission his proposals.

Sharett

326

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן S169. התקבל: 4.6
נוסח יוצא: 130.09/2335/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 4 June 1949 (13.00)

Your 370.[1] Please inform Bunche view inordinate loss time and risk further prevarication other side, we will not, repeat not, meet Syrians before Bunche made his proposals. This is in line Zaim's initial reaction to my offer[2] and I can only regret days wasted.

325

1. אברהים אל־אסטואני, המנהל האדמיניסטרטיבי של משרד־החוץ הסורי.
2. מס' 321.

326

1. 1.6.1949, 93.01/2181/3. אבן הודיע כי באנץ' טילפן אליו בקשר להצעתו האחרונה של מוהן בדבר פגישה מקדימה בין איתן לבין המנהל האדמיניסטרטיבי של משרד־החוץ הסורי (ראה מס' 325); באנץ' נוטה לדעה שיש לצמצם את מטרת הפגישה לקביעת פגישה בדרג גבוה ולא לדון בה במהות שביתת־הנשק.
2. ראה מס' 319.

Your 377.[3] Cable advice our reaction Bunche's proposals; should we reject distasteful feature or accept whole, view tactical advantage, throwing onus rejection other side alone?[4]

Sharett

327

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y177. התקבל: 5.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 5 June 1949 (17.50)

Mohn called today with personal message from Bunche beseeching me not give up meeting, as otherwise formal transmission his proposals will be last step before submission whole issue Moabit [Security Council]. Mohn freely granted since my initiative we been hundred per cent right procedurally, but Syrians suffer unconquerable inferiority complex *vis-à-vis* us, therefore we should bear with them. Bunche's latest proposal: instead preliminary meeting on agenda, myself indicate in writing subjects discussion. I argued lines my IN78,[1] S169,[2] explained regard meeting Aadil waste time, didn't say no first instance purely tactical reasons, consider sending message further waste time. Finally agreed in deference think it over and after consultation B[en]-G[urion] said yes, urging Mohn see to it Zaim prevailed meet, accepting my coming Syria as offsetting assumed disparity status. Please urge Bunche likewise. Written message is[3] "1) Problems arising armistice Syria—Israel. 2) Problems arising future peaceful relations Syria—Israel."

Sharett

3. 2.6.1949, 93.01/2181/3. אבן הציע ששרת יודיע למוהן כי באנץ' העביר לאבן העתק של ההצעות ששלח, לדבריו, לבן־גוריון ולזעים, וכי הוא מבקש למסור גם לו העתק. אבן גם הציע שיודיעו לריילי כי אין סיכויים רבים לפגישה עם זעים או לפגישה של המשלחות כל זמן שבאנץ' לא יבהיר את השקפתו ביחס לנסיגת הסורים.
4. אבן הציע שישראל תקבל עקרונית את הצעת באנץ', אך תבהיר כי הסכמתה מבוססת על ההנחה שתימצא הזדמנות לדון בפרטיה ובמיוחד בשמירת האיזון בין הצדדים באיזור עין גב. תשובת ישראל אינה צריכה לספק עילה לטענה שישראל דחתה את ההצעות. אבן התרשם שבאנץ' מתחרט על כי ההצעה נוטה מדי כנגד הסורים, וכי בוודאי ישמח אם לא ייאלץ ללחוץ על הצדדים לקבלה. (מברק X389 מיום 6.6.1949, 93.01/2181/3).

327

1. מס' 325.
2. מס' 326.
3. ראה רוזן אל מוהן, 5.6.1949, 130.02/2454/10. הוצע שהפגישה עם זעים תיערך ב־9 ביוני ושיידונו בה שני הנושאים המוזכרים במברק.

328

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y182. התקבל: 8.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 8 June 1949

Please transmit Bunche following, subject style corrections by you, Arthur [Lourie]:[1] "Vigier informed me yesterday Syrians rejected my proposal meeting Zaim or Aadil on ground they cannot discuss with me either of two items which in compliance your suggestion I set forth in writing[2] view facilitate meeting. According Vigier, they said question armistice is proper subject for armistice conference — if we desire it, should hold another meeting — whereas question future peace relations can only be discussed together with other Arab States. Apparently they assumed, when proposing preliminary conference to draw up agenda, that we would list such subjects as mediaeval Arab poetry or Bedu lore or maybe Cartesian philosophy or Japanese art. This new effrontery by self-styled Syrian Government is conclusive proof, obtained at cost more precious days and impertinent snub, that all their recent reactions my proposal for personal meeting been series attempts at prevarication and deceit. Only in deference your urgent request transmitted by Mohn and out of confidence your judgment I reluctantly agreed adopt what was to me distasteful procedure of indicating in advance and in writing subjects for discussion at time when what I was anxious obtain was chance free man-to-man talk untrammeled by formalities. I must now urge you put end this inglorious chapter and communicate your proposals officially and immediately both parties view hastening resolution deadlock and restoring prestige U.N. mediation in armistice negotiations, so badly shattered by way Syrian business been handled throughout."

Sharett

328

1. ראה מברק ומכתב ששלח אבן לבאנץ' ב־9 ביוני, בתיק 130.02/2454/10. במברק הוכנסו שינויי סגנון שנועדו להקל על קריאתו השוטפת.
2. ראה מס' 327 והערה 3 שם.

329

פ. מוהן אל מ. שרת
P. Mohn to M. Sharett

מקור: 130.16/2953/3

Tel Aviv, 8 June 1949

Sir,

I have been directed by the Acting Mediator on Palestine, Dr. Ralph J. Bunche, to communicate to the Israeli Government the following note and compromise proposal for Armistice Demarcation Lines between the Israeli and Syrian forces:

Sir,

Following personal consultation with General Riley, who has just returned to Lake Success for this purpose, cable communications with M. Vigier, and a careful study of the negotiations thus far conducted, I have the honour to submit for the consideration of your Government the following suggested Draft Article on the Armistice Demarcation Line in the Israeli—Syrian Armistice Agreement.

In submitting this draft article as a compromise proposal, I realise that it does not fully meet the desires of either party as thus far expressed in the negotiations. But you will agree, I am sure, that no agreement is possible unless each party is willing to make some concessions and accept some compromise.

I am confident that this draft article is consistent with the basic purpose of the Security Council resolutions on Palestine, and particularly the resolution of 16 November 1948. It will separate the forces, thus reducing to a minimum the possibility of friction and incident. It will require some withdrawal by the armed forces of each Party. It is purely a temporary arrangement, for the duration of the armistice and pending territorial settlement. The provision for a demilitarised zone, subject to the authority of the Chairman of the Mixed Armistice Commission and the Observers attached thereto, fully safeguards the territorial claims, positions and interests of both Parties for the final settlement. Neither Party, therefore, can validly claim to lose advantage [?by] accepting the provisions of this draft article, unless it be argued that there is no substitute for force and armed possession in the protection of a claim. As a representative of the United Nations, I cannot endorse any such view, and more particularly so since our experience with United Nations demilitarisation of such highly strategic areas as Government House and Mount Scopus in Jerusalem, and the el-Auja sector in the Negev, gives convincing proof that such

arrangements work well and give full protection to the rights and claims of the interested Parties.

I would emphasise that although vital interests of both Parties are admittedly at stake in this agreement, it is an armistice and not a peace treaty we are negotiating. Neither Party, therefore, is entitled to insist on final arrangements which must properly await the peace settlement, or which would clearly prejudice such settlement. The Israeli—Syrian armistice negotiations must not, in any way, impinge upon the settlement discussions now being conducted by the Conciliation Commission at Lausanne.

I earnestly appeal to you to give this draft your most serious and sympathetic consideration. It is my intention to call upon the delegations of the two Parties to reconvene at an early date in order to continue their negotiations, with this draft as a working basis.

I have the honour to be, Sir, Your obedient servant,

Ralph J. Bunche
Acting Mediator

Text of compromise proposal follows:

Draft Article on Armistice Demarcation Lines

1. In view of the fact that the question of territorial settlement is one of the matters being dealt with in consultations with the United Nations Conciliation Commission now taking place at Lausanne, it is emphasised that the following arrangements for the Armistice Demarcation Lines between the Israeli and Syrian armed forces are not to be interpreted as having any relation whatsoever to ultimate territorial arrangements affecting the two Parties to this Agreement.

2. The Armistice Demarcation Line herein defined is in response to the request of the Security Council in its resolution of 16 November 1948, and without prejudice to the rights, positions, interests and claims of either Party to this Agreement. In pursuance of the spirit of the Security Council resolution, the Armistice Demarcation Line has been defined with a view toward separating the armed forces of the two Parties in such manner as to minimize the possibility of friction and incident.

3. The Armistice Demarcation Line shall be as delineated on the map attached to this Agreement as Annex... Where the existing Truce Lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation run along the international boundary between Syria and Palestine, the Armistice Demarcation Line shall follow the boundary line. Elsewhere, the Armistice Demarcation Line shall follow a line midway between the certified Truce Lines for the Israeli and Syrian forces.

4. The armed forces of the two Parties shall nowhere advance beyond the Armistice Demarcation Line.

5. (a) Where the Armistice Demarcation Line does not correspond to the international boundary between Syria and Palestine, the area between the Armistice Demarcation Line and the boundary, pending final territorial settlement between the Parties, shall be established as a demilitarised zone from which the armed forces of both Parties shall be totally excluded, it being understood that the Ein Gev and Dardara sectors shall also be included in the demilitarised zone.

(b) The purpose of the demilitarised zone shall be to safeguard the territorial claims, positions and interests of both Parties pending final territorial settlement and to separate widely the armed forces, while providing for the gradual restoration of normal civilian life in the area of the zone without prejudice to the ultimate settlement.

(c) Any advance by the armed forces of either Party into any part of the demilitarised zone, when confirmed by the United Nations representatives, shall constitute a flagrant violation of this Agreement.

(d) The Chairman of the Mixed Armistice Commission established in Article... of this Agreement and United Nations Observers attached to the Commission shall be responsible for ensuring the full implementation of this Article.

(e) The withdrawal of such armed forces as are now found in the demilitarised zone shall be in accordance with the schedule of withdrawal annexed to this Agreement (Annex...) and in any case shall be completed within ten weeks from the date on which this Agreement is signed.

(f) The Chairman of the Mixed Armistice Commission shall be empowered to authorise the return of civilians to villages and settlements in the demilitarised zone and the employment of limited numbers of locally recruited civilian police in the zone for internal security purposes, and shall be guided in this regard by the schedule of withdrawal referred to in subparagraph (e) of this Article.

6. On each side of the demilitarised zone there shall be areas, as defined in Annex... to this Agreement, in which defensive forces only shall be maintained, in accordance with the definition of defensive forces set forth in Annex... to this Agreement.

Dr. Bunche has requested that the Armistice Delegations reconvene on Friday morning, 10 June 1949, to present the views of their Governments on this proposal.

I am, Sir, Yours faithfully,

Paul Mohn
Personal Representative
of the Acting Mediator

330

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T257. התקבל: 9.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 8 June 1949

Your LS452.[1] He equivocates as follows: 1) Justification will be explained Riley on military grounds; 2) plan is basis discussion, with aim securing Syrian withdrawal frontier by means most likely secure that aim; 3) while village technically in *peruz* [demilitarization] zone, it would of course have its "militia" forces, thus little real military effect; 4) maintenance military line there would threaten other side; 5) something must be done save face as proposal otherwise makes demands their side only. Believe five is real aim. Please recall our advice announce acceptance principle scheme,[2] since it involves their withdrawal, but reserving full right argue this detail.

331

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T258. התקבל: 10.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2329/6

New York, 9 June 1949

Most Immediate.

Long discussions led to our following estimate likely effects each possible action our part after Friday:[1] 1) Direct action without reference Moabit [Security Council]. Political repercussions universal and profound even if military action local. Breach with U.S.A., at least to degree certain stop-

330

1. 8.6.1949, 130.09/2328/6. שרת ביקש מאבן להבריק לו מיד כיצד מצדיק באנץ' את הכללת עין גב באיזור המפורז (ראה סעיף 5 במס' 329, עמ' 600).
2. ראה מס' 326, הערה 4.

331

1. ה־10 ביוני. ביום זה ביקש באנץ' לזמן את משלחות ישראל וסוריה כדי לדון בהצעת הפשרה שהגיש לצדדים (ראה מס' 329 עמ' 599 — 600).

page loan payments, open adoption anti-Israel position. Financial loss thus much heavier than involved in maintenance present position army.[2] Complete lack sympathy all members Moabit, not altogether excluding Soviets. All members cherish present freedom world from war, would expect ultimate recourse to Moabit before independent action. Arab walk-out Lausanne with our responsibility. Possible British lifting arms embargo. Breakdown all existing armistices. Paralize current efforts win support against new U.S.A. position.

2) Prior reference to Moabit. Not sanguine very positive action, but following only two possibilities: a) Council will support Bunche, order total exclusion forces. If Syrians then refuse, our direct action would have nothing like consequences enumerated one above. b) Council equivocates, reveals impotence. This real possibility, but even then, direct action, if decided, politically much easier than one above.

Conclusions: 1) We do not comment principle possible need eventual direct action early date or express hope decisive action Moabit. 2) However, whether or not prior reference Moabit is not, repeat not, small question but enormously crucial fateful decision, involving political financial effects dwarfing Mishmar Hayarden and Ein Gev, overshadowing gain in time, money, from premature action. 3) Therefore prior reference Moabit indispensable if later action not to involve unnecessary and dangerous political perils. Please cable your line of thought.

Eban

332

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T261. התקבל: 10.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

New York, 9 June 1949

Lie states failure Friday will result immediate Moabit [Security Council] summons. Suggest we begin ask Syrians if accept Bunche principle total exclusion their forces Israel. If not, detailed discussion there hardly necessary, we on good ground here.[1]

Eban

2. השווה מס' 322, הערה 1.

332

1. במברק נוסף מאותו יום (X395, בתיק 93.01/2181/3) דיווח אבן שהוא הזהיר את נשיא מועצת־הביטחון מפני התוצאות החמורות העלולות לנבוע מסירובה של סוריה לסגת מתחום ישראל. אבן הסביר לשרת כי פגישותיו נועדו להגדיל את הלחץ על זעים ולהכין את הרקע לכל התפתחות אפשרית.

333

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y189. התקבל: 10.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 10 June 1949

We agreed meet Syrians today as requested,[1] but last night informed by Mohn Syrians say they otherwise engaged, not free till Tuesday. Comment superfluous, give Bunche hell. Consultation yesterday we decided first seek clarity from U.N. re civil authority in demilitarised zone. Dayan discussed this Riley, who said intention is we should administer our side frontier. Question is whether this will be official ruling. Ask Bunche and cable.[2]

Sharett

334

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y196. התקבל: 13.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 12 June 1949 (13.10)

Vanthier[1] called on special instructions Quai [d'Orsay] urge us accept Bunche proposals,[2] they urging Zaim, likewise coordinating with U.S.A. Yesterday U.S. Ambassador made similar *démarche,* stating they active Damascus in coordination with France.[3] Replied Vanthier appreciate spirit

333

1. ראה מס' 329.
2. אבן ענה כי באנץ' אישר את ההסבר שנתן ריילי, והוסיף שהפירוז באיזורי הגבול עם סוריה יהיה שונה מהפירוז בירושלים, ולא יהיה כרוך בשום מקום במינהל של האו"ם. (מברק 1826 ,10.6.1949 93.01/2181/3).

334

1. פליקס אלברט ואנטייה, מיופה־כוח של צרפת בישראל.
2. ראה במס' 329 (עמ' 599 — 600).
3. המשפט הזה חסר בנוסח הנכנס.

démarche as expression desire hasten peaceful settlement conflict, though [cannot][4] get over differential treatment their part cases Lebanon, Syria. Pointed out in compliance Bunche's request we were ready attend conference today, but Syrians said they otherwise engaged, not ready before Tuesday. On merits Bunche proposals stressed: 1) Main negative feature, which is one-sided demilitarisation not only strip which Syrians are to evacuate and our troops may not reenter, but also Ein Gev, whence we must withdraw our troops, both areas being in our territory; 2) obscurity re civilian authority demilitarised zone. As civilian Jews, Arabs, free to return, we must insist they be under our jurisdiction. Indicated would seek elucidation latter point from U.N. and fix attitude accordingly.

Sharett

335

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן X407. התקבל: 14.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 13 June 1949

Your Y202.[1] Suggest our delegation announce at meeting we received assurances Riley confirmed Bunche this point.[2] Please weigh seriously whether should not inform Bunche formally would prefer mediator commanding more confidence than Vigier.

Eban

4. המלה בסוגריים מרובעים נוספה על־פי הנוסח הנכנס.

335

1. 13.6.1949, 130.09/2329/12. שרת הבריק שוויז'ייה הודיע לדיין כי לפי הצעת הסורים שאלת השיפוט האזרחי (באיזור המפורז) יש להסדירה בהסכם בין הצדדים, וקרוב לוודאי שהסורים לא יסכימו. שרת חשש שוויז'ייה יפעל לאור אינטרסים צרפתיים ויניע את הסורים לדחות את תביעת ישראל.
2. ראה מס' 333.

336

א. אבן אל ר. באנץ' (לייק סאכסס)
A. Eban to R. Bunche (Lake Success)

מברק
נוסח יוצא: 93.03/81/10

New York, 15 June 1949

My Government, greatly concerned for success armistice meeting with Syrian delegation, urges utmost clarity on understanding of nature civilian authority on Israeli side of any demilitarised zone that may be agreed. Accordingly I sought your ruling by telephone last Thursday and conveyed it to my Government,[1] to the effect that Israeli civilian authority would obtain in those demilitarised areas lying to the west of the Syrian—Israeli frontier, with obvious corollary of Syrian civil authority prevailing on the Syrian side. Your representatives on spot, however, appear to have no such clear understanding.[2] My Government believes swift and satisfactory conclusion tomorrow's negotiations would be greatly assisted if your representatives were made aware of your interpretation,[3] which indeed appears to us to be the only one consonant with the idea of restoring civilian activities.[4]

Eban

337

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־16 ביוני 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (16 June 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS

SUMMARY RECORD OF THE NINTH MEETING, HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 16 JUNE 1949 AT 10:45 HOURS

Present:
Israeli Delegation:
Lt. Colonel M. Makleff, Head of Delegation
Lt. Colonel M. Dayan

336

1. ראה מס' 333, הערה 2.
2. ראה מס' 335, הערה 1.
3. ראה תשובת באנץ' — מס' 338.
4. אבן הבריק לשרת באותו יום את נוסח המברק בשלמותו. (מברק 1840, בתיק 93.01/2181/3).

Mr. S. Rosenne, Legal Adviser
Mr. Gordon
Mr. Y. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Major Spector
Major Gilaad

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Head of Delegation
Lt. Colonel M. Nasser
Captain Afif Bizri
Mr. Salah Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of Acting Mediator
General W. E. Riley, Chief of Staff
Colonel Van Horen, SUNMO, Damascus
Colonel Gauthier-Villars
Mr. Makovsky, Interpreter
A. Lalande, Secretary.

MR. VIGIER: I propose that we should start by reading the draft article[1] which has been officially communicated to the two Governments. The reading of the draft will enable both delegations to ask any questions and to come to an agreement concerning the interpretation of the text. The original is the English text. The French version has been made with care and I do not think the comparison of the two texts will give rise to any great difficulty. I propose we should read the draft article paragraph by paragraph.

COLONEL MAKLEFF: We suggest to read the whole text and that each delegation give its viewpoint on the whole article. Each delegation had a chance to study it. First of all, we must find out whether the text is absolutely exact.

MR. VIGIER: I agree that we should check the text, since it was received in Damascus and Tel Aviv by cablegram. (The draft article is read. See Annex.[2]) The text is accurate, subject to the reservation I have made concerning the French version. Dr. Bunche's proposal is that the two delegations should agree to discuss on the basis of this draft. I suggest that it should be discussed paragraph by paragraph.

COLONEL MAKLEFF: I propose that each delegation state whether it considers that the whole proposal can be accepted as a basis for discussion.

COLONEL SELO: Agreed.

337

1. ראה מס׳ 329.
2. הנספח לא הודפס כאן. הוא זהה לנוסח הטיוטה המובא במס׳ 329.

COLONEL MAKLEFF: It is accepted by both parties?

MR. TARAZI: As a basis for discussion. Does the Israeli delegation accept the proposal as a basis for discussion?

COLONEL MAKLEFF: We want to make it clear whether the delegations accept the whole proposal as a basis for discussion — not the text as it is written, but the essence of the proposal.

MR. VIGIER: I can, I think, consider that the two delegations accept the draft article as a basis for discussion. This will not prevent them from asking for explanations concerning the interpretation of such and such a paragraph or from proposing amendments.

COLONEL MAKLEFF: I would like to know if both Parties agree to use the text as a basis for agreement, not just as a basis for discussion. Is the substance of the whole text accepted? Last time, when a proposal was submitted to both delegations, each Party made a statement as to whether it accepted the proposal or did not accept it as a basis for discussion. Before starting to discuss the text paragraph by paragraph, I would like both delegations to state their viewpoint on the whole proposal, as we did last time.

MR. VIGIER: The Israeli delegation is ready to make a statement now. Is the Syrian delegation also ready to make a statement? Colonel Makleff has reminded us of what happened in the case of the first proposal. I also remember that unfortunately, though there was apparently a sort of agreement to accept the proposal as a basis for discussion, later on the proposal was not in fact accepted as a basis owing to differences in its interpretation.

COLONEL MAKLEFF: I was ready to make a statement. I want to know if the Syrian delegation is also ready to make one.

COLONEL SELO: As the suggestion has been made by Colonel Makleff, the Syrian delegation would be happy to know the Israeli delegation's point of view.

COLONEL MAKLEFF: And make a statement later?

COLONEL SELO: It is a suggestion made by Colonel Makleff, but we do not know whether he has accepted the proposal as a basis for discussion.

COLONEL MAKLEFF: It is obvious that the Syrian delegation had plenty of time to study this proposal. It is not a question who will start to make a statement. I want this point to be clear — if the Syrian delegation will be ready to make a statement after I have made mine.

COLONEL SELO: The Syrian delegation stated its point of view by accepting this proposal as a basis for discussion.

MR. ROSENNE: Basis for discussion is one thing, basis of agreement is another.

MR. TARAZI: In all negotiations there are stages. Mr. Rosenne would like to pass through these stages without stopping. First of all, there is a discussion and, if an agreement is reached, the results of the discussion are taken into consideration for the drafting of a text, which will be signed later

on. Dr. Bunche's draft that we now have before us and which we use as a working paper has been accepted by the Syrian delegation as a basis for discussion, as we have already stated. Whether we accept it or not as a basis for agreement is not necessary now, as we should have thus passed through a stage without stopping. This does not, however, prevent the Israeli delegation from making a statement.

COLONEL MAKLEFF: I see that the Syrian delegation is not prepared to make a statement about the whole proposal. I suggest that we adopt your proposal, Mr. President, and start discussing each paragraph.

MR. TARAZI: I cannot accept that the Syrian delegation should be accused of neglecting its work. We are in a position to give an answer, but it is not our way of working to give one. I fail to understand why the Israeli delegation wishes to adopt a different procedure. When a convention draft is given to a delegate, it is not customary to ask the delegate whether he is ready to sign it.

COLONEL NASSER: The Syrian delegation has stated its acceptance of the proposal as a basis for discussion. We are now awaiting the answer of the Israeli delegation. It is only after the draft has been discussed that we can state whether an agreement is possible or not. We expect the Israeli delegation's statement before studying the draft paragraph by paragraph.

COLONEL MAKLEFF: I never blamed the Syrian delegation for neglect of its work. I accept to use the draft article as a working basis.

MR. VIGIER: The draft will be discussed paragraph by paragraph.

MR. ROSENNE: To accept the draft does not mean to say that amendments cannot be proposed at a next meeting or at a later date.

MR. TARAZI: If amendments are to be presented, it would be better not to start the discussion today. When an article has been adopted, no amendment could be brought at a later date. The submission of amendments could be postponed to a further meeting, but once an article has been adopted, it could not be amended at a later meeting.

MR. VIGIER: I should like to understand exactly Mr. Rosenne's observation. If he referred only to amendments in phraseology, we shall naturally have a drafting sub-committee. Or does Mr. Rosenne refer to the possibility to make at a later date amendments relating to the substance?

MR. ROSENNE: I know that the whole agreement will go to a drafting sub-committee at a later stage and that each clause will be co-ordinated with the others. However, it may turn out in discussing, for example, paragraph 6, that we agree on a different text; then it may be necessary to recast fundamentally another article accepted in a previous discussion.

MR. VIGIER: It is normal that for an article of such importance there should be several readings, two or even three, if necessary.

Paragraph 1[3] — No comments.

3. ראה את הסעיפים הנדונים במס' 329, עמ' 599 — 600.

Paragraph 2 — No comments.

Paragraph 3 —

MR. ROSENNE: Is it necessary, for example, to say if we have any reservations? If so, I would like to state that we have a reservation on the drafting of paragraph 1.

COLONEL NASSER: Mr. Rosenne stated just now that we would discuss the draft article paragraph by paragraph and answer by yes or no on the principle. We have accepted this proposal.

MR. TARAZI: Since we have accepted the principle of several readings of Dr. Bunche's draft, I fail to see why we should have to stop at each paragraph and make reservations.

MR. VIGIER: I think each delegation is at liberty to ask questions, to say if it has any reservation, or to wait for the second reading.

COLONEL MAKLEFF: The second sentence of paragraph 3 reads: "Where the existing truce lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation run along the international boundary between Syria and Palestine..." We cannot have two lines running on the same line.

MR. VIGIER: I agree that there will be one armistice demarcation line. At present it may happen that there are in certain places two truce lines along the border, one on the Syrian side and the other on the Israeli side, with a narrow no man's land in between. According to Dr. Bunche's draft, the no man's land would be done away with and the armistice demarcation line would follow the border. This would happen, for instance, to the north of Lake Hulah, where according to a map I have here but whose accurateness I do not guarantee, the frontier, it seems, is between two truce lines.

COLONEL NASSER: The principle is as follows: Where a no man's land exists, the demarcation line crosses it midways. Where a no man's land does not exist and where both truce lines are confused with the international border, the border becomes the armistice demarcation lines.

COLONEL MAKLEFF: The phrase "no man's land" is not mentioned in paragraph 3.

MR. TARAZI: The third sentence of paragraph 3 refers to the no man's land between the truce lines.

COLONEL MAKLEFF: When this proposal says "Elsewhere", it means where the truce lines are far from or do not correspond to the international boundary. Then, there will be an armistice demarcation line between the Syrian and Israeli truce lines. When the truce lines follow the international boundary, the truce lines will become the armistice demarcation line.

COLONEL SELO: According to paragraph 3, the existing truce lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation must be taken as a basis.

COLONEL MAKLEFF: I suggest that we postpone this discussion till we have a certified map.

MR. VIGIER: A mixed military sub-committee under General Riley's

chairmanship could delineate on a map the armistice demarcation line.

Paragraph 4 — No comments.

Paragraph 5 (a) —

COLONEL MAKLEFF: First, I want to understand how Ein Gev and Dardara came to be in the demilitarized zone. They have always been in our hands. Second, I do not understand the word "sector". Third, this article means withdrawal of Syrian troops from the whole area. Am I right or not?

MR. VIGIER: I shall endeavour to answer the first question, which concerns Dr. Bunche, who has proposed the draft article. Colonel Makleff has remarked that Ein Gev and Dardara have not been occupied by Syrian troops and draws, it seems, the conclusion that they ought not to be in the demilitarized zone. We should bear in mind that we are now trying to draft an Armistice Agreement and that we leave aside the question of a territorial settlement, which cannot [be] prejudiced by any clause in the Agreement, including those dealing with the withdrawal of military forces. Colonel Makleff remembers that in Dr. Bunche's first proposal[4] the armistice demarcation line was to run across a demilitarized zone, part of which was to be on the Syrian side and the other part on the Israeli side. According to that proposal, Syrian military forces, with certain possible exceptions, were to withdraw to the international border. The line was however not fixed on the Israeli side, it had to be fixed by agreement between the Parties and inserted in the Armistice Agreement. In his second proposal, Dr. Bunche, instead of leaving to the Parties the fixation of the limit of the demilitarized zone on the Israeli side, has thought it more advisable to state that Israeli military forces would have to withdraw from the Ein Gev and Dardara sectors. Generally speaking, the new proposal differs from the first one in this respect: it leaves very few matters to be settled by the agreement of both Parties. It is more concrete in its details. Dr. Bunche read the minutes of our last meeting and thought that if there was again in every paragraph a distinction between a principle and exceptions, and if the Parties had to agree on the exceptions, no agreement could be reached.

COLONEL MAKLEFF: What does the word "sector" mean? How far from the village itself is a sector, or is it the village itself?

GENERAL RILEY: It includes the village.

COLONEL MAKLEFF: As to my third question, I want to know if the Syrian delegation understands it as we do: It means the withdrawal of Syrian troops behind the international border.

COLONEL SELO: This do[es] not imply that Syrian troops should withdraw. The definition is in the second sentence of paragraph 3. "Where the existing truce lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation run along the international boundary between Syria and

4. ראה מס' 301.

Palestine, the armistice demarcation line shall follow the border." There is a truce line separating the forces, which in this area is represented by the international boundary. Elsewhere, where the two lines are separated, it would be halfway between them.

COLONEL MAKLEFF: Paragraph 5, sub-paragraph (a) says: "The area between the armistice demarcation line and the boundary, pending final territorial settlement between the parties, shall be established as a demilitarized zone from which the armed forces of both Parties shall be totally excluded." The demilitarized zone does not include only Ein Gev and Dardara, but Mishmar Hayarden and other parts as well. It is clear that the forces of both Parties will be out of this zone.

COLONEL SELO: I should ask the Chairman to define what a demilitarized zone consists of from a military point of view.

MR. VIGIER: The definition results from the text itself. Paragraph 5 (e) refers to the withdrawal of troops from the demilitarized zone. After that withdrawal "any advance by the armed forces of either Party into any part of the demilitarized zone" would be prohibited under paragraph 5 (c). If we return now to paragraph (e), we see that the withdrawal shall be in accordance with a schedule which will have to be prepared. Obviously this schedule can provide not only for the withdrawal of troops but also for other measures connected with demilitarization, such as the demining of roads and lands.

COLONEL SELO: From a military point of view, the value of the zone is in the troops which are in it. Positions have been fortified; when the troops withdraw, what about the fortifications?

GENERAL RILEY: The fortifications are removed also. The area must be completely demilitarized. It means that fortifications, mines, obstacles and other military impedimenta used in defence of the zone should be removed.

COLONEL SELO: The draft we are now discussing aims at creating an armistice status and not a final peace status. Demilitarization goes too far as it seems to refer already to the final stage of peace. This is what I understand. Does the Israeli delegation understand General Riley's answer as we understand it?

COLONEL MAKLEFF: Using Colonel Selo's own words, as the military will be taken out and fortifications were built to protect them, we do not see any reason to keep those fortifications. We already agreed upon that principle: there will be a complete withdrawal of forces; we do not see any necessity for these fortifications.

COLONEL SELO: Naturally the destruction of fortifications is a guarantee. If we take the Mishmar Hayarden sector, the definition in the draft article does not refer to the area west of the demarcation line. Syrian forces would be compelled to withdraw. The destruction of fortifications would be a consequence of that withdrawal.

GENERAL RILEY: There is a paragraph dealing with areas in which there

would be defensive forces only, and I believe this will be covered when we get to it.

COLONEL SELO: It is normal that paragraph 6 should deal with the question, but it only deals with it as a whole, without giving any mutual guarantees in the Mishmar Hayarden sector. Paragraph 6 deals with this question without referring to sub-paragraphs (b) or (c) of article 5, that is to say, without any reference to that particular situation in certain parts of the front.

COLONEL MAKLEFF: What are the difficulties in destroying these fortifications? If it is hard for the Syrians to destroy them, we are ready to do it under the supervision of the United Nations. As Colonel Selo said, there will be no troops. Why should there be fortifications?

COLONEL SELO: I have not contested that. In that sector there will be two complete guarantees, but on one side only: withdrawal of troops and destruction of fortifications. I did not state that we were unable to destroy them. On the other side, there is no guarantee, as there is no international border in that sector. Paragraph 6, to which General Riley has referred, states that on each side of the demilitarized zone there shall be areas in which defensive forces only shall be maintained. That is why I have raised the question in connection with the Mishmar Hayarden sector. Our objective is that in this sector, where a particular situation exists, guarantees should be reciprocal and equivalent.

MR. TARAZI: In connection with the point raised by Colonel Selo and concerning the question of the guarantees which he wishes to have clarified, I want to refer to the principle stated in paragraph 2: "In pursuance of the spirit of the Security Council's resolution the armistice demarcation line has been defined with a view toward separating the armed forces of the two Parties in such a manner as to minimize the possibility of friction and incident." Therefore, if on our side guarantees are given by the withdrawal of troops and the destruction of fortifications, the other side should, in accordance with paragraph 2, give the same guarantees, in order that the separation of the armed forces should be effective and efficient.

COLONEL MAKLEFF: The destruction of the fortifications is just a consequence of the withdrawal of the troops. I based myself on the same paragraph as Mr. Tarazi "in such a manner as to minimize the possibility of friction and incident." I feel it is not up to me to reply to this question: the United Nations has to give the explanation.

MR. VIGIER: One of the aims of Dr. Bunche, when he proposes to create a demilitarized zone, is to separate "widely" the armed forces (paragraph 5 (b)). Armed forces would be sufficiently far apart to dispel any fear of incidents. Any advance of armed forces into the demilitarized zone, when confirmed by the United Nations representatives, would have most serious consequences, since it would constitute a flagrant violation of the Armistice Agreement.

COLONEL SELO: Guarantees are of two kinds: moral and material. If they combine, the guarantee becomes a total guarantee. The Syrian delegation by asking for clarification has no other objective. This is according to the spirit of Dr. Bunche's proposal, since we want its guarantees to be strengthened.

GENERAL RILEY: This will be cleared up by the military sub-committee.

COLONEL NASSER: What would happen to fortifications existing on the other side of the demilitarized zone?

COLONEL MAKLEFF: What other side? It is not a demilitarized zone. This draft article does not cover any other zones, unless we put in paragraph 6.

COLONEL SELO: We want the matter clarified in order to enable us to agree. It is rather for the Chairman to clarify the matter, if he is willing to help us to come to an agreement.

MR. VIGIER: The two Parties are negotiating and the representatives of the United Nations can only help them to find a basis for agreement. Paragraph 6 states that on each side of the demilitarized zone, there shall be areas in which defensive forces only shall be maintained. When they define those areas the delegations can, for example, agree to limit not only the defensive forces but also the fortifications. Everything is possible if the Parties agree.

COLONEL SELO: Sub-paragraph 5(d) refers to a Mixed Armistice Commission. We shall use as a basis the relevant Article in the Israeli—Lebanese Armistice Agreement.

The meeting adjourned at 13:00 hours. The next meeting will take place on Tuesday, 21 June, at 10:00 hours (Syrian time); 11:00 hours (Israeli time).

338

ר. באנץ' אל א. אבן (ניו יורק)
R. Bunche to A. Eban (New York)

מברק
נוסח נכנס: 93.03/71/25

Lake Success, 16 June 1949

In reply to your telegram of 15 June[1] requesting clarification of my compromise proposal in Israeli—Syrian armistice negotiations, regarding nature of civilian authority in proposed demilitarized zone, following is proper interpretation:[2] (b) of article three[3] of compromise draft[4] provides for "gradual restoration of normal civilian life in the area of the zone without prejudice to the ultimate settlement." (f) of article three[5] empowers Chairman of Mixed Armistice Commission to "authorise the return of civilians to villages and settlements in the demilitarized zone and the employment of limited numbers of locally recruited civilian police in the zone for internal security purposes." Thus for example, where Israeli civilians would return to a village or settlement in the zone, such as Mishmar Hayarden, the civil administration and policing of that village or settlement would be by Israelis. It is not intention of proposal that Chairman of Mixed Armistice Commission should assume responsibility for direct administration of civilian villages and settlements in the zone. This was the interpretation which I gave to you in our telephone conversation of last Thursday, 9 June.[6]

Ralph Bunche

338

1. מס' 336.
2. אבן הבריק לשרת את נוסח המברק מכאן ועד המשפט שלפני האחרון. (מברק 1862, 20.6.1949, 93.01/2181/3).
3. כך במקור, אך צ"ל סעיף חמש.
4. ראה מס' 329 (עמ' 599 — 600).
5. צ"ל סעיף 5.
6. ראה מס' 336 והערה 1 שם. במברק מיום 22 ביוני העמיד אבן את שרת על השינוי שחל בעמדתו של באנץ'. לדבריו, נסוג באנץ' מההסבר שנתן לו ב־9 ביוני, והשינוי בעמדתו חל לאחר התייעצות עם ויז'ייה ורײלי, הנהנים מהשפעה יתרה בזכות ישיבתם במקום. אבן הוסיף כי ימשיך להשפיע על באנץ', אך לדעתו יש לעשות בארץ מאמץ מירבי כדי "לגייס לכל הפחות את ריילי." (מברק X432, בתיק 93.01/2181/3).

339

ש. רוזן אל א. אבן (ניו יורק)
S. Rosenne to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y219. התקבל: 22.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 22 June 1949

Yesterday discussions:[1] 1) Syrians confirmed they understood proposals as implying their complete military evacuation. 2) Regarding Bunche's paragraph 5 (b),[2] we reserved position Dardara, Ein Gev, particularly relation territorial claims which non-existent, thereanent Syrians unreacted. We interpreted restoration normal civilian life as establishment Israeli civil authority whole *peruz* [demilitarization] area west frontier, maintaining proposals complete[ly] logical as armistice dealing military matters only. Syrians saw lacunae Bunche plan, which silent administration, they envisage civilian authority dependent community villagers, Israeli for Mishmar Hayarden, Syria for Samra etc. Police under U.N. control, whole area having extraterritorial status. We accepted Syrian proposal Vigier ask Bunche further clarifications status area, which he doing forthwith. Clarifications to be sent direct Governments this week.[3] Next meeting tentatively fixed 28/6, which intakes Syrian elections,[4] after which believe they more easily swallow bitter pill if pressurized sufficiently, feel they unwilling proceed Moabit [Security Council.]

Your 1862[5] unmeets Syrian conceptions as above administration not solely matter policing justice in relation individuals, but must be related whole area who responsible anti-malaria, public health, road maintenance, postal services etc.[6] Essential Bunche clarifications clearly follow lines your 1840.[7]

Rosenne

339

1. פרוטוקול של הישיבה בתיק 130.02/2425/6.
2. ראה מס׳ 329 (עמ׳ 600). ראה גם מס׳ 338.
3. ראה הבהרת באנץ׳ במס׳ 343.
4. הכוונה למשאל־עם, שעמד להיערך ב־25 ביוני. (במשאל נבחר חוסני אל־זעים ברוב גדול לנשיא והוענקה לו סמכות מלאה לשלוט על־ידי צווים עד שתעובד חוקה חדשה ויתכנס פרלמנט חדש. בעקבות המשאל הטיל זעים על מוחסין אל־ברזי להרכיב ממשלה חדשה).
5. ראה מס׳ 338 והערה 2 שם.
6. שרת הבהיר לאבן במברק נוסף כי ההסבר שנתן לו באנץ׳ (ראה המשפט שלפני האחרון במס׳ 338) גם אינו תואם את עמדת ישראל. השאלה העקרונית והמעשית של המינהל האזרחי נוגעת לאיזור המפורז כולו ולא ליישובים יחידים. הוא הדגיש שישראל לא תסכים למינהל סורי בשטחה ואם כפריים ערביים יבקשו לחזור לצד הישראלי של האיזור המפורז, יהיה עליהם לקבל מרותו של מינהל אזרחי ישראלי. ראה גם מס׳ 340. (מברק Y223, 23.6.1949, 130.09/2329/12).
7. ראה מס׳ 336 והערה 4 שם.

340

מ. שרת אל א. אבן (ניו יורק)
M. Sharett to A. Eban (New York)

מברק מוצפן Y224. התקבל: 24.6
נוסח יוצא: 130.09/2329/12
נוסח נכנס: 93.01/2181/3

Tel Aviv, 24 June 1949

Tell him:[1] 1) Our distinct impression Syrians in mood accept our viewpoint re civil rule if clearly told by him this is his interpretation; 2) stress imperative need either demilitarise Syrian strip to offset Ein Gev and Dardara, which is east Merom [Lake Hula] or enable police force these areas be equivalent military force other side, otherwise our positions there untenable; 3) our police must be along entire eastern border *peruz* [demilitarization] for security and contraband control. This is *sine qua non* for *peruz*.

Sharett

341

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T287. התקבל: 25.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.16/2953/3

New York, 24 June 1949

Saw Bunche, Reedman, with Reuven [Shiloah], Gideon [Rafael]: 1) Does not envisage any Syrian civil authority any part of zone. If Arabs return e.g. Samra, arrangement identical with that in Arab villages we took over triangle, viz. they have purely local autonomy. He believes this, with presence our police Mishmar [Hayarden] and Ein Gev with mobility, satisfies substance our desire be sole effective civil authority in *peruz* [demilitarization] area. He implores us not raise theoretical aspects sovereignty, citizenship, customs, since no armistice agreement can pronounce

340

1. לבאנץ'. בתשובה על מברקו של שרת (ראה מס' 339, הערה 6) הודיע לו אבן כי הוא עומד להיפגש עם באנץ' ב־24 ביוני וכי ישתדל לשכנעו. (מברק 1889, 23.6.1949, 93.01/2181/3. ראה מס' 341).

such matters. When Syrians withdraw, Syria is not present in zone either militarily or civilly, we are effectively there civilly. His general line *dal birmiza.* Reuven and we suggest delegation lays strongest emphasis precedent practice villages Triangle. 2) He inclined accept that Syrian forces east of frontier Ein Gev and Dardara not to exceed our police forces Ein Gev, Mishmar [Hayarden]. This should be discussed under reduction forces and likely be upheld. 3) He agrees police Mishmar [Hayarden] and Ein Gev not static but act by what is implied in restoration normal civilian activity. He points out U.N. will have no police there nor will anyone else but us. Only limitation is supervision by Chairman Mixed Armistice Commission. Conclusion he seems truly envisage complete removal all trace Syrians. [He][1] appeals us not indulge legalistic theories, several times mentioned Shabtai [Rosenne] this regard. He regards speculations citizenship Arabs Samra as absurd topic in armistice discussion. View past experience, we urge you see Riley before meeting, get him in same mood as Bunche today. Zaim has informed Bunche, U.S.A., France, has instructed Selo behave and sign agreement.

Eban

342

ר. באנץ' אל מ. שרת[1]
R. Bunche to M. Sharett

העתק: 130.02/2454/10

[Lake Success], 26 June 1949

Sir,

I have the honour to communicate with you further concerning the Israeli—Syrian armistice negotiations and especially with regard to my compromise proposal for a demilitarized zone.[2] I consider the meeting of the delegations on 28 June[3] to be a most crucial one. In my view, agreement can be readily reached on the basis of the compromise proposal if each delegation will come to this meeting determined to give every reasonable assistance to the United Nations effort to achieve agreement between the

341

1. טעות בנוסח היוצא. תוקן על־פי הנוסח הנכנס.

342

1. באנץ' גם שלח את תוכן המכתב לשרת במברק — ראה מס' 344.
2. מס' 329 (עמ' 599 — 600).
3. הפגישה נדחתה ל־3 ביולי, לפי בקשת הסורים.

two parties. On the other hand, agreement can and will be easily obstructed if either delegation, or both of them, should overemphasize detail or take a legalistic position. I am confident that neither party will wish to bear responsibility for blocking agreement on any such specious basis.

The provision for the demilitarized zone in the light of all circumstances is the most that can be reasonably expected in an armistice agreement by either party. Questions of permanent boundaries, territorial sovereignty, customs, trade relations and the like must be dealt with in the ultimate peace settlement and *not* in the armistice agreement.

I would point out again that previous arrangements for demilitarized zones involving United Nations responsibility, as at el-Auja, Government House and Mt. Scopus, have worked satisfactorily and have served to protect fully the interests and claims of rival parties pending final settlement. The proposed demilitarized zone in the agreement now under negotiation will work equally well. The United Nations will ensure this since its honour and effectiveness will be involved.

I may also assure both parties that the United Nations, through the Chairman of the proposed Israeli—Syrian Mixed Armistice Commission, will also ensure that the demilitarized zone will not be a vacuum or wasteland, and that normal civilian life under normal local civilian administration and policing will be operative in the zone.

In this regard I would point out that in view of the relatively small area involved and the limited number of settlements or villages in it, the administrative and policing problem is not at all a severe or greatly complicated one and can be readily solved. I would also point out that in the projected Mixed Armistice Commission both parties will have a continuing opportunity to discuss and agree upon details affecting this or any other aspect of the armistice agreement, and that the United Nations will find fully satisfactory any subsequent arrangement based on mutual agreement of the two parties. The sole function of the United Nations is to assist the parties in reaching a mutually satisfactory agreement and in giving them such help as they may mutually request in implementing and supervising the terms of the agreement.

I call attention to the fact that in the Israeli—Transjordan Armistice Agreement, in Article V, paragraph c. and in Article VI, paragraph 2, the armistice demarcation lines agreed upon involved changes in the then existing truce lines, and that this was done in both cases without any question being raised as to sovereignty over or the final disposition of the territory involved. It was taken for granted by all concerned that this was a matter for final peace settlement. The same applies to the provision for el-Auja zone in the Egyptian—Israeli Agreement. From the beginning of these negotiations our greatest difficulty has been to meet Israel's unqualified demand that Syrian forces be withdrawn from Palestine. We have now, with very great effort, persuaded the Syrians to agree to this. I trust that this

will not be undone by legalistic demands about broad principles of sovereignty and administration, which in any case would be worked out satisfactorily in the practical operation of the scheme.

In view of the foregoing, and my own firm conviction that the compromise proposal is reasonable and fair to both parties, may I present a strong appeal that the compromise proposal be accepted in essentials on 28 June without attempts at radical amendment.

I have the honour to be, Sir, Your obedient servant,

Ralph J. Bunche
Acting Mediator

343

פ. מוהן אל מ. שרת
P. Mohn to M. Sharett

העתק: 130.02/2454/10

Tel Aviv, 26 June 1949

Sir,

I have the honour to forward herewith the text of a note from the Acting Mediator on Palestine, Dr. Ralph J. Bunche, which I received today.

I am, Sir, Yours faithfully,

Paul Mohn
Personal Representative of the Acting Mediator

נספח

APPENDIX

NOTE

Dr. Bunche has sent the following reply to the questions raised during the discussion which took place at the last meeting of the Israeli—Syrian Armistice Conference, on 21 June, 1949.[1]

> The question of civil administration in villages and settlements in the demilitarized zone is provided for, within the framework of an armistice agreement, in sub-paragraph 5(b) and 5(f) of the draft article. Such civil administration, including policing, will be on a

343

1. ראה מס' 339 והערה 1 שם.

local basis, without raising general questions of administration, jurisdiction, citizenship and sovereignty.

Where Israeli civilians return to or remain in an Israeli village or settlement, the civil administration and policing of that village or settlement will be by Israelis. Similarly, where Arab civilians return to or remain in an Arab village, a local Arab administration and police unit will be authorized.

As civilian life is gradually restored, administration will take shape on a local basis under the general supervision of the Chairman of the Mixed Armistice Commission.

The Chairman of the Mixed Armistice Commission, in consultation and co-operation with the local communities, will be in a position to authorize all necessary arrangements for the restoration and protection of civilian life. He will not assume responsibility for direct administration of the zone.

344

א. אבן אל מ. שרת
A. Eban to M. Sharett

מברק מוצפן T294. התקבל: 28.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

New York, 27 June 1949

Bunche sent copy letter which he cabling to you.[1] Commits himself writing Syrian withdrawal also parallel with areas from which Arabs withdrew under Transjordan Armistice. My comment: While delegation will try settle as much as possible Tuesday,[2] our interest is get swift armistice, with Syrians out of country, thus consolidating whole armistice system with good results our overall territorial claims. Can continue pressing details in Mixed Armistice Commission. Moabit [Security Council] unlikely regard us as aggrieved by any proposal which gets Syrians out, which our main demand.

Eban

344

1. ראה מס' 342.
2. 28.6.1949, ראה מס' 342, הערה 3.

345

א. אבן אל ש. רוזן
A. Eban to S. Rosenne

מברק מוצפן T301. התקבל: 28.6
נוסח יוצא: 93.01/2181/3
נוסח נכנס: 130.09/2329/7

New York, 27 June 1949

Your MH4878.[1] Bunche calls attention no Syrian civil administration or military or police forces anywhere in *peruz* [demilitarization], thus Syrian Government utterly excluded. On other hand, Israeli Government has security control through settlement defence forces Mishmar [Hayarden] and Ein Gev, and civil control, since these places are under Israel rule, while no place in *peruz* under Syrian rule. Bunche evidently proud Buncheism restoring Israel, excluding Syria, without saying so. He angles for our cooperation. I believe we should play.

Eban

346

ש. רוזן אל פ. מוהן (תל אביב)
S. Rosenne to P. Mohn (Tel Aviv)

העתק: 130.02/2454/10

Tel Aviv, 29 June 1949

Dear Dr. Mohn,

Mr. Sharett requests that the following message be transmitted immediately to Dr. Bunche and to Monsieur Vigier:

> Without entering upon any explanations which could only be superfluous, I have to inform you that no Israeli delegation will proceed to the armistice talks with the Syrians fixed for Sunday, 3 July 1949, unless M. Vigier is able to confirm in good time before that date that the Syrian delegation will then be ready to proceed in a proper manner with the armistice conference.

I would appreciate it, if I could know by 9 p.m. on Friday 1st July, what the position is.

Sincerely yours,

(Shabtai Rosenne)
Legal Adviser

345

1. 130.09/2328/6 ,27.6.1949. רוזן מסר לאבן את נוסח מכתב ההבהרה של באנץ' (ראה מס' 343) ואת תמצית מכתבו לשרת (מס' 342).

347

א. לוריא אל מ. שרת
A. Lourie to M. Sharett

מברק מוצפן T319. התקבל: 1.7
נוסח יוצא: 93.01/2181/4
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

New York, 1 July 1949 (09.15)

Bunche sent us copy his cable Vigier[1] stressing utmost importance obtain assurance Syrians for Sunday's meeting[2] "be fully prepared undertake decisive action basis compromise proposal and carry on negotiations without intervening delays." Adds same assurance being requested from Israelis.

348

מ. שרת אל מ. מקלף
M. Sharett to M. Makleff

העתק: 130.02/2454/10

[תל אביב], ד' בתמוז תש"ט
1 ביולי 1949

על משלחתך לקבל את הצעת המתווך בפועל מה־8 ביוני [9]194 [1] וכן את תוספת ההסבר שלו מיום 26 ביוני [9]194 כבסיס למשא־ומתן.[2]

עליכם לעמוד על הנקודות הבאות:[3]

1) השוואת כוחות המשטרה בעין גב ודרדרה לכוחות הצבא הסורי המופחתים שממולם.

347

1. המברק נשלח לוויז'ייה ב־29 ביוני. ראה הנוסח המלא שנשלח לאבן בתיק 93.01/2181/4.
2. ראה מס' 349.

348

1. במקור כתוב בטעות "1948".
2. ראה מס' 329, 343.
3. במכתב־לוואי הודיע י. הרכבי כי שר־החוץ ביקש להוסיף שהתנאים הכלולים במכתב שלפנינו "הם המינימום, ואם המשלחת תוכל להשיג תנאים טובים יותר, מוטב."

2) מעמד לכפרים ולישובים העבריים והערביים באיזור המפורז כמעמד הכפרים שעברו אלינו מהמשולש. אפשר יהיה להסכים כי ועדת שביתת־הנשק המעורבת תברר את ההסדר הקיים במשולש על־מנת לאשר את הנהגתו באיזור המפורז.

3) לקבוע כי כוחות המשטרה בעין גב, במשמר הירדן ובדרדרה יהיו "מבוססים על" המקומות האלו, על־מנת שתובטח אפשרות תנועתם על פני האיזור.

הערה: אם הצד שכנגד יטען כי אין ידוע לו דבר על השוואת מעמד הכפרים הערביים באיזור המפורז למעמד כפרי המשולש שבידינו, יש להסתמך על מכתב באנץ' אלי[4] כמסמך מחייב ולדרוש את אישורו של ויז'ייה לכך.

349

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־3 ביולי 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (3 July 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI–SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE ELEVENTH MEETING
HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN)
ON 3 JULY 1949 AT 10 O'CLOCK

Present:
Israeli Delegation:
Lt. Colonel Makleff, Chief of Delegation
Mr. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector
Major Gilaad

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Chief of Delegation
Lt. Colonel Nasser
Captain Bizri
Mr. Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff

4. מס' 342. ראה גם מס' 349.

MR. VIGIER: I propose that we should resume the consideration of Dr. Bunche's draft article.[1] We had reached article 5, paragraph b. Concerning this paragraph several questions had been asked.[2] I have forwarded to Dr. Bunche a summary of the discussion. His reply is contained in an explanatory note which has been communicated to the two Parties.[3]

MR. ROSENNE: I think it would be useful to insert Dr. Bunche's answer in the summary record.

MR. TARAZI: It is necessary to have Dr. Bunche's explanation recorded in the minutes in order that there should be no gap in our work, since Dr. Bunche's explanatory note has already been recorded in the minutes of the meeting of the 21 of June.

MR. VIGIER: Dr. Bunche's explanation will therefore be recorded in the minutes of today's meeting. (See Annex I).[4]

COLONEL SELO: It might be of interest to know what both delegations' views are on Dr. Bunche's explanatory note, in order that these points of view could also be recorded. The Syrian delegation has already expressed its point of view.

MR. VIGIER: The Israeli delegation has proposed to have Dr. Bunche's explanatory note recorded in the minutes in order, it seems, that such a note be used as an authoritative commentary for the interpretation of Dr. Bunche's proposed article. Do both delegations agree to consider that Dr. Bunche's explanatory note, once recorded in the minutes, is to be used as authoritative comment, should any difficulty in the interpretation of this article arise?

Both parties agree.

MR. VIGIER: We shall now consider paragraph 5(c).

MR. ROSENNE: I have a reservation to make as regards the drafting of this paragraph. It might be necessary to elucidate what is meant by "United Nations Representatives", whether it means the Chairman of the Mixed Armistice Commission or United Nations observers attached to the Mixed Armistice Commission.

MR. TARAZI: If Mr. Rosenne wishes to open a discussion on this point, it is easy to answer him. The Chairman of the Mixed Armistice Commission is, in principle, according to previous Armistice Agreements, the Chief of Staff of the United Nations' Truce Supervision Organisation or an officer whom he appoints as his deputy. The United Nations observers serve under the orders of the United Nations Chief of Staff. Therefore the problem is easily solved.

MR. ROSENNE: Agreed.

349

1. ראה מס׳ 329 (עמ׳ 599 — 600).
2. השאלות נשאלו בישיבת המשלחות ב־21 ביוני (פרוטוקול בתיק 130.02/2425/6). ראה סיכום של הישיבה במס׳ 339.
3. ראה מס׳ 343.
4. הנספח לא הודפס כאן. נוסח ההסבר מופיע במס׳ 343.

MR. VIGIER: The word "representatives" is to be interpreted in the light of paragraph (d) according to which "the Chairman of the Mixed Armistice Commission established in article... of this Agreement and United Nations Observers attached to the Commission shall be responsible for ensuring full implementation of this article."

Paragraph 5(d)

MR. TARAZI: This paragraph provides that the Chairman of the Mixed Armistice Commission and United Nations observers attached to the Commission shall be responsible for ensuring the full implementation of this article. They will ensure the full implementation not only of this article, but of all the articles of the Agreement.

MR. VIGIER: If we follow the precedent of the three previous armistice agreements, it will be the Mixed Armistice Commission itself which shall ensure the implementation of the other articles of the Agreement. The Chairman of the Mixed Armistice Commission will have special powers in the demilitarized zone.

MR. ROSENNE: This is an exception to the general principle upon which the Mixed Armistice Commission[s] have been based. The whole Mixed Armistice Commission is responsible for the proper carrying out of the whole Armistice Agreement. There is an exception made in this particular zone, where certain functions are placed upon the Chairman and the Observers who are from the United Nations personnel. This is an exception to which we are prepared to agree in this particular zone.

MR. TARAZI: I do not consider this an exception, at least as far as the United Nations Observers are concerned. These observers must ensure the implementation of the Armistice Agreement. The Mixed Armistice Commission deliberates; it considers what decisions are to be taken. Several deliberate but only [?one] implements, in this case the Chairman of the Mixed Armistice Commission. I wish to point out that the United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission must ensure the execution of all the clauses of the Armistice Agreement.

MR. VIGIER: This discussion should, in my opinion, be adjourned. We might resume it when we consider the question of the powers of the Mixed Armistice Commission.

MR. TARAZI: Agreed.

Paragraph 5(e)

MR. VIGIER: A schedule of withdrawal should be drawn up by a Military Sub-Committee.

COLONEL MAKLEFF: I want to make a reservation: in our opinion ten weeks is too long a delay.

GENERAL RILEY: I would like to see the Parties come to an agreement to cut that time for the withdrawal of armed forces.

COLONEL NASSER: We also want to make a reservation concerning the ten weeks' delay, which we consider too short.

MR. VIGIER: The Military Sub-Committee will have to discuss this point when it draws up the schedule of withdrawal.

Paragraph 5(f)

MR. VIGIER: I think Dr. Bunche's explanatory note, which it has been decided to record in the minutes, should be authoritative for this paragraph also.

COLONEL MAKLEFF: I feel that we could be guided on that by the Israeli—Transjordan Armistice Agreement as regards the procedure to follow in those villages mentioned here.

MR. VIGIER: There is a difference. According to the draft article which is being discussed, the Chairman of the Mixed Armistice Commission will be empowered to authorize the return of civilians and the employment of local police. Such a clause does not exist in the Agreement between Israel and Transjordan.

COLONEL MAKLEFF: We agree, but to illustrate the equivalent part, I would ask Mr. Rosenne to read out a few paragraphs of Dr. Bunche's letter to Mr. Sharett where he explains how he visualizes this problem.

MR. ROSENNE: Perhaps I must explain first that simultaneously with the transmission of the explanatory note, there was a second note addressed to Mr. Sharett, dated 26 June 1949, which also contained further explanations of Dr. Bunche's proposal. Dr. Bunche's note to Mr. Sharett contains the following paragraph:[5]

> The provision for the demilitarized zone in the light of all circumstances is the most that can be reasonably expected in an armistice agreement by either Party. Questions of permanent boundaries, territorial sovereignty, customs, trade relations and the like must be dealt with in the ultimate peace settlement and not in the Armistice Agreement.
>
> I would point out again that previous arrangements for demilitarized zones involving United Nations responsibility, as at el-Auja, Government House and Mount Scopus, have worked satisfactorily and have served to protect fully the interests and claims of rival Parties pending final settlement. The proposed demilitarized zone in the Agreement now under negotiations will work equally well. The United Nations will ensure this since its honour and effectiveness will be involved.
>
> I may also assure both Parties that the United Nations, through the Chairman of the proposed Israeli—Syrian Mixed Armistice Commission will also ensure that the demilitarized zone will not be a vacuum or wasteland, and that normal civilian life under normal local civilian administration and policing will be operative in the zone.

5. ראה מס' 342.

I call attention to the fact that in the Israeli—Transjordan Armistice Agreement, in Article V, paragraph (c) and in Article VI, paragraph 2, the armistice demarcation lines agreed upon involved changes in the then existing truce lines and that this was done in both cases without any question being raised as to sovereignty over or to the final disposition of the territory involved.

MR. VIGIER: The paragraphs in the note from Dr. Bunche to Mr. Sharett which have been read by Mr. Rosenne are, with one exception, identical with the corresponding paragraphs in the letter which Dr. Bunche addressed the same day to the Syrian Minister for Foreign Affairs. The exception i[s] the last paragraph read by Mr. Rosenne, which refers to Articles V and VI of the Israeli—Transjordan Agreement. In his letter to the Minister for Foreign Affairs Dr. Bunche omitted that paragraph, obviously because the fact to which he refers could be brought to the attention of the Israeli Government, but not of the Syrian Government, which did not participate in the negotiations for an armistice between Israel and Transjordan.

COLONEL SELO: Since Mr. Rosenne has alluded to these paragraphs and thought it advisable to quote them, I shall ask him to give us explanations concerning the last paragraph, in which modifications in the truce lines are mentioned. It is the first time that we hear of such a paragraph, which does not appear in the letter sent to the Syrian Minister for Foreign Affairs.

MR. ROSENNE: The question was well asked. We thought that this paragraph appeared in the letter to the Syrian Foreign Minister. The main reason for reading it was, first of all, to indicate what Colonel Makleff had in mind when he made the statement he just made. Secondly, we wanted to have this paragraph included in the record of this conference. This paragraph merely refers to another precedent where certain arrangements were made for armistice agreements which did not affect sovereignty or final disposition of certain territory. As far as the truce lines are concerned, I will ask Colonel Makleff to express the point of view of our delegation.

COLONEL MAKLEFF: There is no difference when we mention that paragraph here. We understand that the demarcation line will be drawn up in the way suggested by Dr. Bunche in his compromise proposal.

MR. VIGIER: I think the Syrian delegation can be satisfied with the explanations which have just been given. That paragraph which, for obvious reasons, did not appear in the letter from Dr. Bunche to the Syrian Government is merely another illustration of what Dr. Bunche has in mind when he proposes a demilitarized zone with a local administration and a local police in the villages and settlements.

Paragraph 6

MR. VIGIER: Do both delegations agree to have this article referred to the Military Sub-Committee?

COLONEL MAKLEFF: I just want to mention that the number of police-

men and the way of their use could be considered when the reduction of forces is considered.

MR. VIGIER: The two questions are, in my opinion, different. The reduction of forces will take place in areas bordering on the demilitarized zone but not in the demilitarized zone itself. The question raised by Colonel Makleff seems to refer to paragraph 5(f).

COLONEL NASSER: Where will be the police referred to?

COLONEL MAKLEFF: In the demilitarized zone.

COLONEL NASSER: This has nothing to do with the reduction of armed forces.

COLONEL MAKLEFF: I suggest to discuss this question in the Military Sub-Committee.

MR. VIGIER: Obviously if it thinks it advisable, the Military Sub-Committee can go into such matters as the number of policemen in the demilitarized zone. Such technical work as it may be in a position to do in this connection might help the Chairman of the Mixed Armistice Commission in the fulfilment of his duties.

COLONEL SELO: Paragraph 5(f) states that "the Chairman of the Mixed Armistice Commission shall be empowered to authorize the return of civilians, etc..." The question concerns the Mixed Armistice Commission, which will be in a position to find out what is needed. As the civilians' return is to be gradual, the Military Sub-Committee would not be in a position to say what will be needed. As the civilians gradually return, the needs will increase with their increasing numbers. I propose that this matter should be left to the Mixed Armistice Commission and its Chairman.

MR. VIGIER: I suggest that Colonel Makleff be allowed to express his point of view in the Military Sub-Committee. If an agreement cannot be reached on this point in the Military Sub-Committee, Colonel Selo's proposal remains.

MR. VIGIER: We have finished the first reading of Dr. Bunche's proposal. Do both delegations want us to proceed with a second reading now?

MR. ROSENNE: The second reading could be done when we examine the text of the draft armistice convention.

COLONEL NASSER: Would the reservations made by either delegation be explained only when the relevant article of the draft Armistice Convention is reached?

MR. TARAZI: It would be better to have a second reading before studying the draft agreement. This would be in accordance with our working plan adopted at the meeting of 21 April.[6] We then agreed to consider first the question of the Armistice Demarcation Line, then the draft agreement, and finally to sign the agreement. If we start now the reading of the Draft Armistice Agreement, we will go beyond the first stage of our work without

6. ראה מס' 286.

having reached a complete understanding as to the elements of this first stage. It would be better to have the second reading now, in order to avoid any misunderstanding when we start reading Article 5 of the Draft Agreement.

COLONEL MAKLEFF: I really do not know why we should read this again. If the Syrian delegation has any points to raise, let it do it now. We can then split into two groups, a military sub-committee and a drafting committee and come together to establish a final draft.

MR. VIGIER: A second reading being requested by one of the delegations, we should have it now. This would be in accord with the agenda we have adopted.

COLONEL MAKLEFF: Of course, those remarks we made during the first reading still stand.

Second Reading — Paragraph 1

MR. ROSENNE: We have a reservation regarding Article 1, in connection with "the question of territorial settlement" in the first three lines and a half. That question being dealt with by the Palestine Conciliation Commission in Lausanne, we see no necessity in bringing it into an armistice agreement which is being concluded in compliance with resolutions adopted by the Security Council and the General Assembly. The paragraph should start with the words "It is emphasized..."

MR. VIGIER: I have a general observation to make which has some connection with what Mr. Rosenne has just said. If one studies Dr. Bunche's proposal, one notices that it forms a whole and that he has enumerated and stressed strongly on the motivations for his text. The question to know whether this text should be inserted in the Agreement as it [is] is a matter of drafting and I suggest that the question be referred to the Drafting Committee.

COLONEL NASSER: I will use the words of the Chief of the Israeli delegation at our meeting on 21 June in my reply to the proposal made by Mr. Rosenne. Colonel Makleff said: "Colonel Nasser proposed three solutions. One, to cut out the last part of sub-paragraph 5(b). I am not at his disposal to cut out anything. Either we accept the proposal or we reject it..."

MR. ROSENNE: This is the difference between the first reading and the second reading. I am quite agreeable that the matter should be referred to the Drafting Committee. But it is not merely a matter of drafting, it is a matter of substance. We do not know what is going to happen at Lausanne. If the conference ends up to nothing [*sic*], a clause based on the talks taking place at Lausanne will have no practical results. What will happen to this clause if we include a reference to the Lausanne talks? It is only a provisional measure until a final settlement is reached.

MR. TARAZI: As Mr. Rosenne declares that this is a matter of substance and insists on these first three lines in the first paragraph, I would like to

reply that a similar motivation has been included in the preamble of all previous armistice agreements. Today the Conference of Lausanne is proceeding with its work. The problem referred to in this article emerges from the Security Council resolution of 16 November 1948 and the General Assembly resolution of 11 December 1948. Both resolutions are in my opinion indivisible and cannot be dissociated. The problem must be solved in three stages and the Lausanne Conference has been called only for the third stage. We are at present in the second stage. Our work is closely linked with the resolutions of the General Assembly and the Security Council, not only because the Security Council has called upon us to study this matter, but because the General Assembly, in accordance with the Charter, settles the essential problems with which the United Nations are faced. I do not ask that this article be discussed now, but I have wished to reply to Mr. Rosenne. It is merely a matter of drafting.

MR. VIGIER: I take it that the two delegations agree to refer the matter to the Drafting Sub-Committee.

MR. ROSENNE: I agree.

Paragraph 2.

COLONEL MAKLEFF: No remarks.

COLONEL SELO: The proposal reads "The Armistice Demarcation Line herein defined is in response to the request of the Security Council in its resolution of 16 November 1948..." What is this request of the Security Council?

MR. VIGIER: The Security Council resolution of 16 November 1948 calls upon the Parties to negotiate an armistice including the delineation of permanent armistice demarcation lines and a withdrawal and reduction of armed forces.

Paragraph 3.

COLONEL SELO: Truce demarcation lines certified by the United Nations Truce Supervision Organization are mentioned here. In relation with this paragraph, is it possible to rely on the minutes drafted by the United Nations' Observers?

GENERAL RILEY: We have no minutes. The representatives of Syria and Israel, in company with United Nations Observers, drew up maps covering portions of the lines and which were signed by both interested Parties and by the United Nations Observers. One copy is in the hands of the Israeli representatives, one is in the hands of the Syrian representatives and the third one is in the hands of the United Nations Truce Supervision Organization.

COLONEL SELO: It might be advisable to compare the three copies. The other day, the Chairman used a map which had been given to him by an observer. When asked if this map was accurate, the Chairman said he could not certify its accuracy. We could draw a map on which our future work would be based by comparing the three copies.

GENERAL RILEY: There are three original maps. I see no reason, when the Military Sub-Committee starts its work, why the Syrian delegation and the Israeli delegation cannot bring their original maps. If there is any discrepancy, I will be glad to iron that out.

COLONEL SELO: This is a scaled map. The slightest pencil mark might displace a line. After the maps have been compared, both Parties could work on their own maps and should any litigation arise, the Parties would refer to the General's map.

MR. VIGIER: The Military Sub-Committee will be presided by General Riley, who will bring his map. If any difficulties arise, they will be ironed out by the Military Sub-Committee. The matter is therefore referred to it. Each delegation will bring the original map it has received, the General will bring his own, and work will proceed on the basis of these maps.

MR. ROSENNE: I have one small point to clear regarding what was said by Colonel Makleff [?which] appears on page 7 of the summary record of the meeting held on 16 June.[7] I suggest that those remarks as well be referred to the Military Sub-Committee.

COLONEL SELO: We agree this would not prevent the comparison of the three maps.

MR. VIGIER: All military matters which the delegations may wish to discuss may be dealt with by the Military Sub-Committee from the military point of view.

COLONEL SELO: Strictly from the military point of view.

Paragraph 4.

MR. VIGIER: This paragraph does not raise any difficulty whatsoever.

Paragraph 5(a).

MR. ROSENNE: The reservations which we made in connection with sub-paragraph 5(a) still stand. They appear clearly from the discussion which starts on page 10 of the summary record of 16 June and goes to page 15.[8]

MR. VIGIER: I suggest that the matter be referred to the Military Sub-Committee.

MR. TARAZI: This question should be dealt with here, as the matter is not purely military. In my opinion sub-paragraph 5(a) of this draft article constitutes an indivisible whole, since it defines the demilitarized zone and it contains the necessary elements for delineating it on the map. The end of the sentence "it being understood that the Ein Gev and Dardara sectors shall also be included in the demilitarized zone" is an integral part of sub-paragraph (a).

CAPTAIN BIZRI: I wish to draw your attention on the word "remain" in

7. ראה מס׳ 337, עמ׳ 609 — 610. מספרי העמודים שמציין רוזן כאן ולהלן אינם חופפים למספרי העמודים בפרוטוקול שבידינו; כנראה היתה בידו הדפסה אחרת של הפרוטוקול.
8. שם, עמ׳ 610 ואילך.

the first sentence of the second paragraph in Dr. Bunche's explanatory note. In my opinion this word refers to the inhabitants of Ein Gev and Dardara.

MR. ROSENNE: I think that the two reservations made by the Israeli delegation in connection with Ein Gev and Dardara appear very clearly in Colonel Makleff's statement in the summary record of 21 June, on page 3:[9] "The sub-paragraph says that the purpose of the demilitarized zone shall be to safeguard the territorial claims. For the Israeli delegation, the zones of Ein Gev and Dardara, which in this proposal are included in the demilitarized zone, are not in dispute. I want to make it clear that if Ein Gev and Dardara are included in this demilitarized zone, there are no territorial claims about those two points."

COLONEL NASSER: Colonel Makleff's statement has nothing to do with the Armistice Convention. It is outside of it. I shall, once again, quote Dr. Rosenne's words to answer this statement. In the minutes of the same meeting of the 21st of June, we can read on page 9: "The Armistice Agreement deals with purely military matters. Dr. Bunche was quite right in approaching the problem as a military problem."

MR. VIGIER: I think the problem should be divided. First comes the inclusion of the Ein Gev and Dardara sectors in the demilitarized zone. The Military Sub-Committee will deal with this question since it will draw the map. When the Military Sub-Committee presents its report, the Conference will either accept or reject the map presented. Regarding the second point, there must be in the Convention, as in the previous convention, a clause stating that nothing in the present Convention prejudices the rights, claims and positions of either Party. These are the words of Article 40 of the Charter. This clause safeguards entirely, in my opinion, the rights of the Parties. Its acceptance by the Conference ought to allow us to leave out of the discussions non-military problems.

MR. TARAZI: Mr. Chairman, regarding your statement, I should like to make the following remark: You have just said that the inclusion of the Ein Gev and Dardara sectors in the demilitarized zone should be dealt with by the Military Sub-Committee. This matter should, in my opinion, be decided now. The Military Sub-Committee (MSC) should apply the military principles accepted here by both Parties. If we leave the Ein Gev and Dardara problem to the Military Sub-Committee, the problem will not have been solved. As to the "rights, claims and positions of the Parties", we know this is a consecrated clause which we find in all previous Armistice Conventions. We should know now if the end of the sentence "it being understood that the Ein Gev and Dardara sectors shall also be included in the demilitarized zone" is correctly understood by the Israeli delegation.

9. לגבי החפיפה במספרי העמודים כאן ולהלן ראה האמור בהערה 7 לעיל, החל גם על הפרוטוקול הזה.

COLONEL MAKLEFF: You will find my answer on page 5 of the summary record of 16 June. We accepted to use the draft article as a working basis. I still made that reservation on 21 June, page 3 of the summary record: "For the Israeli delegation, the zones of Ein Gev and Dardara, which in this proposal are included in this demilitarized zone, there are no territorial claims about those two points."

MR. VIGIER: I notice that Colonel Makleff's statement begins by the words "For the Israeli delegation." It is quite clear that the Israeli delegation can reserve its position on this matter. All positions will be safeguarded by a clause in the Agreement. I think we should not discuss this question now, and wait for the consideration of the final text of the Agreement. Should the Israeli delegation wish to reopen the debate then, it will be entitled to do it.

CAPTAIN BIZRI: I believe that this matter should be discussed at the final Peace Conference. Now we must find out whether we have to consider two separate zones in the demilitarized zone or only one. There is only one zone in Dr. Bunche's proposal and it includes the Ein Gev and Dardara sectors.

MR. ROSENNE: We started this discussion by simply stating that the reservations we made in a previous meeting still stand. The Chairman quite correctly analysed the two separate points: one concerning the inclusion of the two places in the demilitarized zone, the other as to our reservations that there is no dispute about them. We want to make it quite clear that we reserve our rights fully on this point till we see the full text of the Armistice Agreement.

MR. TARAZI: If I heard Colonel Makleff correctly, he stated that the Ein Gev and Dardara sectors are included in the demilitarized zone. I am not discussing the second point.

COLONEL MAKLEFF: You heard me correctly. I want to amend Captain Bizri. The sectors of Ein Gev and Dardara will never be disputed in a peace conference. There is no dispute, it is Israeli territory. They will be included in the demilitarized zone.

MR. VIGIER: This position of the Israeli delegation is recorded in the minutes. It is the only thing we can do in this Armistice Conference, which cannot prejudice the peace settlement.

CAPTAIN BIZRI: We here do not have the authority nor the power to settle the work of a Peace Conference. If the Parties agree that the situation of the Ein Gev and Dardara sectors are [*sic*] to be changed, they will deal with it. The matter under review is a purely military matter. We would like to know whether the Israeli delegation agrees with us that these two sectors together with the rest of the demilitarized zone form a whole.

COLONEL MAKLEFF: I answered it once. I want to make it very clear. It says in paragaph 5(b) that "the purpose of the demilitarized zone shall be to safeguard the territorial claims, positions and interests of both Parties pending final territorial settlement..." For the Israeli delegation, the sec-

tors of Ein Gev and Dardara are not included in the demilitarized zone for this purpose. They are only included with a view to separating widely the armed forces of both Parties.

MR. VIGIER: I should like to point out that sub-paragraph 5(b) refers to the claims, positions and interests of both Parties. I want to emphasize the words "both Parties." It is therefore agreed that the Ein Gev and Dardara sectors shall be included in the demilitarized zone; that the explanations given by the Israeli delegation will be included in the minutes and that this delegation will decide, when it sees the final text of the Agreement, whether it maintains its reservation or not.

Paragraph 5(c) and following:

It was decided that a second reading of these paragraphs was not necessary since the first reading had taken place at the beginning of the meeting.

COLONEL NASSER: Before closing this meeting, it would be necessary to find out whether we agree on the explanatory note which we have received from Dr. Bunche.

MR. VIGIER: During the first reading it was decided to include Dr. Bunche's explanatory note in the minutes, so that it could be used for the interpretation of the article. I think that at the end of the second reading we should uphold that decision.

MR. TARAZI: While agreeing entirely with your point of view, Mr. Chairman, I suggest that Dr. Bunche's explanatory note be also utilized by the Drafting Sub-Committee in its work.

MR. ROSENNE: Including the passages of Dr. Bunche's letter to the Ministers for Foreign Affairs.

MR. VIGIER: We have finished the second reading of Dr. Bunche's draft article. According to the agenda we adopted last time, we are now to draft an Agreement. It has already been decided to refer certain military questions to a Military Sub-Committee and to establish a Drafting Sub-Committee.

COLONEL SELO: Mister Chairman, during our last meeting, you suggested to submit to us a complete draft for an Armistice Agreement. Would you be kind enough to give a copy to each of the delegations?

MR. VIGIER: If both delegations so desire, I will give them the French and English drafts of an Armistice Agreement.[10] I followed very closely the Agreement between Lebanon and Israel for all articles except Article V, as I had no indication which would enable me to depart from it.

COLONEL MAKLEFF: I am ready to nominate the members attached to the sub-committees: for the Drafting Committee, Mr. Rosenne and Major Spector; for the Military Sub-Committee, Major Gilaad and myself. I feel

10. ראה טיוטת הסכם באנגלית בתיק 130.16/2953/2 ואת דברי ההסבר של ויז'ייה במס' 350.

that the committees could work separately and I wish they start as soon as possible.

COLONEL SELO: For the Syrian delegation Colonel Nasser and myself will sit on the Military Committee; Dr. Tarazi and Captain Bizri will represent us in the Drafting Committee. I suggest that the two Sub-Committees should start their work on 5 July.

It was agreed that the two Sub-Committees should meet on 5 and 6 July. The meeting adjourned at 12:30 p.m.

350

ש. רוזן אל א. אבן (ניו יורק), ג. הירש (לוזאן) ומ. פישר (פאריס)

S. Rosenne to A. Eban (New York), G. Hirsch (Lausanne) and M. Fischer (Paris)

העתק: 130.16/2953/3

תל אביב, ז' בתמוז תש"ט
4 ביולי 1949

הנידון: הסכם שביתת־הנשק עם הסורים

בישיבה שהתקיימה אתמול, 3.7.49,[1] אחרי ששני הצדדים הסכימו להצעת הפשרה של ד"ר באנץ',[2] עם דברי ההסבר שלו, הגיש מר ויז'ייה, היושב־ראש, הצעה להסכם כולו.[3] הצעה זאת מבוססת כולה על הסכם שביתת־הנשק בין ישראל והלבנון, פרט לסעיף 5, שיכלול את הצעת הפשרה של ד"ר באנץ'.

אני מצרף לידיעתכם העתקים באנגלית ובצרפתית של דברי ההסבר של מר ויז'ייה להצעתו זו. לא ראיתי כל דרך לשלוח לכם העתקים של ההצעה גופה, מתוך הנחה שנמצא אצלכם טופס ההסכם עם הלבנון.[4]

ש.ר.
היועץ המשפטי

350

1. מס' 349.
2. מס' 329 (עמ' 599 — 600).
3. ראה בתיק 130.16/2953/2.
4. ראה נספח ז, עמ' 705 — 711.

נספח
APPENDIX

ISRAELI—SYRIAN DRAFT ARMISTICE AGREEMENT

I. NOTE BY THE CHAIRMAN

1. The following draft Agreement is submitted as a basis for discussion. It reproduces the provisions of the Israeli—Lebanese Armistice Agreement, except Article V, since the text of Article V of the Israeli—Syrian Agreement must result from the discussion of Dr. Bunche's last draft.

2. The Conference may either study or refer to a Drafting Sub-Committee the following questions:

a. *Modification of Dr. Bunche's proposal in order to avoid that some of its provisions should duplicate provisions in Articles I to IV of the Israeli—Lebanese Agreement.*

For instance, Article II, paragraph 2, of the Agreement contains a general provisions which reads as follows: "...no provisions of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question, the provisions of this Agreement being dictated exclusively by military considerations."

The above general provision is necessary to safeguard the rights, claims and positions of either Party. It reproduces the very words of Article 40 of the Charter of the United Nations, to which the Security Council expressly referred in its resolution of 16 November 1948. No text can, it seems, be more clear than that general provision in which the wording of the Charter is used and which refers to the whole Agreement. Special provisions which would repeat the same idea in a more or less similar form in another article of the Agreement may be considered superfluous, whether they apply to the armistice demarcation line or to the demilitarised zone. (See in this connection in Dr. Bunche's proposal paragraph 1, paragraph 2 first sentence and paragraph 5(b). Certain provisions contained in these three paragraphs were necessary in order to define the scope of the proposal when it was submitted separately. They may become superfluous in the final text of the Agreement if they are already contained in another article.)

Similarly, paragraph 2 of Dr. Bunche's draft contains provisions which, with slight modifications, are to be found in Article IV, paragraph 1. As for paragraph 4 of Dr. Bunche's proposal, it merely reproduces paragraph 2 of Article IV, with a drafting amendment.

b. *Modification of a provision which is inconsistent with the establishment of the demilitarised zone:* if Article IV.3 of the Israeli—Lebanese Agreement was maintained, it might be construed as forbidding access to the demilitarised zone to civilians.

c. *Insertion in the relevant Annex to the Agreement of a provision which is not to be found in Dr. Bunche's proposal:* The last sentence of Article V of the Israeli—Lebanese Agreement might with necessary modifications be inserted in the relevant Annex to the Israeli—Syrian Agreement. The plans showing the location of minefields in the demilitarised zone should be transmitted to the Chairman of the Mixed Armistice Commission.

351

פגישת ועדת הניסוח של משלחות ישראל וסוריה (ב־5 ביולי 1949)

Meeting of the Drafting Committee of the Delegations of Israel and Syria (5 July 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE FIRST MEETING OF THE DRAFTING COMMITTEE HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 5 JULY 1949 AT 10 O'CLOCK

Present:
Israeli Delegation:
Mr. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector

Syrian Delegation:
Mr. Tarazi, Legal Adviser
Captain Bizri

United Nations:
Mr. Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator

CONSIDERATION OF THE DRAFT AGREEMENT[1]

Preamble

MR. TARAZI: I suggest to delete the last part of the first paragraph, starting with the words "and in order..." This is already covered by the first phrase "Responding to the Security Council Resolution of 16 November 1948."

351

1. טיוטת ההסכם היתה מבוססת על הסכם שביתת־הנשק בין ישראל ולבנון. (ראה נספח ז, עמ' 705 — 711, ומס' 350).

MR. VIGIER: The words that Mr. Tarazi has just quoted are an excerpt from the resolution of the Security Council of 16 November 1948. The resolution could be reproduced in its entirety in the preamble, or part of it, as was done in the previous agreements, or only the words: "In pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948" could be inserted. It is necessary to mention the 16 November resolution and to say that the Parties have acted in response to that resolution.

MR. ROSENNE: We do attach a certain importance to these words. They appear in the first three armistice agreements. If they are not included in the fourth one, the question will be asked why they do not appear. Those words should remain. We agree to the Chairman's suggestion that the whole resolution be put in full. I recollect that at our last formal meeting[2] Colonel Selo asked what were the contents of the resolution of the Security Council of 16 November 1948. I would like to add one more word. The preamble of these agreements and its various parts have been worked out with considerable care, specially in Rhodes. We should not change them unless we have very good reasons to do so.

MR. TARAZI: We were not present at the time when the other armistice agreements were drafted. Consequently we cannot be held responsible for the inclusion of a provision in these previous agreements. I believe that a simple reference to the Security Council resolution of 16 November 1948 is sufficient and I have prepared the following text: "The Parties to this Agreement, having decided to enter, through the United Nations, into armistice negotiations, as a provisional measure and in conformity with the provisions of the Security Council resolution of 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement, etc..."

MR. VIGIER: Mr. Rosenne has agreed to my proposal to include the Security Council resolution as a whole. We are now far from 16 November 1948 and the contents of the resolution may have been forgotten. I would see no objection to having the Preamble start with the words: "Whereas the Security Council adopted on 16 November 1948 the following resolution:"

MR. ROSENNE: It is rather extraordinary to look at the words that we are being asked to delete: "in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine..." The only possible explanation that the outside world would see in this deletion would be that the Syrian Government has no intention of facilitating the transition from the present truce to permanent peace in Palestine.

MR. TARAZI: This is certainly not the intention of the Syrian Government. We are negotiating an armistice agreement, having been invited to do so following the Security Council resolution of 16 November 1948. As to the fact that we could forget the Security Council resolution, I don't think that this is possible as it was handed to our representatives in the United

2. ראה מס' 349.

Nations. Consequently it is not necessary to reproduce here the whole text of this Security Council resolution. We are reserving our position until the second reading of the draft agreement.

MR. VIGIER: We can accept the proposal of Mr. Tarazi. We can decide, during the second reading, either to quote the whole resolution or to retain the text of the Preamble as it stands. As it would be rather cumbersome to include the whole resolution in the Preamble, I hope that Mr. Tarazi will be in a position to accept the Preamble as it stands. We could put the words he proposes to delete between quotation-marks to show that they are an excerpt from the Security Council resolution.

MR. ROSENNE: The text proposed by Mr. Tarazi is not acceptable to us.

The question is reserved for the second reading.

Article I

MR. TARAZI: Paragraph 4 is a duplication of paragraph 1. Is it possible either to drop it or to incorporate it in paragraph 1?

MR. VIGIER: I see no difficulty in adding paragraph 4 as a second sentence in paragraph 1.

Agreed.

MR. TARAZI: I also suggest to omit the word "indispensable" before the word "step" in paragraph 4. This step will be taken when we sign the armistice agreement.

MR. ROSENNE: Once more, the opinion of the outside world will be that the Syrian Government does not face towards the restoration of peace in Palestine. We cannot agree to that amendment.

MR. VIGIER: I don't see clearly what the word "indispensable" adds to the text, but I don't see either what advantage would result from the deletion of that word.

MR. ROSENNE: Our delegation which is sitting here has no doubt of the bona fide of the Syrian delegation coming here. But we have got to realise that this agreement will be transmitted to different people for its implementation and they may not have towards one another the mutual confidence that we have been able to build up here during our negotiations. We are not for the removal of words such as this, because it might lead to difficult consequences. I know that Mr. Tarazi has no responsibility whatsoever for any of the previous armistice agreements, but when presenting amendments, he cannot ignore the fact that previous agreements exist. He must be able to explain why he wants to divert from a path already well knocked out. We cannot make changes simply because the text would be more aesthetic. If Mr. Tarazi suggests changes, he must be prepared to explain his point of view to the outside world.

MR. TARAZI: I thank Mr. Rosenne for his candid statement, but I must add that this is not my personal opinion but that of my Government. I was not present when previous armistice agreements were drafted; therefore, I cannot be bound by them. If, on the other hand, we consider the text of these agreements, we shall see that every one of them is different from the others in various respects. I am not suggesting amendments only from an aesthetic point of view. We don't have to explain to the outside world the modifications brought to the text of the agreement. The outside world will know the text of the convention itself.

MR. ROSENNE: It is precisely because the convention will speak for itself that the outside world will find peculiar differences between this convention and the previous ones. It is obvious that the Syrian Government is not responsible for the other armistice conventions, but international relations are not based on theoretical considerations. Other agreements exist, we must build on them but not destroy them.

MR. TARAZI: I have already accepted the Chairman's point of view.

MR. VIGIER: My point of view is very simple: whether the word "indispensable" is deleted or not, the meaning of the text will undergo no appreciable change. I propose that we return the word "indispensable".

Mr. Tarazi's proposal to add paragraph 4 as a second sentence in paragraph 1 is approved.

Article II

MR. TARAZI: I have a remark to make concerning paragraph 1 and a slight amendment to paragraph 2. Paragraph 1 states that "The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised." I must state on behalf of my Government that no military or political advantage has been gained by Syrian forces during the truce.

MR. ROSENNE: I think it is the same for both Parties.

MR. TARAZI: With regard to paragraph 2, I propose to add at the end, after the words "military considerations" the words "and not being liable to produce political consequences."

MR. ROSENNE: I think I understand the point. Is that connected with Mr. Vigier's remarks in his covering note, on Article 2, paragraph 2? Does it mean that there will be certain modifications in the compromise proposal submitted by Dr. Bunche?

MR. TARAZI: We have not reached Article V yet. As far as the connection between my amendment and Mr. Vigier's introductory note is concerned, I must say that Article V is not affected by this amendment in certain of its parts.

MR. VIGIER: If I have understood Mr. Tarazi, he endeavours now to strengthen the second paragraph of Article II and this might have as a

consequence that certain provisions in the draft article submitted by Dr. Bunche would duplicate this reinforced paragraph. Such a consequence would have to be considered when we study Article V.

MR. ROSENNE: Mr. Tarazi's amendment might be acceptable. I reserve our position till we finish the discussion of Article V.

MR. TARAZI: I agree.

Article III

MR. ROSENNE: I would like to point out that the passage in paragraph 2 "shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article V of this Agreement" may require amendment after we have dealt with Article V.

MR. TARAZI: I agree.

CAPTAIN BIZRI: As far as territorial waters are concerned, the distance of three miles seems too short. The limit should be in correspondence with the average range of a gun, that is five miles.

MR. VIGIER: The three miles limit in this Article is not the limit of Syrian territorial waters. Up to now there has been no general agreement on the limit of territorial waters. The text simply means that the naval units of either Party shall not pass through the waters within three miles of the coastline of the other Party whatever may be the limit of Syrian or Israeli territorial waters.

MR. ROSENNE: All the eastern Mediterranean coastline from Egypt up to the northern frontier of the Lebanon is governed by this clause. Now, for this one agreement, it is suggested to make it to five miles. This would create considerable administrative confusion. I fully agree with Mr. Vigier's remarks.

CAPTAIN BIZRI: I have made this observation only from a military point of view, in order not to have incidents in the future. Five miles is the average range of a gun.

MR. VIGIER: Would you agree to state in the minutes that, in this Article, the words "three miles" do not refer to the limit of territorial waters and that the figure three has been chosen for reasons of convenience only?

MR. ROSENNE: I only want to make an observation. When talking about the waters within three miles of the coastline of the territory of the other Party, we are not talking about Lake Hula or the Sea of Galilee. We are talking about the Mediterranean.

MR. TARAZI: I agree. I would suggest to add at the end of paragraph 3 "or against the population of territories occupied by it." It would strengthen paragraph 3 and clarify the situation.

MR. VIGIER: A slightly different wording of the phrase suggested by Mr. Tarazi will be found in paragraph 2 "or against civilians..."

MR. TARAZI: It would be better to insert it in paragraph 3 also in order that its text should be complete.

MR. ROSENNE: I see no objection to this amendment.

MR. VIGIER: I believe that we should use the same formula as in paragraph 2 "or against civilians in territory under control of that Party."

Approved

Article IV

MR. ROSENNE: I have nothing to say about this article, except that it may require considerable adjustment after we finish the drafting of Article V.

MR. TARAZI: I propose to study Article V now and then we will revert to Article IV.

Article V

Paragraph 1

MR. VIGIER: It is obvious that this paragraph duplicates to a certain extent paragraph 2 of Article II, especially if the latter is amended as suggested by Mr. Tarazi.

MR. ROSENNE: I made a reservation at our last formal meeting. It appears on page 12 of the English summary record.[3] I still make my proposal to delete the first three lines.

MR. TARAZI: Mr. Rosenne suggests to delete the words: "In view of the fact that the question... now taking place at Lausanne..." The paragraph would start with the words: "It is emphasized that..." I agree, provided that the omission of this phrase results from the acceptance of paragraph 2 of Article II, as amended by the Syrian delegation. The question of a territorial settlement of the Palestinian problem must be solved in accordance with the provisions of the Security Council resolution of 16 November 1948 and of the General Assembly resolution of 11 December 1948. The conference which is being held in Lausanne results from the General Assembly resolution of 11 December 1948. We agree on this point.

MR. VIGIER: We shall then retain the end of the paragraph. I suggest to include in it the provision which is in paragraph 5(b) concerning the Demilitarized Zone. The text would read: "It is emphasized that the following arrangements for the Armistice Demarcation Lines between the Israeli and Syrian armed forces and the Demilitarized Zone..." Paragraph 1 would thus become a preamble to the other paragraphs of Article 5.

MR. TARAZI: This suggestion seems very interesting, but how can you refer to the Demilitarized Zone before it has been determined?

MR. VIGIER: We can say "and the Demilitarized Zone as defined in paragraph 5(a)..."

MR. ROSENNE: It is not strictly necessary, since the text refers to the "following arrangements." It looks forward to the rest of the Article.

3. שם, עמ' 629.

Paragraph 2

MR. VIGIER: Here again the first sentence in this paragraph is to some extent a duplication of paragraph 2 of Article II. Should we keep this first sentence or isn't it sufficient that Article II shall apply to all the provisions of the agreement and consequently also to Article V? We could keep the second sentence only.

MR. ROSENNE: Here there are no precedents. I do not like loads of unnecessary declarations throughout the agreement. If it can be avoided, it is desirable.

MR. VIGIER: There is a difference between the wording of paragraph 2 of Article II and the wording of paragraph 2 of Article V. The latter reads: "and without prejudice to the rights, positions, interests and claims of either Party...", while Article II reproduces the phrase used in Article 40 of the Charter: "rights, claims and positions." It would be desirable to use identical phrases of both formulas, we cannot have different texts. If Mr. Tarazi wishes to keep the first sentence in paragraph 2 of Article V, I would suggest to bring it into conformity with Article 40 of the Charter. We might also refer in this second paragraph to the Demilitarized Zone, as in paragraph one.

Both delegations agree.

Paragraph 3

MR. TARAZI: I think that it would be more logical to place the third sentence before the second: "The Armistice Demarcation Line shall be as delineated on the map attached to this Agreement as Annex... It shall follow a line midway between the existing truce lines as certified for the Israeli and Syrian forces... Where the existing truce lines..."

MR. ROSENNE: I do not see any reason for or against. I may add that if it is from a logical point of view, there is no need at all for the last two sentences.

MR. TARAZI: I have another amendment to suggest. Where it is said "the armistice demarcation line shall follow the boundary line", if we adopt a map, I would propose to include a reference to this map from point so-and-so to point so-and-so etc. If you wish to keep the text, I would suggest to drop the word "international". There have been previous agreements concerned with the boundary and it exists de facto and de jure.

MR. ROSENNE: The first alternative proposed by Mr. Tarazi is the procedure generally followed by commissions delineating frontiers. I do not think it is necessary in this kind of convention.

MR. TARAZI: The Demarcation Line is in fact a boundary which separates two armies.

MR. ROSENNE: This is getting into the heart of the matter. As regards drafting changes, I am prepared to change the order of the two sentences. I

am also prepared to think about taking out the word "international" without giving a final view on that. But beyond that I am not prepared to go.

MR. VIGIER: Mr. Rosenne therefore accepts the proposal of Mr. Tarazi to change the order of the sentences 2 and 3 and will think about deleting the word "international".

Paragraph 4

MR. VIGIER: I have pointed out in my introductory note[4] that this paragraph repeated paragraph 2 of Article IV with a different drafting. Paragraph 2 of Article IV states that "the basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective parties shall not move." Paragraph 4 of Article V reads: "The armed forces of the two Parties shall nowhere advance beyond the Armistice Demarcation Line."

MR. TARAZI: Paragraph 4 does not exactly reproduce the provisions of paragraph 2, Article IV. It is based on the principle which the latter contains, but it also contains detailed provisions which are not to be found in paragraph 2 of Article IV. Consequently there is no complete duplication between these paragraphs, and paragraph 4 can be retained.

MR. VIGIER: I agree with Mr. Tarazi. It is better to keep both paragraphs, but we might use the same vocabulary.

MR. TARAZI: We shall see at the second reading.

MR. ROSENNE: Agreed.

Paragraph 5(a)

MR. TARAZI: To be logical with myself I request the deletion of the word "international". If we agreed to delete it in a previous paragraph, we shall have to delete it also here.

MR. ROSENNE: Your clinching it to this paragraph makes that I cannot agree to drop it. I would like to point out that the word used here is "boundary" and not "frontier".

MR. TARAZI: I take note of Mr. Rosenne's statement. We shall consider this point during the second reading. I also propose to add after the words "Ein Gev and Dardara" "as delineated in Annex... to the present Agreement."

MR. ROSENNE: Apart from the phrase "as delineated on the map" at the beginning of paragraph 3, there should not be any reference to the map.

MR. TARAZI: I propose this amendment in order to avoid any future misunderstanding and to facilitate the task of the Mixed Armistice Commission. We must agree as to the area of the Ein Gev and Dardara sectors.

MR. ROSENNE: We have to be very careful about Dr. Bunche's draft.[5]

4. ראה מס' 350 (נספח).
5. ראה מס' 329 (עמ' 599 — 600).

When it comes to fit into an armistice agreement, we have to be very careful not to change anything of its essence. We have also got to distinguish between those elements of the draft which are the most essential. Once the map is determined, the whole of paragraph 3, except the opening sentence, and considerable part of paragraph 5(a), including the phrase about Ein Gev and Dardara, can be discarded. It is very important to get the parties to come to an agreement. Then the reference does not need to remain anymore. I am of the opinion that Mr. Tarazi's suggestion is undesirable.

MR. VIGIER: An agreement has been very difficult to reach. It has been reached on the basis of Dr. Bunche's proposal. We can alter the drafting, but we must be careful not to alter the meaning of this proposal. Formulas like: "it being understood that the Ein Gev and Dardara sectors are also included in the Demilitarized Zone" cannot be altered or suppressed except by mutual consent. Whether you have a reference to the map also in paragraph 5(a) or only in paragraph 3, Dr. Bunche's proposal will not be changed. According to this proposal, the Ein Gev and Dardara sectors shall be included in the Demilitarized Zone.

MR. ROSENNE: If the text is going to be changed and in the light of the reservations made by our delegation, I have a drafting amendment to suggest, but I am not very strong about it. I propose to omit the words "it being understood that the Ein Gev and Dardara sectors shall also be included in the Demilitarized Zone."

MR. VIGIER: There is no objection to the text as it is.

MR. TARAZI: The Demilitarized Zone will be delineated on the map.

Paragraph 5(b)

MR. VIGIER: If we include a reference to the "claims, positions and interests of the Parties" in paragraph 2, which would cover both the Armistice Demarcation Line and the Demilitarized Zone, we should only retain the final phrase of paragraph 5(b), which starts with the words "while providing..."

MR. TARAZI: In these circumstances, if you wish that paragraph 2 to cover [*sic*] at the same time the Armistice Demarcation Line and the Demilitarized Zone, I suggest that we add to paragraph 2 "The Armistice Demarcation Line and the Demilitarized Zone have been..."

MR. ROSENNE: I agree.

MR. TARAZI: Then we should modify the second sentence in paragraph 2. It should read: "In pursuance of the spirit of the Security Council resolution..., the Armistice Demarcation Line and the Demilitarized Zone have been defined with a view toward separating the armed forces of both Parties in such manner as to minimise the possibility of friction and incident[s], while providing for the gradual restoration of normal civilian life in the... zone, without prejudice to the ultimate settlement." Subparagraph (b) would be deleted.

Approved.

Paragraph 5(c) — becomes 5(b)

MR. ROSENNE: Just a drafting point. I would like to clear up what is the meaning of "United Nations representatives."

MR. VIGIER: In order to avoid any possible difficulty, I suggest the following amendment: "The United Nations representatives referred to in the following sub-paragraph."

MR. ROSENNE: I agree.

MR. TARAZI: I would like to add after the words "any advance by the armed forces", the words: "any regular or irregular", and after the words "of either Party to this Agreement", the words: "or any military preparations, into any part..." The rest would remain as it is.

MR. ROSENNE: What is the exact meaning of "military preparations"?

CAPTAIN BIZRI: When the inhabitants return to the Demilitarized Zone there may be some persons belonging to irregular forces and who might have a mission to fulfil in that Zone.

MR. TARAZI: Instead of the word "preparations" we could say "any military activity."

MR. ROSENNE: It is not quite clear what "irregular forces" is referring to. We do not have any irregular forces. Does the Syrian Government maintain irregular forces? It says in paragraph 5(a) that "the armed forces of both Parties shall be totally excluded" and in paragraph 5(d) that the United Nations representatives are responsible for ensuring the full implementation of this Article. I think that this should be enough for both Parties.

MR. TARAZI: We could word it as follows: "Any advance of armed forces, military or para-military..."

MR. ROSENNE: I agree.

MR. TARAZI: I would also like to add "any military activity." This amendment concerns the Demilitarized Zone, whereas in paragraph 1 of Article I, and in paragraph 3 of Article III, the military activities which are prohibited are an advance of armed forces from one territory into another, or a warlike act or act of hostility against the territory of the other Party. Here we must define clearly the status of the Demilitarized Zone, and I maintain my amendment.

MR. ROSENNE: You are weakening the text, I do not see any need for it at all.

MR. VIGIER: I propose that Mr. Tarazi's amendment be inserted in paragraph 5(a), which would read: "a Demilitarized Zone from which the armed forces of both Parties will be entirely excluded and in which no military or para-military activity will be permitted."

MR. ROSENNE: This would apply to both Jewish and Arab villages in the area. We have already agreed that there will be civilian police in this area

for internal security. We do not want to exclude that type of activity. Therefore, the word "para-military" might lead to serious misunderstandings. Barricades, for example, could be regarded as military or para-military activities.

MR. TARAZI: The police does not engage in para-military activities, it is there to maintain order.

MR. VIGIER: I propose to insert in paragraph 5(a) the phrase: "and in which no activities by military or para-military forces shall be permitted."

Approved.

The meeting was adjourned at 12:30.
It was resumed at 1:30 p.m.

Paragraph (d) — becomes (c)
Paragraph (e) — becomes (d)
Paragraph (f) — becomes (e)

MR. TARAZI: We shall mention the explanatory note of 26 June.[6] As far as the return of civilians is concerned, we should extract certain provisions from this note and include them in the agreement. For instance, the principle that the administration, including the local police, shall be on a local basis without raising questions of territorial sovereignty etc.

MR. ROSENNE: As we agreed (A) to accept the text of paragraph (f) as it stands, and (B) to include Dr. Bunche's note as an authoritative comment in the summary record of our meeting of 3 July, I feel that it is unnecessary to amend the text of this sub-paragraph.

MR. TARAZI: We have known each other for three months; we are aware of how the situation has evolved which has led to the conclusion of the armistice agreement. But when this agreement is placed in the hands of people who will have to implement it, people representing either party or sitting in the Mixed Armistice Commission, which will have to examine every day concrete cases arising from this agreement, it will not be always possible to consult the minutes for the implementation and interpretation of the articles of the agreement. It is true that the minutes will remain at the disposal of each Government who will be free to publish them or not. If we agreed among ourselves to include Dr. Bunche's explanatory note in the agreement, we would have advanced greatly towards an understanding of the provisions of the agreement.

CAPTAIN BIZRI: I suggest that the explanatory note be placed as an Annex at the end of Article V.

MR. ROSENNE: We cannot agree to that because we would alter the text

6. ראה מס' 343 (נספח).

of the Article in front of us. We are prepared to agree to drafting changes, if necessary. We do not know what the practice of the Syrian Government will be, but the Israeli Government will transmit to its representatives on the Mixed Armistice Commission a complete set of the summary records of all the meetings that took place between us. On the other hand, should serious questions of interpretation arise, they will be referred to the Ministry for Foreign Affairs, where again a full set of the minutes of the meetings is kept and where the members of this delegation also work. In our view, neither Government has the right to publish these protocols without the consent of the other Government, possibly without the consent of the United Nations. This does not mean that they cannot be made available to officials of the Governments, whether civilian or military, in their line of duty.

MR. TARAZI: This explanatory note does not originate either from the Syrian delegation or the Israeli delegation. I only want to facilitate the implementation of the armistice agreement. I maintain therefore my proposal to add this note.

MR. ROSENNE: The fact that this note has been drafted in the form of an explanatory note and not in the form of an article shows that it was never intended to be part of the armistice agreement. This explanatory note came in response to requests which both delegations put to Dr. Bunche through the Chairman. In addition to the explanatory note, there is a letter of which a few paragraphs are reproduced in the summary record of the last meeting. If the explanatory note only is included in the convention, that would mean that the paragraphs mentioned above would not be taken into consideration for the interpretation of the articles of the convention. I think it is better to leave that as it is. It will be up to both Governments to draw the attention of their representatives to the contents of Dr. Bunche's note.

MR. VIGIER: It is understood that the explanatory note will serve for the interpretation of the article. Both Parties are in full agreement on this subject.

MR. TARAZI: I suggest to include paragraphs 2 and 3 of the explanatory note.

MR. VIGIER: The Chairman of the Mixed Armistice Commission will have to be guided by this note, which *inter alia* defines his functions. I am making the following suggestion with considerable hesitation: Could not we say in sub-paragraph (f) that the schedule of withdrawal referred to in sub-paragraph (e) — now (d) — of this article and the explanatory note of Dr. Bunche shall guide the Chairman of the Commission?.

MR. TARAZI: I agree.

MR. ROSENNE: Your suggestion is not really acceptable and also Mr. Tarazi's suggestion. I will answer first Mr. Tarazi. The Syrian delegation consistently took a line throughout these talks that it could only deal with questions of a purely military character. I recall that the note addressed to

you by the Commander in Chief of the Syrian Army, dated 1 April, 1949,[7] read as follows: "Negotiations will be limited to questions of military character." It is doubtful whether the Syrian delegation, under its own terms of reference, is authorised to propose the inclusion in the armistice convention of a note dealing with questions of a non-military character. I now come to my objection to your proposal, Mr. Chairman. We object to including in the agreement itself a reference to one note of Dr. Bunche, other notes appear in the summary records. When a third party would come to interpret the armistice agreement, it might be led to the conclusion that both parties agreed to leave out other notes which appear in the summary records. One practical suggestion is that the Chairman of this conference undertakes to transmit to the Chairman of the Mixed Armistice Commission the records of our discussions, including the record of this sub-committee's meeting. The Article should remain as it is drafted.

MR. TARAZI: As far as the credentials of the Syrian delegation are concerned, it is empowered to deal only with military problems, as it is our wish to have a military agreement. We wanted to include Dr. Bunche's explanatory note in sub-paragraph (e) because the status of the Demilitarized Zone is not a political status. There is no question of determining the sovereignty over this zone or to settle questions of jurisdiction, citizenship or administration. Had Colonel Makleff not raised himself the question of the Demilitarized Zone, we would never have asked for an explanatory note of this kind. It is in order to eliminate any question of sovereignty or jurisdiction that we propose to include the explanatory note in the armistice agreement.

MR. ROSENNE: When the Syrian delegation asked Dr. Bunche for explanations, it did not specify that it wanted them in the form of a draft article. You could have raised this point at the meeting two days ago. You made no comment on that during the first two readings, which took place at that meeting.

MR. VIGIER: Mr. Rosenne has said that the Chairman of this conference might be asked to transmit to the Chairman of the Mixed Armistice Commission the minutes of our meetings. The conference might take a formal decision to that effect, for instance at its last meeting.

MR. ROSENNE: I am prepared to agree to that proposal, Mr. Chairman, it being of course understood that the records of the sub-committee's meeting may not be complete, if there is a discussion going on in the military sub-committee about the same matter. My conception is that our work here is subordinated to the work in the military sub-committee.

MR. TARAZI: We could add a sentence saying that the Chairman of the Mixed Armistice Commission will have to consult in each case the minutes of the conference.

.7 ראה מס' 277.

MR. ROSENNE: It is so obvious that it need not be expressed. This is liable to be interpreted restrictively and might result in the Chairman consulting only the minutes of the meetings.

MR. TARAZI: This is another subject: the second sentence in the second paragraph of the explanatory note is not in harmony with the first sentence. The second sentence reads: "Similarly...a local Arab administration and police unit will be authorized", while the first sentence reads: "Where Israeli civilians... the civil administration and policing... will be by Israelis." Harmony between the two sentences requires that we should read in the first sentence: "Jewish civilians", since the second sentence refers to "Arab civilians".

MR. ROSENNE: It is impossible for us to say what Dr. Bunche should have said. We are quite prepared to accept what Dr. Bunche did say as a complete guide. Of course, your delegation also agreed to that. You had ample time to study the explanatory note and to raise questions at our last meeting.

MR. TARAZI: It was agreed that we could submit amendments during the third reading.

MR. ROSENNE: We cannot proceed to amend Dr. Bunche's note. We cannot agree between us to amend it.

MR. TARAZI: I maintain my remarks and request that note be taken of them.

MR. VIGIER: They will be included in the minutes.

Paragraph 6

The study of this paragraph has been referred to the military sub-committee.

MR. ROSENNE: I suggest that we go back now to Article IV.

Article IV.

MR. VIGIER: The first paragraph of Article IV is a duplication with the beginning of paragraph 2 of Article V.

MR. ROSENNE: Therefore, the first sentence of paragraph 2 of Article V comes out.

Approved.

MR. ROSENNE: I suggest that paragraph 3 of Article IV be transferred to paragraph 4 of Article V.

MR. TARAZI: I agree, but this provision will have to be in conformity with [the] provision concerning the return of civilians to the Demilitarized Zone. In my opinion, this paragraph should be deleted as it is in contradiction with the status of the Demilitarized Zone.

MR. ROSENNE: We will reconsider this when we redraft Article V. Mr. Tarazi might possibly be right.

This question shall be considered during the second reading.

Article VI

MR. TARAZI: The delay for the exchange of prisoners is too short "within twenty-four hours of the signing of this Agreement." I will ask to increase this delay in order to allow the Syrian authorities to take all measures necessary for such an exchange.

MR. ROSENNE: Really we consider that twenty-four hours is too long. Even twelve hours would give ample time. Negotiations about the exchange of prisoners of war have now been going on for three months. The armistice negotiations have made more rapid progress. If the Syrian Government has arrangements to make, it can start making them right away. You will also know at least twenty-four hours in advance when the armistice agreement is going to be signed. You will then add twenty-four hours to that. There is no justification for asking any extension of that period of delay. We intend to exchange prisoners of war during the next twenty-four hours following the signing of the armistice agreement. We could exchange them now if necessary.

MR. VIGIER: Does the Syrian delegation accept twenty-four hours?

MR. TARAZI: Yes.

As far as paragraph 2 is concerned, we cannot accept it. It goes without saying that prisoners against whom no penal prosecution is pending shall be exchanged. But when a penal prosecution is pending against a prisoner of war, it is impossible to release him from prison before the prosecution is formulated or before the competent judicial authorities take measures to have him set free. An individual who is accused of a crime or other offence must appear before a tribunal because of the principles of the separation of the executive and judicial powers, which are entirely independent. The executive authority which signs the agreement cannot request the judicial authority to release persons accused of crime or other offence. I would like to add that my proposal to delete Article II is a legal amendment. I know of no prisoner of war in Syria who had to appear before a court.

MR. ROSENNE: We are unable to agree to the amendment as proposed. This paragraph is one which applies equally to prisoners in our hands and to prisoners in the hands of the Syrian Government. It is not a question of doctrinal consideration of separation of powers. If the Government pledges its word that a certain course of action will be taken, it is up to this Government that all authorities under it carry its agreement. We do not understand how prisoners of war can come into the hands of the judicial power in a country practising a rigid separation or powers; they must remain all the time in the hands of the military authority. If there are, by

any chance, prisoners of war against whom a prosecution may be pending, they should be released when the hostilities come to an end. I remember that when this paragraph came under discussion at Rhodes, Dr. Bunche himself insisted on this clause going in the Israeli—Egyptian armistice agreement.

MR. TARAZI: A distinction should be made between a prisoner of war and a criminal who has not committed an act of belligerency but is guilty of a crime punishable by the law of the country.

MR. ROSENNE: This article speaks of prisoners of war.

MR. TARAZI: It is requested that this interpretation should be noted.

MR. VIGIER: It shall be noted in the minutes.

MR. ROSENNE: I would like to draw Mr. Tarazi's attention to paragraph 4 of the Article where it says that "all matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention relating to the Treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July, 1929."

MR. TARAZI: When the convention is signed by the Syrian Government, the latter will fulfil its obligations. This does not mean that there should be no discussion on the terms of the convention with a view to coming to an agreement.

MR. TARAZI: What is understood by "personal belongings"?

MR. VIGIER: Clothes, a watch, etc.

Article VII

Paragraph 6

MR. TARAZI: I propose that all observers should be observers belonging to the United Nations Truce Supervision Organization.

MR. VIGIER: I wish to draw Mr. Tarazi's attention to the fact that under paragraph 10 of this article, the Mixed Armistice Commission cannot use the services of observers belonging to the military organisations of either Party, except by a unanimous decision of its members. There may be circumstances in which it is advantageous to send other observers than those of the United Nations.

MR. ROSENNE: This article is very delicately balanced. It was not easy to draft. There are very many considerations involved. One of the considerations taken into account was that the United Nations Observers are actually lent by the various independent Governments for the purpose of truce supervision, not for armistice supervision. The Mixed Armistice Commissions have worked quite well. I suggest to leave the article as it is.

Paragraph 7

MR. TARAZI: I propose that the word "urgent" be added in the second sentence before the word "action". A delay should be fixed within which

the Commission should meet. When a complaint is sent to the Chairman, he should call for an immediate meeting.

MR. VIGIER: The first sentence in this paragraph should to a large extent satisfy Mr. Tarazi. I must add that the Israeli—Syrian Mixed Armistice Commission shall adopt its rules of procedure, which will provide for emergency meetings. Such provisions are to be found in the rules of procedure of the other Mixed Armistice Commissions.

MR. ROSENNE: I would like to suggest to Mr. Tarazi to leave the article as it stands. All the points raised by him are taken care of. The members of the Mixed Armistice Commissions are in daily contact. It is the case for Egypt and Transjordan. I can assure Mr. Tarazi that all these points are taken care of in the rules of procedure of the Mixed Armistice Commissions, and practice shows that they work all right.

MR. TARAZI: Agreed.

Paragraph 10

MR. TARAZI: In the second line of paragraph 10 we read: "in the area covered by this Agreement." What is the meaning of the word "area"?

MR. VIGIER: The Mixed Armistice Commission will define its own competence under the agreement. If the Military Sub-Committee creates, on each side of the Demilitarized Zone, areas where the armed forces will be reduced, United Nations Observers, when the Mixed Armistice Commission so decides, must be allowed to check whether the clauses are fulfilled or not. It will be for the Commission to decide where the Observers should be sent.

Paragraph 11

[MR. VIGIER:] Does each party pay for its own expenses?

MR. ROSENNE: If there is a clause to be left as it is drafted, it is this one. There has been a tremendous debate when drafting the first armistice convention. Who will pay for what? It is better to leave it as it is.

MR. TARAZI: Agreed.

Article VIII

Paragraph 3

MR. ROSENNE: I would like to ask for one change. Where it says "after this agreement has been in effect for one year", instead of one year I suggest to put seven months. The three previous armistice agreements were signed with a delay of about five weeks between one another. It did not make much difference to have them running for a year, but this one is much behind as the negotiations have been going on for three months.

MR. TARAZI: I regret to state that I cannot accept this amendment. If the Syrian Government wants to keep this delay of one year, this shows its peaceful intentions.

MR. ROSENNE: I would like to draw Mr. Tarazi's attention to the fact that Article I and Article III may not be revised or suspended.

MR. TARAZI: I propose this should also apply to Article V.

MR. ROSENNE: Paragraph 3 of Article VIII, that Dr. Bunche himself drafted, provides for a method of what might be termed peaceful changes in connection with the armistice agreement. It excludes the articles which actually stopped the fighting. The reason is that out of deference for the Security Council, it is obviously impossible for the Parties in response to the Security Council resolution to say: "We agree to stop fighting for one year, but after that we will start fighting again." No United Nations official could have had anything to do with such an agreement. That is why Articles I and III are excluded from revision; it is the core of the agreement. Article V is no more sacrosanct than any other article of the agreement. We agreed to the actual cessation of hostilities, but we agreed also to establish a procedure for peaceful change. All articles, except I and III, can be revised by mutual consent of the Parties. If there is no agreement in the conference provided for in paragraph 3 of Article VIII, appeal may be made to the Security Council. Therefore, the inclusion of any reference to Article V in paragraph 3 would destroy the intent of the whole article.

MR. VIGIER: I draw Mr. Tarazi's attention to the fact that it is not only the general principle that armed force should not be resorted to which is safeguarded by Articles I and III. The injunction in paragraph 2 of Article III in particular is precise and detailed. This paragraph enumerates various acts which the armed forces of neither Party may commit, *inter alia* advancing beyond the Armistice Demarcation Line set forth in Article V.

MR. TARAZI: The Syrian delegation takes note of this interpretation. When the conference holds its last meeting, we shall decide. Meanwhile we shall consult our Government.

MR. ROSENNE: I can assure the Syrian delegation that the conference would break on this if this amendment was to be maintained. I would like to point out that in no other armistice agreement have the clauses dealing with the Armistice Demarcation Line been excluded from revision. The interdictions mentioned in Articles I and III remain.

MR. TARAZI: I did not wish to close our discussion of the draft agreement by a threat of breaking up the conference. I wish to state that if the Syrian delegation insists on adding Article V to paragraph 3, it is because it wants to demonstrate that it intends strictly to respect the resolutions of the Security Council and the General Assembly.

MR. ROSENNE: It is not a threat on my part, it is merely a statement of fact.

MR. TARAZI: As the armistice convention will be drawn up in English and in French, when an interpretation of the convention is necessary, which text will be authentic?

MR. ROSENNE: As a matter of practical convenience, I suggest that the

language in which a clause was drafted will be the authoritative clause in the event of dispute. In particular, this is important in relation with Article V, which is a difficult article and was drafted in English.

MR. TARAZI: I propose that both the English and French texts should be authentic.

MR. VIGIER: Both the English and French texts should be very carefully revised in order to suppress all possible differences between them.

MR. TARAZI: The Syrian delegation will sign without approving the English text and the Israeli delegation will sign without approving the French text.

MR. ROSENNE: The Israeli delegation will sign and approve both texts. I reserve the right to propose amendments to the French text if I deem it necessary.

MR. VIGIER: I suggest we should use the same phrase as in the United Nations' Charter. The English and French texts "are equally authentic".

MR. TARAZI: Paragraph V might read: "This Agreement, of which the English and French texts are equally authentic, is signed..."

MR. ROSENNE: I would like to suggest, as a last amendment, to use the same formula as in the previous agreements: "for and on behalf of the Government of Israel" instead of "for and on behalf of the Israeli Government"; "for and on behalf of the Government of Syria" instead of "for and on behalf of the Syrian Government."

I would also like to refer to the reservation I made on behalf of the Israeli delegation at our first meeting on 5 April, 1949,[8] regarding the full powers of the Syrian delegation. This reservation still stands. In view of the fact that there is a new Government and a new order of things in Syria, it would be necessary, subject to your views, Mr. Chairman, that a new set of credentials be issued to the Syrian delegation before the signing of the agreement, signed by the Ministry for Foreign Affairs or by the President, but not by the Commander-in-Chief of the armed forces as such.

MR. TARAZI: In reference to this reservation, the Syrian delegation has already been given credentials approved by the Syrian Ministry for Foreign Affairs and these credentials will be given to the Chairman before the signing of the armistice convention. We reserve, on the other hand, until the next meeting, the question of whether the agreement, being purely military, should be signed on behalf of the High Command of the Armed Forces rather than on behalf of the Government.

MR. ROSENNE: This convention must, like the previous ones, be signed on behalf of the Governments.

MR. VIGIER: We shall consider this matter in the next meeting, if necessary. Meanwhile Mr.Tarazi will be able to consult his Government.

The meeting adjourned at 15.45.

8. שם.

352

מ. מקלף אל י. דורי ומ. שרת
M. Makleff to Y. Dori and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 6.7 (שעה 23.00)
נוסח נכנס: 130.02/2454/10

6 ביולי 1949 (שעה 19.30)

מידי.

סיכמנו את קו שביתת־הנשק עד מזרחית לצמח בצורה הנוחה לנו.[1] הסורים משתדלים לכלול את העיר צמח בשטח המפורז.[2] הפגישה הבאה 081030.[3]

353

מ. מקלף אל י. דורי ומ. שרת
M. Makleff to Y. Dori and M. Sharett

מברק מוצפן. התקבל: 10.7 (שעה 22.30)
נוסח נכנס: 130.02/2454/10

10 ביולי 1949 (שעה 19.40)

מידי.

הסורים ממשיכים לטעון שצמח נכבשה על־ידינו לאחר ההפוגה, לכן תיכלל בשטח המפורז. ריילי מציע פשרה, לפיה ייכלל רק מחנה חיל־הספר ממזרח לצמח בשטח המפורז. הסורים מסכימים, בתנאי שיוחזרו תושבי צמח. לדבריהם זו התועלת היחידה שהם מפיקים מההסכם. למרות עמדתנו ועמדת ריילי שאין להכליל בעיית פליטים במשא־ומתן זה, עומדים בעקביות על דעתם.[1] הפגישה הבאה 121030.[2]

352

1. הסיכום הושג בשתי ישיבות של ועדת־המשנה הצבאית, בראשותו של ריילי, בימים 5 — 6 ביולי. (ראה דיווח על הישיבות בדו"ח מאת ב. יודין אל ברוך, 5.7.1949, 6.7.1949, 130.02/2454/10).
2. ראה מס׳ 353.
3. ראה דיווח על הישיבה בדו"ח מאת ב. יודין אל ברוך, 8.7.1949, 130.02/2454/10. הישיבה התנהלה בראשותו של ריילי ודנו בה בגודלם של כוחות ההגנה שהצדדים יורשו להחזיק באיזור דילול הכוחות.

353

1. הדברים האלה התבררו במהלך ישיבת ועדת־המשנה הצבאית שהתקיימה באותו יום בשעה 10.30. (דיווח מפורט יותר ראה יודין אל ברוך, 8.7.1949, 10.7.1949, 130.02/2454/10).
2. ראה מס׳ 356, הערות 4,3,2.

354

ג. רפאל אל מ. שרת
G. Rafael to M. Sharett

מברק מוצפן T349. התקבל: 12.7
נוסח יוצא: 93.01/2181/4
נוסח נכנס: 130.09/2337/11

New York, 11 July 1949

Reedman communicated: 1) Bunche instructed Vigier insist truce line certified 12 August[1] as western demarcation *peruz* [demilitarization] Semakh area and international boundary as eastern demarcation. 2) Asks us agree return some Arab civilians Semakh outside *peruz* under special agreement in form of exchange notes similar agreement on Faluja inhabitants.[2] Believes this concession would bring about successful conclusion tomorrow.[3]

Rafael

355

פגישת ועדת הניסוח של משלחות ישראל וסוריה (ב־12 ביולי 1949)
Meeting of the Drafting Committee of the Delegations of Israel and Syria (12 July 1949)

פרוטוקול: 130.02/2454/10

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS

SUMMARY RECORD OF THE THIRD MEETING OF THE DRAFTING COMMITTEE HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN) ON 12 JULY 1949 AT 11:15

Present:
Israeli Delegation:
Mr. Rosenne, Legal Adviser
Major Spector

354

1. ראה מפה מול עמ' 522.
2. ראה נספח ו, עמ' 702.
3. בישיבת ועדת־המשנה הצבאית שנועדה לאותו יום. (על מהלך הישיבה ותוצאותיה ראה מס' 356 הערות 2, 3, 4 שם).

Syrian Delegation:
Mr. Tarazi, Legal Adviser
Captain Bizri

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the Acting Mediator.

Preamble
No observations.

Article I
MR. ROSENNE: I have studied carefully the minutes of the first meeting of the Drafting Sub-Committee and I have found a statement by Mr. Tarazi on page 12[1] of the English text (page 11 of the French text). Mr. Tarazi was prepared to accept my amendment to the first paragraph of Article V if I accepted his amendment to paragraph 2 of Article II. I had before made certain reservations concerning Mr. Tarazi's amendment. I had stated that I wanted first to discuss Article V. I regret this misunderstanding. I do not intend to withdraw what I had said at our first meeting. I had stated that I was prepared to accept an amendment to paragraph 2 of Article II along the lines suggested by Mr. Tarazi. I would also like to suggest another drafting amendment to Article V and, if it is approved, I am ready to accept Mr. Tarazi's amendment to paragraph 2 of Article II. My amendment concerns paragraph 5(a) of Article V. I suggest a full stop, then "it being understood" amended to read: "The Ein Gev and Dardara sectors shall also be demilitarized." It is only a question of drafting.

CAPTAIN BIZRI: What connection is there between this amendment and our amendment to paragraph 2 of Article II?

MR. ROSENNE: The connection is that when the matter was first discussed at the first meeting of the Drafting Sub-Committee, I conveyed the impression that I would be in a better position to consider Mr. Tarazi's amendment to Article II after we had finished the discussion of Article V. At that meeting, the understanding seems to have been completely overlooked. That is the connection between the two. Mr. Tarazi then agreed to accept my amendment to Article V upon the assumption that I would be able to agree to his in paragraph 2 of Article II.

MR. TARAZI: At that time when we agreed to his amendment, Mr. Rosenne did not submit the amendment which he is introducing now.

MR. ROSENNE: I discovered that another drafting amendment was needed to Article V.

355

1. ראה מס' 351, עמ' 642.

MR. TARAZI: I accept Mr. Rosenne's amendment provided that Article II remains as amended by myself. Otherwise, the whole of paragraph 5(a) will have to be discussed again.

MR. ROSENNE: I am wondering if Mr. Tarazi's amendment need be discussed. I suggest that we limit the discussion during the present meeting to these two clauses, on the understanding that whatever is agreed on, one is dependent upon what is agreed on the other. Mr. Tarazi conditionally accepted my amendment to Article V. This will enable us to consider discussing Article II.

MR. TARAZI: I cannot accept an amendment to Article V, paragraph 5(a) now, since Mr. Rosenne himself proposed, during our second meeting,[2] to limit our discussion to the few amendments which were noted by the Chairman, and paragraph 5(a) is not on the list.

MR. ROSENNE: If Mr. Tarazi is not prepared to discuss paragraph 2 of Article II in connection with my amendment to Article V, I will accept the text as you presented it, Mr. Chairman, and withdraw my amendment to Article V.

MR. TARAZI: In the circumstances, I maintain that Article II, paragraph 2 of the draft agreement has already been amended as I suggested during last Tuesday's meeting. This results from my statement in the minutes (page 12) and from the fact that Mr. Rosenne did not make any remarks on this subject at the time. If now Mr. Rosenne does not want to accept the text of paragraph 2, Article II, I consider that it is already adopted.

MR. VIGIER: Both delegations recognise that a certain link had been established between the approval of Mr. Tarazi's amendment to Article II and their agreement on Article V. As both delegations can maintain, with perfect sincerity, their respective point of view, it seems equitable to reconsider first Mr. Tarazi's amendment to Article II and see if we can come to an agreement on this. We would then discuss Article V. If we don't reach an agreement on Article II, Mr. Tarazi has the right, as he previously stated, not to accept the text of Article V. During the discussion of Article V which will then become necessary, Mr. Rosenne will also have the right to suggest amendments to Article V.

MR. ROSENNE: I withdraw my amendment to paragraph 5(a) of Article V and I state that I am not prepared to discuss any amendment to Article II.

MR. TARAZI: If Mr. Rosenne wishes to withdraw his amendment, he is free to do so. As far as Article II is concerned, we decided at our second meeting that the amendment submitted by the Syrian delegation was still under discussion and that it could be discussed by our Sub-Committee, though it would have to be submitted to the plenary conference.

2. הישיבה התקיימה ב־10 ביולי (פרוטוקול בתיק 130.02/2425/6). במהלכה אישרו הצדדים את המבוא להסכם ואת הסעיפים 1, 5 ו־7, אך לא הצליחו להגיע לנוסחה מוסכמת לגבי כמה סעיפים אחרים, שאת הדיון בהם השאירו לישיבה שלפנינו.

MR. ROSENNE: I have nothing further to add, Mr. Chairman, to what I just said.

MR. VIGIER: The matter is referred to the plenary conference.

MR. ROSENNE: If there are drafting amendments sent to the plenary meeting, then my amendment which I proposed today to paragraph 5(a) of Article V will also be referred to the plenary session, though I feel that this Sub-Committee is competent to reach an agreement on these points without referring them to the plenary conference.

MR. VIGIER: I agree that we should try to settle these matters in the Drafting Committee. I suggest that we discuss Mr. Tarazi's amendment, as the misunderstanding arose as follows: Mr. Tarazi had understood that after Mr. Rosenne's amendment concerning the first paragraph of Article V was approved, his own amendment to the second paragraph of Article II was also approved. Mr. Rosenne, on the other hand, recalls that when Mr. Tarazi had previously proposed to amend Article II, he (Mr. Rosenne) had reserved his position until the whole of Article V had been discussed. I repeat that it seems fair to reconsider the amendment to Article II, then to discuss Article V. I fear that if we did not agree to amend the second paragraph of Article II, we would have to embark upon a lengthy discussion of Article V.

CAPTAIN BIZRI: Mr. Rosenne has stated that his amendment is a drafting amendment. I don't share his opinion. This amendment touches upon the substance of paragraph 5 of Article V. We agreed at our last meeting[2] that the Demilitarized Zone, including the sectors of Ein Gev and Dardara, constituted one zone. With Mr. Rosenne's amendment, this zone is divided into two zones. I declare in the name of the Syrian delegation that we are not prepared to make a statement contrary to the one we made at our last meeting.

MR. VIGIER: I suggest to postpone this question until we consider Article V. After considering paragraph 2 of Article II, we could study the text of Mr. Rosenne's amendment. Let us take paragraph 2 of Article II. I recall my compromise proposal which reads "the provisions of this Agreement being dictated exclusively by military and not by political considerations." If Mr. Rosenne agreed to adopt this text provisionally, we would then consider his amendment to Article V.

MR. ROSENNE: I agree.

MR. VIGIER: Mr. Rosenne has heard the objection of Captain Bizri. Captain Bizri thinks Mr. Rosenne's amendment to Article V is not merely a drafting amendment. Now Mr. Rosenne's intention is that his amendment should be a drafting amendment and nothing else.

MR. ROSENNE: I maintain my view that the amendment which I have proposed is a purely drafting amendment. I do not see how in a draft where things are defined with a map, you could say all of a sudden "it being understood." We already agreed that the Demilitarized Zone is one zone,

and there is a protocol of these meetings, which will be officially transmitted to the Chairman of the Mixed Armistice Commission.

MR. TARAZI: Mr. Rosenne has just stated that the Demilitarized Zone is one whole zone. The present text is, in my opinion, sufficient to express this point of view.

MR. VIGIER: Mr. Rosenne's objection is that the words "it being understood that" are not exactly those which should be used in an agreement. I have a suggestion to make. To meet Captain Bizri's point and in order to state clearly that the Ein Gev and Dardara sectors are in the Demilitarized Zone, I would suggest to put a full stop after the word "permitted" and to say: "This provision also applies to the Ein Gev and Dardara sectors."

MR. ROSENNE: Mr. Chairman, I think that your amendment comes to the same thing as mine. It is better drafted and overcomes the objection which the Syrian delegation put forward.

MR. TARAZI: Couldn't we find a simpler amendment which would read: "The Ein Gev and Dardara sectors also form part of the Demilitarized Zone"? Or: "The Ein Gev and Dardara sectors form an integral part of the Demilitarized Zone"?

MR. ROSENNE: Your proposal, Mr. Chairman, is more precise and gives rise to less questions.

MR. TARAZI: The Syrian delegation prefers, above all, that the present text should remain unchanged. If it must be amended, the Syrian delegation prefers its own amendment: "The Ein Gev and Dardara sectors are part of the Demilitarized Zone."

MR. ROSENNE: That being so, we are going to reach a deadlock. Of course, the Syrian delegation prefers its amendment and the Israeli delegation prefers its own amendment. In order to avoid that situation, I will be prepared to accept your amendment, Mr. Chairman.

MR. TARAZI: Then allow me to add a few words to your amendment, Mr. Chairman. It would read: "This provision also applies to the Ein Gev and Dardara sectors, which are part of the Demilitarized Zone."

MR. ROSENNE: I do not know why it is so complicated. It is not a provision of an agreement to be executed some time hence, it is going to be executed immediately. The map will be governing the whole thing and I think your wording, Mr. Chairman, is the best which comes in the middle between what I was proposing and what Mr. Tarazi is proposing.

CAPTAIN BIZRI: The map is only a scheme in the hands of those who have to execute an agreement; it facilitates their work and makes the plan to be executed easier to understand. Moreover, there are not only considerations of a topographical nature in this question of Ein Gev and Dardara and of the Demilitarized Zone. There are also other considerations linked with the past and the future. It is impossible to rely solely on maps. The first basis we should refer to is the text itself. It should be as clear as possible in order to avoid all future misunderstanding. That is why we want a clearer text. If

Mr. Rosenne agrees with us that the Ein Gev and Dardara sectors are an integral part of the Demilitarized Zone, I wonder why he refuses to accept that Mr. Tarazi's words should be added to your amendment, Mr. Chairman.

MR. VIGIER: There is no proposal to substitute the map for the text. The map will merely illustrate the text. In this particular case it will show that the Ein Gev and Dardara sectors are in the Demilitarized Zone, which will confirm the text I have suggested: "This provision applies to the Ein Gev and Dardara sectors."

CAPTAIN BIZRI: I must state, on behalf of the Syrian delegation, that we take a firm attitude on this point. Yet we still have two alternatives: either Dr. Bunche's own phrase, or yours, Mr. Chairman, to which Mr. Tarazi's words could be added.

MR. VIGIER: The words Mr. Tarazi wishes to add make the text clearer. They are, however, in my opinion, implied in my proposal. I should like the two delegations to come to an agreement on this point in this Sub-Committee, as it is merely a matter of drafting. Moreover, this discussion will be recorded in the minutes.

MR. TARAZI: We maintain our proposal, Mr. Chairman, and we have nothing to add.

MR. ROSENNE: In an effort to reach an agreement, I am prepared to accept your compromise proposal, Mr. Chairman, though I still think that my proposal is the best and less susceptible of misunderstanding. However, if the Syrian delegation is not prepared to agree to your compromise proposal, I withdraw my amendment altogether and let the text as it is. I also withdraw my conditional consent to Article II, and the text also stands as it is.

MR. VIGIER: I wish to make a proposal. In the text which will emerge from this reading, the compromise I have suggested will be included both in Article II and in Article V, and I will ask the two delegations to think it over until our next meeting.

MR. ROSENNE: I am quite willing to accept both compromises.

MR. TARAZI: As regards Mr. Rosenne's statement, he is free to withdraw his amendment concerning paragraph 5(a) of Article V. I maintain that Article II has been amended by mutual agreement, by means of your compromise agreement, Mr. Chairman. I cannot admit Mr. Rosenne's statement that the agreement to amend Article II was conditional, in view of the fact that I have stated that that agreement should be final or that there should be no agreement. The Armistice Conference shall anyhow consider Article II.

MR. ROSENNE: What does Mr. Tarazi hope to get out of a discussion at the whole conference? He and I will say the same thing. That is the reason why we established a Drafting Sub-Committee. I am quite prepared to accept Mr. Vigier's suggestion to include the two compromise proposals in

the text. I also stated that I am prepared to accept the two compromise proposals; I am not prepared to accept just one. I propose to move the discussion to the next point and that this discussion be dropped.

MR. VIGIER: The two delegations will think it over. They will see the text which will emerge from this meeting. If they are not satisfied, they will be free to raise the question again.

MR. TARAZI: At our next meeting, each delegation will be free to discuss the matter as it thinks fit. In order to satisfy Mr. Rosenne as regards procedure, the Syrian delegation states now that it doesn't accept any amendment to paragraph 5(a) of Article V.

MR. VIGIER: The discussion is closed. I will try again to bring the two delegations to an agreement.

The meeting was adjourned at 1:00 p.m.
It is resumed at 2:15 p.m.

MR. TARAZI: I suggest to withdraw the amendment to Article II and V and to keep the texts as they are.

MR. ROSENNE: In the circumstances, I submit again my former amendment to Article II: "and not being liable..." etc.

MR. VIGIER: I think that we should accept the suggestion which has been made by Mr. Tarazi. I was hoping this morning that an agreement could be reached by adopting the two compromise proposals which I had submitted. Now it seems that agreement can only be reached by keeping the two texts as they are. I recall, moreover, that in the preceding discussions we had decided in principle not to modify the text of Dr. Bunche's proposal except by mutual agreement.

MR. ROSENNE: The situation now is that the Syrian delegation withdraw[s] its amendment to paragraph 2 of Article II. I accept that, but I am not withdrawing my amendment to Article V.

MR. TARAZI: I don't withdraw my amendment, but I don't accept Mr. Rosenne's amendment.

MR. ROSENNE: Your amendment stands not accepted by me, and my amendment stands not accepted by you.

MR. VIGIER: I suggest that both texts remain as they are. The delegations will decide whether to approve them or not in the plenary conference.

MR. ROSENNE: Mr. Chairman, this morning you made a proposal and now you are changing it. It was that the draft that would emerge from this reading would include your two compromise proposals. I am entitled to ask you to stick to that. Nothing occurred since to justify you to change your attitude.

MR. VIGIER: I shall maintain my proposal if Mr. Rosenne so wishes, but I am afraid this will not help us. Mr. Tarazi will repeat his proposal and it will be necessary for the conference to decide.

MR. TARAZI: I propose that we should decide now. Our position remains firm and clear. We accept the text of the agreement as it is, without any amendment either to Article II or to Article V.

MR. ROSENNE: I am going to propose both amendments. I propose that your two compromise proposals be added, Mr. Chairman, in Article II and Article V.

MR. TARAZI: The other day, Mr. Rosenne refused to alter the agreement because he feared public opinion.

MR. ROSENNE: I said this before. We cannot just wipe out those last three meetings. We have spent twenty-one working hours to discuss the suggestion put forward by Mr. Tarazi. This has to be kept in mind. Now, he withdraws his amendment. After spending so much time to discuss it, I am prepared to present it as an Israeli amendment. I put forward the two amendments which are inseparable.

MR. TARAZI: It is useless to prolong this discussion. Either we accept the agreement as it is or we do not accept it. It is useless to hold a new meeting.

MR. ROSENNE: I will ask Major Spector to bring this point to Colonel Makleff.

The meeting was suspended for a few minutes.

MR. ROSENNE: I am prepared to accept the amendment to Article 5, paragraph 5(a) as put forward this morning by Mr. Tarazi, and his amendment to paragraph 2 of Article II.

MR. VIGIER: Paragraph 5(a) would accordingly read as follows: "This provision applies to the Ein Gev and Dardara sectors which shall form part of the demilitarized zone." Paragraph 2 of Article II should read as follows: "being dictated exclusively by military, and not political, considerations."

MR. ROSENNE: The whole of this agreement is now stabilized. My second understanding is that the whole agreement, including its annexes, is subject to the approval of both Governments before the signature.

MR. TARAZI: We suggested yesterday that the words "in the demilitarized zone" should be added at the end of paragraph 3 of Article III.

MR. ROSENNE: We are unable to agree to that. First of all, we discussed it quite thoroughly in the past and agreed that the text was wide enough: "No warlike act..." etc. I draw Mr. Tarazi's attention that Article III is one of the articles referred to in paragraph 3 of Article VIII, which are unchangeable. If you introduce the demilitarized zone in Article III, you might admit that the provisions of Article V will also be unchangeable. That is why we cannot agree to this amendment.

MR. TARAZI: As Mr. Rosenne agrees with us on the substance of Article III, and as we both have the same idea, if he does not wish this reference to be put in Article III, we might put it elsewhere, for instance in Article V.

MR. ROSENNE: It is already covered by your own amendment, which I accepted.

MR. TARAZI: There might be military activities in the zone or against the zone.

MR. ROSENNE: All forms of military activity are excluded. It is a point which in our view is completely covered.

MR. TARAZI: To please Mr. Rosenne I withdraw my amendment.

The meeting was closed at 15:00 hours.

356

פ. מוהן אל מ. שרת
P. Mohn to M. Sharett

מקור: 130.02/2454/10

Tel Aviv, 14 July 1949

Sir,

I have been directed by the Acting Mediator on Palestine, Dr. Ralph J. Bunche, to transmit to you the following message:

> I am exerting every effort to clear these final obstacles. to the Israeli—Syrian armistice agreement, and toward this end Mr. Vigier and General Riley will visit Tel Aviv on my behalf in order to confer with you. I earnestly hope that you will see them at your earliest possible convenience.[1] They have reported to me today, 13 July, that as a result of yesterday's meeting of the Military Sub-Committee,[2] both sides have accepted the armistice line east of Samakh proposed

356

1. השניים נפגשו עם שרת ב־14 ביולי ונראה שבאותה הזדמנות מסרו לו את המכתב שלפנינו. לא נמצא דיווח על מהלך השיחה.
2. הישיבה התקיימה ב־12 ביולי. בדו״ח הישראלי על מהלכה נמסר כי נתגלעו קשיים לגבי קביעת קו שביתת־הנשק באיזור צמח (ראה מס׳ 352). ״הסורים התחילו במיקוח ממושך. הם ויתרו לאט לאט על חלקים שונים של העיר ולבסוף ריכזו את תביעתם לרובע המזרחי בלבד. סגן אלוף מ. מקלף סירב לדון על הצעתם. הגנרל ריילי הכניס את הצעת הפשרה שלו [ראה הערה 3 להלן]... סגן אלוף מקלף הסכים לבסוף להצעת הפשרה, בתנאי שגם הסורים יסכימו לה בלי הסתייגות. בשעה 22.00 הסכימו הסורים להצעתו של גנרל ריילי, אך הגישו כתב הסתייגות בעל שלושה סעיפים [ראה הערה 4 להלן]. המשלחת הישראלית הסתייגה מנתינת תשובה מידית וביקשה זמן לשם התייעצות נוספת עם ממשלת ישראל...״ (יודין אל ברוך [12.7.1949], 130.02/2454/10).

by General Riley,[3] but the Syrian acceptance of this part of the line was conditioned by three reservations put forth by President Zaim.[4] These reservations have been communicated to you by your delegation, which, I understand, has accepted one, that relating to no Israeli advances beyond present truce lines, while objecting to the other two.[5]

From the beginning of these negotiations, as you are well aware, our great problem has been to induce the Syrians to accept fundamental and unalterable Israeli conditions, namely, the withdrawal of Syrian military forces from positions now strongly held by them in Palestine. Our greatest efforts have had to be directed toward this end, since it was clear to us from the outset that an armistice agreement could not be otherwise obtained, and for this purpose Mr. Vigier and General Riley have spent most of their time in Damascus throughout these negotiations. The Syrians have now accepted the basic condition. It is proved also that your delegation has made concessions, and thus the present state of almost complete agreement has been reached. In this connection, I think you will agree that considering that this is an armistice agreement and not a final settlement, the concessions made by your delegation have not affected adversely any vital Israeli claim or position.

You may recall that in our discussion in my office during your recent visit to Lake Success you indicated to me that the indispensable condition for the armistice was Syrian withdrawal, and that if this could be assured, the Israeli position could be adequately flexible on issues of detail.[6]

3. וזו לשון ההצעה:

Persons owning land within ten kilometres from the armistice demarcation line on the Israeli side and living on the other side are in principle entitled to receive passes allowing them to cross that demarcation line in order to cultivate their land. Such passes will be delivered by the Mixed Armistice Commission and countersigned by the Israeli authorities. Similar passes will be delivered to persons having fishing rights on the Israeli side of the demarcation line.

The Mixed Armistice Commission shall deal with complaints submitted by any of its members in connection with the refusal or cancellation of passes.

4. נוסח כתב ההסתייגות היה כדלהלן:

We accept the proposal made by General Riley with the following reservations: 1) The Israeli military outposts will be maintained at Samakh police station—Shaar Hagolan village—Massada. 2) The Israeli forces in the other sectors will not advance beyond the present truce lines. 3) Syrians having rights in Palestinian territory in the border zone are entitled to enjoy such rights. The same shall apply to Palestinians having rights recognised before the 15th May 1948.

5. העמדה הישראלית גובשה בהתייעצות בדרג מדיני, שנערכה ב־13 ביולי (ראה מסמך שכותרתו: "היוועצות בעניין הסורים", 13.7.1949, 130.02/2454/10.).

6. ראה מס' 305.

I know that you share my urgent desire that these unnecessar[il]y prolonged negotiations be quickly concluded by an armistice agreement. I wish you to know also that I deeply and personally appreciate the full cooperation which you and your Government's delegation have extended to me in all of the armistice negotiations. I am requesting now only that you hear carefully the explanations of the Syrian reservations which Mr. Vigier and General Riley will make in their conference with you and that you will go as far as you reasonably can toward meeting them, in order that this final agreement may be speedily concluded. I am certain that what is involved in these reservations will in no wise affect any vital Israeli interests.

I apologize for once again making a personal appeal to you, but I do so now as in the past only because of the crucial nature of the situation and the obviously imperative necessity of concluding this final armistice agreement at the earliest possible moment, in order that the military phase of the Palestine conflict may be finally and fully liquidated.

With most cordial regards, I am, as always, your devoted servant in the cause of peace in Palestine.

Ralph. J. Bunche

I am, Sir, Yours faithfully,

Paul Mohn
Personal Representative
of the Acting Mediator

357

ש. רוזן אל פ. מוהן (תל אביב)
S. Rosenne to P. Mohn (Tel Aviv)

העתק: 130.16/2953/3

Tel Aviv, 14 July 1949

Dear Dr. Mohn,

I am instructed by the Minister for Foreign Affairs to request you to transmit the following message to M. Vigier:

1. Careful consideration has been given to the latest proposals put forward by the Syrian delegation,[1] and to the representations made by M. Vigier.[2] Instructions are being given to the Israeli delegation to

357

1. ראה מס' 356 והערה 4 שם.
2. ראה מס' 356 והערה 1 שם.

accept the proposal that Israeli troops in the Samakh area shall be stationed in Samakh Police Station, Massada and Shaar Hagolan only.

2. Similarly, instructions are being given to the effect that in other sectors Israeli forces will not advance beyond the present certified truce lines.

3. The Government of Israel is prepared to agree that persons owning land within the demilitarized zone and living in Syria are in principle entitled to receive passes allowing them to enter the demilitarized zone in order to cultivate their land. Similarly, passes will be delivered to such persons who have fishing rights.

4. M. Vigier may inform the Syrian Government that after the signature of the armistice agreement, the Government of Israel will be prepared to enter into discussions with the Government of Syria with a view to reaching agreement on the problems which are dealt with in the *bon voisinage* agreement of 2 February 1926.[3] In the view of the Government of Israel, such discussions may be conducted either in the Mixed Armistice Commission itself, or in a special sub-committee of that body, or in such other commission as may be mutually agreed upon. Should such discussions take place in the Mixed Armistice Commission itself, the Government of Israel may of course desire to send non-military experts to the discussions.

5. In the view of the Government of Israel, the matters covered by paragraphs 1, 3 and 4 of this letter should not form an integral part of the armistice agreement itself. The Government of Israel will, however, be prepared to confirm in writing the matters referred to in those paragraphs at the time of the signature of the agreement.

6. The Israeli delegation will be prepared to proceed to the armistice talks on Monday, 18 July, 1949,[4] and it is hoped that it will be possible then to initial the definitive text of the armistice agreement, which can be signed in the course of the week.

It would therefore be appreciated if we could be informed before Monday that the Syrian delegation will be in a position to complete the negotiations on the terms outlined above.

Sincerely yours,

Legal Adviser
[Shabtai Rosenne]

3. ראה מס' 307.
4. ראה מס' 358.

358

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־18 ביולי 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (18 July 1949)

פרוטוקול: 130.02/2425/6

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE TWELFTH PLENARY MEETING
HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN)
ON 18 JULY 1949 AT 11:45

Present:
Israeli Delegation:
Lt. Colonel Makleff, Chief of Delegation
Mr. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. Rosenne, Legal Adviser

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Chief of Delegation
Lt. Colonel Nasser
Captain Bizri
Mr. Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff

DISCUSSION OF THE DRAFT AGREEMENT SUBMITTED BY THE DRAFTING COMMITTEE[1]

Preamble, Articles I, II, III, IV
No remarks.

Article V
COLONEL MAKLEFF: I propose to change paragraph 4 as follows: "The armed forces of both Parties shall nowhere advance beyond the certified truce lines."

MR. TARAZI: A letter stating that "the armed forces shall not go beyond the certified present truce lines" might be sufficient.

358
1. הטיוטה מיום 18.7.1949 בתיק 130.16/2953/2. נוסח סעיפיה זהה לנוסח הסכם שביתת־הנשק (ראה נספח ט, עמ' 723 — 734). דיוני ועדת הניסוח — ראה מס' 351, 355.

COLONEL NASSER: I must first thank Colonel Makleff for his conciliatory spirit, but if the proposal he has made was accepted, we should be compelled to alter several sentences in the agreement. I therefore propose that Colonel Makleff's proposal be confirmed in a letter addressed to the Chairman. This letter would be similar to the letter concerning Samakh.

MR. ROSENNE: What other articles of the agreement will need changes as a result of Colonel Makleff's proposal?

COLONEL NASSER: For instance, Article III, para. 2, which states: "or shall advance beyond or pass over... the Armistice Demarcation Line..." We shall be compelled to reexamine the whole text of the agreement. A letter addressed to the Chairman of this conference would be preferable.

COLONEL MAKLEFF: This must be a letter from both sides addressed to the Chairman, and not only from our part.

COLONEL NASSER: Colonel Makleff could propose a letter and we would study it.

MR. ROSENNE: We proposed to modify the text of this article; it is your proposal to have a letter addressed to the President of the Conference.

COLONEL NASSER: Agreed. We shall immediately draft a letter.

MR. VIGIER: The letter may be addressed to the Chief of Staff.

COLONEL NASSER: Here is the draft from Colonel Selo, Chief of the Syrian delegation to the Syrian—Israeli Conference, to Brigadier General Riley, Chief of Staff of the United Nations Truce Supervision Organisation: "In connection with the armistice convention please confirm that in all sectors other than the Samakh sector, Israeli armed forces shall not advance beyond the truce lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation."

COLONEL MAKLEFF: What I asked for was a letter from both sides to be sent roughly in these words: "It is mutually understood that troops of both Parties will not advance beyond the certified truce lines." Paragraph 2 of this letter would deal with the Samakh area.

MR. VIGIER: Identical letters could be addressed by the two Parties to the Chief of Staff. They might be worded as follows: "The two Parties are agreed that their forces shall not advance beyond the existing truce lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation. In the Samakh area, Israeli troops shall be stationed in the Samakh Police Station, Sha'ar Hagolan and Massada only."

It is decided that such identical letters will be signed by the Heads of the two delegations and that paragraph 4 will remain unaltered.

Article VI

It is agreed that the exchange of prisoners of war shall take place at the site of the Armistice Conference.

COLONEL SELO: The first paragraph states that "the exchange of prisoners shall be under United Nations' supervision." The international Red Cross could be used as an intermediary, whilst the United Nations would supervise the exchange.

GENERAL RILEY: That is what we have done in all the previous exchanges of prisoners of war.

COLONEL SELO: Paragraph 2 states: "Prisoners of war etc." What is the definition of a Prisoner of War?

MR. VIGIER: Para. 4 of the article states: "All matters not specifically regulated by..." etc. If there is any difficulty concerning the definition of the phrase "Prisoners of War", reference should be made to the Geneva Convention of 1929. Moreover, representatives of the International Red Cross Committee will act as intermediaries.

COLONEL SELO: Agreed.

Article VII

COLONEL SELO: Paragraph 6 states: "the Commission shall be empowered to employ observers" etc.

MR. VIGIER: The Commission may employ observers from among the military organisations of the Parties or United Nations observers. According to paragraph 10, observers from among the military organisations of the Parties may only be employed if the Commission takes a unanimous decision. If there is no unanimity, United Nations observers only may be employed.

COLONEL SELO: When observers from among the military organisations of the Parties are employed, can observers from the military forces of either Party enter the territory of the other Party?

MR. VIGIER: Only if the Commission so decides by a unanimous vote.

COLONEL SELO: The last sentence of paragraph 8 states: "The Commission in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement."

MR. VIGIER: When it implements the agreement, the Commission may think that it would be desirable to amend certain provisions and it may make recommendations to that effect to the two Governments. The only modifications, however, which will be made will be those on which the two Governments will agree.

Article VIII

COLONEL SELO: Paragraph 4 states: "If the Conference... either Party may bring the matter before the Security Council... for the relief sought." Pending the Security Council's decision, the Parties are not free to act as they wish.

Date of Signature

It was decided that the armistice convention would be signed on Wednesday, 20 July 1949, at 16:00 hours Israeli time.[2]

Discussion of the Annexes

During the consideration of the Annexes, the conference decided that the following discussion should be inserted in the Minutes:

II. Air Forces

MR. TARAZI: I had submitted to the Drafting Committee a proposal concerning the use of aircraft in the defensive area. Mr. Rosenne did not, however, accept it; so we decided to submit the question to the plenary conference.

The text submitted by me reads as follows:

"The use of aircraft for military purposes is prohibited in the defensive area." This will not impede Israeli civilian planes to be used for the fight against malaria, or for agricultural purposes.

COLONEL NASSER: We had a long debate in the military sub-committee on this question. We wanted to secure the following aims: first of all, to prohibit the use of aircraft in the defensive area; secondly, to prohibit in the same area the use of civilian aircraft for military purposes. We referred this matter to the drafting sub-committee in order that it should find a formula corresponding to both aims. We did not, however, intend to prohibit the use of civil aircraft in the defensive area. As an example of what we wanted to avoid, let us mention the possibility of the Israeli Command using civilian aircraft for the transport of troops.

MR. VIGIER: The advantage of the text before us is that it offers a criterion. One can distinguish military planes from civilian planes, but how is one to say in many concrete cases if a civilian plane is fufilling or not a military mission. We might perhaps leave the text as it is and add: "and the Parties undertake to use civilian aircraft for civilian purposes only."

MR. ROSENNE: All this discussion does not augur well for the armistice agreement. It assumes a lack of good faith. It would be absolutely impossible to use civilian planes for military purposes without committing an act of treachery, and at the same time a breach of other provisions of this agreement which call on both Parties not to commit any warlike act. Furthermore, Mr. Chairman, you are absolutely right; the text before us is clear and offers us a criterion. Military aircraft is [*sic*] not permitted in this area and can be easily distinguished from civilian planes. I suggest, therefore, that the text remains, whereas the text proposed by Mr. Tarazi would only lead to complications; one of them being that the aircraft of both sides

2. ראה מס' 359.

in the defensive area would have to be examined, which is practically impossible. Furthermore, I believe that this agreement is based on good faith, and anyway those present know that no written agreement can cover every eventuality.

COLONEL NASSER: It is our understanding that this agreement is based on good faith, but it cannot be asked from one side only. If confidence exists, then I do not see any reason why the Israeli delegation could not accept the text which we are proposing.

MR. ROSENNE: This provision does not apply to one side but to both.

MR. VIGIER: I feel that this discussion was necessary and it will be recorded in the minutes. Both sides agree that the use of civilian aircraft for military purposes would constitute a violation of the armistice agreement, which would entitle the Party concerned to make a complaint to the Mixed Armistice Commission. The minutes of this conference, which will be transmitted to the Chairman of the Mixed Armistice Commission, will state that both Parties agree that civilian aircraft should not be used for military purposes in the defensive area.

MR. TARAZI: I note Mr. Rosenne's statement that the use of civilian aircraft for military purposes would be an act of treachery.

COLONEL SELO: Both Parties are in good faith and wish to assert their good faith.

III. Naval Forces

MR. TARAZI: It is understood that the interpretation of paragraph III is the same as that of paragraph 2.

The Israeli delegation agrees.

Stationing of Israeli Troops in the Samakh Area

MR. TARAZI: In the letter which the Heads of the two delegations will sign, it is understood that the word "stationed", in the second paragraph concerning the Samakh area, means that the troops stationed there will not go beyond these points.

MR. VIGIER: If it is agreed that the armed forces shall be stationed only in the points which are mentioned, they cannot be stationed in points which would be closer to the Armistice Demarcation Line.

MR. TARAZI: Agreed.

The meeting was adjourned at 15:00 (Syrian time).

359

פגישת משלחות ישראל וסוריה (ב־20 ביולי 1949)
Meeting of the Delegations of Israel and Syria (20 July 1949)

פרוטוקול: 130.16/2953/3

ISRAELI—SYRIAN NEGOTIATIONS
SUMMARY RECORD OF THE THIRTEENTH PLENARY MEETING
HELD IN "NO MAN'S LAND" (NEAR MISHMAR HAYARDEN)
ON 20 JULY 1949 AT 16:30

Present:

Israeli Delegation:
Lt. Colonel Makleff, Chief of Delegation
Mr. Pelman, Ministry for Foreign Affairs
Mr. Rosenne, Legal Adviser

Syrian Delegation:
Colonel Fozi Selo, Chief of Delegation
Lt. Colonel Nasser
Captain Bizri
Mr. Tarazi, Legal Adviser

United Nations:
Mr. Henri Vigier, Personal Representative of Acting Mediator
General W.E. Riley, Chief of Staff

MR. VIGIER: Before inviting the two delegations to sign the Israeli—-Syrian armistice agreement which they initialled on 18 July,[1] I must ask them whether they desire that the texts should be read.

COLONEL MAKLEFF: No.

COLONEL SELO: Will you please grant us five minutes to compare the texts?

MR. VIGIER: Certainly.

(The Syrian delegation compares the texts.)

MR. TARAZI: Before signing the armistice convention, could we know what are the credentials of the Israeli delegation?

359
1. ראה מס' 358.

The Chairman reads the credentials of both delegations.[2]

11th July, 1949

Mr. Henri Vigier, Personal Representative of the United Nations Acting Mediator.

Sir,

I have the honour to inform you that a delegation consisting of the following gentlemen has been empowered to represent the Government of Israel at the armistice conference with Syria and to negotiate and conclude an armistice agreement not subject to ratification:

1) Sgan Alouf Mordechai Makleff, Israel Defence Army, Head of the Delegation.
2) Mr. Yehoshua Pelman, Ministry for Foreign Affairs.
3) Mr. Shabtai Rosenne, Legal Adviser, Ministry for Foreign Affairs.

The Government of Israel would be grateful for all facilities which the United Nations authorities may extend to this delegation in the discharge of its duties.

Yours faithfully,

Moshe Sharett
Minister for Foreign Affairs

Damas, le 11 juillet 1949

Cher Monsieur Vigier,

J'ai l'honneur de porter à votre connaissance qu'une délégation composée des personnes suivantes:

Monsieur le Colonel Fozi Selo
Monsieur le Lieutenant Colonel Mohamed Nasser
Monsieur le Capitaine Afif Bizri

a été désignée avec pleins pouvoirs pour négocier, conclure et signer une convention d'armistice conformément à la résolution du Conseil de Sécurité en date du 16 novembre 1948.

Veuillez agréer, cher Monsieur Vigier, l'expression de ma considération distinguée.

Le Ministre des Affaires Etrangères,
(signé) Mouhsen Barazi

2. ראה דיון מוקדם בנושא כתבי־ההרשאה במס׳ 277 ואת חידושו במס׳ 351, עמ׳ 655. בישיבה השנייה של ועדת הניסוח הציגו הסורים כתב־הרשאה מיום 7 באפריל, חתום בידי הרמטכ״ל ומאושר על־ידי המזכיר הכללי של משרד־החוץ הסורי. רוזן ערער על תקפותו של המסמך הזה, שנחתם לפני הקמתה של הממשלה החדשה בסוריה, וחזר ותבע ששר־החוץ יחתום על כתב־ההרשאה. בתשובתו לרוזן העמידו טרזי על העובדה שכתב־ההרשאה של משלחת ישראל חתום בידי המנהל הכללי של משרד־החוץ. לבסוף הסכימו הצדדים להגיש כתבי־הרשאה חדשים לפני החתימה על הסכם שביתת־הנשק. (ראה פרוטוקול הישיבה השנייה של ועדת הניסוח, 10.7.1949, 130.02/2425/6).

MR. VIGIER: Before concluding the proceedings of this conference, I wish to convey my thanks to the two delegations for the confidence they have shown me and for their patience.

Thanks to their perseverance, thanks to the decisions the Governments have taken at crucial moments, this armistice is signed after three and a half months of negotiations.

I also wish to express my gratitude to Dr. Bunche, who has always been present in spirit during this conference. His vigorous thinking, his ingenuity in finding conciliatory formulas has helped this conference as it had helped the conferences held in Rhodes under his chairmanship. It is a Bunche proposal which enabled us to resume our work last month.

I thank my friend, the Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation of the United Nations, General William E. Riley. He was, in particular, the energetic Chairman of the Military Sub-Committee during the last stage of the proceedings. His part in the achievements of the conference is great.

Let me also thank the United Nations military observers, American, Belgian and French. It is because each of them has fulfilled his mission and helped maintain the truce ordered by the Security Council that it has been possible to sign this armistice.

The Security Council's resolution of the 16th of November 1948, calling upon the Parties directly involved in the conflict to negotiate an armistice for all sectors of Palestine has been implemented. Four General Armistice Agreements have come into force between Israel and the neighbouring states.

The United Nations has proved its efficiency. In response to the resolution of the Security Council and because the armistice negotiations would be held under the auspices and chairmanship of the United Nations, the neighbouring states accepted to enter into negotiations. It is also because United Nations representatives remain on the spot to co-operate in the implementation of the armistice agreements that such agreements have been possible.

The armistice you have just entered into is of great significance. Its provisions are, however, purely military. But it may be hoped that the signing of this fourth and last armistice agreement will facilitate the work of much wider scope which the United Nations Conciliation Commission is resuming this week at Lausanne.

COLONEL MAKLEFF: Mr. Chairman, I wish to express our satisfaction at the conclusion of this armistice agreement and at the fact that both Parties have through mutual understanding arrived at an arrangement acceptable to both of them.

This is the fourth and last of the general armistice agreements signed between Israel and her immediate neighbours. It marks the close of an unhappy chapter.

My Government believes that this armistice agreement can form a satisfactory basis upon which to build the future peaceful relations between our two countries.

The negotiations which we are now concluding have not been easy. They would have been much more difficult but for the fine manner, if I may say so, in which Colonel Selo has led his delegation and has striven in a spirit of understanding to reach agreement. My delegation has also enjoyed working together with the other members of the Syrian delegation, Lt. Colonel Nasser, Capt. Bizri and M. Tarazi.

It is difficult for me to find words adequate to express our appreciation of all that has been done to make this conference a success by our Chairman, M. Henri Vigier, the Personal Representative of the Acting Mediator on Palestine, Dr. Ralph Bunche. In our first meeting, M. Vigier, in thanking the two delegations for electing him chairman of the conference, promised to fulfil his task to the best of his ability. We know that this has not been easy and we would like to assure him in all sincerity of our gratitude at the way he has fulfilled it. We wish to express our very best wishes to M. Vigier in his new work in the Secretariat of the United Nations, a task which will add to the already distinguished career of this distinguished international civil servant.

Also to General Riley are due our special thanks, both for his work in maintaining the truce which was ordered by the Security Council just a year ago and in helping our two delegations to reach common accord on the very difficult, and to both of us vital, military problems which faced us. I hope that we are going to continue to have the pleasure of General Riley's assistance for the implementation of our agreement.

I must also express our thanks to the secretary of our conference, Mademoiselle Lalande, whose task has probably been one of the most difficult of anybody connected with these three tents, and also to all the other members of the United Nations Staff and of the Observer personnel whose assistance in our deliberations has been so valuable.

This is the last of the armistice agreements in the negotiations of which the Government of Israel and the United Nations, as well as one or other of the Arab States, have been engaged now for six months. My Government has always believed that the decision of the Security Council to replace its imposed truce by free[ly] negotiated armistice agreements was a wise one. It most sincerely hopes that these agreements will be a stage on the road to permanent and honourable peace between Israel and all of her neighbours.

COLONEL SELO: Mr. Chairman, let me thank you for your painstaking efforts and your patience, whose tangible result is the signing of the armistice agreement. Let me also thank General Riley, the Chairman of the Military Sub-Committee, who successfully conducted the proceedings of that sub-committe. I also thank the United Nations staff and the Military Observers. The Syrian delegation has admired the manner in which they

have fulfilled their task. Let me add that we have highly appreciated Colonel Makleff's and his delegation's conciliatory spirit, and which has enabled to sign the present armistice convention [*sic*]. May I also ask you, Mr. Chairman, to convey our greetings and our thanks to Dr. Bunche.

MR. VIGIER: The words spoken by both delegations are of good omen for the future. I feel certain that with the co-operation of the United Nations' Observers this agreement will be carried out in its spirit and its letter. I thank both delegations for the too flattering words they have used when they referred to my work and I want particularly to add my praise to that which our secretary, Miss Lalande, has already received.

The meeting was closed at 17:20 hours.

נספחים

APPENDICES

נספח א
APPENDIX A

החלטת מועצת־הביטחון מיום 4 בנובמבר 1948
(מסמך או"ם S/1070)
Security Council Resolution of 4 November 1948
(U.N. Document S/1070)

The Security Council,

Having decided on 15 July 1948 that, subject to further decision by the Security Council or the General Assembly, the truce shall remain in force in accordance with resolution 54 (1948) of that date and with resolution 50 (1948) of 29 May 1948 until a peaceful adjustment of the future situation of Palestine is reached,

Having decided on 19 August that no party is permitted to violate the truce on the ground that it is undertaking reprisals or retaliations against the other party, and that no party is entitled to gain military or political advantage through violation of the truce,

Having decided on 29 May that, if the truce was subsequently repudiated or violated by either party or by both, the situation in Palestine could be reconsidered with a view to action under Chapter VII of the Charter of the United Nations,

Takes note of the request communicated to the Government of Egypt and the Provisional Government of Israel by the Acting Mediator on 26 October following upon the decisions adopted by the Security Council on 19 October 1948;

Calls upon the interested Governments, without prejudice to their rights, claims or positions with regard to a peaceful adjustment of the future situation of Palestine or to the position which the Members of the United Nations may wish to take in the General Assembly on such peaceful adjustment:

(1) To withdraw those of their forces which have advanced beyond the positions held on 14 October, the Acting Mediator being authorized to establish provisional lines beyond which no movement of troops shall take place;

(2) To establish, through negotiations conducted directly between the parties, or, failing that, through the intermediaries in the service of the United Nations, permanent truce lines and such neutral or demilitarized zones as may appear advantageous, in order to ensure henceforth the full observance of the truce in that area. Failing an agreement, the permanent lines and neutral zones shall be established by decision of the Acting Mediator;

Appoints a committee of the Council, consisting of the five permanent

members together with Belgium and Colombia, to give such advice as the Acting Mediator may require with regard to his responsibilities under this resolution and, in the event that either party or both should fail to comply with sub-paragraphs (1) and (2) of the preceding paragraph of this resolution within whatever time limits the Acting Mediator may think it desirable to fix, to study as a matter of urgency and to report to the Council on further measures it would be appropriate to take under Chapter VII of the Charter.

נספח ב
APPENDIX B

ראלף באנץ': קווי ההפוגה הזמניים בנגב — שדר ותזכיר מיום 13 בנובמבר 1948
Ralph Bunche: Provisional Truce Demarcation Lines in the Negev — Communication and Memorandum of 13 November 1948

מתוך שדר של פ. מוהן אל ו. איתן, 14.11.1948, 130.02/2425/3
Extract from communication of P. Mohn to W. Eytan, 14 November 1948, 130.02/2425/3

I have the honour, in pursuance of the resolution of the Security Council of 4 November concerning the Negev, to communicate to you, for the required action on the part of your Government, the definition of the provisional demarcation lines for the Egyptian and Israeli forces in the Negev beyond which no movement of troops is to take place. These provisional lines have been established in full consultation with the Committee of the Security Council created for this purpose in the resolution of 4 November. In the course of defining these provisional demarcation lines representatives of both parties have been consulted by the Committee and by me, and their views have been carefully considered.

The date of 19 November will be the effective date for establishment of the provisional demarcation lines herein set forth.

At your early convenience will you please communicate the names of the officer or officers in your military forces with whom the Chief of Staff of the Truce Supervision, General William Riley, may consult in connection with all arrangements, including routes and schedules of troop movements, for putting into effect the provisional demarcation lines by the effective date set.

As soon as the provisional demarcation lines have been put into effect, my good offices and those of the Chief of Staff and the entire Truce Supervision personnel will be fully at the disposal of both parties to assist them in undertaking the negotiations envisaged in the resolution for the

establishment of the permanent truce lines and such neutral or demilitarized zones as may appear advantageous.

I take this occasion to emphasize that the arrangements herein envisaged are provisional only, and entirely within the framework of the existing truce. They are to endure only until such time as the permanent truce lines are established. It is my sincere hope that the matter of the permanent truce lines will be promptly taken up and that they may be soon established by negotiations between the parties.

The definition of the provisional demarcation lines is set forth in the following memorandum:

MEMORANDUM ON THE DEFINITION OF THE NEGEV PROVISIONAL DEMARCATION LINES (APPROVED VERSION)

1. In order to effect, in pursuance of the Security Council resolution of 4 November, an orderly observed withdrawal of forces in the Negev, and in order to establish, for purposes of application and supervision of the truce, a wide area in which military movement is precluded, the following plan of operation is approved:

A. The establishment of provisional demarcation lines beyond which no movement of troops or military supplies shall take place;

B. The actual withdrawal of forces to positions behind the provisional demarcation lines;

C. The establishment of truce supervision arrangements for the area between the provisional demarcation lines.

2. In pursuance of paragraph 5(1) of the 4 November resolution of the Security Council, the delineation of the provisional demarcation lines and the arrangements for the area between those lines, shall be as follows:

A. The provisional demarcation lines for the southern front of the Israeli forces shall be delineated as: beginning at a point where the 14 October truce line crosses the Kh. Khassa—Julis road, thence south-east to Julis, thence east to Ibdis, Juseir, Zeita, to the 14 October truce line at Kh. al-Huseimiya; elsewhere following the 14 October truce line. A complete withdrawal of all military forces, other than those maintained in the Israeli settlements in the Negev for defence purposes prior to 14 October, shall be made to points north of this line.

B. The provisional demarcation lines of the Arab forces in the Negev shall be delineated as: (i) in the western sector by a line from the coast at the mouth of Wadi Hasi in an easterly direction through Deir Suneid and across the Gaza—al-Majdal highway to a point 3 kilometres east of the highway, then in a southerly direction parallel to the Gaza—al-Majdal highway, and continuing thus to the Egyptian frontier; (ii) in the eastern sector by a line beginning from the Arab positions south of the Government House Neutral Zone at Sur Bahir, through Mar Elyas, Beit

Safafa, Sharafat, Beit Jala, al-Khadr, Husan; thence in a south-westerly direction through Nahhalin, Surif, Beit Aula, Tarqumiya; thence in a south-easterly direction to Dura and adh-Dhahiriya; and thence east through as-Samu to the Dead Sea.

C. No military forces of either side, except as provided in paragraphs 2.A. and 2.C. (iv) shall be in the Negev in the area that is bounded:

i) on the north by the provisional demarcation line as defined in paragraph 2.A. above.

ii) on the west by the provisional demarcation line as defined in paragraph 2.B. (i).

iii) on the east by the provisional demarcation line as defined in paragraph 2.B. (ii) above.

iv) all of the Negev area not otherwise dealt with in paragraphs 2.A., 2.B. (i) and 2.B. (ii) above, down to its southernmost extremity, shall be included in the area between the provisional demarcation lines, except that such Egyptian forces as may have been in the Bir Asluj area prior to 14 October may be entitled to remain there (except in the village of Bir Asluj itself), and Egyptian control of the road from Bir Asluj to Rafah shall be recognized and maintained.

D. Beersheba shall be demilitarized; the Israeli forces shall evacuate Beersheba and an Egyptian civil administrator shall administer it as an Arab town.

3. Patrol activity by either side shall be prohibited in the area between the provisional demarcation lines, and no military movement of any kind involving either armed forces or military supplies shall be permitted except as authorized and supervised by the Truce Supervision organization. Movement of non-military supplies for the normal needs of the Arab and Jewish populations in this area shall not be subject to quantitative limitation.

The memorandum defining the provisional demarcation lines will be released to the press in Paris on Monday 15 November at 0100 hrs G.M.T. Signed: Ralph J. Bunche, Acting Mediator.

נספח ג
APPENDIX C

החלטת מועצת־הביטחון מיום 16 בנובמבר 1948
(מסמך או"ם S/1080)
Security Council Resolution of 16 November 1948
(U.N. Document S/1080)

The Security Council,

Reaffirming its previous resolutions concerning the establishment and implementation of the truce in Palestine, and recalling particularly its resolution 54 (1948) of 15 July 1948 which determined that the situation in Palestine constitutes a threat to the peace within the meaning of Article 39 of the Charter of the United Nations,

Taking note that the General Assembly is continuing its consideration of the future government of Palestine in response to the request of the Security Council in its resolution 44 (1948) of 1 April 1948,

Without prejudice to the actions of the Acting Mediator regarding the implementation of Security Council resolution 61 (1948) of 4 November 1948,

1. *Decides* that, in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, an armistice shall be established in all sectors of Palestine;

2. *Calls upon* the parties directly involved in the conflict in Palestine, as a further provisional measure under Article 40 of the Charter, to seek agreement forthwith, by negotiations conducted either directly or through the Acting Mediator, with a view to the immediate establishment of the armistice, including:

(*a*) The delineation of permanent armistice demarcation lines beyond which the armed forces of the respective parties shall not move;

(*b*) Such withdrawal and reduction of their armed forces as will ensure the maintenance of the armistice during the transition to permanent peace in Palestine.

נספח ד
APPENDIX D

הסכם הפסקת־אש באיזור ירושלים ("הסכם ההפוגה הכנה")
מיום 30 בנובמבר 1948
Cease-fire Agreement for the Jerusalem Area of 30 November 1948

130.16/2498/19

The undersigned, Lt. Colonel Abdullah el Tel, representing the Arab Legion and all other Arab Forces in the Jerusalem area, and Lt. Colonel Moshe Dayan, Commanding Officer of all Israeli Forces in the Jerusalem area, having been fully empowered to conclude a cease-fire agreement, met at the invitation of the United Nations Observers and the Security Council Truce Commission at Government House on 30 November 1948. With the objective of implementing effectively the terms of the truce imposed in Palestine by the Security Council Resolution of 15 July 1948, they reached the following agreement:

1. Effective at 0600Z hours on 1 December 1948, there shall be a complete and sincere cease fire in the Jerusalem area.
2. For the purpose of this agreement the Jerusalem area is delineated on the attached map.
3. Freedom of movement shall be permitted within the present lines of the two forces. No movement shall be permitted in "no man's land", as delineated by the United Nations Observers on the attached map, unless agreed to by both sides.

The undersigned envisage that additional talks will be held in the near future for the purpose of broadening the scope of this agreement thus putting into effect the provisions of the truce in Palestine and ameliorating conditions in general within the Jerusalem area.

Signed this thirtieth day of November 1948 in the presence of the United Nations Observers and the Security Council Truce Commission.

Lt. Colonel Moshe Dayan

Lt. Colonel Abdullah el Tel

Pierre Landy, French Consul
For the Chairman of the
Security Council Truce
Commission

Colonel Roger T. Carleson, USMC
Senior United Nations
Military Observer, Jerusalem

נספח ה
APPENDIX E

החלטת מועצת־הביטחון מיום 29 בדצמבר 1948
(מסמך או"ם S/1169)
Security Council Resolution of 29 December 1948
(U.N. Document S/1169)

The Security Council,

Having considered the report of the Acting Mediator on the hostilities which broke out in southern Palestine on 22 December 1948,

Calls upon the Governments concerned:

(i) To order an immediate cease-fire;

(ii) To implement without further delay resolution 61 (1948) of 4 November 1948 and the instructions issued by the Acting Mediator in accordance with sub-paragraph (1) of the fifth paragraph of that resolution;

(iii) To allow and facilitate the complete supervision of the truce by the United Nations observers;

Instructs the committee of the Council appointed on 4 November to meet at Lake Success on 7 January 1949 to consider the situation in southern Palestine and to report to the Council on the extent to which the Governments concerned have by that date complied with the present resolution and with resolutions 61 (1948) and 62 (1948) of 4 and 16 November 1948;

Invites Cuba and Norway to replace as from January 1949 the two retiring members of the committee (Belgium and Colombia);

Expresses the hope that the members of the Conciliation Commission appointed by the General Assembly on 11 December 1948 will nominate their representatives and establish the Commission with as little delay as possible.

נספח ו
APPENDIX F

הסכם שביתת־נשק כללית בין ישראל לבין מצרים (24 בפברואר 1949)*
Israeli—Egyptian General Armistice Agreement (24 February 1949)

PREAMBLE

THE PARTIES to the present Agreement, responding to the Security Council resolution of 16 November, 1948, calling upon them as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an Armistice; having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolutions of 4 and 16 November, 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, in the full authority entrusted to them by their respective Governments, have agreed upon the following provisions:

מבוא

הואיל והצדדים להסכם זה —

נענו לְהחלטתה של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, אשר קראה להם לנהל משא־ומתן על שביתת־נשק, כאמצעי זמני נוסף לפי סעיף 40 של מגילת או״ם ולשם הקלת המעבר מההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל;

החליטו להיכנס למשא־ומתן בראשות האומות המאוחדות לשם ביצוע ההחלטות של מועצת־הביטחון מ־4 ו־16 בנובמבר 1948;

ומינו נציגים מיופי־כוח לנהל משא־ומתן ולכרות הסכם על שביתת־נשק;

הסכימו הנציגים החתומים מטה, בתוקף הסמכות המלאה שהוענקה להם על־ידי ממשלותיהם, על התנאים האלה:

ARTICLE I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the parties, the following principles, which shall be fully observed by both Parties during the Armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both Parties.
2. No aggressive action by the armed forces — land, sea, or air — of either Party shall be undertaken, planned, or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as

סעיף 1

בכוונה לסייע להחזרת שלום של קבע בארץ־ישראל ומתוך הכרת הַחשיבות הנודעת בנידון זה לערבויות הדדיות, בנוגע למבצעיהם הצבאיים של שני הצדדים לעתיד לבוא, נקבעים בזה העקרונות הבאים, אשר יקוימו במלואם על־ידי שני הצדדים במשך שביתת־הנשק:

1. האיסור שהוטל על־ידי מועצת־הביטחון על השימוש בכוח צבאי לשם פתרון שאלת ארץ־ישראל יישמר להבא בכל החומרה על־ידי שני הצדדים.
2. שום צד מהצדדים לא יאיים, לֹא יתכנן ולא יבצע פעולה תוקפנית באמצעות כוחותיו המזוינים — ביבשה, בים או באוויר — נגד האוכלוסיה או הכוחות המזוינים של הצד השני; ומוסכם הוא שהשימוש במונח ״תכנן״

* הנוסח העברי של ההסכמים המודפס כאן הוא תרגום עברי מקורי של הנוסח האנגלי המחייב.

generally practised in military organisations.

3. The right of each Party to its security and freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two Parties is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

ARTICLE II

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party; or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article VI of this Agreement except as provided in Article III of this Agreement; and elsewhere shall not violate the international frontier; or enter into or pass through the air space of the other Party or through the waters within three miles of the coastline of the other Party.

ARTICLE III

1. In pursuance of the Security Council's resolution of 4 November 1948, and with a view to the implementation of the Security Council's resolution of 16 November 1948, the Egyptian Military Forces in the AL FALUJA area shall be withdrawn.

2. This withdrawal shall begin on the day after that which follows the signing of this Agreement, at 0500 hours GMT, and shall be beyond the Egypt—Palestine frontier.

3. The withdrawal shall be under the supervision of the United Nations and in accordance with the Plan of Withdrawal set forth in Annex I to this Agreement.

בסעיף זה אינו חל על תכנון מטה תקין הנהוג בדרך כלל בארגונים צבאיים.

3. זכותו של כל צד להיות בטוח וחופשי מפחד התקפה על־ידי כוחותיו המזוינים של הצד השני — תכובד במלואה.

4. התקנת שביתת־נשק בין כוחותיהם המזוינים של שני הצדדים מתקבלת כצעד הכרחי לקראת חיסול הסכסוך המזוין והשבת השלום בארץ־ישראל על כנו.

סעיף 2

1. בהתאם לעקרונות המובאים לעיל ולהחלטות מועצת־הביטחון מ־4 ו־16 בנובמבר 1948, נקבעת בזה שביתת־נשק כללית בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים — ביבשה, בים ובאוויר.

2. שום חלק מכוחותיו של כל אחד משני הצדדים, ביבשה, בים או באוויר, אם צבאיים ואם צבאיים־למחצה, לרבות כוחות בלתי־סדירים, לא יעשו מעשה־מלחמה או מעשה־איבה כלשהם נגד כוחותיו הצבאיים או הצבאיים־למחצה של הצד שכנגד, או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של אותו צד; אף לא יתקדמו מעבר לקו שביתת־הנשק המסומן בסעיף 6 של הסכם זה, ולא יעברו אותו למטרה כל שהיא, פרט למה שנקבע בסעיף 3 של הסכם זה; גם לא יפגעו בגבול הבינלאומי במקום אחר; כמו כן לא יחדרו לתוך חלל האוויר של הצד שכנגד או לתוך מימיו במרחק שלושה מילין מקו החוף ולא יעברו דרך אותו חלל אוויר או אותם המים.

סעיף 3

1. בהתאם להחלטה של מועצת־הביטחון מ־4 בנובמבר 1948, ולשם ביצוע ההחלטה של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, יסולקו הכוחות הצבאיים המצריים משטח אל־פאלוג'ה.

2. סילוק זה יתחיל כעבור יום אחד לאחר יום המחרת של החתימה על הסכם זה, בשעה 05.00 לפי שעון גריניץ', והכוחות המסולקים יוצאו אל מעבר לגבול מצרים — ארץ־ישראל.

3. הסילוק יבוצע בפיקוח האומות המאוחדות ובהתאם לתכנית המפורטת בנספח 1 להסכם זה.

ARTICLE IV

With specific reference to the implementation of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.
2. It is also recognised that the basic purposes and spirit of the Armistice would not be served by the restoration of previously held military positions, changes from those now held other than as specifically provided for in this Agreement, or by the advance of the military forces of either side beyond positions held at the time this Armistice Agreement is signed.
3. It is further recognised that rights, claims or interests of a non-military character in the area of Palestine covered by this Agreement may be asserted by either Party, and that these, by mutual agreement being excluded from the Armistice negotiations, shall be, at the discretion of the Parties, the subject of later settlement. It is emphasized that it is not the purpose of this Agreement to establish, to recognise, to strengthen, or to weaken or nullify, in any way, any territorial, custodial or other rights, claims or interests which may be asserted by either Party in the area of Palestine or any part or locality thereof covered by this Agreement, whether such asserted rights, claims or interests derive from Security Council resolutions, including the resolution of 4 November 1948 and the Memorandum of 13 November 1948 for its implementation, or from any other source. The provisions of this Agreement are dictated exclusively by military considerations and are valid only for the period of the Armistice.

סעיף 4

אגב המלצה מיוחדת לביצוע החלטות מועצת הביטחון מ־4 ו־16 בנובמבר 1948, מתאשרים בזה העקרונות והכוונות הבאים:

1. הצדדים מכירים בעיקרון שאין לזכות ביתרון צבאי או מדיני בתקופת ההפוגה עליה פקדה מועצת־הביטחון.
2. כן מכירים הצדדים כי החזרת המצב הצבאי לקדמותו, או הטלת שינויים בעמדות הצבאיות הקיימות פרט לאלה המפורשים בהסכם זה, או התקדמות הכוחות הצבאיים של כל צד אל מעבר לעמדות התפוסות בידו בעת חתימת הסכם שביתת־הנשק, אינן לפי רוח שביתת־הנשק ולא יסייעו למטרותיה היסודיות.
3. יתר על כן, הצדדים מכירים כי כל אחד מהם רשאי לעמוד על זכויות, תביעות או אינטרסים בעלי אופי לא־צבאי בשטח ארץ־ישראל שעליו חל הסכם זה, וכי כל אלה, כיוון שהוצאו בהסכמה הדדית מתחום המשא־ומתן על שביתת־הנשק, יוכלו, לפי ראות־עיניו של כל אחד מהצדדים, לשמש נושא בעתיד. ומודגש הוא, שאין מטרה לסידור ההסכם הזה לקבוע, להכיר, לחזק, להחליש או לבטל, באיזו דרך שהיא, זכויות, תביעות או אינטרסים של כל צד לגבי טריטוריה, אפוטרופסות או לגבי כל עניין אחר בשטח ארץ־ישראל או בכל חלק שלה או בכל מקום בתוכה, שעליהם חל הסכם זה; בין אם זכויות, תביעות או אינטרסים אלה, שהצדדים עומדים עליהם, נובעים מהחלטות מועצת־הביטחון, בכללן החלטת 4 בנובמבר 1948 והתזכיר מיום 13 בנובמבר 1948, שנערך לשם ביצועה של החלטה זו, ובין אם מקורם הוא אחר. תנאי הסכם זה נקבעו מתוך שיקולים צבאיים בלבד, וכוחם יפה רק לתקופה של שביתת־הנשק.

ARTICLE V

1. The line described in Article VI of this Agreement shall be designated as the Armistice Demarcation Line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolutions of the Security Council of 4 and 16 November 1948.

2. The Armistice Demarcation Line is not to be construed in any sense as a political or territorial boundary, and is delineated without prejudice to rights, claims and positions

סעיף 5

1. הקו המתואר בסעיף 6 של הסכם זה יצוין כקו שביתת־הנשק והוא מותווה בהתאם למטרתן ולכוונתן של החלטות מועצת־הביטחון מ־4 ו־16 בנובמבר 1948.

2. אין לפרש משום בחינה את קו שביתת־הנשק כגבול מדיני או טריטוריאלי ואין בהתווייתו שום פגיעה בזכויות, בתביעות

of either Party to the Armistice as regards ultimate settlement of the Palestine question.

3. The basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move except as provided in Article III of this Agreement.

4. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the Armistice Demarcation Line defined in Article VI.

ARTICLE VI

1. In the GAZA—RAFA area the Armistice Demarcation Line shall be as delineated in paragraph 2.B(i) of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the Security Council resolution of 4 November 1948, namely by a line from the coast at the mouth of Wadi Hasi in an easterly direction through Deir Suneid and across the Gaza—Al Majdal Highway to a point 3 kilometres east of the Highway, then in a southerly direction parallel to the Gaza —Al Majdal Highway, and continuing thus to the Egyptian frontier.

2. Within this line Egyptian forces shall nowhere advance beyond their present positions, and this shall include Beit Hanun and its surrounding area from which Israeli forces shall be withdrawn to north of the Armistice Demarcation Line, and any other positions within the line delineated in paragraph 1 which shall be evacuated by Israeli forces as set forth in paragraph 3.

3. Israeli outposts, each limited to platoon strength, may be maintained in this area at the following points: Deir Suneid, on the north side of the Wadi (MR 10751090); 700 X SW of Sa'ad (MR 10500982); Sulphur Quarries (MR 09870924); Tall-Jamma (MR 09720887); and KH AL Ma'in (MR 09320821). The Israeli outpost maintained at the Cemetery (MR 08160723) shall be evacuated on the day after that which follows the signing of this Agreement. The Israeli outpost at Hill 79 (MR 10451017) shall be evacuated not later than four weeks following the day on which this Agreement is signed. Following the evacuation of the above outposts, new Israeli outposts may be established at

ובעמדות של כל אחד מהצדדים להסכם שביתת־הנשק לגבי יישובה הסופי של שאלת ארץ־ישראל.

3. מטרת היסוד של קו שביתת־הנשק היא להתוות קו אשר מעבר לו לא ינועו הכוחות המזוינים של כל אחד מהצדדים, פרט לאשר נקבע בסעיף 3 של הסכם זה.

4. הוראות ותקנות של הכוחות המזוינים של הצדדים, האוסרות על אזרחים לעבור את קווי הלחימה או להיכנס אל תוך השטח אשר בין הקווים, ישארו בתוקפן, לאחר חתימת הסכם זה, בנוגע לקו שביתת־הנשק המוגדר בסעיף 6.

סעיף 6

1. בגזרת עזה — רפיח יותווה קו שביתת־הנשק כבסעיף 2 ב (1) של תזכיר 13 בנובמבר 1948, שנערך לשם ביצוע החלטת מועצת־הביטחון של 4 בנובמבר 1948, כלומר על־ידי קו המתחיל מן החוף במוצא ואדי חזי, עובר מזרחה על פני דיר־סונייד, חוצה את כביש עזה — אל־מג׳דל ומגיע עד נקודה במרחק שלושה קילומטרים ממזרח לכביש, משם פונה דרומה במקביל אל כביש עזה — אל־מג׳דל ונמשך עד לגבול המצרי.

2. בתחומי הקו הזה לא יתקדמו הכוחות המצריים בשום מקום אל מעבר לעמדותיהם הנוכחיות, בכלל זה בית חנון וסביבתה, אשר משם יסולקו הכוחות הישראליים אל מצפון לקו שביתת־הנשק, וכן יתר העמדות בתוך הקו המותווה בפסקה 1, אשר תפונינה מכוחות ישראליים כפי שנקבע בפסקה 3.

3. בגזרה הזאת רשאים הכוחות הישראליים להחזיק בעמדות קדמיות, אשר עצמת כל אחת מהן לא תעלה על מחלקה אחת, בנקודות הבאות: דיר־סונייד, מעברו הצפוני של הנחל (נ. צ. 10751090); 700 יארד מדרום־מערב לסעד (נ. צ. 10500982); מכרות הגפרית (נ. צ. 09870924); תל ג׳מה (נ. צ. 08870972); וחרבת אל־מעין (נ. צ. 09320821). העמדה הקדמית הישראלית בבית־הקברות (נ. צ. 08160723) תפונה ביום שלאחר יום המחרת לחתימת הסכם זה. העמדה הקדמית הישראלית בגבעה 79 (נ. צ. 10451017) תפונה לא יאוחר מארבעה שבועות אחרי יום חתימת הסכם זה. לאחר פנוי העמדות הנ״ל, יהיו הכוחות הישראליים רשאים לתפוס עמדות

MR 08360700, and at a point due east of Hill 79 east of the Armistice Demarcation Line.

4. In the BETHLEHEM—HEBRON area, wherever positions are held by Egyptian forces, the provisions of this Agreement shall apply to the forces of both Parties in each such locality, except that the demarcation of the Armistice Line and reciprocal arrangements for withdrawal and reduction of forces shall be undertaken in such manner as may be decided by the Parties, at such time as an Armistice Agreement may be concluded covering military forces in that area other than those of the Parties to this Agreement, or sooner at the will of the Parties.

קדמיות חדשות בנ. צ. 08360700 ובנקודה ממזרח לגבעה 79, ממזרח לקו שביתת־הנשק.

4. בגזרת בית־לחם — חברון, בכל מקום שהכוחות המצריים מחזיקים בעמדה, יהיה כוחו של הסכם זה יפה לגבי שני הצדדים; אלא שתחימת קו שביתת־הנשק וההסדר ההדדי לסילוק הכוחות ולהפחתתם יבוצעו באופן אשר יוחלט עליו על־ידי הצדדים, אם לאחר שייחתם הסכם שביתת־נשק שיחול על כוחות צבאיים אחרים באותה גזרה, שאינם של הצדדים הכורתים את ההסכם הזה, ואם במועד יותר מוקדם כרצון הצדדים.

ARTICLE VII

1. It is recognised by the Parties to this Agreement that in certain sectors of the total area involved, the proximity of the forces of a third party not covered by this Agreement makes impractical the full application of all provisions of the Agreement to such sectors. For this reason alone, therefore, and pending the conclusion of an Armistice Agreement in place of the existing truce with that third party, the provisions of this Agreement relating to reciprocal reduction and withdrawal of forces shall apply only to the western front and not to the eastern front.

2. The areas comprising the western and eastern fronts shall be as defined by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation, on the basis of the deployment of forces against each other and past military activity or the future possibility thereof in the area. This definition of the western and eastern fronts is set forth in Annex II of this Agreement.

3. In the area of the western front under Egyptian control, Egyptian defensive forces only may be maintained. All other Egyptian forces shall be withdrawn from this area to a point or points no further east than El Arish—Abou Aoueigila.

4. In the area of the western front under Israeli control, Israeli defensive forces only, which shall be based on the settlements, may be maintained. All other Israeli forces shall be withdrawn from this area to a point or points north of the line delineated in paragraph 2.A of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948.

סעיף 7

1. הצדדים להסכם זה מכירים, כי בתוך כלל השטח שדבר ההסכם הזה נוגע בו יש גזרות שלא כל תנאי ההסכם ניתנים שם לביצוע מעשי, מפני קרבתם של כוחות צד שלישי שעליהם אין הסכם זה חל. לכן, מטעם זה בלבד, ועד שייכרת עם צד שלישי זה הסכם שביתת־נשק שיבוא תחת ההפוגה הקיימת, לא יחולו תנאי הסכם זה, הדנים בהפחתתם ובסילוקם ההדדי של כוחות צבאיים, אלא על החזית המערבית בלבד, ולא על החזית המזרחית.

2. שטחי החזית המערבית והחזית המזרחית ייקבעו בהתאם להגדרתו של ראש מטה או"ם לפיקוח על ההפוגה, על־יסוד עריכת הכוחות המוצבים זה מול זה בגזרה הזאת, וכן על יסוד פעילות צבאית לשעבר, או אפשרות של פעילות כזאת בעתיד באותה גזרה. הגדרתן של החזית המערבית והחזית המזרחית כלולה בנספח 2 להסכם זה.

3. בשטח החזית המערבית הנתון לשליטה מצרית, לא יוחזקו אלא כוחות הגנה מצריים בלבד. כל יתר הכוחות המצריים יסולקו משטח זה לנקודה או לנקודות אשר לא יחרגו מזרחה מקו אל־עריש — אבו־עגילה.

4. בשטח החזית המערבית הנתון לשליטת ישראל, לא יוחזקו אלא כוחות הגנה ישראליים בלבד, אשר יהיו מבוססים על הישובים. כל יתר הכוחות הישראליים יסולקו משטח זה לנקודה או לנקודות מצפון לקו המותווה בסעיף 2א של תזכיר 13 בנובמבר 1948 שנערך לשם ביצוע החלטת מועצת־הביטחון מ־4 בנובמבר 1948.

5. The defensive forces referred to in paragraphs 3 and 4 above shall be as defined in Annex III to this Agreement.

ARTICLE VIII

1. The area comprising the village of El Auja and vicinity, as defined in paragraph 2 of this Article, shall be demilitarized, and both Egyptian and Israeli armed forces shall be totally excluded therefrom. The Chairman of the Mixed Armistice Commission established in Article X of this Agreement and United Nations Observers attached to the Commission shall be responsible for ensuring the full implementation of this provision.

2. The area thus demilitarized shall be as follows: From a point on the Egypt—Palestine frontier five (5) kilometres northwest of the intersection of the Rafah—El Auja road and the frontier (MR 08750468), southeast to Khashm El Mamdud (MR 09650414), thence southeast to Hill 405 (MR 10780285), thence southwest to a point on the Egypt—Palestine frontier five (5) kilometres southeast of the intersection of the old railway tracks and the frontier (MR 09950145), thence returning northwest along the Egypt—Palestine frontier to the point of origin.

3. On the Egyptian side of the frontier, facing the El Auja area, no Egyptian defensive positions shall be closer to El Auja than El Qouseima and Abou Aoueigila.

4. The road Taba—Qouseima—Auja shall not be employed by any military forces whatsoever for the purpose of entering Palestine.

5. The movement of armed forces of either Party to this agreement into any part of the area defined in paragraph 2 of this Article, for any purpose, or failure by either Party to respect or fulfil any of the other provisions of this Article, when confirmed by the United Nations representatives, shall constitute a flagrant violation of this Agreement.

ARTICLE IX

All prisoners of war detained by either Party to this Agreement and belonging to the armed forces, regular or irregular, of the other Party shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and

5. כוחות ההגנה הנזכרים בפסקות 3 ו־4 לעיל יהיו כמוגדר בנספח 3 להסכם זה.

סעיף 8

1. שטח הכפר אל־עוג׳ה וסביבתו, כמוגדר בפסקה 2 של סעיף זה, יפורז, ולא תהיה לכוחות המזוינים המצריים והישראליים כאחד כל דריסת־רגל בו. יושב־ראש הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק שהוקמה לפי סעיף 10 של הסכם זה ומשקיפי האומות המאוחדות הנספחים לוועדה יהיו אחראיים להבטחת ביצועו המלא של תנאי זה.

2. השטח המפורז ייתחם כלהלן: החל מנקודה בגבול מצרים — ארץ־ישראל חמישה (5) קילומטרים מצפון־מזרח למקום בו כביש רפיח — אל־עוג׳ה חוצה את הגבול (נ. צ. 08750468), דרומה־מזרחה לחאסם אל־ממדור (נ. צ. 09650414), משם דרומה־מזרחה לגבעה 405 (נ. צ. 10780285), משם דרומה־מערבה לנקודה בגבול מצרים — ארץ־ישראל חמישה (5) קילומטרים מדרום־מזרח למקום בו מסילת־הברזל הישנה חוצה את הגבול (נ. צ. 09950145), משם חזרה לאורך גבול מצרים — ארץ־ישראל עד לנקודת המוצא.

3. מעברו המצרי של הגבול, מול אזור אל־עוג׳ה, לא תהיינה עמדות ההגנה המצריות קרובות יותר לאל־עוג׳ה מאשר אל־קוסימה ואבו־עגילה.

4. שום כוחות צבא לא ישתמשו בכביש טאבה — קוסימה — עוג׳ה לשם כניסה לארץ־ישראל.

5. תנועת הכוחות המזוינים של כל צד להסכם זה לכל חלק של האיזור המוגדר בפסקה 2 של סעיף זה, לכל מטרה שהיא, או אי־קיומו של כל תנאי אחר של סעיף זה על־ידי אחד הצדדים, ייחשב, לאחר שנציגי האומות המאוחדות יאשרו את העובדה, כהפרה חמורה של הסכם זה.

סעיף 9

כל שבויי המלחמה הנמצאים בידי כל אחד מהצדדים להסכם זה והמשתייכים לכוחות המזוינים, הסדירים או הבלתי־סדירים, של הצד השני יוחלפו כלהלן:

1. ההחלפה של שבויי המלחמה תבוצע

control throughout. The exchange shall begin within ten days after the signing of this Agreement and shall be completed not later than twenty-one days following. Upon the signing of this Agreement, the Chairman of the Mixed Armistice Commission established in Article X of this Agreement, in consultation with the appropriate military authorities of the Parties, shall formulate a plan for the exchange of prisoners of war within the above period, defining the date and places of exchange and all other relevant details.

2. Prisoners of war against whom a penal prosecution may be pending, as well as those sentenced for crime or other offense, shall be included in this exchange of prisoners.
3. All articles of personal use, valuables, letters, documents, identification marks, and other personal effects of whatever nature, belonging to prisoners of war who are being exchanged, shall be returned to them, or, if they have escaped or died, to the Party to whose armed forces they belonged.
4. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention Relating to the Treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.
5. The Mixed Armistice Commission established in Article X of this Agreement shall assume responsibility for locating missing persons, whether military or civilian, within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

ARTICLE X

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of seven members, of whom each Party to this Agreement shall designate three, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

בשלמותה בפיקוח האומות המאוחדות ובהנהלתן. ההחלפה תחל תוך עשרה ימים מחתימת הסכם זה ותסתיים לא יאוחר מעשרים ואחד יום לאחר מכן. משייחתם הסכם זה, ינסח יושב־ראש הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, המוקמת לפי סעיף 10 של הסכם זה, תוך התייעצות עם השלטונות הצבאיים של הצדדים, תכנית להחלפת שבויי המלחמה במשך התקופה הנ״ל, ויקבע את המועד ואת כל יתר הפרטים הנוגעים לכך.

2. שבויי מלחמה, אשר יש נגדם תביעה משפטית, וכן אלה שנדונו על פשעים פליליים או עבירות אחרות, ייכללו בהחלפה זו של שבויים.
3. כל החפצים המיועדים לשימוש אישי, דברי־ערך, מכתבים, מסמכים, תווי זהוי וכל יתר החפצים האישיים מכל מין שהוא, השייכים לשבויי המלחמה המוחלפים, יוחזרו להם, ואם ברחו השבויים או מתו — יוחזרו החפצים לאותו צד אשר על כוחותיו המזוינים נמנו השבויים.
4. כל העניינים שלא נקבע דינם במפורש בהסכם זה יקוימו בהתאם לעקרונות שנקבעו באמנה הבינלאומית על ההתנהגות לגבי שבויי מלחמה, שנחתמה בז׳נבה ב־27 ביולי 1929.
5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, המוקמת לפי סעיף 10 של הסכם זה, תיטול עליה את האחריות לגילוי מקום הימצאם של נעדרים, הן מבין אנשי צבא והן מבין אזרחים, תוך השטחים הנתונים לשליטת כל צד, על־מנת להקל את החלפתם המהירה. כל צד מתחייב לסייע בידי הוועדה במלוא יכולתו ולהושיט לה את כל העזרה במילוי התפקיד הזה.

סעיף 10

1. על ביצוע תנאי ההסכם הזה תשגיח ועדה מעורבת לשביתת־הנשק, מורכבת משבעה חברים, אשר כל צד להסכם זה ימנה שלושה מהם ואשר היושב־ראש שלה יהיה ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה, או קצין גבוה מקרב משקיפי או״ם, אשר יתמנה על־ידי ראש המטה לאחר התייעצות עם שני הצדדים להסכם זה.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at El Auja, and shall hold its meetings at such places and at such times as it may deem necessary for the effective conduct of its work.

3. The Mixed Armistice Commission shall be convened in its first meeting by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation not later than one week following the signing of this Agreement.

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission, to the extent possible, shall be based on the principle of unanimity. In the absence of unanimity, decisions shall be taken by a majority vote of the members of the Commission present and voting. On questions of principle, appeal shall lie to a Special Committee, composed of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation and one member each of the Egyptian and Israeli Delegations to the Armistice Conference at Rhodes or some other senior officer, whose decisions on all such questions shall be final. If no appeal against a decision of the Commission is filed within one week from the date of said decision, that decision shall be taken as final. Appeals to the Special Committee shall be presented to the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation, who shall convene the Committee at the earliest possible date.

5. The Mixed Armistice Commission shall formulate its own rules of procedure. Meetings shall be held only after due notice to the Members by the Chairman. The quorum for its meetings shall be a majority of its members.

6. The Commission shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation. Assignments of a general or special nature given to United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission shall be subject to approval by the United Nations Chief of Staff or his designated representative on the Commission, whichever is serving as Chairman.

7. Claims or complaints presented by

2. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תקיים את מושבה באל־עוג׳ה ותכנס את ישיבותיה במקומות ובזמנים שתמצאם לנחוצים לשם ניהול יעיל של עבודתה.

3. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תכונס לישיבתה הראשונה על־ידי ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה לא יאוחר משבוע אחד לאחר חתימת הסכם זה.

4. החלטות הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תתקבלנה, במידת האפשר, פה אחד. בהעדר אחדות־הדעות, תתקבלנה ההחלטות ברוב קולות של חברי הוועדה הנוכחים והמצביעים. בשאלות עקרוניות, אפשר יהיה להגיש ערעור לוועדה מיוחדת שתהא מורכבת מראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה ומחבר אחד מקרב כל אחת משתי המשלחות, המצרית והישראלית, לוועידת שביתת־הנשק ברודוס, או קצין גבוה אחר. החלטת הוועדה המיוחדת בכל שאלה שהובאה בפניה תהיה סופית. אם לא הוגש ערעור על החלטה של ועדת שביתת־הנשק תוך שבוע ימים ממועד ההחלטה, יראו את ההחלטה כסופית. ערעורים לוועדה המיוחדת יוגשו לראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה, והוא יכנס את הוועדה בכל ההקדם האפשרי.

5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תנסח את כללי הנוהל לעבודתה. לא תכונסנה ישיבות אלא לאחר הודעה בעוד מועד על ידי היושב־ראש לחברי הוועדה. רוב חברי הוועדה הוא יהיה המניין החוקי בישיבותיה.

6. הוועדה תהיה רשאית להעסיק משקיפים, במספר שתראה אותו דרוש לביצוע תפקידיה, והללו יוכלו להתמנות אם מקרב הארגונים הצבאיים של שני הצדדים ואם מקרב חבר העובדים הצבאיים של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה, או משני אלה. אם יתמנו משקיפי או״ם כאמור, יוסיפו הללו לסור למשמעתו של ראש מטה ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה. הטלת תפקידים בעלי אופי כללי או מיוחד על משקיפי או״ם הנספחים לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, תהיה טעונה אישורו של יושב־ראש הוועדה, כלומר של ראש מטה או״ם או של נציגו הממונה.

7. תביעות או תלונות, שהוגשו על־ידי אחד

either Party relating to the application of this Agreement shall be referred immediately to the Mixed Armistice Commission through its Chairman. The Commission shall take such action on all such claims or complaints by means of its observation and investigation machinery as it may deem appropriate, with a view to equitable and mutually satisfactory settlement.

8. Where interpretation of the meaning of a particular provision of this Agreement is at issue, the Commission's interpretation shall prevail, subject to the right of appeal as provided in paragraph 4. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

9. The Mixed Armistice Commission shall submit to both Parties reports on its activities as frequently as it may consider necessary. A copy of each such report shall be presented to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the appropriate organ or agency of the United Nations.

10. Members of the Commission and its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the areas covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary, provided that when such decisions of the Commission are reached by a majority vote United Nations Observers only shall be employed.

11. The expenses of the Commission, other than those relating to United Nations Observers, shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement.

הצדדים בנוגע לתחולתו של הסכם זה, יובאו מיד לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק באמצעות היושב־ראש שלה. הוועדה, באמצעות מנגנון הפיקוח והחקירה שלה, תנקוט לגבי תביעות ותלונות כאלה באותה פעולה שתראה אותה מתאימה, על־מנת להגיע לידי פתרון צודק ומניח את דעת שני הצדדים.

8. נחלקו הדעות לגבי משמעותו של תנאי מסוים בהסכם זה, יכריע פירושה של הוועדה; אולם זכות הערעור, שנקבעה בפסקה 4, תישאר קיימת ועומדת. הוועדה תוכל, לפי ראות־עיניה ובהתאם לצורך, להמליץ מזמן לזמן לפני הצדדים על הכנסת שינויים בתנאי ההסכם הזה.

9. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תגיש לשני הצדדים דינים־וחשבונות על פעולותיה כל אימת שתראה צורך בכך, והעתק של כל דין־וחשבון יישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתו למוסד המתאים של האומות המאוחדות.

10. לחברי הוועדה ולמשקיפיה יוענק ויינתן אותו חופש תנועה וגישה בשטחים שהסכם זה חל עליהם, שהוועדה תחליט עליו, בתנאי שאם נתקבלה החלטה כזאת ברוב קולות, יועסקו משקיפי או"ם בלבד.

11. הוצאותיה הכספיות של הוועדה, פרט להוצאות משקיפי האומות המאוחדות, ישאו בהן שווה בשווה שני הצדדים להסכם זה.

Article XI

No provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question.

סעיף 11

שום תנאי מתנאי ההסכם הזה לא יחרוץ בשום פנים מראש את זכויותיו, תביעותיו ועמדתו של כל אחד מהצדדים ביישובה הסופי של שאלת ארץ־ישראל בדרך שלום.

Article XII

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. This Agreement, having been negotiated and concluded in pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 calling for the establishment of an armistice in order to eliminate the

סעיף 12

1. ההסכם הזה אינו טעון אישור וייכנס לתוקפו מיד לאחר חתימתו.

2. הסכם זה, שנשאו ונתנו בו ושנכרת בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948 — הדורשת הנהגת שביתת־נשק על־מנת להרחיק את הסכנה הנשקפת לשלום

threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, shall remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved, except as provided in paragraph 3 of this Article.

3. The Parties to this Agreement may, by mutual consent, revise this Agreement or any of its provisions, or may suspend its application, other than Articles I and II, at any time. In the absence of mutual agreement and after this Agreement has been in effect for one year from the date of its signing, either of the Parties may call upon the Secretary-General of the United Nations to convoke a conference of representatives of the two Parties for the purpose of reviewing, revising or suspending any of the provisions of this Agreement other than Articles I and II. Participation in such conference shall be obligatory upon the Parties.

4. If the conference provided for in paragraph 3 of this Article does not result in an agreed solution of a point in dispute, either Party may bring the matter before the Security Council of the United Nations for the relief sought on the grounds that this Agreement has been concluded in pursuance of Security Council action toward the end of achieving peace in Palestine.

5. This Agreement supersedes the Egyptian—Israeli General Cease-Fire Agreement entered into by the Parties on 24 January 1949.

6. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

IN FAITH WHEREOF the undersigned representatives of the Contracting Parties have signed hereafter, in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

בארץ־ישראל ולהקל על המעבר מן ההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל — יישאר בתוקפו עד אשר יושג יישוב של שלום בין הצדדים, בהתחשב עם האמור בפסקה 3 של סעיף זה.

3. הצדדים להסכם זה יוכלו, בהסכמה הדדית, לתקן בכל עת את ההסכם או כל תנאי מתנאיו, להפסיק את תוקפם, פרט לסעיפים 1 ו־2. בהעדר הסכמה הדדית, ולאחר שהסכם זה זה יעמוד בתוקפו שנה אחת ממועד חתימתו, יוכל כל אחד משני הצדדים לדרוש מהמזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכנס ועידה של נציגי שני הצדדים על־מנת לשקול מחדש, לתקן או לבטל כל תנאי מתנאי הסכם זה, פרט לסעיפים 1 ו־2. השתתפות בוועידה זו תהיה חובה על שני הצדדים.

4. אם לא הגיעו בוועידה הנזכרת בפסקה 3 של סעיף זה לידי פתרון מוסכם בשאלה השנויה במחלוקת, יוכל כל צד להביא את העניין בפני מועצת־הביטחון של האומות המאוחדות ולתבוע ממנה את סיפוק טענותיו, בנימוק שהסכם זה נכרת בהתאם לפעולת מועצת־הביטחון המכוונת להשכנת שלום בארץ־ישראל.

5. הסכם זה מבטל את ההסכם המצרי — הישראלי להפסקת־אש כללית, שנכרת על־ידי הצדדים ב־24 בינואר 1949.

6. הסכם זה נחתם בחמישה העתקים. העתק אחד יישמר בידי כל צד; שני העתקים יישלחו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתם למועצת־הביטחון ולוועדת הפיוס לארץ־ישראל מטעם האומות המאוחדות, והעתק אחד יימסר לידי המתווך בפועל לארץ־ישראל.

לאות ולעדות באו על החתום נציגיהם החתומים מטה של הצדדים להסכם זה, במעמד המתווך בפועל לארץ־ישראל וראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה.

DONE at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the twenty-fourth of February nineteen forty-nine.

FOR AND ON BEHALF OF THE
GOVERNMENT OF EGYPT

Signed: *Mohamed Seif El Dine*
M.K. El Rahmany

FOR AND ON BEHALF OF THE
GOVERNMENT OF ISRAEL

Signed: *Walter Eytan*
Yigael Yadin
Elias Sasson

ANNEX I
PLAN OF WITHDRAWAL FROM AL FALUJA

The withdrawal of Egyptian troops with all of their military impedimenta from the AL FALUJA area to points beyond the Egypt —Palestine frontier shall be executed in accordance with the following plan:

1. The withdrawal operation shall begin on 26th February 1949 at 0500 hours GMT and shall be under United Nations supervision and control throughout.
2. In view of the substantial number of troops involved and in the interest of minimizing the possibility of friction and incidents and ensuring effective United Nations supervision during the operation, the execution of the withdrawal shall be completed within a period of five days from the effective date of the plan of withdrawal.
3. The road AL FALUJA—IRAQ SUWEIDAN —BUREIR—GAZA—RAFAH shall be used as the route of withdrawal; provided that if this route proves impassable on the date of withdrawal the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation shall select an alternative route in consultation with both Parties.
4. At least forty-eight hours prior to the scheduled time of withdrawal the General Officer Commanding the Egyptian Forces in Palestine shall submit to the

נערך ברודוס, אי רודוס, יוון, ביום עשרים וארבעה בפברואר אלף תשע מאות ארבעים ותשע.

מטעמה ובשמה של ממשלת מצרים

חתום: מוחמד סיף אל־דין
מ.ק. אל־רהמני

מטעמה ובשמה של ממשלת ישראל

חתום: ולטר איתן
יגאל ידין
אליאס ששון

נספח 1
תכנית סילוק הכוחות מאל־פאלוג׳ה

סילוק היחידות המצריות על ציודן הצבאי המלא מגזרת אל־פאלוג׳ה אל נקודות שמעבר לגבול מצרים — ארץ־ישראל יבוצע בהתאם לתכנית הבאה:

1. מבצע הסילוק יתחיל ב־26 בפברואר 1949 בשעה 0500 לפי שעון גריניץ׳ ויתנהל מהחל ועד כלה בהשגחתן ובפיקוחן של האומות המאוחדות.
2. עקב המספר הניכר של חיילים הכרוכים בדבר וכדי לצמצם עד כדי מינימום את האפשרות של חיכוכים ומקרים ולמען הבטיח פיקוח יעיל של האומות המאוחדות במשך המבצע, יסתיים ביצוע הסילוק תוך חמישה ימים מהמועד הממשי של התחלת תכנית הסילוק.
3. כביש אל־פאלוג׳ה — עיראק סוידאן — בריר — עזה — רפיח ישמש דרך לסילוק הכוחות; ואולם אם יתברר שדרך זו אי־אפשר לעבור בה ביום הסילוק, יבחר ראש המטה של או״ם לפיקוח על ההפוגה מטעם או״ם בדרך אחרת תוך התייעצות עם שני הצדדים.
4. לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני מועד התחלת הסילוק יגיש הקצין המפקד על הכוחות המצריים בארץ־ישראל לאישור ראש

United Nations Chief of Staff (or his representative), for his approval, a detailed plan for the withdrawal of the Egyptian garrison at AL FALUJA, to include: the number of troops and amount and type of material to be withdrawn each day, the number and type of vehicles to be used each day in the withdrawal movement, and the number of trips necessary to complete each day's movement.

5. The detailed plan referred to in paragraph 4 above shall be based on an order of priority in the withdrawal operation defined by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision which shall provide *inter alia* that following the evacuation of sick and wounded already accounted for, infantry forces together with their personal arms and possessions, shall be first evacuated, and heavy equipment only in the final stages of the operation. Heavy equipment is to be defined as artillery, armored cars, tanks, and Bren gun carriers. With a view toward eliminating any possibility of incidents, following the arrival of the infantry contingents at their destination, the evacuation of heavy equipment shall be to a point in Egyptian territory to be designated by the United Nations Chief of Staff and there, as Egyptian property, to be placed and kept under custody, guard and seal of the United Nations until such time as the Chief of Staff is satisfied that the Armistice has become effective, whereupon this equipment will be handed over to the appropriate Egyptian authorities.

6. The Israeli authorities and officers in the AL FALUJA—GAZA area shall extend their full co-operation to the operation and shall be responsible for ensuring that during the withdrawal movements the route to be followed shall be free of obstructions of all kinds and that during the operation Israeli troops shall be kept away from the roads over which the withdrawal will take place.

7. United Nations Military Observers shall be stationed with both the Egyptian and Israeli forces to ensure that this plan of withdrawal, and such subsequent instructions relating to its execution as may be issued by the United Nations Chief of Staff, are fully complied with by both Parties. Such inspections as may be necessary in the conduct of the withdraw-

מטה או״ם (או נציגו) תכנית מפורטת לסילוק חיל־המצב המצרי באל־פאלוג׳ה, אשר תכלול: את מספר אנשי הצבא ואת כמות הציוד וסוגיו שיוצאו יום יום, את מספר כלי הרכב וסוגיהם, בהם ישתמשו יום יום לשם ביצוע הסילוק, ואת מספר הנסיעות הדרוש להעברת היחידות וציודן כל יום.

5. התכנית המפורטת, הנזכרת בפסקה 4 לעיל, תתבסס על סדר בכורה במבצע הסילוק שיוגדר על־ידי ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה ושיקבע, בין שאר הדברים, כי לאחר פינויים של החולים והפצועים, אשר כבר יצא לפועל, יוצאו בראשונה כוחות חיל־רגלים על נשקם וציודם האישי, וכי הציוד הכבד לא יוצא אלא בשלבי הסיום של המבצע. ציוד כבד פירושו תותחים, משוריינים, טנקים ונושאי־ברן. על־מנת למנוע כל אפשרות של מקרים שלא כשורה נקבע, כי לאחר שיגיעו כוחות חיל־הרגלים לתעודתם, יובא הציוד הכבד אל מקום בתחום מצרים אשר ייקבע על־ידי ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה ושם יופקד כרכוש מצרי ויישמר ברשות או״ם ותחת חותמו ומשמרתו, עד אשר ייווכח ראש מטה או״ם כי שביתת־הנשק נתגשמה בפועל ממש, ואז יימסר ציוד זה לשלטונות המצריים המתאימים.

6. השלטונות והקצינים הישראליים בגזרת אל־פאלוג׳ה — עזה ישתפו פעולה בביצוע הסילוק ויהיו אחראים לכך, שבמשך הסילוק תהיה הדרך בה יעבור הכוח המוצא חופשית מכל מכשול שהוא, ושבשעת המבצע יורחקו הכוחות הישראליים מהכבישים אשר ישמשו לסילוק.

7. משקיפי או״ם צבאיים יישלחו אל הכוחות המצריים והכוחות הישראליים על־מנת להבטיח, שתכנית סילוק זו וההוראות אשר ראש מטה או״ם עתיד להוציא לגבי ביצועה, תקוימנה במלואן על־ידי שני הצדדים. כל פיקוח שיהיה דרוש על מהלך ביצוע הסילוק, ייעשה על־ידי משקיפי או״ם הצבאיים בלבד

al shall be made exclusively by United Nations Military Observers, and their decisions in all such cases shall be accepted as final.

ובכל מקרה כזה יש לקבל את החלטותיהם כסופיות.

ANNEX II

On the sole basis of military considerations involving the forces of the two Parties to this Agreement as well as third party forces in the area not covered by this Agreement, the demarcation of the western and eastern fronts in Palestine is to be understood as follows:

a. Western Front:

The area south and west of the line delineated in paragraph 2. A of the Memorandum of 13 November 1948 on the implementation of the resolution of the Security Council of 4 November 1948, from its point of origin on the west to the point at MR 12581196, thence south along the road to Hatta—Al Faluja—RJ at MR 12140823—Beersheba and ending north of Bir Asluj at point 402.

b. Eastern Front:

The area east of the line described in paragraph a above, and from point 402 down to the southernmost tip of Palestine, by a straight line marking half the distance between the Egypt—Palestine and Transjordan—Palestine frontier.

W.E. Riley
Brig. Gen. William E. Riley,
United States Marine Corps
United Nations Chief of Staff
of the Truce Supervision
Organisation
Rhodes, 24th February, 1949.

נספח 2

על־יסוד שיקולים צבאיים בלבד, הנוגעים לכוחותיהם של שני הצדדים להסכם זה וכן לכוחות צד שלישי אשר בשטח שאין הסכם זה חל עליו, תהא ההפרדה בין החזית המערבית ובין החזית המזרחית בארץ־ישראל כדלהלן:

א. חזית מערבית:

השטח מדרום וממערב לקו המותווה בסעיף 2.א. של תזכיר 13 בנובמבר 1948 המכוון לביצוע ההחלטה של מועצת־הביטחון מ־4 בנובמבר 1948, מנקודת מוצאו במערב עד לנקודת ציון 12581196, משם דרומה לאורך הכביש חתה — אל־פאלוג׳ה — צומת כבישים בנ. צ. 12140823 — באר שבע ועד לנקודת גובה 402 שמצפון לביר עסלוג׳.

ב. חזית מזרחית:

השטח ממזרח לקו המתואר בפסקה א׳ לעיל, ומנקודת גובה 402 עד לקצה הדרומי של ארץ־ישראל, בקו ישר המציין את אמצע המרחק בין גבול מצרים — ארץ־ישראל מזה וגבול עבר־הירדן — ארץ־ישראל מזה.

חתום: ו. א. ריילי
בריגאדיר־גנראל ויליאם א. ריילי,
מחיל־הצי של ארצות־הברית
ראש המטה של ארגון או״מ לפיקוח
על ההפוגה
רודוס, 24 בפברואר, 1949

ANNEX III
DEFINITION OF DEFENSIVE FORCES

I. *Land Forces*

1. Shall not exceed:
   (a) 3 inf btns, each bn to consist of not more than 800 officers and o.r's and composed of not more than

      (i) 4 rifle coys with ordinary inf. S.A. equipment (rifles, LMG's, SMG's, light mortars (e.g. 2''), A/tk rifles or Piat),

נספח 3
הגדרה של כוחות הגנה

I. כוחות יבשה.

1. לא יעלו על:

א. שלושה גדודי חיל־רגלים. כל גדוד לא ימנה יותר מ־800 קצין וחייל, ויהיה מורכב לא יותר מן

(I) 4 פלוגות רובאיות בעלות ציוד חיל־רגלים רגיל (רובים, מקלעים, מרגמות קלות — כגון 2״ — רובים נ.ט. או פיאט),

(ii) 1 support coy with not more than 6 MMG's, 6 mortars not heavier than 3", 4 A/tk guns not heavier than 6 pdrs,
(iii) 1 HQ Coy.
(b) 1 bty of 8 field guns not heavier than 25 pdrs.
(c) 1 bty of 8 A.A. guns not heavier than 40 mm.

2. The following are excluded from the term "Defensive Forces":
   (a) Armour, such as tanks, AC's, Bren-carriers, half-tracks, load carriers or any other AFV's.
   (b) All support arms and units other than those specified in paragraph 1(a) (ii), 1(b) and 1(c) above.

3. Service units will be in accordance with a plan to be prepared and approved by the Mixed Armistice Commission.

II. *Air Forces*

In the areas where Defensive Forces only will be allowed the following stipulations regarding air forces will be observed:

1. No military air fields, airstrips, landing grounds or installations shall be maintained.
2. No military aircraft shall take off or land except in an emergency.

III. *Sea Forces*

No naval base shall be established in areas where Defensive Forces only will be allowed, nor shall any warship or military vessel enter the territorial waters adjacent thereto.

IV. In the areas in which defensive forces only are to be maintained, the necessary reduction of forces shall be completed within four weeks from the date on which this agreement is signed.

EXCHANGE of LETTERS

Rhodes, 24 February 1949

To: Dr. Walter Eytan,
Head of the Israeli Delegation at Rhodes

From: Ralph J. Bunche, Acting Mediator

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement your confir-

(II) פלוגה מסייעת אחת המכילה לא יותר מ־6 מכונות־ירייה, 6 מרגמות לא כבדות מ־"3, 4 תותחים נ.ט. לא כבדים מ־6 ליבראות,
(III) פלוגת מטה אחת.
ב. גונדה אחת של שמונה תותחי־שדה לא כבדים מ־25 ליבראות.
ג. גונדה אחת של שמונה תותחים נ.א. לא כבדים מ־40 מ"מ.

2. היחידות והציוד הבאים מוצאים מכלל המונח "כוחות הגנה":
   א. שריון, כגון טנקים, מכוניות משוריינות, נושאי־ברן, זחלים וחצאי זחלים או כלי־רכב קרבי משוריין אחר.
   ב. כל נשק מסייע או יחידות מסייעות, שלא נמנו במפורט בפסקאות 1א(II), 1ב ו־1ג לעיל.

3. יחידות שירות בהתאם לתכנית אשר תוכן ותאושר על־ידי הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק.

II. כוחות אוויר.

בשטחים בהם יותרו כוחות הגנה בלבד, תישמרנה ההגבלות הבאות לגבי כוחות האוויר:

1. לא יקוימו שדות־תעופה או מנחתים צבאיים בממדים כלשהם.
2. שום מטוס צבאי לא ימריא ולא ינחת פרט למקרה של ירידת אונס.

III. כוחות ים.

בשטחים בהם יותרו כוחות הגנה בלבד, לא יקוימו בסיסים ימיים, ושום אנית־מלחמה ושום ספינה בעלת אופי צבאי לא תיכנס למים טריטוריאליים הסמוכים לשטחים אלה.

IV. בשטחים שבהם יישארו רק כוחות הגנה בלבד תושלם הפחתת הכוחות תוך ארבעה שבועות מיום חתימת הסכם זה.

חליפת מכתבים

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד"ר ולטר איתן,
ראש המשלחת הישראלית ברודוס.
מאת: ראלף י. באנץ', המתווך בפועל.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, רצוי האישור שלכם על ההסכמה

mation is desired of the understanding that no Israeli Forces shall be in the village of Bir Asluj.

ששום כוחות ישראליים לא יימצאו בכפר ביר־עסלוג׳.

Signed: *Ralph J. Bunche*

חתום: ראלף י. באנץ׳

Rhodes, 24 February 1949

To: Dr. Ralph J. Bunche,
Acting Mediator on Palestine, Rhodes

From: Walter Eytan
Head of the Israeli Delegation

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement I confirm the understanding that no Israeli Forces shall be in the village of Bir Asluj.

Signed: *Walter Eytan*

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד״ר ראלף י. באנץ׳,
המתווך בפועל לארץ־ישראל, רודוס.
מאת: ולטר איתן,
ראש המשלחת הישראלית.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, הנני לאשר בזה את ההסכמה כי שום כוחות ישראליים לא יימצאו בכפר ביר־עסלוג׳.

חתום: ולטר איתן

Rhodes, 24 February 1949

To: Dr. Walter Eytan,
Head of the Israeli Delegation at Rhodes

From: Ralph J. Bunche, Acting Mediator.

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement, your confirmation is desired of the understanding that in the course of the evacuation of the Egyptian Force at Al Faluja, provided for in Article III of the Agreement, such of the civilian population at Al Faluja and Iraq Al Manshiya as may wish to do so may also be evacuated along with the Egyptian Force. Those of the civilian population who may wish to remain in Al Faluja and Iraq Al Manshiya are to be permitted to do so. Those of the civilian population who may wish to do so may proceed to the Hebron area under United Nations escort and supervision. All of these civilians shall be fully secure in their persons, abodes, property and personal effects.

Signed: *Ralph J. Bunche*

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד״ר ולטר איתן
ראש המשלחת הישראלית ברודוס,
מאת: ראלף י. באנץ׳, המתווך בפועל.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, רצוי האישור שלכם על ההסכמה כי במשך הפינוי של הכוחות המצריים מאל־פאלוג׳ה, שנקבע בסעיף 3 של ההסכם, אותם התושבים האזרחיים בפאלוג׳ה ובעיראק אל־מנשיה, אשר ירצו בכך, יפונו אף הם ביחד עם הכוחות המצריים. לאותם מהתושבים האזרחיים אשר ירצו להישאר בפאלוג׳ה ובעיראק אל־מנשיה ירשו לעשות כן. אותם התושבים מהישוב האזרחי, אשר ירצו בכך, [יוכלו] לעבור לשטח חברון בליווי ובהשגחה מטעם או״ם. כל האזרחים האלה יהיו מובטחים מטעם האו״ם לחלוטין מכל פגיעה בגופם, במשכנותיהם, ברכושם ובמטלטליהם הפרטיים.

חתום: ראלף י. באנץ׳

Rhodes, 24th February 1949

To: Dr. Ralph J. Bunche
Acting Mediator on Palestine, Rhodes

From: Walter Eytan, Head of the Israeli Delegation

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement, I confirm the understanding that, in the course of the evacuation of the Egyptian Force at Al Faluja,

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד״ר ראלף י. באנץ׳,
המתווך בפועל לארץ־ישראל, רודוס.
מאת: ולטר איתן,
ראש המשלחת הישראלית.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, הנני לאשר את ההסכמה כי במשך הפינוי של הכוחות המצריים מאל־פאלוג׳ה, שנקבע בסעיף 3 של ההסכם, אותם מהתושבים

provided for in Article III of the Agreement, such of the civilian population at Al Faluja and Iraq Al Manshiya as may wish to do so may also be evacuated along with the Egyptian force. Those of the civilian population who may wish to remain in Al Faluja and Iraq Al Manshiya are to be permitted to do so. Those of the civilian population who may wish to do so may proceed to the Hebron area under United Nations escort and supervision. All of these civilians shall be fully secure in their persons, abodes, property and personal effects.

The Government of Israel reserves the right to treat as prisoners of war any persons electing to remain in the Al Faluja and Iraq Al Manshiya areas who may be identified as having taken part in the fighting in Palestine.

Signed: *Walter Eytan*

האזרחיים בפאלוג׳ה ובעיראק אל־מנשיה, אשר ירצו לעשות כן, יפונו אף הם יחד עם הכוחות המצריים. לאותם מהתושבים האזרחיים אשר ירצו להישאר בפאלוג׳ה ובעיראק אל־מנשיה ירשו לעשות כן. אותם התושבים מהישוב האזרחי, אשר ירצו לעשות כן, יכולים לעבור לשטח חברון בליווי ובהשגחה מטעם האו״ם. כל האזרחים האלה יהיו מובטחים לחלוטין מכל פגיעה בגופם, במשכנותיהם, ברכושם, ובמטלטליהם הפרטיים.

ממשלת ישראל שומרת לעצמה את הזכות לנהוג כמו בשבויי־מלחמה עם כל אותם האנשים שיבחרו להישאר בשטחי אל־פאלוג׳ה ועיראק אל־מנשיה, שיזוהו כמשתתפים בקרבות בארץ־ישראל.

חתום: ולטר איתן

Rhodes, 24th February 1949

To: Dr. Walter Eytan,
Head of the Israeli Delegation at Rhodes

From: Ralph J. Bunche, Acting Mediator

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement your confirmation is desired of the understanding that at any time following the signing of this Agreement, the Egyptian Forces now in the Bethlehem—Hebron area, together with all of their arms, equipment, personal possessions and vehicles, may be withdrawn across the Egyptian frontier exclusively under United Nations supervision and escort, and by a direct route to be determined by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision in consultation with the appropriate Israeli authorities.

Signed: *Ralph J. Bunche*

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד״ר ולטר איתן,
ראש המשלחת הישראלית ברודוס.
מאת: ראלף י. באנץ׳, המתווך בפועל.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, רצוי האישור שלכם על ההסכמה, שבכל זמן לאחר חתימת ההסכם הזה, יוכלו הכוחות המצריים המצויים עתה בשטח בית־לחם — חברון, על כל נשקם וציודם, מטלטליהם הפרטיים וכלי־רכבם, להיות מועברים דרך הגבול המצרי אך ורק בפיקוחו של ראש מטה ארגון האו״ם לפיקוח על ההפוגה, תוך התייעצות עם הרשויות המתאימות של ישראל.

חתום: ראלף י. באנץ׳

Rhodes, 24th February, 1949

To: Dr. Ralph J. Bunche,
Acting Mediator on Palestine, Rhodes

From: Walter Eytan,
Head of the Israeli Delegation at Rhodes

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement I confirm the understanding that at any time following the signing of this Agreement, the Egyptian Forces now in the Bethlehem—Hebron area, together with all of their arms, equipment,

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד״ר ראלף י. באנץ׳,
המתווך בפועל לארץ־ישראל, רודוס.
מאת: ולטר איתן,
ראש המשלחת הישראלית.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, הנני מאשר את ההסכמה, שבכל זמן, לאחר חתימת ההסכם הזה, יוכלו הכוחות המצריים המצויים עתה בשטח בית־לחם — חברון, על כל נשקם וציודם, מטלטליהם

personal possessions and vehicles, may be withdrawn across the Egyptian frontier exclusively under United Nations supervision and escort, and by a direct route to be determined by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision in consultation with the appropriate Israeli authorities.

Signed: *Walter Eytan*

Rhodes, 24 February 1949

To: Colonel Seif El Dine,
Head of the Egyptian Delegation at Rhodes.

From: Ralph J. Bunche, Acting Mediator

In connection with the Egyptian—Israeli General Armistice Agreement your confirmation is desired of the understanding that any military camps or corporate localities now astride the Hatta—Al Faluja—Beersheba road, or which are located not more than 200 metres west of this road, shall be considered as falling within the area of the eastern front as defined in Annex II of the Agreement.

Signed: *Ralph J. Bunche.*

Rhodes, 24 February 1949

To: Dr. Ralph J. Bunche,
Acting Mediator on Palestine, Rhodes

From: Colonel Seif El Dine.

In reply to your note dated February 19th** 1949, I beg to inform you that the Egyptian Delegation agrees to consider any military camps or corporate localities now astride the Hatta—Al Faluja—Beersheba road, which are located at not more than 200 metres west of this road, as falling within the area of the eastern front as defined in Annex II of the Armistice Agreement signed today.

Signed: *Seif El Dine*

**Thus in original

הפרטיים וכלי־רכבם, להיות מועברים דרך הגבול המצרי אך ורק בליווי ובהשגחה מטעם האו"ם, ובדרך ישירה, שתיקבע על־ידי ראש מטה ארגון האו"ם לפיקוח על ההפוגה, תוך התייעצות עם הרשויות המתאימות של ישראל.

חתום: ולטר איתן

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: קולונל סיף אל־דין,
ראש המשלחת המצרית ברודוס.
מאת: ראלף י. באנץ', המתווך בפועל.

בקשר להסכם מצרים — ישראל על שביתת־נשק כללית, רצוי האישור שלכם על ההסכמה, כי כל מחנות צבא או גושי הסביבה הפזורים עתה לאורך דרך הטא — אל־פאלוג'ה — באר־שבע, או הנמצאים עד 200 מטר מערבית לדרך זו, יהיו רואים אותם כנמצאים בשטח החזית המזרחית, כפי שהוגדר בנספח של ההסכם.

חתום: ראלף י. באנץ'.

רודוס, 24 בפברואר, 1949

אל: ד"ר ראלף י. באנץ',
המתווך בפועל לארץ־ישראל, רודוס.
מאת: קולונל סיף אל־דין.

בתשובה למכתבך מתאריך 19 בפברואר,** 1949, הנני בזה להודיעך כי המשלחת המצרית מסכימה לראות כל מחנות צבא או גושי הסביבה הפזורים עתה בדרך הטא — אל־פאלוג'ה — באר־שבע, הנמצאים לא למעלה מ־200 מטר מערבית מדרך זו, כנמצאים בתוך שטח החזית המזרחית, כפי שהוגדר בנספח של הסכם שביתת־הנשק שנחתם היום.

חתום: סיף אל־דין

** כך במקור.

נספח ז
APPENDIX G

הסכם שביתת־נשק כללית בין ישראל לבין לבנון (23 במארס 1949)
Israeli-Lebanese General Armistice Agreement (23 March 1949)

PREAMBLE

The Parties to the Present Agreement,

Responding to the Security Council resolution of 16 November 1948, calling upon them, as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an armistice;

Having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolution of 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement:

The undersigned representatives, having exchanged their full powers found to be in good and proper form, have agreed upon the following provisions:

ARTICLE I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the Parties, the following principles, which shall be fully observed by both parties during the armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both parties.
2. No aggressive action by the armed forces — land, sea or air — of either Party shall be undertaken, planned, or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practised in military organisations.
3. The right of each Party to its security and freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

מבוא

הואיל והצדדים להסכם זה —

נענו להחלטתה של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, אשר קראה להם לנהל משא־ומתן על שביתת־נשק, כאמצעי זמני נוסף לפי סעיף 40 של מגילת או״ם ולשם הקלת המעבר מההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל;

החליטו להיכנס למשא־ומתן בראשות האומות המאוחדות לשם ביצוע ההחלטה של מועצת־הביטחון מה־16 בנובמבר 1948;

ומינו נציגים מיופי־כוח לנהל משא־ומתן ולכרות הסכם על שביתת־נשק:

הסכימו הנציגים החתומים מטה, לאחר שנתנו אלו לאלו את אגרות הרשאתם שנמצאו ערוכות כשורה, על התנאים האלה:

סעיף 1

בכוונה לסייע להחזרת שלום של קבע בארץ־ישראל ומתוך הכרת החשיבות הנודעת בנידון זה לערבויות הדדיות בנוגע למבצעיהם הצבאיים של שני הצדדים לעתיד לבוא, נקבעים בזה העקרונות הבאים, אשר יקוימו במלואם על־ידי שני הצדדים במשך שביתת־הנשק:

1. האיסור שהוטל על־ידי מועצת־הביטחון על השימוש בכוח צבאי לשם פתרון שאלת ארץ־ישראל יישמר להבא בכל החומרה על־ידי שני הצדדים.
2. שום צד מהצדדים לא יאיים, לא יתכנן ולא יבצע פעולה תוקפנית באמצעות כוחותיו המזוינים — ביבשה בים או באוויר — נגד האוכלוסיה או הכוחות המזוינים של הצד השני; ומוסכם הוא שהשימוש במונח ״תכנן״ בסעיף זה אינו חל על תכנון מטה תקין הנהוג בדרך כלל בארגונים צבאיים.
3. זכותו של כל צד להיות בטוח וחופשי מפחד התקפה על־ידי כוחותיו המזוינים של הצד השני תכובד במלואה.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two Parties is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

4. התקנת שביתת־נשק בין כוחותיהם המזוינים של שני הצדדים מתקבלת כצעד הכרחי לקראת חיסול הסכסוך המזוין והשבת השלום בארץ־ישראל על כנו.

Article II

With a specific view to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.
2. It is also recognised that no provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question, the provisions of this Agreement being dictated exclusively by military considerations.

סעיף 2

מתוך כוונה מיוחדת להגשים את החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, מתאשרים בזה העקרונות והמגמות הבאים:

1. הצדדים מכירים בעיקרון שאין לזכות ביתרון צבאי או מדיני בתקופת ההפוגה עליה פקדה מועצת־הביטחון.
2. כן מכירים הצדדים כי שום תנאי מתנאי ההסכם הזה לא יחרוץ בשום פנים מראש את זכויותיו, תביעותיו ועמדותיו של כל אחד מהצדדים ביישובה הסופי של שאלת ארץ־ישראל בדרך שלום, באשר תנאי הסכם זה נקבעים מתוך שיקולים צבאיים בלבד.

Article III

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or paramilitary forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or paramilitary forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party; or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article V of this Agreement; or enter into or pass through the air space of the other Party or through the waters within three miles of the coastline of the other Party.

3. No warlike act or act of hostility shall be conducted from territory controlled by one of the parties to this Agreement against the other Party.

סעיף 3

1. בהתאם לעקרונות המובאים לעיל ולהחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, נקבעת בזה שביתת־נשק כללית בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים — ביבשה, בים ובאוויר.

2. שום חלק מכוחותיו של כל אחד משני הצדדים, ביבשה, בים או באוויר, אם צבאיים ואם צבאיים־למחצה, לרבות כוחות בלתי־סדירים, לא יעשו מעשה־מלחמה או מעשה־איבה כלשהם נגד כוחותיו הצבאיים או הצבאיים־למחצה של הצד שכנגד, או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של אותו צד; אף לא יתקדמו מעבר לקו שביתת־הנשק המסומן בסעיף 5 של הסכם זה, ולא יעברו אותו למטרה כלשהי, ולא יחדרו לתוך חלל האוויר של הצד שכנגד או לתוך מימיו במרחק שלושה מילין מקו החוף ולא יעברו דרך אותו חלל אוויר או דרך אותם המים.

3. לא ייעשה כל מעשה־מלחמה או מעשה־איבה מהשטח הנתון לשליטתו של אחד מהצדדים להסכם זה נגד הצד השני.

Article IV

1. The line described in Article V of this Agreement shall be designated as the Armis-

סעיף 4

1. הקו המתואר בסעיף 5 של הסכם זה יצוין כקו שביתת־הנשק והוא מותווה בהתאם

tice Demarcation Line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolution of the Security Council of 16 November 1948.

2. The basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move.

3. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the Armistice Demarcation Line defined in Article V.

ARTICLE V

1. The Armistice Demarcation Line shall follow the international boundary between the Lebanon and Palestine.

2. In the region of the Armistice Demarcation Line the military forces of the Parties shall consist of defensive forces only as is defined in the Annex to this Agreement.

3. Withdrawal of forces to the Armistice Demarcation Line and their reduction to defensive strength in accordance with the preceding paragraph shall be completed within ten days of the signing of this Agreement. In the same way the removal of mines from mined roads and areas evacuated by either Party, and the transmission of plans showing the location of such minefields to the other Party shall be completed within the same period.

ARTICLE VI

All prisoners of war detained by either Party to this Agreement and belonging to the armed forces, regular or irregular, of the other Party, shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and control throughout. The exchange shall take place at Ras en Naqoura within twenty-four hours of the signing of this Agreement.
2. Prisoners of war against whom a penal prosecution may be pending, as well as those sentenced for crime or other offence, shall be included in this exchange of prisoners.
3. All articles of personal use, valuables, letters, documents, identification marks,

למטרתה ולכוונתה של החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948.

2. מטרת היסוד של קו שביתת־הנשק היא להתוות קו אשר מעבר לו לא ינועו הכוחות המזוינים של כל אחד מהצדדים.

3. הוראות ותקנות של הכוחות המזוינים של הצדדים, האוסרות על אזרחים לעבור את קווי הלחימה או להיכנס אל תוך השטח אשר בין הקווים, יישארו בתוקפן, לאחר חתימת הסכם זה, בנוגע לקו שביתת־הנשק המוגדר בסעיף 5.

סעיף 5

1. קו שביתת־הנשק יעבור לאורך הגבול הבינלאומי בין הלבנון וארץ־ישראל.

2. בתחומו של קו שביתת־הנשק יהיו הכוחות המזוינים של הצדדים מורכבים מכוחות הגנה בלבד, כפי שהוגדרו בנספח להסכם זה.

3. סילוק הכוחות אל קו שביתת־הנשק והפחתתם לעוצמה של כוח הגנה בהתאם לפסקה שלעיל יושלמו תוך עשרה ימים מחתימת ההסכם הזה. כיוצא בזה, סילוק מוקשים מכבישים ממוקשים שיפונו על־ידי כל צד, וכן מסירת תרשימים, שבהם רשום מקומם של שדות מוקשים כאלה, לצד השני, יושלמו תוך אותה התקופה.

סעיף 6

כל שבויי המלחמה הנמצאים בידי כל אחד מהצדדים להסכם זה והמשתייכים לכוחות המזוינים, הסדירים או הבלתי־סדירים, של הצד השני יוחלפו כלהלן:

1. ההחלפה של שבויי המלחמה תבוצע בשלמותה בפיקוח האומות המאוחדות ובהנהלתן. ההחלפה תבוצע בראש הנקרה תוך עשרים וארבע שעות מחתימת ההסכם הזה.
2. שבויי מלחמה, אשר יש נגדם תביעה משפטית, וכן אלה שנידונו על פשעים פליליים או עבירות אחרות, ייכללו בהחלפה זו של שבויים.
3. כל החפצים המיועדים לשימוש אישי, דברי ערך, מכתבים, מסמכים, תווי זהוי וכל יתר

and other personal effects of whatever nature, belonging to prisoners of war who are being exchanged, shall be returned to them, or, if they have escaped or died, to the Party to whose armed forces they belonged.

4. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention relating to the Treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.

5. The Mixed Armistice Commission established in Article VII of this Agreement shall assume responsibility for locating missing persons, whether military or civilian, within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

ARTICLE VII

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of five members, of whom each Party to this Agreement shall designate two, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at the Frontier Post North of Metulla and at the Lebanese Frontier Post at En Naqoura and shall hold its meetings at such places and at such times as it may deem necessary for the effective conduct of its work.

3. The Mixed Armistice Commission shall be convened in its first meeting by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation not later than one week following the signing of this Agreement.

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission, to the extent possible, shall be based on the principle of unanimity. In the absence of unanimity, decisions shall be taken by majority vote of the members of the Commission present and voting.

5. The Mixed Armistice Commission shall formulate its own rules of procedure. Meetings shall be held only after due notice

החפצים האישיים מכל מין שהוא, השייכים לשבויי המלחמה המוחלפים, יוחזרו להם, ואם ברחו או מתו — יוחזרו החפצים לאותו צד אשר על כוחותיו המזוינים נמנו השבויים.

4. כל העניינים, שלא נקבע דינם במפורש בהסכם זה, יקוימו בהתאם לעקרונות שנקבעו באמנה הבינלאומית על ההתנהגות לגבי שבויי מלחמה, שנחתמה בז'נבה ב־27 ביולי 1929.

5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, המוקמת לפי סעיף 7 של הסכם זה, תיטול עליה את האחריות לגילוי מקום הימצאם של נעדרים הן מבין אנשי הצבא והן מבין האזרחים, בתוך השטחים הנתונים לשליטת כל צד, על־מנת להקל על החלפתם המהירה. כל צד מתחייב לסייע בידי הוועדה במלוא יכולתו ולהושיט לה את כל העזרה במלוי התפקיד הזה.

סעיף 7

1. על ביצוע תנאי ההסכם הזה תשגיח ועדה מעורכת לשביתת־הנשק, מורכבת מחמישה חברים, אשר כל צד להסכם זה ימנה שניים מהם ואשר היושב־ראש שלה יהיה ראש המטה של ארגון או"ם לפיקוח על ההפוגה, או קצין גבוה מקרב משקיפי או"ם, אשר יתמנה על־ידי ראש המטה לאחר התייעצות עם שני הצדדים להסכם זה.

2. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תקיים את מושבה בתחנת הגבול מצפון למתולה ובתחנת הגבול הלבנונית באן־נקורה, ותכנס את ישיבותיה במקומות ובזמנים שתמצאם לנחוצים לשם ניהול יעיל של עבודתה.

3. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תכונס לישיבתה הראשונה על־ידי ראש המטה של ארגון או"ם לפיקוח על ההפוגה לא יאוחר משבוע אחד לאחר חתימת הסכם זה.

4. החלטות הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תתקבלנה, במדת האפשר, פה אחד. בהעדר אחדות־הדעות, תתקבלנה ההחלטות ברוב קולות של חברי הוועדה הנוכחים והמצביעים.

5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תנסח את כללי הנוהל לעבודתה. לא תכונסנה ישיבות

to the members by the Chairman. The quorum for its meetings shall be a majority of its members.

6. The Commission shall be empowered to employ observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation. Assignments of a general or special nature given to United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission shall be subject to approval by the United Nations Chief of Staff or his designated representative on the Commission, whichever is serving as Chairman.

7. Claims or complaints presented by either Party relating to the application of this Agreement shall be referred immediately to the Mixed Armistice Commission through its Chairman. The Commission shall take such action on all such claims or complaints by means of its observation and investigation machinery as it may deem appropriate, with a view to equitable and mutually satisfactory settlement.

8. Where interpretation of the meaning of a particular provision of this Agreement, other than the Preamble and Articles I and II, is at issue, the Commission's interpretation shall prevail. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

9. The Mixed Armistice Commission shall submit to both Parties reports on its activities as frequently as it may consider necessary. A copy of each such report shall be presented to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the appropriate organ or agency of the United Nations.

10. Members of the Commission and its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the area covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary, provided that when such decisions of the Commission are reached by a majority vote United Nations Observers only shall be employed.

11. The expenses of the Commission, other than those relating to United Nations Observers, shall be apportioned in equal

אלא לאחר הודעה בעוד מועד על־ידי היושב־ראש לחברי הוועדה, רוב חברי הוועדה הוא יהיה המניין החוקי בישיבותיה.

6. הוועדה תהיה רשאית להעסיק משקיפים, במספר שתראה אותו דרוש לביצוע תפקידיה, והללו יוכלו להתמנות אם מקרב הארגונים הצבאיים של שני הצדדים ואם מקרב חבר העובדים הצבאיים של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה, או משני אלה. אם יתמנו משקיפי האומות המאוחדות, כאמור, יוסיפו הללו לסור למשמעתו של ראש מטה ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה. הטלת תפקידים בעלי אופי כללי או מיוחד על משקיפי או״ם הנספחים לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תהיה טעונה אישורו של יושב־ראש הוועדה, כלומר של ראש מטה או״ם או של נציגו הממונה.

7. תביעות או תלונות, שהוגשו על־ידי אחד הצדדים בנוגע לתחולתו של הסכם זה, יובאו מיד לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק באמצעות היושב־ראש שלה. הוועדה, באמצעות מנגנון הפיקוח והחקירה שלה, תנקוט לגבי תביעות ותלונות כאלה באותה פעולה שתראה אותה מתאימה, על־מנת להגיע לידי פתרון צודק ומניח את דעת שני הצדדים.

8. נחלקו הדעות לגבי פירוש משמעותו של סעיף מסוים בהסכם זה, פרט למבוא ולסעיפים 1 ו־2, יכריע פירושה של הוועדה. הוועדה תוכל, לפי ראות־עיניה ובהתאם לצורך, להמליץ מזמן לזמן לפני הצדדים על הכנסת שינויים בתנאי ההסכם הזה.

9. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תגיש לשני הצדדים דינים־וחשבונות על פעולותיה כל אימת שתראה צורך בכך. העתק של כל דין־וחשבון יישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתו למוסד המתאים של האומות המאוחדות.

10. לחברי הוועדה ולמשקיפיה יוענק אותו חופש תנועה וגישה בשטח אשר הסכם זה חל עליו, שהוועדה תחליט עליו, בתנאי שאם נתקבלה החלטה כזאת ברוב קולות יועסקו משקיפי או״ם בלבד.

11. הוצאותיה הכספיות של הוועדה, פרט

shares between the two Parties to this Agreement.

ARTICLE VIII

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. This Agreement, having been negotiated and concluded in pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 calling for the establishment of an armistice in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, shall remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved, except as provided in paragraph 3 of this Article.

3. The Parties to this Agreement may, by mutual consent, revise this Agreement or any of its provisions, or may suspend its application, other than Articles I and III, at any time. In the absence of mutual agreement and after this Agreement has been in effect for one year from the date of its signing, either of the Parties may call upon the Secretary-General of the United Nations to convoke a conference of representatives of the two Parties for the purpose of reviewing, revising, or suspending any of the provisions of this Agreement other than Articles I and III. Participation in such conferences shall be obligatory upon the Parties.

4. If the conference provided for in paragraph 3 of this Article does not result in an agreed solution of a point in dispute, either Party may bring the matter before the Security Council of the United Nations for the relief sought on the grounds that this Agreement has been concluded in pursuance of Security Council action toward the end of achieving peace in Palestine.

5. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

DONE at Ras En Naqoura on the twenty-third of March nineteen forty-nine, in the presence of the Personal Deputy of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

להוצאות משקיפי האומות המאוחדות, ישאו בהן שווה בשווה שני הצדדים להסכם זה.

סעיף 8

1. ההסכם הזה אינו טעון אישור וייכנס לתוקפו מיד לאחר חתימתו.

2. הסכם זה, שנשאו ונתנו בו ושנכרת בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948 — הדורשת הנהגת שביתת־נשק על־מנת להרחיק את הסכנה הנשקפת לשלום בארץ־ישראל ולהקל על המעבר מן ההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל — יישאר בתוקפו עד אשר יושג יישוב של שלום בין הצדדים, בהתחשב עם האמור בפסקה 3 של סעיף זה.

3. הצדדים להסכם זה יוכלו, בהסכמה הדדית, לתקן בכל עת את ההסכם, או כל תנאי מתנאיו, או להפסיק את תוקפם, פרט לסעיפים 1 ו־3. בהעדר הסכמה הדדית, ולאחר שהסכם זה יהיה בתוקפו שנה אחת ממועד חתימתו, יוכל כל אחד משני הצדדים לדרוש מהמזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכנס ועידה של נציגי שני הצדדים על־מנת לשקול מחדש, לתקן או לבטל כל תנאי מתנאי הסכם זה, פרט לסעיפים 1 ו־3. השתתפות בוועידה זו תהיה חובה על שני הצדדים.

4. אם לא הגיעו בוועידה הנזכרת בפסקה 3 של סעיף זה לידי פתרון מוסכם בשאלה שנויה במחלוקת, יוכל כל צד להביא את העניין בפני מועצת־הביטחון של האומות המאוחדות ולתבוע ממנה את סיפוק טענותיו, בנימוק שהסכם זה נכרת בהתאם לפעולת מועצת־הביטחון המכוונת להשכנת שלום בארץ־ישראל.

5. הסכם זה נחתם בחמישה העתקים. העתק אחד מהם יישמר בידי כל צד; שני העתקים יישלחו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתם למועצת־הביטחון ולוועדת הפיוס לארץ־ישראל מטעם האומות המאוחדות, והעתק אחד יימסר לידי המתווך בפועל לארץ־ישראל.

נערך בראש הנקרה, ביום עשרים ושלושה בחודש מארס שנת אלף תשע מאות וארבעים ותשע, במעמד שליחו האישי של המתווך בפועל לארץ־ישראל מטעם או״ם וראש מטה ארגון האו״ם לפיקוח על ההפוגה.

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF ISRAEL

Signed:
M. Makleff, Sgan Alouf
Y. Pellman
Shabtai Rosenne

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE LEBANON

Signed:
Lt. Col. Salem
Commandant Harb

ANNEX I
DEFINITION OF DEFENSIVE FORCES

I. The Military Defensive Forces referred to in Article V, paragraph 2, shall not exceed:

1. In the case of the Lebanon:
   (i) Two battalions and two companies of Lebanese Regular Army Infantry, one field battery of 4 guns and one company of 12 light armored cars armed with machine guns and 6 light tanks armed with light guns (20 vehicles). Total: 1500 officers and enlisted men.
   (ii) No other military forces, than those mentioned in (i) above, shall be employed south of the general line El Qasmiye—Nabatiye Ett Tahta—Hasbaiya.

2. In the case of Israel:
   (i) One infantry battalion, one support company with six mortars and six machine guns, one reconnaissance company with six armored cars and six armored jeeps, one battery of field artillery with four guns, one platoon of field engineers and service units as Quarter Master and Ordnance, total not to exceed fifteen hundred officers and enlisted men.
   (ii) No other military forces, than those mentioned in 2 (i) above shall be employed north of the general line Nahariya—Tarshiha—Jish—Marus.

II. There shall be no restriction of movement imposed on either side in connection with the supply and/or movement of these defensive forces behind the Demarcation Line.

בשם ממשלת ישראל ומטעמה

חתום:
מ. מקלף, סגן אלוף
י. פלמן
שבתאי רוזן

בשם ממשלת הלבנון ומטעמה

חתום:
לט. קול. סאלם
קומנדאנט הארב

נספח 1
הגדרה של כוחות הגנה

1. כוחות ההגנה הצבאיים הנזכרים בסעיף 5, פסקה 2, לא יעלו:

א. לגבי הלבנון:
(I) על שני גדודים ושתי פלוגות של חיל־הרגלים הלבנוני הסדיר, סוללת שדה אחת בת ארבעה תותחים ופלוגה אחת של 12 מכוניות משוריינות קלות חמושות מכונות־ירייה, ו־6 טנקים קלים חמושים תותחים קלים (20 כלי רכב). בסך הכול 1500 קצינים וחיילים.
(II) שום כוחות מזוינים אחרים פרט לאלה הנזכרים בפסקה (I) לעיל, לא יועסקו מדרום לקו הכללי אל־קסמיה — נבטיה את־תחתה — חצביה.

ב. לגבי ישראל:
(I) על גדוד אחד חיל־רגלים, פלוגה מסייעת אחת חמושה 6 מרגמות ו־6 מכונות־ירייה, פלוגת סיור אחת מצוידת ב־6 מכוניות משוריינות ו־6 מכוניות "ג'יפ" משוריינות, סוללה אחת של תותחי־שדה בת 4 תותחים, מחלקה אחת של מהנדסי שדה ויחידות שירות כגון אפסנאות ואספקה, בסך הכל לא יותר מ־1500 קצינים וחיילים.
(II) שום כוחות מזוינים אחרים, פרט לאלה הנזכרים בפסקה ב' (I) לעיל, לא יועסקו מצפון לקו הכללי נהריה — תרשיחא — גוש־חלב — מרוס.

2. לא תוטל כל הגבלה על חופש התנועה של שני הצדדים בקשר לאספקתם או תנועתם (או גם אספקתם וגם תנועתם) של כוחות ההגנה האלה מאחורי קו שביתת־הנשק.

נספח ח
APPENDIX H

הסכם שביתת־נשק כללית בין ישראל לבין ירדן (3 באפריל 1949)
Israeli—Jordanian General Armistice Agreement (3 April 1949)

PREAMBLE

The Parties to the present Agreement,

Responding to the Security Council resolution of 16 November 1948, calling upon them, as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an armistice;

Having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolution of 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives of their respective Governments, having exchanged their full powers found to be in good and proper form, have agreed upon the following provisions:

מבוא

הואיל והצדדים להסכם זה —

נענו להחלטתה של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, אשר קראה להם לנהל משא־ומתן על שביתת־נשק, כאמצעי זמני נוסף לפי סעיף 40 של מגילת או"ם ולשם הקלת המעבר מההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל;

החליטו להיכנס למשא־ומתן בראשות האומות המאוחדות לשם ביצוע ההחלטות של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948;

ומינו נציגים מיופי־כוח לנהל משא־ומתן ולכרות הסכם על שביתת־נשק;

הסכימו נציגי ממשלותיהם החתומים מטה, לאחר שנתנו אלו לאלו את אגרות הרשאתם שנמצאו ערוכות כשורה, על התנאים האלה:

ARTICLE I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the Parties, the following principles which shall be fully observed by both Parties during the armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both Parties.
2. No aggressive action by the armed forces — land, sea or air — of either Party shall be undertaken, planned, or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as generally practiced in military organisations.
3. The right of each Party to its security and

סעיף 1

בכוונה לסייע להחזרת שלום של קבע בארץ־ישראל ומתוך הכרת החשיבות הנודעת בנידון זה לערבויות הדדיות בנוגע למבצעיהם הצבאיים של שני הצדדים לעתיד לבוא, נקבעים בזה העקרונות הבאים, אשר יקוימו במלואם על־ידי שני הצדדים במשך שביתת־הנשק:

1. האיסור שהוטל על־ידי מועצת־הביטחון על השימוש בכוח צבאי לשם פתרון שאלת ארץ־ישראל יישמר להבא בכל החומרה על־ידי שני הצדדים.
2. שום צד מהצדדים לא יאיים, לא יתכנן ולא יבצע פעולה תוקפנית באמצעות כוחותיו המזוינים — ביבשה, בים או באוויר — נגד האוכלוסיה או הכוחות המזוינים של הצד השני; ומוסכם הוא שהשימוש במונח "תכנן" בסעיף זה אינו חל על תכנון מטה תקין הנהוג בדרך כלל בארגונים צבאיים.
3. זכותו של כל צד להיות בטוח וחופשי מפחד

freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

4. The establishment of an armistice between the armed forces of the two Parties is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.

התקפה על־ידי כוחותיו המזוינים של הצד השני תכובד במלואה.

4. התקנת שביתת־נשק בין כוחותיהם המזוינים של שני הצדדים מתקבלת כצעד הכרחי לקראת חיסול הסכסוך המזוין והשבת השלום בארץ־ישראל על כנו.

ARTICLE II

With a specific view to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognised.
2. It is also recognised that no provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question, the provisions of this Agreement being dictated exclusively by military considerations.

סעיף 2

מתוך כוונה מיוחדת להגשים את החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, מתאשרים בזה העקרונות והמגמות הבאים:

1. הצדדים מכירים בעיקרון שאין לזכות ביתרון צבאי או מדיני בתקופת ההפוגה עליה פקדה מועצת־הביטחון.
2. כן מכירים הצדדים כי שום תנאי מתנאי ההסכם הזה לא יחרוץ בשום פנים מראש את זכויותיו, תביעותיו ועמדותיו של כל אחד מהצדדים ביישובה הסופי של שאלת ארץ־ישראל בדרך שלום, באשר תנאי הסכם זה נקבעים מתוך שיקולים צבאיים בלבד.

ARTICLE III

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air military or para-military forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party; or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Lines set forth in Articles V and VI of this Agreement; or enter into or pass through the air space of the other Party.

3. No warlike act or act of hostility shall be conducted from territory controlled by one of the Parties to this Agreement against the other Party.

סעיף 3

1. בהתאם לעקרונות המובאים לעיל ולהחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, נקבעת בזה שביתת־נשק כללית בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים — ביבשה, בים ובאוויר.

2. שום חלק מכוחותיו של כל אחד משני הצדדים, ביבשה, בים או באוויר, אם צבאיים ואם צבאיים־למחצה, לרבות כוחות בלתי־סדירים, לא יעשו מעשה־מלחמה או מעשה־איבה כלשהם נגד כוחותיו הצבאיים או הצבאיים־למחצה של הצד שכנגד, או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של אותו צד; אף לא יתקדמו מעבר לקו שביתת־הנשק המסומן בסעיפים 5 ו־6 של הסכם זה, ולא יעברו אותו למטרה כלשהי, ולא יחדרו לתוך חלל האוויר של הצד שכנגד ולא יעברו אותו.

3. לא ייעשה כל מעשה־מלחמה או מעשה־איבה מהשטח הנתון לשליטתו של אחד הצדדים להסכם זה נגד הצד השני.

ARTICLE IV

1. The lines described in Articles V and VI of this Agreement shall be designated as the Armistice Demarcation Lines and are delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolution of the Security Council of 16 November 1948.

2. The basic purpose of the Armistice Demarcation Lines is to delineate the lines beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move.

3. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement with application to the Armistice Demarcation Lines defined in Articles V and VI.

סעיף 4

1. הקווים המתוארים בסעיפים 5 ו־6 של הסכם זה יצוינו כקווי שביתת־הנשק והם מותווים בהתאם למטרתה ולכוונתה של החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948.

2. מטרת היסוד של קווי שביתת־הנשק היא להתוות את הקווים אשר מעבר להם לא ינועו הכוחות המזוינים של כל אחד מהצדדים.

3. הוראות ותקנות של הכוחות המזוינים של הצדדים, האוסרות על אזרחים לעבור את קווי הלחימה או להיכנס אל תוך השטח אשר בין הקווים, יישארו בתוקפן לאחר חתימת הסכם זה בנוגע לקווי שביתת־הנשק המוגדרים בסעיפים 5 ו־6.

ARTICLE V

1. The Armistice Demarcation Lines for all sectors other than the sector now held by Iraqi forces, shall be as delineated on the maps in Annex I to this Agreement, and shall be defined as follows:

a. In the sector Kh Deir Arab (MR 1510-1574) to the northern terminus of the lines defined in the 30 November 1948 Cease-Fire Agreement for the Jerusalem area, the Armistice Demarcation Lines shall follow the Truce Lines as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation.

b. In the Jerusalem Sector, the Armistice Demarcation Lines shall correspond to the lines defined in the 30 November 1948 Cease-Fire Agreement for the Jerusalem area.

c. In the Hebron—Dead Sea sector, the Armistice Demarcation Line shall be as delineated on Map 1 and marked (B) in Annex I to this Agreement.

d. In the sector from a point on the Dead Sea (MR 1925-0958) to the southernmost tip of Palestine, the Armistice Demarcation Line shall be determined by existing military positions as surveyed in March 1949 by United Nations Observers, and shall run from north to south as delineated on Map 1 in Annex I to this Agreement.

סעיף 5

קו שביתת־הנשק לכל הגזרות, פרט לאלו התפוסות עתה בידי הכוחות העיראקיים, יסומנו במפות שבנספח 1 להסכם זה ויוגדרו כלהלן:

א. בגזרה מחירבת דיר־ערב (נ. צ. 1510-1574) אל הקצה הצפוני של הקווים שהוגדרו בהסכם 30 בנובמבר 1948 להפסקת־אש באיזור ירושלים, יעברו קווי שביתת־הנשק לאורך קווי ההפוגה שנתאשרו על־ידי ארגון האו״ם לפיקוח על ההפוגה.

ב. באיזור ירושלים יהיו קווי שביתת־הנשק חופפים את הקווים שהוגדרו בהסכם 30 בנובמבר 1948 להפסקת־אש באיזור ירושלים.

ג. בגזרה חברון — ים־המלח יהיה קו שביתת־הנשק כמותווה במפה 1 ומסומן באות (B) בנספח 1 להסכם זה.

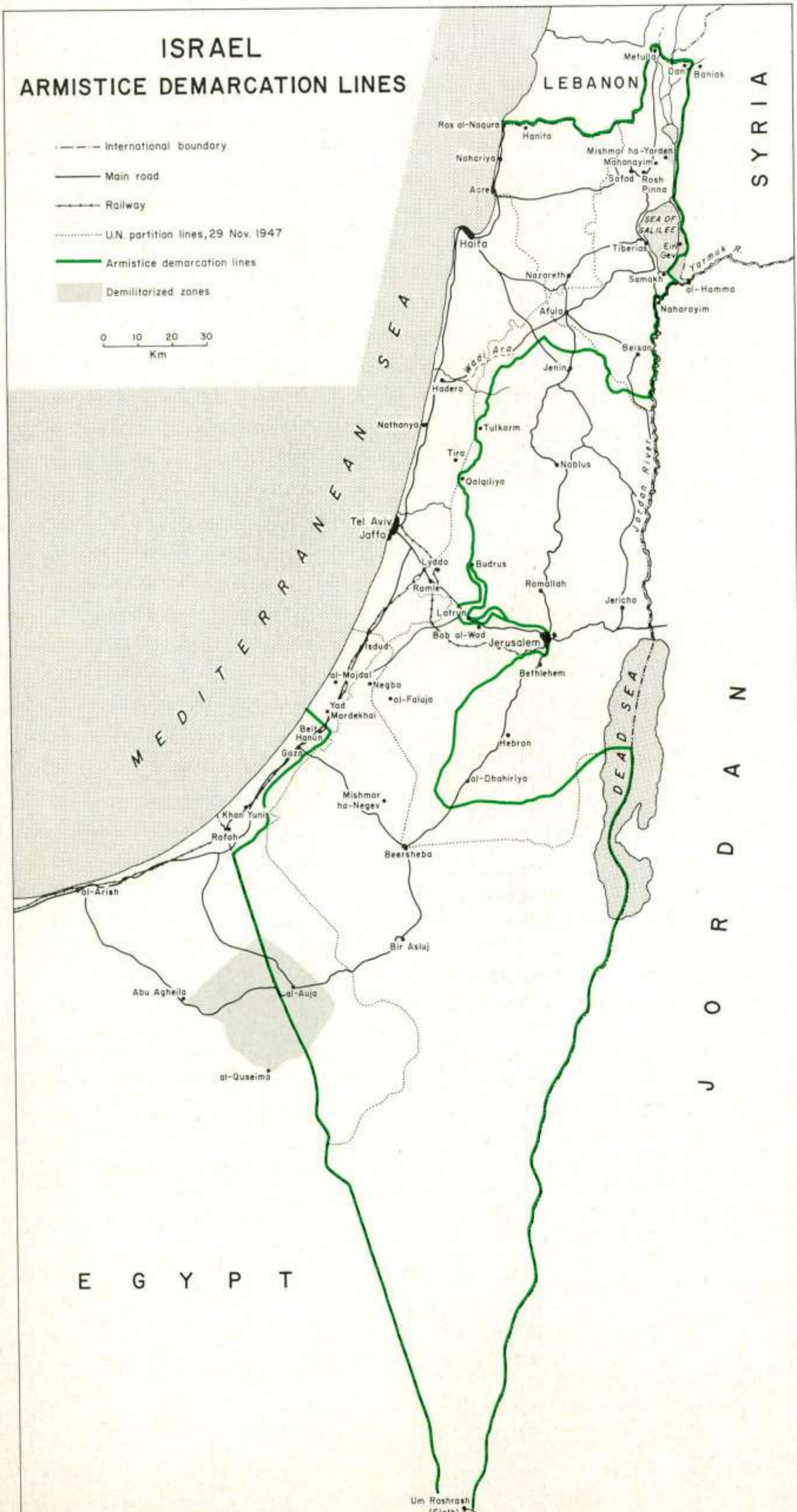
ד. בגזרה שתחילתה בנקודה (נ. צ. 1925-0958) בים המלח ועד הקצה הדרומי ביותר של ארץ־ישראל ייקבעו קווי שביתת־הנשק בהתאם לעמדות הצבאיות הקיימות, כפי שנסקרו במארס 1949 על־ידי משקיפי האו״ם, ויעברו מצפון לדרום כפי שהותוו במפה 1 שבנספח 1 להסכם זה.

ARTICLE VI

1. It is agreed that the forces of the Hashemite Jordan Kingdom shall replace

סעיף 6

1. מוסכם בזה כי כוחות ממלכת הירדן ההאשמית יחליפו את כוחות עיראק בגזרה

ISRAEL
ARMISTICE DEMARCATION LINES
International boundary
Main road
Railway
U.N. partition lines, 29 Nov. 1947
Armistice demarcation lines
Demilitarized zones
0 10 20 30
Km
LEBANON
SYRIA
JORDAN
EGYPT
MEDITERRANEAN SEA
DEAD SEA
SEA OF GALILEE
Jordan River
Yarmuk R.
Wadi Ara
Metulla
Dan
Banias
Ras al-Naqura
Hanita
Nahariya
Mishmar ha-Yarden
Mahanayim
Safad
Rosh Pinna
Acre
Haifa
Tiberias
Ein Gev
Samakh
al-Hamma
Nazareth
Afula
Naharayim
Beisan
Jenin
Hadera
Nathanya
Tulkarm
Tira
Qalqiliya
Nablus
Tel Aviv
Jaffa
Lydda
Budrus
Ramle
Ramallah
Latrun
Jericho
Bab al-Wad
Jerusalem
Isdud
Bethlehem
al-Majdal
Negba
al-Faluja
Yad Mordekhai
Beit Hanun
Gaza
Hebron
al-Dhahiriya
Mishmar ha-Negev
Khan Yunis
Rafah
Beersheba
al-Arish
Bir Asluj
Abu Agheila
al-Auja
al-Quseima
Um Rashrash (Elath)

the forces of Iraq in the sector now held by the latter forces, the intention of the Government of Iraq in this regard having been communicated to the Acting Mediator in the message of 20 March from the Foreign Minister of Iraq authorising the Delegation of the Hashemite Jordan Kingdom to negotiate for the Iraqi forces and stating that those forces would be withdrawn.

2. The Armistice Demarcation Line for the sector now held by Iraqi forces shall be as delineated on Map I in Annex I to this Agreement and marked (A).

3. The Armistice Demarcation Line provided for in paragraph 2 of this Article shall be established in stages as follows, pending which the existing military lines may be maintained:

a. In the area west of the road from Baqa to Jaljulia and thence to the east of Kafr Qasim: within five weeks of the date on which this Armistice Agreement is signed.

b. In the area of Wadi Ara north of the line from Baqa to Zubeiba: within seven weeks of the date on which this Armistice Agreement is signed.

c. In all other areas of the Iraqi sector: within fifteen weeks of the date on which this Armistice Agreement is signed.

4. The Armistice Demarcation Line in the Hebron—Dead Sea sector, referred to in paragraph c of Article V of this Agreement and marked (B) on Map 1 in Annex I, which involves substantial deviation from the existing military lines in favour of the forces of the Hashemite Jordan Kingdom, is designed to offset the modifications of the existing military lines in the Iraqi sector set forth in paragraph 3 of this Article.

5. In compensation for the road acquired between Tulkarem and Qalqiliya, the Government of Israel agrees to pay to the Government of the Hashemite Jordan Kingdom the cost of constructing twenty kilometres of first-class new road.

6. Wherever villages may be affected by the establishment of the Armistice Demarcation Line provided for in paragraph 2 of this Article, the inhabitants of such villages shall be entitled to maintain, and shall be protected in their full rights of residence, property and freedom. In the event any of the inhabitants should decide to leave their villages, they shall be entitled to take with them their livestock and other movable property, and to receive without delay full compensa-

התפוסה עתה בידי האחרונים, הואיל וכוונתה של ממשלת עיראק בנידון זה הובאה לידיעת המתווך בפועל באיגרת שר־החוץ של עיראק מיום 20 במארס, בה ייפה את כוחה של משלחת ממלכת הירדן ההאשמית לשאת ולתת בשם הכוחות העיראקיים והודיע כי כוחות אלה יסולקו.

2. קו שביתת־הנשק לגזרה התפוסה עתה בידי הכוחות העיראקיים יהיה כמותווה במפה 1 שבנספח 1 להסכם זה ומסומן באות (A).

3. קו שביתת־הנשק שנקבע בפסקה 2 של סעיף זה ייוצב שלבים שלבים כלהלן, ועד אז יקוימו הקווים הצבאיים הנוכחיים:

א. בשטח שממערב לדרך מבקעה לג׳לג׳וליה ומשם בואך מזרחה לכפר קאסם: תוך חמישה שבועות מיום חתימת הסכם שביתת־נשק זה.

ב. בשטח ואדי ערה שמצפון לקו מבקעה לזבובה: תוך שבעה שבועות מיום חתימת הסכם שביתת־נשק זה.

ג. בכל שאר השטחים של הגזרה העיראקית: תוך חמישה־עשר שבועות מיום חתימת הסכם שביתת־נשק זה.

4. קו שביתת־הנשק בגזרה חברון — ים המלח, שנזכר בפסקה ג לסעיף 5 של הסכם זה והמסומן באות (B) במפה 1 שבנספח 1, והכרוך בסטייה ניכרת מן הקווים הצבאיים הנוכחיים לטובת כוחות ממלכת הירדן ההאשמית — כוונתו לשמש פיצוי לעומת השינויים בקווים הצבאיים הנוכחיים של הגזרה העיראקית כמפורט בפסקה 3 של סעיף זה.

5. כפיצוי לכביש בין טול־כרם וקלקיליה הנמסר לרשותה, מסכימה ממשלת ישראל לשלם לממשלת ממלכת הירדן ההאשמית את ההוצאות של סלילת כביש חדש, מסוג א׳, באורך 20 ק״מ.

6. בכל מקום, בו עשויים כפרים להיפגע על־ידי קביעת קו שביתת־הנשק כמצוין בפסקה 2 של סעיף זה, יהיו רשאים תושביהם של כפרים אלה לקיים בידיהם את זכויותיהם המלאות — וזכויות אלה יהיו מוגנות — לגבי מקום מושבם, קניינם וחירותם. באם יחליט מי מבין התושבים לנטוש את כפרו, יהיה רשאי לקחת עמו את מקנהו ושאר מטלטליו ולקבל בלי דחוי פיצויים מלאים תמורת קרקעותיו שעזב. לכוחות

tion for the land which they have left. It shall be prohibited for Israeli forces to enter or to be stationed in such villages, in which locally recruited Arab police shall be organised and stationed for internal security purposes.

7. The Hashemite Jordan Kingdom accepts responsibility for all Iraqi forces in Palestine.

8. The provisions of this Article shall not be interpreted as prejudicing, in any sense, an ultimate political settlement between the Parties to this Agreement.

9. The Armistice Demarcation Lines defined in Articles V and VI of this Agreement are agreed upon by the Parties without prejudice to future territorial settlements or boundary lines or to claims of either Party relating thereto.

10. Except where otherwise provided, the Armistice Demarcation Lines shall be established, including such withdrawal of forces as may be necessary for this purpose, within ten days from the date on which this Agreement is signed.

11. The Armistice Demarcation Lines defined in this Article and in Article V shall be subject to such rectifications as may be agreed upon by the Parties to this Agreement, and all such rectifications shall have the same force and effect as if they had been incorporated in full in this General Armistice Agreement.

ARTICLE VII

1. The military forces of the Parties to this Agreement shall be limited to defensive forces only in the areas extending ten kilometres from each side of the Armistice Demarcation Lines, except where geographical considerations make this impractical, as at the southernmost tip of Palestine and the coastal strip. Defensive forces permissible in each sector shall be as defined in Annex II to this Agreement. In the sector now held by Iraqi forces, calculations in the reduction of forces shall include the number of Iraqi forces in this sector.

2. Reduction of forces to defensive strength in accordance with the preceding paragraph shall be completed within ten days of the establishment of the Armistice Demarcation Lines defined in this Agreement. In the same way the removal of mines from mined roads and areas evacuated by either Party, and the transmission of plans showing the location of such minefields to

הישראליים יהיה אסור להיכנס לכפרים כאלה או לחנות בהם; משטרה ערבית, שתגויס מבין בני המקום, תאורגן ותחנה בהם לשם ביטחון פנימי.

7. ממלכת הירדן ההאשמית מקבלת על עצמה אחריות לגבי כל הכוחות העיראקיים בארץ־ישראל.

8. תנאי הסעיף הזה לא יתפרשו כחורצים מראש, באיזה מובן שהוא, את ההסדר המדיני הסופי בין הצדדים החתומים על הסכם זה.

9. קווי שביתת־הנשק שהוגדרו בסעיפים 5 ו־6 של הסכם זה נקבעו בהסכמת הצדדים בלי לחרוץ מראש סדרים טריטוריאליים או קווי גבול לעתיד לבוא או תביעות של צד מן הצדדים בעניינים אלה.

10. קווי שביתת־הנשק ייקבעו תוך עשרה ימים מיום חתימת הסכם זה, פרט לשטחים, שלגביהם נקבע מועד אחר, וקביעת הקו תכלול סילוק של כוחות כפי שיידרש למטרה זו.

11. קווי שביתת־הנשק שהוגדרו בסעיף זה ובסעיף 5 יהיו ניתנים לאותם תיקונים שיסכימו עליהם הצדדים להסכם זה, ולכל תיקונים כאלה יהיו אותו הכוח ואותו התוקף כאילו נכללו במלואם בהסכם זה לשביתת־נשק כללית.

סעיף 7

1. הכוחות הצבאיים של הצדדים להסכם זה יצומצמו עד כדי כוחות הגנה בלבד בשטחים המשתרעים לרוחב עשרה ק"מ משני עברי קווי שביתת־הנשק, פרט לאותם המקומות בהם לא יהיה דבר זה בר־ביצוע בשל שיקולים גיאוגרפיים, כגון בקצה הדרומי ביותר של גבול ארץ־ישראל וברצועת החוף. כוחות הגנה, שהחזקתם תהיה מותרת בכל גזרה, יוגדרו בנספח 2 להסכם זה. בגזרה התפוסה עתה בידי כוחות עיראקיים תובא עוצמת הכוחות העיראקיים שבגזרה זו בחשבון הפחתת הכוחות.

2. הפחתת כוחות כדי עוצמה של כוח הגנה בהתאם לפסקה הקודמת, תושלם תוך עשרה ימים מיום הצבת קווי שביתת־הנשק שהוגדרו בהסכם זה. סילוק מוקשים מדרכים ושטחים ממוקשים שיפונו על־ידי אחד הצדדים, ומסירת תרשימים המראים את מקומם של שדות־מוקשים

the other Party shall be completed within the same period.

3. The strength of the forces which may be maintained by the Parties on each side of the Armistice Demarcation Lines shall be subject to periodical review with a view toward further reduction of such forces by mutual agreement of the Parties.

ARTICLE VIII

1. A Special Committee, composed of two representatives of each Party designated by the respective Governments, shall be established for the purpose of formulating agreed plans and arrangements designed to enlarge the scope of this Agreement and to effect improvements in its application.

2. The Special Committee shall be organised immediately following the coming into effect of this Agreement and shall direct its attention to the formulation of agreed plans and arrangements for such matters as either Party may submit to it, which, in any case, shall include the following, on which agreement in principle already exists: free movement of traffic on vital roads, including the Bethlehem and Latrun—Jerusalem roads; resumption of the normal functioning of the cultural and humanitarian institutions on Mount Scopus and free access thereto; free access to the Holy Places and cultural institutions and use of the cemetery on the Mount of Olives; resumption of operation of the Latrun pumping station; provision of electricity for the Old City; and resumption of operation of the railroad to Jerusalem.

3. The Special Committee shall have exclusive competence over such matters as may be referred to it. Agreed plans and arrangements formulated by it may provide for the exercise of supervisory functions by the Mixed Armistice Commission established in Article XI.

ARTICLE IX

Agreements reached between the Parties subsequent to the signing of this Armistice Agreement relating to such matters as further reduction of forces as contemplated in paragraph 3 of Article VII, future adjustments of the Armistice Demarcation Lines, and plans and arrangements formulated by the Special Committee established in Article VIII, shall have the same force and effect as the provisions of this Agreement and shall be equally binding upon the Parties.

כאלה לצד השני יבוצעו אף הם תוך אותה תקופה.

3. עוצמת הכוחות שיוחזקו על־ידי הצדדים בשני עברי קווי שביתת־הנשק תעמוד לבדיקה בכל פרק־זמן לשם הפחתתם הנוספת של כוחות אלה תוך הסכמה הדדית בין הצדדים.

סעיף 8

1. ועדה מיוחדת, מורכבת משני נציגים של כל צד, ושיתמנו על־ידי הממשלות הנוגעות בדבר, תוקם לשם ניסוח התכניות וההסדרים המוסכמים שתכליתם להרחיב את היקף ההסכם הזה ולשפר את דרכי ביצועו.

2. הוועדה המיוחדת תאורגן מיד לאחר כניסת הסכם זה לתוקפו ותשים את לבה לניסוחם של תכניות והסדרים מוסכמים לגבי אותם עניינים שכל צד יגיש לה; עניינים אלה יכללו, על כל פנים, את הסעיפים דלקמן שעליהם כבר הושגה הסכמה עקרונית: חופש תנועה בדרכים חיוניות, בכללן דרך בית־לחם ודרך לטרון — ירושלים; חידוש עבודתם הסדירה של המוסדות התרבותיים וההומניטריים שעל הר הצופים וגישה חופשית אליהם; גישה חופשית אל המקומות הקדושים ואל מוסדות תרבות והשימוש בבית־הקברות שעל הר הזיתים; חידוש עבודתה של תחנת־השאיבה בלטרון; אספקת חשמל לעיר העתיקה וחידוש התנועה בקו מסילת־הברזל לירושלים.

3. לוועדה המיוחדת תהיה הסמכות היחידה לגבי עניינים כאלה שיובאו בפניה. תכניות והסדרים מוסכמים שינוסחו על־ידיה יוכלו לקבוע את השימוש בתפקידי הפיקוח על־ידי ועדת שביתת־הנשק המעורבת המוקמת בהתאם לסעיף 11.

סעיף 9

הסכמים שיושגו על־ידי הצדדים אחרי חתימת הסכם שביתת־נשק זה, לגבי עניינים כגון הפחתה נוספת של כוחות, כפי שנרמז בפסקה 3 של סעיף 7, תיקונים נוספים בקווי שביתת־הנשק, וכן תכניות והסדרים שינוסחו על־ידי הוועדה המיוחדת שתוקם לפי סעיף 8, יהיה להם אותו כוח ואותו תוקף כמו לתנאי הסכם זה ויחייבו את הצדדים במידה שווה.

ARTICLE X

An exchange of prisoners of war having been effected by special arrangement between the Parties prior to the signing of this Agreement, no further arrangements on this matter are required except that the Mixed Armistice Commission shall undertake to re-examine whether there may be any prisoners of war belonging to either Party which were not included in the previous exchange. In the event that prisoners of war shall be found to exist the Mixed Armistice Commission shall arrange for an early exchange of such prisoners. The Parties to this Agreement undertake to afford full co-operation to the Mixed Armistice Commission in its discharge of this responsibility.

סעיף 10

חילופים של שבויי המלחמה כבר בוצעו על־ידי הסדר מיוחד בין שני הצדדים עוד לפני חתימת ההסכם הזה, ואין צורך בהסדרים נוספים בעניין זה, אלא שוועדת שביתת־הנשק המעורבת מתחייבת לשוב ולבדוק בדבר כדי להיווכח אם אין עוד שבויי מלחמה שעדיין לא הוחלפו בחילופים הקודמים. אם תמצא ועדת שביתת־הנשק המעורבת שעדיין נמצאים שבויי מלחמה כאלה — תסדר את חילופיהם בהקדם. הצדדים להסכם זה מתחייבים להושיט את מלוא עזרתם לוועדת שביתת־הנשק המעורבת בביצוע משימה זו.

ARTICLE XI

1. The execution of the provisions of this Agreement, with the exception of such matters as fall within the exclusive competence of the Special Committee established in Article VIII, shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of five members, of whom each Party to this Agreement shall designate two, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at Jerusalem and shall hold its meetings at such places and at such times as it may deem necessary for the effective conduct of its work.

3. The Mixed Armistice Commission shall be convened in its first meeting by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation not later than one week following the signing of this Agreement.

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission, to the extent possible, shall be based on the principle of unanimity. In the absence of unanimity, decisions shall be taken by majority vote of the members of the Commission present and voting.

5. The Mixed Armistice Commission shall formulate its own rules of procedure. Meetings shall be held only after due notice to the members by the Chairman. The quorum for its meetings shall be a majority of its members.

סעיף 11

1. על ביצוע תנאי ההסכם הזה, פרט לעניינים כאלה שיהיו נתונים לסמכותה היחידה של הוועדה המיוחדת המוקמת לפי סעיף 8, תשגיח ועדה מעורבת לשביתת־הנשק, מורכבת מחמישה חברים, אשר כל צד להסכם זה ימנה שניים מהם ואשר היושב־ראש שלה יהיה ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה, או קצין גבוה מקרב משקיפי או״ם, אשר יתמנה על־ידי ראש המטה לאחר התייעצות עם שני הצדדים להסכם זה.

2. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תקיים את מושבה בירושלים ותכנס את ישיבותיה במקומות ובזמנים שתמצאם לנחוצים לשם ניהול יעיל של עבודתה.

3. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תכונס לישיבתה הראשונה על־ידי ראש המטה של ארגון או״ם לפיקוח על ההפוגה לא יאוחר משבוע אחד לאחר חתימת הסכם זה.

4. החלטות הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תתקבלנה, במידת האפשר, פה אחד. בהעדר אחדות־הדעות, תתקבלנה ההחלטות ברוב קולות של חברי הוועדה הנוכחים והמצביעים.

5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תנסח את כללי הנוהל לעבודתה. לא תכונסנה ישיבות אלא לאחר הודעה בעוד מועד על־ידי היושב־ראש לחברי הוועדה. רוב חברי הוועדה הוא יהיה המניין החוקי בישיבותיה.

6. The Commission shall be empowered to employ Observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation. Assignments of a general or special nature given to United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission shall be subject to approval by the United Nations Chief of Staff or his designated representative on the Commission, whichever is serving as Chairman.

7. Claims or complaints presented by either Party relating to the application of this Agreement shall be referred immediately to the Mixed Armistice Commission through its Chairman. The Commission shall take such action on all such claims or complaints by means of its observation and investigation machinery as it may deem appropriate, with a view to equitable and mutually satisfactory settlement.

8. Where interpretration of the meaning of a particular provision of this Agreement, other than the Preamble and Articles I and II, is at issue, the Commission's interpretation shall prevail. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

9. The Mixed Armistice Commission shall submit to both Parties reports on its activities as frequently as it may consider necessary. A copy of each such report shall be presented to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the appropriate organ or agency of the United Nations.

10. Members of the Commission and its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the area covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary, provided that when such decisions of the Commission are reached by a majority vote United Nations Observers only shall be employed.

11. The expenses of the Commission, other than those relating to United Nations Observers, shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement.

6. הוועדה תהיה רשאית להעסיק משקיפים, במספר שתראה אותו דרוש לביצוע תפקידיה, והללו יוכלו להתמנות אם מקרב הארגונים הצבאיים של שני הצדדים ואם מקרב חבר העובדים הצבאיים של ארגון או"ם לפיקוח על ההפוגה, או משני אלה. אם יתמנו משקיפי או"ם כאמור, יוסיפו הללו לסור למשמעתו של ראש מטה ארגון האו"ם לפיקוח על ההפוגה. הטלת תפקידים בעלי אופי כללי או מיוחד על משקיפי או"ם הנספחים לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, תהיה טעונה אישורו של יושב־ראש הוועדה, כלומר, של ראש מטה או"ם או של נציגו הממונה.

7. תביעות או תלונות, שהוגשו על־ידי אחד הצדדים בנוגע לתחולתו של הסכם זה, יובאו מיד לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק באמצעות היושב־ראש שלה. הוועדה, באמצעות מנגנון הפיקוח והחקירה שלה, תנקוט לגבי תביעות או תלונות כאלה באותה פעולה שתראה אותה מתאימה, על־מנת להגיע לידי פתרון צודק ומניח את דעת שני הצדדים.

8. נחלקו הדעות לגבי פירוש משמעותו של תנאי מסוים בהסכם זה, פרט למבוא ולסעיפים 1 ו־2, יכריע פירושה של הוועדה. הוועדה תוכל, לפי ראות עיניה ובהתאם לצורך, להמליץ מזמן לזמן לפני הצדדים על הכנסת שינויים בתנאי ההסכם הזה.

9. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תגיש לשני הצדדים דינים־וחשבונות על פעולותיה כל אימת שתראה צורך בכך. העתק של כל דין־וחשבון יישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתו למוסד המתאים של האומות המאוחדות.

10. לחברי הוועדה ולמשקיפיה יוענק אותו חופש תנועה וגישה בשטח אשר הסכם זה חל עליו, שהוועדה תחליט עליו, בתנאי שאם נתקבלה החלטה כזאת ברוב קולות, יועסקו משקיפי או"ם בלבד.

11. הוצאותיה הכספיות של הוועדה, פרט להוצאות משקיפי האומות המאוחדות, ישאו בהן שווה בשווה שני הצדדים להסכם זה.

ARTICLE XII

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. This Agreement, having been negotiated and concluded in pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 calling for the establishment of an armistice in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, shall remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved, except as provided in paragraph 3 of this Article.

3. The Parties to this Agreement may, by mutual consent, revise this Agreement or any of its provisions, or may suspend its application, other than Articles I and III, at any time. In the absence of mutual agreement and after this Agreement has been in effect for one year from the date of its signing, either of the Parties may call upon the Secretary-General of the United Nations to convoke a conference of representatives of the two Parties for the purpose of reviewing, revising, or suspending any of the provisions of this Agreement other than Articles I and III. Participation in such conference shall be obligatory upon the Parties.

4. If the conference provided for in paragraph 3 of this Article does not result in an agreed solution of a point in dispute, either Party may bring the matter before the Security Council of the United Nations for the relief sought on the grounds that this Agreement has been concluded in pursuance of Security Council action toward the end of achieving peace in Palestine.

5. This Agreement is signed in quintuplicate, of which one copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and to the Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the United Nations Acting Mediator on Palestine.

DONE at Rhodes, Island of Rhodes, Greece, on the third of April nineteen forty-nine in the presence of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

סעיף 12

1. ההסכם הזה אינו טעון אישור וייכנס לתוקפו מיד לאחר חתימתו.

2. הסכם זה, שנשאו ונתנו בו ושנכרת בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948 — הדורשת הנהגת שביתת־נשק על־מנת להרחיק את הסכנה הנשקפת לשלום בארץ־ישראל ולהקל על המעבר מן ההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל — יישאר בתוקפו עד אשר יושג יישוב של שלום בין הצדדים, בהתחשב עם האמור בפסקה 3 של סעיף זה.

3. הצדדים להסכם זה יוכלו, בהסכמה הדדית, לתקן בכל עת את ההסכם, או כל תנאי מתנאיו, או להפסיק את תוקפם, פרט לסעיפים 1 ו־3. בהעדר הסכמה הדדית, ולאחר שהסכם זה יהיה בתוקפו שנה אחת ממועד חתימתו, יוכל כל אחד משני הצדדים לדרוש מהמזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכנס ועידה של נציגי שני הצדדים על־מנת לשקול מחדש, לתקן או לבטל כל תנאי מתנאי הסכם זה, פרט לסעיפים 1 ו־3. השתתפות בוועידה זו תהיה חובה על שני הצדדים.

4. אם לא הגיעו בוועידה, הנזכרת בפסקה 3 של סעיף זה, לידי פתרון מוסכם בשאלה שנויה במחלוקת, יוכל כל צד להביא את העניין בפני מועצת־הביטחון של האומות המאוחדות ולתבוע ממנה את סיפוק טענותיו, בנימוק שהסכם זה נכרת בהתאם לפעולת מועצת־הביטחון המכוונת להשכנת שלום בארץ־ישראל.

5. הסכם זה נחתם בחמישה העתקים. העתק אחד מהם יישמר בידי כל צד; שני העתקים יישלחו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתם למועצת־הביטחון ולוועדת הפיוס לארץ־ישראל מטעם האומות המאוחדות והעתק אחד יימסר לידי המתווך בפועל לארץ־ישראל.

נערך בעיר רודוס, אי רודוס, יוון, ב־3 באפריל אלף תשע מאות ארבעים ותשע, במעמד המתווך בפועל לארץ־ישראל מטעם או"ם וראש המטה של ארגון האו"ם לפיקוח על ההפוגה.

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE HASHEMITE JORDAN KINGDOM

Signed:
A. Sudki El-jundi
Mohammed Mowaita

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF ISRAEL

Signed:
Reuven Shiloah
Moshe Dayan Sgan Alouf

ANNEX I
MAPS DELINEATING ARMISTICE DEMARCATION LINES
(Not reproduced here)

ANNEX II
DEFINITION OF DEFENSIVE FORCES

I. For the purposes of this Agreement defensive forces shall be defined as follows:

1. *Land Forces*
   - (a) A standard BN to consist of not more than 800 officers and other ranks, and to be composed of not more than:
     - (i) Four rifle companies with ordinary infantry equipment; rifles, LMG's, SMG's, light mortars, anti-tank rifles and PIAT.
       The light mortars shall not be heavier than 2".
       The following number of weapons per BN shall not be exceeded:
       48 LMG's
       16 Mortars 2"
       8 PIAT's
     - (ii) One support company with not more than six MMG's, six mortars not heavier than 3", four anti-tank guns not heavier than 6 pounders.
     - (iii) One Headquarters Company.
   - (b) The artillery and anti-aircraft artillery to be allotted to the Defensive Forces shall consist of the following type of weapons:
     Field guns not heavier than twenty-five pounders, the anti-aircraft guns not heavier than forty millimeters.

בשמה ומטעמה של ממשלת ממלכת הירדן ההאשמית

חתום:
א. צודקי אל ג׳ונדי
מחמד מווייטה

בשמה ומטעמה של ממשלת ישראל

חתום:
ראובן שילוח
משה דיין, סגן אלוף

נספח 1
המפות לסימון קווי שביתת־הנשק
(אינן ניתנות כאן)

נספח 2
הגדרה של כוחות הגנה

א. לצרכי ההסכם הזה יהיו כוחות ההגנה מוגדרים כדלקמן:

1. כוחות יבשה

(א) גדוד תקין אחד אשר לא ימנה יותר מ־800 קצינים וחיילים ואשר הרכבו לא יעלה על —

(I) ארבע פלוגות רובאיות בעלות ציוד רגיל של חיל־רגלים; רובים, מקלעים, תת־מקלעים, מרגמות קלות, רובים אנטי־טנקיים ופיאטים. המרגמות הקלות לא יעלו על ״2. מספר כלי הנשק לכל גדוד לא יעלה על —
48 מקלעים
16 מרגמות ״2
8 פיאטים

(II) פלוגה מסייעת אחת בעלת לא יותר מ־6 מכונות־ירייה קלות, 6 מרגמות לא כבדות מ־״3, 4 תותחים אנטי־טנקיים לא כבדים מ־6 ליבראות.

(III) פלוגת מטה אחת.

(ב) התותחים והתותחים האנטי־אוויריים שיוקצו לכוחות ההגנה יכללו את סוגי הנשק הבאים: תותחי־שדה לא כבדים מ־25 ליבראות, תותחים אנטי־אוויריים לא כבדים מ־40 מ״מ.

2. The following are excluded from the term "Defensive Forces".
   (a) Armour, such as tanks of all types, armoured cars, Bren gun carriers, half-tracks, armoured vehicles or load carriers, or any other armoured vehicles.
   (b) All support arms and units other than those specified in paragraphs 1 (a) i and ii, and 1 (b) above.
   (c) Service units to be agreed upon.

3. *Air Forces*

In the areas where defensive forces only are permitted airfields, airstrips, landing fields and other installations, and military aircraft shall be employed for defensive and normal supply purposes only.

II. The defensive forces which may be maintained by each Party in the areas extending ten kilometres from each side of the Armistice Demarcation Lines, as provided in paragraph 1 of Article VI, shall be as follows for the sectors described in Article V, paragraph 1:

1. Sector Kh Deir Arab (MR 1510-1574) to the northern terminus of the lines defined in the 30 November 1948 Cease-Fire Agreement for the Jerusalem area: one battalion each.
2. Jerusalem sector: two battalions each.
3. Hebron — Dead Sea Sector: one battalion each.
4. Sector Engeddi to Eylat: three battalions each. In addition, each side will be allowed one squadron of light armoured cars consisting of not more than 13 light armoured cars or half tracks. The weapons permissible on these vehicles will be determined by the Mixed Armistice Commission.
5. Sector now held by Iraqi forces: five battalions each, and one squadron of armoured cars each.

2. סוגי הנשק הבאים מוצאים מכלל המונח "כוחות הגנה":
   (א) שריון, כגון טנקים מכל הסוגים, מכוניות משוריינות, נושאי־ברן, חצאי־זחלים, משוריינים או נושאי משא וכל סוג אחר של כלי רכב משוריינים.
   (ב) כל נשק מסייע ויחידות סיוע פרט לאלה שהוגדרו בסעיף 1 (א) (I) ו־(II), ובסעיף 1 (ב) לעיל.
   (ג) על יחידות שירות יוסכם.

3. כוחות אוויר

בשטחים, בהם מותרת החזקה של כוחות הגנה בלבד, ישמשו שדות־תעופה, שדות־חניה, רצועות נחיתה ומתקנים אחרים ומטוסים צבאיים ורק למטרות הגנה ואספקה תקינה.

ב. כוחות ההגנה, שהצדדים רשאים להחזיק בשטחים המשתרעים 10 ק"מ משני עברי קווי שביתת־הנשק, כפי שנקבע בפסקה 1 של סעיף 6, יהיו כלהלן לגבי הגזרות המתוארות בסעיף 5, פסקה 1:

1. בגזרה חירבת־דיר־ערב (נ. צ. 1510-1574) עד הקצה הצפוני של הקווים שהוגדרו בהסכם 30 בנובמבר 1948 של הפסקת־אש כללית באיזור ירושלים: גדוד אחד לכל צד.
2. גזרת ירושלים: שני גדודים לכל צד.
3. גזרת חברון — ים המלח: גדוד אחד לכל צד.
4. גזרת עין־גדי עד אילת: שלושה גדודים לכל צד. נוסף על כך, הרשות בידי כל צד להחזיק גונדה אחת של מכוניות משוריינות קלות, שלא תכלול יותר מ־13 מכוניות משוריינות קלות או חצאי־זחלים. ועדת שביתת־הנשק המעורבת תקבע את כלי הנשק שכלי רכב אלה יהיו רשאים לשאת.
5. הגזרה התפוסה עתה בידי כוחות עיראקיים: חמישה גדודים לכל צד וגונדה אחת של מכוניות משוריינות לכל צד.

נספח ט
APPENDIX J

הסכם שביתת־נשק כללית בין ישראל לסוריה (20 ביולי 1949)
Israeli—Syrian General Armistice Agreement (20 July 1949)

PREAMBLE

THE Parties to the present Agreement

Responding to the Security Council resolution of 16 November, 1948, calling upon them, as a further provisional measure under Article 40 of the Charter of the United Nations and in order to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, to negotiate an armistice;

Having decided to enter into negotiations under United Nations Chairmanship concerning the implementation of the Security Council resolution of 16 November 1948; and having appointed representatives empowered to negotiate and conclude an Armistice Agreement;

The undersigned representatives, having exchanged their full powers found to be in good and proper form, have agreed upon the following provisions:

מבוא

הואיל והצדדים להסכם זה —

נענו להחלטתה של מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, אשר קראה להם לנהל משא־ומתן על שביתת־נשק, כאמצעי זמני נוסף לפי סעיף 40 של מגילת או״ם, ולשם הקלת המעבר מההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל;

החליטו להיכנס למשא־ומתן בראשות האומות המאוחדות לשם ביצוע החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948;

ומינו נציגים מיופי־כוח לנהל משא־ומתן ולכרות הסכם על שביתת־נשק;

הסכימו הנציגים החתומים מטה, לאחר שנתנו אלו לאלו את אגרות הרשאתם שנמצאו ערוכות כשורה, על התנאים האלה:

ARTICLE I

With a view to promoting the return of permanent peace in Palestine and in recognition of the importance in this regard of mutual assurances concerning the future military operations of the Parties, the following principles, which shall be fully observed by both Parties during the armistice, are hereby affirmed:

1. The injunction of the Security Council against resort to military force in the settlement of the Palestine question shall henceforth be scrupulously respected by both Parties. The establishment of an armistice between their armed forces is accepted as an indispensable step toward the liquidation of armed conflict and the restoration of peace in Palestine.
2. No aggressive action by the armed forces — land, sea or air — of either Party shall be undertaken, planned or threatened against the people or the armed forces of the other; it being understood that the use of the term "planned" in this context has no bearing on normal staff planning as

סעיף 1

בכוונה לסייע להחזרת שלום של קבע בארץ־ישראל ומתוך הכרת החשיבות הנודעת בנידון זה לערבויות הדדיות בנוגע למבצעיהם הצבאיים של שני הצדדים לעתיד לבוא, נקבעים בזה העקרונות הבאים, אשר יקוימו במלואם על־ידי שני הצדדים במשך שביתת־הנשק:

1. האיסור שהוטל על־ידי מועצת־הביטחון על השימוש בכוח צבאי לשם פתרון שאלת ארץ־ישראל יישמר להבא בכל החומרה על־ידי שני הצדדים. התקנת שביתת־נשק בין כוחותיהם המזוינים מתקבלת כצעד הכרחי לקראת חיסול הסכסוך המזוין והשבת השלום בארץ־ישראל על כנו.
2. שום צד מהצדדים לא יאיים, לא יתכנן ולא יבצע פעולה תוקפנית באמצעות כוחותיו המזוינים — ביבשה, בים או באוויר — נגד האוכלוסיה או הכוחות המזוינים של הצד השני; ומוסכם הוא שהשימוש במונח ״תכנן״

generally practiced in military organisations.

3. The right of each Party to its security and freedom from fear of attack by the armed forces of the other shall be fully respected.

Article II

With a specific view to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognized.
2. It is also recognized that no provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and position of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question, the provisions of this Agreement being dictated exclusively by military, and not by political, considerations.

Article III

1. In pursuance of the foregoing principles and of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, a general armistice between the armed forces of the two Parties — land, sea and air — is hereby established.

2. No element of the land, sea or air, military or para-military, forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the military or para-military forces of the other Party, or against civilians in territory under the control of that Party, or shall advance beyond or pass over for any purpose whatsoever the Armistice Demarcation Line set forth in Article V of this Agreement; or enter into or pass through the air space of the other Party or through the waters within three miles of the coastline of the other Party.

3. No warlike act or act of hostility shall be conducted from territory controlled by one of the Parties to this Agreement against the other Party or against civilians in territory under control of that Party.

בסעיף זה אינו חל על תכנון מטה תקין הנהוג בדרך כלל בארגונים צבאיים.

3. זכותו של כל צד להיות בטוח וחופשי מפחד התקפה על־ידי כוחותיו המזוינים של הצד השני תכובד במלואה.

סעיף 2

מתוך כוונה מיוחדת להגשים את החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, מתאשרים בזה העקרונות והמגמות הבאים:

1. הצדדים מכירים בעיקרון שאין לזכות ביתרון צבאי או מדיני בתקופת ההפוגה עליה פקדה מועצת־הביטחון.
2. כן מכירים הצדדים ששום תנאי מתנאי ההסכם הזה לא יחרוץ בשום פנים מראש את זכויותיו, תביעותיו ועמדתו של כל צד להסכם זה ביישובה הסופי של בעיית ארץ־ישראל בדרך שלום, באשר תנאי הסכם זה נקבעים מתוך שיקולים צבאיים בלבד, ולא מתוך שיקולים מדיניים.

סעיף 3

1. בהתאם לעקרונות המובאים לעיל ולהחלטת מועצת הביטחון מ־16 בנובמבר 1948, נקבעת בזה שביתת־נשק כללית בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים — ביבשה, בים ובאוויר.

2. שום חלק מכוחותיו של כל אחד משני הצדדים, ביבשה, בים או באוויר, אם צבאיים ואם צבאיים־למחצה, לרבות כוחות בלתי־סדירים, לא יעשו מעשה־מלחמה או מעשה־איבה כלשהם נגד כוחותיו הצבאיים או הצבאיים־למחצה של הצד שכנגד, או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של אותו צד; אף לא יתקדמו אל מעבר לקו שביתת־הנשק המסומן בסעיף 5 של הסכם זה, ולא יעברו אותו למטרה כלשהי; כמו כן לא יחדרו לתוך חלל האוויר של הצד שכנגד או לתוך מימיו במרחק שלושה מילין מקו החוף ולא יעברו דרך אותו חלל אוויר או אותם המים.

3. לא ייעשה כל מעשה־מלחמה או מעשה־איבה מהשטח הנתון לשליטתו של אחד מהצדדים להסכם זה נגד הצד השני או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של הצד השני.

ARTICLE IV

1. The line described in Article V of this Agreement shall be designed as the Armistice Demarcation Line and is delineated in pursuance of the purpose and intent of the resolution of the Security Council of 16 November 1948.

2. The basic purpose of the Armistice Demarcation Line is to delineate the line beyond which the armed forces of the respective Parties shall not move.

3. Rules and regulations of the armed forces of the Parties, which prohibit civilians from crossing the fighting lines or entering the area between the lines, shall remain in effect after the signing of this Agreement, with application to the Armistice Demarcation Line defined in Article V, subject to the provisions of paragraph 5 of that Article.

ARTICLE V

1. It is emphasized that the following arrangements for the Armistice Demarcation Line between the Israeli and Syrian Armed forces and for the Demilitarized Zone are not to be interpreted as having any relation whatsoever to ultimate territorial arrangements affecting the two Parties to this Agreement.

2. In pursuance of the spirit of the Security Council resolution of 16 November 1948, the Armistice Demarcation Line and the Demilitarized Zone have been defined with a view toward separating the armed forces of the two parties in such manner as to minimize the possibility of friction and incident, while providing for the gradual restoration of normal civilian life in the area of the Demilitarized Zone, without prejudice to the ultimate settlement.

3. The Armistice Demarcation Line shall be as delineated on the map attached to this Agreement as Annex I. The Armistice Demarcation Line shall follow a line midway between the existing truce lines, as certified by the United Nations Truce Supervision Organisation for the Israeli and Syrian forces. Where the existing truce lines run along the international boundary between Syria and Palestine, the Armistice Demarcation Line shall follow that boundary line.

4. The armed forces of the two Parties shall nowhere advance beyond the Armistice Demarcation Line.

5.a. Where the Armistice Demarcation Line does not correspond to the inter-

סעיף 4

1. הקו המתואר בסעיף 5 של הסכם זה יצוין כקו שביתת־הנשק והוא מותווה בהתאם למטרתה ולכוונתה של החלטת מועצת־הביטחון מיום 16 בנובמבר 1948.

2. מטרת היסוד של קו שביתת־הנשק היא להתוות קו אשר מעבר לו לא ינועו הכוחות המזוינים של כל אחד מהצדדים.

3. הוראות ותקנות של הכוחות המזוינים של הצדדים, האוסרות על אזרחים לעבור את קווי הלחימה או להיכנס אל תוך השטח אשר בין הקווים, יישארו בתוקפן לאחר חתימת הסכם זה, בנוגע לקו שביתת־הנשק המוגדר בסעיף 5, תוך זיקה לתנאי פסקה 5 של אותו סעיף.

סעיף 5

1. מודגש בזה שהסדרים הנקבעים לגבי קו שביתת־הנשק בין הכוחות המזוינים של ישראל וסוריה ולגבי האיזור המפורז לא יתפרשו כאילו יש להם יחס כלשהו להסדרים הטריטוריאליים הסופיים הנוגעים לשני הצדדים של הסכם זה.

2. לפי רוחה של החלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948 נקבעו קו שביתת־הנשק והאיזור המפורז על־מנת להפריד בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים בדרך שיהא בה כדי להפחית עד למינימום את האפשרות של חיכוכים והתנגשויות, ולהבטיח תוך כדי כך את האפשרות להחזיר בהדרגה את החיים האזרחיים באיזור המפורז למסלולם התקין, בלי שייחרץ בזה מראש גורלו של ההסדר הסופי.

3. קו שביתת־הנשק יהיה כמותווה במפה המצורפת להסכם זה כנספח 1. קו שביתת־הנשק יעבור בתווך בין קווי ההפוגה הקיימים של הכוחות הישראליים והסוריים כפי שנתאשרו על־ידי ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם האו״ם. מקום שקווי ההפוגה הקיימים חופפים את קו הגבול הבינלאומי בין סוריה וארץ־ישראל יעבור קו שביתת־הנשק לאורך קו גבול זה.

4. בשום מקום לא יתקדמו הכוחות המזוינים של שני הצדדים אל מעבר לקו שביתת־הנשק.

5. א. מקום שקו שביתת־הנשק אינו חופף את הגבול הבינלאומי בין סוריה

וארץ־ישראל, הרי, עד להסדר טריטוריאלי סופי בין הצדדים, ייקבע השטח שבין קו שביתת־הנשק ובין הגבול, כאיזור מפורז שבו תהיה אסורה לחלוטין מציאותם של כוחות מזוינים של שני הצדדים ושום פעולה של כוחות צבאיים למחצה לא תורשה בו. תנאי זה חל על גזרות עין־גב ודרדרה, שיהוו חלק של האיזור המפורז.

ב. חדירת כוחות מזוינים, אם צבאיים ואם צבאיים למחצה, של צד מן הצדדים לכל חלק של האיזור המפורז, יראו אותה — אם תאושר העובדה על ידי נציגי האו״ם הנזכרים בפסקת המשנה הבאה — כהפרה גלויה של הסכם זה.

ג. יושב־ראש ועדת שביתת־הנשק המעורבת, שתוקם לפי סעיף 7 של הסכם זה ומשקיפי האו״ם המסופחים לוועדה יהיו אחראים להבטחת קיומו המלא של סעיף זה.

ד. יציאתם של אותם הכוחות המזוינים המצויים כעת באיזור המפורז תבוצע בהתאם לתכנית היציאה המצורפת להסכם זה (נספח 2).

ה. יושב־ראש ועדת שביתת־הנשק המעורבת יהיה מיופה־כוח להרשות את חזרתם של אזרחים לכפרים ולישובים באיזור המפורז ואת העסקתם של שוטרים אזרחיים במספר מוגבל, שיגויסו במקום לצורכי ביטחון פנימי, ויהא נוהג בעניין זה בהתאם לתכנית היציאה המוזכרת בפסקת משנה ד׳ של סעיף זה.

6. משני עבריו של האיזור המפורז יהיו שטחים, כמוגדר בנספח 3 להסכם זה, שבהם יוחזקו כוחות הגנה בלבד, כפי שהוגדרו בנספח 4 להסכם זה.

national boundary between Syria and Palestine, the area between the Armistice Demarcation Line and the boundary, pending final territorial settlement between the Parties, shall be established as a Demilitarized Zone from which the armed forces of both Parties shall be totally excluded, and in which no activities by military or para-military forces shall be permitted. This provision applies to the Ein Gev and Dardara sectors which shall form part of the Demilitarized Zone.

b. Any advance by the armed forces, military or para-military, of either Party into any part of the Demilitarized Zone, when confirmed by the United Nations representatives referred to in the following sub-paragraph, shall constitute a flagrant violation of this Agreement.

c. The Chairman of the Mixed Armistice Commission established in Article VII of this Agreement and United Nations Observers attached to the Commission shall be responsible for ensuring the full implementation of this Article.

d. The withdrawal of such armed forces as are now found in the Demilitarized Zone shall be in accordance with the schedule of withdrawal annexed to this Agreement (Annex II).

e. The Chairman of the Mixed Armistice Commission shall be empowered to authorize the return of civilians to villages and settlements in the Demilitarized Zone and the employment of limited numbers of locally recruited civilian police in the zone for internal security purposes, and shall be guided in this regard by the schedule of withdrawal referred to in sub-paragraph d. of this Article.

6. On each side of the Demilitarized Zone there shall be areas, as defined in Annex III to this Agreement, in which defensive forces only shall be maintained, in accordance with the definition of defensive forces set forth in Annex IV to this Agreement.

סעיף 6

כל שבויי המלחמה הנמצאים בידי כל אחד מהצדדים להסכם זה והמשתייכים לכוחות

ARTICLE VI

All prisoners of war detained by either Party to this Agreement and belonging to the

armed forces, regular or irregular, of the other Party, shall be exchanged as follows:

1. The exchange of prisoners of war shall be under United Nations supervision and control throughout. The exchange shall take place at the site of the Armistice Conference within twenty-four hours of the signing of this Agreement.
2. Prisoners of war against whom a penal prosecution may be pending, as well as those sentenced for crime or other offence, shall be included in this exchange of prisoners.
3. All articles of personal use, valuables, letters, documents, identification-marks, and other personal effects of whatever nature, belonging to prisoners of war who are being exchanged, shall be returned to them, or, if they have escaped or died, to the Party to whose armed forces they belonged.
4. All matters not specifically regulated in this Agreement shall be decided in accordance with the principles laid down in the International Convention relating to the Treatment of Prisoners of War, signed at Geneva on 27 July 1929.
5. The Mixed Armistice Commission established in Article VII of this Agreement shall assume responsibility for locating missing persons, whether military or civilian, within the areas controlled by each Party, to facilitate their expeditious exchange. Each Party undertakes to extend to the Commission full co-operation and assistance in the discharge of this function.

ARTICLE VII

1. The execution of the provisions of this Agreement shall be supervised by a Mixed Armistice Commission composed of five members, of whom each Party to this Agreement shall designate two, and whose Chairman shall be the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation or a senior officer from the Observer personnel of that Organisation designated by him following consultation with both Parties to this Agreement.

2. The Mixed Armistice Commission shall maintain its headquarters at the Customs House near Jisr Banat Ya'qub and at Mahanayim, and shall hold its meetings at such places and at such times as it may deem necessary for the effective conduct of its work.

המזוינים, הסדירים או הבלתי־סדירים, של הצד השני יוחלפו כלהלן:

1. **החלפת שבויי המלחמה תבוצע בשלמותה** בפיקוח האומות המאוחדות ובהנהלתן. ההחלפה תהיה במקום שבו נערכה ועידת שביתת־הנשק, ותבוצע תוך 24 שעות מחתימת ההסכם הזה.
2. שבויי המלחמה, שיש נגדם תביעה עונשית, וכן אלה שנידונו על פשעים פליליים או על עבירות אחרות, ייכללו בהחלפה זו של שבויים.
3. כל החפצים המיועדים לשימוש אישי, דברי ערך, מכתבים, מסמכים, תווי זיהוי ושאר חפצים אישיים מכל מין שהוא, השייכים לשבויי המלחמה המוחלפים, יוחזרו להם, ואם ברחו השבויים או מתו — יוחזרו החפצים לאותו צד אשר עם כוחותיו המזוינים נמנו השבויים.
4. כל העניינים שלא נקבע דינם במפורש בהסכם זה יקוימו בהתאם לעקרונות שנקבעו באמנה הבינלאומית על ההתנהגות לגבי שבויי מלחמה, שנחתמה בז'נבה ב־27 ביולי 1929.
5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, המוקמת לפי סעיף 7 של הסכם זה, תיטול עליה את האחריות לגילוי מקום הימצאם של נעדרים, הן מבין אנשי צבא והן מבין אזרחים, בתוך השטחים הנתונים לשליטת כל צד, על־מנת להקל על החלפתם המהירה. כל צד מתחייב לסייע בידי הוועדה במלוא יכולתו ולהושיט לה את כל העזרה במילוי התפקיד הזה.

סעיף 7

1. על ביצוע תנאי ההסכם הזה תשגיח ועדה מעורבת לשביתת־הנשק, מורכבת מחמישה חברים, אשר כל צד ימנה שניים מהם ואשר היושב־ראש שלה יהיה ראש המטה של ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם האו"ם או קצין גבוה מקרב משקיפי או"ם, אשר יתמנה על־ידי ראש המטה לאחר התייעצות עם שני הצדדים להסכם זה.

2. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תקיים את מושבה בתחנת המכס ליד גשר בנות־יעקב ובמחניים, ותכנס את ישיבותיה במקומות ובזמנים שתמצאם לנחוצים לשם ניהול יעיל של עבודתה.

3. The Mixed Armistice Commission shall be convened in its first meeting by the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation not later than one week following the signing of this Agreement.

4. Decisions of the Mixed Armistice Commission, to the extent possible, shall be based on the principle of unanimity. In the absence of unanimity, decisions shall be taken by majority vote of the members of the Commission present and voting.

5. The Mixed Armistice Commission shall formulate its own rules of procedure. Meetings shall be held only after due notice to the members by the Chairman. The quorum for its meetings shall be a majority of its members.

6. The Commission shall be empowered to employ observers, who may be from among the military organisations of the Parties or from the military personnel of the United Nations Truce Supervision Organisation, or from both, in such numbers as may be considered essential to the performance of its functions. In the event United Nations Observers should be so employed, they shall remain under the command of the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation. Assignments of a general or special nature given to United Nations Observers attached to the Mixed Armistice Commission shall be subject to approval by the United Nations Chief of Staff or his designated representative on the Commission, whichever is serving as Chairman.

7. Claims or complaints presented by either Party relating to the application of this Agreement shall be referred immediately to the Mixed Aristice Commission through its Chairman. The Commission shall take such action on all such claims or complaints by means of its observation and investigation machinery as it may deem appropriate, with a view to equitable and mutually satisfactory settlement.

8. Where interpretation of the meaning of a particular provision of this Agreement, other than the Preamble and Articles I and II, is at issue, the Commission's interpretation shall prevail. The Commission, in its discretion and as the need arises, may from time to time recommend to the Parties modifications in the provisions of this Agreement.

9. The Mixed Armistice Commission shall submit to both Parties reports on its activities as frequently as it may consider necessary. A copy of each such report shall be presented to the Secretary-General of the

3. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תכונס לישיבתה הראשונה על־ידי ראש המטה של ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם או״ם לא יאוחר משבוע אחד לאחר חתימת הסכם זה.

4. החלטות הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תתקבלנה, במידת האפשר, פה אחד. בהעדר אחדות־הדעות, תתקבלנה ההחלטות ברוב קולות של חברי הוועדה הנוכחים והמצביעים.

5. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תנסח את כללי הנוהל לעבודתה. לא תכונסנה ישיבות אלא לאחר הודעה לחברי הוועדה כיאות. רוב חברי הוועדה הוא יהיה המניין החוקי בישיבותיה.

6. הוועדה תהיה רשאית להעסיק משקיפים, במספר שתראה אותו דרוש לביצוע תפקידיה, והללו יוכלו להתמנות אם מקרב הארגונים הצבאיים של שני הצדדים ואם מקרב חבר העובדים הצבאיים של ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם או״ם, או משני אלה. אם יתמנו משקיפי או״ם כאמור, יוסיפו הללו לסור למשמעתו של ראש מטה ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם או״ם. הטלת תפקידים בעלי אופי כללי או מיוחד על משקיפי או״ם הנספחים לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק, תהיה טעונה אישורו של יושב־ראש הוועדה, כלומר של ראש מטה או״ם או נציגו הממונה.

7. תביעות או תלונות, שהוגשו על־ידי אחד הצדדים בנוגע לתחולתו של הסכם זה, יובאו מיד לוועדה המעורבת לשביתת־הנשק באמצעות היושב־ראש שלה. הוועדה, באמצעות מנגנון הפיקוח והחקירה שלה, תנקוט לגבי תביעות ותלונות כאלה אותה פעולה שתראה אותה מתאימה, על־מנת להגיע לידי פתרון צודק ומניח את דעת שני הצדדים.

8. נחלקו הדעות לגבי משמעותו של תנאי מסוים בהסכם זה, פרט למבוא ולסעיפים 1 ו־2, יכריע פירושה של הוועדה. הוועדה תוכל, לפי ראות עיניה ובהתאם לצורך, להמליץ מזמן לזמן לפני הצדדים על הכנסת שינויים בתנאי ההסכם הזה.

9. הוועדה המעורבת לשביתת־הנשק תגיש לשני הצדדים דינים־וחשבונות על פעולותיה כל אימת שתראה צורך בכך. העתק של כל דין־וחשבון יישלח אל המזכיר הכללי של האומות

United Nations for transmission to the appropriate organ or agency of the United Nations.

10. Members of the Commission and its Observers shall be accorded such freedom of movement and access in the area covered by this Agreement as the Commission may determine to be necessary, provided that when such decisions of the Commission are reached by a majority vote United Nations Observers only shall be employed.

11. The expenses of the Commission, other than those relating to United Nations Observers, shall be apportioned in equal shares between the two Parties to this Agreement.

ARTICLE VIII

1. The present Agreement is not subject to ratification and shall come into force immediately upon being signed.

2. This Agreement, having been negotiated and concluded in pursuance of the resolution of the Security Council of 16 November 1948 calling for the establishment of an armistice in order to eliminate the threat to the peace in Palestine and to facilitate the transition from the present truce to permanent peace in Palestine, shall remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved, except as provided in paragraph 3 of this Article.

3. The Parties to this Agreement may, by mutual consent, revise this Agreement or any of its provisions, or may suspend its application, other than Articles I and III, at any time. In the absence of mutual agreement and after this Agreement has been in effect for one year from the date of its signing, either of the Parties may call upon the Secretary-General of the United Nations to convoke a conference of representatives of the two Parties for the purpose of reviewing, revising or suspending any of the provisions of this Agreement other than Articles I and III. Participation in such conferences shall be obligatory upon the Parties.

4. If the conference provided for in paragraph 3 of this Article does not result in an agreed solution of a point in dispute, either Party may bring the matter before the Security Council of the United Nations for the relief sought, on the grounds that this Agreement has been concluded in pursuance of Security Council action toward the end of achieving peace in Palestine.

המאוחדות לשם העברתו למוסד המתאים של האומות המאוחדות.

10. לחברי הוועדה ולמשקיפיה יינתן, בשטח אשר הסכם זה חל עליו, אותו חופש תנועה וגישה שהוועדה תחליט עליו; בתנאי שאם נתקבלה החלטה כזאת ברוב קולות, יועסקו משקיפי או"ם בלבד.

11. הוצאותיה הכספיות של הוועדה, פרט להוצאות משקיפי האומות המאוחדות, ישאו בהן שווה בשווה שני הצדדים להסכם זה.

סעיף 8

1. הסכם זה אינו טעון חליפת אגרות־אישור וייכנס לתוקפו מיד לאחר חתימתו.

2. הסכם זה, שנשאו ונתנו בו ושנכרת בהתאם להחלטת מועצת־הביטחון מ־16 בנובמבר 1948 — הדורשת הנהגת שביתת־נשק על־מנת להרחיק את הסכנה הנשקפת לשלום בארץ־ישראל ולהקל את המעבר מן ההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ־ישראל — יישאר בתוקפו עד אשר יושג יישוב של שלום בין הצדדים, בהתחשב עם האמור בפסקה 3 של סעיף זה.

3. הצדדים להסכם זה יוכלו, בהסכמה הדדית, לתקן בכל עת את ההסכם, או כל תנאי מתנאיו, או להפסיק את תוקפם, פרט לסעיפים 1 ו־3. בהעדר הסכמה הדדית, ולאחר שהסכם זה יעמוד בתוקפו שנה אחת ממועד חתימתו, יוכל כל אחד משני הצדדים לדרוש מהמזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכנס ועידה של נציגי שני הצדדים על־מנת לשקול מחדש, לתקן או לבטל כל תנאי מתנאי הסכם זה, פרט לסעיפים 1 ו־3. השתתפות בוועידה זו תהיה חובה על שני הצדדים.

4. אם לא הגיעו בוועידה הנזכרת בפסקה 3 של סעיף זה לידי פתרון מוסכם בשאלה השנויה במחלוקת, יוכל כל צד להביא את העניין בפני מועצת־הביטחון של האומות המאוחדות ולתבוע ממנה את סיפוק טענותיו, בנימוק שהסכם זה נכרת בהתאם לפעולת מועצת־הביטחון המכוונת להשכנת שלום בארץ־ישראל.

5. This Agreement, of which the English and French texts are equally authentic, is signed in quintuplicate. One copy shall be retained by each Party, two copies communicated to the Secretary-General of the United Nations for transmission to the Security Council and the United Nations Conciliation Commission on Palestine, and one copy to the Acting Mediator on Palestine.

DONE at Hill 232, near Mahanayim on the twentieth of July nineteen forty-nine, in the presence of the Personal Deputy of the United Nations Acting Mediator on Palestine and the United Nations Chief of Staff of the Truce Supervision Organisation.

FOR AND ON BEHALF OF THE ISRAELI GOVERNMENT

Signed:
M. Makleff S.A.
J. Pelman
Shabtai Rosenne

FOR AND ON BEHALF OF THE SYRIAN GOVERNMENT

Signed:
F. Selo
M. Nasser
A. Bizri

ANNEX I

(See Attached Map. Map Reference Scale 1/50,000)
(Not reproduced here)

SYRIAN ISRAELI ARMISTICE DEMARCATION LINE

1. From the point where the Lebanese-—Syrian—Palestinian border meets, MR 208.7-294.2, eastward to MR 212.8-294.7.
2. From MR 212.8-294.7, southward along the Wady Assal to "Marabout" Cheikh el Makhfi.
3. A line from "Marabout" Cheikh el Makhfi to "Marabout" Nabi Huda.
4. A line from Nabi Huda to MR 212.7-290.4.
5. From MR 212.7-290.4 to MR 212.4-290.2, thence southward along the Syrian—Palestinian border to point MR 211.0-276.8.

5. הסכם זה, שנוסחיו האנגלי והצרפתי מאומתים במידה שווה, נחתם בחמישה העתקים. העתק אחד יישמר בידי כל צד; שני העתקים יישלחו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתם למועצת־הביטחון ולוועדת הפיוס לארץ־ישראל מטעם האומות המאוחדות, והעתק אחד יימסר לידי המתווך בפועל לארץ־ישראל.

נערך בגבעה 232, ביום עשרים בחודש יולי שנת 1949, במעמד נציגו האישי של המתווך בפועל לארץ־ישראל מטעם האומות המאוחדות וראש המטה של ארגון הפיקוח על ההפוגה מטעם או"ם.

בשם ממשלת ישראל ומטעמה

חתום:
מ. מקלף, ס.א.
יהושע פלמון
שבתאי רוזן

בשם ממשלת סוריה ומטעמה

חתום:
פ. סילו
מ. נאצר
א. ביסרי

נספח 1

(ראה המפה המצורפת. קנה־מידה 1/50,000)
(אינה ניתנת כאן)

קו שביתת־הנשק של ישראל — סוריה

1. מהנקודה בה נפגש גבול הלבנון — סוריה — ארץ־ישראל (נ.צ. 208.7-294.2) מזרחה עד נ.צ. 212.8-294.7.
2. מן נ.צ. 212.8-294.7 דרומה לאורך ואדי עסל עד "מראבוט" שייך אל־מכפי.
3. קו "מראבוט" שייך אל־מכפי עד "מראבוט" נבי הודא.
4. קו מנבי הודא עד נ.צ. 212.7-290.4.
5. מן נ.צ. 212.7-290.4 עד נ.צ. 212.4-290.2 ומשם דרומה לאורך הגבול סוריה — ארץ־ישראל עד נ.צ. 211.0-276.8.

6. From MR 211.0-276.8 to a point on the Wady es Simadi, MR 210.9-276.7.
7. From MR 210.9-276.7, westward along the Wady es Simadi to intersection of trail MR 210.3-276.5.
8. Southward along trail to MR 209.9-272.6, by-passing Dardara to the east.
9. Westward to MR 209.7-272.6, a point on shoreline of Lake Hula.
10. Southward along shoreline to MR 209.2-271.7, mouth of Jordan River.
11. Northwest along western shoreline of Lake Hula to MR 208.5-272.9.
12. From MR 208.5-272.9, a line to MR 205.2-269.1.
13. From MR 205.2-269.1, a line to MR 208.8-265.0 on Jordan River.
14. Southward along Jordan River to MR 208.7-260.0.
15. From MR 208.7-260.0, a line to MR 208.5-258.2.
16. From MR 208.5-258.2, a line to MR 207.0-257.0.
17. From MR 207.0-257.0, a line to MR 207.4-256.0.
18. From MR 207.4-256.0, southward along the Syrian—Palestinian border to BP 61, MR 210.6-246.3.
19. From BP 61, eastward along the Syrian—Palestinian border to BP 62.
20. From BP 62, southward along the Syrian—Palestinian border to BP 66, MR 211.7-240.1.
21. From BP 66, a line to a point on the eastern shoreline of Lake Tiberias, MR 209.6-239.0.
22. From MR 209.6-239.0, southward along shoreline of Lake Tiberias to MR 206.3-234.8.
23. From MR 206.3-234.8, southward to bend in road at MR 206.3-234.5, then southeast along the west bank of the railroad and the west side of the road to the Block House, MR 207.7-233.4.
24. From Block House, MR 207.7-233.4, a line along the road to the Yarmuk River, on the border, MR 209.5-232.2.

6. מן נ.צ. 211.0-276.8 עד לנקודה בוואדי אס־סימאדי (נ.צ. 210.9-276.7).
7. מן נ.צ. 210.9-276.7 מערבה לאורך ואדי אס־סימאדי עד הצטלבות השביל (נ.צ. 210.3-276.5).
8. דרומה לאורך השביל עד נ.צ. 209.9-272.6 ועובר על־פני דרדרה לצד מזרח.
9. מערבה עד נ.צ. 209.7-272.6, שעל חוף ים חולה.
10. דרומה לאורך החוף עד נ.צ. 209.2-271.7, מקום מוצא הירדן.
11. צפונה־מערבה לאורך החוף המערבי של ים חולה עד נ.צ. 208.5-272.9.
12. מן נ.צ. 208.5-272.9, בקו עד נ.צ. 205.2-269.1.
13. מן נ.צ. 205.2-269.1, בקו עד נ.צ. 208.8-265.0.
14. דרומה לאורך הירדן עד נ.צ. 208.7-260.0.
15. מן נ.צ. 208.7-260.0 בקו עד נ.צ. 208.5-258.2.
16. מן נ.צ. 208.5-258.2 בקו עד נ.צ. 207.0-257.0.
17. מן נ.צ. 207.0-257.0 בקו עד נ.צ. 207.4-256.0.
18. מן נ.צ. 207.4-256.0 דרומה לאורך הגבול סוריה — ארץ־ישראל עד נקודת גבול מס׳ 61 (נ.צ. 210.6-246.3).
19. מנקודת גבול מס׳ 61 מזרחה לאורך גבול סוריה — ארץ־ישראל עד נקודת גבול מס׳ 62.
20. מנקודת גבול מס׳ 62 דרומה לאורך גבול סוריה — ארץ־ישראל עד נקודת גבול מס׳ 66 (נ.צ. 211.7-240.1).
21. מנקודת גבול מס׳ 66 בקו ישר עד נ.צ. 209.6-239.0 בחוף המזרחי של ים כנרת.
22. מן נ.צ. 209.6-239.0 דרומה לאורך חוף ים כנרת עד נ.צ. 206.3-234.8.
23. מן נ.צ. 206.3-234.8 דרומה עד לעיקול בכביש, נ.צ. 206.3-234.5, ומכאן דרומה־מזרחה לאורך השפה המערבית של מסילת־הברזל והעבר המערבי של הכביש עד לעמדת־המשמר בנ.צ. 207.7-233.4.
24. מעמדת־המשמר נ.צ. 207.7-233.4, לאורך הכביש עד הירמוק שעל הגבול, נ.צ. 209.5-232.2.

ANNEX II

WITHDRAWAL OF MILITARY AND PARA-MILITARY FORCES; REMOVAL OF MINES AND DESTRUCTION OF PERMANENT FORTIFICATIONS

Reference Map Scale 1/50,000

1. The withdrawal of military and para-military forces of both Parties with all of their military impedimenta from the Demilitarized Zone, as defined by Article V of this Agreement, (See Map), shall be completed within a period of twelve (12) weeks from the date of the signing of this Agreement.

2. Schedule of withdrawal of forces will be as follows:

a. First three (3) weeks, the military force occupying the sector from the Syrian—Palestinian border at the north-south to Ad Darbishiya, MR 211-277.

b. Second three (3) weeks, the military forces occupying the sector from El Hammam, MR 208.7-262.3, south to the Trans-Jordan frontier.

c. Remaining six (6) weeks, the military forces occupying the sector from Ad Darbishiya, MR 211-277, south to El Hammam, MR 208.7-262.3.

3. Removal of minefields and mines, and the destruction or removal of permanent fortification in the Demilitarized Zone shall be completed in each sector by the end of the third, sixth and twelfth week respectively from the date of the signing of this Agreement.

4. In this connection, each Party is entitled to remove from the Demilitarized Zone its war material. In case it does not choose to remove material used in fortifications, the Chairman of the Mixed Armistice Commission may require either side to destroy such material before leaving the area. The Chairman of the Mixed Armistice Commission may similarly order the destruction of such permanent fortifications which, in his view, ought not to remain in the Demilitarized Zone.

נספח 2

יציאת כוחות צבאיים וצבאיים־למחצה; סילוק מוקשים והריסת ביצורי־קבע

(ראה המפה המצורפת, קנה־מידה 1/50.000)

1. יציאת הכוחות הצבאיים והצבאיים־למחצה של שני הצדדים, על ציודם הצבאי המלא, מהאיזור המפורז המוגדר בסעיף 5 של הסכם זה (ראה מפה), תושלם תוך שנים־עשר (12) שבועות מיום חתימת הסכם זה.

2. תכנית יציאת הכוחות תהיה כדלהלן:

א. בשלושת (3) השבועות הראשונים — הכוחות הצבאיים המחזיקים בגזרה שמגבול סוריה — ארץ־ישראל בצד צפון־דרום עד לאד־דרבשיה (נ.צ. 211-277).

ב. בשלושת (3) השבועות השניים — הכוחות הצבאיים המחזיקים בגזרה שמן חמה (נ.צ. 208.7-262.3) דרומה עד לגבול העבר־ירדני.

ג. בששת השבועות הנותרים — הכוחות הצבאיים המחזיקים בגזרה שמן אד־דרבשיה (נ.צ. 211-277) דרומה עד חמה (נ.צ. 208.7-262.3).

3. טיהורים של שדות־מוקשים, סילוקם של מוקשים והריסתם או סילוקם של ביצורי־קבע באיזור המפורז יושלמו: בגזרה א׳ — עם תום השבוע השלישי; בגזרה ב׳ — עם תום השבוע השישי, ובגזרה ג׳ — עם תום השבוע השנים־עשר מיום חתימת ההסכם הזה.

4. בקשר לכך זכאי כל צד להוציא מהאיזור המפורז את חמרי־המלחמה שלו. באם לא ירצה להשתמש בזכותו להוציא חמרים ששימשו בביצורים, יוכל יושב־ראש הוועדה המעורבת לשביתת־נשק לדרוש מכל צד לבער את החמרים האלה לפני עזבו את האיזור. כן יוכל יושב־ראש הוועדה המעורבת לשביתת־נשק לצוות על הריסתם של אותם ביצורי־קבע שלדעתו אין הם צריכים להישאר באיזור המפורז.

Annex III

DEFENSIVE AREA
(See Attached Map)

No military forces other than those defined in Annex IV, will be authorized to remain or enter the area defined below:

a. On the Syrian side: the area from the boundary to the north—south coordinate line 216.
b. On the Israeli side: the area from the Israeli truce line to the north—south coordinate line 204, except that where the truce line is established in the Mishmar Hay Yarden salient, the defensive area shall be at a distance of six (6) kilometers west from this truce line.
c. Villages which are crossed by the lines defining the defensive area shall be entirely included in the defensive area.

נספח 3

איזור הגנה
(ראה המפה המצורפת)

1. שום כוחות צבאיים, פרט לאלה המוגדרים בנספח 4, לא יורשו להישאר באיזור המוגדר להלן או להיכנס לתוכו:

א. בצד הסורי: האיזור מהגבול עד לקו האורך 216.

ב. בצד הישראלי: האיזור מקו ההפוגה הישראלי עד לקו האורך 204, אלא שבמקום בו נקבע קו ההפוגה בבליטת משמר־הירדן, ישתרע איזור ההגנה למרחק של 6 ק"מ מערבה מקו הפוגה זה.

ג. כפרים הנחצים בקווים המגדירים את איזור ההגנה ייכללו בשלמותם באיזור ההגנה.

Annex IV

DEFINITION OF DEFENSIVE FORCES

I. *Land Forces*

1. These forces not to exceed:

a Three (3) Infantry Battalions, each Battalion to consist of not more than 600 officers and enlisted men, its accompanying weapons not to exceed twelve (12) medium machine guns (M.M.G.'s) of a caliber not to exceed 8 mm., six (6) 81 mm. mortars, four (4) anti-tank guns not to exceed 75 mm.

b Six (6) Cavalry Squadrons for Syrian forces, each Squadron not to exceed 130 officers and enlisted men; and for Israeli, two (2) Reconnaissance Squadrons, each Squadron composed of nine (9) jeeps, and three (3) half-tracks, not armoured, its personnel not to exceed one hundred and twenty-five (125) officers and enlisted men.

c. Three (3) Field Artillery Batteries, each Battery not to exceed 110 officers and enlisted men. Each Battery to consist of four (4) guns of a caliber not to exceed 75 mm., and four (4) machine guns (M.M.G.'s) not to exceed 8 mm.

נספח 4

הגדרת כוחות הגנה

1. כוחות יבשה:

א. כוחות אלה לא יעלו על:

א. שלושה גדודי חיל־רגלים. כל גדוד לא ימנה יותר מ־600 קצין וחיל, וכלי נשקו הנלווים אליו לא יעלו על שתים־עשרה (12) מכונות־ירייה בינוניות שקוטרן אינו יותר מ־8 מילימטר, 6 מרגמות של 81 מילימטר ו־4 תותחים אנטי־טנקיים שלא למעלה מ־75 מילימטר.

ב. שש (6) גונדות פרשים לכוחות הסוריים, כל גונדה לא תעלה על 130 קצין וחיל; ולכוחות הישראליים שתי (2) גונדות סיור, כל אחת מורכבת מתשעה (9) ג׳יפים ושלושה (3) חצאי־זחלים בלתי משוריינים ומספר אנשיהם לא יעלה על 125 קצין וחיל.

ג. שלוש (3) סוללות תותחי־שדה, כל סוללה לא תעלה על 110 קצין וחיל. כל סוללה תהיה מורכבת מארבעה (4) תותחים שקוטרם לא יעלה על 75 מילימטר וארבע (4) מכונות־ירייה שלא למעלה מ־8 מילימטר.

d. Service units to the above forces not to exceed:
   - (i) One hundred (100) officers and enlisted men for supply purposes, not armed.
   - (ii) One (1) engineer company not to exceed two hundred and fifty (250) officers and enlisted men.

2. The following are excluded from the term "Defensive Forces": armour, such as tanks, armoured cars, or any other armoured force carriers.

II. *Air Forces*

In the areas where defensive forces only shall be allowed, the use of military aircraft shall be prohibited.

III. *Naval Forces*

No naval force shall be allowed in the defensive area.

IV. In the areas in which defensive forces only have to be maintained, the necessary reduction of forces shall be completed within twelve (12) weeks from the date on which this Agreement is signed.

V. No traffic restriction is imposed on the transport used for the carrying of defensive troops and supplies within the area of defensive forces.

ד. יחידות שירות לכוחות האמורים לעיל לא יעלו על:

(1) 100 קצינים וחילים בלתי־חמושים, לצורכי אספקה;

(2) פלוגת מהנדסים אחת (1) שלא תעלה על 250 קצינים וחיילים.

ב. רכב משוריין, כגון טנקים, מכוניות משוריינות וכל כלי־רכב משוריינים אחרים להובלת צבא, אינו נכלל במונח "כוחות הגנה".

2. כוחות אוויר:

בשטחים בהם יורשו להימצא כוחות הגנה בלבד ייאסר השימוש במטוסי צבא.

3. כוחות ים:

שום כוח ימי לא יורשה להימצא ב"איזור ההגנה".

4. בשטחים בהם יוחזקו כוחות הגנה בלבד, תושלם הפחתת־הכוחות הנחוצה תוך 12 שבועות מיום חתימת הסכם זה.

5. שום הגבלת־תעבורה לא תוטל על כלי־רכב המשמשים להובלת כוחות הגנה ואספקה בתחומי שטח כוחות ההגנה.

מפתח השמות והעניינים

מפתח השמות והעניינים*

* קיצורים
הע — הערה
העע — הערת־עורך
נ. — נולד(ה)

CONTENTS.

MAIN VOLUME

MAPS

ENGLISH COMPANION VOLUME

Printed in Israel
by the Government Printer
at Hamakor Press, Jerusalem
ISSN 0334—1062
ISBN 965—279—000—1

STATE OF ISRAEL
ISRAEL STATE ARCHIVES

DOCUMENTS ON THE FOREIGN POLICY OF ISRAEL

VOLUME 3
Armistice Negotiations with the Arab States
December 1948—July 1949

Edited by Yemima Rosenthal

JERUSALEM 1983

STATE OF ISRAEL

DOCUMENTS ON THE FOREIGN POLICY OF ISRAEL

ARMISTICE NEGOTIATIONS WITH THE ARAB STATES
DECEMBER 1948—JULY 1949